Čžišło 1

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbska centralna knihownja Budyšin

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 6. januara 1935 Bautzen

Sswjedźeń Tsjoch kralow.

Mat. 2, 1—12.

Njewěmy, kak dołho hischće budźemy móz ßwjedźeń Tsjoch kralow ßwjećźicź jako wołebity ßwjedźeń. Lětßa padnje tutón ßwjedźeń na njedźelu a s tym ßu ßo shubiłe te wobćežnosćze, kotrež hewak wobsteja. Myßl tutoho ßwjedźenja pak je tak rjana, so budźe nam žel, hdy by saßo cžaß pschischoł, kiž by sa njón njeměł wjazy žaneho wołebiteho dnja. A to, schtoż na tutym ßwjedźenju wołebje lubujemy, so je ßo pschezo bóle sćinił sa ßwjedźeń mißijonstwa mjes póhanami. Wěsćze, my ßwjećimy tež hewak ßwoje rjane mißijonske ßwjedźenje. To pak je jenoż tak móżno, so ßo to w jenotliwej woładźe po dłeschim cžaßu wospjetuje. Sswjedźeń Tsjoch kralow pak chze kóżde lěto naß pokasacź na tu wulku, wschitke ludy semje wopschijazu luboscź Khrystußowu, kaž wón ju sjewi we ßwojej mißijonskej pschikasni a po kotrejž wón chze, so by jeho evangelijon wot naß pschezo dale pschipowědany był. A na tutym ßwjedźenju ma ßo k nam rěcžećź wo wulkej nusy póhanow, wo tym, kaž tež hischće dźenża klinczi s póhanskich krajow prósstwa: Pójcźe k nam a pomhajcźe nam. Tež dźenża njech je tohodla k nam prajene:

Tež póhanjo ßu powołani k sbożu w Khrystußu.

Wjele je pobożna legenda pletwa wokoło toho, schtoż biblija powěda wo tamnych mužach s rańscheho kraja. Wona je jich cžiniła kralow, je jich liczbu postajiła na tsjoch a je jim mjena dała. Ale to wscho njeje nusne k tomu, so ßo nam lubosne cžini to, schtoż tu ßłyschimy. Wschak ßo nam tu jewi to wutrobne žadanje a pytanje póhanow a namakanje sbóżneho měra. Jow ßu prěnje spocžatki wscheho mißijonskeho skutka a my budźemy pokasani na to, kak wola njebjeskeho Wótza ßobuskutkuje, so by powěscź wo narodźe toho sbóżnika ßwě ta tež psches mjesy židowskeje semje schła. A hdyž ßu posdźischo japoschtoljo jenoż cźežko ßo móhli nuts namakacź do toho, jo mějachu pschipowědacź evangelijon wschemu ludej, hdyž tež dźenża wjele na tutón nadawk sabudźa, dha klinczi tu s naschcho ßłowa hižo prjedy hacž je Jesuß sapocžał skutkowacź, ta wěrnosćź, so ßu tež póhanjo powołani k sbożu w Khrystußu. — S wuwsacźom toho, so kral Herodasch pyta składnosćź, kak mohł to dźěcźatko skónzowacź dacź, je wscho w naschim tekscze swjeßelaze. Pósnajemy, kak wě Bóh ßwoju wolu na dźiwne waschnje wuwjesćź. S tamneho cžaßa, so běsche Daniel se židowskim ludom w Babylonskim jastwje był, je ßo tam sdźerżało wěschćenje wo wulkim kralu, kiž budźe w Israelu powyschicź ßwój wulki kraj měra. A nětko sjewi jim tam Bóh to dopjelnjenje, tak so pschińdu, so bychu ßo k njemu modlili a jemu pschinjeßli ßwoje dary. Swjeßelaze je, kak ßo pschi pytanju wyschich měschnikow a pißmawucźenych namaka, kak ßo nětko dopjelni wěschćenje, kotrež je ßo psched lětstotkami stało, tak so tucźi mužojo s wěstosczu namakaja toho sbóżnika w Bethlehemje. Swjeßelaze je, hdyž widźimy, kak Bóh ßam se ßwojim móznym schiktom wobdawa ßwojeho do ßwěta pósłaneho Messiaßa.

Ale to, schtoż je sa naß a sa wschón cžaß najbóle swjeßelaze, je tola to, so ßo hižo tu pschi narodźe Khrystußowym sjewi, so jeho pschikhad na semju płaczi wschitkim ludam. A to wjedźe naß s tamneho cžaßa do naschich dnjow, to staji psched naß universalnosćź mißijonstwa, kotruž Jesuß ßam napoßledk wupraji, hdyž napomina ßwojich wucžomnikow: Dźicźe po wschěm ßwěcźe a wucžcźe wschitke ludy a kcźicźe jich w mjenje toho Wótza a toho Ssyna a toho ßwjateho Ducha.

Do tutoho skutka mißijonstwa wjedźe naß naschi dźenßnischi ßwjedźeń, wjedźe naß nasch tekst. Na tym, kak budźa tam cźi mužojo s rańscheho kraja do Bethlehema wjedźeni, na tym, schtoż Jesuß praji k ßwojim wucžomnikam, pósnajemy, to je Boża wola, so budźe zyły ßwět ßobu nuts cźehnjeny

do toho sboża, kotreż je Bóh pschihotował we swojim swynu. Jow njeńdże wo to, hacż my to sa nusne mamy, niz wo to, hacż so póhanstwo sdźěła najprjedy wobara pschecźiwo evangeliju, jow dże jenoż wo to, so so stajimy pod wolu Božu a so budźemy swěrni namakani też w tutym kruchu swojeho kschesćijanstwa. Hacż smy drje sej wschitzy zyle wědomi tutoho nadawka, kiž je nam daty?

Schto dha my cźinimy sa mišijonstwo? Wěsćze je tajkich, kiž s zyłej luboscźu steja k tutomu skutkej, a pschinjeżu też swoje wopory. Ale na tym pobrachuje, so by kschesćijanstwo tu powschitkownje swoju pschišłuschnoscź cźiniło. — Nadawki na wschěch mišijonskich polach pak rostu wožebje w naschim cźaśu njeśměrnje. Kajke kraśne pschedsnamjo je nam runje tu japoschtoł Pawoł, hdyż słyschi w Troadże wožnje napominanje: Pój do Macedonskeje a pomhaj nam. Dha wón sej njepschemyślí. Njeboji so wobcźeżneho pucźa, jemu to niczo njewucźini, so dyrbi do zuseho kraja; hnydom hotuje so na pucź a staji so zyle do noweho nadawka. A kajka woporniwoscź mišijonarow w naschim cźaśu, wschě wopuschcźa domisnu a wscho to swoje, so bychu w zusbje, husto pod najwjetschimi wobcźeżnoscźemi póhanow dowjedli k Jesušej a k wěrje do njeho. Kak snadne su dha wopory, kotreż so wot nas žadaja. — Nětko je jene nashonjenje wožebje nascheho cźaśa, so so nimale wschudźom pucźe wotewrja k póhanam. Ssu byłe cźaśy, w kotrychž su mišijonarojo so dyrbjeli bědźicź dołhe lěta, prjedy hacż běsche móżno, pschewinycź sadźěwki, kotreż so jim napscheczíwo stajachu se strony póhanstwa. Dźenża je, kaž by Boži Duch skutkował w tutym dźěle. Husto s daloka pschińdu k mišijonaram wotpósłani wjednizy póhanskich ludow, w kotrychž hischcźe ženje so njeje pschipowědało Boże słowo, a woni prosscha: Pójcźe też k nam, póscźelcźe k nam wucžerjow a prědarjow! — Woprawdźe, žně su wulke, wjetsche a wobschěrnische, dyžli hdy prjedy. Nimale se wschěch mišijonskich polow słyschimy to samsne. — A nasche mišijonske towarstwa tu w kschesćijanstwje dyrbja wotmołwicź: Nasche dokhody su lěto a mjeńsche; skerje dyrbjeli dźěło mišijonskich stazijow wobmjesowacź a mišijonarow wotwołacź. Njeje ani na to myślicź, nowe dźěło na so wsacź.

So je tomu tak, to je jene s najsrudnischich nashonjenjow tutoho cźaśa: wědźecź, so su tajzy, kiž chzedźa pschińcź k Jesušej a k sbóżnoscźi, — a jim pomhacź njemóz, jenoż tohodla, dokelž pobrachuje na srědkach.

Wěsćze, my znajemy też nusu nascheho cźaśa, kotraż wotpocžuje na naschim ludu. Ale to je nam też wěste, hdyż nasch lud hischcźe wob lěto móże miljiardy wudawacź sa alkohol a druhe wězy, kotreż njejsu nusne, dha dyrbjało też móżno bycź, tute 8—9 milijonow hriwnow woprowacź, kotreż trjebaja mišijonske towarstwa němskeho kraja k sdźerženju a k dalewjedźenju swojeho skutka.

Bóh pokasasche tam tym mudrym s rańscheho kraja pucź k Jesušej. Też hischcźe dźenża je to jeho wola, so bychu póhanjo pucź namakali k Jesušej. Boża wola je ta samsna tam, kaž hischcźe dźenża, jenoż pucź a srědki su hinasche. Sa kóždeho kschesćijana, też sa tebje, płacźi jeho mišijonska pschikasnja. Wo to so jedna, so bychmy njewěrni namakani njebyli w tutym swojim powołanju. Dha prošymy toho Knjesa, tych žnjow: Scźel wotroczkow do swojich žnjow a cźiń też nasche wutroby a ruzy hotowe, so njebychmy wošłabnyli, ale so bychmy pomhali na tym, kak by był jedn pastyř a jene stadło.

Hamjeń.

Hdźe měr we nowym lěcźe?

Scź.: Luk. 24, 36. Jesuš dźesche k nim: Měr budź s wami!

Hłóš: Ach wostań pschi naš s hnadu.

Aj, pytasch měr na semi?
Tu jeho bydło njej',
Tu dowěra so slemi,
Měr wopuschcźi cźe s njej!

Aj, pytasch měr na semi?
Tu jeho bydło njej'!
Tu też bjes pschecźelami
Se schkodu je sła krej. —

Měr chzemy měcź na swěcźe!
Swět nima sa naš měr!
Bycź tu we seńskej hěcźe
Bóh twój měr chze, to wěr!

Hrěch skasy sboże w swěcźe,
Měr sawěscźeny njej',
We hrodach, w niskej hěcźe
Slóscź hrosy cźłowjekej.

Sso njedowěř na ludźi,
Ssu njewobstajni cźi. —
Schtóž w njesbożu tu błudźi,
Jich pomoz njewidźi.

A wěda njeśměruje,
Cźi žadoscź wutroby;
Ta jedźi, sawjeduje
Cźe w srudźbje khudoby.

Chzesch wucžicź-li měr w swěcźe,
Měr swět dacź njemóże. —
Měr maja Boże dźěcźi,
Měr s hnady Božeje!

Hlej, knježi w hwězdnym trónje
Cźi móz tak spodźiwna —
Ju tule widźisch w sonje
A ta cźe sakita.

Sso k Bohu wobrocź zyły;
Wón k sebi kiwa cźe,
Bóh wodźi swětow syły,
Twój troscht, měr, pokoj je!

Wjerch kraśnoh' sbóżnoh' měra
Je Sbóżnik nasch, to wěr!
Hdyž prośnysch, Jeho swěra
Do wutroby da měr!

J. W.

Sserbja psched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu!

Knjeni L. skóncza s tutym swoje sajimawe wopišowanje Nürnbergskeho sjězda a toho, schtoż wona we Nürnbergu je widźała a nashoniła.

Póndźelu, pośledni dźeń, běchmy so s knježnami srěcźake, dóńcź na něhduschi kěžorski hród. Ssyły luda tu cźakachu na wotewrjenje wrotow. Ssnano poł hodźiny tu cźakachmy, wrota so njewotewrichu; tuž nasche knježny a wjele druhich knjenjow woteńdże. Ja pak dale cźakach. Tak dołhi pucź běch pschischła, nětko psched wrotami woteńcź, mi njebě móżno. Hischcźe jene poł hodźiny cźakachmy; tu hłóš saspěwa „Deutsch ist die

Saar". Wschitzy drusy ßobu spěwachmy, so móznje dale do města klinczeſche. Po khwili ßo wrota wotewrichu, a cžrjódy walachu ßo do dwora. Buch bóle nießena dyžli běžach.

Pschińdžechmy do prěnjeje wulkeje žurle; bě podobna na wulku lubju. S njeje dźěchu durje do kraßneje, bohacże poſłoczaneje kapałki. Mały bě to rumczk, cžim kraßniſchi pak woltark. Pschińdžechmy do druheje ponowjeneje rumnoſcże. Na wjerſche běſchtaj worjołaj namolowanej. Tu bě moleŕ něſchto ſkepßak: wjerch je cžorny; worjołaj bě moleŕ žołtej namolował; nawopak je pak tola prawje! Kachle běchu tu ſe 16. lětſtotka, na nich běchu widžecź 4 lětne cžaßy. Pschińdžechmy do krónowanſkej žurle. To je też ponowjena rumnoſcź. Kraßne wolijowe wobraſy ßu tu wotkryli a to: „Kěžor Maximilian pschepoda knježeŕſtwo ßwojemu ßynej". Pschińdžechmy do rumnoſcże ſa knjenje; tu běchu tſi kraßne wulke wolijowe wobraſy: Herkuleßa narod, Herkules pola pschelczow (na pschaſy); tſeczi ßym zyle ſapomniła. W małej rumnoſczi bě dalſchi wobras: „Simſon Philiſczana ſ koſczu ſabije". — Pschińdžechmy do ſpanſkeje jſtwy; tu ſtejeſche hiſchcże ſtare pyſchne łožo. We wſchěch rumach ſtejachu ſtare kraßnje debjene kachle. S hrodu dźěch do martrownje; tutu jenož pſcheběžach, nochžych ßebi dacź tamne rjanoſcże ſkaſycź. Žadławy grat tu leżeſche, ſ kotrymž běchu něhdy ludźi krjudowali a draczowali. Drjewjanu klětku ßebi wobhladach. Pjekaŕ, kiž bě pſchelohki khlěb napjekł, bu do njeje ſamknjeny, a kelkož grammow khlěbej pobrachowachu, telko raſow bu do ſymneje wody podnurjeny.

Zyle horjeka bě prěni mały cžaßnik a prěnje hußle; tute mějachu żeleſne truny. Dóńdžech też na wyßoku wěžu a tak mózach daloko pſches město hladacź. Wot tudy wopuſchczich hród, a duzy wróczo bu mi jaßne, cžehodla „Wartburg" hród wſchěch hrodow mjenuja. Tutón kěžorſki hród ßo njemóże nihdy ſ nim měricź. Po puczu pſchińdžech do kraßneje zyrkwje ſ lěta 1355—1365; tutu mózach jenož pſcheńcź, dokelž cžaß khwataſche; bě to Marijina abo Knježnina zyrkej. — Zyrkej je hiſchcże kraßniſcha hacž tamna prěnja, a ja wobžarowach, ſo njemózach tu wſcho nadrobnje pſcheńcź. Pschińdžech do zyrkwje ßwjateho Sebalda, 1256—1377 ßu ju twarili. Też tu wulkotne a njewuprajomne bohatſtwo namakach.

Wjeczor bě bliſko; tuž khwatach do radnizy. Rady chzych wohladacź tak mjenowane němſke drohoczinki — „Reichs-Kleinodien". W prěnim poſthodże we wulkej kraßnej žurli běchu wone wukładżene. Dołho cžakach, prjedy hacž bě na rjad na mni. Pomólczko nimo duzy widžach: Staru kraßnu ſłotu krónu kěžora Barbaroßy, jeho ſzeptaŕ, jeho hlebiju, a jeho mały mjecź, kiž je po dołhoſczi kaž rospacżeny, a tam, hdźež je wón rospacżeny, je dołhi hóſdź ſaßadżeny. Wo tutym ßo praji, ſo je to jedyn ſ tych hoſdźow, ſ kotrymiž bu něhdy naſch Sbóżnik na kſchiž pſchibity. Běſche tam też kraßny mały kaſchczik, ſ parlemi a dejmantami debjeny; w nim khowa ßo krawa ſemja, napojena ſ krwju prěnjeho kſcheſczijanſkeho martrarja. — Hiſchcże druhe wſchelake wězy běchu wupołożene. Tola nimale bych ſapomniła: to prěnje, ſchtož tu wohladach, bě „ſłota kniha" města Nürnberga wot 15. lětſtotka ßem. Tak mjenowanu „pyſchnu žurlu" a wſchelake druhe kraßne žurle ſ wulkotnymi wolijowymi wobraſami hiſchcże pſcheńdżech.

Wot tu wopytach twarjenje, hdźež je něhdy Dürer bydlił. Kuchina bě hichcże kaž něhdy w Dürerowym cžaßu; bě, jako bych do kowaŕnje pohladała. Jena ſtwa bě derje ponowjena; ſjednoczenſtwo „Dürerbund" ma w njej ßwoje ſhromadźiſny. Dźěch potom nimo Hans Sachſoweho doma — w nim je hoſczenz — a nimo ſchibjeńzy; něhdy tam ſtóſtnikow powěſchachu. Hdyž běchu wudychali, buchu wotrěſnjeni a padnychu do rěki Pögnitz, kiž tam běži.

Wjele mohło ßo tu hiſchcże powědacź. Wſcha wuwutlena khwatach do ßwojeho hoſczenza. Tam hižo na mnje cžakachu. Naßyczich ßo a dźěch do ßwojeje hoſpody. Wot tam podach ßo na dwórniſchczo k ßwojim ßerbſkim pſcheczelam. ¼12 hodźin w nozy tu wojědżechmy. Wokoło mje hnydom wſcho ſpaſche. Pchede mnu pak ſpar cžekaſche; pſchewjele dźěſche mi pſches myßle a ſtupnje mje ſpinachu. Tola ßo cžaß rucże miny. Dopołdnja w 10 hodźinach běchmy w Drježdżanach, hdźež naß naſche wſchědne dźěło witaſche. L.

Jan Radyßerb-Wjela:

Spuſchczejmy ßo na Boha.

Je njebjo dejmantowy ſal,
A Bóh'bynjes w nim ßedźi kral,
Kaž ſerja ßo jom' kraßni trón,
A wot hwěžłow ma krónu wón.

A tola tón kral jandżelow
K nam dele hlada na ſem jow,
Se pſche wſcho móznej prawizu
Naß wſchitkich wodźi ſa ruku.

A wonka žiwi ptaczki wichě,
Hacž nimaju też ßyw a žně,
A draſczi róże, lilije
Pſches Salomona kraßnoſcże.

Bjes jeho wole ſchczedriwej
Ni wroblik ſ tſěchi padnył njej',
A włóſk też ani jeniczki
Sso naſchej hłowy njepuſchczi.

Tuž ſpuſchczejmy ßo na njeho,
Wſchak też ſa naß wón ſtara ßo.
Njech c.ini ſ nami, kaž njech je —
Wſcho póńdże ſ nim hacž najlěpje.

Jap. ſk. 17, 11

W lěcże 1908 ſałożichu w Jendżelſkej ſjednoczenſtwo: „Berojiſki ſwjaſk". Jeho wjednik bu Thomas Spurgeon, ßyn ßławneho prědarja Baptiſtow. Ssobuſtawy ſwjaſka ßo na to ſwjaſachu, kóżdy tydżeń jenu ſchtuczku ſ Biblije ſ hłowy nawuknycź.

Dołho njetrajeſche a ſwjaſk mějeſche 360 pobocżnych towaŕſtwow a 14 000 ßobuſtawow.

Biblija.

1934 ßwjeczachmy 400lětny jubilej zyłeje Lutheroweje Biblije. Nětko ſhonimy, ſo je ſjednoczenſtwo „Luthergeſellſchaft" ßo rosßudźiło, tutón prěni wudawk zyłeje němſkeje Biblije ſnowa cžiſchczecź a wudacź. S tutoho prěnjeho wudawka lěta 1534 ßu jenož hiſchcże někotre exemplary wukhowane. — Nowy wudawk dyrbi tamnu prěnju Bibliju zyle tajku poſkiczicź, kajkaž wona w lěcże 1534 wuńdże, a to na 1834 ſtronach; ßamo papjera dyrbi na papjeru tamneho wudawka podobna bycź a wěſo też pißmo budże tajke, runje tak wobraſy a wudebjenje. A płaczisna njebudże wyßoka.

S tutym wudawkom zyłeje Biblije chzedża ſhotowicź pomnik němſkeje a zyrkwinſkeje ſańdżenoſcże. Sdobom chze tuta Biblija napominanje bycź, w njej cžitacź a pytacź, ju wužiwacź.

Schtoż ſwjeßela.

W měſcźe Troſſingen we Württembergſkej je pola jeneje ſ tamniſchich firmow wot krótka ßem waſchnje, ſo rano do dźeła jedyn abo też dwaj dźełacźerjej piſkataj na hubnych piſkałkach khoral abo druhi kěrluſch.

Doſcź ſa zyły ßwět

Ras pſchińdźechu evangelſkemu hórnikej něktoſi Jeſuitojo. Chzychu jeho ſ evangelſkeje zyrkwje do katolſkeje nawabicź. Poſkicźowachu jemu wſchelake katolſke knižki, legendy wo ßwjatych a druheho. Hórnik dóńdźe po ßwoju wulku domjazu Bibliju. Na njej bě prědku widźecź ßkónzo ſe ßwojimi pruhami a pod nim kula ſemje. Dokoła wokoło ſtejeſche pißane: „Sufficit orbi.“ To rěka: „Doſcź ſa zyły ßwět.“

Hórnik pſchiſtaji: „Schtóż ma ſtudźeń, njetrjeba żanych rěcźkow!“

Zyrkej a ſtat.

Hody w Ruſkej. Hdyž kſcheſcźijenjo ßwoje wulke ßwjedźenje ßwjecźa, hibaja ßo jich njepſcheceljo woßebje. Tak też hody. Tam ßu ßo bjesbóžne ſjednoczenſtwa ſjednoczile, ſo bychu ßo ſ zyłym wotmachom walile na kſcheſcźijanow a na hody. Hacź do 25. januara dyrbi tutón woßebity nadběh tracź. S nim chzedźa wſcho nabožne ſacźucźe wutupicź. Dźěłacźerjow nuſuja, ßwjate dny dźěłacź. — Cźehodla to pſchi wſchěm powſchitkownym wojowanju pſchecźiwo wěrje tajke woßebite nadběhi? Tohodla, dokelž bjesbóžni widźa a cźuja, ſo bywa nabožne hibanje w Ruſkej hłubſche a ßylniſche. To ßo też jewi w tym, ſo je khude a nuſu tradaze wobydleŕſtwo ſwólniwe, woprowacź ſa zyrkej a duchownych a ſo to też cźini. Dźěcźi ßu mjes dźěłacźerjemi kollektiwow pjenjeſy sběrali, ſo bychu ßebi móhli k hodam duchownych pſcheproßycź. Haj ßamo ſa twar Božeho doma ßu tam pjenjeſy hromadźili. — Prjedy bě tam w Ruſkej na 1 000 000 Evangelſkich, nětkle drje je jich tam na 4 000 000 w evangelſkim hibanju.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S **woßadow.** Njewitane kažerki ßu ßo do hód a też we hodownych dnjach we wſchelakich kónczinach naſcheje Łužizy ſjewiłe: wſchelake khoroſcze mjes dźěcźimi. Schulſke hodowne ßwjatocznoſcze dyrbjachu ßo pſcheměnicź abo wotſtorcźicź; też bě dźěcźom ſnjemóžnjene, w Božim domje Božu nóz ßobu ßwjecźicź. Tole bě n. pſch. w Bukezach tak. We woßadźe traſcheſche diphtheritis abo ſaduſchniza dźěcźi a ſtarſchich a żadaſche ßebi, kaž bu nam ſdźělene, ſ jeneje ßwójby njejabzy dwě dźěſcźi. Niz jeno tuta ßwójba, zyła woßada bu ſ tutym ßobuſrudźena. Na wumpjeru ſkhorichu na pſch. ſkoro wſchě dźěcźi Luhowſkeje a Noßacźicźanſkeje ſchulſkeje gmejny a hodowne ßwjatocznoſcze běchu ſatorhnjene. Bóh chzył dacź, ſo naß khoroſcze bórſy ſaß wopuſchcźa a ſo dźěcźi wotkhorja a ſo měli wſchitzy ſtrowe nowe lěto.

S **Maleſchez.** Zyrkwinſke powěſcze ſ lěta 1934. (Licźby ſ lěta 1933 w ſpinkach. W minjenym lěcze ßo w Maleſchanſkej woßadźe 35 (28) dźěcźatkow narodźi a 37 (2 ſ lěta 1933) wukſchcźi, 19 ßynkow a 16 dźowcźicźkow. Swěrowa ßo tu 13 porow a ſemrě 17 woßobow, 14 doroſcźenych a 3 dźěcźi, k tomu ßo jena woßoba wot wonka pokhowa. K Božemu blidu je pobyło 1398 (1258) woßobow a to 604 mužſkich a 794 žónſkich, mjes nimi 41 jako pacźeŕſkich, też 85 doma a woßebje, 3 dźěle na ßerbſkim, 2 dźělaj na němſkim, 16 wot NS-dźěłanſkeje ßłużby, jako ßo ſ njeje konfirměrowachu. Pſchi zyrkwinſkich kolleŕtach je ßo 208 (308) hr. nawdało, wyſche toho na dobrowólnych darach 260 (327) hr. pſchi domjazej ſběrzy ſa ſnutskowne miſijonſtwo a hewak ſa ſwonkowne miſijonſtwo atd. Bóh daj k tomu ßwoje žohnowanje.

S **Noßacźiz.** Luboſcź k domiſnje, luboſcź k Božemu domej a luboſcź k ßerbſkemu narodej ßo ſjewi tu ßobotu do hód. Wnuk naſcheho ßerbſkeho ſfararja a kěrluſcherja Michała Domaſchki da ßo tu w naſchim Božim domje ſwěrowacź ſe ßwojej njewjeſtu, kotraž ſ połnózneje Němſkeje pokhadźa. Rad lubje dopjelni jich doſcź ſ woßady pſchecźe młodeju mandźelſkeju, ſaſpěwacź jedyn ſe ßerbſkich kěrluſchow dźědowych. Njech ſ Knjeſoweho woŕtarja naſcheho Božeho doma, w kotrymž ſfaraŕ Michał Domaſchka 43 lět ßwojemu Sbóžnikej a ßwojej woßadźe ßwěru ßłużeſche, dźe ſ młodymaj mandźelſkimaj bohate Boże žohnowanje.

S **Drježdźan.** Dotal hiſchcźe tudomni Sserbja njeběchu ſhromadny wjecźork ſarjadowali, kiž by hodowny cźaß po domjazym waſchnju porjeńſchik. Pſches pohon knjeſa dir. Krawza je pak ßo tónkrócź poradźiło mjeńſchi pſchedhodowny ßwjedźeńk wſchěch tudomnych towaŕſtwow poſtajicź, kiž ßo też potom 13. t. m. wotmě. W hoſcźenzu „Bayriſche Krone“ knjeżeſche wjecźor po wóßmej hodźinzy wjeßołe žiwjenje. Evangelſzy kaž katolſzy Sserbja ßedźachu žiwje ßo rosmołwjejo ſa njeſkónczńje dołhim blidom, na kotrymž ſelene hakoſy a ßwěcźki pſchijomnoſcź wjecźora powjetſchichu. Khutny kaž też wjeßoły dźěl porjada je ßo wſchitkim lubił. Deklamazije, pokaſki ſ naſcheje hodowneje literatury, hudźbne poſkicźenja, ßwětłowobraſy a ßměchapołne pſchednoſchki wupjelnjachu wjecźorny program. Wſchelake mjenje ſnate hodowne ſpěwy ſ knihi „Żórleſchko“ ßo ſanoſchowachu, ſo by rumpodich ßłyſchał, hdźe na njeho cźakaja. Skónczńje też pſchicźampa a wudźěli dołhoż bě jemu móżno, ßwoje wulke a małke dary. Tuta derje poradźena ſhromadźiſna bu pſches radio do ßwěta ßłana, ſo bychu cźi, kiž doma woſtachu, też něſchto měli. Bě hižo po połnozy, hdyž ßo roſżohnowachu. Ssnadź hodźi ßo w nałětnym cźaßu ſnowa tajki kulturny wjecźork ſarjadowacź, pſchetoż ſajimzow je doſcź. F. Th. H.

We woßadźe Annweiler w Pfalzy ſaſtawa ßwójba Wack hižo dlěhe hacź połſchtwórta ſta lět ſaſtojnſtwo ſwońka. Tuta ßwójba je drje najſtarſcha ßwójba zyrkwinych ßłużobnikow w zyłej Němſkej. Wot lěta 1589 ßem bu pſchezo ßym po nanje ſe ſwońkom.

Na puć.

„Dźicźe a ſcźińcźe wſchitkich cźłowjekow mojich wucźomnikow ſ tym, ſo jich kſchcźijecźe w mjenje Boha Wótza a Ssyna a ßwjateho Ducha a jich wucźicźe dźerżeć wſchitko, ſchtoż ßym Wam pſchikaſał.“ Mat. 28. — Miſijonſka pſchikaſnja Jeſußowa ſa wſchě cźaßy, ſa wſchěch kſcheſcźijanow.

Liſtowanje. Kni. L: Wulki dźak ſa woboje, woßebje ſa tak pilne dźěło. Redaktor. — Sa 1. po Epiph.: R . . cź w B. — Sa 2. po Epiph.: K. w B. — Sa 3. po Epiph.: M. w B:

Samoſtwity redaktor faraŕ Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźerńje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenjeżkow

Čišło 2

Pomhaj Bóh!

Létnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 13. januara 1935 Bautzen

1. njedźela po Tśioch kralach.

Luk. 2, 41—52.

„To wěčne žwětło skhadźa tam,
Sjewi nowu žwětłosć nam,
Też w nozy jaßnje žwěćži žo
A da nam Boże dźěćatstwo, Kyrieleis".

Tak spěwachmy saßo k hodam s naschim Lutherom, kiž je nam tutón luby kěrlusch dał. A dźenž tydźenja žłyschachmy wo wulkim žwětle, kiž je do žwěta pschischło, wobžwětlicź wschě ludy a zyke cłowjeństwo. Epifaniski cźaß, w kotrymž nětko stejimy, je cźaß žwětła. Sbóžna hnada Boża je skhadźała wschitkim cłowjekam, tohodla ma sa naß nětko rěkacź: Stawaj a rosžwětluj žo, pschetoż twoje žwětło pschińdźe a ta kraßnosć teho knjesa skhadźa na tebi.

Nasch njebjeski Wótz je nam k hodam najkraßnischi dar wobradźił, kaž žadyn druhi szyła njeje, so je nam dał žwojeho jenicźkeho narodźeneho žyna, nascheho Knjesa. Kak móh!i my potom hinak cźinicź, hacź žwoju dźakomnosć wopokasacź s tym, so pomhamy, so jeho mjeno žo sjewi do wschěch wutrobow a so jemu skłužimy.

Schtoż nam tu evangelista Lukasch powjeda, wjedźe naß do dźěćatstwa Jesußoweho. Wjele njeshonimy s młodosćze nascheho Knjesa, tu je jenicźke powjedańcźko. To na tym leži, so je žo nasche wumóženje psches Jesuša jako muža dokonjało, jako wón cźerpjesche a na kschižu wumrjesche a skóncźnje to dobycźe tola mějesche. Wschě jeho kraßne žłowa a pschirunanja, jeho prědowanja a powucźenja žu s tuteho cźaßa. Tak je wón nam wostajił wopißmo, so bychmy žlědźili sa jeho stopami. Hižom jako dźěćžo pokasuje nam, kak mamy žo Bohu napschećžo sadźerżecź. „Ja mam bycź w tym, schtoż mojeho Wótza je", je jeho wotmolwjenje na praschenje jeho starscheju. Jesußowe zyte žiwjenje bě wulke žkuženje w poßkuschnosći, pschetoż tutón dwanacźelětny hólz je poßkuschne dźěćžo njebjeskeho Wótza a žwojeju starscheju na semi.

Kajki kraßny napohlad je to był, hdyž zyły lud do Jerusalema na jutrowny rócźny cźaß cźehnjesche. Wjele cźaßa prjedy jenotliwi žo hižom hotowachu na tute dołhe pucźowanje. Rad žwoje dźěło sastachu a žwój grat na bok stajachu, so bychu žobu do žwjateho města cźahnyli. Pschezo saßo rad templ Knjesowy wohladachu, kak rjenje žo tam modlesche. Lube stare waschnje bě jim tutón kemschikhód, drohe namrěwstwo jich Wótzow. Starschi wsachu žwoje dźěćži, je-li so běchu dwanacźe lět stare, žobu. Tak buchu w tutej starobje dźěćži na templ swucźene. Kaž sa kóžde dźěćžo tak też sa Jesuša bě tutón dźeń wożebje ważny. Wón bu žebi tola teho wědomny, so po prawom jenemu druhemu pschißłuscha, mjenujzy Wótzej w njebjeßach. Tu w templu bě wón sawěsće doma. Hdźež žo modlachmy, hdźež žo Boże žłowo wukładowasche a žo žwjate kěrlusche sanoschachu, tam wón žłuschesche. A tak njeje wón sa tym pschischoł, so jeho starschej hižom saßo běschtaj na dompucźu, mjes tym so wón tam w templu žedźesche a žo do žwjateho pißma sanurische, hdźež njemóżesche žo napoßłuchacź. A dźiwnje klincźi nam jeho wotmolwjenje na Marju, kotreż jenoż srosumimy, so Jesuß hižom tu jako dwanacźelětny hólz wjedźesche, so mamy Bohu bóle poßłuchacź hacź cłowjekam. Jesuß bě poßkuschny žyn žwojeho njebjeskeho Wótza, ale też poßłuschny žyn žwojeju starscheju.

„Wón dźěsche s nimaj dele a pschińdźe do Nazaretha a běsche jimaj poddany". Kraßne, žwójbne žiwjenje w luboscźi a w měrje. Kak husto žo w naschim cźaßu wo njepoßłuschnosćži dźěćži skorži. A kak wjele nowych waschnjow žo hižom pytasche, so by žo tutej njepoßłuschnosćži wotpomhało. Lěta po wójnje žu nam wjele pucźow pokasałe, ale nimale wscho podarmo. Jenoż tam, hdźež žo cłowjek staji pod žwětła

Boże a ßo wotwißneho wě wot njeho, tam pschińdźe prawa poßkuschnoscź. Wscha nascha próza budźe podarmo, dźěczi ke poßkuschnoscźi wocźahnyca, je-li so bohabojoscź do nich njepłodźimy. Ale hdźe je tuta bohabojoscź? Wbohe dźěczi, kiž njemóża ju wuknyca wot ßwojeju starscheju! Kak srudnje sa pacźerske dźěczo, kotrehož starschej doma ženje Boże ßłowo njeczitataj abo ßo njemodlitaj. Potom też žadyn dźiw njeje, hdyž tajke dźěczo mało do Božeho doma dźe, dokelž njesnaje porjadny kemschikhód. Schtóž Boha czeszi a lubuje, tón czeszi a lubuje też ßwojeju starscheju. A tak budźe poßkuschnoscź hakle potom saßo pycha naschich dźěczi, hdyž budża starschi pobožni a bohabojasni. A k temu dóńdźe, hdyž ßo nasch czaß saßo praschecź póczinje: njewěscźe, so mam bycź w tym, schtož je mojeho Wótza. Pscheproschenje do Božeje ßłużby wuńdźe na kóždeho, ale tak kaž w Jesußowym czaßu je też dźenża hischcźe, so ßo wjele wuręczow a samolwjenjow namaka, so cźłowjek bóle na ßwět hlada hacź na Boha. Ně, sa naß ma rěkacź: najprjedy Bóh a potom hakle my cźłowjekojo. Najprjedy luboscź k Bohu a potom luboscź k bliżschemu, najprjedy dowěra k Bohu a potom k cźłowjekam, najprjedy nadźija k Bohu a potom hakle k cźłowjekam.

O, bychu wschitzy kschesczenjo
Też k twojej ßłużbje měli ßo!
Tak zyła zyrkej w hromadźe
So budźe, Božo, lubicź cźi. Hamjeń.

Khwaleny budź Bóh sa wschitko!

Khwalmy Boha, kiž nam s hnady,
Sswoju pomoz poskiczi!
Jeho Ssyn sa nasche pady
Na kschižu ßo wukrwawi,
Tam je Boże jehnjatko
Sa naß woprowało ßo,
We wěrje, nětk w Khrysta mjenje,
Dóstanjemy wumóżenje.

Schtóž ßo, s Bohom wujednany,
Měr w duschi, wjeßeli,
Tajki budźe troschtowany,
Runjeż ma tu na semi,
Bědźicź ßo a wojowacź,
Cźerpicź, tradacź, sdychowacź.
Wón ßo wě we Božej ruzy
S tym, schtož potrjechi joh' duzy.

Dokelž s myßlemi na semi
My tak jara wißamy,
Bóh naß s kschižom, staroscźemi
Wjedźe tu do cźischiny.
S tym naß luboscź wótzowska
Wocźehnje sa njebjeßa. —
Dźak budź Bohu, kiž tak jara
Sso wo kóždu duschu stara!

Schtóž ma k Bohu dowěrjenje,
Njejjebje ßo w nadźiji,
S horjom Bóh naß k ßebi czehnje
Bliże k Sswojej wutrobje.
Wscho, schtož tu nam póscźele,
Żałoscź abo wjeßele,
Ma też, khwalmy luboscź Božu,
Sskużicź k naschom' wěcźnom' ßožu. J. B.

Po hodźoch!

Hody ßu nimo, hodowne spěwy ßu wuklinczake a ßwěczki hodownych schtomow ßu wuhaßke. Tuž chzemy ßo nětko praschecź: Kak dha je s nami? Ssy my njebjeskemu hoscźej dali sacźahnycź do naschich wutrobow? Haj, ßmy we wěrje jemu durje ßwojeje wutroby schěroko wotewrili, so by ju napjelnił se ßwojim ßwětłom, kiž nam ßwěczi po puczu nascheho dróhowanja a ju wosbożił se sbóżnej radoscźu na Božej wěcźnej luboscźi a se ßwojim měrom a troschtom, hdyž żołmy spytowanja, żałoscźe a cźerpjenja storkaja łódźiczku nascheho żiwjenja, a ju żylnił se ßwojej mozu, so bychmy skeho njepschecźela, kiž naß s lescźu a na wschelake waschnje nadběhuje, móhli wotrasycź?

Abo ßmy naschemu Ssrědnikej, kiž pschińdźe do ßwěta, so by ßwojeho njebjeskeho Wótza se satamanym cźłowjestwom wujednał, durje ßwojeje wutroby sawrjeli, dokelž naß dźerżachu staroscźe a ßwěta wjeßele?

Abo ßmy ßnano, hdyž Jesußowa luboscź tak żylnje khłapasche wo wutrobu, so by nam ßwoje żohnowanje a Wótza hnadu wobradźiła, Jesußej se ßwojej ßamoprawdoscźu napscheczo stupili a s tym wotpokasali Sbóżnika a Wumóżnika nascheje dusche?

Ach, luby pschecźelo, kiž ßo hischcźe njejßy sa Jesußa rossudźił, dokelž njechasch ßwoje dotalne żiwjenje pscheměnicź, abo kaž ty dwělujesch, hdyž njemóżesch dźiw Božeje hnady se ßwojim rosumom sapschijecź, wěř tola jenoż, so je Jesuß Khrystuß, Boži Ssyn, do ßwěta pschischoł, hrěschnikow sbóżnych cźinicź.

Hlaj, Jesuß nětk hischcźe na tebje cźaka! Ale wěsch też, kak dołho?

Móżesch prajicź, so Jesuß hdy saßo k tebi we ßwojej luboscźi tak bliśko stupi?

Tuž cźłowjecźe, ßo njekomudź
A shotuj ßwojom' kralej pucź,
Kiž jara cźichej myßle je
A s wěcźnej hnadu k tebi dźe.

Wón je ßo pśches ßwój cźłowóski narod nasch bratr scźinił. Tuž wotewŕ też jemu ßwoju wutrobu: so móżesch hižom tu na semi s nim do sbóżneho sjednoczeństwa stupicź. Wón ma też sa naß wschitkich město pschihotowane we wěcźnej kraßnoscźi pola ßebje. J. B.

13. januara 1935.

15 lět dołho ßmy w Němskej, ßu pschedewschěm w Saarskej a ßu we wukraju myßlili na tutón dźeń 13. januara 1935. Ssu wěschczili schmjatańzy a wójnu, ßu ßo nadźijeli směrowanja, wumóżenja, měra. Dźenża je nětk tutón dźeń a wot sańdźeneje njedźele stejimy hižo cźiscźe pod wliwom tutehodnja — pschedewschěm Saarszy ßami, ale runje tak wschitzy w Němskej a niz mjenje drje wschitzy w Franzowskej.

A pod tutym wliwom — schto cźinimy? Schto cźinimy? S horzym pschecźom, so by ßo wscho derje radźiło sa wótzny kraj, kedźbujemy na kóždu powěscź, kotraż pschińdźe pschedewschěm s radija. Ale je to wscho? My ßmy kschesczijenjo! My ßo modlimy a cźinimy nutrne dobroproschenje k Bohu, w kotrehoż mozy my, zyły wótzny kraj, wschitke kraje a ludy! My ßo modlimy a proßymy dowěrliwje Boha, so chzył hnadnje ßo dacź wschemu derje radźicź, tak so by to było wumóżenje a sbożo saarskeho luda a so by to było sbożo a żohnowanje zyłeho němskeho wótzneho kraja a směrowanje a spoko-

jenje wschěch ludow a so by byko wscho Bohu ßamemu k cześći. Tohodla swoła sakski biskop Coch też wschě wożady, wschěch wěrjazych schtwórtk wjecžor do nutrneho modlenja a dobroproschenja w Božim domje.

Nasch Bóh je tola tón jedyn a jeniczki, je tón, kiž

„... wichor, wětry wodźi,
też wschitke mróczele,
pucź, po kotrymž ßo khodźi,
wón ßwojim sjewicź wě."

Jemu ßłuscha nascha dowěra a wěra, jemu khwataja tehodla też dźenża nasche modlenja, sałożene na tu hnadu, kotraž nam ßo sjewiła w Jesußu Khrystußu, w tym Sbóżniku, w kotrymž chze wón hnadny a pomozny bycź tym, kiž k njemu pschińdu w ponižnosczi a dowěrje. Wón je nam a naschemu ludej pomhał hacž ßem psches czežke, jara czežke czaßy, wón je wjednikej mudrosczź a móz dał, strachom, kotreż ſ tutoho wothłoßowanja hrożachu, wobaracź do 13. januara, wón chze nam dale pomhacź. Tuž pak my: budźmy lud jeho spodobanja a modlmy ßo k njemu! Modlmy ßo dźenża k njemu sa tuto rosßudne „dźenża!"

Też wotmołwa

Wyßoki khinski statny sastojnik woprascha ßo pola jendźelskeje kraloweje Victorije, schto je sałożk k mozy a dobrych wobstejnosczow Jendźelskeje. Kralowa wotmołwi ſ tym, so jemu póßła — Bibliju.

Zyrkej a stat.

Njedźela. Němski minister Seldte je jenotliwym krajam sjewił, so ßo postajenja wo njedźelskim měrje a njedźelskim dźěle sa zyku Němsku znowa srjaduja.

Sa wothłoßowanje w Saarskej je Evangelska wyschscha zyrkwina rada w Barlinje ſ woßebitym ßłowom psched zyły lud stupiła. W nim rěka: „Nowelětne swony, kotreż lětej 1935 swonja, maja sa němskich krajanow Saarskeje krajiny woßebiteho synka. Wone swonja, da-li Bóh, lětej wußwobodźenja. Po 16 lětach padnje njesbožowne hacźenje, kotreż bu sczinjene mjes Saarskej a mjes domisnu. Na prosy tutoho noweho wusnamneho lěta strowi Evangelska zyrkej Staropruskeje Uniony evangelske synody a woßady Saarskeje. ... Psched Wami steji rosßudny dźeń wothłoßowanja. Evangelska zyrkej je wot spočzatka ßem tomu ludej, do kotrehoż ju Bóh staji, pschikhilena była. Evangelszy kschesczijenjo ßu sa to rosßudźenje, kotreż maja cźinicź, psched ßwojim ludom a psched Bohom, kotryż je nam ludstwo a maczeźnu rěcź dał, samołwiczi. Wy macże se ßwojim rosßudźenjom na dnju wothłoßowanja samolwjenje sa dóńt domisny sa dóńt zyłeho luda, sa dóńt też pschichodnych narodow. Wy macże tuto samołwjenje psched Bohom, kiž je Knjes stawisnow. Wy wěscże jako namjesni Němzy najlěpje, kak jara Wasche sakorjenjenje w němskim ludstwje swißuje ſ Waschej evangelskej wěru. — Tak strowi Waß zyrkej k nowemu lětej ſ tym pschecźom żohnowanja: „Derje tomu ludej, kotrehoż Bóh tón Knjes je! — Tuto póßelstwo bu Nowe lěto w Božich domach pschecźitane. Podobne wosjewjenje je też evangelska zyrkej w Pfalzy, kotraż je Saarskej ßußodna, wosjewiła.

Mexiko. Schtoż matej Europa a Asiska w Ruskej, ma Amerika w Mexiku. Cźlowjekojo tam każ w Ruskej pruhuja, kak daloko pschińdu bjes Boha a nabożina a schto samóża pschecźiwo Bohu. Tu każ tam wostanje praschenje sa naß: Kak dołho chze Bóh pschihladowacź? abo też: Kak dołho traje, so cźlowjekojo sa tym pschińdu, so hłupi praja, so Bóh njeje, a so saßlepjeni pschecźiwo Bohu du, w kotrymž tola wschitko sbožo cźlowjekow. — W Mexiku je rataŕski minister postajił, so je hodowniczka dźěławy dźeń, a to, hacźrunje sakoń to hinak staja. W komorje jednaja wo tym, hacź zyrkwjam wschě drohotnostki wosmu a do noweho nazionalneho museja sa zyrkwinske stawisny pschewjesu.

Wschelake ſ bliska a daloka.

Zyrkej ßo wotpaliła. Struchły sapočzatk noweho lěta 1935 je měła woßada Barchmin w Pomórskej. W Sylvesterskej nozy ßo Boži dom wotpali. Tuta zyrkwiczka bě jara stara — pokhadźa ſ lěta 1558 — a drjewjana. Jeho wěża bu kónz sańdźeneho lětstotka wobnowjena. Tuta ßo ßobu sniczi a tohorunja swony, kotryž ßo we wójnje njewotedaschtej, dokelž mějeschtej staroźitnu hódnosczź, a pischczele. Też kulu, we kotrejž ßo na wěži dokumenty khowachu, sniczi woheń. Wohenjej njemóżachu dowobaracź a Boži dom niz wukhowacź, dokelž woda pobrachowasche a dokelž bě woschkrot. Woheń je wobschkodźene parne tepjenje sawinowake. — Pola naß ßo runje wokoło połnozy, hdyž nowe lěto witachmy, błyskasche.

S **Bukez.** W lěcźe 1934 narodźi ßo w naschej woßadźe 52 dźěcźi, 25 hólzow a 27 holzow, to je 10 dźěcźi wjazy hacź lěto prjedy. Mjes nimi bě 6 njemandźelskich a 1 morwonarodźene dźěcźo. W prěnim lěcźe wumrěchu saßo 3 dźěcźi, k tomu jene morwonarodźene. Tak je 48 dźěcźi żiwych wostało. W naschej zyrkwi je ßo 74 porow pschipowědało, to je 29 porow wjazy hacź loni. Tu swěrowało je ßo 49 mandźelstwow, 16 porow wjazy hacź lěto prjedy. Wumrěło je 42 woßadnych, nimo tutych jena woßoba, kotraż do woßady njeßłuschesche. Tak je ßo tu dozyła 43 woßobow pokhowało, runje telko każ lěto prjedy. Mużskich běsche 23 a żónskich 20, hacź do 14 lět starych (ſ morwonarodźenym dźěsczom) běsche 6, wot 20 do 30 lět 1, wot 40 do 50 lět 3, hacź do 60 lět 4, hacź do 70 lět 18, hacź do 80 lět 14, hacź do 90 lět 4 a psches 90 lět jena woßoba. Najstarscha woßoba běsche żelesniski pschekhodny stražnik na wotp. Handrij Hänsel w Bukezach, kiž bu 91 lět a 18 dnjow stary. K Božemu blidu je w lěcźe 1934 pobyło 3607 woßobow, na němskim 1315 a na ßerbskim 2299. Kolekty ßu wunjeßke 936,96 hr. a dary sa swonkowne mißionstwo 300 hriwnow. Tak je ßo dozyła 1236,96 hr. nawdało.

S **Barta.** W naschje woßadźe je ßo w lěcźe 1934 narodźiło 35 (1933: 36) dźěcźi, 15 hólzow a 20 holzow, mjes nimi 2 morwonarodźenej dźěcźi a 1 dźěczo wumrě njeschczene. Konfirměrowanych bu 46 (16) dźěcźi, a to 19 hólzow a 17 holzow. Pschipowědanjow bě 31 (17) a wěrowanjow 21 (13). Semrěło je 21 (13) woßobow, najstarscha bě Handrij Granich w Dubrawzy, 87 lět 4 m. 19 dnjow. Spowědnych běsche 1657 (1503), mjes nimi ßwjeczeschе 86 woßobow swonka Božeho domu Boże wotkasanje. Sběrało je ßo psches krajne sběrki 631,05 hr., sa woßadu a zyrkej 472,32 hr., sa mißijonstwo 350 hr. Wutrobny dźak sa wschě dary luboscze. Bóh luby Knjes żohnuj naschu woßadu.

S **Minakała.** W sańdźenym lěcźe je ßo w naschej woßadźe narodźiło 50 dźěcźi, 23 wjazy, hacź lěto prjedy. Mjes tymi nowonarodźenymi běsche 31 hólzow a 19 holzow. 5 dźěcźi běsche njemandźelskich, 2 dźěsczi běschtej morwonarodźenej. — Wot tych 50 dźěcźi ßu 4 saßo wumrěle, tak so je jich hromadźe

44 žiwych dźěćźi. — Wukſchćenych bu w ſańdźenym lěćże 48 dźěćźi. — Wěrowanjow běſche 28, runje tak wjele, kaž lěto prjedy. Pſchipowědało je žo 40 porow. — Konfirměrowanych bu 51 dźěćźi, 28 hólzow a 23 holzow. Lěto prjedy běſche jich 27 dźěćźi, 15 hólzow a 12 holzow, tak ſo je žo w ſańdźenym lěćże 24 dźěćźi wjazy konfirměrowało, a to 13 hólzow a 11 holzow. — Wumrělo je we ſańdźenym lěćże 27 wožobow, 10 wjazy hač lěto prjedy. Mjes ſemrětymi běchu: 7 wudowzow, 1 wudowa, 8 ženjenych mužow, 2 ženjenej žonje, 1 njewoženjeny młodźeńz, 1 dźěćźo 8 lět ſtare, 5 dźěćźi niżſche lěta a 2 morwonarodźenej dźěſćźi. — Najſtarſcha wožoba mjes ſemrětymi běſche Hana Khryſtiana ſwud. Köhlerka we Wjeżelu, kotraž je w ſtarobje 92 lět 1 měž. a 27 dnjow ſemrěła. — K Božemu blidu běſche w ſańdźenym lěćże 1760 wožobow, 132 wjazy, hač lěto prjedy. Mjes ſpowědnymi běſche na žerbſkej ſpowědźi 1100 wožobow, 98 wjazy, hač lěto prjedy, a to 484 mužow a 616 žonow: na němſkej ſpowědźi běſche 660 wožobow, 34 wjazy, hač lěto prjedy, a to 316 mužow a 344 žonow. Domach woprawjenych a tych, kiž žu pſchi domjazych Božich žłužbach Boże žwj. wotkaſanje doſtali, běſche 134, 22 wjazy hač lěto prjedy, a to 31 mužow a 103 žonow. — Hromadźe běſche k Božemu blidu 800 mužow a 960 žonow. — Pſchi kolektach a ſběrkach je žo hromadźe naſběrało 457,65 hr., to je 92,30 hr. wjazy hač lěto prjedy. — Najważniſchi podawk w ſańdźenym lěćże běſche ſa naſchu wožadu požwjećenje naſcheho wobnowjeneho Božeho domu. Wožada žo jara wjeżeli, ſo ma nětk ſažo rjany Boži dom, wo kotrymž móže žo ſpěwacź: „Kak luboſnje žu twoje wobydlenja, Knjeże Zebaoth“. Bóh Knjes ſpožcź naſchej lubej wožadźe dale prawu luboſcź k Božemu žłowu a ſakramentej a daj jej roſcź a pſchibywacź na tym, kiž naſcha hłowa je, na Jeſužu Khryſtužu!

S **Rakez.** W lěćże 1934 žmy w naſchej zyrkwi 51 dźěćźi wukſchćźili, 34 dwójkow ſwěrowali a 52 paćerſkich dźěćźi požohnowali, mjes nimi 25 hólzow, 24 holzow a 3 žwobodowólnych ſ dźěkańſkeje žłužby, kiž žu ſ tym tež ſdobom ſažo do ev. zyrkwje ſaſtupili. Wyſche toho žu hiſchćże 3 ſažo do zyrkwje ſaſtupili, wuſtupow njebě žanych. Wopyt Božich žłužbow je na ſwjeżelaze waſchnje ſtajnje pſchiběrał, to žamžne płaćźi ſa liczbu ſpowědnych, kotraž je wot 2423 w lěćże 1933 na 2662 ſtupiła a ſ tym 89,1 proz. pornjo 81,1 proz. w lěćże 1933 wuczini. Sběrki wunjeżechu 477,11 hriwnow.

S **Wjeležina.** S wožadneho žiwjenja ſańdźeneho lěta 1934: Spowjednych hoſćźi žmy naliczili 2445 pornjo 2275 lěta 1933, mjenujzy 1011 mužſkich a 1434 žónſkich. Mjes tutymi běchu 97 paćerſkich — 1933: 39 — a to 43 hólzow a 44 holzow a 62 — 60 —, kiž Boże wotkaſanje doma mužichu. Liczba ſpowjednych je žo potajkim wo 170 powyſchiła. — Narodźiło je žo we wožadźe 81 — 53 — dźěćźi, mjenujzy 41 hólzow a 40 holzow. Wukſchćźenych bu jich 79 dźěćźi. — Pſchipowjedanjow bě jich 69 — 54 — wěrowanjow 55 — 49 —. Semrěło je jich tu 51 — 43 — wožobow; pokhowali žmy jich 57 — 51 —. *Mjes tutymi bě jich 21 mužſkich a 30 žónſkich* a 6 morwonarodźenych dźěćźi. Najſtarſcha wožoba mjes njebocźiczkimi bě 87 lět a 7 měžazow ſtara.

S **Wojerez.** Kaž ſe „Sſerbſkich Nowinow“ ſhonichmy, je we Wojerezach 3. januara rektor na wotp. Guſtav Höhler žwoje 100. narodniny žwjećił. 1835 je žo w Dolinkach pola Grabina narodźił. 54 lět je był ſ wucžerjom. Ženje njeje khory był a dźenža maſch jeho ſa 60lětneho. Jeho mandźelſka je 11 lět młódſcha. Tak ma tuž naſcha Lužiza tež žwojeho 100lětneho. Abo je jich tu hiſchćże wjazy? Pſchejemy jemu Boże žohnowanje do 101. lěta.

S **Drježdźan.** Zyrkwinſki wubjerk ev.-žerbſkeje wožady w Drježdźanach, kiž wot 9. hodownika žem ſ 5 wožobow wobſteji, bě žo 15. hodownika ſańdźeneho lěta ſeſchoł k wuradźowanju. Shromadźiſnu nawjedowaſche knjes Pětr Kowař jako pſchedźyda. Rosprawi žo wo finanzielnym położenju pokładnje. Bu hnydom w ſpočatku ſeńdźenja tež k wědźenju date, ſo je knjes wyſchſchi zyrkwinſki rada dr. Kubitz ertnje pſchiprajił, ſo móže wožada pjenježne należnoſćże žama doſrjadowacź. Dla ſapiżaneje poſłednjeje wole knjeſa njeboh Pětſchki naſta dležſcha rosmołwa, kiž ſ tym ſkónczi, ſo ma žo wubjerk po měnjenju a namjećże knjeſa wyſchſcheho ſararja Sarjeńka ſłoźicź. Poſtaji žo, ſo ſchtyrjo ſtudencźa, kiž we bliżſchim cźażu doſtuduja, pjenježny dar pſchepokaſane dóſtanu. Dale ma žo dwazećźim potrěbnym ſ wožady hodowny dar w hotowych pjenjeſach wupłacźicź. Napoſledk bu pokładnja pruhowana, wſcho bě w porjadku. Knjeſej Guſćże Scholćże wupraji žo wožebity dźak, dokelž je zyły cźaż wſchě wožadne należnoſćże nadrobnje ſapiżował. Hodźinu trajaza ſhromadźiſna ſkónczi žo we 8 hodź., potom pſchiſamkny žo ſhromadźiſna žerbſkeho towaŕſtwa „Cźornobóh“. F. Th. H. — Tutón ſapiż tu woſjewjamy wožebje dla naſchich ſtudowazych, a to tohodla, ſo bychu woni tam wujażnjenje měli wo tym, kak a ſ cźim je njebocźiczki na nich ſpominał, a dale tohodla, ſo by žo ſ tym pſchikład pokaſał ſjawnoſcźi a wožebje tym, kiž žmědźa něſchto ſawoſtajicź a kiž žmědźa něſchto wobžedźicź, kak jo naložowacź ſa powſchitkowne dobre.

Barlin, hłowne město Němſkeje, měješe 1934 na 4 242 501 wobydleri. Mjes tutymi bě jich wſcho hromadźe 3 014 317 evangelſkeho wěrywuſnacźa, to je jich wot ſta 71. S tutych žłuſchachu do krajnych evangelſkich zyrkwjow 2 969 663, cźi druſy k Herrnhutſkim, Staroluthersſkim a druhim evangelſkim wuſnacźam.

Na pucź.

„Schtóž žo boji, tón woblecź žo panzer. Hdyž pomha, pomha. Ale my wěmy, ſo dyrbi pomhacź, pſchetoż wón je žiwy a woſtanje žiwy, wón, tón „Scheblimini“. „Ssede a dextris meis“ Tu tcźi. — M. Luther. G. p.“ —

„Scheblimini“ a „Ssede dextris meis“ ſtej hebrejſki a łacźanſki pſchełožk Jeſužoweho žłowa: „Ssydń žo k mojej prawizy!“ „G p.“ rěka: hnada a měr.

Liſtowanje:

Kni. L. a H. B. a k. H.: Wutrobny dźak ſa pſchipóžłanki, ſa pſchecźa a pſchilubjenja. Tuž dale do noweho lěta ſ Božej pomozu. Dźěłajmy Bohu cźeſcźi a žwojemu ludej k ſpomoženju. Redaktor.

Sa 2. po E.: K. w B. — Sa 3. po Tr.: M. w B; — Sa 4. po E.: R. w B.

Serbske spěwarske

su na předań w Serbskej knihańni w Budyšinje

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Nožacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinańnje a powěſćźerńje w Drježdźanach wot Hłowneje žerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sſerbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płaćźi ſchtworćźětnje 108 pjenježkow

Čišło 3

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 20. januara 1935 Bautzen

2. njedźela po Tśjoch kralach.

Scźenje ßwj. Marka 1, 14. 15.

Rjany cźaß Jeſußoweho ſkutkowanja ßwita. Kraßna tam krajina, hdźež ſ prědowanjom ſapocźnje. Koło wokoło Galilejſkeho jěſora widźiſch ſemju kaž Božu ſahrodu. K wjecźoru wupſchestrěwa ßo na 2 kilometrow ſchěroka runina ſ měſtacźkami a wjeſkami kaž wołßyta, luboſny płódny kraj. Pißař ſtareje ſtawiſny Joſefus powěda, ſo mějachu ludźo figi a winowe kicźe tam pſches 10 měßazow w lěcźe. Schtož hewak jeno wſchelake krajiny poſtikźeja, roſcźeſche tu wſcho hromadźe.

Ssylny bě tam wobkhad: Po pucźu pſchi morju hibaſche ßo pſchezo wjele luda. Bě to ßwětowa dróha ſa Židow, Romſkich a Fenizijſkich. Pſchestrě-li Jeſuß tu ßwoju ßycź, móżeſche wjele ludźi kójicź.

Měſchcźenjo w Jeruſalemje ludźi tejele krajiny njerodźachu. Mjenowachu tónle dźěl Galilejſkeje „Galilejſku póhanow“. Schule drje tam běchu, ale wliw pißmawucźenych tajki wulki njebě kaž we hłownym měſcźe. Jich ſkažazy duch njebě hiſchcźe ſmyßlenje wobydlerjow ſkaſył.

Jeſuß ſapocźa prědowacź. Jeho rěcź bě ſkoro Jana kſchcźenikoweje rěcźe runa: „Cźaß je dopjelnjeny a kraleſtwo Boże je ßo pſchibliżało.“ Wo wulkim troſchcźe Iſraelſkim prajeſche jim ßłowa, a wo ßylnej nadźiji, kotruż lud mějeſche. Ssam wo ßebi hiſchcźe njerěcźeſche. Jana kſchcźenika běchu ſajeli a do jaſtwa podali, nětko Jeſuß lud dale wucźeſche a wjedźeſche.

Spodźiwne nam drje je, ſo ßu ßłowa Jeſußoweho prědowanja Janowym ßłowam tajke podobne. Njeje dźě Jan kſchcźenik prědał pokuty a Jeſuß pſchipowědał wjeßełeje powěſcźe? Ale kedźbuj na Jeſußowe ßłowa: Cźińcźe pokutu a wěřcźe evangelijonej. Wěra njeje prawa wěra, khiba ſo ßo wot twojeho wopacźneho pucźa wobrocźiſch na prawy pucź, khiba ſo ßo ßwojeje hordoſcźe wuſnajeſch a ßy ponižny.

Cźaß bě ſa tajke myßle dopjelnjeny. Hdźež Jeſuß pſchińdźe, roſumjachu jeho: Wopacźnoſcź njemóže dale wěrnoſcź rěkacź, hordy cźłowjek njemóže pſched Bohom wobſtacź. S pruhowazym wócźkom hlada Jeſuß do žiwjenja cźłowjeka, a jako wuſtojny lěkař cźi praji, ſchto w tebi ſtrowe njeje.

Njemóżemy ßebi potom ßami pomhacź, hdyž ßwoje brachi ſnajemy? Khutny pobožny cźłowjek radſcho „ně“ hač „haj“ praji. Bjes Jeſußoweho ſkutkowanja na tebi twoje prózowanje wuſtrowjenje njepſchinjeße. Abo njejßy hižo po Jeſußowych ßłowach cźiſteje wutroby bycź chtył? abo ßmilny w ßłowach a ſkutkach? měrny, prawy, ßnano tajki, ſo by pſchezo a wſchudźom wěrnoſcź prajił, a buchu ßłowa bjes luboſcźe rěcźane? abo tajki, ſo by pſchezo pſchecźelny był, a bu pſchecźelnoſcź hejchleŕſka?

Jeno Jeſuß móże tu prawje radźicź, jeho lěkařſtwo pomha. Je-li hórka, ſtrowoſcź je najlěpſche kubło na ſemi. Strowoſcź naſcheje duſche je naſche ſbožo a budźe naſcha ſbóžnoſcź. Pomhaj Bóh nam pſches naſcheho ſbóžnika Jeſom Khryſta!

Hamjeń.

Bóh chze, ſo by wſchitkim ludźom pomhane było.

Bóh, Knjes wſchoh' ßwěta, wſchitkich chze
Se ſkeho mozy wumóz,
Hdyž widźi wowzy ſhubjene.
Tuž njeſazpi joh' pomoz!
Schtóž w hřěſchnej liwkoſcźi
A ßamoprawdoſcźi
Wſchu luboſcź Božu ſazpiwa,
Kónz ſrudny jónu namaka.

We njewuprajnej luboſczi
Bóh ßmili ßo nad nami.
O, w kajkej wulkej ſczerpnoſczi
Wón dże ſa hrěſchnikami!
Haj, Bóh je ważił wſcho
Sa hrěſchne cžlowjeſtwo,
Hdyž lubeho nam Ssyna da,
Wſchěch Wumožnika, Sbóžnika.

Hdyž Bóh Knjes chze, ach, cžehodla
Sso mało prózujemy
Wo dary, kajkež ſa naß ma,
Sa ßwěta ſbožom dźemy?
Wſchak hrěchow wodacże
A ſbóžnoſcź doſtanje,
Schtóž hnadu Božu pſches Khryſta
We wěrje ßebi ſakhowa.

Hdzyž Bóh ßam naſchu ſbóžnoſcź chze,
Tuž ſ poknoſcże joh' hnady
Nětk chzu ja bracź a poßkuſchnje
Sa Knjeſom lubje rady
Hicź, kaž naß powjedże,
Njech też pſches bědźenje!
Tak ßlědźimy ſa prawdoſcźu,
Kiž Jeſuß doby kóždemu! H. B.

13. januara.

46 613 ſa ſtatus quo — 2083 ſa Franzowſku — 476 089 ſa Němſku! — abo 8,8 prozentow — 0,4 prozentow — 90,5 prozentow!

To je to, ſchtož ßo 13. januara w Saarſkej ſta, ſchtož ßo 15. januara dopołdnja po zyłej ſemi rosnjeße.

A to je wulke kraßne dobycże ſa Němſku a ſa naß wſchěch! A wuwojowali a dobyli ßu jo Saarſzy ſe ßwojej ßwěru, ſczerpliwoſczu, nadźiju, luboſczu, cźi Saarſzy, kiž tam w ſaarſkej krajinje, a cźi Saarſzy, kotſiž, mějo prawo wolicź, khwatachu do Saarſkeje ſe wſchěch kónczin Němſkeje, ſe wſchěch kónczin Europy, haj zyłeje ſemje.

16 dnjow bě macź, kotraž w Chinje bydli, pſches Ssibirſku po pucźu, woſta tam dwaj dnjej ſ cźahom w ßněžy tcźazy, ſkomdźi ſkoro rosßudny dźeń 13. januara, dolecźi pak tola hiſchcże cźaßa doſcź tam, wopuſchcźiwſchi w Barlinje cźah.

Dwaj na ßmjercź khoraj daſchtaj ßo na měſtno wothłoßowanja donjeſcź a dopjelniſchtaj ßylſy ronjo ßwoju pſchißłuſchnoſcź ſa wótzny kraj — ßnadź ßwoju poßlednju. Stara macźerka wuſna pſchi wothłoßowanju: „Němſka ßym ßo narodźiła, němſka chzu wumrěcź!“ — a dyrbjeſche ßebi lubicź dacź, ſo tutoho wuprajenja dla jeje hłóß njepłacźiwy ſczinichu.

A ſaßo bě tam macź. Tuta ßo morwa na ſemju ſwjeſe, hdyž bě ßwój hłóß wotedała. Druha macź ßo tohorunja na wólbnym měſtnje morwa ſwjeſe — ale njebě hiſchcże mohła ßwój hłóß wotedacź. Cźeża wulkeho rosßudźenja bě ſa njeju pſchecźežka była a ſahorjenje wulkeho dnja pſchehorze.

A ſaßo dwě macźeri: jena dojěwſchi do Saarſkeje, tam dźěcźatko porodźi, druha duzy do Saarſkeje w cźahu dźěcźatko porodźi. Ani ta ani tamna njebě ßo dała wottraſchicź ſ dalokim pucźowanjom, wukonjecź ßwjatu pſchißłuſchnoſcź ſa domiſnu a wótzny kraj.

A druha macź, wójnſka macź, ſtaruſchka, bě pſchiſchka hłóß wotedacź. Staruſchzy ruzy tak tſchepotatej, ſo jej wothłoßo wanſka papjerkaw upadnje. A tohodla rosßudźa, ſo jeje hłóß njepłacźi. A ſchto praji macźerka ſrudna płakajo? Dweju ßynow ſhubi we wulkej wójnje, a nětko ſhubi hłóß, kotryž woběmaj ßłuſcheſche.

A kaž ßónſke a macźerje, tak mußzy a nanojo!

92 lět ſtary muž běżeſche 18 kilometrow daloko po woſchkrotowej drózy, dopjelnicź ßwoju pſchißłuſchnoſcź.

80 lět ſtary wojak wotpokaſa, ſo bychu jeho k wothłoßowanju dowjeſli. „Ja ßym“, rjekny, „pola gardegrenadirſkeho regimenta cžo. 1 ßłużił!“ Nětko chzyſche pěſchi ßobu bycź, hdyž wotrěſnjena kompanija „Saar“ ßo pſchedobywa k domjazemu regimentej „Němſka“.

To bě Saarſka! To běchu Saarſzy!

A ſ tutej ßwěru ßu njewuměrnje wjele dokonjeli ſa Němſku a ſa ßo a — ſa ßebje.

Schto ßy Ty ſa nich dokonał? Schto ßy Ty w tutych rosßudnych dnjach cžinił ſa nich, ſa Němſku, ſa ßo? Ssy ßo ſnajmjeńſcha ſa nich a ſa tuto dobycże ßobu modlił w ſhromadnych nutrnoczach w Božim domje abo tola doma ßam ſa ßo, ſacźuwſchi, ſo to tam w Saarſkej jenož wo Saarſku a Saarſkich njeńdże, ale też wo zyłu Němſku a wo Tebje? Hdyž njejßy, njemóżeſch zyłe wulke wjeßele ßo ßobu wjeßelicź a ßo radoſcźiwje prawje ßobu dźakowacź.

A nětko! Saarſka njeje hiſchcże ſ Němſkej ſjednocźena. Dny, tydźenje cžakanja! A kajkeho cžakanja! Hida a njepſchecźelſtwo, kotrež ßo 13. januara a do toho pſchecźiwo Němſkej a Saarſkim pyrjeſche, njeje nětko nadobo wuhaßło. Proſchmy, modlmy ßo, ſo by ßo też to poßlednje derje radźiło, ſo by ſe wſcheho ſbožo naſtało a měr Saarſkej, Němſkej, Europje, ſemi, ſbožowny měr!

Miniſter Goebbels wuſna wutoru we ßwojim krótkim ßłowje, kotrež k Němſkej porěcża: „Hnucźi ſběhamy ßwoju wutrobu k Bohu, kotryž je tak widomnje naſchemu wojowanju wo němſki kraj ßwoje žohnowanje dał. S nuſy a ſ podtłóczowanja naſta luboſcź k wótznemu krajej a woporniwoſcź, pſchesjednoſcź luda a nazionalna ſolidarita, wſchěm w Němſkej ſa wſchě cžaßy drohotne dopomnjenje a ßwjate pominanje.“

A wjednik a kanzler Adolf Hitler wuſna ßo hnuty: „Horduſtne ſacżucże je, bycź poſtajeny wot pſchedwidźenja jako ſaſtupjeć luda!“

Haj, Bóh, kotryž wſcho widźi, ſchtož budże, w kotrehož mozy wſchitko je, ſchtož pſchińdże jako dopuſchcźenje abo póßłanje, dopomhaj Saarſkim a Němſkej a jeho wjednikej, ſo by ßo tuto wulke dobycże nětko dowutwariło tak, ſo je to Saarſkim a zyłemu ludej Němſkeje k žohnowanju, Bohu pak k cżeſcźi.

13. januara! Tuž niz ſ ertom jenož, ně, ſ wutrobu, ſ ertom, ſ ruku, ſ zyłym žiwjenjom ßo dźakujmy Bohu, kiž tuto dobycże je dał. Njech je ſe wſcheho ßłyſchecź a widźecź naſch dźak, njech ſe wſcheho k Bohu klincźi dźakny kěrluſch, kotryž wutoru dopołdnja pſches zyłu Němſku a Saarſku, haj po zyłej ſemi ſaklincża:

Wulki Bożo, khwalbu cźi,
Ssylny Knjeże, ſaſpěwamy,
Semja cźi ßo pokhili;
Kak ßo tebi dodźiwamy?
Twoja kraßnoſcź bě a je,
Woſtanje do wěcżnoſcże!

Na ſaźnych wjeczorach.

Próſdniny ratarjowe nětkole, praja ludźo, a maja nětkole wjazy prawa, tak prajicź, hacź pſched 40 a 50 lětami, haj hacź pſched 20 a 30 lětami. Niz ſo by tehdy ſyma bóle krótka była, ně, dźěła bě tehdy wjazy; młócźachu ſ zypami abo ſe ſkotom. To je dźenża zyle hinak. A dobre je, na dołhich wjeczorach młodym a dźěczom powědacź, kak je to něhdy było. Saźny wjeczor ſa tajke rospominanje ſ młodymi a ſ dźěczimi nałożeny je derje nałożeny. S njeho pſchińdźe ſa toho dobre, kiž tak rosprawja wo ſańdźenym, a ſa toho, kiž to ſłyſchi. Tak něktory je tak njepſpokojny ſ tutym cźaſom a jeho wobſtejnoſcźemi. Hdyž ſo podnóri tak rospominajo do ſańdźenych cźaſow, pſchińdźe jemu ſrosumjenje a ſpokojenje a wołóženje. A młodźi ſacźuja, ſchtož ſu ſtarſchi měli a móhli a byli, a ſacźuja, ſchtož woni ſami maja a móža a ſu. Jich napjelni dźakownoſcź, nowa wola, nowa radoſcź ſa pſchichod a jeho nadawki.

Na ſaźnych, dołhich wjeczorach, ow, kelko móżeſch na nich prajicź a wupowědacź, kelko na nich ſebi wotpoſkacź a ſobu wſacź — hdyž runje tam trjechił njejſu, hdźež ſo ſamo kachlaze ławki ſhibuja — pod njewěrnoſczemi, łžemi, ludanjom a podobnym. Tutón ſtrach, ſo tak trjechiſch, wěſo je. Ale tutón ſtrach je tež hewak. Schtóž chze tajke něſchto wotbycź, pyta ſkładnoſcź ſamo na žnjach. Ale ty ſu tola ty! A maſch hubu a luboſcź ſa wěrnoſcź a ſprawnoſcź! A hdyž dyrbjał ty tak trjechicź na ſaźnym wjeczoru, móżeſch runje ty něſchto dobreho wuſkutkowacź, hdyž njemjelczíſch tajkemu bachtanju, ale rěcźiſch a ſwědcźiſch, a to tych dla, kiž něſchto tajke bachtaja, a tych dla, kiž pſchipożłuchaja, pſchede wſchěm tež, hdyž ſu to dźěcźi, a to tych dla, na kotrychž jěda kidaju a kotſiž pódla njejſu, a to ſebje dla, dokelž ſo ſprawny cźłowjek ſu a wěrnoſcź a cźiſtoſcź lubujeſch.

Na ſaźnych, dołhich wjeczorach je tež dobre ſonicź, ſam ſe ſobu bycź, ſ wócźkomaj nicźo njewidźo, ſe ſnutſkownymaj wócźkomaj do ſo hladacź a do toho, ſchtož je było, ſchtož je ſańdźene. A ſcźicha pożłuchacź na hłoſu, kotreż w ſnutſkownym rěcźa a ſe ſańdźenoſcźe ſem klincźa. Wjele ſłyſchiſch a widźiſch! Wjele ſrosumiſch a dorosumiſch! Toho ſo kajeſch, tamneho ſo wjeſelíſch! Ssylſojtej ſtej wócźzy, pak ſe ſulſami roskacźa, pak ſe ſulſami radoſcźe. Ow, kajki ſaźny dołhi wjeczor móże połny wulkeho ſohnowanja bycź, hdyž jón wěſch prawje wutrjebacź. A hdyž jón takle wužiwaſch, njejſu jón zyle wěſcźe njewužitnje wužiwał. —

Na ſaźnych wjeczorach! Haj, ſchto wſcho na nich! Ssam wěſch, ſo je to, ſchtož tu ſapiſzachmy, jenož wurěſt ſe wſcheho. Ssnadź ſam tu něſchto dodaſch a podaſch ſebi a druhim k wjeſelu a k ſpomoženju.

Math. 18, 21, 22.

Hłóſ: O ty luboſcź pſche wſchu měru.

Wſchitzy cźi ſu ſa ſud ſrawi,
Kiž tu ſchkodźa bliźſchemu.
Na dźeń ſuda wjetſchu twari
Sły ſej hrěchow hromadu.
Skutki wſchěch Bóh wſchě je widźił,
Njech ſu dobre abo ſłe.
Schtóž je Boha, bliźſchoh' hidźił,
Kak tón ſudej wuczeknje?

Schkódne, wótre, hrube ſłowa,
Hanibne, ſłe, jědojte —
Kiž na Tebje ſłóſtnik woła, —
Do hańby cźe pſchinjeſcź chze, —
Cźertowſke ſłe ſkutki jeho,
Schipy helſke, ſranjaze,
Kiž ſu ſacźuł tež wot njeho,
Wodaj jemu, ſapomń je!

Winu wodajmy ſkym ſaźo!
Tajkim Bóh tež wodacź chze!
Cźěř naš, ſloty, hnadny cźaſo,
Skym wſchěm wodacź — wutrobnje!
My we naſchim Wumożniku
Mamy hrěchow wodacźe,
Sahubjenu winu wſchitku
S Jeko krwě a prawdoſcźe!

Wodajmy wſchěm njepſchecźelam
Naſchim takle bjesbóžnym,
Hidźerjam a pſcheſcźěharjam,
Sazpiwarjam ſchkódniwym. —
Swój cźaſ ma wſcho tu na ſwěcźe:
Słóſcź, wſcha hordoſcź bjesbóžnych!
Bóh da ſwojim derjeměcźe,
Dobrocźel je pobožnych!

Boha my ſo bojecź mamy!
Bóh wſchěm dawa prawu mſdu!
Hdyž Joh' ſłowu pożłuchamy,
Cźini Bóh nam dobrotu,
Haj, tym hacź do tyſaz ſtawow,
Kiž Joh' cźeſcźa, lubuja,
Bohacźi ſu ſ Jeho darow,
S Jeho kraſnoh' bohatſtwa!

J. W.

Zyrkej a ſtat.

Němſki biſkop Müller pſchińdźe ſobotu 26. januara do Budyſchina a poſtrowi wjeczor we 8 hodź. Łužizu. Naſch ſakſki biſkop jeho pſchi tym powita. Tež naſche zyrkwinſke łopjeno ſtrowi wjednika Němſkeje Evangelſkeje Zyrkwje a wita jeho do naſcheje Łužizy, nutrnje pſchejo, ſo by ſ tutoho wopyta biſkopow nam a naſchej zyrkwi žohnowanje pſchiſchło.

W Ssowjetruſkej běchu 1933 hiſchcźe 62 evangelſkich duchownych w ſaſtojnſtwje. Nětkole jich tam jenoż hiſchcźe 34 ſkutkuja. Scźěhwki ſowjetruſkeho bjesbóžneho knježſtwa. Ale Evangelſkich je jich tam wjazy hacź prjedy. Do wójny bě jich něhdźe 1 000 000 Evangelikich w Ruſkej, nětkole je jich tam něhdźe 4 000 000. Tež ſcźěhwk bjesbóžneho ſkutkowanja ſowjetruſkeje wyſchnoſcźe.

W Italſkej ſaźudźi ſo jeſuita, dokelž bě tutón ſpalił knihi, kotre proteſtantiſki rosnoſchowaŕ rosnoſchowaſche, a tuto mu ſadźěwał, ſwoje dźěło wukonjecź.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Kěrluſch. W 2. cźiſle naſcheho łopjeńka woſjewjeny kěrluſch bě nam ſapóſłała naſcha ſwěrna ſobudźěłacźerka H. B., tohorunja tež pohodowne khutne rospominanje: „Po hodźoch.“ To rad ſmylneho podpiſma dla woſjewimy, pokaſujo na to, ſo je derje móżno mjes Serbami a Serbowkami Łužizy, — tuta ſobudźěłacźerka je ſ jeneje naſchich wjeſkow a

niz ſ dala, kaž ſwjetſcha naſchi porjadni a pilni ßobudźěłacźerjo a ßobudźěłacźerki, — ſo we wſchědnym dźěle njeſprózniwa ruka ßo też pjera pſchima a něſchto piſche ſa ßerbſki lud. Tuž pak, lube Sserbowki a lubi Sserbja, ßo njekajcźe, ale piſajcźe! Woßebje nětkle je tola khwile ſa cźitanje a — ſa piſanje!

S **Khwacźiz.** (Zyrkwinſka rosprawa na lěto 1934.) Sswjatu kſchcźenizu doſta 40 (1933: 33) dźěcźi, 21 hólcźkow a 19 holcźkow, 37 mandźelſkich dźěcźi a 3 njemandźelſke; 38 dźěcźi ßo w tudomnej zyrkwi wukſchcźi, 2 ſ woßady w druhimaj Božimaj domomaj. Sswój kſchcźeńſki ßlub wobnowi 54 (28) pacźeſkich dźěcźi. Nimo toho ßu ßo 3 młodźi ludźo konfirměrowali. Wěrowanjow bě 30 (1933 runje tak wjele), mjes nimi wěrowanje pora, kiž je w lěcźe 1932 do mandźelſtwa ſtupił. Nimo tych 30 j eßo hiſchcźe ſa 13 porow pſchipowědanje ſtało, kiž buchu potom druhdźe ſwěrowane. Pohrjebanych bu na tudomnej Bożej roli 28 (21) ſemrětnych, mjes nimi 2 morwonarodźenych dźěcźi a 2, kotrajž běſchtaj ßamaj ruku na ßo ſkožiłoj. Se ſemrětnych běchu ſtari pſches 80 lět: 4, pſches 70 lět: 7, pſches 60 lět: 3, pſches 50 lět: 4, pſches 40 lět: 3, pſches 30 lět: 1, pſches 20 lět: 2, pſches 11 lět: 1, pſches 2 lěcźe: 1. Dwaj ſemrětaj běſchtaj ßmjertnje ſnjeſbožiłoj. Spowědnych je ßo naliczíło 1303 (1059), a to 546 mužſkich a 757 žónſkich, 1263, kiž w Božim domje k Bożemu blidu poby, a 40 doma woprawjenych. Kolekty w zyrkwi ſkładowane wunjeßechu wſcho do hromady 414,02 hr. (lěto prjedy 453,73 hr.). — Do móſchniczki a do ſchkliczkow je ßo nawdało wſcho do hromady 426,25 hr. (1933: 442,73 hr.). — Druhich jenotliwych darow ſa zyrkej abo miſijonſtwo bě 35 hr. (1933: 53 hr.). — Domjaza ſběrka ſa ſnutskowne miſijonſtwo wunjeße 87,87 hr. (1933: 82,91 hr.). — S dźakownoſcźu ma ßo na wſchě te dary, kaž też na dobrowólnje płacźene zyrkwinſke dawanje a na dobrowólne dary wſchelakich woßadnych ſpomnicź.

S **Porſchiz.** (Zyrkwinſke powěſcźe lěta 1934.) W naſchej woßadźe je ßo 31 (1933: 41) dźěcźi narodźiło, 12 hólzow a 19 holzow, mjes nimi dwójnikaj, 4 njemandźelſke dźěcźi, morwonarodźena holza. S narodźenych je jene dźěcźo ſaßo wumrěło. W naſchej zyrkwi je ßo pſchipowědało 33 porow, 13 wjazy hacž 1933, tu je ßo 23 porow ſwěrowało, 12 wjazy hacž 1933. — Sswój kſchcźeńſki ßlub wobnowi 31 dźěcźi, 11 wjazy hacž 1933, 13 hólzow a 18 holzow; 20 dźěcźi ßo ßerbſki a 11 němſki konfirměrowaſche. — Wumrěło je 16 woßobow, 10 mjenje hacž 1933. Mjes nimi běſchtaj 2 mandźelſkaj mužej, 2 mandźeſkej žonje, 4 wudowzy, 3 wudowy, 2 nježenjenej woßobje, 1 dźěcźo ſtarſche 6 lět, 1 dźěcźo młódſche 6 lět a 1 morwonarodźene dźěcźo. Najſtarſcha woßoba běſche 87 lět. — K Bożemu blidu je 1938 woßobow pobyło, 144 wjazy hacž 1933. Mjes nimi běſche 864 mužow a 1074 žonow; na ßerbſkim dozyła 1473, na němſkim 465 woßobow, doma je 35 woßobow Boże wotkaſanje wužiwało. — Kollektow je ßo 1421,80 hr. naſběrało, kollekta ßwjedźenja Tſjoch kralow wucźinjeſche ßama 405 hriwnow.

S **Hrodźiſchcźa.** (Zyrkwinſka rosprawa ſ lěta 1934.) Evangelſkich ma woßada po ludliczenju 1935: 1934. Narodow bě w lěcźe 1934: 24 (lěto prjedy 26), mjes nimi 4 njemandźelſkich, 9 hólzow a 15 holzow. Je ßo mjenujzy narodźiło we Wichowach 5 dźěcźi, w Hrodźiſchcźu, Droždźiju, Worzynje a Skanezach 3 dźěcźi, w Rakojdach a Kortnizy 2 dźěſcźi a w Běłej Horje, Brěſezach a Wujeſchku 1 dźěcźo. 1 dźěcźo je w běhu lěta ſaßo wumrěło. Kſchcźenych bu 25 dźěcźi. Pſchipowědanjow bě 31 (26) a wěrowanjow 22 (16). Semrěło je 20 (20) woßadnych, pokhowanych bu 24 (26) woßobow. Mjes tymi 24 bě 4 dźěcźi. W ſtarobje wot 20 hacž 40 lět běſchtej 2 woßobje, wot 50—60 lět 3 woßoby, wot 60—70 lět 4 woßoby, wot 70 hacž 80 lět 3 woßoby a wot 80—90 lět 8 woßobow. Mjes doroſcźenymi ſemrětymi bě 1 nježenjeny muž, 7 ženjenych mužow, 1 ženjena žónſka, 3 wudowzy a 8 wudowow. Najwyſchcha ſtaroba bě 83 lět 6 měßazow a 8 dnjow. — Spowědnych je ßo naliczíło 1901 (1831), a to 788 (758) mužſkich a 1113 (1073) žónſkich. Na ßerbſkich ſpowědźach wobdźěli ßo 1330 (1323) a na němſkich 571 (508) woßadnych. Doma woprawjenych bu 85 (86) woßobow a to 80 Sserbow a 5 Němzow. — Sswój kſchcźeńſki ßlub wobnowi 37 (29) dźěcźi, na ßerbſkej konfirmaziji wobdźěli ßo 11 (15) a na němſkej 26 (14) dźěcźi. — Sběrki wunjeßechu 790,50 (933) hriwnow. Ssobuliczene je domjaza ſběrka ſa ſnutskowne miſijonſtwo, kotraž ßama 212 hr. wucźinjeſche. Ssobuliczene pak njeje, ſchtož je ßo ſa zyrkej nawdało, mjenujzy 221 hr., tohorunja niz, ſchtož je ßo pſchi ſpowědźach, woprawjenjach a wot cźitarjow Miſijonſkeho póßła ſa ſwonkowne miſijonſtwo woprowało, 440 hr. Sa wſchu woporliwoſcź wutrobny dźak.

S **Klětnoho.** W naſchej woßadźe je ßo w ſańdźenym lěcźe 13 hólzow a 16 holzow wukſchcźiło. Wěrowanjow je 18 bnło. Wumrěło je 23 woßobow (5 mužſkich, 12 žónſkich a 6 dźěcźi). K ſpowědźi je 1526 woßobow było, to je 84 prozentow wobydleríſtwa naſcheje woßady. W pſcherěſku je 160 doroſcźenych kemſche wopytało, pódla toho konfirmandoju. Zyrkwinſke kollekty ßu 350 hriwnow wunjeßke, ſběrka zyroby 400 hr., wſcho hromadźe 750 hriwnow.

Na pucź.

„Lubi bratſja, modlcźe ßo ſa naß.“ 2. Theſſ. 3, 1.

„Ja chzu tebi pokoj ſpožczicź pſched wſchitkimi twojimi njepſchcźelemi.“ 2. Sam. 7, 11.

„Ssam pak tón Knjse toho měra daj wam měr ſtajnje a na wſcho waſchnje.“ 2. Theſſ. 3, 16.

Prěnje ſ tutych tſjoch ßłowow ſteji w małym Herrnhutſkim bibliſkim pucźniku: „Herrnhuter Loſungen“ ſa wjecźor 10. januara. Dalſchej ßłowje ſtejitej tam ſa 13. januara. Tute knižki je ßwěru wužiwał Bismarck. Jako Hindenburg wumrě, namakachu tute knižki njedaloko ßmjertneho koža. Wjednik a kanzler Adolf Hitler wužiwa tutón bibliſki pucźnik, kaž ſtaj to tamnaj wulkaj Němſkeje cźiniłoj. A ſa 15. januara je we nim ſapiſane: 1. Theſſ. 3, 12: „Waß pak pſchiſporej tón Knjes a cźiń waß pſches měru połnych w luboſcźi mjes ßobu a pſchecźiwo kóždemu.“

Rospominaj wſcho najnutrniſcho! Sso ſatorhnjeſch. Dorospominaj wſcho najßwěrniſcho — a měj ßo po tym.

Liſtowanje. Njech žana woßada njeſkomdźi, ßwoju rosprawu wo lěcźe 1934 ſapodacź. Redaktor.

Sa 3 po Epiph.: M. w B. — Sa 4. po Epiph.: R. w B — Sa 5. po Epiph.: R. we W.

Samotwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinatnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Khowneje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźělětnje 108 pjenjezkow

Čžišło 4

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za slaw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyšchinje 27. januara 1935 Bautzen

3. njedźela po Tśjoch kralach.

Jana 1, 45—51.

Hdyž je wěrno, a wono je sawěsćże wěrno, so je wschitko pišmo, s Božim nadunjenjom date, wužitne k wucźenju a k dowjedźenju, je nam wożebje tuto sćźenje k temu date. Nathanael wschak tež po serbskim rěka: S Boha daty. Tuž móžemy sebi wschitzy jenož s wutrobu pschecź, so by nam runje tuto sćźenje k powucźenju a k dowjedźenju date było. Pschetož wo cźim nam wono rěcźi? Wo něcźim jara wulkim a ważnym, wo cźłowjeku w Jesušowej mozy.

Nathanael abo: Cźłowjek w Jesušowej mozy.

Bjes Jesuša budźesche so pschi samym wulke njesboże stało.

S nim pak k wulkemu dobyczu a sbóžnemu shonjenju dóńdźe.

Nathanael měješe w swojim žiwjenju cźasy, w kotrychž w Jesušowej mozy njestejesche. Kajki wliw běschtaj jeho starschej na njeho wukonjałoj, nam swjate pišmo njepraji. Ale wonaj běschtaj wěsćże swoju pschisłuschnosć na nim dopjelnjałoj, běschtaj hólza sa pschichodne powołanje pschihotowałoj, ale tež jeho sahe wucźiłoj, so s ważnymi praschenjemi snutskneho žiwjenja saběracź. Wón bě to posdźišcho najskerje sam cźinił; pschetož wón njeběsche žadyn swjerschny cźłowjek. Nawopak běsche wón po swojim waschnju pobožny, pytasche swojeho Boha, ale jeho njenamaka. Tak bu wón po něcźim njewěsty w swojej wěrje, khabłaty, dwělowazy, bu cźłowjek dwojeje myslе a njewobstajny we wschitkich swojich pucźach (Jak. 1, 8). Najskerje jemu tež ludowa nusa jara należesche, hdyž pod romskej kwaklu sdychowasche. Jako Jan kschcźenik tam wonkach pschi Jordanje wustupi, běsche tež wón mjes posłuchar jemi a myslesche sebi na wokomiki, so je tónle spodźiwny muž pschichodny wumóžeŕ. Ale schtož běsche wón wocźakował, so jemu tam njedopjelni. Srudny a hischcźe njewěsćźischi hacź prjedy so wón wrócźi, wulku porażku w swojim žiwjenju nashoniwschi. Hacź wón nětko tam wonkach pod starym figowzom sprawnje s Bohom wojowasche, abo hacź wón, kaž někotsi wukładowarjo měnja, tam se sadwělowanjom na srudnische wězy myslesche, na kóždy pad běsche wón njesbožowny cźłowjek. Schto budźesche so stało, hdy njebudźesche jeho Jesuš widźał! Po prawym wón tehdy hižo, runjeż njewjedźo, w Jesušowej mozy stejesche. — Kak wulke tola to je, so temu tak bě! Wschudźom wschak njetrjeba tak slě bycź kaž pola Nathanaela, a to dźakowano Bohu. Ale kak husto je na swěcźe tak kaž tam! Njepowjeda nam swjate pišmo wo tym doscź jimaze pschikładny? A schtož tam njesteji, to nam žiwjenje kóždy dźeń jasnje doscź wopišuje. Wěso njeje wschudźom tak slě, so so wobžarujomne njesboże stanje. Hdyž so njestanje, je pschede wschěm Jěsušowa smilna ruka strach wotwobrocźiła. Wón je wboheho cźłowjeka widźał. Kak troschtna tale wěra tola je, so wón wschitko widźi, njech je jich tež tajkich, kotrymž so wona njelubi. Schtož je w tutej wěrje žiwy, móže wěso do cźežkich khwilow pschińcź, se swojej winu abo bjes njeje, ale njesbožowne sa njeho wone njemóža bycź. Wón tebje widźesche, tak chzemy wschitkim prajicź, kotsiž so kaž Nathanael bědźa, a dokelž wón tebje widźesche, njemóżesche ty so skasycź. Wón tebje widźesche, tak chzemy tež tym prajicź, kotsiž wo to njerodźa, so su widźeni, a to niz woi cźłowjekow, ale wot Jesuša, tym, kotsiž njewjedźa a wjedźecź nochzedźa, do kajkeho njesboža móža so runje w tajkej hodźinje shubicź. Wón tebje widźesche, my chzemy tak wożebje młodym pschecźelam prajicź, kotrymž so wěste wokomiki we schpatnym towarstwje lubja, lestne rěcźe a požadliwosć budźaze wobrasy lohko cźistosć swědomnja, dusche a druhdy samo cźeła kaža. Prajicź jim wschitkim chzemy: Bjes Jesuša móže so lohko njesboże stacź. — Hdy by tola kóždy wjedźał,

so w Knjesowej mozy steji! Czehodla pak wón jo njewě? Njeje wón wot młodosćze tak wuczeny, so ma Bóh najwótrische widźenje? Njewjedźesche Nathanael, so w psalmje steji: Knježe, ty wobhonjesch a sesnawasch mje, ty wěsch moje myßle ſ daloka? Wěsćze wón to wjedźesche. Ale wón běsche ßo pschejara do ßwojich ßamßnych myßlow sanórił. Te wschak njeběchu śle: Hlej, prawy Israelski, w kotrymž žane jebanje njeje, to Jesuß ßam jemu praji. Nathanael njeběsche žadyn ſwjerſchny cźlowjek, hewak ßo jemu njeby tale khwalba stała, ale wón běsche cźlowjek se ßwojimi ßłaboſcźemi a brachami. Dźenża bychmy prajili: Wón bě cźlowjek, kiž je prawy a też njeprawy, kiž ßo myli husto doſcź ſwonknje a ſnutsknje, ſ wjedźenjom a njewjedźenjom, a kiž tola najlěpſchu wolu k dobremu ma. Lědma hdy je Jesuß cźlowjeka, kotryž k njemu pschińdźe, ſ tajkej wjeßekoſcźu witał kaž Nathanaela. Tón bě hakle duzy po pucźu k njemu, a hižo jemu Knjes kaž ſ daloka prajesche: Ty ßy mój. Kak mało po prawym a tola kak wjele Jesuß wot tych žada, kotſiž k njemu pschikhadźeja! Kak mało: Jenoż ſprawnu wolu a wutrobne žadanje; kak wjele: Zyłeho cźlowjeka bjese wscheho ſbytka! Nascha njeſprawnoſcź budźe husto na tym wina, so do jeho mozy njepschińdźemy. — Nathanael mějesche też wulke ſboże, so jeho Philippus namaka. Też to bě ſkónczńje Jesußowa móz. Ale so jich wjele žaneho Philippa nima, kiž by jich k Jesußej dowjedł, njeleži to ßobu na tym, so ty a ja jim tule ßłużbu njeczinimoj? Hdźežkuli potajkim cźlowjeka wěmy, kotryž je w podobnych wobſtejnoſcźach kaž Nathanael, tam jemu pomhajmy, so do Jesußoweje mozy pschińdźe. Wěſo njeje kóždy ſa tutu ßłużbu khmany. Jenoż tajzy jo ßu, kotſiž móża kaž Philippus prajicź. My ßmy Jesußa namakali!

Sapoczatk pucźa, po kotrymž Nathanael k Jesußej pschińdźe, njeběsche lohki, ale cźim rjeńschi bě jeho kónz, cźežke bě bědźenje, ale cźim kraßnische bě dobycźe. Njewěriwy drje Nathanael Philippej prajesche: Kak mohł ty mi Meßiaßa pokasacź, a to ſ prosteho a njeſnateho Nazaretha? Hdy njebudźesche Philippus tak wěſty był a jemu ſnapschecźiwicź mohł: Pój a wohladaj, budźesche ßo Nathanael saßo wrócźił. Też jako Jesuß tak pschecźelnje a jemu rosumjejo jeho powita, dyrbjesche ßo wón jeho woprascheca: Kak ty mje ſnajesch? To rěka: Mój ßo tola hischcźe ženje njejßmój widźaloj. Kak chzesch ty wjedźecź, kak ſo mnu ſnutsknje steji a ſtejesche? Ja a bjes jebanja? To mje hubjenje ſnajesch, a ſ teho widźu, ſo njejßy tón, kotrehož pytam. S kajkej prózu ßo tola dwělowazy cźlowjek hodźi pschewinycź, a kak pomału pytazy cźlowjek ßwoje polne ſboże namaka! Ale Jesuß móże, schtož hewak nichtó njemóże: Hdyž ty pod figowzom bě, ja cźe widźach. Na to Nathanael ſpósna, so je tam, hdźež chze, a na kolenje padnywschi wón praji: Ty ßy Boži Ssyn, ßy israelski kral. Nětko běsche wón w Jesußowej mozy. — Wěsćze ſ namakanjom dospołneje ſbóżnoſcźe wschudźom tak njebudźe kaž tu, wschudźom też tak rucźe njepóńdźe kaž tu, Boże pucźe ßu też w tutym nastupanju jara wschelake. Ale wschitko ma ßo derje radźicź, hdyž cźlowjek wě: Jesuß tebje widźesche a widźi. O ſbóżne: Ja cźe widźach! Cźe widźach w twojej ßamotnoſcźi, w komorzy, w twojich nusach a ſtyſkach, kak ßo ty rudźesche wo něſkajku lubu duschu! Schtó chze prajicź, kak husto nasch Knjes naß widźesche, kak husto ßo wón nam na ſdala ſjewi! — Nathanaelej ßo hischcźe wjetſche ßlubjenje dosta: Ty budźesch hischcźe wjetſche wězy widźecź dyžli te, wot nětka budźesch widźecź njebjo wotewrjene a Božich jandźelow horje a dele pschińcź na cźlowjeſkeho ßyna. Nathanael jako prawy Israelski wěsćze ſnajesche Jakubowy ßón ſ rěblom, kiž hacź do njeběß dośahasche, ale nětko dyrbjesche to niz wjazy ßón, ale wěrnoſcź a woprawdźitoſcź bycź. Nathanael bu [illegible] nětka ſ druhimi wucźomnikami se ßwědkom wschitkich wulkich wězow, wo kotrychž nam ßwjeczi ſcźenikojo powjedaju. Wón widźesche, kak Jesuß ßwoju kraßnoſcź jewjesche, wón widźesche, kak Jesuß cźerpjesche a wumrě, wón bu pak też se ßwědkom jeho kraßneho ſ rowa ſtanjenja a bu też ßwjatkowneho Ducha dźělomny. Wón dźěſche potom jako Knjesowy japoschtoł do ßwěta a poczerpi, kaž ßo nam powjeda, jako ßwěrny khorhojnik Knjesowy martraſku ßmjercź. Jako prawy Israelski wón tak naſhoni: Ja chzu tebje pożohnowacź, a ty dyrbiſch pożohnowanje bycź.

Może schtó, njech je schtóžkuli a ſteji a khodźi hdźežkuli, wjetſche wězy wocźakowacź? Schto do żohnowanja by to było, by-li kóždy ſ naß wot Nathanaela wuknycź chzył! Wěſo pak k temu jara krucźe to ßłuſcha: Pój a wohladaj, abo: Podaj ßo do Jesußoweje mozy!

Wopyt němſkeho biſkopa we Łužizy.

Wo wopycźe němſkeho biſkopa, kotryž bě ſa 26. januara pschiſjewjeny, njemóżemy tu wěſo hiſchcźe niczo pißacź — pißamy tola tute ryncźki hižo 21. januara. Ale něſchto chzemy tu tola k tutemu wopytej dodacź, mjenujzy to, schtož je w tutych dnjach wjele druhich ſakſkich nowin a łopjenow wo němſkim biſkopje pißało, też nasche Sserbſke Nowiny, schtož pak dźenß pſched tydźenjom hiſchcźe w rukomaj njemějachmy. Kak je mjenujzy němſki biſkop wyßoki turkowſki ſaßłużbny rjad dostał, kotryž rad noßy, a cźehodla je jón dostał. Se ſtawiſnu tutoho wuſnamjenjenja ſesnajemy lěpje toho muża, kotryž je wjednik nascheje evangelſkeje zyrkwje w nowej Němſkej a kotryž je pschiſchoł wopytacź niz jeno Łužizu, ale dozyła Sakſku a se Sakſkej ſdobom nascheho ſakſkeho biſkopa Cocha. Němſki biſkop budźe też hiſchcźe w Freibergu a w Plawnje k Evangelſkim Sakſkeje rěcźecź.

Wo jeho poßlednim wopycźe w Sakſkej, a to w Drježdźanach je nam tu rosprawjała kni. L., kotraž je jeho tehdy ßobu ſ druhimi Sserbowkami w Sakſkim Domje w Drježdźanach poſtrowiła w ßerbſkej narodnej drascźe.

Tola nětk naſpomnjenu ſtawiſnu wo wuſnamjenjenju:

„Pschi ſapoczatku wójny běsche wón jako namórniſki duchowny wójnſkemu kódźſtwu ſa daloke morjo pschidźěleny. Wón ßłużesche na kódźi „Goeben“, kotraž bu dla ßwojeje khrobłeje jěſby k Dardanellam ſnata, jeje dlěsche pschebywanje w Konſtantinoplu naſchim tehdomniſchim ſwjaſkarjam pomhaſche. Po něczim też němſzy wojazy pschi Bosporu na kraj pschińdźechu. Jeneho dnja ßo naſtróżaza powěſcź rosnjeße, so je kholera wudyriła. Cźlowjek wě, schto to wosnamjenja! W dołhich rjadach w ßmjertnych barakach leżachu, żałoſcźachu a mrějachu towaŕſchojo. Lěkarjo a wothladarjo wukonjachu ßwoju ßłużbu jenoż ſ najwjetſchej wobhladniwoſcźu, w ſanitetnych maſkach, gumijowej drascźe atd. Jenoż jedyn, namórſki ſarar, żadasche pschiſtup, druhim běsche krucźe ſakasane. Lěkarjo jemu nochzychu dowolicź. Tola dyrbjesche wón ßo runje tak ſchkitajo kaž woni do ſcherjazych barakow ſastupicź. Ludwig Müller rjekny: „Ssym duſchowpaſtyŕ, steju w Božej ßłużbje a póńdu k cźerpjazym a mrějazym towaŕſcham, kajkiž ßym!“ Wón jo cźini, kaž je Luther w cźaßu móra cźinił, khodźi won a nuts, pomha pschi cźerpjenju a wumrjecźu, modli a bědźi ßo ſ němſkimi ßynami, kotſiž ſdaleni wot domiſny mrěja. Njeſprózniwje, njebojaſnje, so jo nichtó njemóże ſapschijecź.

Niz pak jenoż to, ale blisko nĕmskich barakow stejachu też baraki ſa turkowſkich na tholeru tyorych. Schtó je ßo wo tutych wbohich ſtarak? Każ ſtót woni mrĕjachu. Jenoż jedyn, jedyn pſchińdże też k tutym ſ bojoſczu ſamknjenym durjam, njeda ßo wotpokaſacź: Ludwig Müller! Też tu ßu mrĕjaze Boże ſtworjenja ſ njeßmjertnymi duſchemi, też tu bratſja nuſy a hubjeńſtwa. A haczrunjeż rĕcź njewobknjeźi, khodźi tola tak huſto wot jeneho k druhemu a lubje na nich hlada, na tute dźĕcźi zuſeje raßy, podawa jim ruku, kładże jim tu troſchtujo na ſymne cźoło; hdyż je cźeźko a ſcźiny ßmjercźe ßo bliża, rĕcźi też ſ nimi wo Khryſtußowym ßkowje źiwjenja, muż a jandźel, rjek a měſchnik ſdobom.

Sa tutu njeßkyſchanu luboſcź, ſa tutu njewopſchijomnu ſwaźliwoſcź a wutrobnu ßkužbu ſpoźcźi jemu turkowſke wójſkowe wjedniſtwo abo knjeźeŕſtwo tamny wyßoki ſaßkużbny rjad, połměßaz a hwĕſdu! Sroſumimy, ſo wón tutej ſnamjeni k dopomnjecźu na najcźeźſche, najrjeńſche hodźiny a na wulke wobarnowanje pſches Boźu hnadu — na źadyn pad k wopacźnej cźeſcźi — rad noßy.

Na ſaźnych wjeźorach.

Wĕmy, ſo je nĕkotryźkuli króthke rynczki, pod tutym napißmom w 3. cźißle woſjewjene, rospominak a ſa ßebje a ſa druhich ſ nimi dołhi ſaźny wjecźor wupjelnik. Ssedźeſche ßo cźi tola tak derje nutſkach w cźichej, cźopłej jſtwi, bĕ tola wonkach tak ſtraſchnje ładko a ſymny wĕtr dujeſche cźi tak njelubje wokoło noßa a ſyma ſchcźipaſche cźe do wuſchow.

Też my ßedźachmy ras wjecźor zyła hromada ſa blidom. „Baje, baje baßniczku," ſapocźa jena. A hdyż rĕkaſche: „Kak dale?" pytachmy wſchitzy ſa tutym ſtarym hróncźkom. A kóźdy poda a doda nĕſchto. — Haj, hdy je pſchihódniſcha hodźinka, ſ dźĕcźimi, ſ wulkimi a małymi, ßo pſcheßadźicź do raja bajow, hdyż niz na dołhich wjecźorach? Stari a młodźi ßo na tajkich wjecźorach, hdyż je cźmicźka, hdyż je tak dźiwno wo jſtwje, łaź ßami wot ßo podnurja do dźiwow a ſa kuſkanja bajow a bajkow! Njeſabudźmy, ſchtoż nam dźĕd a wowka bajachu a bajmy jo ſaßo dźĕcźom a wnucźkam! A hdyż chzeja wjaz a ſaßo wjaz ßkyſchecź, wſmimy knihi, pſchede wſchĕm knihi, kotreż nam podawaja baje a ſtawiſny ſ naſcheje Łużizy. Hdyż źane nimaſch, dźi do ßerbſkeje cźiſchcźeŕnje we Sserbſkim domje! Tam wſchelake doſtanjeſch. Namakaſch w nich na pſch. też baje, kajkeż ßu ßebi naſche wowki a naſchi dźĕdojo bali na pſchaſach. Ssu drje mjes nimi też tajke, ſo cźe ſyma łoji. Ale to ſkóncźnje niczo njeſchkodźi.

Nichtón njeſcźiń nam ſ teho wobſkórźbu, ſo ßmy tak ſa bajki a baßniczki. Se wſchĕch wosmjeſch tola nĕſchto ßobu do źiwjenja, nĕſchto napominaze, pohonjaze abo nĕſchto wotraſchaze, warnowaze. So njechamy, ſo by jenoż ſ tajkim dołhe wjecźory pſchecźinił, ſpóſna tola kóźdy hiźo ſ toho, ſchtoż we 3. cźißle ſapißachmy wo ſaźnych wjecźorach.

Dołhi wjecźor je też tak prawje ſkładnoſcź, ſo ſaſtupi ßuźod ßuźodej, — ßuźodźinka ßuźodźinzy. So ßebi popowjedaja, ſo ßebi wuſkorża, ſo ßebi wuradźa a poradźa, — ßo hladajo ſtracha, kotremuż tak nĕkotry a tak nĕkotra njewucźeknje, kleſkacź wo tych, kotſiż njejßu pſchitomni. Nĕ, ſa to tu dołhe, ſaźne wjecźory njejßu! Schtóż je ſa to wużiwa, — a ßu, kiż njemóża ßej tu pomhacź, dokelż to nochzeja! — wużiwa njewużitnje tute wjecźory, tutón cźaß, nam ſpoźcźene ſa wjele dobreho, pĕkneho, ſpomożneho.

Ale, njech je to ſa dźenża doſcź! Ssnadź ßo tola tón abo tamna ſmuźi a nam pod tutym napißmom nĕſchto napiſche, kak nałożuje dołhe wjecźory abo ſchto hewak ßo cźini abo mohło cźinicź na dołhich wjecźorach. By tola rjenje było, bychu-li ßo naſchim dotalnym dopißowarkam a dopißowarjam dalſchi pſchidruźili a ſa naſche cźitarki a ſa naſchich cźitarjow pĕkneho a dobreho pſchinoſchowali a tak naſchemu łopjeńku pomhali ßo dale a bóle ſaměſtnicź w ßerbſkich domach. Haj, njech bywa naſche łopjeńko ßame ßobu wſate do rosmołwy tajkich dołhich wjecźorow a wſcho, ſchtoż wono piſche, njech ßo ſtanje kritika a njech njewoſtanu ani poroki ani ża-danja a pſchecźa ani też pokhwalenje tcźazy, potom w tajkim wjecźoru nĕhdźe na wßy, ale njech pſchińdu hacź do Noßacźiz! A njech rosmołwa też dźe wo to, kak naſchemu łopjeńkej pomhacź, ſo by ßo ſcźiniło hiſchcźe bóle woßadne łopjeno, — kak rjenje nĕtkle pornjo ßebi mĕcź woßadne rospra-wy lĕta 1934! — a ſo by ßo do hiſchcźe wjaz domow ſkaſako, ſo by ßo w kóźdej woßadźe hiſchcźe bóle rosſchĕriło a ſo nichtón ſ dotalnych cźitarkow a cźitarjow njeby wotſtupił. Njemĕnicźe, ſo bychmy tak Sserbſtwu a Bożemu kraleſtwu, wótzow a macźerjow rĕcźi a wĕrje a tak ßebi a druhim najlĕpje ßobu ßkużili? Ja mĕnju to! Schtóż to njeměni, praj a napiſch, ſo to hinak! Njewoſtajmy pſchi tym njenaſpomnjene, ſo naſche ßerbſke njedźelſke łopjeno jako jeniczke druheho raſa a druheje rĕcźe ſ runym prawom w jenym rynku ſteji ſ němſkim woßadnym łopjenom, kotreż krajnozyrkwinſki hamt ſa wſchĕ ſakſke woßady wudawa. **Żaneho druheho woßadneho łopjena hacź tuteho krajnozyrkwinſkeho a naſcheho ßerbſkeho njeßmĕ w Sakſkej dozyła wjazy bycź. Też to je pohoń, ßebi naſche ßerbſke łopjeńko „Bomhaj Bóh", kiż ßerbſzy k tebi rĕcźi, ſkaſacź.** —

Sa dołhe wjecźory a ſa to, ſchtoż prjedy wo bajach a bajkach prajachmy, dodamy a pſchiſtajimy tu hróncźko, kotreż je naſch njeboczicźki wótcźinz Arnoſcht Muka ſtajił na ſpoczatk 4. ſwjaſka Sejlerjowych ſpĕwow a prjedy hiźo do ſbĕrki: „Sserbſke baßnje":

„Do baßnje (bajki) wĕrnoſcź ſadraſcźich,
Kiż ſe źiwjenja naſhonich.
Też k cźeſcźi luda ßerbſkeho
Wſach druhdy jeho pſchißkowo —
Chze ßej ſchtó ſ teho wucźbu wſacź,
Tón njebudźe ßo nihdy kacź!"

Schto to do rospadankow?

Tuto praſchenje wußkyſchiſch pola naß w Noßacźizach pſchezo ſaßo. Po prawom njeßmĕſch prajicź jenoż: „w Noßacźizach", dyrbiſch prajicź: pola naß w Noßacźizach a Trußyzach! Pſchetoż tu je to ſpodźiwne: Boźi dom ſteji w Noßacźizach — a zyle po prawom naſchu woßadu po wjeſy Noßacźizy mjenuja — ale fara — a też ſchula — ſteji w Trußyzach. To je pſchezo tak było, — abo nĕ pſchezo niz! Jako w lĕcźe 1587 bratraj von Gersdorf, — Michał nad Noßacźizami a Erasmus nad Łuwocźizami — ſpytaſchtaj, ßamoſtatnu woßadu ſałożicź, wobnowiwſchi staru, dodźerźanu kapału, njebĕ to tak. Njemĕjachu tehdy dozyła żanu faru, abo hdyż mĕjachu nĕhdźe nĕkajki dom ſa ßwojeho prĕnjeho fararja, njemĕjachu tola żanu farſku leżownoſcź, żane farſke lehnſtwo, każ nĕtkle. Bratraj von Gersdorf bĕſchtaj drje woßadu ßamoſtatnu ſcźiniłoj, jej kapału wobnowiłoj, jej duchowneho powołakoj — wón rĕkaſche Benediktus Georgius —, ale ſa wobſtacźe woßady a woſtacźe duchowneho njebĕſchtaj ßo tak prawje poſtarakoj. Hewak njeby Benediktus Georgius ſa 6 lĕt hiźo ſaßo Noßacźizy wopuſchcźił a ßo do Wujeſda pſchebydlił a hewak njebyſchtaj jemu pſchi tym bratraj von Gersdorf pomoznaj byłoj. Dokhody bĕchu w Noßacźizach tak ßnad-

ne, so też pschi tehdomnischich wobstejnoszach sa fararja njedoßahachu.

Wßy młodeje woßady sjednoczichu ßo saßo s Ketlischej woßadu, do kotrejež běchu prjedy safarowane. Po wschěm sdaczu pak je tehdy woßada wjetscha była hacž nětkle je. Luwoczizy ßu drje też do njeje ßkuschake.

Wokoło lěta 1651 sapocza knjes von Ziegler nad Klipphausen ßo snowa prózowacź wo ßamostatnu woßadu w Noßaczizach. To ßo jemu skónczńje po dležischim bědzenju s Ketlizami poradźi; tola wón dyrbjesche nowemu Bożemu domej, kotryž ßo 1679 poßwjeczi, pschidacź też faru s lehnstwom, so by snajmjeńscha dźěl fararjowych dokhodow swěszeny był. A tuž dari wón leżomnoszź w Trußyzach, w kotrejž bě hacž ßem hajnik bydlił. Tak steji fara Noßaczizańskeho Bożeho doma nětk hižo wjaz hacž běrtlktyßaz lět w Trußyzach. Też wulki woheń lěta 1813, kotryž skoro zyle Noßaczizy a Trußyzy sniczi a farske twarjenja też, na tym niczo njepschemėni. Faru twarjachu saßo na starym blaku a ju 1818 dotwarichu. S tuteje Noßaczizańskeje fary w Trußyzach ßu do Sserbow wuklinczake a wuschke też kerluschе nascheho kerluscherja fararja Michala Domaschki, a w njej narodźi ßo też nasch prěni ßerbski wyschschi farař, farař Moritz Domaschka.

Tola po tutym wokołopuczu psches lětstotki saßo wróczo k naspomnjenemu praschenju: „Schto to do rospadankow?“ Wotmołwa na njo naß dowjedże tam, hdżež runje běchmy, do lěta 1813. Woheń, kiž wobej wßy sniczi a tohorunja faru, sniczi też hród — stary hród, kotryž tehdy ßwójbje Reichsgraf von Breßler ßkuschesche, haj, kaž ßo powjeda, nasta woheń we hrodże ßamym; tola krótki sapiß w starych zyrkwinych knihach pische wo tym hinak. Tam je farař Ernst Richter sapisał: „Zakostna wójna mjes Franzowskej a Ruskej, kotrejež płomjo w lěcze 1812 wupraßny, a na kotrejž ßo wjetschi dźěl Europy wobdźěli, walesche ßo s wójskom ßwojich sapuszczenjow a se ßwojimi strachotami w naléczu 1813 do Sakskeje, hdżež ßo wójska wjazy krócź tam a ßem honjachu, a w kotrejž bu hižo w czaßu bitwy pola Budyschina 20., 21. a 22. meje wulka ßyła wßow we Łużizy sniczena, pak zyle pak skoro zyle spalena, hdżež ßo kónz augusta po skónczenej měrnej pschestawzy srudoba snowa a ßylnischa sapocza a hdżež ßo pschi pschecżehnjenju franzowskich wojakow 10. septembra w dopołdnischich hodźinach to njesbožo sta, so buchu też Noßaczizy a Trußyzy s wohnjom domapytane. Płomjo wudyri w Noßaczizach na žiwnoszźi njedaloko zyrkwje(!) a spożera tam zyły knježi dwór a pjecź žiwnoszźow, wostaji pak zyrkej stejo, kotraž bu, njedźiwajo teho, so woßrjedź płomjenjow stejesche, a so wschě ßrědki sa wukhowanje pobrachowachu, tola s wyschschim schkitom sderžana. Pschi ßylnym wichorje buchu płomjenja bórsy hacž do Trußyz seczérjene, hdżež bě ßo hižo w nozy do toho paliło, a tu sniczi ßo nimo fary knježi fórbark a — ßobuliczo, schtož ßo nóz prjedy wotpali — wscho hromadże 14 druhich kubłow, žiwnoszźow a domow.“ (Skónczenje scźěhuje.)

Zyrkej a stat.

Evangelska žónska ßkužba. Wjedniza Němskeho žónskeho skutka — Deutsches Frauenwerk — je wokolnik wudała, w kotrymž je ßo też wuprajiła wo ßobuskutkowanju Evangelskeho žónskeho skutka — Evangelisches Frauenwerk. — Wona wossjewja, so je wot 1. januara 1935 saßo mózno, nowe wotdźelenja Evangelskeho žónskeho skutka, kotryž pola naß „Kschesczijansku žónsku ßkužbu“ — „Christlicher Frauendienst“ — mjenujemy, sakožowacź a nowe ßobustawy pschijimowacź. Potom pische wona: „K zyrkwinskim wězam nascheho czaßa bych scźěhowaze prajiła: NS-žónstwo ma runje tak kaž w czaßu wojowanja naschemu hibanju ßkužicź s zyłej ßwojej mozu a tak sdobom naschemu ludej. My wěmy, so tomu ßkuscha wjele wěry a to, so ßam na ßo njemyßlisch. A my wěmy też to dalsche, so dyrbja ßo nam poßlednje mozy pschezo saßo wot Boha daricź. Pucźow k Bohu je jich wjele, a ja wěrju, so dyrbi skutk jenotliweho wobßwědczicź, kak s jeho swiskom je — (wjenujzy s Bohom) —, hacž tutón wupłodźi dobroczźiwoscź a luboscź a sprawne shromadne dźěłanje abo njeměr, ßebiczńoscź a snutskownu hordoscź. Tehodla chzemy my, kiž ßmy s NS-žónstwa — NS-Frauenschaft — w „žónskim skutku“ kschesczijanstwo skutka žiwi bycź — a jenotliwemu pschewostajicź, tón pucź namakacź, kotryž ßo jemu sa to po ßwojim snutskownym požadanju najlěpje hodźi.

Jedyn s tych puczow, duzy po kotrymž ßu ßo žónske evangelskeho wusnacza sjednoczile, shłubschicź a ßylnicź kschesczijanske žiwjenje, je „Evangelski žónski skutk“. Tutón je ßobusarjadowany do „Němskeho žónskeho skutka“ a w nim schkitany a wón směje tam dopokasacź, kak daloko samóże nadawki, kotrež jemu zyrkej dawa, dopjelnicź. Jenotliwemu stawej NS-žónstwa je do wole date, w „Evangelskim žónskim skutku“ ßobuskutkowacź, je-li to jeho žadanje. My ßo nadźijamy, so ßo to potom pschezo stanje k spomoženju nascheho luda“. — Kóżdy, kiž ßobu w tutym dźěle je abo jo hewak snaje, wě, schto tute wuprajenja po prawom wuprajeja a waża a ßo toho wjeßeli a ßo s nowej nadźiju wo rosschěrjenje a poßylnjenje toho zyrkwinskeho a woßadneho dźěła stara, kotrež my „Kschesczijanska žónska ßkužba“ mjenujemy. Kóżda evangelska woßada ma tajku.. Do njeje ßkuscheja wschě žónske woßady. Wone ßo ßame dźěła do tych, kiž ßobu w tutej ßkužbje dźěłaja a skutkuja, a do tych, kotrež to njeczinja, hischcze njeczinja.

Wschelake s bliska a daloka.

S **Noßaczizy.** W sańdźenym lěcze 1934 narodźi ßo w naschej woßadze 11 dźěczi, 3 hólzy a 8 holzow; kschczenjow bě jich 9, dwoje kschczenje sawosta sa lěto 1935. Kschczeński ßlub wobnowi jich 6 dźěczi, 3 hólzy a 3 holzy; lětża je jich 8 paczerskich dźěczi. Wěrowanjow bě jich 4. Semrěło je jich s woßady 11, tu domach 9; khowanjow bě jich też 11; mjes njebocźiczkimi bě najstarscha woßoba woßady, swudowjena Wünschowa se Schpikałow, 91 lět stara. K Bożemu blidu poby jich 486, s tutych doma 19. Do kolektow w Bożim domje da ßo 297,70 hr., sa Swonkowne mißionstwo 136 hr. a 30 hr., sa Snutskowne mißionstwo 50 hr., druhich darow 40 hr. Duschow ma po statistizy nascha woßada 476. Mißionski poßok czitasche jich 25 ßwójbow.

Na pucź.

Schto czinjach a schto czinju ja sa dobre a spokojaze dorosßudźenje a dojednanje wo Saarskej? Schto czinju ja dozyła sa dobre a sbožo wótzneho kraja?

Listowanje: Sa 4. po Epiph.: R. w B. — Sa 5. po Epiph.: R. we W. — Sa Sept.: T. w B.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßaczizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinskeje notwinatnje a powěscźenje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbskeje prědakskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóżdu sobotu a płaczi schtwórcźělětnje 108 pjenjezkow

Čisło 5

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 3. februara 1935 Bautzen

4. njedźela po Tśjoch kralach.

Sćenje ßwj. Jana 1, 16: S jeho połnosćje ßmy wšchitzy brali hnadu sa hnadu.

Lačnosćź dusche stajicź jenoż tón móże, wo kotrymž ßwjateho spěwarjowe ßłowo płaćži: pola tebje je žiwe žórło, a kiž ßam wo ßebi praji: woda, kotruž ja dacź budu, ta budźe studnja teje wody, kotraž ßo do wěčneho žiwjenja žórli. Pšchetoż Jesuß Khrystuß je jeniczke, ale woprawdźite žórło ßboża.

Kak niske běšche dźěćźatko w Bethlehemje, kak sazpity kšchižnoscheŕ na horje Golgatha, a tola ßměmy ſ jeho połnosćje bracź hnadu sa hnadu, dokelž w nim bydli połnosćź bójstwa cźělnje. Abo njewobßwědcźi to kraßnosćź, kotraž ßo we wšchej niskosćźi sjewi, jako jaßnosćź Knjesa pastyrjow na Bethlehemskim polu wobßwěćźi, jako na horje pšchekraßnjenja jeho wobliczo ßo ßwěćźeše kaž Boże ßłóncźko, jako na Golgaćze cźma bu wokoło kšchiža? So w nim bydleše połnosćź bójstwa, njewobßwědcźa to jeho dźiwy, na kotreż niz jenoż ßam jako na ßwědcźenje toho, so je wot Boha póßłany, pokasaše, kotrychž woßebitu kraßnosćź tež jeho njepšchecźeljo pšchipósnachu? So w nim połnosćź bójstwa cźělnje bydleše, njewobßwědcźa wón to ßam, hdyž ßo pšched Nikodemußom Božeho jeniczkeho ßyna mjenuje abo hdyž k Philippej rjekne: schtóž mje widźi, tón widźi toho, kiž mje je póßłał, hdyž pšched židami wusna: prjedy, dyžli Abraham bu, ßym ja — abo hdyž pšched wyschschim měschnikom ſ pschißahu wobkrucźa: ja ßym Khrystuß, ßyn žiweho Boha? Dokelž pak w Jesußu połnosćź bójstwa cźělnje bydleše, wón tež Boźu hnadu nam cźłowjekam pšchinjesćź móżeše. Pšchetoż hdyž je wot Wótza wuschoł, Wótza nam sjewicź móżeše. Dokelž běšche bjes hrěcha, nasche hrěchi na ßo wsacź móżeše. Dokelž Boża móz w nim bydleše, móz hrěcha w naß skamacź móżeše.

A kaž w nim połnosćź bójskeje kraßnoscźe bydli, tak tež połnosćź njeßměrneho ßmilenja, dokelž je ßo narodźił ſ wutroby wěcźneje lubosćźe. Kak je ßobuželny wudowu w Nainje troschtował: njepłacź, kak je ßmilnosćźiwy k jichtnemu prajił: twoje hrěchi ßu tebi wodate, kak je nad Jerusalemom płakał, tak je tež dźenża hischcźe hrěschnikam lubosćźiwy a ßmilny pschikhileny. Njedyrbjeli k njemu dowěrjenje měcź?

Połnosćź jeho kraßnoscźe a jeho ßmilenja pak na bohatstwa jeho sboża pokasa. W nim Wótza ßwjatu lubosćź a sbóžnu radu wumoženja ßwěta spósnajemy. Hnada rosßwětli, ale tež troschtuje. Hdyž ſ Davitom sdychujesch: moje hrěchi pscheńdu moju hłowu; jako cźeźke brěmjo wone mje wobcźeżuja — budź dobreje nadźije: ßylnischa hacź twoje hrěchi je móz wumoženja Khrystußoweje krwje. A kaž hnada naß troschtuje, tak naß tež wußwjecźi. Hdyž je sakoń se ßwojim: „ty dyrbisch“ kaž muž, kiž jichtnemu praji, kak ma khodźicź, ale žaneje mozy žiwjenja do wotemrětych stawow njedawa — Jesuß tebi dawa niz jenoż žedźenje, so by ßo wußwjecźił a so by jemu ßłużił, kiž je nam ßłużił hacź do ßmjercźe, ale tež móz k wußwjecźenju, so móżesch se ßwjatym Pawołom wusnacź: Khrystuß je žiwy we mni.

Kajke to bohate sbožo! A tuto sbožo roscźe. Hnadu sa hnadu, to rěka: kóžda hnada, kotruž ßmy dostali, je nam sawdawk wjetscheje hnady, kaž tón Knjes rjekne: schtóž ma, tomu budźe date, so doscź śměje, dokelž ßebi wutroba po kóždej dostatej hnadźe pschezo wjazy hnady žada. A njedyrbjako to tež płacźicź sa tamny ßwět? Njebudźe tam sa naß dalsche roswicźe? Njedyrbjeli tam pschekraßnjeni bycź wot jeneje kraßnoscźe k druhe j? So ßměmy ſ Božeho njepscheměrjomneho bohatstwa hnadu sa hnadu bracź hacź do najdalscheje wěcźnoscźe, kajki kraßny wuhlad!

Komu pak to płacźi? Hnada je drje sa wschitkich cźłowjekow postajena, kaž ßwj. Pawoł pschipowěda: sbóžna hnada je

ſkhadźała wſchitkim cźlowjekam. Semſke ſtrowe ſtudnje druhdy ſeſkhnyja — Jeſuß je wěcźne wumoženje namakał. „S tutoho źórka“, Luther praji, „wſchitzy ßwoju bleſchku pjelnicź móźa a ßo napicź ſ lóſchtom a ſ wjeßekoſcźu; pſchetoź jeho połnoſcź ani źaneje měry ani źaneho kónza nima.“ Semſke ſtrowe ſtudnje huſto jenoź ſa bohatych ßu — źórko hnady ßo źórli wſchudźom a darmo, teź ſa tebje, a hdy by hiſchcźe tak khudy, hiſchcźe tak hrěſchny był.

Nětko pak ßo wo to jedna, ſo bychmy hnadu brali, kaź ſcźenik Jan praji: my ßmy brali hnadu ſa hnadu. Tuź bjeŕmy hnadu ſ ponižnej wutrobu, kotraź chze jenoź wot toho Knjeſa bracź a ßo wotrjekuje, jemu něſchto dawacź ſ dobrymi ſkutkami. Pucź hnady a niz ſkutkow je Bóh wuſwolił, ſo by jemu cźeſcź ſawoſtała a cźłowiſka ßamßna khwalba ßo ſnižiła. Sapſchimńmy hnadu ſ pokutnej wutrobu ſ złonikowym wuſnacźom: Bożo, budź mi hrěſchnikej hnadny! Sapſchimńmy hnadu ſe źadoſcźiwej wutrobu. Schtó, kiž w puſcźinje trada, njeby ſ zyłej mozu ßo prózował, k ſtudni dóńcź, kotraź ſdała kiwa? A ty chzeſch ßwojej duſchi lawutlicź dacź, hdyž tak bliſko tebi źórło hnady ßo źórli? Tuź: „Nětk wſchitzy, kotrymž ßo picź chze, pójcźe ßem k wodźi.“ (Jeſ. 55, 1.) Hamjeń.

Schto to do roſpadankow?

(Skónczenje.)

S knježim dworom wotpali ßo teź hród, kotryž bě knjes von Ziegler nad Klipphauſen w tych lětach, w kotrychž Boži dom twarjeſche, pſchetwarił a wobnowił, — wokoło 1670—81. — A jeho roſpadanki pódla zyrkwje ßwědcźa dźenßa hiſchcźe wo tamnym hróſbnym dnju a wo wulkim ſtraſche, w kotrymž je tehdy Boži dom był. K wjecźoru paleſche ßo hród, k połodnju zyły wulki knježi dwór a k ranju a k połnozy wjeß. Boża ruka je jón ſchkitała dźiwnje a hnadnje!

Tute roſpadanki ßwědcźa pak dozyła wo cźeźkim wójnſkim cźaßu, kotryž tehdy zyłu Łužizu domapytaſche a, kaź hižo ßłyſchachmy, wjele wßow ſniczi. Tak bě teź w Porſchizach wulki woheń, a tam ßo teź Boži dom ßobu ſpali.

Roſpadanki — ruiny — ſtarych hrodow ßu wſchudźom pomniki dawnych cźaßow; roſpadanki hrodow we Łužizy ßu něſchto żadne kaź dozyła w runinach naſcheho kraja. Na horach ſkěrje tajke namakaſch, kaź na horje Oybin. Noßacźizy maja potajkim něſchto żadne. Hacź runje hakle 121 lět ſtare, ßu tute roſpadanki tola powoſtanki ſ dawnych cźaßow. We dawnych cźaßach bu tu hród ſałożeny a pſchezo ſaßo powjetſcheny. S tuteho hrodu połhadźa ßwójba von Noſtitz. Ale tuta je Noßacźizy hižo pſched wjele lětſtotkami wopuſchcźiła, hdy, drje njeje dozyła ſwěſcźene. A drje jedyn ſ jeje ſtawow je tamne Noßacźizy w dalokej Pruſkej ſałożił, wucźahnywſchi wot tu k ranju w tehdomniſchich cźaßach, hdyž Němzy k ranju poſtupowachu.

Roſpadanki hrodu tu ßu, niz pak dwora, kiž bu tehdy ßobu ſniczeny, ſnajmjeńſcha zuſy lědy ſchto wuhlada. Wulka ßadowa ſahroda je tam, hdźež bě něhdy ſtary dwór a pſches nju khodźimy ke mſchi. Jeniczke twarjenje tu hiſchcźe ſteji, ſaßo natwarjene na ſtarym měſtnje, „ſtara palernja“ ju mjenuja; w njej bě hacź pſched něſchto lětami korcźmiczka; jeje ſnamjo je wulka, rjana lipa pſched domom. Wuſnam naſcheje zyrkwinſkeje wßy je, ſo nima korcźmy. Njewěm hacź tajkeje hiſchcźe namakaſch. Sa kemſcherjow a ſa ſpowjednych je to njedoſtatk. Njemóźeja po ſpowjedźi po ſwucźenym waſchnju Serbow ßo pſchi ſchalzy kofeja poßylnicź a njemóźeja wupſchahnycź.

Roſpadanki ſtareho hroda! Někotryžkuli zuſy je pſched nimi poſaſtał a ßo ſpodźiwany, tu něſchto tajke namakacź, ſa nimi praſchał. Wulke, wyßoke ſchtomy ſteja mjes wyßokimi, hiſchcźe ſtejazymi murjemi. Ale cźaß niczi teź ruiny. Naſchi ſtari wjedźa, ſo je hiſchcźe wjele wjaz ſtało w ſańdźenym cźaßu, woßebje nětk khětro roſpadana wěża, a cźi w ßrěnich lětach powjedaja wo hrodowych pinzach, do kotrychž ßu móhli ſaléſcź. Schkoda by było, by-li ßo cźaßej poradźiło, nětk teź ruinu ſniczicź.

K wjecźoru wot ruiny, pódla ſtareho pohrjebniſchcźa, leži dwór, nowy dwór. Hrabja von Preßler njeje tehdy ſtary dwór ſaßo natwarił, ale zyle nowy dwór ſ jednorym hrodom twarił k wjecźoru na wyſche leżane hona.

Sa tych, kiž do Noßacźiz pſchińdu a faru pytaja, ßnadź ſo bychu ßo ſa ariſkej wowku wobhonili abo hewak, budź hiſchcźe ras prajene, ſo tuta w Trußyzach ſteji, wo ſahrodu a łuku wot Božeho doma ſdalena, a nimo toho teź, ſo ßo ſtare zyrkwinſke knihi 1813 ßobuſpalichu, ſo potajkim w naſchich zyrkwinſkich knihach niczo njenamakaſch, ſchtoż je ßo do lěta 1813 ſtało. S lětom 1813 je ſarař Ernſt Richter nowe wulke zyrkwinſke knihi ſapocźał pißacź, ſapißawſchi teź hiſchcźe do nich, ſchtoż bě ßo w tutym lěcźe do wulkeho wohnja ſtało, a ſapißawſchi do nich prědku mału khroniku naſcheje woßady a fary a naſcheho Božeho domu. Wſchěm ßwěrnym cźitarjam naſcheho kopjena je wona ſnata. Ssmy ſ njeje tola pſched lětami wſchelakeho tu woſjewili.

Wo ſcźěhwkach wohnja a wo ſniczenju zyrkwinych knihow piſche ſarař E. Richter hiſchcźe:

Na tamnym njeſbożownym dnju 10. ſeptembra 1813, do kotrehoż bě ſkoro wſcho, nuſowane ſ wójnſkim ſtrachom, kaź ſ druhich wßow tak teź ſ Noßacźiz a ſ Trußyz cźěkacź dyrbjało, — a dokelž tu ludźo a ßrědki pobrachowachu, bě wukhowanje zyle njemóźne! — buchu teź dotalne zyrkwinſke knihi — dwoje — a ſ nimi do nich ſapißane wſchelake powjeſcźe ſniczene. So pak by tola něſchto ſ toho ſa pſchichod wukhowane było, je podpißany hromadźił, kelkoż bě móżno, a jo ſ tym, ſchtoż ßam wjedźeſche, do tutych nowych zyrkwinſkich knihow ſapißał, ſo by ßo ßwěru dale khowało“.

Tute tehdy nowe knihi ßu nětk hižo ſaßo naſche ſtare knihi, hacźrunje maja 1128 ſtron.

Kak by było, hdy by — teź tak ſa te na druhim měſtnje wopißane „dołhe wjecźory“ — ßo někotryžkuli ſmużił, a něſchto podobneho ſe ßwojeje woßady a wßy napißał, woßebje, ſchtoż wě ſ Napoleonowych wójnow, na pſch. hnydom něchtón ſ Porſchiſkeje woßady. Woßebje pſchihódne je něſchto tajke runje ſa naſch cźaß, a woßebje ſa cźaß ſaarſkeho roſßudźenja. A nimo toho: tajke ſtare powjeſcźe ßo njeßmědźa ſhubicź!

Němſki biſkop w Budyſchinje.

Ssobotu 26. januara pſchijědźe do Budyſchina żadny wopyt: Němſki biſkop Ludwig Müller, kotrehoż pſchewodźeſche ſakſki biſkop Coch. Wopyt płacźeſche ſdobom zyłej Łužizy. Tohodła běchu ßo teź w kupnizy ſhromadźili duchowni ſ zyłeje Łužizy a łužiſzy ſchtyrjo ſuperintendentojo.

Krótko do 8 hodźin tam biſkopaj ſ pſchewodom ſaſtupiſchtaj. Najſtarſchi ſe ſuperintendentow, knjes ſup. Jagſch-Lubijſki, powita němſkeho biſkopa w mjenje łužiſkich woſadow a jich duchownych. Němſki biſkop na poſtrow hnydom wotmłowi a naſpomni preſidenty Hindenburga wulke a waźne ßłowo, kotreż bě tutón biſkopej prajił, ſawoſtajiwſchi tak

rjez testament biskopej, wschěm duchownym, wschěm kscheszćijanam: „Starajcże żo sa to, so by Khrystuß był w Němskej prědowany!“ Na to wupraji k. wysch. měschczanosta dr. Förster postrowy města Budyschina, pokasujo na 1000lětny jubilej města a na rjenje wobżwětlenej wěži radnizy a doma. Kaž tutej wěži tak jena pschi druhej do zylka sjednoczenej, tak stej w Budyschinje stajnje město a zyrkej pschesjene byłej. Też na tutón postrow wotmołwi němski biskop s krótkimi pschecżelnymi żłowami a sapiża żo, kaž też sakski biskop, do słotych knihow města Budyschina.

Po tutej krótkej powitanskej żwjatoczłnoszći podaschtaj żo biskopaj, a s nimi wschitzy druzy, do wulkeje zyrkwje. Na czole czaha stupasche wotdżělenje towarstwa němskeje marinny. Bě tola němski biskop sa czaß wójny jako farar na łódźi „Goeben“ skutkował, kotraż bě pschi wudyrjenju wulkeje wójny w Ssrjedżnym morju a żo skónczłnje s turkowskim wójskom sjednoczi. Mjes sastupjerjemi bě jedyn s biskopowych towarschow s łódże „Goeben“.

Boži dom bě hacz do poßlednjeho městna polny kemscherjow. Wjele s nich dyrbjesche stacz. Tu bu dostojna zyrkwinska żwjatoczłnoszcz wuhotowana. Lutherowy kěrlusch klinczesche psches nju — jako jeniczki wot wulkeje żyły, a to stejo, spěwany — mózhnje jako wusnacże a żlubjenje. Na pischczelach żo poskiczischtej dwě kraßnej wězy a zyrkwinski khór saspěwa tohorunja dwójzy. Krótku wołtarnu Bożu żłużbu wukonja farar Schneider-Budyski. Zyła wożada wusna żwoju wěru s wusnaczom tsjoch artiklow.

Sakski biskop powita tu s krótkimi żłowami němskeho biskopa do Sakskeje a do Łużizy, kotrejež wobydlerjo żu jako pobożni a żwěrni snacźi. Też my w Sakskej pschewosmjemy Hindenburgowe sawostajenstwo s Wami jako żwoje, prědowacz Khrystuża. — Sswój postrow skónczi wón s Božim żłowom, s kotrymž bě jeho pschi nastupje wulzy wažneho sastojnstwa w Barlinje jako sastupjer sakskeje zyrkwje strowił. Po nim postrowichu superintendentojo němskeho biskopa s biblisskim żłowom, kóżdy sa żwój wokrjeż, mjenujzy: superintendent Berg sa Budyski, sup. Jagsch sa Lubijski, sup. Thomas sa Kamjenski a sup. Vetter sa Zitawski, sup. Berg sdobom też jako farar Pětroweho doma.

Rěcz, s kotrejž němski biskop na postrowy wotmołwi a s kotrejž nětko wożadu, duchownych, zyłu Łużizu strowjesche, bě sdobom pokaska sa to, kak wón to měni, ludej evangelij w tej rěczi pschipowědacz, kotruż lud srosumi. Wón wużiwasche pschi tym wobrasy a pschikłady se stawisnow a se wschědneho żiwjenja, tak s wěžojteho a murjojteho města Budyschina a s jeho wobydlerjow, tak s wulkeje wójny, w kotrejž bě żobu na wójnskej łódźi „Goeben“, tak se żiwjenja dżěsća a starscheju. Wulki samer prědowanja je w naschim czaßu tón, człowjekej pokasacz tón wulki żwjaty swisk, kotryż wón s Bohom ma. Schtoż Bóh je a schtoż Bóh czini, wo tym njeje żane wurěczowanje. Dowěra — dospołna dowěra, to je to, schtoż Bohu żłuscha. Schtóż tutu ma a żo w tutej Bohu da, je w prawej wěrje. So by to nascha a nascheho luda wěra była! W tajkej dowěrje nimasch też pschi marach lubeho dżěsća żaneho czehodła? czehodła? Ně: Bóh je to dopuschcził! Bóh— a to je mi doscz! Tuż ani njemorkotam ani njedwěluju. — My dyrbimy Boha tak widżecz a tajkeho widżecz, kaž a kajkehoż je jeho Jesuß Khrystuß widżał: w njedowużłědniwej luboszći a w nadobnej wulkoszći. A tohodła dyrbisch Ty k Bohu a psched Bohom stacz kaž dżěczo. To Jesuß chże. Tohodła wucži Cże żo modlicz: „Wótcże nasch!“ Każ nan k dżěsću, tak Bóh k człowjekej! A hdyż je żo dżěczo nanej wozuspiło, schto pyta nan na dżěsću? Niczo dale hacz kuscziczk roskacża. Jeno so tole widżi, je wscho dobre!

Rěczo wo tutej dowěrje, rjekny biskop też, so je wón bórsy po wustupje Adolfa Hitlera k tutomu tajku dowěru dobył, a k njemu żo pschidżělił a pschi nim wostał psche wschón czaß wojowanja a pschi nim wostanje hacz do kónza.

W tutej wěrnej a wulkej dowěrje k Bohu hakle żo też prawje a wěrnje modlimy. W tajkim dowěrnym połnym modlenju je nam potom ta żwjata hodżinka spożczena, so my, żo modlo, wocźichnjemy a żłyschimy Boha k nam rěczo.

So byschcże Wy Boha znowa a tak po nowym wohladali!

Hdyż je tole wusbytk biskopoweho wopyta a żłowa, je wón to żohnowanje měł, kotrež je biskop nam wschěm a żebi pschał.

Sskowo kaž worjech.

Kscheszćijanstwo je żo na naß stało, jeho dwajtyßazlětne wobstacże w naß njehodźi żo wuschmórnycz, khiba so żo my żami żobu wuschmórnjemy. Schtoż buchmy my po jeho nadawku, to żu nasche stawisny, niz to, schtoż bychmy my byli, njeby-li tutón nadawk nam daty był. A nasche stawisny njeżu knihi s wobrasami, kotrež móhli my na bok położicz; pschetoż my żami żmy, kiż żo w nich stachu. Sso żami wsacz s toho, schtoż żo sta, — hdy bychmy to dozyła móhli—, by rěkało, niz jeno po żłowje fararjow do „toho niczo“ bjesbóżnoszcże hicz, ně, to by rěkało, němske póżłanstwo sapręcz, — to by rěkało, wucżeknycz tomu, schtoż je nasche powołanje.“

Schtó pische tole? Snaty pěżnjeŕ a spißaczel Wilhelm Schäfer, senator němskeje akademije pěżnjerstwa. Tuto jeho żłowo wo tym, kak stej kscheszćijanstwo a Němzowstwo njeroswjasnje swjasanej, je tak prawje żłowo sa nasch czaß, pschede wschěm tym do pomjatka, kotsiż chzedża Němzowstwo wot kscheszćijanstwa „wußwobodźicz“, kotsiż żadaja, so dyrbitaj Khrystuß a kschiż s Němskeje, abo kotsiż chzedża so by Khrystuß zyle něchtó druhi był, hacz wón po Bibliji je.

Zyrkej a stat.

Saßo do zyrkwje. Lěto 1934 nima drje jich telko, kiż żo do zyrkwje wróczichu, każ lěto 1933, tola pak tuto hibanje żo saßo do zyrkwje wróczicz, dale postupuje. Wschelake wożady wosjewjeja, so wjazy dissidentow nimaja. So nětko hischcże s zyrkwje wustupja, żo porědko stawa. Każ se sakskeje provinzy pischu, maja tam woßebje wokrjeßy s industriju wjele tajkich, kiż żo do zyrkwje wróczeja; tute wokrjeßy mějachu pak jich też w sańdżenych lětach wjele tych, kiż żo wot zyrkwje wobroczichu. — Na wżach, na psch. też we Łużizy, njeje jich telko wustupiło każ we wokrjeżach industrije, njech żu to wży abo města, woßebje niz tam, hdżež maja jenoż ratarstwo, — wokrjeßy industrije běchu pak też tu we Łużizy żobu do tutoho hibanja pschecżiwo zyrkwi sapleczene. — Ale kak je to hewak nětko na wżach, też ratarskich? Sskyschachmy runje, so tam ani telko wustupow a tuż ani telko wróczenja. Ale je tam wschudżom lute nowe żiwjenje, kotrež żo jewi w sprawnym kscheszćijanstwje wschědneho a njedżelskeho dnja? Hladaj a roshladaj żo, poßkuchaj a kedżbuj — ale bjese wschěch nawoczow a nawuschow! — Budże drje bohużel tak, so na wjazy hacz nětkotrych městnach nadeńdżesch te brachi, kotrež Jesuß Khrystuß — Sjewj. Jana 3, 15. 16. — tak wótrje tama! Żiwe kscheszćijanstwo w żiwych kscheszćijanach żo w zykym żiwjenju jewi: w żiwjenju doma, żwójby, wży, gmejnje,

wožadźe a tak luda; niz mjenje w žiwjenju dźěławeho dnja kaž njedźelskeho dnja. A domjaze nutrnoscźe, blidowe pacźerje žu runje tak tam doma, hdźež wěrni kschescźijenjo žu, kaž žwěrne kemschikhodźenje a nutrne žwěrne wužiwanje Božeho wotkasanja. Pschetož schtóž je žiwy we žiwej kschescźijanskej wěrje, tón njeje bjes toho, dokelž njemóže bycź. Wscho jeho honi a wabi, wscho dopjelnicź pschecźiwo Bohu, pschecźiwo žebi, pschecźiwo druhim, pschecźiwo Khrystušowej zyrkwi, niz najpožlesy też žadanje kschcźenizy, konfirmazije, wěrowanja. Spodźiwne je nasnonjenje, so na psch. młodźi ludźo se wschelakich kónczin Lužizy, kiž do zusby dźěchu, tam žo jara mało k Božim žkužbam mějachu a maja, hacź runje je jich domisna czicha a měrna. A schtó a schto je na tym a na druhim wina? — Tole je žobu něschto jara pschihódne, so jo tam abo s druhimi na dołhich wjeczorach rospominasch — ale tak, so s toho pschinźe wola a pucź pomozy, polěpschenja.

Boha hanicź. Jednaja wo sakonjach khłostanju kaž dozyła wo reformje abo wobnowjenju sakonjow a prawa. We tutym nowym sakonju budźe też paragraf, kotryž wo hanjenju Boha jedna, snowa sestajany. Kak budźe skónczinje rěkacź, njeje hischcźe wucźinjene.

Wschelake s bliska a daloka.

S **Hucźiny.** W lěcźe 1934 žmy w naschej zyrkwi wukschcźili 5 hólzow a 8 holzow. Konfirměrowanych bu 19 dźěcźi, a to 11 hólzow a 8 holzow. Pschipowědanjow bě 14, a wěrowanjow 11. Pokhowali žmy 10 wožobow. Spowědnych běsche 555, mjes nimi 25, kiž Boże wotkasanje doma wužichu. Sběrali žmy: kollekty 301,18 hr., sa snutskowne mišijonstwo 58,20 hr., sa mišijonstwo mjes pohanami 70 hr., sa zyrkej 384,33 hr. Wutrobny dźak sa wschě dary luboscźe. Nětko ma nasch rjany Boži dom wobžwětlenje a tepjenje. Wutrobny dźak też wschitkim, kiž žu pschi tym pomhali. Njech wschitko žkuži k twarjenju Božeho kralestwa.

S **Klukscha.** Narodźiło je žo w naschej wožadźe w lěcźe 1934 (licźby sa lěto 1933 žu w spinkach pschidate): 46 žiwych dźěcźi (30), mjes nimi běsche 8 njemandźelskich; nimo tych 3 morwonarodźene. — Kschcźenych bu 46 dźěcźi. — Pschipowědało je žo 35 žlubjenych porow, s nich bu wěrowanych w naschim Božim domje 26 porow (20). — Wumrěło je tu 16 wožadnych a žo khowało 17 wožobow. Mjes semrětymi běchu 4 dźěcźi, 2 mandźelskaj, 3 mandźelske, 3 wudowzy, 4 wudowy. Najstarscha wožoba nascheje wožady dozpě starobu 82 lět 3 měžazow a 4 dnjow. — Konfirměrowało je žo 65 dźěcźi (26). — Spowědnych běsche 1556 (1247), a to 665 mužow a 894 žonow abo 855 Serbow a 704 Němzow. Do zyrkwje sažo wrócźił je žo 1 muž, s njeje wustupił nichtó njeje. Bóh žohnuj dale wožadu!

S **Lupoje.** (Zyrkwinska rosprawa na lěto 1934.) Sswjatu kschcźenizu dosta w sańdźenym lěcźe w naschej wožadźe 10 (1933: 15) dźěcźi, mjes nimi 2 njemandźelskej dźěscźi. Sswój kschcźeński žlub wobnowi 12 (5) pacźerskich dźěcźi, 2 hólzaj a 10 holzow. Pschipowědało je žo 10 porow (1933 runje tak wjele); wěrowało je žo 6 (9) porow. Pohrjebanych bu na tudomnej Božej roli 3 (5) wožobow, mjes nimi 2 mandźelskej, jena 63 lět a druha 34 lět, a 1 dźěcźo, 16 dnjow stare. K Božemu blidej je 385 (400) wožobow pobyło — to je 84 proz. evangelskeho wobydlerstwa nascheje wožady —, a to 170 mužskich a 215 žónskich. Na němskich spowědźach wobdźěli žo 217 (237) a na žerbskich 168 (163) wožadnych. Sběrali žmy wscho hromadźe 275,02 (218,69) hriwnow, a to pschi kollektach 172,65 (95,47) hr., s móschniczku 72,88 (73,06) hr. a w kaschńcziku na wołtarju 29,49 (40,16) hriwnow. — Dale je hischcźe wosjewicź, so nascha wožada, kotraž skoro 2½ lěta žaneho fararja njemějesche, je w septembrje sažo farskeho vikara sa žwojeho duchowneho dostała.

Sliczbowanje žerbskeho pobocźneho mišionskeho tow. w Budyschinje a wokolnoscźi na lěto 1934.

W lěcźe 1934 je žo sa swonkowne mišionstwo woprowało:
(□ = mišionski kaschczik, † = cźitarjo „Miš. pósła".)

s Bartskeje wožady: □ 234.30 hr., † 10.50 hr., pschi wo rawjenjach atd. 14.50 hr., wožebity dar we wobołtoch 90.70 hr.	350.— hr.
s Budyscz nkeje wožady: □ 298.50 hr., † 118.50 hr., wožeb te dary 24.84 hr, wot pacź dźěcźi 17.16 hr.	459.— hr.
s Budykeje Michalskeje wožady: □ 121.75 hr., pschi woprawjenjach 101.— hr.	222.75 hr.
s Budyschinskeje wožady	31.66 hr.
s Bukeczanskeje wožady	300.— hr.
s Hrodźischczanskeje wožady	440.— hr.
s Hodźijskeje wožady: □ 75.31 hr., † 25.39 hr.	100.70 hr.
s Hucźinjanskeje wožady	70.— hr.
s Klukschanskeje wožady: □ a pacźerske dźěcźi 62.21 hr., † 19.71 hr.	81.92 hr.
s Khwaczanskeje wožady: † 12.— hr.	12.— hr.
s Maleschanskeje wožady: □ 16.85 hr., □ na farje 5.10 hr., □ 9.45 hr., adventske nutrnoscźe 4.80 hr.	36.20 hr.
s Minakalskeje wožady	—.— hr.
s Njeswacźidlskeje wožady	22.75 hr.
s Nožaczicźanskeje wožady: □ 36.— hr., wschelake dary 100.— hr.	136.— hr.
s Porschiskeje wožady	500.— hr.
s Rakeczanskeje wožady	66.51 hr.
s Wjeleczanskeje wožady: □ 215.— hr., † 16.— hr.	231.— hr.
s Wóžlinczanskeje wožady: pacźerske dźěcźi 10.55 hr., L. 3.— hr., žlěborny kwaž 15.— hr., □ w domach 12.16 hr., njemjenowany 20.— hr., † 1.54 hr.	62.25 hr.
hromadźe	3122.74 hr.

kotrež dosta Sakske hłowne mišionske towarstwo w Drježdźanach.

W lěcźe 1933 běsche darow . . . 2882.14 hr.
Tuž běsche sańdźene lěto 1934 wjazy 240.60 hr.

Bóh luby knjes žohnuj wschitke dary sa mišionstwo a wschitkich dariczel. w a sdźerž luboscź k žwjatemu mišionstwu a pschisparjej ju też w naschich lubych žerbskich wožadach.

W Budyschinje, 25. wulkeho rózka 1935.

farar em. Rjeda, pokładnik.

Na pucź.

„Ja wěm, do koho wěrju,
Ja wěm, schto wobsteji."

Tak je spěwał we wulkim czažu Ernst Moritz Arndt, kotrehož žmjertniny běchu sańdźenu wutoru; — wón wumrě 29. januara 1860. —

Ssy žo Ty se wschej khutnoscźu a žwěru pruhował, hacź je tole twoja wěra? Wěsch, do koho wěrisch? Wěsch, schto wobsteji?

Listowanje. Sa 5. po Epiph.: R . we W. — Sa Sept.: T. w B.

Samotwity redaktor farar Wyrgacź w Nožaczizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczinoscźi krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěscźernje w Drježdźanach wot Hłowneje žerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płacźi schtworcźelnje 108 pjenježkow

Čisło 6

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Radny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swérnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dzeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyšchinje 10. februara 1935 Bautzen

5. njedźela po Tśioch kralach.

Mark. 1, 21—28.

Kralestwo Boże je žo pschibližało, to je přědowanje tuteho cžaža w zyrkwinym lěcže. Ale w Božim kralestwje njejžu jenož njedźele a žwjate dny, ale tež dźěławe dny. Wucžomnizy, kotrychž žej nasch Knjes wuswoli, běchu pilni dźěłacžerjo w Božim kralestwje, a jich žiwjenje bě wupjelnjene s cžežkim skutkowanjom. Tak móže che japoschtoł Pawoł pišacź: „ja žym wjazy dźěłał, dyžli woni wschitzy“. Ale najwjetschi dźěłacžeŕ w Božim kraleśtwje bě tola nasch Knjes Jesuš žam. Se wscheho pak, schtož nam scženik Markus s tajkeho dźěławeho dnja nascheho Sbóžnika powjeda, klinczi pschezo saž to jedne: Jesuš ma bójsku móz a wostanje pschezo s dobycžerjom nad wschitkimi semskimi mozami.

Tajku bójsku móz je Knjes Jesuš wopokazał w žwojim přědowanju: wón wucžeśche jich móznje, a niz jako pišmawucženi. Kóždu njedźelu — tehdy žwjecžachu žabat jako Boži dźeń —, wopyta wón Božu žłužbu a wucžeśche. To běśche tak jimaze a wutrobu hnujaze, so pošłucharjo žo jara na jeho wucžbje dźiwachu a so běchu jeje dla nastróženi. Tajke přědowanje hischcže ženje njeběchu žiwcheli wot nikoho! Wón rěcžeśche, napjelnjeny s Božim Duchom, wo Bosy kaž něchtón, kiž Boha snaje jako žwojeho wótza. Wón njepschinježe cžłowjeku mudrosćź, ale njebjeku wěcžnu wěrnosćź, po kajkejž žo nascha žłaba hrěschna dusch a na tutym njeměrnym žwěcže sa sbóžnosćź žedźi, kajkuž trjeba. S jeho erta rěcžeśche Bóh žam, a hdźež Bóh rěcži, nastróži žo cžłowjek. Tak žo hody pastyrjo na polu nastróža a wucžomnizy jutry; woni žo bojachu, dokelž Bóh k nim rěcžeśche. Tak žo póhanjo dźenža hischcže nastróža, kaž nam mišionarojo powědaju, hdyž žo jim přeni krócž žwjaty evangelion, wjeżeła powěsćź wo Božej njewurjekniwej hnadže, do wutroby předuje. Snajesch ty, luby cžitarjo, tutu móz Knjesoweho žłowa, so žy žo nastróžił, hdyž Bóh žam k tebi w přědowanju abo naschonjenjach žiwjenja rěcžeśche?

A tuta bójska móz nascheho Knjeża je žo dale sjewiła pschecźiwo njecžistnym ducham. Běśche tam cžłowjek, s njecžistnym duchom wobžydnjeny. Wulka je móz njecžistnych duchow nad cžłowjekami, tež dźenža hischcže. Tajki wbohi cžłowjek nima wjazy žam žanu wolu, ale dyrbi cžinicź, — njech chze abo nochze —, schtož jemu tutón sły duch, kotremuž je žo poddał, pschikazuje. Tajki cžłowjek njeje žam žwobodny, ale je swjazany w hrožnych hrěchach. Wón cžuje móz teho žwjateho, kiž tu s nim rěcži, a tamny w nim bydlazy sły duch žo pschecźiwo Jesušej posběhuje, žo s njeho wudobudźe je žłowami: „Schto mamy my s tobu, Jesu Nazarenski? Ssy ty pschischoł, naš skasycź? Ja wěm, schtó Ty žy, tón žwjaty Boži.“

To je srudna wohida pschecźiwo Sbóžnikej žwěta, ale we tutych žłowach tola tež něschto druhe žobu klinczi — něschto, schtož je požadanje po pomozy a wumóženju. Cžłowjek wě žo s rjecźazami sleho ducha swjazany, cžuje žo njesbožowny. A Jesuš pohrosy jemu a dźesche: „Mjelcž a wuńdź s teho cžłowjeka!“ A njecžisty duch torhasche jeho a wołasche s wulkim hłožom a wuńdże s njeho.

Haj, wulka je móz njecžistnych duchow, ale Knjesowa móz je wjetscha; wón rostorha rjecźazy a wostanje s dobycžerjom.

Tole je nam wopokazmo, so je s Jesušom nowa móz do žwěta pschischła, kotraž žej tež tam polo dobywa, hdźež prjedy sli duchojo, mozy cžěmnosćze knježachu. — To je stare nashonjenje: schtóž hrěschi, je hrěcha wotrocžk. Tež w naschim cžažu snajesch tajkich wot słych duchow swjazanych cžłowjekow: žu wobknježeni wot ducha wopikstwa, lóschtnych a cžělnych požadanjow abo skuposcze. Woni snaja drje derje žwo-

ju njeßwobodnoſcź, bychu ßnadno rad wumóżeni byłe wot tutych ſłych duchow, — a tola, hdyž ßo jim wumóżnik Jeſuß Khryſtuß jako jeniczki pomoznik ſjewi, — potom ßo pſchecźiwo njemu ſpiecźa. Mój luby cźitarjo, kiž ßnadno hiſchcźe ßam pod tym abo tamnym njecźiſtnym duchom cźerpiſch, wěř tola Bożemu ßłowu, ſo njeje na zyłym ßwěcźe ſa tebje żadneje druheje pomozy hacž jenoż pola naſcheho Knjeſa. Jenoż wón ma móz, tajke rjecźaſy rostorhnyć! Tehodla je Ssyn Boži k nam hrěſchnym cźlowjekam pſchiſchoł, ſo by naß wot mozy cźerta a wěcźneje ßmjercźe wumohł!

Pſchińdu-li tebi cźaßy ſpytowanja, potom pytaj ßwoje wukhowanje w modlitwje a Božim ßłowje. Potom ßo też tebi Jeſußowa móz ſjewi, kotraž je móznińſcha hacž wſchitke cźěmne mozy tuteho ßwěta. Jeſuß ſprawnej duſchi rad pomha a je bliſko wſchitkim, kiž ßo k njemu wołaju. Potom naſhoniſch: Ja ſamóżu wſchitko pſches teho, kiž mje mózneho cźini: Jeſuß Khryſtuß! Hamjeń.

W nowym ſěcźe porucź ßwój dóńt Bohu!

Hłóß: Njebudź ſparna moja duſcha.

Kajke horjo tychi cźe?
Schto cźi ſtyk a njeměr budźi
A cźe cźiſchcźa ſtarocźe?
Hdźe je twoja dowěra,
Tale ßylna ſepjera,
S kotrejž dyrbiſch w ßwěcźe khodźicź,
Sswojej wocźi k Bohu wodźicź?

Njewěř, ſo ßy wopuſchcźena,
So twój Bóh cźe poſaby!
Ně, ty droho wukupjena,
Wſchudźe w Jeho ruzy ßy!
Jeho woko kedźbuje
Wo dnjo, w nozy na tebje,
Liczi ßyły, kotreż płacźeſch —
S nimi ßwoje łožo macźejch.

Hdyž njej wſcho po twojej woli, —
Schtož je rada Wjerſchneho! —
Wſmi wſchak kſchiž, też hdyž cźe boli,
Bohu Knjeſej podaj ßo.
Spomń na Jeho ßlubjenje,
So wón pomha, wumóże,
Hdyž ßo wołamy my k njemu.
A ßo dowěrjamy Jemu.

Tuž ßo wſcheje wucźby wdawaj,
Kotraž duſchu wobcźeża;
Boha khwalicź njeſaſtawaj
Sa tak mnohe ßmilenja,
Kotreż doſta w żiwjenju
S Bożej wulkej miłoſcźu.
A ſchtó wſchitku hnadu liczi,
Kotruž Bóh cźi hižom ſkicźi!

Njech cźe tale hnada cźěri
K roskaczu a pokucźe.
Potom Bóh cźi ſnowa měri
Sswoju luboſcź ſchcźedriwje.
Wón drje druhdy połhłoſta,
Tola ßwojich lubo ma:
Rany hoji, ßyłsy trěje,
Srudne duſche ſ troſchtom hrěje!

Tuž dha porucź ßwój dóńt Jemu,
Staroſcźe cźißń na Njeho,
Njeſpuſchcź nadźej, dźerž ßo k njemu,
Jeno Jemu dowěř ßo!
Wołaj, płakaj, ſpěwaj, proſch,
Sdychowanje k njemu noſch,
Doniż Bóh to, ſchtož cźe tyſchi,
Schtož ty proßyſch, njewußłyſchi!

Praj: Mój Bożo, hladaj na mnje
A na moje hubjeńſtwo.
Khryſta dla měj hnadu ſa mnje,
Jeho kſchiża dźerżu ßo.
Sprózne mozy poßyłń mi,
S mrokow wjedź mje k jaßnoſcźi;
Połóż moje běḑowanje
Hacž mi ßwita ſbóżne ranje!

O hdyž ſměju tole ſbożo,
Kak chżu potom khwalicź Cźe,
So mje Twoja ruka, Bożo,
Takle hnadnje wjedła je!
Tam pod měra palmami,
Budu pſalmy ſpěwacź Cźi,
So ßo njeminy mi żenje
K Bohu duſchu dowěrjenje!

K. A. Fiedleŕ.

Ja wěm, do koho wěrju.

Wutoru 29. januara bě ßo 75 lět minyło, ſo Ernſt Moritz Arndt wumrě. Wón wumrě 29. januara 1860. Ssmy winowacźi, jeho wopomnicź — a to runje w naſchim cźaßu! Bě wón tola jedyn ſ tych wullich, kotſiž pſchi ſpoczatku 19. lětſtotka ßo horzo prózowachu wo wukhowanje a ſeßylnjenje a tohodla wobnowjenje němſkeho luda. A na kajkim ſałożku ſtejo pytaſche wón tutón wulki nadawk dokonjecź? Na ſałożku kſchesćźijanſkeje wěry! Cźitaj a modl ßo ſ jeho kěrlu chom — cźißło 408 w nowych ſpěwarſlich —: „Ja wěm, do koho wěrju, — ja wěm, ſchto wobſteji!“

Arndt je k tutomu krutemu ſtejniſchcźu w evangelſkej wěrje pſchiſchoł pſches cźeżke ſnutskowne wojowanja a kriſy. Bě dźě tola tehdy cźaß, w kotrymż bě ſwulkimi poczinkami jenotliweho a luda wohrożena też kſchesćźijanſka wěra. Trjebaſch ßo dopomnicź jenoż na ſnate ßłowo nadobneje kraloweje Luiſy, kotraž pißaſche: „My ßmy wußnyli na ławrjenzu Wulleho Friedricha!“

Arndtowy ſtarſchi dom bě ryſy lutherſki. — Ernſt Moritz ßo narodźi 26. dezembra 1769 w Schoritzach na kupje Rügen. — Po ſchulſkich lětach na wyſchich ſchulach ſtudowaſche wón bohoßłowſtwo. Ale wón pſchińdźe do towaŕſchow a towaŕſtwow, kotſiž běchu pſchecźiwo kſchesćźijanſtwu. A tak ßo wón wida wotpohlada, ſ fararjom bycź. Něhdźe 10 lět trajeſche jeho njerosßudźenoſcź w nabożnym. Tola 1808 wróćźi ßo wón ſaßo zyły do kſchesćźijanſkeje wěry. Na kupje Rügen pſchińdźe wón do towaŕchow a towaŕſtwow ryſy lutherſkich a ſ nimi hłubje a hłubje do lutherſkeje wěry a pobożnoſcźe. Tam ſeſna ßo też nadrobnje ſe ſtawiznami reformazije.

Tole chżemy ßebi ſpomjatkowacź, dołełż w naſchim cźaßu tajzy ßu, kotſiž praja, ſo je Ernſt Moritz Arndt był póhanſ połnym pſcheßwědcźenjom. Cźi, kiž to praja, ßu cźi, kiž chżedźa němſkemu ludej wſacź kſchesćźijanſku wěru a jón wróćźo dowjeſcź k nabożinje póhaniſkich prjedownikow, hacž runje wo njej wjele niewědźa; woni ßo, tajke wudawajo, poczahuja

na wuprajenja, kotrež je Arndt w lětach žwojeho khabłanja wuprajił: Schtóž žiwjenje Ernsta Moritza Arndta ſnaje, wě, ſo je to hinak, a dyrbi žo pſchecźiwo tajkemu wudawanju wobroczić.

Ernſt Moritz Arndt bu po tamnych njewěſtych lětach ryſy lutherſki a bě žebi toho wědomy. A ſchtóž wě, ſchto a kak je wón w lětach po 1808, w tutych cźežkich, ſrudnych lětach Napoleonoweho cźaſa ſkutkował, tón wě, ſo je tutón ryſy kſcheſcźijan też był ryſy muž. Runje jeho kěrluſch žmy tola w lětach wójny tak huſto ſpěwali:

Muž prawy je,
Kiž proſyć wě,
Sso Knjeſej dowěrja.
Njech ſhinje wſcho,
Wón ſpuſchća žo
A twari na Boha!

A runje tohodla, dokelž wón chzyſche žwojemu ludej k nowej žylnej wěrje dopomhać, ſo by jón też w druhim, w tym, ſchtož je wótzny kraj a narod, wobnowił a ſeſylnił, bě wón žobu prěni mjes prózowarjemi, kiž chzychu němſemu ludej kſcheſcźijanſki kěrluſch a ſpěw ſaſo dać.

Wón žam ſaſpěwa nimo runje mjenowaneho mjes druhimi hižo naſpomnjeny kraſny kěrluſch:

Ja wěm, do koho wěrju,
Ja wěm, ſchto wobſteji;
Sa prochom jenož cźěrja,
Hdyž žwět mi naleži.
Ja wěm, ſchto wěcźnje traje,
Hdźež tróny khabłaja,
Hdźež ſ mudrymi błud hraje,
Jich cźěmnoſcź wobdawa.

Tutej kěrluſchej mamy w naſchich nowych ſpěwarſkich. W němſkich ſteja hiſchcźe 4 druhe. Mjes nimi tón, kotryž žo huſto pſchi ſpowědźi ſpěwa: „Kommet her, ihr ſeid geladen.“

To jenož něſchto ſe žiwjenja tutoho ryſy lutherſkeho muža, kotryž bě też wěrny patriot. Stejmy ſa tym, ſo wuſnacźe kóždeho, ſo je ſprawne wuſnacźe naſche, ſchtož wón wuſna; potom budźe też to nowe, ſchtož twarimy, dobre a trajaze:

O khwalena budź ſkała,
Kiž Jeſuš Khryſtuš je!
Ta hnucź žo njeje dała
A khabłacź njebudźe,
Chze ſtacź kaž dejmant Boži
We wſchitkim njewjedrje.
Na nju žo duſcha ſłoži
A twari do žmjercźe. K. 408, 4.

Ssuchota.

W ſtarym kraju Juda žuchota wokoło khodźeſche. S puſcźiny bě wona pſchiſchła. Jeje wobliczo bě brune a ſtawy běchu kaž kijeſchki. Studnje a rěki namaka wona wuſuſchene, ſchtož ju jara ſwježeli. Pomałku hibaſche žo wona po drózy, kiž wot Bethlehema do Jeruſalema wjedźe. Na pol pucźa pſchińdźe wona k ſtudni, kotruž mjenuja „Studźeń tſjoch mudrych“. Wona žydny žo na kromu ſtudnje a namaka hewak połnu nimale próſdnu. Wodźiczka ſe ſtrachom ſapluſtota, jako tute brune wobliczo wohlada.

Ssuchota do ſtudnje rěcźeſche: „Ja bych rad wjedźała, hdy budźe ſ tobu ke kónzej? Njedoſtanjeſch dha wodźiczki, kiž by Cźi žiwjenje dała? A 3 abo 4 měžazy ſańdu, prjedy hacź deſchcź pſchińdźe!“

„Niczo mi pomhacź njemóže!“ ſaſkorži ſtudniczka. „Paradiſowe žórleſchko je mi nuſne! Tak mohła ja žiwa woſtacź!“

„Ja tu wocźaknu, doniž njebudźe ſ Tobu ke kónzej!“ wotmolwi žuchota a wježeleſche žo, ſo móže wohladacź jenu kapku po druhej wumrěcź.

Lacźni putnizy pchińdźechu, cźerpachu tu mutnu wodu a žałoſcźachu ſ lacźnoſcźu. To bě ſa žuchotu wjeżele. Cźmicź žo pocźa; žuchota pohlada ſaſo do ſtudnje a widźeſche, ſo ma hichcźe troſchku wodźiczki.

„Ja tudy zyku nóz woſtanu!“, wona do ſtudnje ſawoła. „Njeměj žo do ſpěcha! Rano ja lěpje widźu, kak ty mrějeſch.“

W nozy cźopły wětr dujeſche. Boże hwězdy žo jaſnje ſybolachu a młody měžacźk wobžwětli Judźine hory ſ módroſelenym žwětłom. W tutym žwětle wohlada žuchota karawanu po hórzy k ſtudni cźahnycź. Radoſtna wona ſajuſka: „Tak dołhi lacźny cźah tu wodu njenamaka! A kak wjele je tych wjelbłudow!“

Sdobom pak žo jej ſda, jako by to něſchto njewſchědne było, jako bychu te cźrjódy ſ njebjeſ dele pſchiſchłe. Prěnje tſi ſkocźała běchu dromedary, bohacźe py chene, a njeſechu woſebnych jěcharjow. Cźah pſchi ſtudni ſaſta. Dromedary žo kłonjachu a jěcharjo ſtupichu na ſemju. Pſchińdźechu hacź ke kromje ſtudnje a poſtrowichu žuchotu ſ tym, ſo ruzy na cźoło a wutrobno położichu. Jich draſta bě žněhběła, hłowa bě pchikryta; na njej žo hwězka ſyboleſche, kaž by była ſ njebjeſ wſata.

„My ſ zuſeho kraja pſchińdźemy“, rjekny jedyn ſ jěcharjow. „Je tuta ſtudźeń tych tſjoch mudrych?“

„Haj, dźenž žo wona hiſchcźe tak mjenuje!“ wotmolwi žuchota. Jutſje budźe po njej; tu nóz wona ſemrěje!“

„To móžu roſumicź, hdyž Cźe tu widźu!“ wotmolwi jěchař. „Ale praj, njeje dha to jena ſ tych žwjatych ſtudnjow, kiž ženje njewuſchnu?“.

„Wěm wſchak, ſo je to žwjata ſtudźeń“, wotmolwi žuchota. „Ale, ſchto wſcho pomha to! Cźi tjo mudri žu we paradiju!“

Jěcharjo pohladachu jedyn na druheho a praſchachu žo: „Snajeſch Ty hiſtoriju tuteje ſtareje ſtudnje?“

„Haj!“ wona horda wotmolwi. „Ja ſnaju wſchě rěcźki a ſtudnje a žórleſchka!“

„Powjedaj!“ wſchitzy tſjo proſchachu. A wona powjedaſche:

Měſto Gabes we Mediſkej ja huſto wopytuju. Tam bydlachu něhdy tſjo mudri mužojo, daloko a ſchěroko ſnacźi jich mudroſcźe dla. Woni pak běchu jara chudźi. To pak bě ſpodźiwno. Tehdy bu wědomnoſcź bohacźe ſapłacźena. Tutym pak žo njemóžeſche hinak jeńcź, dokelž bě prěni jara ſtary, druhi wužadny a tſeczi bě cźornuch. Tak lud nochzyſche jich mudroſcź žłyſchecź. Cźi tſjo pak hromadźe dźerżachu, proſchachu wodnjo pched templowymi durjemi, a ſpachu w nozy na tſěſche. Tak móžachu woni w měrje wſcho we ſtwórbje wobkedźbowacź. Raz w nozy tón ſtary wotucźi, ſawoła žwojich towarſchow a rjekny: „Khwalena budź naſcha chudoba, kiž naž nuſuje na tſěſche nozowacź! Poſběhńcźe wocźi k njebjeżam! To bě nóz!“ žuchota miła rjekny. „Schtóž je ju wohladał, ju cźaž žiwjenja njeſapomni! Jaſnoſcź tych mužow wobda. S dala widźachu woni něſchto cźěmne k nim pſchikhadźecź pſchezo bliže a bliže. S toho pocźa žo jaſnicź a ſtóncźnje wuwi žo ſ cźěmnoſcźe kraſna hwězda, jaſniſcha dyžli wſchě druhe hwězdy! Cźi mudri pak žebi prajachu: W tutej hodźinje je žo mudry a wulki kral narodźił! Pójmy k ſtarſchim tu-

teho nowonarodźeneho, a powjedajmy, schtoż wohladachmy. Ssnano naß woni wobdarja se slotom a ßlěbrom!"

Woni wsachu puczowańſki kij, wustupichu p'ched wrota města, wuhladachu tu puſczinu a počzachu dwělowacz, hacz bychu schli. Hladachu k njebjeßam a wuhladachu saßo tu hwěſdu. Jaßny ſczěn padaſche na puſczinu pěſk a pokazowaſche jim tak pucz. Woni puczowachu zyliczku nóz a powjedachu wo tym nowonarodźenym kralu, kiž ßnano w slotej kolebzy ſpinka a kiž ßnano ſ dejmanczikami hraje. Pſchemyßlowachu ßebi, kak p'ched kralowſkeju ſtarſcheju ſtupja, a jimaj powjedaju: Njebjeßa wěſchcza Waſchemu ßynkej móz, rjanoſcz a wulke ſboże, wjetſche dyžli krala Salomona. — Počzachu ßo ſ tym khwalicz: My ßmy czi wuſwoleni, kotrymž je Bóh tu hwěſdu póßłał! Doſtanjemy ßnano 20 měſchkow ſlota, a tak je naſcheje khudoby hnydom konz!

Ja leżach kaž law na ſtraži, ſo bych ßo ſ wulkej laczhoſczu na nich waliła", ßuchota dale powjedaſche. „Woni pak mi p'chezo wuczeknychu. Hwěſda wjedźeſche jich w nozy hacz ke ſtudnjam. Tam w khłódku wotpočznychu a w nozy ſaßo dale puczowachu.

Zyrkej a ſtat.

Lutherowy pomnik chzeja w Budapeſtu ſtajicz. Sa to czinja ßo wobſchěrne pſchihoty. Saſtupjerjo Wittenberg'keho wuſtawa „Lutherhalle" jednaja ſe ſaſtupjerjemi Wuherſkeje. Swiſki mjes Wittenbergom a Wuherſkej wobſteja hižo ſ reformoziſkeho czaßa ßem. Na 1000 wuherſkich ſtudowaſche tehdy we Wittenbergu. Wuherſka evangelſka zyrkej je tež Lutherowu medaliju ſhotowiła a tutu tež wſchelakim ſaſtupjerjam němſkeje evangelſkeje zyrkwje ſpožczika, kotſiž maja ſaßłužby wo wuhotowanje Lutheroweho a bibliſkeho lěta 1934 a kotſiž ßu ßo hewak ſa lěpſche Luther'keje zyrkwje prózowali; mjes nimi je na pſch. direktor prjedy mjenowaneho Wittenbergſkeho wuſtawa „Lutherhalle" — wo tutym ßmy tu hdys a hdys něſchto pißali — Lic. O. Thulin.

Ruſkej hroſy hłód. Kaž ſ woſjewjenjow tych ſjednoczeńſtwow, kotreż ßu ßo pſchezo hižo ſa tradazy lud w Ssowjetruſkej ſtarake, ſhonimy, ßu w'chelake, woßebje ratařſke krajiny we wulkim ſtraſche, ſo hłód człowjekow ſniczi. Ssuchota a ſarjadowanje ſtej na tym wina. Wołaja na pomoz a žadaja prawo, pomhacz.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

— **Zyrkwinſka rosprawa Michalſkeje woßady ſ lěta 1934.** Liczby ßu ſczěhowaze (w ſpinkach liczby ſ lěta 1933): narodow 169 (118), mjes nimi 28 (18) njemandźelſkich, kſchczenjow 155 (120), mjes nimi 23 (18) njemandźelſkich, wěrowanjow 105 (79), pohrjebow 98 (117), paczeřſkich dźěczi 185 (81), po czaßu konfirměrowanych 16 (10), hoſczow Božeho blida 4444 (4158), a to 1787 (1664) muži, 2657 (2494) žonow, wuſtupjenych 8 (3), ſaſtupjenych pak 48 (44), darow 2268 (2545) hr., ke kotrymž dyrbja ßo dary pſchiliczicz, kotreż nětko w ludowym ſjednoczeńſtwje zyrkwinſzy ludźo hewak tež dawaja.

S **Njeßwaczidła** ßo nam powě, ſo je tam bywſchi wjeßny ßłužomnik Handrij Mihank 6. februara ßwoje 90. narodniny ßwjeczik. Wón ßo 6. februara 1845 w Njeßwaczidle narodźi a je ßo, pobywſchi wjazy lět ſwonka Njeßwaczidła, 1874 tež ſaßo do Njeßwaczidła wróczik a tam ßo ſaßydlik a woženik. Wón je jim jich wjele ſnaty, dokelž je mnoho lět ſ póßelniſkim wóſnikom był. Bóh tón Knjes ſpožcz jemu žohnowany, ſbožowny wjeczor žiwjenja.

S **Wóßlinka.** W naſchej woßadże narodźi ßo w lěcze 1934 54 dźěczi, a to 29 hólczłow, 22 holczkow a 3 morwonarodźene dźěczi. To je 6 narodow wjazy hacz 1933. Njemandźelſkich dźěczi běſche 3. 52 dźěczi bu wukſchczenych. Paczeřſkich dźěczi běſche 54, lěto prjedy 45. Nimo toho buchu 18 doroczeni konfirměrowani. Czi pſchińdźechu ſ Wyſchczańſkeho lěhwa dobrowólnych dźełaczerjow. Zyrkwinſkich pſchipowědanjow bě 27, ſwěrowanych bu tu 26 porow. Loni běchu to 33. Semrěli ßu 25, ſ nich buchu 20 na Wóßlinczańſkim pohrjebniſchczu pokhowani, 4 pak w Czißowje. Jedyn tu ſemrěty je ßo we Drježdźanach khował, a jedyn w Drježdźanach ſemrěty młodźenz bu tu we Wóßlinlu pokhowany. W lěcze 1933 ßu tu 26 wumrěli. Spowědnych běſche 1733. 50 woßobow je ßwjate wotkaſanje doma wužiwało. Na běrało je ßo 265,47 hriwnow; 107,30 hr. woſta we woßadże, 158,17 wotedate. Nimo toho je ßo na dobrowólnych darach 84 hriwnow ſa ſwonkowne miſſionſtwo woprowało.

S **kraja** ßłyſchach ſe wſchěch kónczin, ſo khripa ludźi, młodych a ſtarych, p'cheſczěha. Tola njeje wona pola naß we Luſizy tak ſtraſchna kaž w druhich kónczinach Němſkeje. Tola pak je nuſne a trěbne, ßo khripy hladacz. Hdyž wona ßama ßnadź ſtraſchna njeje, móże ſtrach wo žiwjenje naſtacz, hdyž ßo khripje nělajka druha khoroſcz pſchidźěli, kaž na pſch. ſahorjenje płuzow. S blakami ßu, na wßach kaž w městach ſchule ſawrěcz dyrbjeli. Tež diphtheritis a ſcharlach ßo tam a ßem jewitej a ſtej ſtraſchnej a žadatej žiwjenje. Hižo tuteju khoroſczow dla, kotrejž pſchezo hnydom njeſpóſnajeſch, mamy ſkhorjene dźěczi ßwěru wobkedźbowacz.

Na pucz.

„Schtóż ßo Boha boji, wyſchſche toho nichtón njeje; pſchetoż bohabojoſcz dże pſche wſcho. Schtóż tutu ſakhowa, komu móżeſch toho pſchirunacz? Kaž dom, kotryž, wěſcze w ßwojim ſnutsknym ſwjaſany twjerdże ſteji, njerospadnje we wichorje, tak ßo tež wutroba, kotraž je ßebi ßwojeje wězy wěſta, niczeho njeſtróži. Kſchesczijan je wjeßoły w žiwjenju, wjeßoły we wumrěczu, p'checzelny pſcherzíwo ßwojim pſchecželam a khrobły pſcherzíwo njepſchecželam; jenicžzy kſchesczijan ma prawu żeleſnu krutoſcz, kotraž ßamo njeſbožo p'chewinje. Pſchetož w njeſbožu jewi ßo pruha, ſchto muž je a kak wěri."

Tole piſche Ernſt Moritz Arndt. My p'chi tutym ßłowje — runje kaž ßo modlo ſ jeho kěrluſchom: „Ja wěm, do koho wěrju" — ſaczuwamy, ſo jo něchtón praji a piſche, kiž je wſcho to wupruhował a kiž nětk twjerdże ſteji na wěſtym ſałožku, — mudry twarz po Jeſußowym ßłowje.

Ssy ty mudry twarz?

Liſtowanje:

Kni. L.: Wulki dźak ſa liſt a naſtawk. Haj, tajke něſchto ſda ßo mi runje prawe bycz — woßebje tež nětle ſa dołhe wjeczory. Waſch tamny wudźělk tu wěſo hiſchcze je. Nadźijomnje ßměmy bórſy czíſchczecz. Redaktor.

Sa Sept.: T. w B.

Samoſtwity redaktor farař Wyrgacz w Noßaczizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po porucznoſczi krajnozyrkwinſke e nowinarnje o powěſczernje w Drježdźanach wot Hłownoje herbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Czíſchcz „Serbſke Nowiny" w Budyſchinje. — Wukhadża kožđu ßobotu a ptaczi ſchtworczlětnje 108 pjenjezkow

Cžišło 7

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske lopjeno

W Budyschinje 17. februara 1935 Bautzen

Njedźela Septuagesima.

Mat. 9, 35—38.

Hdźež hida knježi a schczuwarjo lud naschkaraja, tam też strowy rosum wjazy njerukuje. Tak běsche w njesbožownych lětach, kiž nětko sady naš leža, mózno, so mjes dźěłaczerjemi duchowne dźěła mało abo niczo njepłaczachu abo tola mjenje czesćze mějachu. Ssobu wina na tym wschak je duchowna hordosć měła, ſ kotrejž na prosteho dźěłaczerja dele hladachu a so jednorych dźěłow hańbowachu. Boża mudrosć je tajku njeprawdosć a błasnosć krucze khłostała: dźěłaczerjo dźěło shubichu, a někotry wyšoki knjes je w czašu inflazije sam swoje wuhlo do pinzy nošyć dyrbjał.

Nětko knježi sašo rosum; wschitko prózowanje ma swoju czesć a ważnosć, a duchowne dźěła su husto dosć czežsche hacž ruczne. Dźěło same na sebi je strowe. Dźěło je hibanje, a žiwjenje je kraßne było, hdyž je próza było. Najstrowische žiwjenje maja tajzy, kiž czělnje a duchownje dźěłaja, burja, duchowni; pschetoż duchowny dyrbi też pschezo won. W tymle lěcze wo jara starych generalach błyschimy, kiž su 70lětni hischcze czili a strowi na konju sedžo wójnsku słužbu dokonjeli. Tajkim, kiž kaž wuczerjo a pißarjo we swojim powołanju jenoš nutska dźěłaja, dyrbi sport k tomu słužić, so so też czěło na dožahaze waschnje wuhiba, a dźěłaczeŕ, kiž w jenakim dźěle steji kaž wbohi njewólnik, dyrbi ſ dobrymi knihemi, ſ wješelym spěwanjom a se sdobnym stowaŕschenjom sebi swoju myßl natwaricź a wobohaczicź, duchownu smjercź a wostudu pschewinyć. Pschi tym a k tomu jim duchowni dźěłaczerjo służa: pěßnjerjo, wuczerjo, duchowni, nowinarjo a druſy, a jim sašo służa najwobdarjenischi wulzy duchojo, kotsiž ſ bohateho žórła hłubokeho duchowneho žiwjenja czerpaja, so móże kóždźiczki wot nich mudrosć wuknycź, bjes kotrejež žane sbožo mózne njeje.

Mjes tutymi „wulkimi mužemi“ je Jesuß najwjetschi. Ale wón je wjazy hacž jeno wulki muž abo wulki wuczeŕ. Tajki wulki muž na semi steji pschezo ſ wěstej hordosczu nad sobuczłowjekami, jemu njemóża wschitzy rosumicź, ma wěstu wyšokosć wuczenosćze, kotraž sa lud njeje pschijomna.

W Jesußu je Bóh! Boża lubosć w nim so sjewja ſ tajkej ponižnosczu, miłosczu a mozu snutskowneho žiwjenja, ſ tajkej sylnej wěrnosczu a połnej swjatosczu, so njeje jenoš wuczeŕ, ale noscheŕ a dawaŕ žiwjenja a sbóžnosćze. Wón pschekhodźi wschitke města a městka, wuczesche w schulach, předowasche wješelu powěsć wo njebjeskim kralestwje a hojesche khorosćze a słabosćze na ludźoch. Jeho wutroba czujesche žiwje a hłuboko ſ ludom. Jeho nusa bě nusa człowjekow, ſ kotrymiž czujesche. Jemu bě žel wschěch ludźi, kotrychž widźesche sawutlenych a roshonjenych kaž wowzy bjes pastyrja.

Tak wón swojim wuczobnikam wo wulkich žnjach rěczesche a to sa wulku nusu wobhladowasche, so je mało dźěłaczerjow. Dźěło měschnikow a pißmawuczenych jemu njeběsche woprawdźite dźěło na ludźoch, na duschach, na wutrobach. Jeho połnomóz běsche, dźěłaczerjow powołacź do Božich wulkich žnjow, jich napjelnjecź se swjatym žiwjenjom a jim dobroproschenje do dusche dacź, so by knjes žnjow dźěłaczerjow do swojich žnjow pósłał. Tajke modlenje je prawje zyrkwinske. Schtóž je na wutrobje ma, tón sebi myßli na sbóžnosć ludźi, na sbóžnosć druhich, a jemu dyrbi khutne praschenje nastacź, schto mohł a dyrbjał a hacž mohł něschto dźěłacź na tutym žnjowym polu. Tole dźěło je runje tak ważne kaž ratarske dźěło, haj ważnische, dokelž so jedna wo njeßmjertne dusche. Žně su wulke! Tole słowo Jesußowe njehlada jenoš na wulke polo a wulke žně, dokelž je wjele luda, ale też na wulkosć duchownych žnjow pornjo žitnym žnjam. Te su trěbne k czělnemu žiwjenju. Wulke žně Jesußej rěkaja žně Boże,

so ßo ßnopy nješmjertnych duschow khowaja do njebjeskich brózˇnjow.

Hdyž bě zyrkwinske dźěło sazpjene, běsche teˇ burske dźěło sazpjene, haj teˇ dźěczo wobstaracˇ a wocˇahnycˇ bě mnohim wohidne. Tak lud duchownje a cˇělnje mrějesche. Skaženje bě wulke. Duchowni, ratarjo, wucˇerjo wěry, sdobni pěßnjerjo běchu hidˇeni. Schtoˇ wulke je psched Bohom, to sańcˇ njemějachu.

Boˇze žně ßu wulke žně. Lud, kiž te ma na modleŕskej wutrobje, směje teˇ dźěłacˇerjow na wulkich Božich žnjach. Bóh budˇ s naschim ludom a s naschej drohej zyrkwju!

Ssuchota.

(Skónczˇenje.)

Ssuchota dale powědasche: „Pucˇujo w nozy ßebi woni powědachu: „Bóh naß schkituje a žohnuje; my ßmy jeho póßli.“ Po cˇaßu pak ja tola nad nimi dobych. Ja wußuschich jich wutrobu, so bě ßuschischa hacˇ pěsk w puscˇinje, po kotrejˇ pucˇowachu, a napjelnich jich wutrobu s hordoscˇu a nahrabnoscˇu. „My ßmy Boži póßli“, ßo woni hordˇachu. Nan nowonarodˇeneho krala naß pschejara njewobdari, hdyž nam zyku karawanu słota dari!“ Skónczˇnje wjedˇesche hwěsda pucˇowarjow psches rěku Jordan na hórki kraja Juda a wosta wysche městaczˇka Bethlehema stejo. Tu pytachu woni podarmo sa kralowskimi hrodami, wěˇemi a murjemi. Po jich měnjenju to ke kralowskemu městej ßłuscha, a spodˇiwachu ßo, so hwěsda jich hacˇ psched město wjedˇesche, hdˇeˇ wysche makeje hródˇiczˇki posasta. Hwěsdˇina jaßnoscˇ ßo psches schkałobu do hródˇiczˇki dobywasche, a tu wohladachu, kak ßwětła jaßnoscˇ jako króna dźěscˇowu hłójczˇku pyschesche, woni tola do hródˇiczˇki njesastupichu, jemu kralestwo a bohatstwa wěschczˇicˇ. Ně, woni ßo wobroczˇichu a cˇěkachu psched tym dźěczˇatkom. „Ssmy dha my k prosscherjam wucˇahnyli, kiž ßu runje tak khudˇi kaž my? Je naß Bóh póßłał, so bychmy tuto dźěczˇatko hanili, hdyž jemu telko cˇesczˇe wěschczˇimy? To dźěczˇatko dale niczˇo njebudˇe hacˇ so tu jónu stadła paßy!“

Ssuchota powědajo khwilku posasta, jako chzyła rjez: „Nimam ja prawje? Něschtoˇkuli je njepłódnische dyˇli pěsk puscˇiny, najnjepłódnischa pak je cˇłowóska wutroba!“

Mudri pucˇowarjo tak saßo wróczˇo cˇehnjechu. Smolom pak pytnychu, so drje ßu ßo sabłudˇili, so njejßu na hwěsdu derje doscˇ kedˇbowali. Woni posběhnychu ßwojej woczˇi k njebju; hwěsda pak bě ßo shubiła, cˇehoˇ ßo woni jara strózˇichu a srudˇichu. Nětko pak ßo něschto poda, schtoˇ je po cˇłowóskim měnjenju jara swjeßelaze, powědarka dale rěczˇi. „Wěste je, so, hdyž pucˇowarjo hwěsdu njewohladachu, hnydom pytnychu, so ßu pschecˇiwo Bohu shrěschili se ßwojej hordoscˇu. Se strachom woni tschepotachu, a ponižnoscˇ sacˇahny do jich wutroby. Tsi dny a tsi nozy pytachu woni sa tym dźěczˇatkom, jo pak wjazy njenamakachu. We tseczˇej nozy pschińdˇechu cˇi pucˇowarjo k tutej studni a pijachu jeje wodu. Bóh tón Knjes pak woda jim jich hrěch, so jako wodu cˇerpachu, wuhladachu hwěsdu, ßo w njej sybolo, hwěsdu, kotraž bě jich s rańscheho kraja pschiwjedła. Teˇ na njebju ßo hwěsda sybolesche, jaßnischo dyˇli prjedy a wjedˇesche pucˇowarjow wróczˇo do Bethlehema. Woni padnychu psched dźěczˇatkom na kolena a dˇachu: „My pschinjeßemy Cˇi duchowne słoto, Ty budˇesch najwjetschi kral, kiž je něhdy na semi žiwy był. To dźěczˇatko połoži ßwojej ruczˇay na skhilene hłowy a jako ßo pucˇowarjo sběhnychu, pytnychu, so bě jich wobdariło, bohatscho dyˇli najbohatschi kral: Tón staruschk bě ßo saßo womłodˇił jako młodenz, tón wußadny bě saßo strowy a tón cˇornuch bě saßo rjany běły cˇłowjek. Wo nich pak ßo powěda, so woni wjeßeli domoj cˇehnjechu, a kóžˇdy bu s kralom we ßwojim kraju.“

Tu bě Ssuchota dopowědała.

„Ty ßy derje a mudrje powědała!“ cˇi zusbnizy khwalachu. „Ale mi je spodˇiwno“, dźesche tón prěni, so cˇi tsjo mudri sa tu studˇeń niczˇo njeczˇinja, kiž je jim hwěsdu saßo pokasała. Ssu dha woni tule dobrotu tak zyle sapomnili?“

„Njedyrbi tale studˇeń pschezo žiwa bycˇ“, dźesche tón druhi zusbnik, „a cˇłowjeka dopominacˇ, so sbožo, kiž jemu na wyschinje hordoscˇe cˇeknje, ßo da we hłubinje ponižnoscˇe saßo namakacˇ?“

„Ssu ßnadˇ semrěcˇi hrosnischi dyˇli cˇi žiwi?“ dźesche tsecˇi zusbnik. „Semrěje dˇakowanoscˇ pola tych, kiž ßu w paradisu?“

Tu Ssuchota s kschikom postany. Wona bě zusbnikow sesnała. Kaž wobkludnjena cˇěrjesche wona s hórki do puscˇiny wróczˇo, so njetrjebała pschihladowacˇ, kak ßłużobnizy tych tsjoch mudrych wodu do mrějazeje studnje lijachu, wodu, kiž běchu wjelbłudy we wodowych měchach s paradisa pschinjeßke.

Kak to?

S wjeßnych woßadow Luˇizy je swjetscha ßłyschecˇ skórˇba — mjenje s erta duchownych hacˇ s erta woßadnych —, so njejßu Boˇe ßłużby tak wopytane, kaž by to bycˇ mohło a bycˇ dyrbjało nětko w nowym cˇaßu nascheho kraja. Bjesbóžne hibanje a materialismuß a marxismuß, to wscho je pschewinjene. Tak snajmjeńscha rěka. Cˇehodla potom njeje nasch lud w Božich domach, w Božich ßłużbach, pschi Božim blidˇe, tak kaž by to nětko dyrbjało bycˇ? A niz jenoˇ tuto praschenje! Ně, teˇ to: Cˇehodla njejßu to nětko w kschescˇijanskich domach domjaze nutrnoscˇe a modlitwy a blidowe pacˇerje, hdyž nětko tu wjazy njeje — kaž ßo praji — materialismuß, kotryž hladajo na dźěło a nusnotu a hrabajo sa pjenjesami, njemějesche khwile sa to, abo tajkeho nochzysche, — hdyž tu wjazy njeje bjesbóžna myßl, kotraž Boha prějesche a nabožinu a wěru hidˇesche, — a hdyž tu njeje wjazy marxismuß, kotryž pschecˇiwo zyrkwi stejesche a schcˇuwasche a kemschikhód a modlitwu hacˇesche. Cˇehodla? Cˇehodla niz tu w naschej Luˇizy, kotraž ma swonka Luˇizy woßebitu khwalbu, so je tu pobožnoscˇ doma?

Kak to, so nětko ßamo ßłyschisch, so swonka Luˇizy tu a tam naprawjeja Boˇe ßłużby sa wschědny dˇeń, haj ßamo sa wschě wschědne dny tydˇenja? Tak ßu na psch. w měschczˇanskej zyrkwi města Eßlingen wot septembra ßem kóžˇdy wschědny dˇeń wjecˇorne Boˇe ßłużby. A to niz jenoˇ nětkle w symje. Ně, wone tam budˇa psches zyłe lěto. A nimo toho maja tam ßrjedu rano krótku nutrnoscˇ.

Kak to? a kak to? — Nam ßo sda, so je runje tuta zyła naležnoscˇ tak prawje něschto sa dołhe wjecˇory, so bychmy ßebi to rosmyßlowali a rospominali. Ale s tym niz kónz a wscho! So bychmy pucˇe pytali, wotpomhacˇ tutomu njedostatkej! Abo njeje to žadyn? Njeńdˇe kschescˇijan kemschi? Njekhodˇi kschescˇijan ßwěru kemschi? So woßadni ßwjecˇa ßwěru Boˇe ßłużby a ßwjate wotkasanje w Božim domje, sa to stacˇ a ßo staracˇ a ßo prózowacˇ, to njeje nadawk a pschißłuschnoscˇ jenoˇ duchownych — a teˇ niz nadawk a pschißłuschnoscˇ jenoˇ zyrkwinych pschedstejicˇerjow a woßadnych sastupjerjow, ně, je runje tak nadawk a pschißłuschnoscˇ kóžˇdeho woßadneho a kóžˇdeje woßadneje. A schto je najlěpsche dopjelnjenje tutoho nadawka a tuteje pschißłuschnoscˇe? So ßam

ßwěru kemschi khodźiſch, ſo ßy ßam ßwěrny nutrny hóſcź pſchi Bożim blidźe a ſo — a to njeſapomń! — a ſo doma a we wſchědnym žiwjenju wo tym ßwědczíſch ſe ßłowom kaž ſe ſkutkom. Na tajkeho ßwědka ßłowo a pſchikład potom też kedźbuja a też po nim cźinja. Ani ßłowo pominanja ani ßłowo wuſnacźa njeßmě pobrachowacź a wuwoſtacź — a też njewuwoſtanje tam, hdźež kſcheſcźijenjo wěrnje a ſprawnje měnja ſe ßobucźłowjekami a ſ tym, ſchtož jich je: ſ woßadu ſ zyrkwju.

Kak to? Haj praſchejmy ßo: Kak to, ſo je druhdźe wſchědny dźeń kemſchenje a ſo druhdźe ſaßo njedźelſki dźeń niz telko kemſcherjow kaž mohło — dyrbjało bycź? Kak to? — Je ßnadź tak, ſo mjes nami pſchezo hiſchcźe tcźi materialismuß, tuta na ſeńſke a ſachodne ſłożena myßl, a ſo je wona ßylniſcha w naß hacź ta na Boha ſłożena myßl? — Je tak, ſo ßmy my tu we Łužizy bóle ſajědojcźeni ſ bjesbóžnoſcźu, hacź to pytnychmy, a ſo ßo tutón jěd nětko wuſkutkuje, — wuſkutkuje woßebje ſ tej jenej tak ßmjercź ſtraſchnej khoroſcźu: ſ liwkoſcźu? — Je tak, ſo ßo marxismuß na polu wěry a naboźiny dale a bóle roſcheri hacź na polu politiki a hoſpodarſtwa a ſo ßo mjes nami nětko hiſchcźe dale ſ tym žiwi, ſo ßo žiwi ſ „kſcheſcźijanſkim ſmyßlenjom“ a tak tutomu bjerje móz?

Pchepytujmy to ras ßwěru a ſ wěru! Na ßebi a w ßebi najprjedy! A potom cźińmy ßwěru a ſ wěru wſcho, ſo by tu pola naß wſcho ryſy kſcheſcźijanſke było.

Sa 50 lět ßo ſaßo namakałoj.

Je pyſchna ßerbſka wjeſka. Na wyſchinje leżo hlada jeje zyrkwicźka dele do Łužizy. Zuſbnik, kiž ju wopyta, ju tak rucźe njeſapomni; komuž pak bě wona nědhy domiſna, ženje. Runjeż je wjeſka mała, je tola na ßwěcźe daloko ſnata, a ßwětna hiſtorija wo njej piſche. Wjeſt mjenuje ßo Bukezy.

Schtó jón njeby ſnał: „Nadpad pola Bukez“! Sswědki ſańdźenoſcźe hiſchcźe dźenßa wo nim rěcźa. 175 lět je ßo minyło. Bukezy wuhotowachu ßwjedźeń dopomnjecźa na tutón ſrudny podawk a cźeſcźachu ſ nim padnjenych rjekow, kiž tam ßwoje žiwjenje dachu ſa bratrow.

Dopołdnja bě ßwjedźeńſka Boża ßłužba, popołdnju pak hibaſche ßo hiſtoriſki cźah pſches wjeß. Sserbowki w pyſchnej ßerbſkej narodnej draſcźe pomhachu jón porjeńſchecź. Też Drježdźanſzy Sserbja towarſtwa „Cźornobóh“ tam běchu. Boże ßłónczko ßměwaſche ßo ſ njebjeß hacź do wjecźora; ſkónczńje pak ßebi tola myßleſche: „Ssym dołho doſcź ßwěcźiło!“ a poda ßo do łóžka a ſacźeże kraßny, ſłoty ſawěſchk. Tak běchu hoſcźo nucźeni, ßo na dompucź podacź.

Też Drježdźanki hižo w Pomorzach na dwórniſchcźu ſtejo cźakachu na cźah, kiž by jich ſaßo do jich měſchcźańſkeje domiſny wotwjeſł. Rosmołwjachu ßo wo tym, ſchto tu na jenym dnju pſcheżiwichu; też dobry koſej a tykanz bě jim ßłodźał. W pěknym ßerbſkim domje běchu jón tam doſtali, a młoda ßerbſka hoſpoſa jón na žadyn pad nochzyſche ſapkacźeny měcź. Ssměwk ßo Sserbowkam na wobliczu koboleſche, hdyž pomyßlichu, ſchto budźe prajicź, hdyž ſpody tykanzoweho talerja to namaka, ſchtož běchu jej woni ſpody njeho położili.

Starſchi ßerbſki knjes, kiž też na cźah cźakaſche, ßo k nim pſchida. „Wy drje ſcźe ſ Drježdźan?“ ßo wón jeneje ſe Sserbowkow woprascha.

„Haj, to ßmy“, wona wotmołwi. „My běchmy w Bukezach na ßwjedźenju.“

„Też ja tam pobych!“ knjes ſnapſchecźiwi. „Pſchi Bożej ßłužbje Waß hižo wohladach. Ja też jara rad Boże ßłowo ßłyſchu, woßebje ſ erta ßerbſkeho duchowneho, a pſchezo proſchu: Bożo, ſdźerž nam naſche Sserbſtwo. Ssym też wo Waſchich Drježdźanſkich ßerbſkich Božich ßłužbach cźitał a ßebi wotmyßlił, ras Waſchu ßerbſku Božu ßłužbu wopytacź.“

„Pſchińdźcźe wěſcźe!“ Sserbowka proſcheſche. „Wy naß tam wſchitkich namakacźe, a proſchu, hdźe bydlicźe?“

„W Budyſchinje“, knjes wotmołwi.

W tym wokomiku cźah pſchijědźe a rosmołwu rostorže. Kóždy khwataſche do woſa, ſo by měſtno namakał, ßo poßydnycź. To pak bě ßerbſku cźrjódźiczku rospjerſchiło. Naſcha Sserbowka ßedźeſche ßama mjes Němzami w kucźiku. Jeje myßliczka ſaběraſche ßo ſ tym, ſchtož bě dźenßa naſhoniła, woßebje pak, ſchtó abo ſchto mohł tutón knjes bycź, ſ kotrymž je ßo rosmołwjała. Jednory dźěłacźeŕ? Ně, tak wón njerěcźeſche, a jeho draſta bě jej něſchto druhe powědała. Ssnadź wucźeŕ na wotpocźinku? Ně, tomu bě wón pſche ponižny. Skónczńje pak jeje myßliczka rjekny: Zuſy cźi je, to je wěſte, ale hewak je nětkaŕ njewſchědny cźłowjek, runy ſroſcźeny; jeho noſy ſłóſchtnje ſtupaſchtej, liczka běchu cźeŕwjene, wóczzy ßo błyſchcźeſchtej kaž dźěſcźowej, hdyž na Bożodźěſcźowy chtom hladatej, ale faldki we wobliczu pſcheradźichu, ſo je hižo w ſtarſchich lětach. „Bożo, ſdźerž nam naſche Sserbſtwo!“ wón proßy, a w Bukezach běch ſ erta jeneho knjeſa ßłyſchała: „Wy Sserbſtwo njeſdźeržicźe! Romjenjo a Grichojo běchu wulki lud, a ſchto je ſ nich woſtało? Sserbſtwo mrěje, a „žadyn honacź njebudźe ſa nimi ſpěwacź!“

To bě Sserbowku roshoriło, a wona je jemu wotmołwiła: „Spěwacź budu ſa ßerbſkej hoſpoſu, dokelž němſzy njeroſumja, to pak ma hiſchcźe dołho cźaßa!“

Cźah w Budyſchinje ſaſta. To ju ſ jeje ßonjenja wubudźi. Wona rucźe ſa towarſchkami pytaſche. Toho knjeſa pak, ſ kotrymž bě ßo zyły pucź ſaběrała, wjazy njewohlada, a myßleſche, ſo jeho něhdźe na ßerbſkim ßwjedźenju abo ßnano na ßerbſkich kemſchak ſaßo ſetka.

Lěto dźěſche ke kónzej. W pſchichodnym lěcźe bě w Budeſtezach ßwjedźeń. Tam wona jeho podarmo pytaſche. Runje tak w Radworju na ſlěcźe. We winowzu hotowaſche ßo Budyſchin na wulki ßerbſki konzert, kotryž też nětkotſi Drježdźanſzy Sserbja, mjes nimi też naſcha ſnata Sserbowka, wopytachu. W žurli wona ſa pſchecźelemi pytaſche. Sboka pak ju nadobo ruka witaſche, a ßo wobrocźiwſchi, hladaſche wona do wobliczа toho ſa nju njewſchědneho knjeſa. To ßebi njebě nadźała. Wón pocźa ſaßo wo Drježdźanſkej Bożej ßłužbje rěcźecź. S tym ßo rosmołwa dale plecźeſche, kotruž bě lěto prjedy w Pomorzach cźah pſchetorhnył, a wona ſkónczi ßo ſe ßłowami: „Zyle wěſcźe ja pſchińdu. Waſche bydlenje nětko mam, a tak ſ Wami ke mſchi póńdu. To daj Bóh.“

(Pokracźowanje.)

Zyrkej a ſtat.

„Pomhaj Bóh“. Mějachmy poßedźenje, w kotrymž ßo rosprawjeſche wo tutym naſchim njedźelniku a wo tym, kak je ſ nim było w poßlednim cźaßu, ſa kotryž ma nětko „Hłowna ßerbſka prědarſka konferenza“ nakład ßama. S tutoho wuradźowanja mamy mjes druhim rosnjeſcź wſchěm cźeſcźenym cźitarkam a cźitarjam w Sakſkej a Pruſkej a runje tak wſchěm woßadam a wſchěm ßerbſkim domam tu naležnu próſtwu, ßo wo roſcheŕjenje łopjeńka ßwěru ſtaracź a też tak ſprawnje ßobu ßłužicź, kaž kſcheſcźijanſkej zyrkwi a wěrje, tak zykemu ludej. Tuž chzyli wſchitzy tutu próſtwu pſchijecź a ßo ſa to ſtaracź, ſo by ßo po njej ſtało Bohu k cźeſcźi a Sserbam k wužitku!

Konfirmazija ẓo saẓo bliẓi a pśches woẓady dźe praśchenje, hacẓ ju Bołmonczku ẓwjeczimy, hdyž ẓu jutry posdźe. Dowolene je, ju na Laetare położicẓ, tola kóžda woẓada budźe ẓo wěśće prózowacẓ, dotalnu njedźelu, Bołmonczku, ṣa tutu woẓebitu ẓwjatoczṇosćcẓ wužicẓ. By rjenje było, by-li to wśchudźom móžno było.

Sa paczeŕske dźěczi kupuja nětkle kmótśja a kmótry a pśhecẓeljo a pśhiwuśni dary. Sa paczeŕske dźěczi ẓerbśkeju ṣtarścheju ẓu prěni a najrjeńśchi dar nowe ẓerbśke śpěwaŕśke. To drje ẓo tola hakle prajicẓ njetrjeba. Wo druhich rjannych a pśhihódnych darach ṣa dźěczi tu njechamy dale niczo prajicẓ; je jich doscẓ. Tola na rjane mjeńśche dary abo pśhidawki k daram chzemy tu pokaṣacẓ: to ẓu mjeńśche a wjetśche dobre ẓerbśke knihi a knižki. Woẓebje pśhihódne ẓu tu knižki: „Wotroczk“. — So wśchitko tajke w Sserbśkej knihaŕni doṣtanjecẓe, njetrjeba drje ẓo hakle prajicẓ. A tež woẓadny duchowny budźe ṣwólniwy, ẓo wo tajki dar poṣtaracẓ. — S tutymi pokaṣkami nochzemy wěṣo Bibliju naṣad ṣtajicẓ. Biblija woṣtanje nam žórło wścheje wěrneje mudroṣcẓe, wścheje woprawdźiteje ẓylnoṣcẓe a měra ṣa zyłe žiwjenje. Hdyž dźěczo ṣ domu dźe, dajcẓe jemu Bibliju ẓobu abo tola ṣ najmjeńścha Nowy ṣakoń! Ale to njeje hiśchcẓe doscẓ a wścho! Dajcẓe jemu ẓobu to, ṣo nětko tež ẓwěru tute knihi trjeba a wužiwa. A śchto to je? To, ṣo dźěczo tajke ṣ domu dźe, ṣo dozyła hinaŕ njecha a nochze, hicẓ Bibliju wṣacẓ a w njej cẓitacẓ a pytacẓ — a runje taŕ śpěwaŕśke! — a to tohodla, dokelž je doma je ṣtaŕśchimaj to ẓwěru cẓiniło a nětko ẓo toho woṣtajicẓ ani njecha ani njemóže.

Hinbanje „Deutsche Glaubensbewegung“, kiž chze, kaž ẓmy tu pišali, němśki lud wot Khryṣtuṣa precẓ k wěrje bjes Khryṣtuṣa dowjeścẓ, nochze wěṣo ṣ kśheścẓijanskej zyrkwju niczo cẓinicẓ měcẓ. Wot ẓwojich młodych pśhiwišowarjow njeẓada paŕ wono ẓebi, ṣo ṣ zyrkwje wuṣtupja; wono woczakuje — taŕ ẓo pische —, ṣo wśchitzy, kotrymž ṣtaŕśchiśki dom wuṣtup ṣ zyrkwje njepocẓeẓuje, tež tutu poṣledniu krocẓel cẓinja a ṣ zyrkwje wuṣtupja. —

Radio. Hamburgśki ṣcẓelak je ẓo ṣapowědźił, Boże ẓłużby ẓłacẓ. Potajkim wón nochze njedźelu rano wśchěm tym poṣłucharjam, kotśiž ṣtaroby dla abo khoroṣcẓe dla njemóžeja w Božim domje Božu ẓłużbu ẓobuẓwjecẓicẓ, tutu ẓłużbu wopokaṣacẓ — a to w ṣtacẓe, kotryž wěruwuṣnacẓe ṣchkita a kotryž chze zyłemu ludej ẓłužicẓ.

Miẓijonṣtwo we wulkej nuṣy. Němśke miẓijonṣtwo njecẓerpi ṣ tym nuṣu, ṣo dźěło bywa wjetśche a wjetśche, niz paŕ dary luboṣcẓe, ně, tukhwilu tež ṣ tym, ṣo nima doscẓ deviṣow w Němśkej, ẓwojich dźěłacẓerjow wonka ṣaṣtaracẓ. Jendźelṣki arzybiśkop je, na to pokaṣujo, prajił: „Wy ṣroṣumicẓe, kaŕ wulki je ṣtrach ṣa zyłe kśheścẓijanṣtwo wśchudźom na ṣemi, hdyž wulke kśheścẓijanśke woẓady roṣpaduja!“ Tuž je naṣcha wěz, niz wuṣtacẓ w modlenju a darowanju ṣa Knjeṣowe miẓijonṣtwo.

Sa Pruṣku bu ṣakaṣana ṣekta Weißenbergowa abo kaž ẓo ṣ wulkim mjenom ẓama pomjenowa: „Evangelische Johannische Kirche“. Wo njej je ẓo doscẓ njelubeho pišało ṣ Pruśkeje. W Sakśkej njeje taŕ wuṣtupowała. Wona je ṣe ẓwojimi magiśkimi, ṣpiritiśtiśkimi cẓinkami na naboẓnym a politiśkim polu ṣchkody doscẓ naczinika. — Kaž wona ẓama wudawa, ma 100 000 pśhiwišowarjow. S njej ẓobu ẓu tež ṣakaṣane jeje poddźěle a wojeŕśke towaŕśtwa „Ewiges Leben“.

Wśchelake ṣ bliśka a daloka.

S **Drježdźan.** Saṅdźenu njedźelu ẓo naṣch luby krajan Guṣta Smij ẓwjatej ṣemi pśhepoda. Popołdnju w 2 hodź. ṣhromadźichu ẓo pśhiwuṣni a pśhecẓeljo na Janśkim pohrjebniśhczu, ṣo bychu ẓo ṣ nim roṣẓohnowali. Ẓarowanśku rěcẓ a wužohnowanje cẓěła wukonjeśche knjes faraŕ Kramer ṣ Kśhiẓneje zyrkwje, w kotrejž njebocẓiczki cẓaẓ ẓiwjenja, dołhoẓ bě jemu ṣmóẓnjene, ẓerbśke kemśche wopytowaśche. Hnujaza bě rěcẓ knjeṣa hudźbneho miśhtra Krawza, kiž ẓwojemu nědhuśchemu ṣchulerjej a dobremu pśhecẓelej poẓlednje dopomnjeńśke ẓłowa wěnowaśche a jako ṣaṣtupjeŕ towaŕśtwa „Hromadnika“ wěnz ṣe ẓerbśkej ẓeklu na jeho row połoži jako ṣwonkowne ṣnamjo dźakownoṣcẓe. Tež pśhedẓyda towaŕśtwa „Cẓornoboha“ ryẓowaśche ṣemrěteho jako pśhikładneho dobreho Sserba a pśheẓẓwědcẓeneho evangelśkeho kśheścẓijana. Sserbṣki Wótcẓenaṣch a ẓerbśka khorhoj, ṣ kotrejž je prjedy njeboh krajan Smij wjele lět jako khorhojnik ṣwjaṣany był, běṣchtaj poẓledni poṣtrow domiṣny. Spi derje, luby bratśje!

F. Th. H.

Na pucẓ.

Deń 18. februara je dźeń Lutheroweje ẓmjercẓe. 18. feberuara 1546 wón w Eislebenje cẓiśche wumrě we ẓwojej wěrje do Jeṣuṣa Khryṣtuṣa, ṣa kotruž bě wojował na ṣakožku evangelija. Luther — a śchto je był — śchto je dokonjak, haj, to je ṣawěścẓe něśchto na pucẓ! Tuž wṣmi to ẓobu na pucẓ, a niz mjenje to, ṣo ty ẓo evangelśko-lutherṣki mjenujeṣch — abo tola kśheścẓijan! Wṣmi to tež ẓobu do „dołhich wjecẓorow“, kotrež nam nětkole woẓebje ṣkładnoṣcẓ a khwile dawaja, roṣpominacẓ a ẓo pśhihotowacẓ niz jenož na dźěło rukow, kotrež na naš cẓaka w naléczu a pśhichodźe, ale tež na wścho wojowanje tutoho žiwjenja — a tež na to poẓlednje wojowanje, kotrež Luther 18. februara 1546 tam w Eislebenje dobycẓeŕšzy dowojowa. So bychmy my ṣtajnje dobycẓerjo byli! My budźemy dobycẓerjo, hdyž ṣ tym wojujemy, ṣ kotrymž Luther wojowaśche, wo kotrymž Luther wyṣkajo wuṣnawaśche:

Muž prawy ṣa naš wojuje,
Bóh jeho k bitwje wabi!
Hdyž śchtó joh' póṣnacẓ chze:
Wón Jeṣuš Khryṣtuš je,
Knjes mózny na wójṣkach,
Haj, Bóh na njebjeẓach,
Tón dyrbi wěśće dobycẓ.

Tuž paḳ dźi ẓwój pucẓ ṣ modlitwu! Budź modleŕ kaž Luther! Luther praji runje wo modlitwje:

„ . . . Pśhetož tež ẓwj. Pawoł praji Eph. 3, 20: Hdyž je naśche proṣchenje ṣpodobne, myẓli Bóh wjazy a wyṣchścheho cẓinicẓ, dyẓli my móhli ṣapśchijecẓ a ẓebi pśhecẓ. Tohodla wón taḳ cẓini, ṣo ẓo nam ṣda, ṣo chze wón jo taḳ prawje ślě cẓinicẓ, ṣo bychmy my wuknyli, kaž japoṣchtoł praji Rom. 8, 26: So my ṣawěścẓe njewěmy, kaḳ dyrbimy proẓyncẓ, ale wón jako tón ẓwěrny Wótz wě a widźi derje, kaḳ dyrbimy proẓyncẓ, a cẓini, kaž wón to wě, a niz **kaž my proẓymy . . .**“

Liṣtowanje. Kni. L.: Wutrobny dźak a wjele dobreho. Redaktor. — Sa Sexag. poṣtaji k. w. ṣ. S. — Sa Eṣtomihi: K. w Hr.

Samoṣtwity redaktor faraŕ Wyrgacẓ w Noẓacẓizach (Noṣtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczṇoṣcẓi krajnozyrkwinskeje nowinaŕnje a powěścẓerńje w Drježdźanach wot Hłownoje ẓerbśkeje prědaŕśkeje konferenzy. — Cẓiśchcẓ „Sserbśke Nowiny“ w Budyśchinje. — Wukhadźa kóždu ẓobotu a płacẓi śchtwórcẓělńje 108 pjenjeẓkow

Cźišło 8

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 24. februara 1935 Bautzen

Njedźela Sexagesima.

Luk. 8, 4—15.

Husto możemy praschenje žłyschecź: „Hdyž so Boże žłowo hižom tak dołho prěduje, cźohodla wjazy płodow wot teho njenamakamy?“ Pschi tajkim praschenju lohzy wotmolwjenje namakamy, hdyž jenoź na druhich hladamy. Ale prawe wotmolwjenje sa to namakasch hakle pschi praschenju: „Cźohodla so njenamaka wjazy płodow pola mnje?“

Na tole Jesuš wotmolwi. Wěso ſ tym pschecźiwjenje žwěta namaka. Mjes tym so so žwětej dźije, so wschitko jenoź na prawym žiwjenju leži, žada so žebi Khrystuš, so dyrbi cźłowjek prjedy Boże žłowo žłyschecź, hacź może prawje žiwy bycź, płody sa Boha pschinjesćź.

Ssymjo je Boże žłowo. A nasche žiwjenje je jenoź potom płód sa Boha, hdyž rosćze ſ Božeho žłowa. Husto so spytali, Boże žłužby měcź, w kotrychž Boże žłowo nasad stupi a hudźba nabožne myšle budźi. Ale Boże žłowo je hłowna wěc. Nutrnosćź njeje niczo druhe hacź wotmolwjenje na tuto žłowo, je sadychnjenje dusche ſ Božeho žłowa. Ssymjo, praji Jesuš, je žłowo Boże.

A to tehodla, dokelž je Bóh w žłowje, w Khrystušu k nam pschischoł a wschědnje k nam pschikhadźa, a so so tam, hdźež jeho žłowo do dusche pada, cźłowjek zyle pscheměni: cźłowjek, kiž ma nětk towaŕstwo ſ Bohom, niz jenoź w někotrych nabožnych wokomikach, kotrež pschińdu a sańdu, ale we swojim zyłym žiwjenju. S pschinarodźenja smy pokhileni, nabožinu ſ nabožnymi myślemi saměnicź. Wschitka nabožina na stronje cźłowjeka někak se sprózowanjom sapocźnje, so k Bohu pschedobycź. Ale tak dyrbimy sami shonicź, so to njesamóźemy; tak potom cźłowjek sbóžne evangelijon srosumi, so je Bóh w swojim žłowje k nam pschischoł a pschikhadźa a so w nim k towaŕstwu ſ nami poskicźa. Ssymjo je Boże žłowo.

Pschetoź schto je to žłowo? W swjatym pismje je Jesuš sam to žłowo. W nim a psches njeho je Bóh k cźłowjekam rěcźał, a rěcźi hischcze dźenża k nam. A tam, hdźež Bóh k nam rěcźi, sastupi zyle nowy swět do nascheho žiwjenja.

Tutón nowy swět njesteji pódla tuteho swěta a njeje pschecźiwo njemu. Wjele bóle dyrbimy ſ tamneho niewidomneho swěta samóz cźerpacź, so bychmy tu na semi prawje žiwi byli, prawje dźěłali a wumrěli. Wěso zyle hinaschi swět wostanje tón, kotryž chze Boże žłowo do nascheho žiwjenja sameśtnicź: niz wjazy swět sachodnosćze, ale wěcźnosćze; niz wjazy swět sdacźa, ale prawdosćze. W swojim žłowje žiwy Bóh do mojeho žiwjenja stupi, so bych nětk w cźasu žiwjenja wěcźnosćze žiwy był. Boże žłowo nasz na semi nascheho Boha wěstych cźini.

To wschak je jenoź tam móźno, hdźež so tuto žłowo do cźłowjeskeje wutroby dobywa. Tehodla dyrbimy jo prawje žłyschecź.

Jesuš wo tych njerěcźi, kiž nochzedźa jo žłyschecź. Ale runje mjes nimi, kiž jo žłyscha, wón tajkich snaje, kiž to prawje njecźinja. W pschirunanjach wo tych rěcźi, kiž su Boże žłowo bórzy sasso sapomnili. Druzy w hodźinje spytowanja wustanu, korjenjow w Božim žłowje nimaja a, hdyž na wichor hladaja, so wustróża. Pola druhich cźernje staroscźow, bohatstwa a lóschtow Boże žłowo saducha. Jesuš nam pokaże: pola tsjoch schtwórcźinow wschědy poźłucharjow, žane płody! Tam žymjo Božeho žłowa so podarmo rossywa. Ale to njeje žyjerja wina, teź niz žymjenja wina — ale role wina to je, cźłowjeskej wutroby wina. Ssyjeć bjes pschestacźa swoje žymjo rossywa, hacźrunje wě, žymjo budźe podteptane pschi pucźu wot tych, kiž wěry nimaja; žymjo budźe wuskhnycź na skale pola tych, kiž nadźije nimaju; žymjo budźe so saduržycź pola tych, kiž luboscźe k Bohu nimaja. Ale

wón wě też wo tych, kiž žłowo žłyšcha a šakhowaju a płody pšchinješu w sčerpliwosći.

W sčerpliwosći! Kak mało tuto žłowo lubujemy! Ale kak je to pola sornjatka? Wono žo žnje, šeńdže, rosće, šrawi, płody pšchinješe. Ničo š teho wšeho nješmě pobrachowacj! Też w roswiću šnutskomneho žiwjenja njemóžemy wot žwojeje strony žem ničo š teho wuwostajicj! Dyrbimy sčerpliwi bycj! Pšchetož kak wšchelako Bóh też cłowjekow w jich duchownym žiwjenju wjedže, też tu ma wšchitko žwój cžaš. Na naš leži, so dawamy Božemu žłowu woprawdže k nam rěcžecj. Njeje doscj, so wo Božim žłowje rěcžimy. Ně, wono dyrbi k nam rěcžecj, žiwy Bóh, kiž šteji sa tutym žłowom, dyrbi žam š nim k nam rěcžecj. A Bóh dari nam se žwojeho žłowa twjerdu, wěstu, wjeselu wutrobu! Tehodla chžemy wšchědnje Boha proščyc, so by wón naš dobru rolu sčinił, so bychmy, hdyž też se žylsami, dha wšchak w sčerpliwosći rosžywali, ale jónu š wjeselosću žnjeli bjes pšchestacža. Hamjeń.

Wěra do Jesuša.

Hłóš: Wojuj prawje, hdyž ta hnada.

Sbóžnosć duschow je we jenym
Wumožniku, Sbóžniku!
Tajka móz a kražnosć w žanym
Kaž w Knjesu Jesušu!

Jesuš Khrystuš nasche šboże
Je w cžažu, wěcžnosći!
Pšches njeho žmy dźěći Boże,
We nim mamy žiwjenje!

Swjate mjeno Jesušowe,
Pšche wšchě mjena cžešcžene,
Dusche khore cžini strowe,
W Jeho Duchu žwjecžene.

Swjecžicj dajmy žo wot Ducha
Božeho we cžažnosći!
Jenož š njeho cžěło, dušcha
Sbóžna wscha je we wěcžnosći!

Pójcže, šprózni, wobcžeženi
Wšchitzy, Jesuš wokschewja.
Bědni, khori — wustrowjeni
Ssu pšches prawoh' lěkarja.

Lěkarja dže nětko mamy
Praweho a žwěrneho.
Rany hojicj Jemu dajmy!
Wustrow khorych, lěkarjo!

Wěcžnje šbóžna dušcha moja
Je we Knjesu Jesušu!
Jesu, žylna ruka Twoja
Wjedj mje k Wótzej mojemu.

Božo, Wótze džak budj Tebi!
Ty žy dał nam Sbóžnika!
Wěrjazych Joh' prawdosć debi,
Wumóžnika dušcha ma!

J. W.

Sa 50 lět žo šaso namakałoj.

(Skónczenje.)

Pjatk pšched druhim adventom dosta Sserbowka dopižnizu š Budyšchina: „Ja do prěnjeje hodźiny tu wotjědu a žym žnano da-li Bóh wokoło druheje hodźiny pola Waž. Wasch M. W....." Mjeno bě wupižane Tak bych nětk jeho mjeno wědźała, Sserbowka myšlesche, dalscheho drje njedźelu šhonju.

Njedźelu š dypkom w 2 hodź. žo šaswoni w jeje bydlenju. Schtó ša durjemi šteji, wona hižom wědźesche a njedołho žedźeschtaj pšchi khoseju ša blidom. „Tykanz š Budyšchina žym ja ša Waž žobu pšchinješk", knjes nusowasche; wón žam pak jědźesche Drježdźanski khlěb a powjedasche se žwojeho žiwjenja: „Mějach žerbšku starscheju; nan je šahe wumrěł; schulu wopuschcžiwschi, dźěch do žłužby k buram". Wón skrótka powjedasche, dokelž bě cžaž jeno krótki. Sserbowka pak někak pšchekhwapjena poslužuchasche: „Ssym drje žo tola w nim mylika! To njeby dale ničo njewschědne było!" žebi pomyšli.

Knjes powjeda dale: „Posdźišcho běch potom š pohonczom w Hodźiju. Scže žnadź wo naschim wótczinzu Jmischu šlyschała? Teho žym wosył, žym tam wowž žył, žykł a šaso žam woteběrał; žyno žym žam žykł a žam dźěłał. Potom žym šaso konje šapschahnył a wulkich knjesow wosył. Ja běch poslední pohonc a žłužomnik nascheho wulkeho Jmischa."

Kaž š dala Sserbowzy tute žłowa we wuschomaj klinczachu. Sdasche žo jej, so kusk šańdženosće pšchi njej ša blidom žedźi. „S teho cžaža je na Waž něschto wišajo wostało, schtož žana woda njewotmyje!" rjekny wona. Tola, cžaž je nimo, mamoj hicj, so Wy kražne swony kschižneje zyrkwje šlyschicże!"

S Lužizy bě cžešcženy a lubowany knjes wyschschi farař Sarjeńk pšchikhwatał a naž powucži, so mamy žo pschihotowacj a wotewricj wutrobu temu dźěcžatku. Po kemschach šeńdžechu žo kemscherjo w šnatym hoscženzu k małej šabawje a bješadże. Sserbowka š knjesom W. tam też ša jenym š blidow žedźeschе. Pšchi druhim blidže też starschi knjes š mandźelskej žłowam nascheho wyschscheho fararja poslužuchasche. Sserbowka pytny, kak knjes W. pschezo šaso na tuteho knjesa šhladuje, skónczńje stanje a žo scžicha woprascha: „Wodajcże, knježe, njejscże Wy tón a tón knjes?"

„Haj, tón žym", bě wotmolwa, „a to je moja mandźelska!"

„Ja pak žym M. W. Ssmój tola hromadže žłužiłoj pola bura; to bě w lěcže 1883."

Nětk žo wobaj šesnaschtaj, a to bě wjeżele! — Wscho pak ma žwój kónz, a tak mějeschtaj žo tutaj staraj a nětk šaso nowaj pschecželej też šaso džělicj. Ale to žo sta š pschilubjenjom, so žo pschi pschichodnej žerbskej Božej žłužbje tuto wjeżele a pschecželstwo dale plecże.

Sserbowka wjedźesche žwojeho žerbskeho hoscža k cžahej na dwórnischczo. Pschedawarńje běchu wobžwětlene; w nich běchu widžecj hodowne žłobiki, wowzki a wschelake druhe kražne wězy. Pschezo šaso jej knjes W. wobkrucżesche, so je žo jemu tu žadnje rjenje lubiło. Sserbowka pak š poženwkom wotmolwi: „Sa mnje pak bě to najrjeńsche Wasche dźěcżaze stróženje, hdyž pschi žwojim pschikhadże myšleschcże, so scže žnadź smylił a so zuša žónska pšched Wami šteji. Byschcże najradscho šaso cžeknył! Haj, luby knježe, drasta ludźi cžini!"

To bě to poslednje. Potom cžah š nim cžekasche. Lubi cžitarjo! Njeje to rjenje? Njedołho, a šaso je w Drježdžanach žerbska Boža žłužba! Njesapomńcże na žwojich pschi-

wusnych a pschećelow! Sdźělćże jim ßobu, schtož tu čzitaschćże, a namołwćże jich, so bychu ßerbsku Bożu ßłużbu wopytali. Namołwćże woßebje ßwoju młodźinu. Towarstwo „Čzornobóh“ ma skupinu młodźiny. Póschćelćże ßwojich młodych tam. Tam ßu woni domach a derje schowani; maju tam też sabawu a wjeßele a móża tak pombacź twaricź nowe Sserbstwo. To daj Bóh! L.

Pjate schćenje.

Něchtóžkuli je drje w poßlednim čzaßu něschto čzitał wo „fünftes Evangelium“ abo kaž napißma rěkachu. Pschi tym je tajke a hinajsche myßliczki namakał, kotreż ßu wězywustojni a wězynjewustojni wuprajili abo pißali. Tuž ßnadź je po dobrym, so też my tu něschto napißamy wo tutej wěźy:

Londonski Britiski musej je loni wot někajkeho wikowarja kupił walczk starych Grichiskich pißmow; — papyri je mjenuja. Papyri ßu popißane łopjena, kotreż ßebi w starych czaßach — woßebje w Egiptowskej — hotowachu s rostliny papyrus. Tuta roscźesche tehdy kaž w žumpawach Afriki tak też Palestinje, Syriskej a woßebje Egiptowskeje. A wo Egiptowskich wěmy, so ßu wulzy wustojni a wucźeni byli. Egiptowscy wužiwachu tutu rostlinu, kotraž bu ßamo 3 metry wyßoka, jako zyrobu a hotowjachu s njeje to, na czož pißachu; tole mjenowachu „papyri“. A po tym mjenujemy my nětk to, na czož pißamy, „papjeru“, hacź runje je w maczińje a wuhotowanju wobeju wulki rosdźěl. Sa pißanje wužichu Egiptowscy hornje dźěle kjeschkow. Tute rosrěsachu na schlipki, a kładźechu tute jenu pschi druhej po dołhoscźi a na tute saßo jenu pschi druhej prěki; wobeju kładbu stłóczichu hromadźe a ßuschachu. Schtož s teho nasta, bě jim „papjera“. Na nju pißachu s pjerom a s czornikom kaž naschi stari s pjerom a s czornikom pißachu.

Pschispomnicź chcemy, so tamnu rostlinu też hewak hischcże wschelako wužiwachu: korjenje a delnje dźěle kjeschkow jědźichu; kjeschkow plecźechu wschelakore pletwy, schtryki, sandale atd. Scźěhwk toho, so bě rostlina sa tak wschelakoru potrjebu wužicź, bě drje, so ßo rostlina w Egiptowskej zyle shubi.

Tute „papyri“ běchu pak dobra „papjera“, lěpscha hacź ta, kotruž my tak wužiwamy. Ssu tu hischcże „papyri“, kiž ßu 2000 lět stare a starsche.

A wjele njepobrachuje na starobje k 2000 lět. Papyram, kotreż běchu w tym prjedy naspomnjenym walczku. Tute běchu drje něhdźe w Egiptowskej Fellachojo namakali a wikowarjej pschedali. Mjes nimi pak je nětk dohladował Britiskeho museja něschto zyle woßebiteho wußlědźił: dwě łopjeni, na kotrymajź namakasch dźěl hacź dotal njesnateho scźenja. Tak ßo snajmjeńscha sda bycź. A tohodla to pomjenowanje: „5. scźenje, 5. Evangelium“. K dotalnym scźenjam Mateja, Marka, Lukascha a Jana by ßo nětk pschidružiło tuto „5 scźenje“. Wucźeni wězywustojni budźa ßo s namakańku nadrobnje dale saběracź a swěscźicź, schto po prawom s njej je, hacź je cźiscźe nowe, t. r. hacź ßem njesnate scźenje abo hacź někajke sestajenje a spißanje s dotalnych snatych abo schto hewak.

Něschto wulzy ważne je pak nětkle hižo swěscźene: Tutej papyri stej najstarschej kschescźijanskaj rukopißaj; starschich snajmjenscha hacź ßem njesnajemy a njenamakachmy. Buschtej drje w prěnjej połojzy 2. lětstotka pißanej, posdźischo niz. Druhe hacź ßem namakane a wukhowane kschescźijanskej rukopißaj ßu se spocźatka 3. lětstotka.

Ale też po wobßahu, po tym, schtož je na tute 4 strony napißane, je tuta namakanka po wschěm sdaczu, kaž hižo pißachmy, jara ważna a sajimawa. Snajmjeńscha měnja cźi, kiž ßu ßo s łopjenomaj saběrali, so maja tu dźěl Jesußoweje stawisny, kotraž njeje po druhich nam snatych scźenjach do zykka spißana, ale něschto ßamo saßo. Haj, někotsi chcźeja ßamo wědźecź, so je scźenik Jan tutu stawisnu Jesußoweho žiwjenja psched ßobu měł, hdyž je ßwoje scźenje pißał. Po tutych nahladach njeby namakany spiß ßłuschał do tak mjenowanych „Apogryphnych Evangelijow“ a „Wuprajenjow Jesußowych“, kajkichž jich wjazy snajemy a kotreż ßu w posdźischich czaßach nastałe, ale něschto ważnische, něschto sakładne.

W scźěhowazym chcemy pschełožk toho podacź, schtož bu hacź ßem s tuteju łopjenow w němskej rěcźi wosjewjene. Je to pschedewschěm stawisna wo nashonjenju wußadneho. Tak tam rěka:

„Sso k wyschschim luda wobrocźejo, rjekny wón tute słowa: „Wobhońcże ßo w pißmje; pschetož wam ßo sda, so macże wěcźne žiwjenje w nim; a to ßame je, kiž wo mni ßwědcźi. Wy njedyrbicże sa to měcź, so ja waß psched Wótzom wobskorżu; pschetož jedyn je, kiž waß wobskorżuje: tón Mójsaß, na kotrehož wy nadźiju stajecże.“ — Jan. 5, 39, 45. — „A jako woni prajachu: My wěmy, so je Bóh s Mójsaßom rěcźał; wo tutym pak njewěmy, s wotkal wón je“ — Jan. 9, 29 — „wotmolwi Jesuß a dźesche k nim: Nětk je wascha njewěra wobskorżena . . .“

Dale je tam potom rěcź, kak pytaja Jesuża kamjenowacź, jeho jimacź a ludej pschepodacź, ale bjes wuspěcha, „pschetož jeho hodźina njebě hischcże pschischła“ — Jan. 7, 30. — Na to powjeda namakańka stawisnu wo wuhojenju wußadneho: Matej pische — 8, 2 —: „A hlaj wußadny pschińdźe, modlesche ßo k njemu a dźesche: „Knjeże, chcesch-li, możesch ty mje wucźiscźicź.““ — Markus sapocźnje takle — 1, 40 —: „A někajki wußadny pschińdźe k njemu, tón proschesche jeho, poklakny ßo psched nim a dźesche k njemu: „Chcesch-li jeno, możesch ty mje wucźiscźicź.““ — Pola Lukascha rěka to — Luk. 5, 12 —: „Jako tón Jesuża wuhlada, padźe wón na ßwoje wobliczo a proschesche jeho a dźesche: „Knjeże, chcesch-li, możesch ty mje wucźiscźicź.““ W namakanym rukopißu pak czitasch: „A hlaj, tu pschińdźe k njemu wußadny a rjekny: „Knjeże Jesu, s tym, so ja s wußadnymi pucźowach a s nimi w hospodźe jědźich, buch ßam wußadny. Chcesch-li ty, ßym ja cźisty.““

S tuteho namakaneho łopjena shonimy potajkim wo tutym wußadnym něschto noweho, schtož pola žaneho s tych tsjoch — abo schtyrjoch — njenadeńdźemy. A tole ßobu sa to rěcźi, a to cźim bóle, dokelž je rukopis tak stary, so je w nim wot druhich njewotwißna stawisna sapißana.

(Pschichodnje dale.)

Zyrkej a stat.

Sa sakske schule je poruczene, so maja njedźele Laetare, Judika, Palmarum bycź bjes pschedstajenjow, kajkeż schule pschi wotkhadźe schulerjow wuhotuja. Tohorunja je ministerium ßwojemu wukasej, so ßmě ßo w schulach kemschi pscheproschowacź, dodako, so je dowolene, so ßo też pscheproschowanja sa druhe zyrkwinske wuhotowanja sa młodźinu w schuli wosjewja.

„Herrnhuter Losungen“ — tutón po zykej semi snaty, do wschelakich rěczow kóžde lěto snowa pschełożowany biblisti pucźnik bu sa tuto lěto też w pólskej rěcźi czischczany. Wěmy,

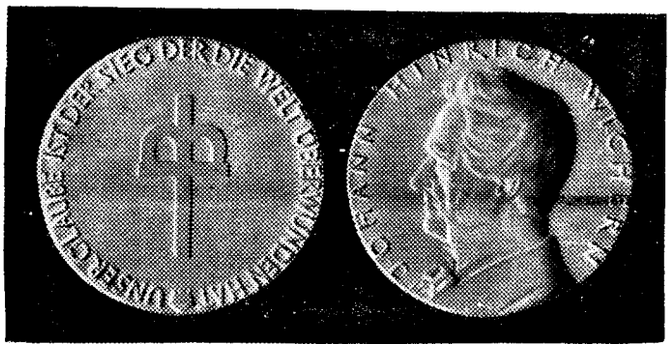
so ſ tutej knižku dźěſchtaj ſwój pucź Bismarck a Hindenburg a ſo ju tež wjednik a kanzler Adolf Hitler ma.

W **Sakſkej** bu pſched krótkim mjenowana „Weißenberg-Sekte“ tohorunja ſakaſana — kaž hižo w Pruſkej je.

Woßada Göhren w Kroßenſkim wokrjeßu rosprawja wo wſchědnych Božich ßkužbach, wo kotrychž njedawno piſachmy. Wot lěta 1933 ma wona kóždy pjatk — wot oktobra hacž pſches Jutry — rano w 9 hodź. w Božim domje krótku rańſchu nutrnoſcź. Woßadni pſchihadźeja njedźelſzy ſwoblekani. Pſchi ſpočatku žnjow ſhromadźa ßo woßadni rano ſahe na wßy — w faŕſkej wßy a tohorunja w ſafarowanych wßach — k nutrnoſczi, a to we wſchědnej drascźe.

Schpaniſka bě w poßlednim cźaßu khětro w roskorje ſ katolſkej zyrkwju. Po wſchěm ſdaczu ßo pak poměry polěpſchuja. Bamž je ſa 6 njewobßadźene městna ſaßo biſkopow a arzybiſkopow pomjenował. Schpaniſka wyſchnoſcź chze najwótriſche zyrkwi pſchecźiwne poſtajenja ſběhnycź.

Mexiko w ßowjetruſkej ſchuli. W Mexiku ma póſt ſakaſane, rosnoſchowacź wſchě poßylki, kiž chzeja něhdźe něſkak nabožne wucźby rosſchěrjecź.

Wichernſka plaketa Snutskowneho miſſijonſtwa.

Po poručnoſczi zentralneho wubjerka ſa Snutskowne miſſijonſtwo je profeßor Böhland tutu Wichernſku plaketu Snutskowneho miſſijonſtwa ryßował. Statna porzlinowa manufaktura w Barlinje je ju po Böhlandowym nacźiſku ſhotowiła. Na ßwojej prědnjej ſtronje plaketa wobras ſałožerja Snutskowneho miſſijonſtwa, Jana Hendricha Wicherna, pokaſuje. Jeje ſadnja ſtrona pſchedſtaja ſnamjo Snutskowneho miſſijonſtwa, ſ bibliſkim ßłowom wobdate. Tuta plaketa je ßo prěni krócź direktorej evangelſkeho towaŕſtwa diakonije, duchownemu Pilgramej w Barlinje, k jeho 25lětnemu jubilejej pſchepodała.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Naſche kopjeno ſkónczi 17. februara powjedańczko: „Ssuchota“ a ſapocza naſhonjeńku: „Sa 50 lět ßo ſaßo namakaloj“. Woboje je nam napißała naſcha ßobudźěłaczeŕka knjeni L.-Drježdźanſka, pſchełoživſchi to jene ſ němſkeho, napißawſchi to druhe, kaž bě jo ßama naſhoniła. Woboje ma nam wjele prajicź. Pſchińdźemy tola ſ lěta ßuchoty a ßmy tu tola we ßerbſkej Łužizy. Woboje je tohodla tež runje něſchto ſa „dołhe wjeczory“. Tuž budźmy dźakowni a pſchimajmy ßo pſchezo ſaßo ſnowa naſcheho kopjeńka a ſtarajmy ßo wo to, ſo by ßo bóle a dale rosſchěrjało do woßadow a do domow. My tak ſ nim ßobuſkutkujemy Serbam k wužitku, Bohu k cźeſcźi.

Do Bukez ſcźele naſche kopjeńko „Pomhaj Bóh“ ßwěrnemu ßerbſkemu wótcźinzej a prózowarjej Krónje wutrobne ſbožopſchecźa k 80. narodninam, kotrež móžeſche ſchtwórtk tydźenja ßwjecźicź. Knjes Króna je wjele dźěłał cźaß ßwojeho žiwjenja ſa ßwój dom, ſa ßwoju woßadu, ſa ßwoje Sserbſtwo. Bóh ſpožcź, ſo je wjecźor jeho žiwjenja nětk pokoj polny žohnowanja.

S **Noßacźiz.** Lukaßez Marja ſ Noßacźiz, kotraž wjele lět hižo ſwjetſcha w Trußyzach pola Peukertez pſchebywa, ßwjecźeſche pjatk, 15. februara ßwoje 91. narodniny. Naſche kopjeńko pſcheje tutej ßwojej ßwěrnej cźitaŕzy, ſo by Bóh jej ſpožcźił žiwjenja wjecźor polny pokoja a po dopjelnjenju ſemſkeho cźaßa ſbóžne domojpſchińdźenje — kaž jo wona ßebi pſchezo ſaßo pſcheje.

S **Łužizy.** Kaž po zyłej Němſkej je ſańdźenu njedźelu wichor howrik ſe ßněhowymi mjecźelemi a ſ hrimanjom a błyſkanjom tež pſches Łužizu a je wulkeje a małeje ſchkody doſcź nacźinił. Na Božim domje w Noßacźizach wutorhny ſ tſěchi wulku dźěru a cźißny zyhele na pohrjebniſchcźo a na ſchcźežki, po kotrychž běchu něſchto wokomikow prjedy ſchli ſ prěnjeje Božeje ßkužby kemſcherjo, kotſiž ßo njeběchu ſ wjedrom dali wotraſchicź, kemſchi hicź a po kotrychž chzychu runje do Božeho domu hicź nutrni na druhu Božu ßkužbu, pſchiſchedſchi — kaž na prěnju tež — ſ dalſchich wßow. To bě hnadne Boże ſwarnowanje. — Druhdźe ßu, tak na pſch. we Wrótßławju, wichory ßebi cźłowſke žiwjenje žadałe. Bóh tón Knjes chzył naſch zyły kraj ſchkitacź hnadnje pſched tak niczazymi wjedrami.

Na pucź.

Cźom' cźerpjenja tak wjele
A ſboża mało je?
K cźom' luboſczi Bóh ſcźele
Tak nahłe dźělenje? ...

So bychmy dopomnili
Sso na dom njebjeſki
A w tutej krótkej khwili
Tam horje khwatali!

Tole je pſchezo něſchto na pucź, jo rospominacź a ßo po tym měcź, w tutych dnjach pak woßebje. Cźehodla? 20. februara bě 100 lět, ſo ßo pobožna ſpěwaŕka tuteho — najprjedy němſkeho kěrluſcha — narodźi: Eleonora wjeŕchowka Reuß rodź. hrabinka von Stollberg-Wernigerode. Semrěła je wona 1903.

Liſtowanje: Sa Eſtomihi: K. w Hr. — Sa Invoc.: K. w K. — Sa Rem.: H. w B.

Serbske spěwarske

su na předań w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Samolwity redaktor faraŕ Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſczi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźeŕnje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje předaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenjezkow

Čišło 9

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróčny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyšchinje 3. měrza 1935 Bautzen

Njedźela Estomihi.

Mark. 10, 32—34.

Dźenžnischa njedźela Estomihi ma žwoje mjeno wot 3. schtučžki 31. psalma: Budź mi žylna skała a twjerdy hród, so by mje skhował. Ale ma też druhe mjeno Quinquagesima, to rěka 50. dźeń, mjenujzy do jutrow. 50. dźeń po jutrach žu žwjatki. Je žydom njedźel do jutrow a runje tak wjele po jutrach. Ale kajki rosdźěl! Do jutrow srudny a po jutrach wježely čžaž. Do jutrow čžaž cžerpjenja, w kotrymž žo katastrofa pschihotowasche, a po jutrach bě wscho dokonjane, dobyte a pschewinjene. Ssydom njedźel do jutrow žu cžežšche a hórsche hacž hewak žydomdźeżacź. Cžerpjenje bu ſ kóždym tydźenjom wjetsche, hacž žo skónczi na kschižu na Golgatha a Jesuš sawoła: Wótcže, do twojeju rukow poručzam žwojeho ducha.

Jesuš póczinje wucžomnikam prjedy prajicź, schto žo jemu stacź budże.

1. Budże wot žwojich ludowzow sažudźeny a 2. wot pohanow morjeny.

Lubi cžitarjo, to je wusnam žyna Božeho, so wucžomnikam žwój kónz prjedy praji. Też pschispomni, schto budża jemu prjedy skeho cžinicź, schto budże wscho pschětracź dyrbjecź. Jesuš widźi to w jažnym žwětle. Troscht tu žadyn njeje. Też Pětr niczo pschecźiwo tomu cžinicź njemóže, njech rjekne: Bóh to njedaj, to žo tebi stacź njebudże. Pschetož to bě jenož cžłowjeske měnjenje. Bóh bě hinak wobsamknył. A runje tak kaž Jesuš to w duchu widżesche. Cžłowjek ma też cžerpicź. Ale jemu je potajne hacž do wokomika, hdźež ból sapocžnje. To je derje tak, dokelž cžerpjenje hewak snjeżk njeby. Je cžežke dosćź, hdyž pschińdże. Jesuš žo w tym kaž w druhim wot naš rosesnawa. To je tón, kiž móznje wucżesche a niz jako pišmawucżeni. To je tón, kotrehož žo wucžomnizy praschachu: Cžehodla my jeho njemóżachmy wustrowicź, a wón wotmołwi: Waschcheje njewěry dla. Jesuš móże też prjedy wědźecź, schto skeho na njeho cžaka. Je wjetschi hacž wscho, schtož jemu cžłowjekojo cžinjachu. Wyschschi měschnizy a pišmawucżeni wschak to njesrosumichu. Cžì widżachu w Jesušu jenož wschědneho muža a požudżowachu tohodla wschitke wuprajenja a skutki toho žameho jako tajke wschědneho muža. Cžì žaneho srosumjenja njemějachu sa jeho móz w cžerpjenju a wumrěcżu. Mějachu to sa sažakkoscź. W Nazarecże dźiwachu žo jeho wucżbje a dźachu: S wotkel ma tón tuto? A kajka je to mudroscź, kotraž jemu je data, so tajke skutki žo psches jeho ruzy stanu? Hdyž bě njecžisteho ducha wuhnał, dźiwachu žo a wopraschowachu žo mjes žobu a dźachu: Schto je to? Kajka je to nowa wucżba? Farisejszy dźachu: Wón honi cžertow won psches najwyschscheho tych cžertow. Lute spodźiwanje. Ale žana wěra. Lubi cžitarjo, dźenża je podobnje, hdyž martrał žmjercź namaka. Dże-li cžłowjek wjeżeły a stroschtny do žmjercże, dha drje cži, kotsiž jeho žmjercži pschepodadża, žo dźiwaja, to je jim njesrosumliwe, so móże cžłowjek wjeżeły do žmjercże hicź a k tomu hischcże spěwacź: Moje žiwjenje žy Khrystschcże, žmjercź je moje dobycże. Woni wižaja na žiwjenju, semja je jim město sboża. Njewědża niczo wo tym, so žu hoscžo a podružnizy na semi. Wěra pobrachuje. Tohodla žo njenamakaju do žiwjenja a wumrěcża nascheho Knjesa a Sbóżnika. Woni žu zusbnizy w kschescźanstwje. A woni dokonjeja kaž wyschschi měschnizy a pišmawucżeni, so kaž cži Jesuša, tak woni žwojich ludowzow sažudża. Woni njejžu niczo lěpschi hacž cži sažudżeni, ně, hischcże hrosnischi, ale hdźež stóscź knježi, tam też skóstnizy prawych sažudża. Lubi cžitarjo, to je žo w Jerusalemje stało. Tam tón cžerpjesche a mrěješe, wo kotrymž Jesajaš pisa: Wón njeżesche nasche khoroscże a napołoži žebi nasche bolosczże, my pak dżerżachmy jeho sa toho, kiž by sranjeny a wot Boha sbity a poniżeny był. Ale wón je naschich pschestupjenjow dla sranjeny a naschich hrěchow dla

ſbity. Ta ſchtrafa leži na nim, ſo bychmy my měr měli a pſches jeho rany ƀmy my ſahojeni. Cžehodla ƀo to njedyrbjało pſchezo ſaƀo ſtacź? To njeje jenoż ſtawiſniſki podawk, kiž je ƀo ras ſtał a nětko ženje wjazy. Ně, to je podawk, kotryž je dźenża tak nowy kaž pſched 19 lětſtotkami, a ƀo pſchezo ſaƀo wospjetuje. Wucžomnikam ƀo njemóže hinak hicź hacž miſchtrej. Wucžomnik njeje pſches ƀwojeho miſchtra ani wotrocžk pſches ƀwojeho Knjeſa. Ssu-li mje pſcheſcźěhali, dha budźa waƀ też pſcheſcźěhacź; ƀu-li moje ƀłowo dźerželi, dha budźa waſche też dźeržecź. Ale to budźa wam wſchitko cžinicź mojeho mjena dla, dokelž woni toho njeſnaja, kiž je mje póſłał. Wyſchſchi měſchnizy a pišmawucženi jeho ſaƀudźichu, ale morjeny bu wot póhanow. To ƀu romſzy woje'ſzy wotrocžzy, kotſiž jeho tſchižowachu. Romjenjo tehdom w ƀlubjenym kraju knježachu. Romſka bě wyſchnoſcź. Jej měješche wſcho poƀłuchacź. Jej židźa też Jeſuƀa pſchepodachu. Jeſuƀ je ludej pſchirunanje wot ſłych winizarjow powědał. Jako tón knjes teje winizy ƀwojeho ƀyna póƀła, dźachu winizarjo mjes ƀobu: To je tón herba, pójcźe, chzemy jeho ſabicź, ſo by to herbſtwo naſche było. A wuſtorcžichu jeho ſ winizy won a ſabichu jeho. We winizy ƀo tola bojachu jeho ſkónzowacź. Ludowz drje je hotowy ludowza ſaƀudźicź, ale jeho moricź ƀo tola ſtrachuje. To dyrbja druſy wobſtaracź, żuſi cžłowjekojo, kotſiž hewak ſe ſaƀudźenym niczo cžinicź njemějachu. Tak ſkaženy je cžłowjek jenoż porědko, ſo tomu, kiž je jeho cźěła a krwě, żiwjenje woſmje. Też židźa ƀu to póhanam pſchewoſtajili, Jeſuƀa tſchižowacź. A Boża hnadna wola bě, ſo bu pſches to ſkutk wumoženja dokonjany. Hamjeń.

W ƀwjatym póſtnym cžaƀu.

Pomhaj Twojej martry dla
Nam, o jehnjo Boże.
Twoja ƀwjata ſaƀłużba
Daj nam wěcžne ſboże!
Daj, ſo wſchitzy ſ pokutu
Na nju ſpominamy,
S żyłej duſchu, wutrobu
Khwalbu, cžeſcź Cźi damy! J. W.

Pjate ſcźenje.

(Pokracžowanje.)

Njemolimy ƀo, ſo je podata rosprawa wo namakanju łopjenow, kotreż chzedźa rad „pjate ſcźenje“ mjenowacź, jich wjele jara ſajimowała. Po prawom dyrbjeli naſche napiſmo ſ praſcheńſlim ſnamjeſchkom woſjewicź a pišacź: „Pjate ſcźenje?“ Pſchetoż praſchenje je hichcźe tuta zyła wěz, ale ſajimawe a wěſcźe też jara ważne.

A ważna je tuta wěz też tohodla, dokelž někotrehožkuli nawabi, Bibliju wſacź a pytacź a cžitacź a pſchirunowacź. A to njebudźa cžinicź jenoż tajzy, kotſiž hewak w Bibliji pytaja, ale ƀnadź też tajzy, kotſiž ƀo ſrědka abo dozyła niz Biblije pſchimaja, haj ƀnadź ƀamo tajzy, kotſiž ƀu pſchecźiwnizy Biblije; tucźi ƀnadź ƀebi myƀla, ſo móża tole někak pſchecźiwo Bibliji a kſcheſcźijanſkej wěrje wužicź a cžitaja a pytaja — a pſchi tym mohło ƀo ſtacź, ſo ta Biblija, kotruż chzedźa woni pſchewinnycź, jich pſchewinje, kaž je hižo tak někotreho pſchewinyła. —

My podawamy tu nětko dalſcheho ſ namakanki, kotraž, kaž ƀmy naſpomnili, je jenoż dwě łopjeni abo dwaj „papyraj“ wulka.

Na nimaj namakaſch dale rosprawu wo tym, kak někotſi Jeſuƀa ſpytuja, ƀo jeho praſchejo: „Knjeże, my wěmy, ſo ƀy ty wot Boha pſchiſchoł; pſchetoż te ſkutki, kotreż ty cžiniſch, ƀwědcža mózniſche ƀwědcženje hacž wſchitzy profetojo. Praj nam tohodla . . . “ Tuto praſchenje ƀame tam pobrachuje, wotmoła Jeſuƀowa pak tam ſteji. A tutu wotmołwu da Jeſuƀ ſ tym, ſo ƀo, kaž to też hewak ſ evangelijow ſnajemy, na pſchikład pſchi dańſkim kroſchu, ƀam ƀwojich pſchecźiwnikow praſcha: „Cžehodla mjenujecże mje ſ hubomaj knjes, hdyž njepoƀłuchacże na to, ſchtoż wam praju?“ Tuto praſchenje naƀ dopomina na ƀłowa profety Jeſajaƀa, kotreż pola Mat. 15, 8 namakaſch: „Tón lud ƀo ke mni pſchibliżuje ſe ƀwojim ertom a cžeſcźi mje ſe ƀwojimaj hubomaj, ale jich wutroba je daloko wote mnje.“

Runje tute ƀłowa ƀu tak prawje něſchto ſa rospominanje a podnurjenje, a to ſaƀo runje w naſchim cžaƀu, hdyž mamy hiſchcże pſchezo dołhe wjecžory a khwile, rospominacź a wopominacź. Je, kaž by nam ſ tutej namakanku tuto ƀłowo Jeſuƀowe ſnowa naſtało, ſo bychmy ƀo pruhowali a ƀebi pokoja njepopſcheli, khiba ſo ƀmy ſ duſchu a ſ cźěłom mjes tymi, kotrychž Jeſuƀ Khryſtuƀ pſchirunuje mudrym twarzam tam na kónzu wulkeho prědowanja na horje, wo kotrymž kóžđy wot ſchulſkich lět ƀem wě, ſo ſteji Mat. 5—7.

Britiſki muſej chze bórſy wudacź knihi, kotreż budźa něhdże rěkacź: „Kruchi njeſnateho evangelija a druhe kſcheſcźijanſke papyri.“ — Schto „papyri“ ƀu, ƀmy ſpytali tu tydźenja trochu rospišacź. — W tutych knihach budże nadrobnje pišane wo tutej namakanzy, kaž też wo druhich ſtarych kſcheſcźijanſkich ſpišach. Ssnadź jamóżemy też my poſdźiſcho hiſchcże dalſcheho wo tutej ſajimawej namakanzy ſdźělicź. Sa nětkle je to doſcź.

Próſtwa k Jeſuƀej.

Knjeże, ſpomń we hnadże na mnje,
Snajeſch moje hubjeńſtwo. —
Ty maſch troſcht, měr, radu ſa mnje;
Pomhaj mi, mój Sbóżniko!
Pomhaj ſe wſchej nuſy mi,
Wjedź mje bliże k ſbóżnoſcźi,
Sdźerž a poƀłyń wěru wěru moju,
Khwalicź chzu ja ƀwěru Twoju!

Jan Wicźas.

Żyrkej a ſtat.

Saſki biſkop Coch woſjewja w ſakońſkim łopjenu — cžo. 5. — mjes druhim ſcźěhowaze:

W póſtnym cžaƀu maja ƀo we woƀadach wotměwacź porjadne póſtne Boże ƀłużby. Prěnja ma bycź w tydźenju po njedźeli Invocavit, poƀłednja Cźichi pjatk popołdnju. Kotry dźeń ƀo ſa tute nutrnoſcże wuſwoli, poſtaji ƀebi woƀada ƀama. —

Jutrowniczku rano ma bycź jutrowna nutrnoſcź a to, jeli móżno, wonkach. — Ani to jene ani to druhe njeje něſchto zyle nowe: w naſchich ƀerbſkich woƀadach ƀmy pſchezo hižo póſtne nutrnoſcże měli a Cźichi pjatk ſpominali na ƀmjertnu hodźinu Sbóżnikowu — ale je jich doſcź woƀadow — też we Łużizy —, kotreż tute hodźiny nimaja abo nětko wjazy nimaja. Jutrniczku rano ſahe woƀebitu nutrnoſcź wuhotowacź, njeje we Łużizy powſchitkownje roſſchěrjene waſchnje, njech też tu a tam je woƀada, kotraž to hižo měješche.

Bratrowska gmejna je pak tajke nutrnoscze pschezo hižo ßwjeczika, tak w Herrnhucze a we Wjelkowje. — Ničo nusnische, hacz so w czichim póstnym cżaßu też woßrjedź tydzenja mamy woßebitu hodźinu, w kotrejź wopominamy luboscź Boźu, kotraź ßo sa naß na kschiź da. Budźemy to nětko też cźinicź? Smějemy khwile? Wosmjemy ßebi khwile?

S dalschim wukasom wosjewja biskop, so je pokutny dźeń póstneho cżaßa, kotremuź bu po wójnje statny schkit wsaty, wotstrnonjeny a ßo wjazy njeßwjeczi ßrjedu po Reminiscere. Móźno pak je, so ßebi woßada na tutym dnju nutrnoscź wuhotuje abo so póstnu nutrnoscź tutoho tydzenja sa to wuźije abo też Boże ßłużby njedźele Oculi. — K tutomu wukasej wosjewja sakońske kopjeno dodawk k rosjaßnjenju: „Nalětni pokutny dźeń ßłuscha, dokelź bu jemu 1919 statny schkit wsaty, do wbohuschkow mjes ßwjatymi dnjemi krajneje zyrkwje. Ale hižo dołho do toho běchu w sakschim ßejmje a też w synodze ßylne mjeńschiny jeho wotstronjenje żadale. — Je srosumicź, so spytachu pschecźiwo namóznemu postajenju zyrkwi njepschecźelnje smyßleneje marxistiskeje wyschnoscze tutón pokutny dźeń też bjes statneho schkita sdźerżecź; tola bě tutón pospyt wot wscheho spocżatka we wulkim a zylym każ sa njeporadźenje pschihotowany, dokelź by jich najwjazy tutón dźeń jenoż ßwjecźicź mohło pschi wulkich woßobinskich a pjenježnych woporach. Tak dóńdże k tomu, so běchu hłowne Boże ßłużby swjetscha pak ßnadnje wopytane, pak swjetscha wot schulskich dźěcźi wopytane, sa kotreż njebě pokutny dźeń pjenježny wopor, ale dobyty dźeń bjes schulskeho roswucżowanja — něschto to, schtoż sa zyrkej njesnjeßliwe. Dopokasa ßo, so ßo pokutny dźeń njemóżesche bjes statneho schkita sdźerżecź. — Mjes tym bu se srjadowanjom zyrkwinskich ßwjatych dnjow w nazionalsozialistiskim stacze drje dźeń reformaziskeho ßwjedźenja sa Saksku skrucżeny, wusamknjene sda ßo pak bycź, so saksti pokutny dźeń, kotryź ßo nimo toho jenoż mało do luda sadoby, hdy saßo schkit ßwjateho dnja dostanje. S tutych wobstejnoscżow scźěhuje sa zyrkej jaßnje, schtoż ma cźinicź. Wona njemóże jako ludowa zyrkej ßwjecźicź ßwjaty dźeń, kotryź njemóże lud dozyła ßwjecźicź. — Tutych pschicźinow dla bu nalětni pokutny dźeń wotstronjeny."

Tuto 5. cźišło sakońskeho kopjena wosjewja też druhu pokojzu 3. rjada perikopow, kotryź bu sa Saksku snowa sestajany.

Němski biskop Müller, kotryź njedawno też Luźizu wopyta, je, dźiwajo na sa zyku Němsku tak waźny dźeń 1. měrza, woßebity wukas w sakońskim kopjenu wosjewił. W nim wón mjes druhim praji:

„My ßmy po saarskim wothłoßowanju w dźakownych Bożich ßłużbach spominali na wulki dźiw, kiž ßo sta. My budźemy 3. měrza hischcze ras na to spominacź, so je Saarska nětko saßo zyła nam pschißwojena. — Pschirunanje wo woßadze, kiž je każ jene cźěło, pschi kotrymž „wschitke stawy ßobu cźerpja, hdyž jedyn staw cźerpi, a wschitke stawy ßo ßobu wjeßela, hdyž je jedyn staw kraßnje dźerżany", podawa nam to prawe słowo niz jenoż sa woßady, zyrkej, ale też sa nasche ludstwo."

W tutym wosjewjenju spomina wón sdobom też na njedźelu Reminiscere, na kotrejź zyły němski kraj wopomina tych, kiž wumrěchu sa wótzny kraj, a praji něhdźe tole:

„Khrystuß je nam to prawe wukoženje sa to wscho dak se ßwojim słowom: „Schtóż chze ßwoje żiwjenje sakhowacź, tón jo shubi, schtóż pak ßwoje żiwjenje shubi moje dla, tón jo namaka."

Khrystußej je to cźinicź wo żiwjenje, niz wo ßmjercź. Żiwjenje je to rosßudne słowo zyłeho Bożeho słowa, żiwy Bóh chze żiwjenje a chze, so ßamo ßmjercź stupi do ßłużby żiwjenja. Tohodla je tu sa naß jenicźkeje myßle: żiwi bycź tak, so nasche żiwjenje woprawdźe żiwjenju ßłuži, a nasche żiwjenje tak sastajicź je-li nusne, bywajo hotowi też wumrěcź —, so też wumrěcze żiwjenju ßłuži. Wschě nasche myßle maja ßo na żiwjenje skożicź, też hdyž pucź k żiwjenju wjedźe psches wumrěcze.

Kóżdy, kiž je żiwy, njewě, schto żiwjenje woprawdźe je: żiwjenje s Boha, żiwjenje s wěcźnoscze, żiwjenje s jaßnym wuhladom na wschědny dźeń a na to, schtoż je tu, a na to, schtoż je Boża wola sa wschěm.

Sa to dyrbja ßo nam wocźi wocźinicź, sa to ßłuži wobkhad s Božim słowom, so nam wono wocźi sa to pschezo saßo wocźini; sa to dyrbi ßłużicź pschipowědanje Bożeho słowa, so wosmje wodźecze s wocźow, so cźłowjekow wucźi, hladacź niz na widomne, ale na njewidomne, niz jenoż na honjenje a cźinjenje a khwatanje cźłowjekow, ale na myßle a pucze Boże, kotreż ßu tak wjele wyschsche, każ ßu njebjeßa wyschsche dyźli semja."

Sdychnjeńcźko.

Wsmi mje, Knjeże, pod kschidło,
Hdyž ßo njebjo samrócźuje,
Cźeźke bije njewjedro
Wójny symny wichor ruje;
Pod ßwoje mje k schidło wsmi,
Mi ßo stischcze we duschi.

Wsmi mje, Knjeże, pod kschidło,
Doniź nóz ßo njerosjaßni,
Njebjo snowa módri ßo,
Kotreż słónza měra kraßni;
Wsmi mje, Knjeże, pod kschidło,
Njech cźaß rjeńschi wrócźi ßo!

Wschelake s bliska a daloka.

„Luźiza", tutón nasch stary ßławny ßerbski měßacźnik, wukhadźa saßo. By njedobre było, bychmy-li ßo jeho wsdacź dyrbjeli. Tohodla ßłuscha dźak wschěm ßwěrnym prózowarjam, kotsiž ßu smóźnili, so nascha „Luźiza" ßwojich Sserbow swjeßeluje. Tutón dźak wopokaźmy s tym, so ßebi ju skasamy a runje tak nowy cźaßopiß „Domowina", kotryź s njej wukhadźa. Schto tutón podawa a chze, praji hižo jeho mjeno. Jón wudawa nasch derje snaty ßerbski wjednik, k wucźeŕ Nejdo-Rakojdźanski. Wudawaŕ měßacźnika „Luźiza" je nasch ßławny ßerbski prózowaŕ k. stud. direktor profeßor O. Wicźas-Stollbergski. Wobaj měßacźnikaj cźischcźi a nakkaduje knjes dr. Zyž, kotremuź mamy ßo sa wjele, woßebje sa sdźerżenje nascheje cźischcźeŕnje dźakowacź.

Naschich ßwěrnych cźitarjow a nasche ßwěrne cźitatki proßymy, samołwicź, hdyž ßo pschezo saßo cźischcźeŕski smylk do naschich rynczkow ßunje. Tak ma na psch. wěso tydzenja na 31. stronje w 2. schcźěpku rěkacź „wo wuhojenju", niz: „wo nashonjenju". A w prěnim schcźěpku ma rěkacź: „A wjele njepobrachuje na starobje k 2000 lět papyram, kotreż běchu we

tym prjedy naspomnjenym walcžku.“ — My budźemy žo prózowacź, tajkich skepžankow žo sminycź.

S wožadow. Khripa nochže naž ani wopuschčicź ani žanu krajinu pschepuschčicź. Sda žo, so bywa, cźim dlèje žo tu mjes nami dliji, dźeń a straschnischa, so žada wjaz a wjaz cźlowjskeho žiwjenja. Tak shonimy wo srudnym podawku: Nan wumrě, tydźeń posdźischo macź, a dwójnikaj khodźitaj na paczerje a pschihotujetaj žo na konfirmaziju. — Hladajmy žo tohodla khripy. Wobarajmy žo, so hakle naž njenadpadnje, a hdyž naž tola nadpadnje, wobarajmy žo! Ženje ju njesanjechajmy! Mohł rjez, so wona to kaž sa sto wosmje. Ssobu drje najlěpschi žrědk je, žo s cźažom poczicź. Chzedźa wědźecź, so lětža cźopły alkohol abo dozyła alkohol mało pomha, so masch wjele bóle zitronu picź a žo poczicź. — Bóh daj, so naž tuta pschesczěhańka, kotrejž drje też tuto dźiwne wjedro hoji, bórzy wopuschčźi, — a s njej też tute wschelake khorosczе, kotrež žu lětža na dźěczi pschischłe, kaž scharlach, diphtheritis, wumpawa.

„Deutsche Glaubensbewegung“ mjenuje žo to hibanje, do kotrehož chzychu wschěch sjednocźicź, kiž sa to skutkuja, so žo lud Němskeje wróczi do pohanskeje wěry starych Germanow. Chzychu tak žylny zykk wutworicź, kotryž by cźim prjedy cźim lěpje Jesuža Khrystuža wustorkał s wutrobow němskeho luda. Profesor Hauer bě abo je wjednik tutoho zykka. Ale tutón zykk njeje tak zyły, kaž bychu to chzyli. Wschelake mjenjsche sjednoczeństwa žu žo sažo dźěliłe, tak: „Germanische Glaubensgemeinschaft“ a „Adler und Falken“. Ale pschi tym njesměrujmy žo, měnjo, so njemóže nam, t. r. kschesczijanskej wěrje, tuto hibanje wjele schkodźecź! Wono je to hižo a žo też dale rosschěrja. To spósnajemy wožebje s toho, so pißmowstwo a nowinarstwo tutoho hibanja pschecźiwo Khrystußej pschiběra. A wono je rostko wožebje tohodla, dokelž je jich tych wjele, kiž měnja, so hakle je cźaž němskeho luda potom dopjelnjeny, hdyž žo starym boham wróczi. „Starym boham“, tu tczi pak sdobom schpak. A wo tym žwědczi też rosschczěpjenje runje wutworjeneho zykka. Woni njejžu pschesjene. A njemóžeja to też bycź. Njewěmy tola telko wo wěrje a naboźinje starych Germanow abo nordiskich ludow, so bychmy žebi móhli swěricź prajicź, to je jich wěra a to je nětko nascha wěra, a so bychmy žebi móhli swěricź stupicź na tutón nowy pucź, žebi wěscźi, so naž a nasch lud k sbožu wjedźe. Ale, ale, sa tym žo husto cźlowjekojo njejžu prascheli, ale žu žo podali na nowy pucź bjes wjele praschenja a pruhowanja a to husto tohodla, dokelž njeběchu s dotalnym spokojom. A tu je sa naž wschěch, kiž my chzemy kschesczijenjo bycź, wulki, ważny nadawk: My dyrbimy s myžlu, s ertom, se skutkom, s zyłym žiwjenjom bycź kschesczijenjo, wěrni kschesczijenjo, a žwědczicź wo tym, so žmy my duzy po tym pucźu, kotryž k sbóžnosczi wjedźe a k sbožu. A sa tajke žwědczenje njeje tu jenož njedźela. Ně! Cźi tamni hladaja bóle na wschědny dźeń, t. r. na to, kak žmy žiwi, kak žo sadźeržimy we wschědnym žiwjenju. Pschetož njedźela, měnja woni, žo žamo rosumi, so žo kschesczijan po kschesczijansku ma. Ale we wschědnym žiwjenju. A tu je — wěso runje tak žamo wot žo njedźelu a w Božim domje — to městno dźěła a wojowanja, na kotrymž mamy žo jako kschesczijenjo wopokasacź a žwědczicź a wojowacź sa njo a sa dobycźe Jesuž Khrystuža w naschim ludu.

Mydlisnowy pucheŕ.*

S woknom shladuju, žo wježelu,
Boże žłónczko žwěczi na njebju. —
Mydlisnowy pucheŕ ke mni pschileczi,
Runostajnje pomakku žo pschituli.
Pode mnu žo dźěczi sraduja,
Sa pucherjom se žměwkanjom shladuja.
Wulki mydlisnowy pucheŕ syboli
Sso we žedmich žwojich barbow kraßnosczi!
Sswjatocźnje a kraßnje cźehnje nimo mje,
Sswěczaty žo měrnje noschuje.
Hdyž je blisko ke mni dóschoł, nadobo
We nim widźu cźlowjske wobliczo.
Widźu wocźi khutnje hladazej,
Na mnje s pucherja žo praschazej:
„Cźeji žy, a swotkel, bratsiko?
Schto žej kaješ žwoje žiwjeńczko?
Schto žo drějesch tudy na žwěcźe?
Wěrnosczь, dźak a dźěło — kajke prósnosczе!
Hladaj, kralowszy žo njeßu we žłónzu.
Žanych twojich kubłow njesnaju.“
Wobliczo žo na mnje žměje s pucherja,
Kiwa, strowi, a žo hotuje do daloka.
Nadobo žo pucheŕ rospuknу,
Swosta hrosna kapka mydlisny.
A ta cźežzy padny na semju.
Hižo dźěczi druhi pucheŕ dujachu.
Po nim běsche, też po wobliczu.
Ja pak hischcźe dale s woknom shladuju.
Schtó mje błudźeschе? O kajka setkańka?
Bě to něchtó druhi, abo ja?

* Tuta pěseń je s lětuscheho 1. cźišła „Łužizy“.

Na pucź.

Póstnizy — póstny cźaž! Nima mi to niczo prajicź a nimam ja žebi pschi tym niczo prajicź? A niczo cźinicź? A schto mi praja póstnizy a schto póstny cźaž? A schto mam ja žebi pschi tym prajicź? Hischcźe je cźaž dołhich wjeczorow, a tohodla khwile. A njeby-li też tutón cźaž dołhich wjeczorow był, khwile bych tola měcź dyrbjał, abo khwile žebi wsacź dyrbjak. Njewěm dźě, hdy a kak bórzy žaneje khwile wjazy nimam — tu.

Listowanje. K. J. W.: Wulki dźak sa list a poßykku. Wobžarujemy, so běchu w 6. cźišle w kěrluschu smylki. Red. — Sa Inv.: K. w K. — Sa Rem. (dźeń padnjenych): H. w B. — Sa Oculi: postaji k. w. f. S.

Ke konfirmaciji
serbske spěwarske
su na předań w Serbskej knihańni w Budyšinje

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Nossacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczносczi krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěscźernje w Drježdźanach wot Hłownеje žerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu sobotu a płacźi schtwórcźělětnje 108 pjenjezkow

Čisło 10

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Radny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosc da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 10. měrza 1935 Bautzen

Njedźela Invocavit.

Mat. 16, 21—26.

Do póstneho cžaża žmy sastupili. Wón naš pomina na najwjetšchi hrěch cžłowjestwa, kotrež je žwojeho najlěpšcheho pšecžela, najžwěrnischeho pomoznika a najžmilnischeho sbóžnika kchižowało, ale sdobom też na najwyšchu hnadu nascheho Boha, kotryž žwojeho jenicžkeho narodźeneho žyna, na kotrymž jeho dospołne spodobanje wotpocžowasche, njeje pschepuschcžił, ale je jeho sa naš do žmjercže dał, so bychmy my pšches njeho živi byli. Sawěscže wón njeżesche nasche khorosce a žebi nałoži nasche bolosce; to khłostanje leži na nim, so bychmy my měr měli, a pšches jeho rany žmy my sahojeni. Wón je sjednanje sa nasche hrěchi. W Khrystušowym cžerpjenju žo zyła luboscž Boža cžłowjekam jewi, a w zyłym skutku Khrystušowym je bójske smyślenje: Bóh běsche w Khrystušu a sjedna žwět žam se žobu a njepschizpi jim jich hrěchi. Boże myžle pak dźeja na to, schtož k měrej žłuži a k polěpschowanju cžłowjekow mjes žobu. Chzesch ty to też abo chzesch ty žwój žamžny wužitk na schkodu druhich? Prawy kschesceżijan dyrbi žo sapřecž a wopory pschinjescž. To wschak cžłowjekoju ſ pschinarodźenja rad njechadża. Jich smyślenje je semske, žebicžiwe, w najlěpschim padże cžłowjeske. Woni chzedża po žwojim cžłowjeskim srosumjenju wězy na žwěcže wuwjescž a sabywaju pschi tym, so Bóh wjerschny nad cžłowjekami knježi a jich wjedże po žwojej bójskej mudrosczi. Tajzy sakomdża žo najwyschschemu knjesej njebježow a semje podrjadowacž a do jeho raja sarjadowacž. Tajkeho też hischcže Pětra, Knjesoweho japoschtoła, w naschim tekscže namakamy. Wón žam potajkim hischcže njeběsche dospołnje wumóženy, ale chzyschе jeno cžłowjeske. Też jeho dyrbjesche nasch Sbóžnik hakle wumóz. Praschej žo tohodla žam: Na cžo žebi ty myślisch?

Chzesch ty cžłowjeske abo bójske?

Runje běsche Pětr jara rjane wusnacže wotpołožił. Knjes Jesuš běsche žo žwojich wucžobnikow praschał: Schto dha pak Wy prajicže, so ja žym? Schiman Pětr dźesche: Ty žy Khrystuš, živeho Boha žyn. To běsche woprawdże hłuboke pósnacže, kotrež teho Knjesa dospołnje spokoji; a wón rjekny k njemu: Sbóžny žy ty Schimanje, Jonažowy žyno; pschetož cžłowjek a krej njeje cži to sjewiło, ale mój Wótz w njebježach. Nětko wón měnjesche, so je prawy wokomik pschischoł, žwojim wucžobnikam też něschto sjewicž, na kotrymž budźichu žo woni hórschicž a storkacž, schtož pak dyrbjesche žo po Božej wolі stacž a běsche nusne sa wumoženje hrěschneho cžłowjestwa. Wón pocža rěcžecž wo tym, so dyrbi wón hicž do Jerusalema a wjele cžerpicž wot starschich a wyschschich měschnikow a pišmawucženych, a so budże morjeny a na tsecži dźeń sažo stanucž. To pak běsche jeho wucžobnikam dospołnje njesrosumliwe. Kak móżesche žo jich knjes a mischtr tak žwojim njepschecželam wustajicž a žo jim dacž pschescžěhacž, hanicž a moricž!? A Pětr jeho sadźerża, wša jeho k žebi a wrježny na njeho: Bóh cže swarnuj; to žo cži stacž njebudże. To běsche wschak wot Pětra derje měnjene, a w tym žo nam jewi niz jenož hrosa pšched wožamocženjom wucžobnikow a jeho rosshorjenosczi pschecžiwo njepschecželam žwojeho Knjesa ale też jeho horliwosczi a horza luboscž sa teho Knjesa, kotraž chzyschе jeho drohe a žwjate živjenje schkitacž a sdźerżecž. Wón žamo cžujesche wěstu samolwitosczi sa jeho živjenje. A tola — běsche to jeno cžłowjeske smyślenje a njedožahaze cžłowjeske srosumjenje teho, schtož dyrbjesche žo bórsy stacž; a by móhło tomu Sbóžnikej wschitko skasycž. Tutón žo wobroczi a dźesche k Pětrej: Dži wote mnje prjecž, satanažo, ty žy mi k pohórschenju; pschetož ty njeměnisch, schtož Boże, ale schtož cžłowjecžne je. Schtož wucžobnik Pětr chzyschе, to stejesche cžiscže Božemu wotmyślenju, cžłowjestwo pšches žmjercž žwojeho

ßyna wumóz, napschećiwo tak, so tón Knjes sady ßwojeho wučzobnika niz Boha widźeschе, ale śleho njepschećela, satana, spytowarja. Wschitko tola to dźeschе, hacź budźe tón Knjes ßwěrny ßwojemu cźežkemu wopornjwemu, cźernjowpołnemu powołanju a ßwoje žiwjenje woprowacź sa ßwojich bratrow a s tym wobßwědčicź ßwoju luboscź a wěrnoscź ßwojich ßkowow. W tym jeho njeßmědźischе nichtó mylicź, abo jemu jeho rosßudźenje poczeźicź. Pětrowa luboscź běschе jenoź cźłowóska a niz wodźena wot Božeho ducha. Kajki wyßoki, nadobny, njebjeski stejeschе pornjo njemu jeho knjes a mischtr. Jeho bójske smyßlenje bu na najcźežschu pruhu stajene; s zykej jaßnoscźu pak běschе wón Božu wolu spósnał: Cźłowjeka ßyn dyrbi cźerpicź a wumrjecź; a wón je rosßudźeny, to wuwjescź. Bójske smyßlenje! S połnym prawom wón ras praji: Ja a tón Wótz ßmój jene. Psched tajkim smyßlenjom ßo ponižnje pokorjamy. Kóžde cźłowóske wobaranje je jow hrěch.

Chześch ty w ßwojim žiwjenju teź to bójske? K temu je trěbne, so ty wschu cźłowósku hordoscź wotpołożiśch a ßwoju mudroscź stajiśch pod Boži sakoń a Božu wolu a ßwoje smyßlenje ßebi njerjadujeśch po ßwojej ßebicźiwoscźi, ale po Božej hnadźe a Božej wschehomudroscźi. K temu pak ßłuscha, so cźłowjek ßwoju pschinarodźenu ßleposcź dusche spósnaje a ßwoje hrěchi pytnje a ßo pokłoni psched kschižom Khrystußowym a ßwjatemu duchej ßo dawa roswucźicź a wußwjecźicź! Haj, cźłowjek dyrbi ßo ßam sapřecź, pschetož w nim njebydli wot pschirody ßem niczo dobre, kaž Khrystuß k ßwojim wučzobnikam praji: Chze-li schtó sa mnu pschińcź, tón ßam ßo sapřej. Pschetož chze-li wón Khrystußowy wučzobnik bycź a teź bójske smyßlenje měcź, dyrbi wón wscho, schtož jemu sadźěwa, sapřecź, zyle ßwoje cźělne smyßlenje, wschu ßamopaschnoscź, wscho honjenje sa seńskim dobytkom, wscho wißanje na sachodnych kubłach a wscho wužiwanje ßwěta, wón dyrbi stareho Hadama w ßebi kschižowacź a wscho móz woprowacź. Potom pak je wón teź ßwobodny k wschemu dobremu skutkej a wotpołożił, schtož jeho wjasa na ßwět. To wschak teź sa jeho woprawdźite žiwjenje žana schkoda njeje; pschetož cźłowjeka cźělne žiwjenje ßo ßamo wot ßo minje a jeho mozy woteběraju. Schtóž jeniczku staroscź snaje, kak by wón ßwoje sachodne žiwjenje ßebi sdźerżał, tón ßo podarmo prózuje a budźe jo shubicź, haj njewutrjebane a prósdne wostajicź: Schtóž pak jo pschetrjeba sa Khrystuża a jeho bójske kralestwo, a do jeho ßłużby staja ßwoje cźělne a duchowne mozy, haj ßamo jo shubi sa bójske saměry, tón namaka prawe žiwjenje a ßebi ßwoje žiwjenje a jeho mozy hódne sczini. Hdyž ßo ty pschetrjebaśch we wukonjenju bójskich myßli, je twoje žiwjenje najwjetschu hódnoscź a cźeścź měko. Khrystuš njech je twoje žiwjenje. — Potom pak teź cźe njebudźe wschitko horjo žiwjenja a wscho cźerpjenje a wschitke skóscźe cźłowjekow a wscha nusa porasyc, ale ty to wscho swólniwje na ßo wosmjeśch a budźeśch to njescź k cźeścźi ßwojeho Sbóžnika. Ty w tym wschěm widźiśch spomožny kschiž sa ßebje, niz jenoź hubjeństwo a wobcźežnoscź. A s tym ßy Božu wolu srosumił a budźeśch spokojeny, a tak ßo horjo lóžscho njeße. Wono ma ßwoju dobru myßl, a njeje, kaž pola njewěrjazeho cźłowjeka něschto njerosumne. Hdyž je nam cźerpjenje tuteho cźaża ßwjaty kschiž, kotryž swólniwje njeßemy, dokelž w nim Božu dobrocźiwu wocźehnjerśku ruku widźimy, potom ßmy dobyli a mamy bójske smyßlenje, a skónczńje žohnowanje a wjeßele.

Haj to dyrbjeschе Pětr wschitko hakle wuknycź, ßebje ßameho sapřecź a ßwój kschiž na ßo wsacź a jón sa Khrystußom njescź. Rjenje běschе, so bě wón spósnał, schtó Khrystuß je a tak rjane wusnacźe wěry wotpołożił, ale nětko dyrbjeschе wón hischcźe to ważnische wuknycź, sa Khrystußom khodźicź a jemu ßo runacź w smyßlenju, haj na zyłu Božu wolu ßebi myßlicź, a ßo jej podcźińnycź; to rěka to bójske chzycź. To wschak běschе wjele cźežschе. Kóždy budź smyßleny, kaž Jesuš Khrystuß teź běschе!

Kelko tola nětko k temu ßłuscha, ßo ßameho sapřecź a ßo kschižowacź! W mandźelstwje ßo husto měr njehodźi hinak sdźerżecź, hacź so ßo jedyn dźěl wobstajnje ßam sapřěwa, pschewinje ßwój hněw a njeße ßwój kschiž. Ssnano ma na ßwěcźe kóždy snajmjeńscha ßwój kschiżik; njech jón teź njeße prawje. A kak husto mataj starschej njeporadźene dźěcźo abo brachniwe dźěcźo; kelko woporniwoscźe a ßebjesapřecźa ßebi to žada; derje jimaj, hdyž to jako kschiž spósnajetaj a njeßetaj se scźerpliwoscźu. A schto ma muž pschecźerpicź, hdyž ma njerodnu mandźelsku, a žona, hdyž ma pjaneho muža! Jow rěka, niz słóscź se słóscźu sapłacźicź, ale ßebje ßameho sapřecź a druhemu ßłużicź abo snajmjeńscha jeho njescź. Husto móże jeno s tym jeho dobycź. Chześch ty to cźłowóske abo to bójske? — Teź nikoho druheho njewotdźerż wot bójskeho. Je-li so je ßebi schtó wotmyßlił, cźežki a hódny skutk wuwjescź po Božej woli, kotryž jeho zyłe mozy trjeba, njebudź jemu spytowak k siemu abo sadźěwnik! Kak husto starschej ßwoje dźěcźi jenoź na cźłowóske waschnje lubujetaj, jim lohke a prósdne žiwjenje pschejo, a jim wot cźežkeho a bójskeho dźěłapołneho ßebjesapřecźa wotßadźuja. Woni chzedźa cźłowóske a niz bójske. Ale chto pomha cźłowjekej, hdy by wón runje zyły ßwět dobył a pak na ßwojej duschi schkodował? Hdyž schtó ßo wopruje sa druhich w ßwojim dźěle abo powołanju, kak husto jemu dobri pschecźeljo wotradźuja! A ßamo hdyž horliwy Sserb dźěka sa ßwój lud, ßo wotrodźenzy jemu ßměja abo wotradźuja: Ty tola njebudźeśch ßo do stracha podacź! Haj wschak, lóžschi a schěroki pucź je hinaschi. Abo hdyž młodźenz ßwój pucź bjes poroka khodźi a ßo sawjednych lóschtow hlada, teź towaršchojo jeho spytuja: Ty tola njebudźeśch zyły rjany cźaß młodoscźe skomdźicź! Derje jemu, hdyž wón potom wě: schtóž je s cźaßom bohabojasny, niczo s tym njeshubi, ale dobudźe prawe njesachodne wjeßele; a schto pomha cźłowjekej, hdy by wón runje zyły ßwět dobył a pak na ßwojej duschi schkodował? Ty ßam pak dyrbiśch wjedźicź, so wscho cźłowóske ßame na ßebi twoju duschu njespokoja a so ty s tym ßwojemu Bohu hischcźe bliže njepschińdźeśch abo snajmjeńscha jeho kraleństwo njetwariśch. Tehodla měj bójske smyßlenje!

Mój kschesćijano, sa mnu dźi, dźi sa mnu, Khrystuß rjekńje, ßo sapřej ßam, kschiž na ßo wsmi, njech duscha ßwětej cźekńje. Budź mojom' hłoßej poßłuschny, we žiwjenju mi podobny. (Kěrlusch 463, 1).

We ßwjatym póstnym cźaßu.

Hłóß: Jesuš moja nadźija.

S Jesußom na Golgatha
Kschescźijenjo nětko dźeja,
Dokelž ßo wot Jesuża
Duzy dźělicź njemóżeja;
Sswjata dróha njebjeska
Wjedźe jich psches Golgatha.

Wuski pucź kral ßam je schoł,
My teź ßobu hicź jón mamy
Psches tón cźěmny ßmjertny dok,
Psches kotryž Joh' pschewodźamy.
Wuski pucź dźe k sbóżnoscźi,
Njech je teź cźim cźěßnischi.

Kschiž tež mamy na žo wsacź
Tak, kaž wón wsał kschiž je na žo,
A tón kschiž tež lubowacź,
Kiž Bóh Knjes nam sćele saža —
Kschiža niz žo wobaracź
Ale cźische pod nim stacź.

Daj nam jenož na Tebje,
Luby Knježe Jesu, hladacź
A njech doscź tež cźěžnosćze —
S wutkosczu niz k semi padacź!
Hdyž žo bliži cźěmna móz,
Budź Ty žwětko nam sa nóz!

S Jesušom tuž hromadźe
Pucź žwój psches cźerpjenje dźemy;
S Jesušom we towarstwje
Sbóžny kónz tež docźehnjemy.
S Jesušom! — Tak tu a tam
Wěcźe dźemy k njebješam! J. W.

Reminiscere.

Njedźela Reminiscere psched nami. Wona je njedźela wopominanja naschich padnjenych a po porucźnosczi wjednika nětk tež sdobom njedźela wopominanja tych, kiž po wulkej wójnje sa wótzny kraj wumrěchu. Tuž chzemy ju žwjecźicź khutni a jeneje myšle.

Lětža směje tuta njedźela wošebiteho wusnama. Khorhoje a standarty stareho wójska a stareho namórnistwa dóstanu na tutym dnju cźestny kschiž sa frontslich wojowarjow.

A pschedewschěm, njech nasch Bóh naš wschěch namaka psched žwojim wobliczom a pschi jeho žłowje.

Knihi.

Cźaš do jutrow a do Palmarum je cźaš, w kotrymž knihi kupuja sa dźěcźi, sa młodźinu. Pschedewschěm spěwarske. W nachej žerbskej kniharni w Sserbskim Domje žu kopizy nowych žerbskich spěwarskich pschihotowane. So žu rjane, to wěmy. Tuž wěmy, so je darujo tež rjany dar damy, niz rjany jenož tehodla, dokelž žu po swonknym pěknje shotowane a cźischcźane, ně, pschedewschěm tež tehodla, dokelž snutskny wobžah rjany a bohaty, — něschto sa zyle žiwjenje — a tež sa wumrěcźe.

Bibliju ke konfirmaziji daricź, njeje tak jara waschnje bylo. Ale wono ma něschto na žebi, kaž žmy hižo ras pisali, so ma kóždy, tež kóždy młody, žam žwoju Bibliju — abo snajmjenscha Nowy Testament. S tutymi knihemi žym ja žam sa žo a s tutymi knihami žym ja zyle žam sa žo pched Bohom samolwity. A tohodla je dobre a spomožne, daricź tež paczerskim dźěcźom Bibliju abo tola Nowy Testament, kotryž ma swjetscha tež palmy jako pschidawk. Žane dźěcźo pak, kotrež se starschiskeho doma cźehnje, njedyrbjało bjes Biblije abo Noweho Sakonja cźahnycź! Kak dha mohło wono hewak cźinicź po Knjesowym žłowje a žo wobhonicź w Swjatym Pišmje? A Bibliju w žerbskej maczernej rěcźi poskicźi cźi tohorunja nascha žerbska knihaŕnja — abo dostanjesch ju drje tež pola žwojeho fararja.

Mjeńschich knihow a knižkow, kotrež žo hodźa a žu hódne, so je darisch, namakasch tam w Sserbskim Domje tež doscź na wubjerk, kaž žmy to tu cźaścźischo hižo naspomnili. Žedźenje, njespokojene žedźenje bydli a je žiwe w kóždym cźlowjeku, w młodym pschede wschěm. Tohodla žu na pisch. knižki: „Spokojene žedźenje“ pschihódny dar sa naschich młodych, a niz mjenje — a to niz jenož sa hólzow — knižki: „Wotrocźk“. Ale tež stari je rad cźitaja. To njech žu jenož dwě s wubjerka.

Sdobom tu dźenža pokažemy na němske knižki: „Das Tor zum Glück“. Rosjaržnjaze napišmo pschistaji: „Ein evangelisches Wort zur Ehe und Familie“. Napisał je je farar Bodenstein w Hochweitzchenje, prjedy farar swjaska evangelskeje žónskeje młodźiny a do toho tu we Lužizy farar w Schěrachowje, a wudało je je 1934 krajne towarstwo sa Snutskowne mišionstwo w Sakskej. Wone płacźa 25 pj. a nascha žerbska knihaŕnja je wěscźe tež wobstara. Ssu to knihi sa starschu młodźinu, sa njewjesty a nawoženjow, sa mandźelskich młodych a starych. W mi je žobu a daj je žobu. Wone žu dobry pucźnik psches žiwjenje dozyła, psches mandźelstwo a žwójbu wožebje. „Mandźelstwo je porjad žiwjenja, kajkiž chze Bóh jón měcź“, rěka w nich. A w tutym smyšle tu pisane. Rěcźa wo jědže wopacźnych nahladow wo mandźelstwje a wo strachach a nusach, pokasuja prawy pucź a poskicźeja pomoz, so po nim tež dóndźech k wotyknjenemu kónzej. Wo tym, schtož žwójba je a bycź dyrbi, praja nadrobnischeho, pokasujo pucź do wěrneho sbožowneho žwójbneho žiwjenja. Na kónzu rěka: „Hromadubycźe w mandźelstwje je kaž dopomnjenje na paradis. W tamnym starym powjedańcźku“ — mjenujzy wo prěnimaj cźlowjekomaj w paradisu — „wobrasuje žo mnoho, schtož rosmyšlowazy cźlowjek, žo podnurjejo do toho, schtož mandźelstwo je, sacźuwa. Žane mandźelstwo njewostanje bjes nusy a staroscźow, bjes sjebanja a winy, ale hdyž mandźelstwo wjedźemy hladajo k Bohu a jo mamy sa porjad jeho stworjenja a žo cźujemy w nim samolwicźi Bohu a cźlowjekam, hdyž je we wěrje do Jesuža Khrystuža móz wodawanja mózna w nim, hdyž žu wutroby Swjatemu Duchej wocźinjene, je nad mandźelstwom njebjeski blyschcź, je wono polne žohnowanja a wrota k sbožu.“

Alkohol.

Wudawki sa piwo, wino a palenz žu pschiběrale kaž je tež pschetrjebanje alkohola pschiběrało. W lěcźe 1932/33 wucźinjachu tute wudawki 2,7 miliardow, w lěcźe 1933/34 pak wjaz hacź 3 miliardy. Tež sa tobak budźa wudawki wyschsche hacź lěto prjedy. 1932/33 běschtej to něhdźe 2 miliardźe.

Wudawki sa alkohol a tobak žadachu žebi 1932 11 prozentow zykych dokhodow němskeho luda; tute licźa 46,5 miliardow.

Sjednocźenstwo „Arbeitsgemeinschaft für Volksgesundung“ pische: „Sda žo skoro, jako njeby žiwjenje, kotrež je wjednik žam žiwy, telko wliwa na sadźerženje młodźiny měko, kaž žebi to dyrbimy pschecź, hladajo na strowotu a dobre poczinki, njepraschejo žo hakle hacź žměmy tajke wudawki sa wusprawnjene měcź, hladajo na njewumérnu nusu, kotraž tež dźenža hischcze w schěrokich worschtach luda doma.“

Zyrkej a stat.

Deutsche Glaubensbewegung. Wo tutym hibanju, kotrež chze němski lud k połnóznogermanskej wěrje, t. r. póhanstwu dowjescź, žmy hucźischo pišali. Ssamo na žebi njeje tuto hibanje tak straschne kaž žo sda. Schtož jo straschne cźini, je to, so je mjes kschescźijanami telko liwkosćze, swjerschnosćze, bjesmyšlnosćze, lěnjosćze w tym, schtož je wěra, nabožina. Hdyž něchtón pschińdźe a něschto wo nowej abo starej „wěrnej wěrje“ powjeda abo pische, je jemu lózko, jich wjaz abo

mjenje nawabicź, so sa nim běža abo so ſ druhimi sa nim běža. Cžehodla? Woni njeběchu hacź ßem ſzyła sa tym pſchiſchli, ſchto po prawom wěra abo nabożina je. A tola dyrbi ßebi ßamo Roſenberg lubicź dacź, so jemu němſzy wězywuſtojni a wucźeni wjele wuſtajeja na jeho knihach a so jemu dopokasachu, so je dwělomne żórła wužiwał, so je wopacźneho woſjewjał a wſchelakich ſmylkow a ſmylenjow cžinił. Hdyż tutón njewobſteji pſched njeſtronſkej wědomnoſcźu ſ tym, ſchtoż pſchecźiwo kſcheſcźijanſkej wěrje piſche, kak hakle potom druſy. So pak ma wón tola hiſchcże telko pſchiwiſka, ſwißuje ſ tym, ſchtoż prjedy prajachmy wo liwkoſcźi, bjesmyßlnoſcźi atd. a ſ tym, ſo w ludu hiſchcże wjele liberalneje theologije tcźi. Je dźe tola ſwjaſk „Bund freireligiöſer Gemeinden“ jako tajki ſtaw ſjednocźenſtwa „Deutſche Glaubensbewegung“. A tucźi „Freireligiös“ ßu bywſchi „Freidenker“, kotrychż hižo ſ dowójnſkeho cžaßa ſnajemy. Woni nětkle něhdźe to ſaſtupuja, ſchtoż profeßor Bergmann wucźi. — So tuto zyłe pohańſke hibanje ßamo na ßebi tak ſtraſchne njeje, ſpóſnajeſch ſ teho, ſo tucźi nowopóhanſzy njeßu pſchi wſchěm prózowanju wo ſjednocźenje a zyłk ani zyłk ani pſchesjene. A to njemóżeja też bycź, a to tohodla niz, dokelż wo wěrje a nabożinje ſtarych germanow pſchemało wěmy, ſnajmjeńſcha praja wucźeni a wězywuſtojni, ſo mało wo tym wjedźa — druſy ßnadź „wjedźa“ wjazy, praja ſnajmjeńſcha, ſo wjazy a doſcź wjedźa. Ale nihdźe a nihdy wſcho, ſchtoż někak wěmy, njedoßaha, wſacź ſa podłożk noweje wěry ſa lud Němſkeje, njech bychu jón też hiſchcże bóle pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu naſchcźuwali abo jemu kſcheſcźijanſku wěru hiſchcże bóle ſa germana njepſchihódnu wopißowali. Tohodla ßo też njedźiwamy, ſo na pſch. ſjednocźenſtwo „Nordiſche Glaubensbewegung“ — jene ſ wulkeje liczby nowopohanſkich hibanjow — ſteji runu měru pſchecźiwo hibanju „Deutſche Glaubensbewegung“, kotrež dyrbjeſche hłowa a zyłk zyłeho pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu a ſa nowe póhanſtwo ſtejazeho hibanja bycź. Tucźi „nordiſzy“ dżeja ryſy póhanſku wěru. — Saßo druſy ßu cźi, ſiž ßu ßo Ludendorffez mandźelſkimaj pſchiſamkli. Jich je wulka cžrjóda hacź runje bu ſwjaſk „Tannenbergbund“ ſakaſany. Mjes nimi je njepſchecźelſtwo pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu najradikalniſche a ſjednocźi ßo ſ njepſchecźelſtwom pſchecźiwo Żidam, jeſuitam a ßwobodnym murjerjam. — Pſchecźiwo tutomu zyłkemu wojowanju a wożebje pſchecźiwo Roſenbergej a jeho wuprajenju ſ lěta 1931, ſo ßu jeho ſtawiſniſke podawanja we jeho knihach njepowalne, ßu ßo też někotſi katolſzy wězywuſtojni a wucźeni ſjednocźili a ſhromadnje jeho ſtawiſniſke podawanja pruhowali. A ſchto ßu namakali? Woni praja: Wobras zyrkwje, kotryż Roſenberg podawa, njeje ani na jenym měſtnje prawy! — Je jara ſajimawe, tuto dźěło tutych katolſkich wucźenzow cžitacź, kotſiž Roſenbergej a dozyła wſchemu hibanju, kotrež ßo pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu měri, dopakaſaju, ſo ßu podłożki a ſtołpy jich ſtojniſchcża pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu njekhmane ſa někajki trajazy twar. A to njemóże też hinak bycź: Jeſuß Khryſtuß wcźera a dźenża a tón ßamy, kiž wón je, też hacź do wěcźnoſcże! A Boże ßkowo woſtanje do wěcźnoſcże! Sa naß ma to na ßebi, ſo ßo ßami a ſo ßwoju wěru pruhujemy, hacź wona je ſałożena a my ſ njej a ſe ßwojim żiwjenjom ſałożeni na tu ſkału, kotraż ßo ßylnuje, na Jeſuſa. Ale pſchi tym woſtanje: W němſkim kraju naſtawaju tajzy, kotſiž Jeſom Khryſtej pſchihotuja nowu paßionu, nowe cźerpjenje ſe ßwojim prózowanjom, jeho ſtorcźicź ſ thróna we wutrobach, jeho wuſtorkacź ſ domow, ſ kraja. Naſcha wěz, kſcheſcźijanow, kſcheſcźijanſka, je, ſo ty ßwědcźiſch tuż cžim ßwěrniſcho a ſmużicźiſcho ſ ertom a ſe ſkutkom ſa Jeſuſa, ſo bychu jich wjaz a wjaz ſpóſnali wěrnoſcź a ßo do njeje podnurili.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Namakanki. Wo ważnej namakanzy piżachmy pod napißmom „Pjate ſcźenje“. Nětk woſjewja też dohladowaŕ Winſkeje nationalneje bibliotheki, ſo ßu ważne ſpißy namakali, kotrež ßu ſ 2. lětſtotka po Khryſtußowym narodźe — t. r. ſ lětow 101—200 —. Tuta namakanka je pak wo wjele wjetſcha. Każ ßo piſche, je to 190 łopjenow, kotrež ßo na 12 knihow Stareho a Noweho Teſtamenta poczahuja. — Dale ſhonimy ſ woſjewjenjow, ſo je jendźelſka expedizija, kotraż w Aſiſkej wurywa, 10 cźrjopow namakała, kotrež ßu popißane. Tute ßu ſ lěta 588 do Khryſtußoweho naroda a ßu drje w rěcźi Samaritanſkich pißane.

Poſawniſtojo. Němſki ſwjaſk poſawniſtow Němſkeje ma w tukhwilu 80 000 dujerjow.

Rjecźaſne liſty, kotrež ſ wójnſkeho a ſ powójnſkeho cžaßa ſnajemy, ßu ſaßo po wſchelakich krajinach po puczu. Wyſchnoſcźe, kotrež ßu pſchecźiwo wěſchcźenju poſtupowałe, ßu ßo nětk też pſchecźiwo tutym cžinkam ſ rjecźaſnymi liſtami wobrocźiłe, tak woßebje Stuttgartſki polizajſki preſident. Mjes druhim wón piſche: „Hdyż tuta hłupoſcź ſkoro njepſchestanje, pſchepodam ja pißarjow ſ woſjewjenjom jich mjenow ſjawnej hańbje abo khłoſtam jich dla njekhmanſtwa“. Każ tuta ßu też druhe wyſchnoſcźe podobneho woſjewiłe.

Na pucź.

Póſt! — Sswjaty póſt! — Jeſuß Khryſtuß cźerpi ſa naß — ſa mnje! — Wjetſcheho, khutniſcheho njeje, ſchtoż móhli a ſchtoż dyrbimy na pucź ßobu wſacź a roſpominacź. Tuż roſpominajmy jo też! Je dźe póſt, ßwjaty póſtny cžaß! Haj:

Mój Jeſu, ſpożcź, ſo w tutym cžaßu
Ja na twój kſchiž rad ſpominam.
To wucź mje, ſo ßo hrěchow paßu
A cźěło ſ duſchu tebi dam.
Ty ßwjatu krej ßy ważił na mnje,
Też we ßmjercźi mje lubował,
Ssy ſwólniwje a lubje ſa mnje
Wſchěch hrěchow cžwilu na ßo wſak.

Liſtowanje: Sa Reminiſcere (dźeń padnjenych) H. we B. — Sa Okuli poſtaji k. w. ſ. S. — Sa Laetare: B : : ; w B. —

Ke konfirmaciji
serbske spěwarske
su na předań w Serbskej knihańni w Budyšinje

Samotwity redaktor farat Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinańnje a powěſcźernje w Drjeźdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědańſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płacźi ſchtworcźělětnje 108 pjenjeźkow

Čišło 11

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 17. měrza 1935 Bautzen

Njedźela Reminiscere.

Jan 12, 24—26.

Reminiscere — wopomńće — ludowy žarowańſki dźeń — dźeń wopomnjenja naſchich padnjenych rjekow! Myßle jich wjele, ſtarſcheju, bratrow, ßotrow, njewjeſtow, dźenßa tu njejßu, ale tam wonka něhdźe na cźichich pohrjebniſchcźach, hdźež naſchi rjekojo nětk hižom dołhe lěta ſpja a wotpočźuja wot cźežkeho dźěła, kiž ßu ſa wótzny kraj a domiſnu, ſa naß wſchěch dokonjeli. Ssmy w prjedawſchich lětach poniženja drje druhdy ßo praſcheli, cźohodla to, hdyž bě napoßledk podarmo, to nětk wěmy, ſo niczo podarmo njeje, ſo njeje wopor, kiž je ßo pſchinjeßk we wěrje a nadźiji, ſo je tak, kaž naſch Knjes dźenßa w pſchirunanju nam praji. „Je-li ſo pſchenčźne ſorno do ſemje njepadnje a njeſemrje, to woſtanje wone ßame; hdyž pak ſemrje, pſchinjeße wjele płodow.“ Tak je ßo ſtało. Jich rjekowſki duch je ſaßo ſtanył w naſchim ludu; dźenßa nichtó wjazy ßo njepraſcha: bě ßnadno podarmo? Dźenßa wěmy, cźohodla ßu ßami ßo ſa wopor pſchinjeſcź dyrbjeli, ſo bychu pucź pſchihotowali k nowemu žiwjenju zyłeho naroda. Tak nětk zyły lud w dźakownoſcźi na nich pohlada a cźeſcźi jich jako dobycźerjow a rjekow, kaž ßu ßebi ſaßkłužili, a cźeſcźi ſ nimi też tych, kiž ßu w prawym ſroſumjenju jich wopora w cźežkich a njerosßudźenych lětach ſnutſkowneho wojowanja do jich ſtopow ſtupili a wjedniķej ſ woporom krwje a žiwjenja pomhali nowy wótzny kraj natwaricź. Hdyž ßebi to wſcho prawje wobhlądujemy a pſchemyßlujemy, kajku ważnoſcź to Knjeſowe ßłowa ſa naß maja. „Schtóž ßwoje žiwjenje lubuje, tón budźe jo ſhubicź; a ſchtóž ßwoje žiwjenje na tym ßwěcźe hidźi, tón budźe jo ſdźerżeć k wěcźnemu žiwjenju“. Kak wjele cźłowjekow je ßamo dźenßa hiſchcźe, kiž myßla, ſo ßu ßwoje žiwjenje wot Boha jenoż doſtali, ſo bychu w tutym žiwjenju prawje wjeßele a rjenje ßami ſa ßo žiwi byli, wo druhich njechaja ßo ſtaracź. Hdźež tajki duch knježi, ßlěduje rospadnjenje wſcheho, ſhinje lud a ſ nim zyle ßamo wot ßo też jenotliwz. Schtóž tak ßwoje žiwjenje lubuje, ſo njecha druhim ani kuſka ßwojeho žiwjenja pſchidźělecź, tón jo ſhubi; hižom tohodla, dokelž ſzyła njewě, ſchto žiwjenje je. Wón měni, žiwjenje měcź, ale nima, dokelž njeje ſapſchimnył Božu wolu wo žiwjenju. Bóh njeje pak cźłowjekow jako jenotliwzow ſtworił, ale jako ludy, jako zyłk. Duž dyrbiſch też ſa tutón zyłk ſtejecź. Schtóž je to cźinił, a jenoż tón — to płaćźi ſdobom też ſa kóždeho, kiž je ſ njehladanjom na ßwoje žiwjenje cźłowjekam dale pomhał na pucźu wuwicźa a praweho ſpóſnacźa — budźe dale žiwy w pomjatku tych ßwojich. Wón pak je też po Božej woli žiwy był a — kaž Knjes praji — ſdźerżi ßwoje žiwjenje k wěcźnemu žiwjenju. Jeho je napoßledk — hacź ßam pytnje abo niz — wěra wjedła a wón je woprawdźe ſa Jeſußom khodźił. To dale pſchepytacź, wo to ſa naß dźenßa njeńdźe, ale to dyrbimy ſpóſnacź, ſo je wſcha naſcha wěra jenoż njedoſcźpołna, haj hoła, hdyž woſtanje pſchi tym ſtejo, ſo ßebi myßle cźinimy. Knjes praji: Schtóž mi chze ßłužicź, tón khodź ſa mnu; a hdźež ja ßym, tam dyrbi też mój ßłužownik bycź.“ Haj a hdy bychmy połnoſcź ſpóſnacźa we wěrje měli, a bychmy pſchi tym ſtejo woſtali, by było kaž niczo, hdy njebychmy hotowi byli, woprawdźe ſa Jeſußom khodźicź, to rěka, wſcho, ſchtož mamy, haj ßamo žiwjenje dacź ſa tych, kiž ßu naſchi bliżſchi, kiž ßu ſ nami jeneje krwje, kaž je wón, naſch Knjes a Sbóžnik, jako Božji Ssyn ßo dał a woprował ſa wſchěch tu na ſemi. Wón chze, ſo bychmy ſ wěry do njeho a do jeho wopora tak wjele mozy nabyli, ſo bychmy we wſchěm jeho wucźomnizy po prawom też byli, ſo by jeho luboſcź ſnowa w naß žiwa była a my jemu tak ßłužili ſ zyłeje ßwojeje wutroby. „A je-li ſo ſchtó mi ßłuži, praji Knjes, teho budźe mój Wótz cźeſcźicź.“ Tuto ßłowo kaž jaßne ßłónczko dźenßa ßwěcźi, njech też naß wo-

hrěwa, so budźemy tym runi, kotrymž je Bóh ßam móz k jich rjekowstwje darił, so bychmy swólniwi byli w dźakownosćźi Bożu wolu dopjelnićź a w žiwej wěrje sa Khrystußom khodźićź. Hamjeń.

Czežki nadawk.

Psches njeměrnu nóz tak hrubu a ßurowu
Honi wichor deschćź psches tołstu cźmu.
Njemdry torha wón sa durje, wokeńzy,
Hdźež ſ dźěcźatkom macź spi we komorzy.
Měrnje a hłuboko dycha to dźěcźatko;
Tak žada ßwoje prawo młode žiwjeńcźko;
Spar ßtódki wschak hoji dobrej ſtrowosćźi. —
Macź pak cźežko a ſrudnje žałosćźi.
Ju sky ßón tak cźežki w ßwojej mozy ma,
Do wotucźenja ju pschewodźa! —
Ha, schto dha tak ſrudnje žawosćźesche?
„Wichor je, wichor!“ jej myßliczka prajesche.
„Ach Božo, ſdźerž cźiłoh' mi mandźelskeho.
Schkitaj mi mojeho dźěsćźa nanka lubowaneho.
Sjednocź naß po cźaßu saßo tu hromadźe,
Dopjelń, mój Božo, tole mi žedźenje.“ —
Rano ßo ßłónczko sa mróczele khowasche.
Wojak tam pomałku po trawnej schcźežzy dźe,
Dopjelnićź poßlednju próſtwu tak lubemu pschecźelej:
„Luby, mi donjeß postrow dźěcźatku, mandźelskej!
Ssnano ßo bórsy saßo domoj namakam!
Tola, Twojej woli, Božo, ßo podawam!
Widźiſch ty raúsche serja te błyschcźate?“ —
To běchu joh' ßłowa poßlednje! —
„Nadawk tak cźežki mi njebu cźaß žiwjenja! —
Ha, tschepjeta pschede mnu wscha trawina?“
K ſemi pschecźela wacžok wojaka tłóczesche,
Kiž we ruzy domoj wón njeßesche. —
Naſtróženaj macź, dźěcźatko hladaschtaj.
„S cźesćźu je padnył wón sa wótzny kraj,
Wudychał, Bohu wschón podany!“ —
Wojak ßo wróczi saß do wójny. — —

L.

Sßłowa wopominanja.

Wopominajo tych, kiž sa wótzny kraj a lud padnychu, wopominamy też toho, kotryž je sa wótzny kraj a lud stał we wójnſkim a powójnſkim cźaßu ßwěrny hacž do ßmjercźe: to je pólny marſchall preſident Hindenburg. A tutoho wulkeho wopominajo damy jemu ßłowo, ßłowo wopominanja wschěch ßwěrnych wojowarjow a ßłowo napominanja nam, kiž ßmy schkitarjo a hajerjo jich sawostajeństwa.

Hindenburg rjekny 21. měrza 1933:

„ . . . ja ſpominam ſ cźesćźowanjom a ſ dźakom na tych, kiž sa wótzny kraj padnychu. W njekhabłazej ßwěrje ſtrowju ja sawostajenych naschich drohich njebocźiczkich a we wutrobnej towarſchnosćźi wschěch mojich towarſchow ſ wulkeje wójny. Wopory žiwjenja a ſtrowoty, kotreż ßebi tuta wójna wot Němskeje žadasche, njejßu podarmo byłe. S rospadanja wudobywa ßo Němſka saßo k nazionalnej ßylnosćźi w duchu tych, kotſiž sa lud a wótzny kraj wojowachu a padnychu. Ssylna Němſka dyrbi jich hordy a trajazy pomnik bycź!“ —

We ßwojim „politiſkim testamencźe“ pische Hindenburg 11. meje 1934:

„Hdyž budu ßo ja k ßwojim towarſcham tam horjekach, ſ kotrymiž ßym na telko bitwiſchcźach sa wulkosćź a cźesćź naroda wojował, wróczicź, pschiwołam ja młodej generaziji: Wopokažcźe ßo ßwojich prjedownikow hódni a njesapomńcźe ženje, so dyrbicźe wy, hdyž chcecźe měr a derjeměcźe ßwojeje domiſny ſwěſcźicź, hotowi bycź, sa tutón měr a sa cźesćź kraja też to poßlednje dacź!“ —

A pschi Tannenbergſkim pomniku, kotryž je nětko ſe ßwojej hłownej wěžu woßebity pomnik naſcheho wulkeho marſchalla a preſidenty, rjekny Hindenburg, jón ßwjeczo 18. septembra 1927:

„W njeliczomnych rowach, kotreż ßu ſnamjenja němſkeho rjekowſtwa, wotpocźuja bjes rosdźěla mužojo wschěch ſtron. Woni běchu tehdy pschesjeni w lubosćźi a we ßwěrje k ſhromadnemu wótznemu krajej!“

A wopominajo tutoho wulkeho a wopominajo wschěch, kiž ßwěrni hacž do ßmjercźe wojowachu sa lud a wótzny kraj, njech wo nim a wo nich k nam wospjetnje kanzler a wjednik Adolf Hitler ßłowa, kotreż je rěcźał 7. auguſta 1934 pschi khowanju Hindenburga w Tannenbergſkim pomniku:

„Pſched nětko ſkoro 20 lětami wuſwonjachu ſ tutoho měſtna ßem k prěnjemu raſej po zyłej Němſkej ſwony mjeno generalneho pólneho marſchalla. Dźenža je naziona pschi ſwonjenju ſwonow morweho ſchědźiweho rjeka k wulkemu wojowaniſchcźu jeho njepſchirunjomneho dobycźa dowjedła.

Tu woßrjedź dřemazych grenaděrow ßwojich dobycźerſkich regimentow měj mucžny wójwoda nětko ßwój poßledni wotpocźink! Wěže hrodźiſchcźa njech ßu ſtražnizy njekhabłacźi tutoho poßlednjeho hłowneho kwartěra k ranju! Standarty a khorhoje maja tu wěcžnu paradu.

Němſki lud pak budże pſchikhadźecź k ßwojemu morwemu rjekej, so by ßebi w cźaßach nuſy ßobubrał nowu móz sa žiwjenje.

Tola ßamo tehdy, hdyž dyrbjał poßledni ſbytk tutoho cźěła bycź rosprószheny, budże tuto mjeno hiſchcźe pschezo njeßmjertne . . .

. . . Njech lěttyßazy ſańdu, ženje njebudu ßměcź powědacź a rěcźecź wo rjekowſtwje, khiba so ſpominaja też na němſke wójſko wulkeje wójny. Tehdy ſjewi ßo ſ mhły ſańdźenosćźe żelesna fronta ſchěreho worzloweho kłobuka, njekhabłaza, njezofaza, — pomnik njeßmjertnosćźe. Dołhož pak tu Němzy žiwi budu, budu wopominacź, so běchu to něhdy ßynojo jich luda.“

Reminiſcere:

ſpominaj, wopominaj, rospominaj!

Wojowarjo wojeŕſzy wojowachu.
Běndźerjo běndźeŕſzy ßo běndźachu .
Dobycźerjo dobycźeŕſzy dobywachu.
Rjekojo rjekowſzy wojujo, ßo běndźo, dobywajo mrějachu! —
Dźakuja dźakowni dźakni ßo? — —

Pólny liſt padnjeneho.

Bu pißany pola Yperna 14. septembra 1915; 27. septembra tam tón, kiž jón pißasche, padny.

„Schtož mi da ſměrom a ſpokojom do pſchichoda hladacź, je to pſcheßwědcźenje, so we wſchěm a w kóždym dóńt twori Bóh a so je też to najmjeńſche, schtož ßo na ßwěcźe ſtanje, sa to wotmyßlene a postajene, so ma ßłužicź poßlednjemu ſaměrej cźłowjeſtwa, Božemu kraleſtwu. Tuta jednora wěra dawa móz a pſchewinjenje cźerpjenjow a ßwěta, dokelž pucź cźłowjeſtwa njewjedźe do cźěmnoty, ale k ßwětłu. Kak ja k tomu po ßwojim ßnadnym pſchinoſchuju, hacž ſe žiwjenjom abo ſ wumrěcźom, je wſcho jene. Jenož ſo ja, wědomnje a njeßebicźi-

wje na tutón wotyknjeny kónz hladam, cžini tutoho žiwjenja dźiwne pucże rosumliwe a da nam prawje spósnacź, schto je po prawom žiwjenje hódne. Moja duscha njeje wobcżeżena. Ja wumru rad, jelisо je Bóh to wo mni wobsamknył."

Poßwjecżenje noweje Lucżanskeje zyrkwje.

Sańdżeny pjatk, 8. nalětnika, bě ważny dżeń sa maku Lucżansku woßadu w pruskej żerbskej holi. S wulkej prózu je żej nowy Boži dom natwarika. Nětko dyrbjesche żo poßwjecżicź. Lucź, Schepschezy a Bjerwałd, wßy, kiž woßadu tworja, běchu rjenje wupyschene. Kraßny nalětny dżeń bě tutón pjatk, bohużel pak khětro symny. Ale njedźiwajzy symneho cżaßa je żo rjana cżrjóda luda seschła, so by s Lucżanskej woßadu poßwjecżenje noweje zyrkwje żobu żwjecźiła.

Krótko do 2 hodź. wołachu naß swony noweje zyrkwiczki k poßwjecżeńskej Bożej żłużbje. Nasch schlesyski biskop D. Zänker, byrnjeż bě khorowaty, bě do makeje holanskeje woßady pschikhwatał, so by nowu zyrkej poßwjecźił. S knjesom biskopom shromadźichu żo nimale dwanacże duchowni, Lucżanska zyrkwinska rada a zyrkwinske sastupjerstwo, sastupjerjo statneje wyschnoscże, pscheproscheni hosczo a woßadni w schulskej jstwi, kotraż je wot lěta 1929 żem „Lucżanski Boži dom" była. Vikar Adler, tucżaßny sastupowaŕ Wujesdżanskeje a Lucżanskeje woßady, porěcża roszohnowaze żłowo, a woßada sanjeße „Bożo, wonkhód požohnuj". Pod swonjenjom wschěch tsjoch swonow cżehnjechmy w żwjedżeńskim cżahu wot schule k zyrkwi a do koła wokoło njeje. Biskop D. Zänker pschepoda klucże zyrkwje Lucżanskej woßadże. Farař Malink-Lasowski na to Boži dom wotamkny se żłowami psalmisty: „Wotewrźe mi wrota prawdoscże, so ja do nich póńdu a tomu Knjesej żo dźakuju." Rjenje wupyschenу Boži dom bě hnydom pschepjelnjeny; a někotryżkuli, kiž to sbożo njemějesche, żo do Bożeho domu nuts żunycź, dyrbjesche pschi wótsjerěcżaku w schuli na żwjedżeńsku Bożu żłużbu poßłuchacź. Dźěcźazy khór wuspěwa pschi sapocżatku żwjedżeńskeje Bożeje żłużby kěrlusch: „Hacź żem je Bóh mój dowjedk mje se żwojej wulkej hnadu."

(Pokracżowanje scźěhuje.)

Sskuż tym, kiž żu woßamocżeni!

Snutskowne mißijonstwo je měło pschezo hižo ruzy połnej dźěła. To żo tež nětko w nowej Němskej pscheměniło njeje, hacź runje je Snutskowne mißijonstwo wschelake nadawki wotedało. Tohodla wobsteji dale nasch nadawk a nascha pschißłuschnoscź w tym, jemu pomhacź dźěłacź, jemu smóżnicź dźěłacź.

Do jeho dźěła żłuscha też, żo staracź sa a żo staracź wo tych, kiž buchu khłostani a sa tych a wo tych, kiž s khłostarnje a s jastwa saßo pschińdu. Kak cźežko to sa tutych, saßo dźěło a městno namakacź a kak cźežko to, tajkim smóżnicź, po prawym pucźu hicź a żebi sprawnje żwój wschědny khlěb saßłużicź.

Bjes dźiwa tohodla, so żu woßebite sjednocżenstwa nastałe, kotreż żu żebi nadałe, żo wo a sa tajkich żobucźlowjekow staracź. Tak mamy tajke sjednocżenstwo pod mjenom: „Arbeitsgemeinschaft zur Ausbreitung des Evangeliums unter Gefangenen, Strafentlassenen und Einsamen"; wono je żo Snutskownemu mißijonstwu pschisamkło. Wo żwojim poßlednim hłownym seńdżenju je wono rosprawu roseßłało. S tuteje chzemy tu něschto podacź. Hdyż żo do toho podnurimy, naß wěscże dźakownoscź nawabi, żobudźěłacź na tutym polu kschescźijanskeje luboscże każ dozyła na dalokim a schěrokim polu Snutskowneho mißijonstwa, na kotrymż je telko dźěła.

Wo dźěle mjes woßamocżenymi pischu woni we żwojej rosprawje tole:

„Sskużo jatym pschińdźemy też husto k cźlowjekam, kotsiž żu żo, wopuschcżeni, sjebani, roshorjeni, do srudoby a staroscźow ponurjeni, pak herjekajo wobskorżujo, pak poraženi, wsdali, dale wojowanje žiwjenja wojowacź, a tohodla trózkajo s Bożeje schule tłóchynchu — snajmjeńscha woni měnja, so żu tłóchnyli! — Woßamocżeni dźeja żwój pucź — do sahuby.

Kelko młodych, sjebanych cźlowjekow nadeńdźemy my tola, kotrychžz njeskutk někajkeho mużskeho wo pjenjesy, kubło, starschiski dom, żłużbu a sastojnstwo sjeba, kotsiž tohodla shubichu wěru do Boha, — wscho wopory tych, kotrymž my we wustawach żłużimy. Też nimo tutych njeżměmy nimo hicź! My jich pscheproschujemy k tomu, kotryž jich wutrobu snaje a kotryž chze jich srudobu do radoscże pschewobrocźicź, hdyž woni swola do toho, bjes cźehož njeńdże, mjenujzy: żo jemu zyle dowěricź.

Woßamocżenu a wopuschcżenu namakam tak staru macź, kotraż mi se żylsami powěda wo njesbožu„ kotreż je na nju pschischło s tym, schtoż je s jeje żynom było. Tu rěka sa mnje, macź pokasacź na wopacżnoscże, kotreż tak někotraj starschej pschi wocżehnjenju dźěcźi sawinujetaj a kotreż maja żwoje scźěhwki. Bóh pak wużiwa tole podeńdźenje sa to, staru macź zyku a zyle dobycź sa żwoje kraleństwo.

Abo: Starschej pschińdźetaj do nascheje rěcżneje hodźiny. Ja widźu na jeju rosżudźenym wobliczu a na jeju żylsojitymaj wócźkomaj, so je jeju srudźba wulka. Staj s nahladnych worschtow města. S njeskutkom stawa żwojeje żwójby shubischtaj samoženje. Njeżmilnje wustorcźichu jeju jeju dotalne worschty se żwojeje żrjedźisny, hacź runje běschtaj lěta dołho tam wobkhad mělоj. Nětko staj tu woßamocżenaj a stejitaj pschi boku, měnjo, so njemóżetaj tole snjescź. — Boża hodźina też jimaj hischcże w jeju žiwjenju wotbije. A hdyž też żwět jeju wopuschczi — Jesuß Khrystuß je tu sa njeju! Kak rjenje byschtaj-li wonaj bórzy żobu spěwacź samohłoj:

„Hdyž mam jenoż jeho,
Sswět rad puschczicź chzu,
Wotrjeknycź żo duzy wscheho;
Ja sa żwojim Knjesom du,
Njech też drusy wschitzy
Po schěrokim pucźu khodźa spizy."

S mißionstwa.

W auguscże budże to lětża sto lět, so w Khinje wumrě mißionar Robert Morrison, kiž bě prěni protestantiski mißionar w Khinje. Tuto dopomnjenje sbudźuje wschelke dopomnjeńki na cżaß prěnjeho evangelskeho dźěła w Khinje. Wono bě jara cżežke.

Robert Morrison bě wot wschěch bokow wot njepschecżelow mißionstwa wobdaty. Khinski khěžor bě 1793 prajił: „Rosschěrjenje kschescźijanskeje wěry njemóże żo dowolicź". Morrison pißasche tehdy: „Khinesam je pschi żmjertnym khłostanju sakasane, naß w khinskej rěcźi roswucżowacź". Tola wón bu bórzy mischtr w tutej rěcźi. Skradźu bě ju nawuknył. Też rumcźk jeho bydła a pschebytka bě żnadny a jara wobmjesowany. Wscho dyrbjesche jeho dźěło haczicź. Tola 27 lět wutra wón na tutym měscże. Prěnje 5 lět żo tózde wosjewje-

nje kſcheſcźijanſkich knihow khłoſtaſche. Ale niz jeno to. Tež Portugiſojo běchu jeho njepſcheczelojo. Tu žo tak prawje jewi móz mamona: Kſcheſcźijenjo pſchecźiwo rosſchěrjenju kſcheſcźijanſkeje wěry w pohanſkim kraju! Tola wón wutra a pſchětra a dokonja pſchekłožk Noweho Sakonja do khinſkeje rěcže. Ale runje w tutym wokomiku dozpichu portugiſiſzy pſchekupzy, ſo bu Morriſon wotwołany. Tola bórſy tam ſažy bě. Woni žami jeho nuſnje trjebachu jako tołmačerja. Jeho nadawk bě, ſhotowicź khinſko-jendźelſki žłownik. Tutón wón tež dokonja. Tohorunja pſchekoži tež zyłu Bibliju a ſeſtaja žłownik kantonſkeho dialekta, kotryž bě woſebje ważny.

Njepowalny ſtejeſche Robert Morriſon tam, hdźež bě jeho tón Knjes do dźěła ſtajił a žo njebojeſche, hacź runje dokołowokoło njepſcheczeljo. Tuž je po prawom, ſo jeho w lěcze jeho 100. žmjertninow wopominamy a něſchto ſnowa nawuknjemy: ſo žmy wſchitzy ſwołani na dźěło w Jeſuſowym kraleſtwje: doma a wonka. —

Zyrkej a ſtat.

Tak woni to cźinja! Schtó? Cźi, kiž žłuſcheja do tych, wo kotrychž 10. měrza piſzachmy —: „Deutſchgläubigen“. — A kak cźinja? Naſch cźaž, naſche lěta licźimy pak „do Khr. n.“ = v. Chr. G. — pak „po Khr. n.“ = n. Chr: G: Schto praja, piſchu woni? „Es iſt gewiß nur eine kaum bemerkte Gewohnheit, aber wir Deutſchgläubigen ſollten nicht dazu beitragen, daß Chriſtus — und ſei es auch nur bei Geſchichtsdaten — in den Mittelpunkt der Geſchichte ſo gedankenlos geſtellt wird. Sagen wir alſo z. B. „vor oder nach der Zeitenwende“ (abgekürzt: v.d.ZW.).“ — Njechamy ſ tutym wupłuſkom antikhryſtoweho ducha naſche žerbſke piſzmowſtwo wobohacźicź, tohodla tute ryncźki tak, kaž je cźiſchcźane namakachmy.

Najſtarſcha zyrkej Ruſkeje — budźe podtorhana. We Kiewje ſteji žławna kathedrala Sswj. Sophije. Wona je macźerna zyrkej ružowſkeho kſcheſcźijanſtwa, t. r. wot tuteho Božeho doma wukhadźejo pſchewiny kſcheſcźijanſka wěra ludy Ruſkeje. Ssowjetwyſchnoſcź je wobſamkła, tutón Božji dom podtorhacź a chze to nětk tež wuwjeſcź, hacźrunje je ſ wukraja wjele proteſtow dostała. Kak mohło to tež pola antikhryſtowych pſchiwižowarjow hinak bycź!

Evangelium w Khinje. Mjes khinſkej młodźinu jewi žo evangeliſaziſke hibanje. Wot wójny žem njebu mjes khinſkej młodźinu telko ſa evangelij wotewrjenych wutrobow namakanych, kelkož nětkle. To je nadźija.

Se Sserbow a ſ daloka.

Do **Lucža** pſchinježe dźenža a na dalſchich njedźelach naſch njedźelnik „Pomhaj Bóh“ rjanu a wobſchěrnu rosprawu wo **požwjecźenju** noweho Božeho doma. To wěſcże wſchěch woſadnych a wſchěch, kiž žu móhli rjany žwjedźeń žobu žwjecźicź, wulzy ſwježeli. Njech žebi ſ tym tež naſche łopjeńko prawje wjele wutrobow a domow wotewri, niz jeno ſa tute njedźele, ale ſa pſchezo. Wono chze tola woſadnik bycź — woſadnik tež ſa pruſke woſady, ſ kotrychž je w poſlednim cźažu jara mało rosprawow dostawało. Njech Wam tute ryncźki ſdobom pſchinježu naſche najwutrobniſche ſbožopſchecźa ſa Waſch Boži dom a ſa zyłu woſadu. Hajo žebi wótzow rěcź a wěru, twarmy žobu žwěru Boże kraleſtwo Bohu k cześci, žebi, žwojim, žwojej woſadźe, žwojemu ludej k žohnowanju!

Nadawk dobrych evang. Sserbow.

Po pſchikaſni wjednika Domowiny je ſarjadowany tydźeń k wabjenju cźitarjow ſa naſch jeniczki dźenik „Sserbſke Nowiny“ a druhe žerbſke cźažopiſzy. Woſebje evangeliſkim Sserbam płacźi tuto namołwjenje. Wěmy, ſo je to žnadny dźěl evangeliſkich Sserbow, kiž naſch jeniczki njedźelnik „Pomhaj Bóh“ woteběra. Pſchirunamy luboſcź katolſkich Sserbow k jich cźažopiſzu „Katolſki Poſoł“ (1600 cźitarjow na 13 hacž 15 000 duſchow), bychu evangelſzy Serbja niz 1800 exemplarow cźažopiſza „Pomhaj Bóh“ woteběrali, ale trójzy tak wjele, abo ſnajmjeńſcha hiſchcźe ras tak wjele. Bohužel njeje tomu tak a ma žo wobžarowacź, dokelž je to k ſchkodźe naſcheho luda. Schtóž „Pomhaj Bóh“ w domje nima, tež ſa „Sserbſke Nowiny“ kroſchika wyſche nima. Skuposcź to bycź njemóže, pſchetož „Pomhaj Bóh“ płacźi běrtlětnje 1,08 hr. a „Sserbſke Nowiny“ měžacznje 1,50 hr. Swjetſcha je to ſaſparnoſcź a bjesintereżnoſcź. My žwěrni cźitarjo pak mamy tón žwjaty nadawk, tež žo žobu prózowacź, ſo bychmy zyłk we woſadnym a narodnym žiwjenju byli; tohodla je nuſnje wabicź ſajimzow ſa naſche cźažopiſzy. Mějmy žo po heżle naſchich katolſkich narodowzow: „Sa zyrkej a lud!“ — Hewak móže žo ſtacź, ſo jónu ſtejimy bjes njedźelſkeho łopjena a naž wſchěch ſwjaſazeho žerbſkeho dźenika, kaž nětko naſchi žerbſzy evangelſzy wěrybratſja a žotry w Delnjej Lužizy. Strażujmy prjedy hacž je pſchepoſdźe! F. Th. H.

Pſchiſpomnjenje, a to jenož jeniczke, ale tuto cźini, ſo tute žłowa, kotreż niz ſ Lužizy, ale ſ Drježdźan pſchikhadźeja, cźim khutniſcho k nam wſchěm rěcźa a žo cźim wótſiſcho wo wſchě žerbſke wutroby kłapaja: Cźitarjow hižo dawno wjazy 1800 njeje!!!

Cźehodla pſchiſpomnichmy, ſo tute žłowa ſ Drježdźan a niz ſ Lužizy: Dokelž je tež tu ſe Sserbami tak kaž ſ kóždym druhim ludom: Swonka domiſny wuknjeſch domiſnu cźim bóle, a tak tež macźernu rěcź, dokelž ſpósnajeſch, ſchto droheho cźi poprawom je. Tuž hajmy žerbſkich wótzow a macźerjow rěcź a hajmy ju tež ſ tym, ſo naſch njedźelnik „Pomhaj Bóh“ cźitamy a rosſchěrjamy!

Na pucź.

Woni, naſchi pólnoſchěri, wojowachu, wumrěchu ſa naž — ſa mnje.

Liſtowanje.

Hdyž nadobo póſt 3 liſty ſa naſche łopjeńko pſchinježe a ſdobom ſchtwórty žobudźěłacźeŕ žam ſ wobſchěrnej rosprawu pſchińdźe — kak njedyrbjał žo to redaktor tuteho łopjeńka radowacź?! Je tola huſto doſcź ſe wſchelkim žam na žo pokaſany a wopuſchcźeny! Tohodla: Kni. L. a B. a kk. H. a P. najwutrobniſchi dźak. A runje tohodla tež: druhi ras ſaž tak! Redaktor.

Sa Okuli a Judica a dalſche njedźele poſtara žo k. w. ſ S. — Sa Laetare: B . . z w B.

Samoſtwity redaktor farat Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłownoje žerbſkeje prědaſſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenježkow

Čišło 12

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 24. měrza 1935 Bautzen

Njedźela Okuli.

Mark. 10, 51.

Dźenšnišcha njedźela rěka Oculi, tb rěka: mojej wocži hladatej štajnje na Knjeza, pschetož wón chze mi nohu še hycże wucžahnycź. Nasch tekst pak je prawa Oculi-próstwa. Na njedźeli Oculi dyrbi na Jesušowe praschenje, kiž też tebi dźenża staji, schto chzesch, so bych ja tebi cžinił, nascha najnutrnischa modlitwa bycź: Knjeże, so bych ja widźił.

Hladaj jenoż do žo, kak nusno trjebasch runjeż ty tutu próstwu. My trjebamy w naschich dnjach wschitzy hodźiny, hdźež do žo dźemy, hdźež žo wo duschu staramy, hacž duchowne wócžko hischcże widźi abo niz. Dowol mi jenoż to jene praschenje, hdźe leži wottyknjeny kónz twojeho žiwjenja; schto je twoje žadanje a žedźenje, twoje dźěło a twoja próza? Je wschitko jenoż hońtwa po sbožu žiwjenja na semi? Masch myßle jenoż sa to, schtoż je tu tak wulke, rjane, kraßne, lubosne? A twoja dusscha dyrbi sawutlicź, wumrjecź, žo skasycź? Pschetož wscho, schtoż je wot tuteho žwěta, je cžaßne, swjadnje, padnje rósno, sańdże, ach, kak husto, w pschichodnej nozy hižo. Ssy žlepy? Jesuß dźenża tebje žo prascha: schto chzesch, so bych ja tebi cžinił? — Knjeże, so bych widźił, so bych wuknył rossudźicź wěrnosćź wot łžě, trajaze wot sachodneho, wěcžne wot cžaßneho, so bych wjedźał, schtoż k mojemu měrej žluži. Dha žlyschu teho a tamneho, kiž praji, to wěm dawno hižo žam, wot žebje, pschetož žym tola kscheschijan! Tamny jandźel Sardiskeje wosßady jo też bě a wón bě pschi tym ani symny ani cžopły a žo chwalesche: ja žym bohaty a mam do wole dosćź a njepotrjebam ničžeho. Ale jako wotmolwjenje dyrbi žlyschecź: Ty njewěsch, so ty žy hubjeny a žalosny a khudy a nahi, ja cži radźu, namaž žwojej wocži ſ wocžazej žalbu, so by widźił.

Tak możesch wjele kscheschijanow widźecź, kiž žu tak bohacźi a naßyczeni we wězach žwěta. Maja žo kóždu njedźelu k Božemu domej, žwjecza žwjate Boże wotkasanje, žu też swonkownje kscheschcźanszy smyßleni, ale woni žu pschi tym zyle žlepi. Woni njewidźa jich žebicžnosćź, njewidźa potajne skutki cźěła, njewidźa, so maja jenoż sa tute žiwjenje a sa pjenjesy srosumjenje. Tak jich wjele žamo žo jeba.

Ja cże nětko proschu, hladaj do žo! Ssy w strasche tajkeho tak mjenowaneho kscheschcźijanstwa, kiž žaneje mozy a žaneje sbóžnosćże nima? Jesuß žo prascha cże hischcże ras nětko, schto chzesch, so bych ja tebi cžinił? Prosch jeho, Knjeże, so bych ja widźił.

Hlaj, tamny žlepy w evangeliji, wón rěkasche Bartimäus, njeje Knjesa Jesuža podarmo proßył. My ßłyschimy, so Jesuß rjeknje: „Dźi, twoja wěra je cże wustrowiła. A hnydom wón widźesche a dźěsche sa Jesußom po pucźu". Kak sbožowny je tutón muż był, wón bě snowa narodźeny. Kak je wěscże Boha a žwojeho wumóżnika ſ najwutrobnischeje dusche khwalił. My możemy rosumicź, so njemożesche žo wot tuteho Jesuža wjazy dźělicź, ale so sa žwojim mischtrom jako wucžomnik na pucźu do Jerusalema khodźesche. W žwojim cžaßu žlepy, nětko pak widźazy, swonkowny khudy, ale we žwojim snutsknym tola tak bohaty, tak wjeßoły, tak sbóżny!

Je spodźiwnje, so žo nam w sčenjach tak husto pschipowjeda, kak je Knjes žlepych hojił. Tucźi wbosy žluschachu zyle wožebje ke skutkam, kiž dyrbjesche žlubjeny Meßiaß dokonjecź. Tak wěschczi proseta Jesajas hižo: pschetož w tym žamym cžaßu budża wocži tych žlepych ſ mrokoty a ſ cźmy hladacź (29, 18) a na druhim měsćże (35, 5): tehdy budża žlepych wocži wotewrjene a hłuchich wuschi žłyschaze. Njeje pak tu jenoż na semske sahorjenje myßlene, ale wjele bóle chze proseta na žleposcź dusche pokasacź, kiž dyrbjesche Jesuß Khrystuß, to žwětko žwěta hojicź.

Chzesch widźeć? Jesuß cźehnje też w tutej hodźinje pschi tebi na puczu do Jerusalema. Jemu je też dźenßa hischcźe data wschitka móz w njebjeßach a na semi a jeho wutroba je pschezo hischcźe połna luboscźe a njeskónczńje wulkeje ßmilnoscźe. Prosch jeho, Jesu, ty ßyno Davitowy ßmil ßo nade mnu, wón chze pschi tebi stejo wostacź, wón tebi kiwa, pój ke mni, hdyž ßy sprózny a wobcźeżeny, ja chzu cźi pomhacź. Haj wo to ßo jedna, sprózny a wobcźeżeny dyrbisch pschińcź, to rěka jako jedyn, kiž je do ßo schoł, kiž je ßwoje hrěchi spósnał a nětko we prawej pokucźe a zyle mały psched Jesußa stupi. W tutym wokomiku budźe Jesuß tebi też twoje wóczko wěry wocźinicź, so jeho widźisch jako to jehnjo Boże, kiž je twoje hrěchi njeßło, jako to jehnjo Boże, kiž je psches ßwoju krej tebi sboże a měr dobyło. Budźe też pola tebje kaž pola tamneho ßlepeho sdźěłaneho muża. Wón njebě jenoż bohaty na seńskej mudroscźi, ně, w jeho wutrobje bydleschе też Jesuß jako najwyschscha mudroscź, a we wěrje do Jesußa ßo tutón ßlepy pschezo troschtowasche s psalmistom: Ja pak wěrju, so budu widźicź to dobre teho Knjesa w kraju żiwych a sbóżnych. Tutón muż bě ßlepy a tola widźazy.

Schto chzesch, so bych ja tebi cźinił? Knjeże, so bych widźił, so bych jako widźazy a sahojeny pola tebje wostał! Jako Bartimäus, tón ßlepy, wot Jesußa sahojeny bě, dha bě tón prěni, kotrehoż wón wohlada, Sbóżnik, Khrystuß. Tak chzemy my, kiž hnadu mamy, so cźělnje widźimy, stajnje na Jesußa pohladacź, kiž je spoczatk a kónz nascheje wěry. Bóh tón Knjes njech pak też hnadu nam spożczi, so by we wokomiku, hdźež wotßalcźehnjemy, Jesuß Khrystuß tón był, na kotrehoż nasche wóczko hlada a so jeho, hdyž do njebeß pschińdźemy, wohladamy s woblicza k wobliczu a so wón naß strowi s postrowom wěcźnoscźe: O ty dobry a ßwěrny wotroczko, ty ßy nad małym ßwěrny był, ja chzu cźe nad wjele postajicź; dźi nuts k twojeho Knjesa wjeßełoscźi. Hamjeń.

Sa póstny cźaß!

Ssyno Boži, sa naß kschižowany,
Twoju luboscź njeskónczńu
Chzu ja khwalicź; mi twoj' krawne rany,
Żórła żohnowanja ßu.
Żane sbożo na semi wschak żenje,
Njepschinjeße duschi spokojenje,
Khiba ty, mój Sbóżniko,
Kiž ßy sa naß cźerpił wscho.

Schto ßy tola wschitko wustacź mělo
Sa naß, Boże jehnjatko!
Njeje cźwile sa duschu a cźěło,
Kiž ty njeby cźerpiło.
Hdyž ßo w cźeżkim bědźenju mi styschcźe,
Ja pod twojim kschižom, Jesom Khrysćze,
Widźu twoju scźerpnoscź wschu,
Nowe mozy dostanu.

Jesu, hdyž mje saßudźuja druzy
Mojich pschestupjenjow dla,
We Tebi ja w ßwojej hrěschnej nuzy
Namkam prawoh' lěkarja.
Kak ßměm tola, nětko wucźiscźeny
S Twojej krwju, sa sbóżnoscź wuswoleny,
Knjeże, s wulkej radoscźu
Khwalicź twoju ßmilnoscź wschu!

Jesu, twój kschiž, snamjo dobywanja,
Njepschińdź żenje s myßlow mi,
Na njón hladam woßrjedź wojowanja!
Kak ty ßej naß wubědźi! [mnje,
Psches ßmjercź twoju, — schtoż też pschińdźe na
Je wschak hnada pola Wótza sa mnje.
O, na twoju saßłużbu
Ja też junu wumrěcź chzu! J. B.

S póstneho cźaßa sa póstny cźaß.

Póstny cźaß je, — haj ßwjaty póstny cźaß, prajimy se ßwojimi starymi pobożnymi. Ale na cźim pytnjesch to, widźisch to, ßłyschisch to?

Sa tydźeń swonja ras wjazy swony, haj! Ale, kelko jich je, kiž cźinja po jich wołanju a dźeja, shromadnje wopominacź wscho, schtoż póstny cźaß pschipowjeda? Kelko? A schtó ßu cźi, kiž du? Ssy ty też mjes nimi?

A cźichi cźaß — rěka tutón póstny cźaß. Je wón cźichi? Je wón cźischischi hacź druhi cźaß zyrkwineho lěta? So wón to dyrbi bycź, to praji tola mjeno: „cźichi cźaß.“ A wono praji dale, so dyrbja cźlowjekojo w tutym cźaßu cźischischi bycź hacź hewak, a so to dozyła hinak mózno njeje, hacź so to ßu, dokelź tutón cźaß s tym, schtoż wón pschipowěda a woni rospominaja, jich cźichich cźini. Haj rospominaja dha woni, schtoż cźaß pschipowjeda? Podnurja ßo do ßwjateje stawisny Jesußowej paßiony? Podnurja ßo do ßo a ßwojeho żiwjenja a do ßwojeho pschichoda?

Cźichi cźaß lěta 1935! Je wón schto hinajschi hacź na psch. lěta 1930? To rěka pschezo: Ssu ludźo tuteho cźaßa a w tutym cźaßu schto hinajschi lětßa hacź tehdy?

Po wukasu biskopowym ma tutón cźaß mißionariski nadawk mjes zyłym ludom, to rěka: my jón mamy, my kschesczijenjo mamy tutón nadawk. Dopjelnjamy my jón? A dopjelnjachmy my jón? Pschetoż: kschesczijan bycź — rěka pschezo: mißionariski nadawk měcź a wukonjecź. A to niz jeno pschi wożebitych składnoscźach, ně pschezo. A pschezo s wutrobu, s ertom, s ruku, s zyłym żiwjenjom!

Kak ßmy to cźinili hacź ßem? Kak cźinimy to nětkle? Cźujesch, so masch hižo s tutymaj praschenjomaj wjele sa cźichi cźaß rospominanja?

Poßwjecźenje noweje Luczańskeje zyrkwje.

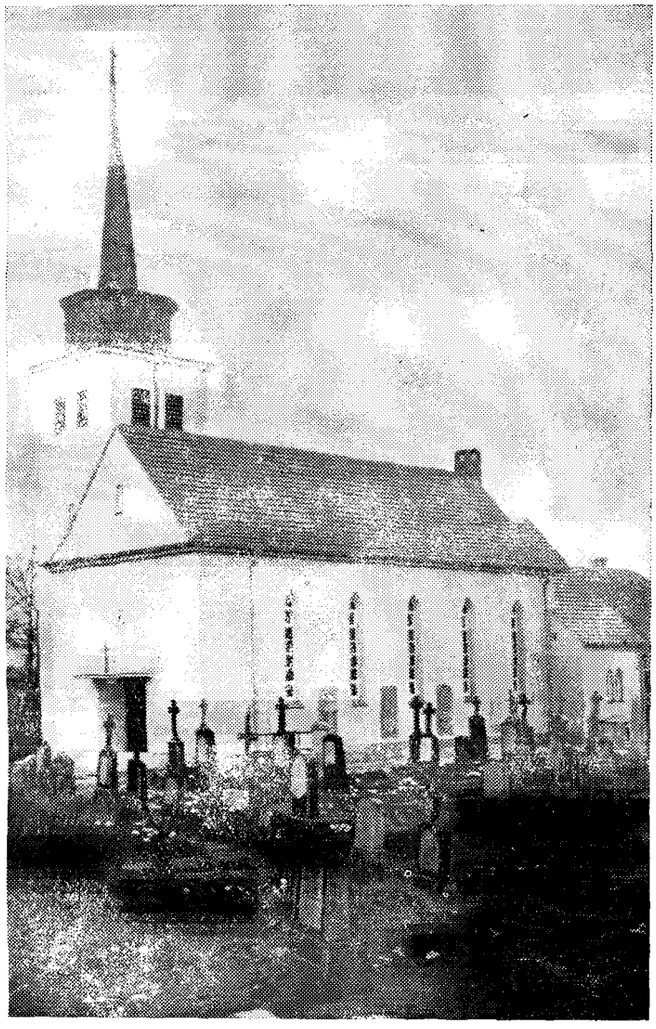
(Pokracźowanje.)

Biskop D. Zänker stupi na wołtař, so by zyrkej poßwjecźił. Sa prědowański tekst měješe ßłowo Sswjateho Pißma s 2. lista na Kolosßeskich: „Tehodla, kaž wy teho Knjesa Jesom Khrysta scźe horje wsali, tak w nim khodźcźe, kiž wy scźe skorjenjeni a natwarjeni w nim a wobtwjerdźeni psches wěru, jako scźe nawucźeni: dha budźcźe w tej ßamej tak połni, so ßo s dźakom pschelijecźe.“

Tutón Boži domcźk je ßo nam dźenßa wotewrił. Njeje wulki, ani wulkotny, ale małej wjeszy zyle pschituleny. Nětko strażuje saßo wěża zyrkwiczki nad cźichej holanskej wjeszy. Swjedźeń wjeßela je tutón dźeń sa Luczańsku woßadu. Kak ßu ßo wschitzy na njón wjeßelili, kak ßu ßo wschitzy s luboscźu starali a prózowali wo tutón nowotwař! Hdyž je tutón Boži dom nětk dotwarjeny, dźakujemy ßo naschemu Wótzej we njebjeßach, dokelź jako widomne snamjo jeho żohnowanja steji tutón Boži dom psched nami. W tutej hodźinje spomina-

my na wschitkich, kiž ßu ſ hłowu, ſ rukomaj, ſe ßrědkami a ſ próſtwami ßobu twarili na tutym Božim domje. Nowy ſtawiſniſki wotrěſk ſapoczina ßo dźenßa ſa tutu woßadu. Na wßach lud cżaß liczi po zyrkwjach, kiž ßu tu ſtali a po duſchepaſtyrjach, kiž ßu tu ſkutkowali. W prjedawſchej Luczańſkej woßadźe je w lětach 1691/92 ſkutkował kěrluſcheŕ Jan Mentzer. Dźenßa móżemy ſ nim ſpěwacź „Hdy bych ja ſ tyßaz jaſykami.“

Dźenßa móżemy ßo ßaßo jako woßada cżucź, mamy ßaßo doſtojny Boži dom! Njech tež běchu Boże ßłużby w ſchuli rjane, je tola wjele rjeńſcho a kraßniſcho, w tajkim rjanym Božim domje ßo wokoło Bożeho ßłowa ßo hromadźicź. My ßo ſa to dźakujemy wſchěm, kiž ßu nam to ſmóżnili wot ſtatneje wyſchnoſcże hacž k jednoremu dźěłacżerjej.

Nowa zyrkej we Luczu.

A nětko pſchińdźemy my! Sa cżo tutu nowu zyrkej? Nětajki wuſnam ma wona jenoż, hdyż żiwjenje ſ njeje wukhadźa. Tola, kak pſchińdże żiwjenje do woßady? Kak ßo żiwjenje we woßadach budźi? Japoſchtoł Pawoł nam to praji: „Khodźcże w Khryſtußu, kiž wy ſcże ſkorjenjeni a natwarjeni w nim a wobtwjerdźeni pſches wěru.“ S tym ſapoczina ßo nowe żiwjenje. S Bożeho ßłowa dyrbi móz wukhadźecź, potom ßmy ſakorjenjeni a natwarjeni w Khryſtußu Jeſußu, kiž je naſch wjednik, kiž je hłowa, a my jeho cżěła ſtawy. Pſched nětdźe 1000 lětami pſchińdże ſ daloka ſwjeßelaza powěſcź, ßwjaty evangelij k prěnjemu raſej k nam do Schleſyſkeje! Wſchě ſtawy naſcheho luda buchu ſjednocżene ſ kſcheſcźijanſkej wěru. Wěra bu móz w żiwjenju naſchich wótzow. A ßaßo lětſtotki poſdźiſcho: k druhemu raſej pſchińdże evangelij k nam do naſcheje domiſny! Wittenbergſzy ſtudencza pſchińdźechu do Schleſyſkeje a pſchinjeßu wot Luthera ßaßo wußłědźeny evangelij. Woßady żadachu ßej evangelſkich prědarjow. Haj, naſchi wótzojo běchu ſakorjenjeni, natwarjeni w Khryſtußu a khodźachu w nim. W żanym cżłowjeku njemóżemy khodźicź, jenicżzy w Khryſtußu. Je to w tutej woßadźe tež tak? Ssu tež tudy żiwi kſcheſcźijenjo, kiž we Khryſtußu khodźa? Haj, najprjedy dyrbimy ſakorjenjeni a natwarjeni w Khryſtußu bycź a w nim khodźicź, potom ßmy zyle wěſcże tež żiwi kſcheſcźijenjo.

Khryſtuß dawa nam ßwoje ßłowo, a w naſchich ertach dyrbi tute ßłowo wuſnacźe bycź. Woßebje we Schleſyſkej běchu proteſtantojo nuſowani, ßebi ſ wuſnacźom ßwojeje wěry drohi evangelij wukhowacź. Cżeżke běchu lěta po reformaziji ſa evangelſkich kſcheſcźijanow we Schleſyſkej. Wjazy dyżli 1500 zyrkwjow jim rubichu abo ſamknychu. Dny dołho dyrbjachu pucźowacź hacž do ßußodneje evangelſkeje zyrkwje. Wy pak, lubi woßadni, macźe nětk waſch Boži dom zyle bliſko! Sſlubcźe dźenßa: my chzemy ßwěrniſchi we wěrje bycź hacž dotal! Tuta zyrkwiczka njedyrbi wam jenoż deba waſcheje woßady, ale dyrbi wjele bóle waſcha domiſna bycź! Jena ßwójba ma tuta woßada bycź, kotraż ma tudy ßwój rjany ſtatok! Bóh je nam bliżſche, hacž ßej to myßlimy; ale hdyż my jemu ßwěrni njejßmy, ßo wón tež wot naß wotwobrocźi. Tehodła: ſtejcźe krucźe we wěrje! Haj, ſtejmy wſchitzy krucźe we wěrje a w żiwjenju! Naſch lud a kraj trjeba dźenßa ßwěrnych a krutych ſtacźanow, kiž ßu ſkorjenjeni we wěrje ßwojich wótzow!

A w tutej wěrje mamy bycź połni dźaka! Dźakowni chzemy bycź, ſo mamy naſchu wěru, naſch evangelij, naſchu zyrkej! Hdyż dźenßa jena woßada ßej ſwěri, ßej nowu zyrkej natwaricź, wona ſ tym pokaſa, ſo ma nadźiju do pſchichoda naſcheje evangelſkeje zyrkwje. A hdyż je tajka woßada tež dobra woßada, je wona ſdobom tež kamjeń ſa zyku naſchu zyrkej, ſa zyły naſch němſki lud. Dźenßa chzu tutu próſtwu wuprajicź: chzemy wſchitzy ßo ſatwaricź dacź jako żiwe kamjenje do zyrkwje, kotraż pſchińcź ma, a po kotrejż wutrobne żadanje mamy! Naſch lud je ſjednocżeny, njemohła naſcha zyrkej tež ſjednocżena bycź? Zyrkej pak budźe hakle potom ſjednocżena a woprawdźita zyrkej, hdyż budźe natwarjena a ſałożena w Khryſtußu Jeſußu, kiž je wcżera a dźenßa, a tón ßamy, kiž wón je, budźe tež do wěcżnoſcże.

My proßymy Boha, ſo chzył wón ßam tutón Boži dom poßwjecźicź, ſo by była jemu ßwjatniza, woßadźe, evangelſkej zyrkwi a němſkemu ludej pak k żohnowanju. — A w mjenje Boha Wótza, Ssyna a ßwjateho Ducha poßwjecźi biſkop D. Zänker nowy Luczańſki Boži dom.

(Pſchichodnje dale.)

Schto jenicżke ßłowo ſamóże!

Hdyż ßłyſchu ja to ßłowo: „domiſna“
Każ ſwony mi to we mni ſabiła.
So we mni ſchumi, ſchucźi wſcho,
Tak cżěri krej mi pſches cżěło.

Hdyż ßłyſchu ja to ßłowo: „domiſna,“
Mi duſcha radoſcźiwa ſajuſka.
Sso wobliczo mi porjeńſchi
A ßměwk do njeho ſaſkocźi.

Hdyž žłyschu ja to žłowo: „domisna“,
Sso do mnje hóscź nuts dobywa.
Tón cźehnje mje kaž ſ rjecźasom:
Ach pój Ty ſo mnu žobu dom!

Zyrkej a ſtat.

W **Mexiku** bywa to ſ podtłóczowanjom kſcheſcźijanſkeje zyrkwje dźeń a hórje. Jedyn ſ arzybiſkopow je prajił, ſo měſchnikam njeje dowolene, ani prědowacź ani wucźicź. We wſchelakich krajinach buchu duchowni nuſowani, žwoje dźěło wopuſchcźicź. Po ſakonju žmě tam ſa 50 000 duſchow pſchezo jenož jedyn duchowny bycź. W krajinach, kotrež maja mało wobydleri, ſcźěhuje ſ toho, ſo wſchelake kónczźiny krajiny dozyła bjes duchowneho ſaſtaranja woſtanu. Nimo toho tam ſe ſjawnymi pſchednoſchkami a ſ lětakami pſchecźiwo zyrkwi dźěłaja.

Dom do zyrkwje! W Hamburgu maja wſchě woždy wjecźorne roswucźowanja w lutherſkej wěrje. S tym poſkicźeja wſchěm tym, kiž w poſlednich lětdźeſatkach bjes nabožneho roswucźowanja woſtachu a tohorunja bjes kſchcźenizy a konfirmazije, ſkładnoſcź, po krótkim roswucźowanju do zyrkwje ſaſtupicź. Krajny biſkop je wſchěch, kiž pod wliwom markſiſma zyrkej wopuſchcźichu, napominał, žo ſaže wrócźicź: „Kaž žmy jako lud zyk, tak chzemy też we wěrje zyk bycź!“

Japanſka ma po najnowiſchim liczenju 196 965 kſcheſcźijanow. Kelko je to porno zyłemu wobydleriſtwu? 0,29 proz. — Wjele je dźěła a žołnowaneho, ale mało je dźěłacźerjow.

Měſchane mandźelſtwa. W Němſkej bu w lěcźe 1932 509 597 mandźelſtwow ſwjaſanych. W 425 447 ſ nich běſchtaj mandźelſkaj jenajkeho wěrywuſnacźa; to je 83 prozentow. Měſchanych mandźelſtwow bě jich potajkim 84 150 abo 17 prozentow. Lěto prjedy — 1931 — bě jich ſ 515 403 mandźelſtwow 83 014 měſchanych — abo 16 prozentow. — Se žónſkich, kotrež 1932 do mandźelſtwa ſtupichu, bě jich 330 538 abo 65 prozentow evangelſkich, 159 876 abo 31 prozentow katolſkich. S evangelſkich žónſkich wſa žebi 85 prozentow evangelſkeho muža, 8 6 prozentow katolſkeho a 6,4 prozentow muža druheho wěrywuſnacźa. S katolſkich žónſkich woženi žo 79 prozentow ſ katolſkim, 18 ſ evangelſkim. Potajkim ſtupi jich wjaz katolſkich hacź evangelſkich žónſkich do měſchaneho mandźelſtwa. S evangelſkich mužſkich wſa žebi 89 prozentow evangelſku žonu, 9,2 prozentow katolſku, ſ katolſkich mužſkich pak 81 prozentow katolſku a 18 evangelſku.

Jutrowniczku rano w 5 hodź. ma žo žwjecźicź rańſcha jutrowna Boża žłužba a to pak w Božim domje pak na druhim pſchihódnym měſtnje. Praſcha žo, hacź tuto poſtajenje we woždach wſchudźom pſchihłoſowanja namaka. Někotre woždy ſnaja tuto wuhotowanje hižo. Ale ſchto nětk te woždy, kotrymž to něſchto nowe? Ale njeje tak, ſo žo mjes ludom powjeda, ſo Jutrowniczku rano žłónczko ſkhadźejo trójzy poſkoczi, ſo žu tak ludźo wot wſcheho ſpoczatka po prawom na to ſłożeni, hižo pſchi ſkhadźenju žłónczka Jutry žwjecźicź? A njejžu woni hacź žem też hižo do ſkhadźenja žłónczka duzy po puczu byli, jutrownu wodu cźerpacź. Kóžda woždaa, kotraž njeje tutu rańſchu Božu žłužbu hiſchcźe měła, ſměje žo ſ tym ſaběracź, kak a hdźe ju žwjecźi. Ssobu najpſchihódniſche měſtno je też pohrjebniſchcźo.

Se Sserbow a ſ daloka.

Dźěcźi. Dźěcźi du ſe ſchule a pónđu do ſchule. Woboje nacźini ſtarſchim a dźěcźom ſtaroſcźow. Kak wſchelakore žu pak tute pola tych, kiž du ſe ſchule też ſ wyſchſchich ſchulow — a pola tych, kiž du do ſchule. Woženbje žadaja žebi ſtaroſcźe wo dalſchi pucź a pſchichod tych, kiž ſe ſchule du, žwěrneho roſpominanja a — žwěrneho modlenja. Abo žnadź niz? „Ach porucź Bohu žwěru žwój pucź!“ tola ſpěwamy. My ſprawnje ſ tutym ſpěwom a ſe žobu a ſ dźěcźimi njeměnimy, hdyž runje tutón pucź Bohu njeporucźimy; — ale jako kſcheſcźijenjo! To rěka: žami wſchě žwoje mozy napinacź a Boha ſ zyłej wutrobu proſycź wo prawu mudroſcź a wo pomoz Tuž cźinmy to, bywajo tak dźěcźom ſ dobrym pſchikładom ſa to, kak maja też wone hicź žwój pucź ſ Bohom, kak maja woprawdźe ſpěwacź a žo modlicź: „Ach porucź Bohu žwěru žwój pucź!“ Tole cźinjo, žmy cźi, kiž też to dalſche ſamóža: Bohu porucźicź też žwoju ſrudobu. Haj: „Ach porucź Bohu žwěru žwój pucź a ſrudobu!“

„Zyrkej dźaka“ chze mała evangelſka woždaa Rohrbach pola St. Ingbert twaricź. Tam bydli jich na 4000 katolikow, mjes nimi jenož 500 proteſtantow. Tucźi žu wobſamkli, dźakowni ſa to, ſo bu Saarſka wuždwobodźena, twaricź nowy Boži dom a ſ nim ſtajicź ſnamjo žwojeje dźakownoſcźe. Gmejnſka rada je hižo měſtno ſa nowy twar poſkicźiła — darmo. 8000 hr. je hižo ſa twar nahromadźenych. Zyrkej budźe na hórzy ſtacź a daloko do kraja ſhladowacź.

Ssobota, 16. měrza bu ſ ważnym dnjom ſa zyły kraj a lud. Wjednik a kanzler Adolf Hitler da ludej a ſdobom zyłemu žwětej woſſiewicź, ſo žo Němſka, njedźiwajo na wucźinjenja, ſałoži žama na to, ſchtož žebi prawa a pſchiſłuſchnoſcźe kóždeho luda žadaja ſa ſchkitanje wótzneho kraja, ſo potajkim žwoje wójſko twori po žwojim a niz po tym, ſchtož druſy žebi ras — 1919 — wunuſowachu. S tym buchmy hiſchcźe ras tak prawje dopomnjeni na to, ſchtož je było we poſledních 21 lětach; ſdobom pak buchmy doraſnje pokaſani, na nadawki a pſchiſłuſchnoſcźe, kotrež mamy a kotrež mamy nětk w pſchichodźe wukonjecź. Hroſa, kotraž žo tu a tam pokaſowaſche, dźiwajo na to, ſchto druhe kraje praja, njeje we powjeſcźach ſ druhich krajow žaneje podpjery namakała. — Njech je też tuta krocźel krocźel dale po puczu, kiž k wěrnemu ſbožu zyłeho luda a kraja wjedźe!

Na pucź.

„Boże žłowo je žwěza, kotraž žo w cźmowym žwěcźe a žwěcźi žo jaſnjiſcho dyžli žłónzo połodnjo; pſchetož w ſmjercźi njehaſnje jenož žwětło tutoho žłónza, ale też roſum ſ zyłej žwojej mudroſcźu. Tam žo žwěcźi ſe wſchej žwěru žłowo Boże, wěcźne žłónzo, kotrež jenož wěra widźi a ſa mnu dźe hacź do wěcźneho jaſneho žiwjenja.

Liſtowanje. Sa Laetare: S. w K. — Sa dalſche poſtaji k. w. ſ. S.

Ke konfirmaciji
serbske spěwarske
su na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje

Samolkwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinařnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłowneje žerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Serbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płacźi ſchtwórcźělětnje 108 pjenjezkow

Čžišło 13

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 31. měrza 1935 Bautzen

Njedźela Laetare.

Mat. 9, 14—17.

Hdyž žu dźěćźi něschto sawinowałe, hdyž žu žebi ſ njepošłuſchnoſcźu abo hewak ſ někajkej njepěknoſcźu khłostanje saßłužiłe, žałoſcźa a płakaja, so bychu na tajke waſchnje žwojimaj ſtarſchimaj pokałałe: „Hlajcźe, kak žel mi je mojeje słóſcźe, kak žo mojeho hrěcha kaju!“ S tajkim žwojim sadźerženjom chzedźa žo tute dźěćźi hrožazeho pokhłostanja ſminycź.

Tajkim dźěćźom runaja žo ludy ſtareho cźaža — też židowſki lud. Wone bojachu žo pſched Božim hněwom, so žu žo pſchehrěſchiwſchi drohotu, wójnu abo narażaze khoroſcźe žebi saßłužiłe, a potom žo poſcźichu. Njejědźachu ani njepijachu, wožebje žo ſdawachu wſcheje mjaßneje jědźe. Ssami žebje krjudowachu a tak bolosćźe na žo bjerjechu, so bychu ſ tym hněwneho Boha ſměrowali. Postajichu ſa poſcźenje wěſte dny a cźaßy. Kaž ſe ſnateho pſchirunanja wěmy, poſcźichu žo wožebje fariſejſſzy huſcźiſcho hiſchcźe, hacž bě to w Mójſſaßowym ſakonju pſchikaſane. Poſcźachu žo ſjawnje, so by wſchón lud ſe ſpodźiwanjom jich pobožnoſcź widźał. Sa wožebje saßłužbne žo wobhładowaſche, hdyž pſchi poſcźenju we žarowanſkim wobleczenju khodźachu, hdyž žebi włoßy njewucźeßachu, ale žebi popjeł na hłowu žypachu.

Ssamo Jan kſchcźenik žo tutych židowſkich waſchnjow dźerżeſche a žebi to też żadaſche wot žwojich wucźobnikow. Niz pak tak Jeſuß. Wón tajke poſcźenje wotpokaſa. Tohodla pſchiſtupichu ras Janowi wucźobnizy k Khryſtußej ſ tymi žłowami: „Cźehodla poſcźimy žo my a fariſejſſzy tak wjele, a twoji wucźobnizy žo njeposcźa?“

Haj, cźehodla wotpokaſuje Jeſuß tajke poſcźenje, kiž žo tola hewak po móžnoſcźi po židowſkich wuſtajenjach měješche? Cźłowjek widźi, ſchtož pſched wocźomaj je, wón pak hlada do wutroby cźłowjeka. Tohodla nima wón poczinanja a ſwucźowanja fariſejſkich ſa ſkutki, kiž bychu žo Bohu ſpodobałe. Wón wě, ſo je to něſchto zyle ſwonkowneho. Trjeba njeje, ſo kaž Fariſejſſzy kißałe wobliczo cźinimy. Khryſtuß praji we žwojim wulkim prědowanju na horje: „Hdyž wy žo poſcźicźe, njehladajcźe kißale, jako jebakojo; pſchetoż woni ſmorſchcźa žwoje wobliczа, so by było ludźom wědome, ſo žo poſcźa. Sawěrnje, ja praju wam: Woni žu žwoju mſdu doſtali.“

Mamy my tutym žłowam tak roſumicź, ſo žo ſzyła poſcźicź njetrjebamy? Cźehodla by potom kóždе lěto naſtawał ja na kſchesćźijanow žwjaty póſt? A žwjaty póſt nima nam wón pſchezo saßo do wutroby a do žwědomnja poſcźenja? Jeſuß praji we žwojej wotmołwje: „Kak móża kwaßni hoſcźo ſrudni bycź, tak dołho hacž je nawoženja pſchi nich?“ Ale ſa naß kſchesćźijanow płaczi druhi dźěł jeho wotmołwy: „Tón cźaß pak budźe pſchińcź, ſo budźe nawoženja wot nich wſaty, a tehdy budźa woni žo poſcźicź.“

Pſchetoż naſch Sbóžnik, kiž tola žam žebje tu měni ſ nawoženju, je nětko wot naß wſaty. Wón je ſkónczik žwój ſemſki běh, hdyž je ſchoł cźernjow połny pucź na Golgatha. A na jeho hórke cźerpjenje ſpominamy my kſchesćźijenjo w tutych njedźelach do jutrow. Naſche myßle dźeja k cźerpjazemu Sbóžnikej. Pſcheßadźujemy žo nutrnje do tamnych nimo měry cźeżkich dnjow a hodźinow, hdyž je cźerpik, kaž prjedy njeho a po nim żadyn cźłowjek cźerpik njeje. Wón je cźerpik ſa naß, ſo bychmy my měr měli a pſches jeho rany wuhojeni byli.

To je wěſo ſa naß khutny a cźichi cźaß, w kotrymž ſhladujemy ſ hłubokim rudźenjom na kſchiž Khryſtuża, kaž kěrluſch napomina: „Dobru nóz, wy wjeßełoſcźe, dobru nóz cźi, žwěcźe, dam“, a ſaßo: „Precź, wy hrěſchne wjeß'la, dźicźe, ja waß zyle ſacźißnu.“ Ale kak je móżno, ſo rěka w tutym cźichim cźaßu dźeńßniſcha njedźela Laetare? to rěka: Wjeßelcźe žo? Haj, my mamy woprawdźe wſchu pſchicźinu žo wjeßelicź,

hdyž spominamy na nasche wumoženje psches czerpjenje a wumrěcze nascheho Sbóžnika.

Tajke swjeżelenje pak žo derje snieże s poscżenjom, hdyž žo prawje poscżimy. Njeżměmy žo poscżicż po waschnju farisejskich. Njeżměmy sabycż, schtož Marczin Luther praji: so je poscżenje pěkny, runjež swonkowny skutk abo poczink, kaž je żam waschnje měł a sakhował, žo tójhdy jědże sdżerżał, hdyž by chżył k Božemu blidu hicż, kaž naschi pobożni stari Sserbja spowědny dżeń naczwutrobu Boże cżěło a krej żwojeho Sbóżnika wużiwachu a potom hakle něschto k żebi bjerjechu.

Prawe poscżenje wucżi naż Jesajaż, hdyž rjeknje: „To je pak prawe poscżenje, kotrež ja wuswolu: Dżěl żobu hłódnym żwój khlěb, a wjedż sahnatych do żwojeje khěże; hdyž ty naheho widżisch, wodżewaj jeho, a njewotcżehń žo wot żwojeho cżěła. Thedy budże twoje żwětło kaž rańsche serja skhadżecż, a twoje sbožo budże nahle roscż, a twoja prawdoscż prjedy tebje pójdże, a kraßnoscż toho Knjesa budże tebje wobarnowacż.“

Jesajas ma prawje. Schtožkuli kschescżijan żam żebi wotkama abo pschikrótschi Boże dla, so by dawacż měł potrjebnym, wožebje najmjeńschim mjes Jesußowymi bratrami a żotrami, — sawěscże to je Bohu spodobne poscżenje. Hdyž żwěrnaj starschej żnadż wulke wopory żebi napołożitaj, so byschtaj żwoje dżěcżi, kaž žo jimaj saleži, wocżahnyłoj w bojoscżi a w napominanju ke Knjesej, hdyž młodżenz žo rosprószchenjow, też hewak njewinowatych, sdaluje, so by k wjeżelu żwojeju starscheju poßkuschny schtwórtej kasni žo se wschej pilnoscżu pschihotował na żwoje pschichodne powołanje, hdyž młoda holza bjes sawiscże a mórcżenja żwojim towarschkam na jich sawjeżelenja hicż da, dokelž ma doma pschi żwojej khorej maczeri wostacż a ju wothladacż, saßo praju: To je prawe evangelske poscżenje. Szyła schtóż žo rad a wjeżele wscheho wostaji, schtož by jeho samylicż mohło a wotdżerżowacż wot dżakowneho spominanja na Jesußa a jeho kschiż; schtóż tam njeńdże ,hdżež mohł hicż bjes hrěcha, ale njemohł tam żobu pscheproßycż żwojeho Sbóżnika, njemohł tam na żebje słożeneju sacżuwacż jeho żwjatej wocżi a njemohł tam w jeho mjenje mjelczo sdychowacż k żwojemu Bohu, — też to wschitko żkuscha do praweho poscżenja.

Hischcże ras pak budż wospjetowane, so dyrbi žo to stacż Boże dla, niż ludżom k wocżomaj, a s hotowej wutrobu. Potom to budża wěrnje dobre skutki jako płody żiweje wěry, kotraż Jesußa njewidżi a wschak na nim wißa jako na żwojim najwjetschim kuble, so by dopjelnjene było, schtož wón praji: „Cżaż pschińdże, so budże nawożenja wot nich wsaty, a tehdy budża woni žo poscżicż.“

Mi je żel toho luda.

„Mi je żel“, o tak Ssyn Boži
Rjeknje połny żmilenja.
Kajki kschiż wón na žo złoži,
So by wumohł s kaženja
Cżłowństwo, w hrěchach sabłudżene,
Każ tam wowzy roshonjene
W puscżinje bjes pastyrja,
Prjedy dyżli sawutla!

„Mi je żel“, o kak žo sjewi
Khrystußowa luboscż k nam,
Hdyž wón, wißajo na drjewje,
Sa naż wopruje žo żam.
Njemoleny w sazpiwanju,
Wußměschenju, cżwilowanju
Jesuß wschitko cżerpjesche,
Dobycż nam wschěm żiwjenje.

Boża prawda, żwjatoscż żada
Sapłacżenje sa nasch dołh,
A tuż njebě druha rada
Sa naż khudych hrěschnikow,
Hacż so Boži Ssyn je nětko
Pscheczerpik tu sa naż wschitko,
Jom' bě żel, haj tohodla
Sswoje wowzy wukhowa.

Jesu, wěcżna luboscż Twoja
Wschitko sa mnje dokonja!
Ja wěm, so też wina moja
Je Cże na kschiż pschinjeßła.
W swjaskach hrěcha wuputany
Był ja wěcżnje satamany,
Hdżyż tu Boże jehnjatko
Njeby sa naż wumrěło.

Mi je żel, mój Wumożniko,
So ja njecżinju, schtož chzu.
S tym ja, żwěrny pomozniko,
S noweho Cże wurudżu.
Wostań pschi mni w spytowanju,
Daj mi khrobłoscż k wojowanju,
Tak ja wěscże dobudu.
Jesu, ja Cże njepuschczu.

H. B.

Ludowy dżeń Snutskowneho Mißijonstwa.

Snutskowne Mißijonstwo ma też lětża żwój dżeń. Na tutym dnju móże kóżdy pokasacż, hacż wón jo lubo ma a hacż món lubo ma Knjesa tutoho wulkeho skutka, Knjesa Jesußa. A kóżdy to też pokasa, chżyjo nochżyjo, njech něschto da abo njech niczo njeda.

Kohoż wutroba luboscże połna je, luboscże ke Khrystußej, tón njemóże hinak, hacż luboscż wopokasacż, byrnjež Snutskowne Mißijonstwo runje nětkle po měżazach dawanja sa symsku pomoz pschischko po dary luboscże a dżaka.

Tuż pschihotujmy žo na tutón dżeń! Budże to Palmarum. Dny wot 8. hacż do 14. haprleje żu sa domjazu sběrku dowolene a 13. a 14. haprleje też sa sběrku na haßach.

Loni bě prěni woßebity ludowy dżeń Snutskowneho Mißijonstwa. Hacżrunjež žo wón każ lětża symskim měżazam, kotrež żebi pschezo snowa dary żadachu, pschisamkny, bě jeho wudobytk tola jara rjany a wo wjele wjetschi hacż sběrki, kotrež w prjedawschich lětach sa tutón skutk kschescżijanskeje luboscże sběrachmy. To nam wobżwědcża, so stej luboscż a dżakownoscż żiwej mjes kschescżijanami. A hdyž lětża tutu sběrku sběramy na konzu wulkeho póstneho cżaża, cżaża wulkeje woporniweje luboscże Khrystußoweje, kak mohła to nascha luboscż a dżakownoscż mjeńscha bycż?

Poßwjecżenje noweje Lucżanskeje zyrkwje.

(Pokracżowanje.)

Móznje saklincża kěrlusch, kotryż wożada sanjeży: „Hdy bych ja s tyżaz jasykami.“ Farar Wowcżeŕ — sastupjeŕ Wojerowskeho superintendenty — mějesche żwjedżeńsku liturgi-

ju. Dźěćzazy khór saspěwa kěrlusch: „O ßwjaty Ducho, pój wschak k nam“, a wosada „Bóh, Wótcze, wschěch wězow pschiczina“.

Farař Malink-Lasowski měješe ßwjedźeńske prědowanje s tekstom: „Haj, sbóżni ßu cźi, kiž Boże ßłowo ßłyscha a to ßame wobarnuja“ (Luk. 11; 28). Psches Bożu njesaßłużenu dobrotu ßmy skónczńje nowu zyrkej dotwarili. Njenje wudebjeny steji tu nětk nasch Bożi dom. Psches wyßokodostojneho knjesa biskopa bu poßwjeczeny a do rukow wosady daty. Mamy prěnju Bożu ßłużbu w nowej ßwjatnizy. Haj, ßwjatniza je tutón Bożi dom, temu poßwjeczeny, kiž tam wyßoko wysche wschěch cźlowjekow trónuje. Jeho hłóß budźe wosada w tutej ßwjatnizy wußłyschecź, hdyž budźe tudy shromadźena, dźenża, a da-li Bóh, hischcźe wjele, wjele krócź. Bóh ßam chze tudy s nami rěcźecź psches ßwoje ßwjate ßłowo, a my s Bohom psches modlitwy a kěrlusche.

W ßwěcźe je mnoho knjesow, a my kscheńcźijenjo ßmy jim poddani, ale jenoż teho K n j e ß a d l a. A tutón knjes je nasch Knjes Jesuß Khrystuß, knjes zyrkwje, wjerch wosady. Jeho ßłowo jenicźzy ma ßo w zyrkwi prědowacź. We zyrkwi płaczi jenoż: „To praji tón Knjes!“, niz žane cźłowjeske rěcźenje. A to kraleſtwo tuteho Knjesa je hinasche hacź kraleſtwa tuteho ßwěta. Wone njeje wobmjesowane na žadyn kraj, na žadyn cźaß, wone knježi nade wschěm a wostanje hacź do wěcźnoscze. Tute kraleſtwo njeje s tuteho ßwěta. Wone njeje wobmjesowane na žadyn cźaß, wone knježi nade wschěm a wostanje hacź do wěcźnoscze. Tuto kraleſtwo njeje s tuteho ßwěta a tehodla njeje też tak wobknjeżene każ kraje tuteho ßwěta. W tutym ßwěcźe hrěcha a njeprawdy ßo knježi s mozu, se sakonjom a s namozu. W Knjesowym kraleſtwje pak s luboscźu. A hdźe je tuto kraleſtwo? „Hlejcźe, Boże kraleſtwo je s nutskach we waß“. Kaž tuta nadobna zyrkwicźka woßrjedź wßy steji, tak chze Khrystuß psches ßwojeho ßwjateho Ducha woßrjedźa we waschich wutrobach bydlicź a chze nad wami knjeżicź s luboscźu k waschemu sbožu. Wón rěcźi rěcź evangelija: „Sbóżni ßu cźi, kiž Boże ßłowo ßłyscha a to ßame wobarnuja“. Wón njerěcźi: wy d y r b i c ź e Boże ßłowo ßłyschecź! ale: sbóżni ßu cźi, kiž Boże ßłowo ßłyscha! My pak chzemy se Samuelom prajicź: „Rěcź, Knjeże, pschetoż twój wotroczk ßłyschi“. Tón Knjes pak chzył žohnowacź wschitkich, kiž tu won a nuts khodźa a khodźicź budźa, a chzył jim sacźuwacź dacź něschto wot sbóżnoscze ßwojeho ßłowa!

Schto je pak Boże ßłowo? Biblija? Zyle wěscze. Ale kelko cźłowjekow nadeńdźemy, kiž praja, Biblija je tola tak wobschěrna, tak cźežko srosumliwa, tak połna napschecźiwnoscźow, tak stara, wona je pißana wot mužow, kiž hinascheje krewje běchu, atd. A woprawdźe, cźežko je, Sswjate Pißmo srosumicź, hdyž jenoż swonka ßo jemu pschibliżujesch, kaž něka-jkim druhim starym kniham. Sswjate Pißmo prawje srosumicź, to je potajnstwo. My dyrbimy najprjedy ßrjedźischczo biblije sesnacź, potom budźe nam wschitko druhe też jaßne.

A tute ßrjedźischczo je nasch Knjes Khrystuß. Wón ßam je to żiwe ßłowo Boże: „To ßłowo sczini ßo cźěko a bydlesche mjes nami“. A dokelž Khrystuß njeje morwy, ale je żiwy a knježi do wěcźnoscze, tehodla njejßu Biblija też žane morwe knihi, tehodla njeje Boże ßłowo žane morwe ßłowo, ale je wótry mjecź. A tehodla płaczi to ßłowo Boże sa wschě cźaßy, ludy a kraje.

Khrystuß je ßrjedźischczo z y k e h o Sswjateho Pißma. Stary Testament pokasuje na njeho, a Nowy Testament ßwědczi wo nim. Wot njeho hakle dostawa wschitko ßwoje ßwětko, ßwoju móz, ßwoju płacziwoscź. Tehodla ma po prawym kóždy prědaŕ evangelija jedyn jenicźki thema we wschěch cźaßach, padach a wobstejnoscźach: „Wěř do teho Knjesa Jesom Khrysta, tak budźesch ty a twój dom sbóżny“. Wschelakori cźłowjekojo do Božeho domu pschikhadźeja: khudźi, bohacźi, khori, strowi, srudni, wjeßeli atd. a po prawym ßo wschitkim to ßamßne prěduje: „Wěř do teho Knjesa Jesom Khrysta!“ A tola praji tute ßłowo Boże kóždemu něschto druhe. Jenemu je wone khutne napominanje, druhemu pschecźelne pohonjenje, tsecźemu swjeßelazy troscht. Haj, studnja, s kotrejež ßo Boże ßłowo žórli, njemóże ßo ženje wucźerpacź. Kak mnoho prědarjow je hižom na klětkach stako, dobri a schpatni, a woni ßu wschitzy prědowali: wěr do teho Knjesa Jesom Khrysta!“

To ßłowo toho Knjesa cźini cźłowjekow sbóżnych. We ßwěcźe knježi sakoń. A wón njeknježi jenoż w stacźe, ně we zyłym naschim żiwjenju. Tutón sakoń dyrbimy snacź a wobkedźbowacź, hewak njemóżemy wobstacź. Wschudźom płaczi wón, jenoż niz w kraleſtwje naſcheho Knjesa a Sbóżnika. Tu na semi ma ßo wschitko po ßłowje, ale tam ßo tola też pschipowěda evangelij: „Dowěř ßo, twoje hrěchi ßu tebi wodate!“ W Božim kraleſtwje postrowja naß wobras kschižowaneho, wobras toho, kiž njeßesche nasche khorosczе a napołoži ßebi nasche bolosczе. Tam mamy wodacźe hrěchow, a hdźež wodacźe hrěchow je, tam je też żiwjenje a sbóżnoscź. Tohodla je to sbóżnych cźinjaze ßłowo, kotrež ßo tu prěduje: Knjeże, ty ßy mój hrěch, a ja twoja prawdoscź! Haj, sbóżni ßu cźi, kiž tuto ßłowo Boże ßłyscha a to ßame wobarnuja.

(Skónczenje scźěhuje.)

Sa khorych a strowych.

Snajecźe Wulku Sslónzu njedaloko Lubija? Wulki to statny wustaw sa wbohich ßobuczłowjekow, kiž ßu na ducha ßłabi a khori. Wjele wulkich domow tam steji na wulkej leżownoscźi, kotraž je kaž rjana sahroda. Wone leża daloko rósno a ßu tola saßo zyłk. Wone ßu, schtoż njewidźisch, pod semju wschě mjes ßobu swjasane a to tak, so wot zentralneje naprawy sa parne tepjenje a sa wobßwětlenje dźeja pod semju wuske khody do kóždeho s tutych twarjenjow, tak wutwarjene, so móżesch s jeneho do druheho pod semju hicź.

W rjanych, ßwětłych domach pschebywaju tam khori: na ducha ßłabi abo hewak na ducha khori, epileptiszy a drusy. A s nimi cźi, kotsiž jich lěkuja a hladaja, lěkarjo, hladarjo a hladańki; jich je wulka ßyła. Ale wulka ßyła je też tych, kiž ßu khori.

Schtóż je dom widźał, a schtóż wothladanje a lěkowanje snaje, tón wě, so ßu wbosy khori tam derje skhowani a sastarani, so ßo wscho stanje, schtoż móże jim jich cźaß bědy wołożicź abo jim, jeli so je wustrowjenje móżne, wustrowjenje pschinjescź. Naprawy sa to ßu pornjo prjedy wo wjele hinasche. A wustaw we Wulkej Sslónzy ma we ßwojim direktoru lěkarja, kotryż je ßobu s wjednikom po pucźach, po kotrychż ßu cźłowjekojo duzy, pomhacź tutym khorym se ßrědkami noweho spósnacźa, nastajneho pschepytowanja a pruhowanja. A sdobom ma tutón wustaw też mnoho, schtoż jemu móżne cźini, po najnowischich nasnonjenjach lěkowacź. Tak tam widźisch wulku sahrodu, w kotrejž jich wjele khorych dźěła; tak je tam wulke kubło, na kotrymž ma jich tohorunja wulka ßyła khorych dźěło. Njeje wjazy tak, so lěkarjo khorych bjes dźěła a rosprószchenja ßedźo wostaja; ně, khori dyrbja ßo hibacź,

dyrbja wokoło khodźicź, dyrbja něschto cžinicź — wěso zyle po mozach, cžělnych a duchownych, kotrež maja —, dyrbja woßebje też won na cžerstwy powětr.

Dozyła, tute wustawy ja duchakhorych njejßu hižo dawno wjazy to, schtož něhdy běchu, njejßu nihdże to, schtož je ßo něhdy wo tajkich padach powědało! A tohodla mohła a dyrbjała ßo wscha hrosa psched tym, wboheho khoreho pschiwusneho do tajkeho wustawa dacź, shubicź. Bóh swarnuj hnadnje kóždeho a kóždu ßwójbu psched tym, so ma mjes ßwojimi lubymi tajkeho khoreho, ale my chzemy też dźakowni bycź. so tajke wustawy mamy, hdźež tutych wbohich tak hladaja a lěkuja, a chzemy dźakowni bycź tym mužskim a žónskim, kotsiž w tutych wustawach tuto cžežke dźěło wukonjeja. Pschetož cžežke, jara cžežke a khutne je tuto dźěło w tajkich domach!

Tohodla pak mamy też wscho cžinicź, so bychu ßo tute khoroscże bóle a bóle w ludu shubiłe. Tohodla też bjes dźiwa, so je stat ßo ja dokładne pucże a postupy we wojowanju pschecźwo tutym khoroscźam rossudźił, so je sakoń wo pschewinjenju „herbowanych khoroscźow“ wudał, so je pschi tym tak mjenowany sakoń wo sterilisaziji pschewjedł. Sterilisazija, to praji, so lěkař s lohkej operaziju pola tych, kiž na tajke khoroscże cžerpja, snjemóžni, so maja potomnikow. Pschetož potomnizy tajkich khorych ßu saßo khori, njech to hnydom widźiisch, so ßu khori, abo njech to njewidźisch. Haj, runje so to njewidźisch, je to, schtož je straschne pschi tym. Tajka khoroscź móże też w tych, kiž ßu po cžěle, po pohladanju po wschěm sdaczu strowi, tczecź — měnimy nětkle potomnikow wbohich khorych. — A hdyž tucźi potomnizy, kiž ßu po wschěm sdaczu strowi, saßo dźěcźi maja, je tu nadobo tyschna khoroscź saßo zyle widomna. A nowa nusa, nowa srudoba ßo sapocznje! So je to tak, ja to je stawisna tak někotreje ßwójby tych, kiž ßu w tajkich wustawach, srudźazy a nastróżazy dopokas. Tohodla pschihłoßuje kóždy, kiž tute strachi snaje a kiž snaje khoroscź a bědu, kotrež wone sawinuja, tutomu sakonjej wo sterilisaziji. A hdyž ßebi tutu wěz pschemyßlisch, njeje wona niczo dale, hacž krocžel dale po pucźach lěkowanja. Schtóž dozyła ja lěkowanje je, njebudże ßo dlijicź móz, też do tutoho noweho dalscheho pucża swolicź.

Wulka Sslóńza. Abo njetrjeba runje tutón wustaw bycź? Kóždy wustaw ja khorych a bědnych — je na wschěm poßledku wucžernja a modlernja. Wucžernja: nawuknjesch khoroscże spósnacź, nawuknjesch sesnacź winycź khoroscźow a ßo jich hladacź, nawuknjesch spósnacź, kajke wulke kubło strowota je, nawuknjesch luboscź, scžerpliwoscź, wutrajnoscź. A modlernja: dźakujesch ßo Bohu, so ßy strowy a so strowe dźěcźi masch a proßysch Boha wo hnadne wobarnowanje ja ßebje a ja ßwojich lubych a wo mudroscź a pomoz, ßo sminycź móz wscheho, schtož ja tebje, schtož ja twoje dźěcźi sawinuje tajke a hinasche skhorjenje; dźakujesch ßo Bohu, so nam cžlowjekam dale a bóle spósnawacź da khoroscże a jich winy a lěkarske ßrědki a pucże pschecźiwo tajkim khoroscźam; dźakujesch ßo Bohu, so pschezo saßo telko mužskich a žónskich do tuteje cžežkeje ßkužby dże — njech jako lěkarjo, jako wothladarjo, jako ßotry a wothladarki, jako duchowni abo hewak.

A hdyž masch skkadnoscź, ras psches tajki wustaw hicź, dźi. Ty pschińdźesch hnuty, nastróżany, — dźakowny saßo. Dobre by było, by-li kóždemu, mkodemu a staremu, mózno było, psches tajki dom khorych a bědnych hicź.

Zyrkej a stat.

Do schule sastupja nětko saßo naschi mali. To je ważna krocžel sa zyły dom a sa dźěcźo. Kak móhli a ßměli ju cžinicź bjes Bożeho ßkowa a modlitwy. Tohodla je zyrkej postajiła woßebite nutrnoscże sa małych schulerjow a jich pschiwusnych a ministerium je porucźił, so maja schule pschi pschijimanju na to dźiwacź.

Němski a pruski minister sa wědomoscź a wukubłanje je porucźił, so maja schule w poßlednim tydźenju do prósdninow ßo w hodźinach sa nabożinu saběracź se Snutskownym Mißijonstwom. 13. a 14. haprleje je dźě lětßa wulka ludowa sběrka sa Snutsokwne Mißijonstwo. Tutón wukas jewi, so stat pschipósnawa hobrske dźěło, kotrež je Snutskowne Mißijonstwo dokonjało, a so stat wobßwědcźi, so tuto dźěło też nětkle a dale je nusne sa lud. Tuž chzemy też my evangelszy kscheseźijenjo wschitzy ßebi rospominacź, schto Snutskowne Mißijonstwo, tutón wulki skutk kscheseźijanskeje, Khrystußoweje luboscże je a chże, a chzemy jo spěchowacź a podpjeracź.

Se Sserbow a s daloka.

Boži dom ßo wotpalił. Nastróżaza powěscź rosnjeße ßo kónz tamneho tydźenja po Łużizy — też s radijom —: Seifhennersdorfski Boži dom je ßo wotpalił! Mjes tym dóńdźechu wobrasy: Murje jenoż hischcże ßteja a wěża. Mało ßu móhli s Bożeho doma wukhowacź. Tutón bě jedyn s najwjetschich wjeßnych Božich domow; měješe 2500 městnow. Sdobom ßobu jedyn s najstarschich łużiskich Božich domow. Hižo s léta 1384 mamy prěnju powěscź wo nim. Kak je mohł woheń nastacź, njeje drje hischcże pschezo swěscźene. Dohladali ßu ßo wohnja ½2 hodźin. Tola prjedy hacž mózachu k wohnju wołacź, wupraßnychu płomjenja hižo s tscheni. ½6 hodźin bě zyrkej wupalena a wobory wopuschczichu saßo městno, na kotrež njemóżeschch hinak hacž se srudobu hladacź. — Bohu dźak, so naß tajke powěscże jenoż porědko trascha! Bóh chzył wschě nasche Boże domy hnadnje se ßwojimaj wschehomóznymaj rukomaj schkitacź!

„Schto jenicźke ßkowo samóże!“ tak rěkasche spěwcźk, kotryž w 12. cžißle wosjewichmy. Dodamy, so jón nam pschewostaji nascha ßobudźěłacźerka kni. L. „Domisna“ bě tuto „jenicźke“ ßkowo. Dopokas wjazy sa to, so a kak naschi Sserbja a nasche Sserbowki swonka Łużizy ßwoju ßerbsku domisnu lubuja a cžesćuja. Spißacźelzy wutrobny dźak sa budźaze hróncźka!

Do Pruskeje. Do Lucża móżachmy w 12. cžißle póßłacź pěkny wobras noweje zyrkwicźki. Njemylimy drje ßo, hdyž je to kóždeho swjeßelilo. A molimy ßo, hdyž ßo nadźijamy, so tole też w Pruskej žadanje sbudźi, so by nasch njedźelnik wjazy a wjazy s woßadow rosprawjał, a so ßo jemu wjazy a wjazy ßerbskich wutrobow a domow wotewri?

Na pucź.

Póstny cžaß — cžichi cžaß,
póstny cžaß — wulki cžaß,
póstny cžaß — hischcże cžaß!

Listowanje. Sa scžěhowaze njedźele postaja k. w. f. S.

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po porucźnoscźi krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěscźernje w Drjeźdźanach wot Hłownoje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cžiscźi „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi schtwórcźělnje 108 pjenjezkow

Čisło 14

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 7. haprleje 1935 Bautzen

Njedźela Judica.

Scj. Mateja 20, 20—28.

Pšecežitaj žebi nutrnje tute žłowa a wopominaj najprjedy, kak wutrobnje tu macź ša žwojej dźěšćźi proźby. Haj, njeczini macź ša žwoje dźěczo, schtoż móže? Kak někotre wopuschćźi w tutych dnjach žwój starschiski dom, a kak lubje stara žo macź ša njo a hotuje jemu wscho na pucź, a běha, so by žo tola niczo njeschabyło, haj, so by dźěczo na tym abo druhim, hdyž budźe potom mjes zušymi, žo dopomnilo, kak je macźerna lubosć ź nim žobucžahnyła.

Džak budź Bohu, so je to, so macź žwojim dźěczom da hłoda wumrěcź, kaž žmy dyrbjeli njedawno w nowinach czitacź, mjes nami tola něschto zušeho, a kak někotry je žo na tajkim njeskutku pohórschował. Nasche macźerje njebychu wutracź mohłe, hdy bychu wědźałe, so dźěczi tradaju a na žwoju macźeŕ czakaju. Tuž žo nam tak spodoba, so macź žynow Cebedejowych ša njeju Jesuša proźby. Hdyž by tu Jesuš dźenža był pola naš cźělnje kaž tehdy, macźerje bychu wěsćze też pschischłe k Jesušej a proźbyłe ša žwoje dźěczi, ša małe kaž ša wulke. Ale też dźenža móžemy žo na Jesuša wobroczicź a proźbycź; wschak je žlubił, so je stajnje pola naš — to ženje njesabudźemy. Chzemy žwoje dźěczi k Jesušej dowjesćź, chzemy jeho proźbycź, so by jim stajnje blisko był a jich wobarnował a dźěczom ź wulkowarjom był.

Wukńmy pak prawje wot Jesuša, so bychmy prawje proźbyli a so by dusha dźěczi žo daka wot Jesuša prawje wjesćź. So macź Jana a Jakuba ša njeju proźby, žo Jesušej derje lubi, jemu žo jenož njelubi, so wona wo něschto proźby, schtož njeje bójske, ale schtož je cźłowjecźne. To njeje Bohu spodobne, so cźłowjek žwoje ſwonkowne derjehicźe pyta, so wón schtó wě schto ša žebje dobudźe, ale to je Boże wotmyšlenje, so by cźłowjek žwojim žobucźłowjekam žłužił, kaž je Jesuš też žłużił a dał žwoje žiwjenje k wumoženju ša jich wjele. Tajke smyšlenje chzemy płodźicź do wutroby naschich dźěczi a wone směja tak pšches Jesuša žwoje prawe spokojenje. Bóh žo njepraścha, schto něchtó je, ale kajki wón je, wón njehlada na ſwonkownu dostojnosćź, ale na ſnutskownosćź; a to cźini cźłowjeka hakle prawje dostojneho a hódneho, so wón we wschěm žłuži.

Schto pak to je, a kak my jo wuknjemy, to chzemy žebi rospominacź.

1. Kschescźanstwo je wješoła powěsćź Boža na žwět, wono chze žwětłosćź pschinjesćź do žwěta a žiwjenja cźłowjekow, žłónzo do domow a wutrobow, jašnosćź do wschěch wobstejnosćźow tuteho seńskeho bycźa.

Kschescźanstwo twari Boże kraleſtwo na semi, so bychu cźłowjekojo žbožowni a w měrje mjes žobu žiwi byli k Božej cźesći. Wono chze wscho tu wobnowjecź, polěpschecź, pschekrašnicź a cźłowske wutroby ſwješelicź. Ale kschescźijanstwo chze cźłowjekow wobarnowacź, so njeby jěd hrěchow wscho skasył. A pšched tym budźemy wobarnowani, cźim bóle my ša Jesušom póńdźemy. Wón pak njeje nihdźe žwoje pytał, njeje chzył knježicź a krašny pšched cźłowjekami bycź, ale wón je žłużił a runje w tym Božu žwjatu wolu dopjelnił hacź do žwojeho kónza.

Macź Zebedejowju žynow ma něschto druhe w myšli; wona žo nadźija, so Jesuš wulke a krašne kraleſtwo tu na semi sakoži, w kotrymž budźe wón knježicź ź wulkej mozu, a wona proźby, so byschtaj po nim wobaj najpŕeńschej byłoj w tutym kraleſtwje. A to skutkowasche kaž jěd w sjednocźeńſtwje wucžownikow; tamni wucžobnizy to tutymaj njepopschachu, so byschtaj najwjetschej bykoj. A tohodla Jesuš jich na to pokasuje, so je pšched Bohom a w Božim kraleſtwje tón najwjetschi, kiž najbóle žłuži a schtóž móže žo žam sapŕecź. — Po horzej bitwje stoji, jako bě njepschecźel sbity a cźekasche, na bitwischcźu wojak; wón je nimoměry lacžny a chze žo ź tymi kapkami kofeja, kotrež hischcźe w žwojej pólnej bleschi ma, wokschewicź. Kak žo hižo na tute wocžerſtwjenje wježeli! Ale jako bleschu wocžini, dohlada žo cźežzy sranje-

neho a błyschi, kak tón žalosczi. Wón k njemu dže, žo pokhili a dżerži jemu bleschu k hubomaj, so by jemu wokschewjenje popschał; jemu žamemu pak bě to wjetsche spokojenje hacž so by žam wupił, schtož w žwojej bleschi měješche: — wón je błużił.

Wulka khěža žo pali; woheń pschima dale a dale, a nichtó njemóže wjazy nuts, so by hischcże to a tamne wukhował. Tu pschiběži macź, kotraž njeje była domach a wola: „Hdże je moje dźěczo?“ Wona bě, jako bě dźěczo wušnyło, schła, žwoje wobstaracź. Wona chzyschce do khěže, ale jej wobarachu, dokelž widżachu, so njeby tam wjazy k dźěsczu doschła. Ale młody czerstwy człowjek je hotowy, po dźěczo hicź. Kajke czakanje, kajke proschenje! A wón pschinjeße dźěczo k maczeri; dźěsczu niczo njebě, ale młodženz bě czežky sranjeny a dyrbjeschе do hojerńje, hdźež je psches měžaz pschebywał; wulke bolosce je měł, ale rady je je snjeßł; wón běsche człowjske žiwjenje wukhował, wón běsche błużił.

Sskużicź, to njech je tebi napominanje ša twoje žiwjenje! Ty smějesch, je-li chzesch błużicź, składnosce k tomu doscź. Starschej pschinjeżetaj wschě wopory ja žwoje dźěczi. Pokažmy pak też w žwojim hromadźebyczu s druhimi, kajkeho ducha dźěczi žmy; tu je tajkich, kiž jenož na to myßla, kak mohli žwojich žobuczłowjekow ša žebje a žwoju žebiczinu wutrobu wužiwacź, so bychu jim dobytka pschinjeßli. Ale to njeje Jesußowy duch. Chzemy žo wjele bóle pschezo praschecź, kak mohli druhemu něschto bycź, jeho swjeżelicź, žwětko jemu pschinjesćź do jeho khudeho a cźěmneho žiwjenja, w jeho nusy a staroscźi jemu pomhacź — tak pschinjeżemy jemu Boha druhdy lepje hacž psches najrjeńsche žłowa. Tak žwoju žebiczinosćź pschewinjemy a Bohu prawje błużimy.

Jene žłowo pak hischcże, hdyž mamy cźerpicź, hdyž žmy khori abo hubjeni. Wuproschmy žebi też tu praweho kschesczijanskeho ducha.

Wono je wěste shonjenje, so khori pschewjele na žwoju khorosćź myßla a wočakuja, so też druhy na jich cźerpjenju dźěl bjeru, a tak husto njewopomnja, so maja tola žwoje nadawki dopjelnicź kaž hewak. Ty móżesch też w khorosćźach błużicź, hdyž niz s rukomaj tola se žwojej scźerpliwej a dźaknej wutrobu, kaž też s tym, so žo do Božeje wole podasch a wschitko jemu poručisch. Ty dyrbisch a móżesch też se twojej khorosćźu se žohnowanjom ša žwojich a druhich bycź. To rěka błużicź.

2. Ale kak móżemy to nawuknycź?!

Wotmolwjenje na tute praschenje je krótke. Najlepje jo nawuknjesch, hdyž k Jesußej dźesch. Hdże móhli jaßnischo widźecź, hacž pola Jesuża, schto to rěka: „Ssam žo sapręcź?“ Jeho zyke žiwjenje běsche błużicź, žo woprowacź, poßłuchacź, lubowacź. Pomyßlmy žebi na jeho žłowo: „Lischki maja jamy a ptaki pod njebjeßami maju hnězda; ale teho cźłowjeka žyn nima, hdźež by žwoju hłowu położił.“ Wón pschinjeße jedyn wopor po druhim hacž k najwjetschemu, so je žwoje žiwjenje dał, so by był Bohu poßłuschny a so by cźłowjekam błużił. Haj modlmy žo k lubosczi, kiž je na kschižu žo nam sjewiła! Hdyž žadyn cźłowjek, by Jesuß žebi žměł žadacź, so bychu druhy jemu błużili, ale cźłowjeka žyn njeje pschischoł, so by žebi dał błużicź, ale so by wón błużił a dał žwoje žiwjenje k wunóženju ša jich wjele.

A kotre běsche jeho prěnje žłowo, jako na kschižu wißasche? Je wón skorżił dla martry, kotruž měješche njescź? Ně, dobroproßył bě ša žwojich krjudowarjow, so by Bóh jim chzył wodacź. Wón, kaž w liscze na Hebrejskich cźitamy, na měsce žebi prjódkstajazeho wjeżela snoży kschiž, njerodźiwschi wo hańbu.

Praschamy žo, s wotkel je japoschtoł Pawoł móz brał ša žwoje skutkowanje, Boże kralestwo, s wotkel martrarjo móz ša žwoju rjekowsku žmjercź ša žwoju wěru, s wotkel Luther móz ša žwoje straschne a cźežke bědźenje, s wotkel wubjeru luboscź ša žwój lud, Pestalozzi a Falka luboscź ša dźěczi, mißionar luboscź k pohanam, žmilna žotra luboscź ke khorym: Wschitzy maju jenož jene wotmolwjenje, wschitzy pokasuja na kschiž a praja: to cźinjesche wón ša naš!

Jesuß pschiwoła nam wschitkim: Pój ša mnu! Hdyž žebi Bóh wot tebje žada, so by žo wostajił teho abo druheho, so by něschto woprował, hdyž Bóh cźi kschiž napołoži, pohladaj na Jesuża, so by tebje poßylnił, so móhł žwoju pschißłuschnosćź dopjelnicź a žo podacź do wole twojeho Boha. Bjes bědźenja to wschak njepóńdże, ale měj žo k Jesußej, a ty dobudźesch.

Sso sapręcź, žo pschewinycź je drje cźežke, ale tola kraßne dobycze. Ssebicźnemu wostanu njebjeża samknjene, temu pak, kiž žo žam pschewinje, žu njebjeża wotewrjene.

Hamjeń.

Jesußowy kschiž, nasche wumóženje!

Hłóß: Schtóž Bohu wjerschnemu žo poda.

Budź postrowjene, snamjo hnady,
Na kotrymž Sbóžnik wudycha
A psches žwój wopor se wschej' swady,
Nam troscht, měr wěczny warbowa!
Mje njenastróża hrěchow móz,
Wschak wujednany je mój Wótz!

Haj kschiž je žiwe drjewo wěrnym
A žylny schkit we wschěch wichorach.
Bóh woda hrěch wschěm jemu žwěrnym,
Jich wokschewja we cźerpjenjach.
Sa žmjercź, kiž mśda je poklecźa,
Nam žwoje sboże poskicźa.

Na Golgatha, — hdźež kschiž tam jeho, —
Nasch Wumóžeŕ nam shotowa
Se shubjeneho žwěta skeho
Tu runu schcźežku do njebja.
Naš kschiża powjesćź swjeżela,
Nam sbóžny domkhód pokasa.

Sso s kschiża błyschczi kraßna króna.
Nam wěra dawa žiwjenje.
Knjes s wutrobow styśk, njeměr wuhna,
Hdyž s rowa žiwy stanył je!
Joh' wopor Bóh je pschijimał,
Skutk wumóženja krónował.

Nětk njejßmy wjazy w hrěschnej winje.
Naš Jesuß s winy wumohł je,
Bóh s nami wschitko derje cźini,
Nam dawa hrěchow wodacze,
Psches žwojoh' Ssyna Khrystuża
Naš wjedże nuts do žiwjenja.

Budź khwalba naschom' Wumożerjej
Sa tajki wopor luboscze!
Cźesćź dajmy rowa pschekamarjej!
My we nim mamy žiwjenje!
Psches njeho Boże dźěczi my
A s hnady wěczńje sbóžni žmy!

J. W.

Póstne paczerje.

„Póstne paczerje ſa dźěczi a młodźinu ßo, da-li Bóh, we tutym tydźenju ſapoczinaju!“ Tele ßłowa ßłyſchach něhdy jako ßóżczo a w młodych lětach kóżde lěto pſchi ſapoczatku ßwjateho póſtneho cżaßa w Njeßwacżidlſkej woßadże njedźelu ſ klětki woſjewicź. Poſdźiſcho běch do zuſby wucżahnyka. Tak buchu ſa mnje tute ßłowa troſchku ſhubjene, niz pak zyle. Wone mi pſchezo dale klincża. Běchu mi tola twjerdże do pomjatka ſaſchczěpjene.

Hacż běchu tute póſtne paczerje tež w druhich ßerbſkich woßadach, to njewěm. My dźěczi wſchak mějachmy ſajim jenoż ſa to, ſchtoż naſch wulki farař Jurij Jakub-Njeßwacżidlſki cżinjeſche. Farař Jakub bě nam dźěczom něſchto druhe dyżli druſy fararjo a ludźo. Něſchto woßebite, wyßoke; ſ poczeſczowanjom k njemu ſhladowachmy. Hižo ſwonkownje ßo wón wuſnamjenjeſche ſe ßwojimi dołhimi włoßami a ſe ßwojej wubjernej cżornej draſtu. Jenoż w cżornej draſcże da ßo wón widźecź. Rycżeŕſki bě jeho wuſtup.

Bórſy po hodźoch ßo my dźěczi mjes ßobu praſchachmy: „Kajki budźeſch Ty kěrluſch na paczerjach ſpěwacź?“ To tehodla, ſo njebyſchtej dwě ßamßny kěrluſch wuknyłej. We póſtnym cżaßu běchmy my dźěczi pilne. Kóżde wuknjeſche jedyn póſtny kěrluſch, kotryż bě ßebi ßame wuſwoliło. Rad my wuknychmy, rad na paczerje dźěchmy. Po móżnoſczi wuknychmy dlěżſchi kěrluſch. Rad wuknychmy drje tehodla, dokelż tu ßamoſtatnje dźěłachmy. Wucżeŕ ßo njepraſcheſche ani hacż ßmy ßebi kěrluſch wuſwolili, ani hacż ßmy jón bjes ſmyłka nawuknyłe. Póſtne paczerje mějeſche farař Jakub w kóżdej wßy a wjeſzy woßebicże. Njedźelu ßłyſchachmy ſ klětki, w kotrej wjeſzy a pola kajkeje ßwójby paczerje budźa; to bě po móżnoſczi pſchezo pola ßamßneje ßwójby. Na paczerje dźěchu wſchě ſchulſke dźěczi, młódſcha młodźina a dźěcdojo a wowki, kiż njemóżachu tak huſto do Bożeho domu dońcź, a jeli ſo mějachu żadanje, móżachu po paczerjach Boże wotkaſanje wužicź. Tež dźěczi, kiż jutry do ſchule ſaſtupichu, huſto pſchińdźechu, jeliſo běchu ſchtucżku bjes ſmyłka nawuknyłe.

(Skónczenje ſcźěhuje.)

Poßwjeczenje noweje Lucżanſkeje zyrkwje.

(Skónczenje.)

Sbóżni ßu cżi, kiż Boże ßłowo ßłyſcha! Niz Martha, kotraż ßo jara ſtaraſche a wulzy prózowaſche, ale Marija, kotraż ßedźo k Jeſuſowymaj nohomaj na jeho rěcź poßłuchaſche, doſta khwalbu: „To jene je nuſne, Marija pak je ßebi dobry dźěl wuſwoliła, kotryż njebudże wot njeje wſaty.“ Luba woßada, k tomu je tebi tutón Boži dom pſches Bożu hnadu a dobrotu darjeny, ſo by tež tudy namakała to jene, ſchtoż nuſne je, tón dobry dźěl, kotryż ßo njedyrbi wot tebje wſacź.

Hdyż ma naſche żiwjenje bycź Boża ßłużba, dyrbimy tež do Bożich ßłużbow khodźicź. Bożemu ßłowu njemóżemy poßłuſchni bycź, hdyż ßej jo njedamy prědowacź. W Bożim domje ßo Boża ßłużba ſapoczina a w domjazym żiwjenju potom pokracżuje. Schtóż ke kemſchi njepſchińdże, je jako hoſpodař, kotryż na wußywje lutuje. Ale hdżeż ßo niczo njewußywa, njemóże tež niczo roſcź a njemóże ßo niczo żněcź. Tehodla, ſbóżni ßu cżi, kiż to ßłowo Boże ßłyſcha a to ßame wobarnuja. Hdyż cże, luba woßada, ſwony do ßwjatnizy Bożeje wołaja, potom njeſadźerż ßo ta, każ tamni cżłowjekojo w pſchirunanju, kiż ßo ſ próſdnymi ſamołwami ſamołwjeja a njepſchińdu. Mnoho ßu drje ſamołwow, ale wone wſchitke njebudu płacźicź pſched tym Knjeſom na ßudnym dnju.

Sbóżni ßu cżi, kiż to ßłowo Boże ßłyſcha a to ßame wobarnuja. Cżehodla niz: a po tym ßamym cżinja? Kóżde ßłowo naſcheho Knjeſa a Sbóżnika je ważne a prawe. Naſch Knjes ma prawje, hdyż praji: a to ßame wobarnuja! Schto cżini rola na polach ſe ſornjatkom? Wona jo w ßwojim klinje ſakhowa a wobarnuje. A potom hibaja ßo mozy w ſornjatku, wono ſkhadża, roſcże, ſrawi hacż do żnjow. A tak je tež naſcha wutroba tajka rola, a to ſornjatko je to ßłowo Boże. Tute ßłowo dyrbimy wobarnowacź. Potom budża ßo mozy tuteho ßłowa hibacź a pſchinjeßu płody. To ßłowo Boże dźěn żadyn morwy pißmik njeje. Wono płodźi wěru, wono naß poßłuſchnych cżini, a poßłuſchnoſcź je lěpſcha, dyżli wopor. Sſłowo Boże naß wucżi ßo modlicź, niz to ßwoje pytacź, wono naß wucżi naſchemu bliżſchemu ßłużicź, wono naß wucżi, ſo nimamy tudy żane wobſtajne měſto. ale ſo to pſchichodne pytamy. Rowy, kiż tutu zyrkej wobdawaja, njemóża naß molicź ani ſatraſchicź. Tam budźemy tež my k poßlednjemu wotpoczinkej położeni, ßnadź hižom prjedy, hacż ßebi to myßlimy. Tola to ßłowo Boże naß wucżi cżakacź na naſchu ßmjercź, na horjeſtawanje morwych a wěcżne żiwjenje w pſchichodnym kraleſtwje naſcheho Knjeſa a Sbóżnika. —

Po kěrluſchowej ſchtucżku dźakowaſche ßo farař Malink jako tukhwilny pſchedßyda Lucżanſkeje zyrkwinſkeje rady, knjeſej biſkopej, ſo je k nam pſchikhwatał, evangelſkemu konſiſtoriju, pruſkej wyſchnoſczi (ju ſaſtupowaſchtaj dwaj ſaſtupjerjej knježeŕſkeho pſchedßyndy a krajny radźicżel dr. Schmige-Wojerowſki), wſchěm rjemjeßlnikam a dźěłacżerjam, wſchěm daricżelam a pomoznikam, kiż ßu pomhali, Lucżanſku zyrkej natwaricź.

Nětko ſpěwaſche woßada prěnju ßerbſku ſchtucżku w nowym Bożim domje: „My knježe, ſ hnutej wutrobu cżi dźak a khwalbu damy!“ Farař na wotpoczinku Jurk, poßledni prědař w ſtarej zyrkwi, porěcża někotre ßerbſke ßłowa k woßadże. Nimale 7 lět dołho dyrbjeſche woßada na nowy Boži dom cżakacź. 1927 naſta wotpohlad, nowu zyrkej we Lucżu natwaricź. 1929 bu woßada nuſowana, ſ wjazy hacż 300 lět ſtareje zyrkwiczki wucżahnycź. Kak cżeżko bě to ſa woßadu! Żadanje po nowej zyrkwi bu pſchezo mózniſche. Ale mnoho ſadźěwkow dyrbjeſche ßo pſchewinycź. Tutón cżaß je nětk nimo. Rjany nowy Boži dom tu nětk ſteji. Dźak budź Bohu, ſo je nam wón tutón dźeń doczakacź dał! Njech wón pſchezo żohnuje ſe ßwojim ßwjatym Duchom tutón jemu poßwjeczeny dom!

„Do tutej Bożej ßwjatnizy nam ßwěru khodźicź dajcże!“ woßada ſaßo ſaſpěwa. Na to biſkop Zänker prěnje dźěczo we nowej zyrkwi wukſchcźě. Woßada ſaßo wuſpěwa kěrluſchowu ſchtucżku: „Ach, twoje ßłowo ßwjate njech bydli pola naß.“ Biſkop Zänker dźakowaſche ßo woßebje fararjej Malinkej, kantorej Rungej a zyrkwinſkej radże a ſaſtupjeŕſtwje ſa jich wulke prózowanje wo nowotwar zyrkwje. Knjes kantor Runga doſta woßebite cżeßne wopißmo. „Ach, ßwoje żohnowanje ſtaj k naſchej khudobje“, tak proßy woßady. Skónczny modlitwu wuſpěwa naſch biſkop. „Wótcże naſch“ my wſchitzy ſhromadnje. S biſkopſkim pożohnowanjom a ſ wuſpěwanjom kěrluſcha: „Njech Bohu dźakuje ßo wutroba wſchěch ludźi“ ßo rjana ßwjedźeńſka Boża ßłużba ſkónczi.

Pſchi koſeju a tykanzu we Wenigerez hoſcźeńzu namaka potom poßwjeczenje zyrkwje ßwój kónz. P.

Wusnamna wożadna shromadźizna w Drježdżanach.

Saschła njedźela bě ja ev. Sserbow sakskeje stolizy ważny dźeń. Sserbske kemsche a Boże wotkasanje w Kschižnej zyrkwi wschěch tudomnych Sserbow shromadźuja k duschownemu a duchownemu natwarej. Tak bě tež njedźelu wopyt kemschow dobry a ma žo wożebje wusběhnycź, so bě tež žerbska młodźina žylnje sastupjena. Wječor po kemschach pschisamkny žo derje wopytana wożadna shromadźizna, kiž měješche sa nasche kulturne prózowanja wjele wuspěcha. Shromadźizna žo sahaji se žerbskej hymnu. Po starym waschnju wěnowasche knjes farař Mjerwa s Bukez wożadnym žo na Lužizu a nasche žerbske strony žo počźahowazu narěcź. Je pschezo rjenje, hdyž žo na lubu domisnu spomina. Tež postrowjaze žłowa knjeza Kowarja, kiž běchu wożebje wěnowane knjesej fararjej Mjerwi a knježni dźowzy, kaž tež naschemu mischtrej Krawzej běchu smyšłapołne. Potom wuwi žo płódna rosmołwa dla naschich Sserbskich Nowin a njedźelnika evangelskich Sserbow „Pomhaj Bóh“. Pschedžyda wożady, kiž je sdobom tež pschedžyda towarstwa „Cžornoboha“, wożadne towarstwo evangelskich Sserbow w Drježdżanach, rěcžeše wo ważnosczi žerbskeho nowinarstwa a spominasche wożebje na nasch žerbski dźenik, kiž pódla „Pomhaj Bóh“ do wschěch naschich žwójbow žłuscha. Knjes farař Mjerwa rosłoži nětcžische położenje naschich cžažopišow, kiž njejžu rózjote. Tak poruczi Sserbske Nowiny naležnje wschěm dobrym Sserbam, so bychu tež se skutkom dopokasali, so žu žwěrni domisny. Tohorunja wobrasowasche nabožnu a narodnu luboscź katolskich Sserbow, kiž je sa naš pschikładna a skónczi žwoju rěcź s namołwjenjom woteběracź nasch njedźelski „Pomhaj Bóh“, kiž by dyrbjał bycź w kóždym žerbskim domje. Knjes hudźbny dir. Krawz spomni tež na nasche žerbske nadawki a radźi, hdyž hinak njeńdźe, shromadnje nasch dźenik woteběracź, (so kóždy połoju nježe). Probe-cžišła Sserbskich Nowin, Pomhaj Bóh a Mišionskeho Požoła žo rosdźělichu a napožledku bě móžno, schwarnu liczbu nowych woteběrarjow sapisacź sa nasche cžažopišy. Tute shromadźizna skónczi se spěwanjom naschich ludowych spěwow, na kotrymž měješche młodźina najwjazy podźěla. F. Th. H.

Zyrkej a stat.

Sa Snutskowne Mišionstwo je němski snutskowny minister dowolił sběrku na hažach a sběrku po domach, a to wot njedźele Judika hacź do njedźele Palmarum. Nětk žu wschitzy swołani, Snutskownemu Mišionstwu darowacź, woprowacź, Snutskownemu Mišionstwu, kotreż wucźbu Jesušoweho wulkeho pschirunanja wo žmilnym Samariskim wuskutkuje a Jesušowe žłowa wo luboscźi a žłuženju cžini. Palmarum, na prěnim dnju wulkeho tydźenja, kotryž nam luboscź Jesušowu najmóznischo prěduje, pschikhadźa Snutskowne Mišionstwo a proža wo dar luboscże, wo luboscź; hdyž žnadź cžlowjek hewak samolwjenje a wurěcź namaka a niczo njeda abo mało da — wo woprowanju hakle žaneje rěcże njeje! — w tutym tydźenju žwjateje luboscże zyle wěscże žaneje njenamaka, — abo wón nihdy njeje saczuł w žebi najmjeńscheje luboscże k Jesušej Khrystušej. My pak to tola žmy!

Sekty. Hanseatiski wožebity žud je 30 wukonjerjow sekty „Ernste Bibelforscher“ s jastwom khłostał. Woni běchu spytali, sakasanu sektu znowa wutworicź a wožiwicź a ludźi sa to hromadźili.

Schwedska je kraj, kotrehož lud je po žwojej wěrje najbóle psches jene. 98 prozentow luda žłuscha do protestantiskeje ludoweje zyrkwje; se 6 211 566 wobydlerjow je jich 6 195 000 evangelskich. Katolikow je jich něhdże 4100. We krajnej evangelskej zyrkwi sawosta jich tež 53 855 Baptistow; něhdże 7265 Baptistow je s njeje wustupiło. S Methodistow je jich w krajnej zyrkwi 1 627, swonka njeje 5452. Dissidentow, t. r. tajkich, kiž ani w krajnej zyrkwi ani w sekcże njeżu, je jich 800! — Je sajimawe, ras tute liczby runje se Schwedskeje shonicź, s kraja Gustav Adolfoweho a je pschirunowacź s druhimi.

Se Sserbow a s daloka.

S **wożadow do wożadow.** W pschezo wjazy Božich domach wuhotuja „skote konfirmazije“. A to je dobre tak a spomožne. Tuž pak njech tež wschudźom wożadni pomhaja pschihotowacź tute žwjatocžnoscże, tak s tym, so pscheproschuja, so napižma fararjej dawaja, a pschedewschěm, so jubilarojo, jubilarki žo njedaja wottraschicź, žnadź pucź krótschi abo dležschi do žužodneje abo dalscheje wożady hicź a tam, hdźež něhdy žwój kschcżeński žlub wobnowichu, s dźaknej wutrobu žwjecźicź „skotu konfirmaziju“.

Sažo je žo jedyn Boži dom wotpalił. W Seifhennersdorfje žwědcża cžorne rospadanki wo struchłej nozy, w kotrejž woheń wulki Boži dom sniczi. Je drje swěscżene, so tutón woheń wobschkodźeny miliny wód sawinowa. Nětk pschińdże nowa powěsczź, so woheń Boži dom sniczi. W žněhowych wichorach a njewjedrach pożlednich dnjow dyri błysk do katolskeho Božeho doma w Nagelshainje we Württembergskej. Mjeczela dla žo swopředka na kur njedohladachu. Jako jón pytnychu, bě žo woheń tak rosschěrił, so njebě woboram móžno, Boži dom wukhowacź. — Tute njewjedra žu wschelakeje schkody nacžiniłe. W Mehrstethenje dyri a sapali błysk twarjenje, a woheń, kotryž wudyri, sniczi tři domy a dwě bróžni.

Na pucź.

Dźenž, Judika, žu pruhowanja pacźerskich dźěcźi do konfirmazije. Schto je cžaž po konfirmaziji? Cžaž pruhowanja! Kak žy hacź žem tuto pruhowanje wobstał? Kak jo dźenža wobstejisch? Pożledni rosžud wo tym njemóže žadyn cžłowjek wuprajicź, tež ty niz. To móže jenož Jesuž Khrystuž. A schto praji wón wo tebi a twojim žiwjenju, kotreż bě žiwy po konfirmaziji? Hacź wón samóže prajicź: „Twoja wěra je wulka. Cžehń w měrje žwoju dróhu!“?

Listowanje.

Kni. L. a k. H. w Drj.: Dostach pożykzy a žo dźakuju jara. Dźak Wam sa wscho prózowanje wo žerbske nowinarstwo a tak tež sa nasche łopjeńko. Strowimy wutrobnje nowych cžitarjow, kotrychž scże nam Laetare pschidobyli. — K. J. W.: Wutrobnje dźak sa wscho; — pschedołhe pak njedyrbjałe spěwy sa nasche łopjeńko bycź. Redaktor.

Sa Palmarum: W...s w H. — Sa dalsche njedźele postaja k. w. f. S.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Rožacźizach (Rostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručznoscźi krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěsczernje w Drježdżanach wot Hłownoje žerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cžischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płacźi schtworcźělětnje 108 pjenježkow

Čišło 15

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 14. haprleje 1935 Bautzen

Njedźela Palmarum.

List na Kol. 2, 6 a 7.

Njedźela Palmarum, tutón wjeßoły a khutny dźeń, naß dopomni na prěnju njedźelu Palmarum, na tamny dźeń, na kotrymž je nasch Sbóžnik do Jerusalema nuts cźahnył. To běsche dźeń wulkeho wjeßela ßa město a lud. Kak łyskasche tehdy wschitkón lud! Wjele luda pschescźěrasche też drastu na pucź, a kak rjenje klinczesche to Hosianna se erta młodych a starych! Ale mjes tym, so lud ßo wjeßeli a Hosianna woła, běsche Jesuß srudny a ſ khutnymi myßlemi napjelnjeny. Wón wědźesche: tón ßamßny lud budźe bórsy, na cźichim pjatku, wołacź: „Kschižuj jeho, Kschižuj jeho!“ Lud njebudźe wo njeho, ale wo Barabaßa proßycź; zyle sjawnje na stronu słóscze stupi a saßudźi njewinoscź. A mjes wucźomnikami, kotsiž ſ nim tam do Jerusalema cźahnu, je też Pětr, kiž jeho sapřeje, je też Judasch, kiž jeho pscheradźi.

Też dźenßa nasch Knjes a Sbóžnik saßo psches nasch kraj, psches města a wßy cźehnje. Też dźenßa wjele luda jeho wita a se erta woßebje młodych kscheścźanow dźenßa to Hasiana ßłyschimy. Zyle wěscze ma tón Knjes ßwoje wjeßele na tym, so pacźerske dźěcźi dźenßa dobre wusnacźe wusnaja a pschißlubja, so chzedźa sa Jesußom khodźicź ßwoje žiwe dny. Ale też dźenßa Jesuß na wschitkich khutnje hlada a ßo prascha: „Hacź to tak wostanje?“ A njedyrbimy ßami na to spominacź, so je tak někotry, kiž běsche njedźelu Palmarum ßebi Jesußa sa wjedníka wuswolił, potom sa druhim — sa Barabaßom khodźił! Njedźela Palmarum je pschi wschěm wjeßelu, kotreż nam pschihotuje, tola khutny dźeń. Runje też dźeń słoteje konfirmazije, kotryž ßo saßo tu a tam ßwjecźi, nam to praji. Ssu wschitzy, kiž ßu psched połsta létami psched Knjesowym wołtarjom ßo poklonili, ßwój ßlub też dźerżeli? Hdyž też to abo tamne saßo sapomnimy, to jene wschak njeßměmy sapomnicź: „Kaž wy teho Knjesa Jesom Khrysta běschcże horje wsali, tak w nim khodźcże; kiž wy scże skhorjenjeni a natwarjeni w nim a wobtwjerdźeni psches wěru, jako scże nawucźeni.“

Toho Knjesa ßmy pschiwsali, ßmy rad wo nim ßłyscheli, kak je wón prědował a khorych hojił, so běsche pschecźel hrěschnikow, nasch Sbóžnik, kiž je sa naß na kschižu wumrěł, kiž je nam Božu luboscź sjewił, ßmjercź a row pschewinył a je žiwy do wscheje wěcźnoscże. Jemu ßmy ßwoju wutrobu dali, wěcźnu ßwěru ßlubili. Ale po tym to wo to dźěsche, so we wschědnym žiwjenju po tym cźinjachmy, schtož běchmy w pacźerskej wucźbje wuknyli. A schtož ßmy ßebi prjódk wsali, dyrbimy cźinicź: „Tak we nim khodźcże!“ W ßwěcże je doscź dobrych mužow a žonow, kotrychž móżemy ßebi sa dobry pschikład wsacź, ale psched Jesußom wschitzy niczo njejßu. Wón je tón najlěpschi, sa kotrymž móżemy khodźicź. W nim ßmy derje sakorjenjeni, ſ nim móżemy sle pschewinycź a wjele dobreho cźinicź. Runje kaž wulki dub we hłubokej semi ßo sakorjeni, tak dyrbimy ßo sakorjenicź w žiwjenju a wěrje ſ Jesußom. Potom smějemy pschezo móz a ßylnoscź.

Jesuß Khrystuß je ßylny sałožk, drohi wuswoleny rózkny kamjeń. Hdyž ßmy sakorjenjeni a natwarjeni w nim, nam niczo njeschkodźi, ani dwělowanje, ani bědźenje wěry. A hdyž hrěch naß cźwiluje, jeho hłóß naß woła: pójcże ke mni, hdyž scże wobcźeżeni! Jesuß je a wostanje nasch najlěpschi pschecźel, kiž chze ſ nami bycź, hdyž pola njeho wostanjemy.

Hdyž ßebi ſ tymi po létach saßo do wocźow hladamy, kiž dźenßa psched wołtarjom steja, so to móżemy jako tajzy, kiž ßu ßwěrni wostali, k temu pomhaj nam Bóh! Hamjeń!

Sa konfirmaziju.

Dźenß, lube dźěcźi, ſ wjeßekoscźu nětko
Sso chzecże ßwojom' Knjesej pschißlubicź

A Sbóžnikej, kiž na waß waži wschitko,
So Božim dźěčom mohł waß pschidźělicź.
Njech jeho ßwěrnej luboscźi,
Kiž też ſa nami dźe, ßo kóžde dowěri!

Hdźe było ſa waß hewak wukhowanje,
Hdyž ſ leſcźu pſchińdźetaj cźert, ßwět tu k wam.
A wabi waß jej' wſchelke ſpytowanje.
Wam ſaracźicź pucź prawy k njebjeßam,
Hacź jenoż pola Jeſuſa?
Tuž modlcźe ßo! Wón ſtóſcźi wobara.

Wy lubi, kiž ſcźe dźenß ßo ſhromadźiłe
We ßwjatnizy, pſchi Božim woltarju,
O kedźbujcźe, ſo byſchcźe njeſkomdźiłe,
Nětk ßwojom' Knjeſej dale ßłužicź tu!
Ach, kak ßo tola ſ liwkoſcźu
Wo ſbóžnoſcź ßwojej duſche telko pſchinjeßu!

Haj njej' to hnada, ſo tu wo naß rodźi,
Kiž Boži Ssyn a wjednik ßwěta je!
Ach, wón też, hdyž to chzecźe, wodźi,
Kaž ßwěrny pſchecźel waß pſches žiwjenje!
Strach njehroſy wſchak wowzam tu,
Kaž dołho woſtanu pſchi dobrym paſtyrju.

Też Jeſuß je ßo, na to ſpominajcźe,
Sa waſche winy podał k woporu.
Tuž ſ luboscźu ßo jemu pſchepodajcźe
W horju kóždym, kaž we wjeßelu!
Tón wuſwoli cźěŕ prawu ßej,
Kiž dowěri ßo zyle ßwojom' Sbóžnikej. H. B.

Kěrluſch konfirmazije.

„Czemy hicź do „doma ſtarych a khorych" a jim ſpěwacź a ſ tym jich ſwjeßelicź!" rěkaſche to ras wjecźor w ſhromadźiſnje młodych holzow. A wjedniza ſwoli rad do toho. Njeje tola nadawk tajkich ſjednocźenſtwow, kaž je naſcha evangelſka młodźina ma, jenoż, ſo ßame ſaßo něſchto maja a ſo ßame ßebi něſchto wuhotuja; ně, maja a chzedźa też druhim něſchto dacź — a ßłužicź.

Tuž tam njedźelu Judica dźěchu a ſpěwachu, a to we wjetſchej iſtwi, w kotrejž bě ßo jich wjazy ſ tutoho doma ſhromadźiło, a tohorunja w jenotliwych iſtwach, w kotrychž běchu khori a bědni. A ſo ſ tutej ßłužbu ſwjeßelichu, to widźachu a ßłyſchachu. —

Spěwachu runje w iſtwicźzy, w kotrejž žónſka leżeſche. Bě drje hižo ſtarſcha. Po jeje wobliczu ſnajmjeńſcha. Ale na tutym wobliczu bě telko ſapißane, ſo mohło to też młodej napohlad ſtareje dacź: ból a boloſcź, żadoſcźe a požadanje, hida a ſawiſcź. Spěwajo hižo widźachu, kak ßo ſahubjene wobliczo pſcheměnja, kak buſchtej wóczzy połnej ßylſow, kak ßo ßylſy poczachu po lizomaj ronicź. Doſpěwachu kěrluſch a ſaſpěwachu druhi:

„Jeſu, prjedy dźi
Nam tu na ſemi.
Njedaj ßo nam dołho komdźicź
Ani hnadnoh' cźaßa ſkomdźicź;
Wjedź naß ſa ruku
K Wótzej do domu"

Schtuczźku po ſchtuczźzy ſpěwachu; jako doſpěwachu, płakaſche žónſka ſ hłoßom. Se ßylſami we wóczźkomaj ſtejachu holzy we wutrobje hnute.

To prěnje, ſchtoż žónſka, ßo ſměrowawſchi, cźinjeſche, bě, ſo ßo wjedniza a holzam ſ płacźa połnym hłoßom dźakowaſche. A widźo drje we wóczźkomaj njewuprajene praſchenje, powědaſche, cźehodla ju kěrluſch tak hnu, měnjo, ſo móže ſ tym ſdobom ſpěwarkam ßłužbu dźaka wopokaſacź a ſdobom ßłužbu ſa cźaß žiwjenja.

Judica bě też wona něhdy pſched woßadu jako pacźeŕſke dźěczo ßwoje wotmołwjenja daka a też prěnju ſchtuczźku kěrluſcha: „Jeſu prjedy dźi nam tu na ſemi" ſpěwała a Palmarum bu wona konfirměrowana. Bě ßo wjeßeliła, ſo je nětko ſe ſchule a ſo ßmě pſched wołtař konfirmazije ſtupicź. Bě też pſched nim ßo ßobu ſaßo modliła:

„Jeſu prjedy dźi
Nam tu na ſemi,
Njedaj ßo nam dołho komdźicź
Ani hnadnoh' cźaßa ſkomdźicź."

Bě rjenje było — a rjenje bě potom w žiwjenju. Pſchińdźe do měſta, pſchińdźechu towarſchki — a pſchińdźechu towarſchojo. A w jich towarſtwje bě zyle ſ pomjatka puſchcźiła, ſo bě něhdy ſpěwała:

„Njedaj ßo nam dołho komdźicź
Ani hnadnoh' cźaßa ſkomdźicź."

Bě kedźbowała bóle na ßłowa a ſpěwy towarſchkow a towarſchow a tak ſmyliła pucźa. Duzy po nim bě ſhubiła cźiſtoſcź duſche a cźiſtoſcź cźěła, pózcźiwoſcź.

A tak ras na wopacźnym pucźu, njebě wjazy hacź na prawy dóſchła, a tak na ſchcźeżzy do hłubiny njebě ßo ſdźerżecź mohła, bě hłubje a hłubje ſchło.

Njemandźelſke dźěczo! Skónczńje mandźelſtwo ſ druhim nanom, a tuto ſłamane! A ſaßo druhe mandźelſtwo! W tutym ſjebanje! A ſchto wſcho hiſchcźe! Wutroba połna hidy, hněwa, ſawiſcźe, wjecźenja, hłowa a cźuwy khore — a też cźěło. —

A nětko tutón kěrluſch! A tam na nabożnej protyzy ßłowo „Judica" a wußłyſchane mjeno „Palmarum" a tute ſbożowne wobliczа pſchi ſpěwje! To bě pſchewjele — abo ně, to bě runje to, ſchtoż wutrobu, duſchu pſchewiny, ſaßakloſcź a ſtwjerdnjenoſcź rosmjecźe a ſmjehcźi!

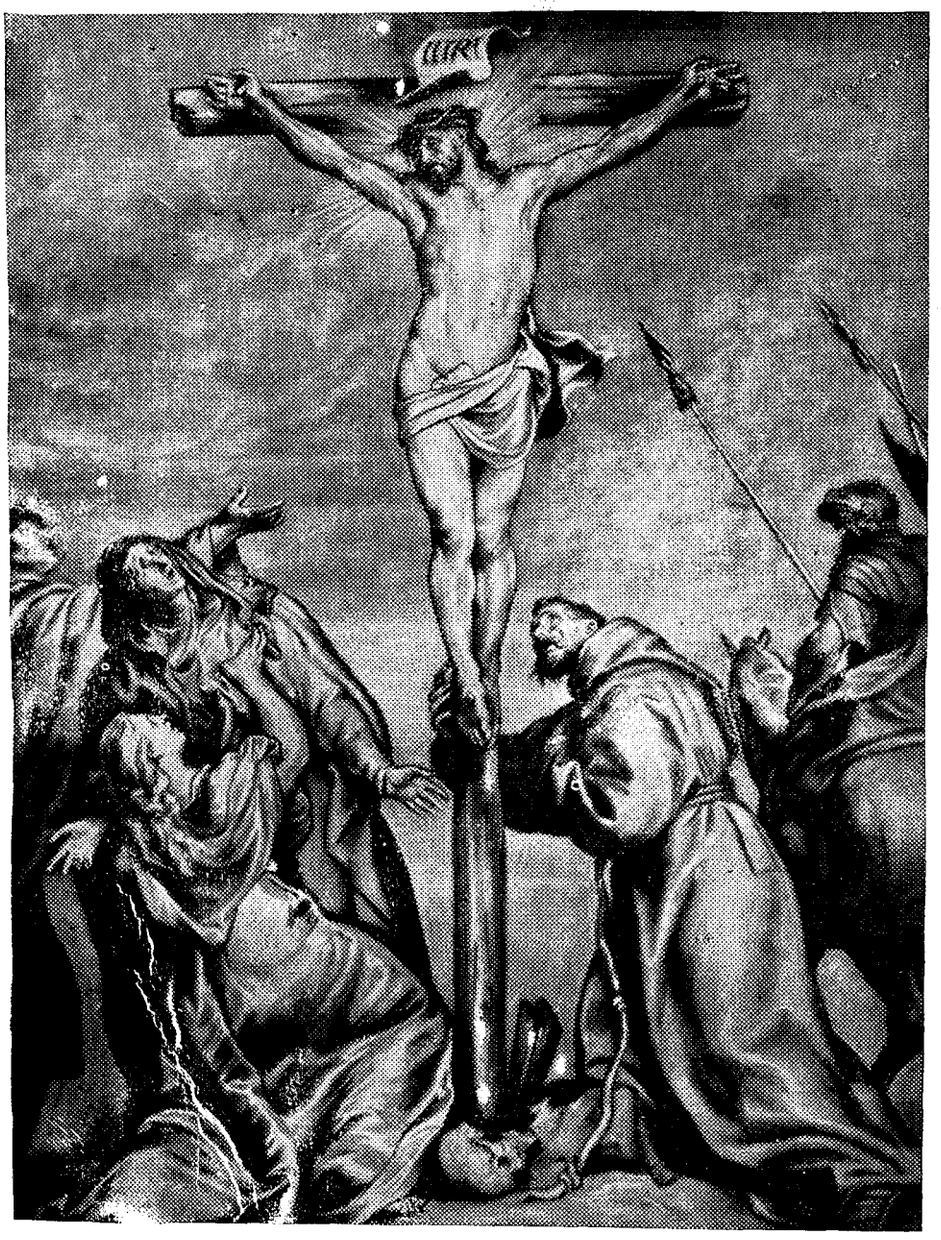
Ssylſy, kiž ßo ronjachu, běchu ßylſy roskacźa a pokuty, ßylſy dźakownoſcźe a wjeßela — wſcho hromadźe ſnamjo ſboża. A ſchtó bě ßobu ſbożowny? Młode holzy ſe ßwojej wjednizu. A jena kaž druha da ßo w tutej ßwjatej hodźinje ſnowa konfirměrowacź, cźinjo woboje, wobnowjejo wuſnacźe a wobnowjejo ßlubjenje. Bě tola Bóh jim wſchěm ſpožcził, je wužiwajo jako ßwój grat, bycź khorej pomoznizy k ſbóžnej, k ſbożownej konfirmaziji.

Póſtne pacźerje.

(Skónczenje.)

Ja běch runje 5. lěto pſchekrocźiła, jako prěni krócź pacźerje wopytach. A to měješche ßo tak: Ssotra jutry do ſchule ſaſtupi a tuž ßmědźeſche prěni krócź na póſtne pacźerje hicź, a to bě ſa mnje ſlě. Proſchach a pſchesczěhach nana a wowku — macź bě nam wumrěła — hacź njeßměm ßobu. Skónczńje je mi nan to dowolił a je kěrluſchk „Jako wowzka Jeſuſa" ſe Zionſkich Hłoßow ſa mnje wuſwolił. Lohko wuknych, tuž rucźe nawuknych. Ssotra wuknjeſche: „Jeſuß, Jeſuß je to mjeno". Wjecźor we łożu ßebi jena druhej ſpěwachmoj, a tak nawuknychmoj wobaj kěrluſchej. Żedźliwje nětk na tón dźeń cźakachmoj, kiž ſkónczńje pſchińdźe.

Wowka naju najlěpſchu draſtu ſwobleka, a nětko mějachmy cźakacź, doniž fararja po ſchcźeżzy pſchińdźo njewuhladachmoj. Wowka namaj dobre napominanje ßobu da:

Cźichi pjatk.

Hłóß: Naſche dźĕło je ßo ſtało.

Jeſußa ſli na kſchiž bija
W jeho ßwjatej njewinje;
Słóſcź kaž wodu do ßo pija;
Bóh to dopuſchćźił jim je.

Jeſuß Khryſtuß nĕtko mrĕje
Sa naß wulkich hrĕſchnikow;
Nĕtko naſcha duſcha ſmĕje
Wumoženje wot hrĕchow.

Luboſcź ſkutk ßwój dokonjała:
Woſtajiła žiwjenje,
Hrĕch a cźeſcź nam wotewſaka
K cźeſcźi Boha Wótza je!

Poklakmy ßo pola kſchiža!
Hiſchcźe mamy hnadny cźaß!
Jeſu, hrĕſchnizy ßo bliža,
Khwalicź, ſo ßy wumohł naß.

Cźeſcź budź Tebi do wĕcźnoſcźe,
Kſchižowany Jeſußo!
Kĕrluſch naſch do wyßokoſcźe
Wot ſemje Cźi ſběhaj ßo!

Tebje wĕcźnje khwalicź chcźemy,
Twój lud, twoje herbſtwo my,
S tobu ſbóžnje wotßal dźemy!
S hnady Boże dźĕcźi ßmy!

J. W.

„Ssedźtaj pĕknje, cźiſche! Stykńtej ruczźy! Njebimbajtej ſ nohomaj!“ atd. Najwažniſche pak bĕ: „Wótrĕjtej ſtupniczki cźiſcźe, prjedy hacź k Židezom do jſtwy ſaſtupitej!“ Wſchĕ wjeßne dźĕcźi bĕchu tu hižo ſhromadźene. Dokelž bĕchmoj najmjeńſchej, mĕjachmoj ßo na wjetſchu heczku ßydnycź a dóſtachmoj wot Židoweje kóžda kuſk zokora. Zokor bĕ nam dźĕcźom tehdy nĕſchto žadniſche, njedźelſke, niczo ſa wſchĕdny dźeń. Mjes tym bĕ farař dóſchoł, wſchĕch powitał a nĕkotre ßłowa wo Sbóžnikowym cźerpjenju k nam porĕczał. Nĕtk hnydom ſapocźa naß pſcheßłyſchowacź. Pola tych najmjeńſchich pſchezo ſapocźinaſche a tak tón krócź pola mje. Bjes ſmylka pſchednjeßech — „ſpĕwach“ my to mjenowachmy. — Też ßotra bjes ſmylka ſpĕwaſche. Schtó je naju wucźił, ßo farař praſcheſche. To ßo wón wſchĕ małe dźĕcźi praſcheſche; też ſa jich mjenom ßo je praſcheſche. Naju wſchak wón hižo ſnajeſche, dokelž bĕ pola wowki pobył. Wjetſche dźĕcźi wón nimale wſchĕ ſnajeſche. Tak nĕtk jene dźĕcźo po druhim ßwój kĕrluſch ſpĕwaſche, ſkónczńje młodźina. Myleſche-li ßo dźĕcźo, farař ßnano dwójcź dale pomhaſche, tſecźi krócź pak bĕ to jene ßurowe: „Ssydń ßo!“ a to bĕ wohańbjaze, dale žane ßłowo, žadyn porok. Porok bĕ na fararjowe wobliczo ſ jaßnymi pißmikami napißany, kotrež my dźĕcźi pſchederje ſnajachmy. Cźiſche ſe ſtyſknjenymaj rukomaj ſedźachmy na ławkach pſchi ſcźĕnje. Wulzy na ſtołach. Bĕda pak, jeliſo ſapocźa jedyn ſ hólzow ſ nohomaj bimbacź, abo ßnano ſa fararjowym khribjetom ßwojemu ßußodej nĕſchto do wucha ſchepnycź! Nutrne a cźiche mĕjachmy ſedźecź ani na prawo ani na lĕwo ßo wobroczecź. A tola my dźĕcźi pacźerje tak lubowachmy kaž też fararja! Kaž ſ tutych prĕnich pacźerjow domoj dźĕch, nimam niczo w pomjatku. Jara ſpodźiwne mi jenož bĕ, ſo ßmĕdźeſche Židowa, ſedźo na kachlowej ławzy khoſej mlĕcź, hdyž mĕjachmy my dźĕcźi tola tak cźiſchinko ſedźecź.

Tak ſeſnachmy my dźĕcźi póſtne kĕrluſche, ſeſnachmy ßo też ſ naſchim fararjom, a to bĕ rjenje. Moje prĕnje pacźerje pak ßu mi twjerdźe w pomjatku a tohorunja kĕrluſch:

„Jako wowzka Jeſußa,
Ssym ja połna wjeßela,
Wón, mój paſtyŕ ſa mnu khodźi,
Mje na ſtrowej paſtwje wodźi.
Wón mje ſnaje lubuje
A mje ſ mjenom mjenuje.

Ssej pod kijom paſtyrja
Sswój khlĕb wowzka namaka,
Kotryž ſa nju ſtajnje khowa
A ju k naßyczenju woła.
A hdyž wona laczna je,
Wón ju k žórkej dowjedźe.

Njedyrbjała wowczjikczka
Tehodla bycz wjeßoła?
Pschetoz po tych rjanych lětach
Budu w njebju w rjeńschich hětach
Bydlicz w ruzy pastyrja,
Wobschożena wowczjikczka. L.

Sa paczeŕske dżěczi.

S Bernburga pischu wo nowym waschnju, po kotrymž ßo tam paczeŕske dżěczi maja: Kóżde paczeŕske dżěczo dari tam ßwojej gmejnje schtomik. Tutón ßadża pschi jenej ſ nowych dróhow. S tutym chzeja wosnamjenicz wuske ßwjaſki, kotrež młodżinu a domisnu jednoczeja.

Schtó chzył prajicz, so to njeje pěkne waschnje?

So paczeŕske dżěczo na dnju ßwojeje konfirmazije něschto dari, wopruje — to ßo ßamo rosumi. Runje na tutym dnju ma tola sa wjele ßo dżakowacz jim jich wjele; pschedewschěm Bohu. Tak drje dawa ßwój dżakny dar paczeŕske dżěczo ßwojej zyrkwi, Knjesowemu mißionſtwu abo hewak sa něschto spomożne a dobre. Bjes tajkeho wopokasma dżakownoscże a luboscże njemóże na tutym dnju tola żane paczeŕske dżěczo bycz.

„Ja ßym wam hekßempl dał, so byschcże tez wy czinili, każ ßym ja wam czinił.“

A schto bě tutón „hekßempel“, kotryż je nam Jesuß dał? Wón smy ßwojim wucżomnikam nosy a dżesche: „...tez wy dyrbicże ßebi jedyn druhemu nosy mycz!“

Schto chze wón ſ tym prajicz? Něschto podobne, schtoż wón praji ſ pschirunanjom wo ßmilnym Samaritſkim. S tutym pschirunanjom wón wotmolwi a praji: Ty ßy tomu bliżschi, kotryż twojeje pomozy potrjeba!“ Tu wucżi wón se ßłowom a skutkom: Sskuż tomu, kotryż ßłużby potrjeba, ſ tej ßłużbu, kotruż potrjeba, byrnjez tuta ßłużba niska była — każ bě tehdy niska ßłużba nosy mycz — a byrnjez tón, kotryż ßłużby potrjeba, niski był!

S druhimi ßłowami to tez rěka: Dżi a czjiń ßobu ßłużbu Snutskowneho mißionſtwa, kotrež ßo dżenża, każ hižo tute dny, khłapa wo durje a wutroby. Snutskowne mißionſtwo dżě chze wschudżom tam ßłużicz, hdżez ßłużby potrjebaja.

Zyrkej a ſtat.

Nowe póhanſtwo, wo kotrymž ßmy tu huscżiſcho pißali, ßo hiba. We Wrótßławju wotměchu jeho pschiwißowarjo dwójzy protestowazu shromadżiſnu pschecżiwo tomu, so radijo kſchescżijanſke nabożne nutrnoscże scżele. Tohorunja ßu na ßwojich shromadżiſnach wustupili pschecżiwo Bożim ßłużbam ſ tymi, kotſiż do schule du.

Diakonißy. Wone ßłuża w kraju a ludu w kſchescżijanſkej luboscżi, wone du pak tez do wukraja, a ßłuża tam runje tak. W tukhwilu je jich 529 diakonißow ſ macżernych domow Němſkeje we wukraju. Tak je Kaiſerswerthſki dom ßam 100 ßotrow wupóßłał do Italſkeje, Paleſtiny, Syriſkeje, Egiptowſkeje a Turkowſkeje. W Braſiliſkej ſkutkuje jich 61 ßotrow Wittenbergſkeho doma Kathariny, w Khinje 14 ßotrow Stuttgartſkeho doma diakonißow. A runje w poßlednim czaßu je jich ſ wukraja wjaz a wjaz próſtwow dóschło, so bychu jim diakonißy póßłali. Tu widżimy, kak wobschěrna a kak witana ßłużba naschich evangelſkich ßmilnych ßotrow je.

Se Sserbow a ſ daloka.

Evangelſka zyrkej Awſtriſkeje wosjewja wschelake liczby se sańdżeneho lěta 1934. Po tym je jich 1934 do evangelſkeje zyrkwje pschestupiło 25140; ſ tutych bě jich 17551 tajkich, kotſiż běchu bjes nabożiny, potajkim ſwonka zyrkwje. S romſko-katolſkeje zyrkwje pschestupi jich do evangelſkeje zyrkwje 7415, se Żidowſtwa 120 a ſ druhich wěruwusnaczow 54. Se evangelſkeje zyrkwje wustupiło je jich 1696.

Nowu wjeß twarja pola Heidelberga na tych leżomnoscżach, na kotrychż bě do 30lětneje wójny wjeß Eberhardtsweiler stała. W 30lětnej wójnje bu tuta wjeß sniczena a ßo jhubi. Nowa wjeß smeje 38 dworow.

Do wożadow. W Awſtriſkej hiba ßo evangelſke hibanje dale, a wjazy a wjazy pschikhadża jich ſ katolſkeje zyrkwje do evangelſkeje, tak wożebje w Salzburgſkej, w krajinje, kotraż je ſrudnje a ſdobom tola ßławnje snata po zyłym kſchescżijanſkim ßwěcże. Buchu tam tola Evangelſzy pſched 150 lětami żałoſtnje pschescżěhani a wostachu ßwěrni, haj, ßo njekomdżichu wulki Lutherowy kěrluſch tez se skutkom spěwacz:

„Hdyż woni wosmu nam
Wſchě czaßne kubła tam,
Wſchak ſ toho nimaju
Ssej niczo k lěpſchemu:
Nam dyrbi njebjo wostacz.“

W Salzburgu ßamym je 1934 na 1000 wożobow farſtwu wosjewiło, so do evangelſkeje zyrkwje ſastupi; połoja ſ nich je tez hižo trěbne ſtatne wopißmo sa to dostała. Dokelż mohł wulki pschiběżk zyłej evangelſkej zyrkwi ſchkodżecz, pruhuje ßo kóżdy pad ßwěru. — S wjele krajinow pschikhadżeja powěſcże,, so jich wjazy a wjazy kemſchi khodżi. Tak ma evangelſki Bożi dom w Salzburgu na porjadnej njedżeli wjazy kemſcherjow hacz pjedy Czjichi pjatk. W Jtzlingu a Maxglanu chzeja „nuſnu zyrkej“ pschiprawicz. — Njeje to niczo, schtoż ma ßo do naſchich wożadow ſwołacz?

Turkowſka wyſchnoscz chze tydżeńſki ßwjaty dżeń pscheměnicz abo pschepołożicz. Nětkle tam ßwjecża pjatk. W pschichodże chzeja tam tez, każ w Europje wſchudżom, njedżelu ßwjeczicz. To pak drje je mjenje pschikhilenoscz ke kſchescżijanſkej wěrje a bóle naprawa hoſpodarſkeho raſa. Wikowanje dyrbi ßo tak pschirunacz wikowanju Europy a Ameriki.

W **Japanſkej** ßu nětk tez w japanſkim radiju ßłyſcheli prěnje kſchescżijanſke pschednoschki. Univerſitny profeßor rěczesche wo hłownych wězach kſchescżijanſkeje wěry w 6 pschednoschkach. Sajim mjes Japanzami ſda ßo bycz wulki. To ſjewi ßo w dopißach a w tym, so ßo wjazy Biblijow pschedawa.

Na pucz.

„Schtóż je ſapoczał kſchescżijan bycz, nima ßo ſa to, so kſchescżijan je, ně, żada ßebi, ßo ſczinicz kſchescżijan; a czim bóle wón roſcże a pschibywa, czim bóle pyta, ßo kſchescżijan ſczinicz, a czim mjenje ßo wón ſa to ma, ſa to je.“

Njeje tuto Lutherowe ßłowo każ ßłowo ſa Palmarum a to ſa tych, kiż dżenża ſtupja pſched wołaŕ Knjesowy a niz mjenje ſa tych, kiż pſched lětom a pſched lětami ſtupichu pſched wołtaŕ Knjesowy.

Liſtowanje. Sa Jutry a Quaſimodogeniti poſtaji k. w. f. S. — Sa Miſ. Dom.: T. w B.

Samotwity redaktor farař Wyrgacz w Nożaczizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſczernje w Drjeżdżanach wot Hłownoweje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Czjiſchcz „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płaczi ſchtwórczělětnje 108 pjenjezkow

Čžišło 16

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 21. haprleje 1935 Bautzen

Jutry 1935.

Matth. 28, 1—10.

Khryſt je ſ rowa ſtanył
A ſe wſchej martry cžahnył;
Sso ſ teho mamy ſradowacź,
A Khryſtuß chże naß troſchtowacź,
Kyrie eleis!

Tak ßměmy dźenża saßo ßwój wjeßoły jutrowny kěrluſch ſanoſchowacź. „Khryſtuß je ſtanył, wón je woprawdźe ſtanył!“ tak ßo wěrjazy na jutrownym ranju mjes ßobu ſtrowja. „Sſłyſch kóždy: Jeſuß žiwy je, nad rowom dobywſchi; nětk ſ hnady wſchitkich žohnuje, je wěcžnje mjes nami!“ A naſch Luther, w cjeżkich ſpytowanjach ſtejo, ßej na blido napiża tole krótke kacžanſke ßłowo: „vivit, vivit“, — to rěka: „Wón je žiwy!“

Jandźel pſchi wotewrjenym rowje žónſkim pſchipowjeda: „Njebojcże ßo; ja wěm, ſo wy Jeſuża teho kſchižowaneho pytacże; wón njeje tudy; pſchetoż wón je ſtanył!“ S toho ßo nam rosjaßni, kak k prawym jutram pſchińdźemy: dyrbimy kſchižowaneho pytacź, chzemy-li horjeſtanjeneho žiweho Knjeſa wěſcże a wjeßeli bycź.

Haj, tón kſchižowany je ſtanył!

Tehodla je jutrowna powjeſcź tajka wjeßoła, dokelž ßo Bóh jutry ke kſchižowanemu wuſnaje. To ßej tola ſžyła njeſamóžemy wumyßlicź, w kajkej ſrudobje ßo Knjeſowi wuczomnizy na wjecžor Cžicheho pjatka widźachu, póſnajo: Jeſuß, naſch miſchtr je morwy! Hacž drje ßo woni njejßu hacž do poßlednjeho wokomika nadźijeli, ſo Bóh hiſchcże tola ſkónczńje někajki dźiw cžini, tak ſo Jeſuß žiwy woſtanje? Njeby wón ſ tym wopokaſał, kajku běchu tu njeprawdu cžinili njepſchecželjo, ſo jeho ſaßudźichu a kſchižowachu? Njebě to Bóh ßwojemu Ssynej, poßłuſchnemu hacž do ßmjercże na kſchižu winojty? „Wón je ßo Bohu dowěrił, tón njech jemu nětk pomha, jeli ſo ma ſpodobanje nad nim!“ — dyrbjachu njepſchecželjo, hdyž kſchižowaneho takle leſtrowachu a jeho wußměſchowachu, nad nim dobywacź? Schtó móże a chże ßo potom hiſchcże Bohu dowěricź, kiž takle ßwojeho Ssyna we najwjetſchej nuſy wopuſchcźi? — Ale tajki dźiw njebě ßo ſtał! Njedyrbjała ßo tak zyła wěra wucžomnikow do Božeje prawdoſcże a luboſcże, kajkuž běſche runje Jeſuß chzył w nich ſbudźicź, na Golgatha wumrjecź a ſahinycź? Zyle wěſcże ſtejachu woni tam, hdźež Jeſuża mrějazeho widźachu, na roſpadankach ßwojeje zyłeje wěry do njeho a do Boha. „Hdźe woſtanje Boża luboſcź a prawdoſcź, tak ſo woni tola dyrbjachu Cžichi pjatk praſchecź — „hdyž ßo wona ani jowle njeſjewi?“ Kak móże Bóh tajke něſchto dopuſchcźicź? — Hdyž na kónzu tajkeho žiwjenja, kajkež běſche Jeſuß wjedł, niczo druhe njeſteji hacž ßmjercź na kſchižu, — potom chzemy my cžłowjekojo ßo wſcheje dalſcheje wěry a nadźije woſtajicź, potom chzemy jěſcź a picź, pſchetoż jutry ßmy morwi, potom ßo Bóh tola — je-li ſo ſžyła je — njeſtara wo prawdoſcź abo njeprawdoſcź cžłowjekow, potom njeje ani na ßwěcże ani w njebjeßach najmjeńſcheje prawdoſcże, potom knježi jenoż ßlepy pſchipad abo někajka ßurowa njeßmilna móz nad nami. — Ale ně, moji lubi cžitarjo: „Nětk je Khryſtuß ſtanył wot morwych!“ Cžłowjekojo jeho kſchižowachu, ale Bóh je jeho ſbudźił a Knjeſa a wumožnika cžinił! To je wjeßoła jutrowna powjeſcź ſ jandźelſkeho erta. Prózdny row ju wobtwjerdźuje ſrudźenym žónſkim a wjazore ſjewjenja ſtawaneho Knjeſa hacž do jeho k njebjuſtpicża. Nětk je wón pſchipóſnaty wot Wótza jako Boži Ssyn, kiž je wěrnoſcź rěcžał, hdyž je na praſchenje wyſchſcheho měſchnika wotmolwił: „Haj, ja ßym ßyn žiweho Boha!“ A nětk wucžomnizy wjedźachu kaž tež my to nětk wěmy, ſo je wſchitko, ſchtoż je Jeſuß wo Wótzu rěcžał, połna wěcžna wěrnoſcź. Bóh ßam, ßo ke kſchižowanemu jutry wuſnawſchi,

je ſ tym też rukowanje a wobtwjerdźenje dał nam a naſchej wěrje a nadźiji do naſcheho wumoženja a wěčneho žiwjenja pſches teho kſchižowaneho. Nětk Bóh žam nam roskładuje potajnſtwo kſchiža, ſo dyrbjeſche Khryſtuš naſcheho hrěcha dla wumrjećˊ, ſo pak je ſtanył naſcheje prawdoſćze dla. Schtoż bě proſeta Jeſajaš hižom (Jeſ. 53, 4—7) wěſchćił wo Božim jehnjećˊu a ſchtoż ludźo prjedy njemóžachu hiſchćze roſumićˊ, to je nětk Bóh žam Cźichi pjatk a jutry do žwětła ſtajił, tak ſo žu kóždemu, kiž dobru wolu ma, Boże pućze w Khryſtuſowym a naſchim cźerpjenju a žiwjenju wotkryte a wujaſnjene. We wumrjećˊu tuteho njewinowateho jehnjećza je wumoženje zyłeho žwěta wobſamknjene, to nětk jutry wučžomnizy nawuknychu a teho žměmy też my žo wjeſelićˊ a nadźijećˊ w twjerdym dowěrjenju. Khryſtuš je žiwy, a my dyrbimy też ſ nim žiwi bycˊ, potajkim njeje wón podarmo wumrjeł, ale runje jeho wumrjećze je naſche wumóženje. Tajkeje wěry a nadźije ſradуj žo jutry, o kſcheſcźijanſtwo!

Ale kak? Ssmy dha woprawdźe my hižom wumóženi wot wſchitkich hrěchow wot žmjercze a wot mozy cźerta? Njeknježi hiſchćze pſchezo hrěch w naš a wokoło naš, njeſacžuwamy móz žmjercze a ſteho njepſcheczela na žwěcze? Tehodla tola pſchezo hiſchćze telko žylſow pſchi rowach, telko ſtyſknoſcze naſchich a zuſnych hrěchow dla, telko bědźenja pſchecźiwo mozy ſteho mjes cźłowjekami. A tola: „tón kſchižowany je ſtanył“, to je nam ſkónczˊnje ſawdawk też naſcheho doſpołneho wumóženja pſches žiweho Knjeſa. Jeſuš Khryſtuš dyrbi nětk knjeżicˊ, doniž njeje žej wſchitkich njepſcheczelow podcźiżnył, a poſledni njepſcheczel, kiž podcźiżnjeny budźe, je žmjercˊ. Hižom nětk je jej žahadło wſate, wona naš wjazy njemóže dźělicˊ wot Božeje luboſcze, kotraž w Khryſtuſu Jeſuſu je; ale doſpołnje pſchewinjena budźe tola žmjercˊ hakle na tamnym dnju wulkeho horjeſtawanja, hdyž Khryſtuš też naſche žmjertne cźěło pſchekrażni, ſo podobne budźe jeho pſchekrażnjenemu cźěłu a my potom kaž tamne žónſke ſtanjeneho widźimy a jeho pſchecźelne poſtrowjenje žłyſchimy. Potom njebudźe jenož wſcha žłaboſcˊ wot naš wſata, ale też wſchón hrěch. Też tu budźemy dźeń wote dnja bóle wot njeje wučžiſcźeni we wſchědnej pokućze. Tak bědźmy žo ſcźerpliwi we bědźenju, kotreż je nam napołożene a pohladajmy na Jeſuša, kiž je ſpočzatk a kónz wſcheje wěry. Haj, wono budźe wſchitko dokonjane, też nowe njebjo a nowa ſemja, hdźež potom prawdoſcˊ bydli, wſchitko, po cźim žo też wſcho ſtworjenje wokoło naš žedźi wſchitko. Dokelž tón kſchižowany je ſtanył. — „Bóh twari na rospadankach“, je Hermann Oeſer prajił. Haj, nětk žu jutry po Cźichim pjatku. Prawiza teho Knjeſa je powyſchena, prawiza teho Knjeſa dobywa! Halleluja! Hamjeń.

Jutry, žwjedźeń wyſkanja.

Schtó njeby chtył žo Jutry wjeżelicˊ a wyſkacˊ? Schtó pak móže to — njech by też wonkach žo lak deſchćˊ abo žak žněh? Tón kiž Jutry Jutry naſhoni pſchi wotewrjenym rowje Sbóžnikowym.

Wocžinich žebi Sejlerjowe ſpiży a nadeńdźech w nich zyłu žyłu jutrownych wuſnaczow, jutrnych wyſkanjow. Hdźe žy ty, žerbſka wutroba, kotraž ty žo radujo ſ naſchim ſpěwarjom ſpěwaſch:

„Halleluja! tak ſaſpěwaju,
Kiž widźa žłónzo jutrowne
A žwojoh' Knjeſa powitaju,
Kiž w žmjertnym jaſtwje leżeſche.
A khorhoj jeho dobycźa,
W rańſchich ſerjach ſejhrawa?“

A hdźe žy ty, kiž ty Jutrowniczˊku žwjecźiſch tak radoſcźiwy?

„O najžwjecźiſcha, o najſbóžniſcha,
Hnadu dawarka Jutrownczˊka!
Sbóžnik naſch miły,
Jeſuš, je žiwy!
Wjeżel žyła žo kſcheſcźijanſka!“

Wěrnoſcˊ tola je a woſtanje, njech ſe ſańdźenych cźažow njech ſ naſcheho cźaža žłyſchimy tajkich, kotſiž pŕeja Jutrow dźiw pak ſ mudroſcźu pak ſ njemudroſcźu:

„Mój Sbóžnik, tón je ſtanył,
Nóz rowa wopuſchćił!
Ssmjercˊ, hdźe žu twoje puta,
Hdźe, hela, twoja móz?“

Wo to dźe, hacž tuta wěrnoſcˊ twoja je, hacž ty wuſnawaſch a ſnoſchujeſch ſ hłubokeje wutroby:

„Ja wěm, ſo Jeſuš žiwy je,
Cźeſcˊ jeho mjenu ſpěwajcźe!
Tón ryczˊeŕ ſ rowa poſtany,
Ssmjercˊ, hrěch a helu pſchedoby!
Halleluja!“

Ty jo trjebaſch, tuto wjedźenje a pſcheżwědczˊenje, a to niz hakle, hdyž žmjercˊ cźe woła, ně cźaž žiwjenja. Wjedźeſch, ſo žiwy budu, njech też wumru, wjedźeſch, ſo ſbóžny žiwy budu, njech a też wumru ſa hrěſchny žwět, to je ſbožo, wěrne ſbožo, kotreż potrjebam, hdyž chżu tu ſbožownje žiwy bycˊ, kotreż mam, hdyž jutrnu wěru do jutrneho Sbóžnika mam.

„My ſ dowěru žmy žiwi.
Wón žam žmjercˊ pſchikaże!
Pſches wěru k wohladanju
Pſches kſchiž žo k žwětłu dźe!“

A ty maſch a ſmějeſch tuto wjedźenje a pſcheżwědczˊenje, tuto ſbožo a tutu ſbóžnoſcˊ, hdyž Jutry žwjecźiſch pſchi jutrnym rowje Jeſuſowym, hdyž žo jemu, tomu kſchižowanemu a ſtanjenemu we wěrje zyle daſch a jeho, Jeſuša, pſchijimaſch do wutroby a do žiwjenja. Tak pójdźeſch wot Jutrow pucˊ wěrneho žiwjenja pſches žiwjenje. A ty budźeſch chżycˊ žo dźakowacˊ. Dźakuj žo potom dźeń wotednja ſ wutrobu, ſe žłowom, ſe ſkutkom, ſaſpěwaj a ſawyſkaj dźenż hižo ſ naſchim ſpěwarjom:

Dźak, luboſcˊ Khryſtej pſchewinjerjej
Njech žmjertni nětko wopruja
A halleluja dobycźerjej
Njech wſchitko cźěło ſaſpěwa!
Wón žwoju móz nam pokaże
Kak ſ rowa też naš powjedźe.

. . . . a ſtanycˊ njeſachodne.

Ras žo žławneho pſchirodoſpytnika Iſaaka Newtona wopraſchachu, kak to móžno, ſo žo próch cźłowjeſkeho cźěła, kotryż do wſchěch kónczˊin rosprószheny, ſaže ſhromadźi, tworicˊ nowe cźěło ſa duſchu. Newton niczo njewotmolwi, wſa pak połnu horſchcˊ żeleſneho procha a ſměſcha jón ſ wſchědnym próchom a ſ pěſkom.

„Schtó ſhromadźi tute próſchki żeleſa ſaže?“ wopraſcha žo wón tych, kiž běchu žo jeho praſcheli. Tucźi njewjedźachu,

Jutry

Se ſchtomow nam ptaczki
radoſtnje wſchě ſpěwaja:
Bóh Knjes luta, wulka luboſcz je!
Ptaczatkam hdyž rano
w mjehkim hněžku wutucza,
Je ſpěwczk khwalobny
wſchěm prěnje ßnědanje. —
Rano ferniczka ßo jaßna
na njebju tam ſybola:
Bóh Knjes luta, wulka luboſcz je!
Ha we ßměrkach koßaki
nam hwiſdaja:
Wotucźe a ſpěwajcźe, tu hladacz
dźiwy Bożej' luboſcźe!
S kucźika tam fijakki tak ßkódko
wonjeja:
Bóh Knjes luta, wulka luboſcz je!
Roſtliny wſchě k njebjeßam
ßo ſběhaja:
Tam, tam hlajcźe domiſna
je tutej' luboſcźe!
Sskónczko ſkhadźa dźenß'
tež ſkaczo jaßniſcho:
Bóh Knjes luta, wulka luboſcz je!
S wjetſchkami tam horow
wone hižo helczo pleńczi ßo.
Pruhi czopke majkaja wſchě dary
wulkej' luboſcźe.
Sskyſchcźe, kak we ſcharkach,
kucźikach tu ſchukota:
Bóh Knjes luta, wulka luboſcz je!
Jutry, Jutry haj je wona
najwjetſcha a darniwa!
Mějcźe ſ procha ßo a ſ boka
czorne mróczele! E.

ſchto wotmolwicz. Tuž wſa Newton magnet a dźerżeſche jón nad měſcheńzu. Hnydom pſchiſkoczichu wſchě żeleſne próſchki k magnetej a běchu tak ſaßo ſhromadźene.

S khutnym hłoßom rjekny wucżenz: „Kiž je tutomu morwemu żeleju tutu móz dał, njeſamóże tón hiſchcźe wjetſcheho cźinicz, hdyž naſcha njeßmjertna duſcha potrjeba wobleka ſe pſchekraßnjeneho prócha?“

Do ſchule.

Jutrne ſwony njeſměja hiſchcźe doſwonjene a hižo hotuja ßo naſche małe na pucz do ſchule, — tola niz bjes toho, ſo njebychu, ſwonow hłoßej poßłuſchne, pſchiſchłe ſe ſtarſchimaj, ſ woßadu do Božeho doma ßo modlicz ſa tutón ważny pucz a ſtutk dźeſcźoweho żiwjenja. Bóh chżył wſchě próſtwy miły wußłyſchecz a po ßwojej wſchehohnadnej woli dacz ßo wſchemu derje radźicz.

Naſche łopjeńko pſcheje wſchěm małym ſchulerjam a ſchuleŕkam a jich ſtarſchim wjele ſboża a tohodła lute Boże żohnowanje ſa tutón ważny dźeń a ſa zyłe żiwjenje a ſtaji tu ſa to ßobu nuts jenu ſ tych modlitwow, kotreż je ſa ſchulſke dźěczi ſpěwał naſch kěrluſcheŕ Handrij Sejleŕ:

Ja drje ßym ſchtomik młody
W Bożej ſahrodźe,
Ja bych pak pſchinjeßł płody,
Każ płódne ſchtomiki.

Tuž proſchu, Bożo, Tebje;
Wucz Twoju wolu mje.
Sły ßwět mje hewak ſjebje
A k hrěcham ſawjedźe.

Daj też, ſo wolu Twoju
Bych rady dokonjał
A ſo ßo cźinicz boju,
Schtoż Ty ßy ſakaſał.

Tak, hacz ßym runje młody,
A khodźu do ſchule,
Ja njeßu dobre płody,
Tu bohabojoſcźe.

Zyrkej a ſtat.

S **„Němſkeho wěryhibanja“** — „Deutſche Glaubensbewegung“ pſchikhadźeja powjeſcźe, kajkež ſmy je wocźakowali a kajkež je hinaſche njemóžachmy wocźakowacź. Hamburgſki wotdźěl — abo kaž ſo mjenuje: „Landesgemeine Hamburg“ — je ſo ſaſo wot ſjednocźenſtwa: „Deutſche Glaubensbewegung“ dźělił a je ſaſo ſam ſaſo jako: „Deutſchgläubige Gemeinſchaft E. V.“ Jeho wjednik piſche: „My njeſamóžemy wjazy do pſchichoda Němſkeho wěryhibanja wěricź“. To je tola po prawom doſcź prajene, a je prajene ſe ſrjedźiſny tutoho nowopóhanſkeho hibanja. — Smy tu też wo tym piſali, kak chzychu wſchě tute podobne ſjednocźenſtwa do zyłka „Deutſche Glaubensbewegung“ ſjednocźicź a pod wjedniſtwo profeſora Hauera ſtajicź. To ſo tehdy njeporadźi, a ſ tych, kiž ſo tehdy ſjednocźichu, ſu wſchelzy ſo ſaſo wotſchcźěpili, tak tuczi Hamburgſzy, tak też dale ſjednocźenſtwje „Nordiſche Glaubensgemeinſchaft“ a „Germaniſche Glaubensgemeinſchaft“. Sjednocźenſtwo: „Nordiſch-religiöſe Arbeitsgemeinſchaft“ njebě hakle dozyła zyłkej pſchiſtupika. — A to wſcho njemóže hinak bycź; pſchetoż hdyž wězywuſtojni praja, ſo mało wědźa wo nabožinje a wěrje ſtarych Germanow, kak dha móhli to potom druſy wutworicź nowu nabožinu ſ jich nabožiny a nowu wěru ſ jich wěry a to ſa zyły lud noweje Němſkeje? — A dozyła: My ſmy w jutrnym cźaſu: Móže to dozyła hinak bycź, hacź ſo ſo też tuto hibanje pſchecźiwo Khryſtuſowej rosbroji a rospróſchi, tuto hibanje pſchecźiwo Khryſtuſej, kiž ſtany wot morwych a je žiwy a knježi do wěcźnoſcźe!

S **Awſtriſkeje** piſachmy njedawno, kelko jich ſ katoliſkeje zyrkwje do evangeliſkeje zyrkwje pſcheſtupi. Nětk bě krajny hejtman Schtyrſkeje dźěłacźerjej, kiž chzyſche pſcheſtupicź, dowolnoſcź ſa to ſapowjedźił. Wěz pſchińdźe pſched ſwjaſkowy ſud. Tutón ſběhny poſtajenje krajneho hejtmana, dokelž je pſchecźiwo ſakonjej. Ssud wupraji dale: Wyſchnoſcźe móža pſcheſtupjenje jenož ſakaſacź, hdyž je tutón, kiž ſwoje pſcheſtupjenje pſchiſjewi, pſchi ſwojim rozſudźenju ſa to był pod wliwom duchaſłaboſcźe, pjanoſcźe abo pſchehnateje roshorjenoſcźe.

Lübeckſki ſud ſaſudźi 32 ſtawow ſekty „Ernſte Bibelforſcher“, dokelž běchu ſa ſakaſanu ſektu dźěłali. Doſtachu 3 hacź 6 měſazow jaſtwa.

Jutrna wotmołwa.

18. lětſtotytk je ſe ſwojim rationaliſmom był pobožnoſcźi a wěrje ſe ſchkodu, — to rěka, tu ſchkodu ſu cźłowjekoju měli, cźi cźłowjekoju, kotſiž ſo dachu ſaſlepicź ſ tej mudroſcźu, kotraž wjele wo tym, ſchtož ſeńſke, widomne, wjedźeſche, wo tym pak, ſchtož njewidomne, njeſachodne, nochzyſche niczo wjedźecź.

W tutym cźaſu měješche něhdźe ſarař nyſchpor a rosrěcźowaſche ſo ſ woładnymi wo Jeſuſowym jutrnym ſtacźu ſe morwych. Wón ſo woprascha: „Schto dawa mi wěſtoſcź ſa to, ſo je Jeſuſ Khryſtuſ ſ morwych ſtanył?“

Dołho nichtón niczo njewotmołwi. Skónczńje rjekny ſtara pobožna žónka: „Wón je žiwy we mni!“

„Hamjeń!“ praji ſarař a ſkónczi nyſchpor.

Jutrowne wobraſy.

Moleŕ Guſtav König ſhotowi k 39. pſalmej ſymboliſki wobras: nop koſcźowza; ſ njeho leczi mjetelcźka. —

Wjerch bě wumrjeł. Jeho wudowa da pjenjes bicź, na kotrymž bě widźecź ſakhadźaze žłónzo a napiſmo kołowokoło: Occidit, ut oriatur: ſakhadźa, ſo by ſkhadźało.

Se Sserbow a ſ daloka.

Jutrowna ſrjeda — ſerbſki dźeń a jeje wjecźor wjecźor ſerbſkeje młodźiny — je heſło. Heſło ſame pak niczo njepomha, hdyž jemu ſwój ſkutk njepſchidamy. Dopołdnja a popołdnju dźěła Macźiza Sserbſka a jeje wotrjady w Sserbſkim domje, wjecźor ſhromadźi ſo ſerbſka młodźina w „Krónje“ a ſ njej ſerbſki lud. Nuſne je — a runje tak ſajimawe je, ſo wobdźělicź na dźěle Macźizy Sserbſkeje kaž na tutym ſeńdźenju ſerbſkeje młodźiny a ſerbſkeho luda. Dopołdnja ſo wſchelke wotrjady Macźizy Sserbſkeje, tak ½11 hodź. hudźbny. Popołdnju je hłowna ſhromadźiſna Macźizy Sserbſkeje ſ pſchednoſchkomaj. Wjecźor we 8 hodź. ſapocźnje ſo w Krónje ſerbſki wjecźor. Zyły dźeń je tak wěnowany naſchemu ſerbſkemu narodej.

2 306 897! Tutu licźbu njemóžeſch wulku doſcź ani cźornu doſcź piſacź. Je to licźba tych, kotrychž Němſka ſ wulkej wójnu ſhubi: woni padnychu a wumrěchu.

Jutry a reje. W nowinach cźitachmy něhdźe tole; ſchtož bu ſ Pirny ſdźělene: Wjecźor do Jutrniczki a Jutrniczku ſu ſjawne reje ſakaſane. Sjawne reje njejsu pak wuhotowanja, pſchi kotrychž jenož němſke ludowe reje rejwaju. „Walzer und Lauftänze (Polka, Rheinländer, Maſurka uſw.) aus dem Gebiete des ſog. Geſellſchaftstanzes können nach der Entſcheidung des Reichsminiſters für Volksaufklärung und Propaganda zweifellos als deutſche Volkstänze gewertet werden, ſoweit ſie in deutſcher Art und zu einer Muſik getanzt werden, die dem deutſchen Volksempfinden enſpricht“. Tohodla je dowolene, na wulkej cźichej ſobocźe wjecźor a Jutrniczku wuhotowanja „Deutſcher Tanz“ wuhotowacź. Potajkim: Wulku cźichu ſobotu rejwaja. Jutrowniczku wſchak to hižo też w ſańdźenymaj lětdźeſatkomaj cźinjachu. — Runje ſłyſchimy, ſo walczik, polka, maſurka ſo nimaja jako ludowe reje wobhladowacź.

Se pſchiſłowow.

Jutry ſu wěrjazym na ſbóžne ſtawanje ſawdawk. — Jutry ſemju wotamkuja. — Jutry ſwony najrjeńſcho ſpěwaja. — Jutrowna wodźiczka ſtaru krej pomłodźa. —

Macźerka ſwjaſaj ſpěwarſke ſobu, hdyž twoje młodźo do precźkow dźe. — Macźerna wucźba Boże ſymjeſchka ſyje. — Dźěcźom dołho njeprědуj, dobry pſchikład pokaſuj. — Abejcej kup ſa Janka, njeſabywſchi poprjanza. — Schtóž chze ſej dźěcźi bohate ſcźinicź, dyrbi jim zyrkwicźku do duſche twaricź. —

Na pucź.

„Ja ſym“ — praji Jeſuſ Khryſtuſ — „to horjeſtawanje a to žiwjenje. Schtóž do mnje wěri, budźe žiwy, hacź wón runje wumrje, a ſchtóž je žiwy a wěri do mnje, tón nihdy njewumrěje. Wěriſch ty to?“

Liſtowanje.

Kni. L.: Sa liſt a poſłyku wutrobny dźak! Potajkim na ſerbſkim dnju ſo ſetkamy a ſwjecźimy jón ſobu — nadźijomnje ſ prawje wjele Sserbowkami a Sserbami. Redaktor.

Sa Quaſimodogeniti poſtaji k. w. ſ. S. — Sa Miſ. Dom.: T. w B. — Sa Jubilate: K. w B.

Samoſtwity redaktor ſarař Wyrgacź w Nošacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručźnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinaſkeje a powěſcźerje w Drježdźanach wot Hłowneje ſerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenjezkow

Čzišło 17

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 28. haprleje 1935 Bautzen

Njedźela Quasimodogeniti.

Měr budź ſ wami! Jana 20, 19.

Mjes ſłowami, kotrež wožebje rjenje wosnamjenjeja, schto jutry na ſebi maju, je mi pſched druhimi ważne, ſłowo „ž i w j e n j e“. Se ſwojim ſ rowa ſtanjenjom je Khryſtuß ſmjercźi móz wſał, žiwjenje pak a njesachodnosć na ſwětło pſchinjeßł, a scźežka budźa jutry, na kotrychž ſo njebychmy wjeßeli toho dopomnili, ſo je wón prajił: „Ja ſym žiwy, a wy budźecźe tež žiwi.“ — Do jutrownych ſłowow ſłuſcha ſłowo „d o b y c ź e“. Lětſtotki do jutrow pſalmſki ſpěwał ſanoſchuje: „S wjeßełosćźu ſo ſpěwa wo ſbožu w hětach prawych; prawiza toho Knjeſa dobywa, prawiza toho Knjeſa je powyſchena, prawiza toho Knjeſa dobywa“, a hdźež ſwj. japoſchtoł wo ſeſtawanju morwych na ſudnym dnju piſche (1. Kor. 15), tam jeho rynczki kaž do wyſkazeho kěrluſcha: „Bohu budź džak, kiž nam dobycźe dawa pſches naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta.“ — Kajke lubosne jutrowne ſłowo je „n a d ź i j a“! W jutrownej epiſtoli dźě rěka: „Khwaleny budź Bóh a Wótz naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta, kiž naß po ſwojej wulkej ſmilnosćźi ſnowa je porodźił na žiwu nadźiju.“ — Hiſchcźe na druhe ſłowa jutrowneho raſu a wopſchijecźa móhli ſo dopomnicź, na ſwětło, troſcht a druhe.

Na žane waſchnje pak njeßmě ſo ſabycź na ſłowo „m ě r“. Pſchetoż „M ě r b u d ź ſ w a m i!“ — to bě jutrowny poſtrow, ſ kotrymž jutrowniczku wjeczor ſtanjeny Knjes k ſwojim wopuſchczenym, woßyrocźenym wucžomnikam ſaſtupi, jako ſa ſamknjenymi durjemi ſ bojoſczu pſched Židami hromadźe ſedźachu, ſrudni, kaž njeby hiſchcźe jutrow ſłowo ſwěcźiło. Woni běchu drje tole ſtrowjenje huſto ſ Knjeſoweho erta ſłyſcheli. Kaž my ſtrowjo „Pomhaj Bóh“ pſchiwołamy, tak tamni tehdy „Měr budź ſ wami“! Ale ženje hewak ſcźenikojo to njenaſpomnja. Nětko po jeho horjeſtacźu woſpjet wo tym rěcźa. Njeje kaž chžyli ſ tym prajicź: Prjedy bě nam to pſchecźelniwy, luboſcźiwy poſtrow a niz wjazy, nětko pak bě nam to wjele wjazy, nětko bě nam to dar, ſ kotrymž naß požohnowa, dar a kubło a myto a rubjeńſtwo, kotrež bě wón w horzym běd̄zenju nam dobył a ſ cźmoweho rowa nam ſobu pſchinjeßł — a my derje ſroſumjachmy, ſapſchijachmy a ſacžuwachmy, ſo ſo jeho měr pſcheliwaſche kaž miła, hojaza ſakba, kaž wokſchewjaza, płódna rěcźka na naſche wurudźene, ſranjene wutroby?

Jeho měr njeje ſeńſki, ſwětny měr. Tež tón hižo je kraßna wěž. Hdźež je ſwada, roskora, hida, njepſchecźelſtwo, wójna — njech je w domje abo w gmejnje abo w kraju, tam ſebi ludźo ſami nacžinja poł hele, a ſnadź ſu to hižo Boże ſudy a pruty, hdyž je ludy a ludźi podał do ſaßlepjenja, ſo dobroty ſłoteho měra ſańcź nimaju a na to myßla, ſchtoż dyrbi jich njeſbožo bycź. Poł njebjeſkeho kraleſtwa, kruch ſbóžneho raja pak je tam, hdźež měr lubuja, wo njón ſo prózuja a ſa nim honja! A hdźe je zyle njebjeſke kraleſtwo, hdźe je ſamón ſbóžny raj pſchi wſchej njedokonjanoſcźi a pſchi wſchěm njedoſtatku tutoho cžaſa? Tam, hdźež je Jeſußowy měr ſacźahnył do wutrobow, hdźež jeho měr wobarnuje myßle a pomyßlenja, hdźež jeho měr ſzeptał wjedźe a žiwjenje krónuje. Pſchetoż jeho měr je měr ſ Bohom. A měr ſ Bohom dyrbi cźłowjek měcź. Hewak mohł wſchitko měcź, ſchtoż ſebi wſchón ſwět wyſoko waži w tuntm žiwjenju: ſtrowoſcź, ſamoženje, cześcź a widźane mjeno a tohorunja — woprawdźe ſbožowny njemohł bycź. Najlěpſche by jemu pobrachowało. Wón njemohł wěſty bycź, ſo ma wodacźe ſwojich hrěchow pſches Jeſom Khryſta, kiž je naſchich hrěchow dla podaty a naſcheje prawdoſcźe dla ſbudźeny, njemohł k ſwojemu Bohu ſ dowěrjenjom ſhladowacź jako k ſwojemu njebjeſkemu Wótzej, kotremuž ſmě cźěło a duſchu a wſcho poruczicź na cžaß a wěcźnoſcź, njemohł w mozy ſwjateho Ducha ſwoju dróhu cźahnycź ſ wjeßełosćźu

ßwój wottyknjeny kónz, prawu domisnu Božich dźěćźi, psched wocžomaj, wscheho ßo ßwěru hladajo, schtož dyrbjako jeho sadźerżecź a jemu sadźěwacź duzy po pucźu.

Tutón měr s Bohom we wutrobje mějo ßu japoschtoljo wucźahnyli do wschěch krajow a ßu Jesußowy jutrowny postrow dale noßyli k wschemu stworjenju. Hdźežkuli bychu pschischli, bychu wustupili jako póßli měra, kiž napominachu: Dajcźe ßo sjednacź s Bohom. Stanjeny Knjes dźě bě jim pschikasał: Kaž je mje mój Wótz póßłał, tak póscźelu tež ja waß. A kotsiž bychu jich prědowanje pschijeli, tych bychu pschiwjedli k stadleschku dobreho pastyrja, a wschudźe by ßo rosschěrjako kraleſtwo měrneho fěrschty. Tohodla je tež w listach japoschtołow pschezo saßo rěcź wo měrje wot Boha a wot Knjesa Jesom Khrysta. Psches jich ßłużbu steji hacź do dźenßnischeho a hacź do wscheho pschichoda w mozy a w skutku Knjesowe: Měr budź s wami! —

Daj ßo, luba duscha, tež ty wobhnadźicź s tutym płodom jeho wumrěcźa a horjestacźa. Schto chzesch ßo dacź wokoło honicź w lutych sachodnych wězach? Te cźe njenaßycźa, dokelž njejßu khlěb sa tebje, ale jenož schtož běchu ßłodźisny sa shubjeneho ßyna, ani żiwa woda s wěcźneho żórka, ale wotestata, mutna woda, kotraž cźi twoju lacźnosćź njemóże stajicź. Ty wostanjesch njepokojna ßama we ßebi, doniž njejßu ßwój wotpočźink, ßwój měr namakała w Bosy! A móżesch tola měcź, schtož cźe sbožownu, haj sbóżnu cźini. Kaž Boże ßlubjenja wschěm tym płacźa, kiž ßo jich we wěrje mozuja, tak ßu tež Boże dary a tuž jutrowny měr sa wschěch tych, kotsiž ßwojej próśdnej ruzy we wěrje po nje wupschestrěwaju. — Ty njetrjebasch dale psches měru ßo strózicź wschěch ßwojich hrěchow dla. Měr tu je sa tych, kiž je sprawnje wopłakuja, k Bohu sdychuja w mjenje ßwojeho wumożnika a ßwěru ßebi ßu wotmyßlili jim ßo wotrjez na stajne. Ty njetrjebasch rodźicź wo njepschecźelsku słóscź steho, stareho pschecźiwnika. Lestny je a jara mózny, ale měr tu je sa tych, kiž ßo prawje bědźa a ßo dźerża toho, kiž je wjetschi hacź tamny a praji: Hdyž cźeżko cźi je, prjedy du, chzu ßwěru pomhacź tebi. Ty njetrjebasch ßo wobcźeżicź se staroscźu, se srudnoscźu, se styknoscźu, se ßmjertnej bojoscźu a schtož hewak tyschi. Měr tu je sa wschěch tyschenych, wurudźenych, żarowazych, haj sa mrějazych — měr, kiž je wurostł s nascheho Knjesoweho wotewrjeneho a próśdneho rowa, měr, kotryž wón dźerżi we ßwojimaj rukomaj a wudźěluje wschitkim, kotsiž ßo jemu poddawaju. Schtož je ßo hdy sapočźało, to je ßo jutry skónczżiło a wobsamkło:

Nětk wulki měr je bjes kónza,
Wscha skórźba kónz je wsała.

Jutrowna radosćź.

Hłóß: Jesuß, moja nadźija.

Halleluja jutrowne
Snowa klincź do wscheho ßwěta! —
Żiwjenje je wyskaze
Wrócźiło ßo w běhu lěta:
S rowa stanył Sbóżnik je,
A s nim pschischło żiwjenje!

Stwórba Boża wozucźa
Wschudźom se ßmjertneho spanja,
Nowy wodych żiwjenja
Pschipowěda sastup ranja,
Kotreż cźlowstwu jeskhadźa,
Hdyž je nóz ßo minyła.

Nóz je cźěmna shubiła
Sso we rowje Jesußowym,
Sswoboda je dobyła
Nam se skutkom Ssrědnikowym.
Wumoženi se ßmjercźe,
Dostali ßmy żiwjenje!

Żiwjenje ßo rosschěrja
Widomnje po zykej semi,
W njebjeßach ßo sraduja
Dźěcźi Boże s jandźelemi.
Cźaß a wěcźnosćź prěduje:
Sbóżnik s rowa stanył je!

Dokelž stanył woprawdźe
Se ßmjercźe je Boži ßwjaty,
Sahubjeny hrěch nasch je,
Sbity satan ßam a jaty.
Ssmjercź, cźert, hela, poklecźe
Traschicź naß nětk njemóże.

Halleluja wyskajmy
S Boha sbóżnje wobhnadźeni!
K jutrownemu stawajmy
Żiwjenju na Khrysta kscheżeni!
Radosćź wschudźom jutrowna
Sskyschecź njech ßo s mozu da! —

Jesuß nam da żiwjenje!
Ssmjercź naß traschicź njesamóże!
Horjestawanje s nim dźe,
Wěcźne wón je nasche sboże!
Dźěcźi Boże nětko my
Jeho lud a herbstwo ßmy!

Khwalbu Knjesej spěwajmy!
Psches njeho ßmy wumoženi,
Radoscźiwi wyskajmy
K sbóżnom' herbstwu wuswoleni!
Semja s njebjom ßłuscha nam,
Nascha cźěř dźe k njebjeßam!

Serja Boże skhadźeju,
K nam ßo bliži wumoženje!
Jónu morwi stawaju,
Sbóżne pschińdźe pschekraßnjenje!
Jesuß, żórko żiwjenja,
Swój lud wjedźe do njebja! J. W.

W Lipsku pola kantora Domaschoweje zyrkwje.

Lětßa ßu jubileje hudźbnikow. Schtó njeby hižo wschelakeho wo tym cźitał a ßłyschał. Tež nasche łopjeno hischcźe wjazy wo tym pschinjeße a w Božich domach budźe ßo tak abo hinak na to dźiwacź. Tu dźenßa jenož mały wuřěsk se żiwjenja ßławneho hudźbnika Jana Sebastiana Bacha; je to sdobom powědańczko s cźaßa pschescźěhanja Evangelskich a tohodla tak prawje něschto sa nasch cźaß runje nětkle, hdyž je měra a ßwěra Evangelskich tak abo hinak w pruhowanju.

Nasche powědańczko ma w „Ev. D." dalsche napißmo: „Wuhnacźi Salzburgsźy w Lipsku abo: Kak H-moll-mscha nasta."

Hanna Madlena — Bachowa mandźelska— ßo njemało dźiwaſche wopyta, kotryž jej mandźelſki ßobu pſchiwjedźe. Wona njebě ßobu wonka na haßach była, dokelž bě ſaßo ras jeje hodźinka pſchiſchła. Jako pak ßłyſcheſche, kajzy to zuſi hoſczo běchu a ſo je ßamo mkoda macź mjes nimi, kaſaſche dźowzy, ßo do ſpěcha měcź a njewoſta też ßama bjes dźěła. Sdaſche ßo ji bycź ſbožowne wjedźenje, ſo bě ßo jich bydlenje pſchi poßlednim pſchetwarjenju powjetſchiło, a to ßamo wo 5 jſtwow, dwě wjetſchej a tſi mjeńſche; wſchě běchu w 3. poſkhodźe. Po wuſkim drjewjanym ſkhodźe pſchińdźeſch ty k nim horje ſ dotalneho wobydlenja. Tuž dyrbjachu to nětko hólzy ſ delnjeho bydlenja horje do 3. poſkhoda. Wſchě komory pſchi runej ſemi buchu ſa zuſnych hoſczi pſchihotowane.

Zuſi hoſczo ſhubichu też bórſy wſchu ßwoju bojaſliwoſcź; ſwucźichu ßo k nim a wutroba ßo jim wotewri.

Tak pſchecźelniwje kaž w Lipſku njeběchu jich wſchudźom w němſkim kraju witali, powědachu. Augsburg, měſto evangelſkeje konfeſſiony — evangelſkeho wěrywuſnacźa — bě ßamo khwilu wrota pſched nimi ſawrěło. We wokrjeßu Würzburgſkeho biſkopa ßu ßamo ſa ſchkleńzu wody dyrbjeli 2 krejzarjej płacźicź. W Donauwörthu běchu ßamo naſchcźuwane cźrjódy luda dźěl wucźahowarjow w nozy ſ wokrjeßa wuhnałe.

Hdźe ßem poprawom pſchikhadźeja, woprąſcha ßo Emanuel, kotryž pſchi wſchěch wězach rad hacź do dna dźěſche.

Tuž ſhonichu kantorezy ſcźěhowaze: Sslepy ſtarz — rěkaſche Matthias Stigenmolger — bě měł wot ſtarſchich ßem burſke kubło w Wagrainu w Pongawſkej krajinje. Jako běſchtej ßo jemu wócźzy ſacźěmnikej, bě jeho ßyn Handrij na kuble hoſpodaril; wón, nan, bě ßwój wumjeńk měł. Jako edikt pſchińdźe, bě zyła Pongawſka pſches jene była: Radſcho wumrěcź hacź papiſtiſki — bamźowſki! A tak běchu dyrbjeli wucźahnycź do zuſby. Duzy po pucźu běchu wotroczźy pſcheſcźěhazeho biſkopa Firminana — wo nim a wo jeho pſcheſcźěhanju Evangelſkich je tu we ßwojim cźaßu naſche łopjenko drobniſcheho piſała — jeho ſajeli, wudawajo, ſo je ſběźkał. Na to běchu Jeſuitojo też jeho njedoroſcźene dźěcźi ſadźerźeli a ſkhowali, tſi dźěcźi, pěkne dźěcźi, 5 hacź 11 lět ſtare. Barbara, pſchichodna dźowka, jich macź, je wjele hórkeho měła cźerpicź.

Hana Madlena ſcźeże ßwoje móliczke k ßebi. „Hdźe dha je tuta Barbara?“ chzyſche wědźecź.

Barbara je ßo duzy po pucźu wutrobnje rudźiła dla dźěcźi a je ßo do domiſny wrócźiła pěſchi.

Marja Braunmeyerez — mkoda macź ſ małym dźěcźatkom — pak bě była ßłużobna pola Steigenmolgerez. Wona bě Barbarje na ruku ßlubiła, ſo ſtareho njewopuſchcźi. Tydźeń poſdźiſcho hižo, wjele prjedy hacź bě ßebi myßliła, bě wona ßama ßwoje dźěcźatko porodźiła. Bě to ſtrowy hólcźk a bě cźiły. „„Sbóžni ſcźe wy, hdyž waß ludźo moje dla hanja a pſcheſcźhaju a rěcźa wſcho ſle na waß, hdyž na tym łżu. Budźcźe wjeßeli a ſradujcźe ßo; pſchetož to budźe wam w njebjeßach derje ſapłacźene!“ tak ſteji w Bibliji“, pſchiſtaji wona ßwojej rosprawje wo ßebi. Na njej je Bóh wulku hnadu cźinił. Hacź ßměła nětko ras ſa ßwojim hólcźkom pohladacź, ßo woprąſcha.

Hanna Madlena ßuny Liſku a Reginku ſ klina a wſa zuſu macźeŕ ſa ruku. Pódla tuteje łoża ſtejeſche kolebka, w kotrejž bě hacź pſched krótkim Khryſtłka lěhała.

Młody karla, kotryž bě na wojnźcku tutych cźěkanzow pohoncźa cźinił, rěkaſche Simon Biler. Wón bě chzył Braunmeyerez hižo dawno ßebi ſa żonu wſacź, ale jeſuitojo běchu pſcheczíwo wſchěm mandźelſtwam byli ſ ludźimi, kiž njeběchu katolſkeje wěry. Nětko běſchtaj duzy po pucźu dźěcźatko dakoj pola evangelſkeho duchowneho kſchcźicź; — rěkaſche nětko kaž nan: Simon — a w Rańſchej Pruſkej, w kraju pruſkeho krała, chzyſchtaj ßo ſwěrowacź dacź. Hacź drje ßu w tutym kraju pſchezo hiſchcźe wjelki a bary? Kapuzinſzy mnichojo běchu ßo wſchudźom rosſchěrjeli.

Bach ſměrowa ßwojeho hoſcźa.

Heinrich a Liſka chzyſchtej pak nětko na kóždy pad nějakju ſtawiſnu wo barach ßłyſchecź. Bernhard, kotryž bě wſcho ßłyſchał, na rosmołwje pak ßo njewobdźělił, cźinjeſche jimaj po woli. Kak wón po ßwojim kuſk woſtudłym waſchnju a pomałku powědajo wuroſcźeneho bara wopißowaſche, dźěſche Friedmannej na ßmjecźe.

„Schto ßo ßmějeſch?“ ſawoła Emanuel. „Woſtaj jeho tola!“

„Ja ßebi myßlach na Hallu. By-li ty tam ßobu był, by ßo cźi też nětkole ßmjecź chzyło!“

Hacź ßmědźa ßebi wěſcźi bycź, ſo pruſki kral ßwoju wěru ženje njepſcheda, praſcheſche ßo ſtarz, jako bě ſtawiſna wo barje ſkóncźena. Sakſki kurwjerch tu je drje to tola cźinił.

Bachej bě wokomik tak, jako by ßo dyrbjał pſched ßlepymaj wóczkomaj ſa ßwój wjerchowſki dom hanibowacź. „Pruſki kral“, rjekny wón doraſnje, „je ſnaty jako tajki, kajkiž ßo k ßwojemu ßłowu ma!“ Pſchi tym połoži wobej ruzy na łódſymnu ruku ßlepeho ſtarza.

Jako naſajtra Salzburgſzy dale cźehnjechu, ßmědźiſchtej Heinrich a Liſka kruch ßobu po haßach jěcź. Bach ßam krocźeſche ſe ßwojimi tſjomi wulkimi ßynami ſ boka woſa. Dorka a Hanna Madlena, kotraž mějeſche Reginku pſched ßobu na woknowej deſzy ßedźo, hladaſchtej ſa nimi, dokhož bě jimaj to móżno.

Pſched wrotami pola budow bě żałoſtna měſcheńza. Pruſki kommißarius mějeſche wulku nuſu, ßwój cźah ſaßo ſrjadowacź.

Lipſcźenjo wißachu tak rjez na tutych exulantach — wucźahowarjach —. Kóżdy nanuſowa hiſchcźe ßwojemu hoſcźej něſajki dar. A k tym, kiž ſjawne dary pſchepodachu, pſchidruźichu ßo franzowſzy pſchekupzy, kotſiž běchu do woßebiteho ſjednocźeńſtwa ſjednocźeni. Woni rosdźělichu, zyle mudrje, nohajzy, płaſchcźe a rubiſchka ſa ſchiju. Měſchcźanſzy duchowni běchu tu wſchitzy ſhromadźeni; dawachu ſ kraßnymi ſchpruchami Biblije a ſ kěrluſchemi wucźahowazym poßylnjenje a troſcht ßobu na pucź.

(Skóncźenje pſchichodnje.)

Zyrkej a ſtat.

Jutry a reje. Schtoż tydźenja dyrbjachmy wo tym piſacź, je wěſcźe nětkotrehożkuli ſrudźiło, roshoriło, naſtróżało. W poßlednim wokomiku cźitachmy potom něſchto dnjow poſdźiſcho wukas němſkeho ſnutſkowneho miniſtra. Po tutym njemóża ßo walcźik, pólka, Rheinlandſki atd. do tak mjenowanych němſkich ludowych rejow liczicź a jutrowniczku njeßmědźachu ſjawne reje bycź. To je wěſcźe jich wjele ſměrowało! Ale ſo bě móżno, nam kſchesćijanam w cźichim tydźenju tajke něſchto ſa cźichi wjecźor cźicheje ßwjateje ßoboty preſentowacź a to tak, ſo ßo mjes ryncźkami cźitajo wulku ßobotu na reje pſcheproſcheny cźujeſche, to woſtanje a to budźi a woła naß, ſo ſtejimy ſa naſchich pobożnych wótzow a macźerjow wěru a ſa to, ſchtoż je nam a naſchej wěrje ßwjate a drohe.

Ssowjetruſka a jeje bjesbóżne hibanje ſtej we wſchelakim poraženje poczerpiłej. Jeje nowinarſtwo nam pokaſuje, kak to poprawym ſ tym tak wukhalowanym ſahorjenjom ſa

bjesbóžnosć je. Tak měješe jena ſ tutych bjesbóžnych nowin 1930 na 300 000 wotebĕrarjow a 1931 na 500 000. Wona wjazy njewukhadža. Druha tajka nowina měješe 1931 něhdže 199 500 wotebĕrarjow, nětkle ma jich na 100 000. Dalſcha bjesbóžna nowina ſpadny ſe ßwojej liczbu wot 31 500 lěta 1931 na 12 000 lěta 1934. Ale wěſo njeje bjesbóžne hibanje pſchecźiwo naboźinje pſchewinjene. 80 bjesbóžnych muſejow, 100 pucźowazych bjesbóžnych wuſtajeńzow, bjesbóžne brigady a druheho doſcź ſteji tam pſchezo hiſchcźe we wótrym wojowanju pſchecźiwo wĕrje.

Se Sserbow a ſ daloka.

Po jutrach. Jutry bě nam Bóh tón Knjes kraßne wuhotował. Saßo klincźeſche po zyłej ſemi wyſkazy hłóß jutrowneho evangelija: „Tón Knjes je ſtanył! Tón Knjes je ſawĕſcźe ſtanył!“ Sſłowo źiwjenja to, bjes kotrehoż też hiſchcźe bóle błóncźne jutry a bóle ſelene jutry njejßu niczo dale hacź kóżdy druhi wſchĕdny nalĕtny dźeń tutych nalĕtnych mĕßazow. Saklincźało je wyſkanje: „Tón Knjes je ſtanył!“ nětko wo to dźe, ſ kelko wutrobow wothłóß, wotmołwa ſaßo wyſka: „Tón Knjes je ſawĕſcźe ſtanył!“ Abo hiſchcźe lĕpje: w cźejim źiwjenju, w cźejim domje, w cźejej ßwójbje je nětko njedźelſki a wſchĕdny dźeń ßłyſchecź a widźecź a ſacźucź: Tón Knjes je źiwy — tu! — Tute jutry woßebite jutry, jutry dźaka! Haj tute jutry ßwjedźeń dźaka, kotryż dyrbimy kóżde jutry ſnowa Bohu ſpĕwacź a dawacź, Bohu, kotryż tak wulkeho nam cźinił. Jutrowniczku ßwjecźachmy ßobu narodniny wjedníka a kanzlera Hitlera, kotrehoż je Bóh naſchemu wótznemu krajej póßłał w cźaßu wulkeje nuſy jako pomozníka. A wón je ſamohł wulkeho dokonjecź a je też wohroźenej zyrkwi a wĕrje ßwobodny pucź pſchihotował, niz jenoż powſchitkownje, ale też w ſchuli, we wuſtawach. A wón ßam wuſnawa, ſo ſ Bożeho ßłowa bjerje móz ſa ßwoje wulke dźĕło a prózowanje. Schtó njeby to chzył ſ dźakowanjom ßwjecźicź jeho narodniny, ſ dźakowanjom jemu, ſ dźakowanjom Bohu, kotryż tutoho wjedníka póßła! A tohodla ßmy jutrowniczku ßwoje modlitwy a dobroproſchenja, kotreż ſ dźaknej wutrobu pſched Bohom ſpĕwachmy ſa wjedníka, tutomu jako dar pſchinjeßli, ßlubjo, w tajkim dobroproſchenju njewuſtacź, ſo by wón mohł a ßmĕł po Bożej woli ßwoje wulke a dobre a ſpomożne ſamĕry ſ naſchim wótznym krajom dozpicź też w jenotliwym a hacź do najmjeńſcheho. A tajku Bożu pomoz a tajke Boże żohnowanje pſcheje wjednikej nĕmſkeho wótzneho kraja też naſche łopjeńko. — A druhi dźeń jutrow bě woßebita ſkładnosćź, ſ woßebitym darom ßwoju dźakownosćź Bohu wobßwĕdczicź a ſa naß Luźiczanow dwójzy. Składowachmy dar ſa ſaßonatwarjenje Seifhennersdorſkeje zyrkwje. Jeje ſniczenje ſ wohnjom je naß tola wſchĕch tak jara naſtróżało! A runje jutry w Bożim domje ſacźuchmy, kak jara dźakowni to bycź mamy Bohu ſa miłe ſwarnowanje a kak rad to ßwój dar ſa tamnu zyrkej woprowacź. — A Luźiza mĕješche — każ kóżde jutry hacź ßem — też lĕtßa ſaßo ßwój woßebity jutrowny ras. A ſo ßo tutón lĕtßa tak rjenje roswi a wuwi a tak kraßnje ſjewi, ſpożczi Bóh ſ kraßnym jutrownym wjedrom. A jich doſcź ſ dala a ſ bliſka jich pſchińdże, łużiſke jutry ßobu ßwjecźicź, kotrychż woßebity wuſnam ßu kſchiżerjo a Budyſke jejkakulenje. Schtó njeby ßo ßobu ſradował na dołhim cźahu kſchiżerjow, a ſchtó njeby — woßebje ſ ratarſkeho luda —, hdyż ſrosumi myßl tutoho jutrowneho ſkutka, ßo ßobu modlił k Bohu ſtworicźelej, ßo dźakujo jemu, ſo hacź ßem a pſches ſymu ſdźerża a ſakhowa hona a ſtatoki, ßywy a roſtliny, a proſcho, ſo chzył Bóh miły wſcho ſchkitacź a żohnowacź a ßo wſchemu dźĕłu ratarjowemu dacź derje radźicź a wobradźicź dobre żně? — Jutrowneho juſka a radowanja je ßo nahladał a naßłyſchał, ſchtóż je w Budyſchinje był pſchi jejkakulenju. Spomożerſki ſkutk chze to bycź a ſdobom ſkutk jutrowneho wieżela. — Jutry ßu nětko nimo. Hižo ßu ſaſtupiłe naſche małe do ſchule! Hižo ßu młode jutry! Bóh ſwarnuj, ſo je ſa naß ſ jutrownym ßwjedźenjom też wſcho jutrowne nimo. Nĕ! Bóh ſpożcź hnadnje, ſo runje ſ tutych jutrow kroczimy dale jutrni, ſo ßmy ſeßylnjeni a womłodźeni a wobtwjerdźeni w jutrownej wĕrje do ſtanjeneho Sbóżnika Jeſuża Khryſtuża. Trjebacź budźemy to wſchitzy jenak jara, cźi, kiż dóńdu, prjedy hacź ßu jutry ſaßo tu, k rowej ßwojemu, a cźi, kiż maja tu zyłe lĕto źiwi bycź — doniż ßu ſaßo jutry.

„Evangeliſches Deutſchland“ piſche, ſo je Nürnbergſka woßada ßwj. Lorenza woßadnych ſa Cźichi pjatk popołdnju 3 hodź. pſcheproßyła do Bożeho domu pod heßłom: „Um die neunte Stunde“, ßłyſchecź tam wo cźerpjenju a wumrĕcźu naſcheho Sbóżnika. Na tym ßo my we Luźizy troſchku dźiwamy, t. r. na tym, ſo ßo to jako woßebita powĕſcź woſjewja, ſnajmjeńſcha w tych woßadach, kotreż maja tutu nutrnosćź hižo wot dawna a ju ßebi wuhotuja na pſch. po małych knižkach: „Cźichi pjatk“, kotreż je wudał njebocźiczki Hodźijſki farař Jan Kſchiżan. Wot nětka wſchak je tuta nutrnosćź Cźicheho pjatka powſchitkownje poruczena, ſnajmjeńſcha ſa Sakſku, każ też póſtne nutrnosćże ſa kóżdy tydźeń wot tydźenja njedźele Invocavit ßem. W tamnej naſpomnjenej powĕſcźi ſteji potom dale: „Pſchi ßkowje Swjateho Pißma: „a pokhili hłowu a ſpuſchcźi ßwojeho ducha“ maja wſchĕ ſwony najwjetſchi ſkutk Boži pſchipowĕdacź a woßada ma pod kſchiżom w cźichej nutrnosćźi ſawoſtacź.“ Hižo 1905 piſaſche farař Kſchiżan, ſo pſchi tutych ßłowach ſwón pſchebiwa a ßo wſchitzy cźiſche modla. Pſchebiwanje ſda ßo nam pſchihódniſche bycź hacź ſwonjenje wſchĕch ſwonow; ale ſaßo, hdyż pſchi ßmjercźi kſcheſcźijana wuſwonjeja a ſwonja wſchĕ ſwony, potom tu ſ prĕnim prawom. Ale njewucźi naſhonjenje to, — w tych woßadach, kotreż tutu nutrnosćź hižo mĕjachu a też te tamne —, ſo je tajki nowy wukas biſkopa zyle na cźaßu, dokelż je wopyt tutych nutrnosćźow woßłabnył, abo nĕ, dokelż je luboſcź, dźakownosćź, pobożnosćź kſcheſcźijanow woßłabnyła a njeje wjazy ta wulka, kotraż hinak njemóże hacź hicź w ßwjatym póſtnym cźaßu, hacź hicź Wulki pjatk „wokoło dźewjateje hodźiny“ do Bożeho doma a ſhromadnje wopominacź pod kſchiżom luboſcź, luboſcź bójſku, ſ kotrejż ßmy wſcho, bjes kotrejeż ßmy niczo. Wukas biſkopa tu lĕtßa bě. Na cźo cźakaja cźi, kiż po nim njecźinjachu? Cźakaja woni, hacź wukas wuńdźe wot Boha, wukas — kotryż cźłowjekojo potom ſtyſkniwi mjenuja njeſbożo, domapytanje? — Schtoż je tu piſane wo ßwjatym póſcźe a Cźichim pjatku, to móżeſch po myßli woſpjetowacź też wo njedźeli. Abo niz? A hdyż haj, cźehodla?

Na pucź.

„Khryſtuß njeje niczo, khiba lute źiwjenje.“ Luther.

Liſtowanje. Sa M[illegible]. Domini: T. w B. — Sa Jubilate: K. w B. — Sa Cantate: R..cź w B.

Samoſtwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje notwinaćnje a powĕſcźernje w Drjeźdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prĕdarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźĕtnje 108 pjenjeźkow

Cžißło 18

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 5. meje 1935 Bautzen

Njedźela Miserikordias Domini.

Matth. 18, 1—7.

Hdyž ßu cžłowšzy ludźo praschenja na Jesußa stajili, ßu kóždy krócź ſ połnoscże jeho ducha a mudroscże, luboscże a ßwjatoscże wotmołwjenje dostali. Wjazy krócź je ßo pschi tym stako, so to, schtoż je Jesuß na tajke praschenja prajił, wjele wjazy wuczby podawasche hacź w tajkim praschenju leżesche. Na pschikład na tamne praschenje, hacź je prawo, kěžorej dawk dawacź, Jesuß ſ krótkim ßkowom niz jenoż pschißkuschnoscże w semſkich wězach, ale ſdobom te w niebjeſkich wězach do wocżow wsa: dajcże kěžorej, schtoż je kěžorowe, a Bohu, schtoż je Bože! A pschi tym dyrbjachu jemu dawkowy pjenjes pokasacź.

Na to je jara podobne, so Jesuß pschi praschenju, schtó je najwjetschi w njebjeſkim kraleſtwje, dźěczo k ßebi sawoła a nad nim, hdyž w ßwojej njewinoscźi mjes wucżobnikami ſtejesche, tole žiwe a kraßne wotmołwjenje da, ſ kotrymž hordoscź pokhłosta, kotraž ſ tuteho praschenja hladasche. Wón móznje napominasche: „Sawěrnje, ja praju wam, je-li so ßo njewobroczicże a njebudźecże jako dźěczi, njebudźecże do njebjeſkeho kraleſtwa pschińcź. Schtóż ßo ßam ponižuje jako to dźěczo, tón je najwjetschi w njebjeſkim kraleſtwje“. Mjes wulkimi ludźimi ſtajnje na to hladaja, hacź je schtó nješcho wjazy hacź druhi, wjazy po bohatſtwje abo cžeſcźi, mozy abo saßkužbje, draſcźi abo rjanoscźi. Njewinojte dźěczo ßebi wo tym wſchěm niczo njewě a njemyßli, khiba so ßnadź horda macź ßwoje dźěczo rjenje wobleka a hordoscź w nim ſbudźuje. Na tajku macź wěſcże jeho myßle dźeja, hdyž wón potom praji: „Schtóż pak pohórſchuje jeneho tych mólczkich, kiž do mnje wěrja, temu by lěpje było, so by młynſki kamjeń na jeho schiju powjeſcheny a wón potepjeny był w morju, hdźež najhłubſche je“. Tajkemu pohórſchenju ſtaji wón napſchecźiwo ſkutk ſtarſcheju abo druhich, kiž ßo ſa dźěczo ſtaraja: „Schtóż jene tajke dźěczo horje wosmje w mojim mjenje, tón wosmje mje horje“. Tuž ßu wěrjazy ſtarſchi najwjetſchi w njebjeſkim kraleſtwje. S nimi pak dale wucżerjo, wucżerki a wſchitzy, kiž ßo wo młodźinu a ſzyła wo druhich prózuja, so bychu Khryſtußowi byli, cźi ßu wſchitzy prěni a najwyſchſchi w njebjeſkim kraleſtwje.

Schto to hižo rěka: žaneho pohórſchenja dacź! Najwjetſche pohórſchenje, wothładane wot ſjawnych hrěchow pſched wocżomaj dźěcźi, leži w tym, so ſtarſchi na nabožinu žaneje ważnoscże njekładža, ſ dźěcźimi njedźelu njeßwjecża, ſ nimi kemſchi njekhodźa, pſched nimi ženje ßwoju wěru njewuſnaja. Schula a paczerſka wucżba tola jeno pomhaja wěru a pobožnoscź do dźěſcźoweje duſche wußywacź; hłowny wliw na młodu duſchu ma ſtarſchiſki dom. Starſchiſke domy tworja kſcheſcźijanſku woßadu abo njewěrjazu woßadu. Jesuß praji, so pohórſchenje pſchińcź dyrbi. A w najlěpſchim ludu je pſchezo pohórſchenjow doſcź. Ludkažerjo ßu wſchudże. Schto dyrbi ſ cžłowjeka bycź, kiž pod pohórſchenjom wotroſcże w ßwojim ſtarſchiſkim domje! „Běda cžłowjekej, pſches kotrehož pohórſchenje pſchińdże!“ praji Jesuß, a ſchto dyrbitaj ſtarſchej naſhonicź, kotrajž ſtaj wot tajkeho Jesußoweho ßłowa ßudźenaj! Běda je nad ſtarſchimaj, hdźež dźěcźi we wěrje njeſteja a pſcheczźiwo ſpytowanjam žiwjenja žaneje brónje, žaneho ſnutſkowneho ſchkita nimaja. Luboscże k dźěczom ßo ſawěſcże wjele namaka w ludu, też hdźež je mało wěry. Alle cžłowjeſka luboscź žněje mnoho njedźaka. Boža pomoz dyrbi pſchiſtupicź, a to ßo jeno tam ſtanje, hdźež najprjedy Boże kraleſtwo a jeho prawdoscź pytaja w domach, w kotrychž ßo pobožnoscź wot ſtarſchich na młodźinu pſchenjeße.

Hdyž pak ßu dźěcźi kſcheſcźijanſkeho doma najwjetſche w njebjeſkim kraleſtwje, potom tajke lube dźěcźi ßobu k temu dopomhaja, so ſtarſchi roſtu we wěrje a póſnaczu, haj, huſto doſcź pſches ßwoje njewinojte dźěczo ſtarſchi ßo wobrocża.

Kaž móże cžłowjek pśches wěrjazu mandżelśku do Bożeho kraleśtwa pśchińcź, tak móża dźěcźi nana a macźeř ßobu wśacź do njebjeß. Haj, kóždy kścheścźijan budźe pśches ßwoje dźěcźi lěpśchi, pobożniśchi. Wśchak je jemu hakle pśches dźěcźi móżne, po tutym ßłowje Sbóżnika cźinicź: „Je-li ßo njewobrocźicźe a njebudźecźe jako dźěcźi, dha wy njebudźecźe do njebjeśkeho kraleśtwa pśchińcź“.

Tak też ßu młode mandżelśtwa, kotrychž je nětko saßo wjele, ś wulkim żohnowanjom sa zykk naścheho luda. Dźěcźi ßu noścherjo ßboża, ßu najwjetśche w njebjeśkim kraleśtwje.

Hamjeń.

Spěwajcźe Bohu wśchitke ludy, dźěłajcźe k cźeścźi Jeho mjena!

Hłóß: Budź cźeścź, dźak, khwalba Wjeŕśchnemu.

Hacž ßem ßy, Bożo, pśchiwjedź mje,
Hacž ßem, mój ßwěrny Bożo.
Hacž ßem mi sdźeržał žiwjenje
Ty, moje wěcźne sbożo!
Ssy mje tak jara lubował,
Mi cźěło, duśchu, wodych dał
We ßwojej wulkej hnadźe!

Hacž ßem ßy Knjeże, pśchiwjedź mje!
Cźe khwali dusćha moja:
Pśches zyłe moje žiwjenje
Bě so mnu ßmilnosćź Twoja!
Ty prjedy, hacž běch rodźeny,
Ssy postajił wśchě moje dny,
Wśchě lěta moje w ßwěcźe.

Hacž ßem ßy Knjeże, pśchiwjedź mje!
Pśched Tobu padnu dele.
Daj mi wśchěch hrěchow wodacźe,
Mam jich tu takle wjele —
Cźiń na mni wjele ßmilnosćźe
A daj mi sbóżne wumrjecźe
Hdyž cźaß mój je ßo minył.

Hacž ßem ßy, Knjeże, pśchiwjedź mje!
Ssy dźeržał ßluby ßwoje!
Daj so nětk w nowym narodźe,
Ssym dźěcźo lube Twoje.
Cźe wutrobnje chzu lubowacź,
Cźe stajnje měcź, Cźe wobkhowacź,
Mój Wótcźe, ßmil ßo na mni!

Hacž ßem ßy, Knjeże, pśchiwjedź mje!
Budź cźeścź, dźak, khwalba Tebi!
Ty žórko wěcźnej' lubosćźe,
Cźehń mje pśchez bliže k ßebi
We ßwojim Ssynu Jeśuśu
Daj Ty mi sbóżnosćź njebjeśku
Tam w twojim wěcźnym ßwětle! J. W.

W Lipśku pola kantora Domaścholweje zyrkwje.

(Skóncźenje.)

Bach njemóżeśche ßo dodźiwacź. Tucźi burjo, hórnizy, dźěłacźerjo njeběchu w ßwojej domiśnje žaneho evangelśkeho Bożeho doma a žaneje evangelśkeje śchule měli a žanych evangelśkich prědarjow a žanych evangelśkich wucźerjow, pola kotrychž bychu móhli namakacź roswucźenje w tej wěrje, kotruž chzychu měcź. A nětk cźehnjechu jako wěrni protestantojo, jako wuśwoleni Boži, a niczo njepobrachowaśche, khiba tamny mrócźelowy a wohnjowy stołp, so by ßo toho zyły lud dohladał.

„Ich bin ein armer Exulant,
Also muß ich mich schreiben ...“

tak śpěwachu nětk jich wutroby połne hłoßy hižo nasdala. Poł Lipśka cźehnjeśche ś nimi hacž do wßow ßobu.

Liśku k lěwizy, Heinricha k prawizy, tak wrócźi ßo Bach domoj. Jemu bě, jako by pod pożohnowanjom krocźił.

W kak někotrej ś hodźinow, kotreż nětk pśchińdźechu, móżeśche ßo stacź, so ßo wośrjedź někajkeho dźěła kaž poströji, haj ßamo śpizy: Pśchezo hiśchcźe ßo nětkle pucźowańśki kij w horśchcźi, dale wlecźu pśches krajiny, kotreż njeśnaja, pśches měśta, wßy, lěßy a hona, pśches deśchcź a wětr. A měßazy dołho ßu woni hižo po pucźu, — dołhe měßazy — tucźi putnikarjo, tucźi ßwědkojo woprawdźitosćźe, tucźi wěrjazy! Tu cźehnje lud a cźerpi lud, kotryž wo ßwoju zyrkej wojuje. Pśchezo hiśchcźe bije ßo bitwa wo wěru w němśkich krajach, haj bitwa wo wěru!

Do tuteho bolosćźiweho śpósnacźa podnuri ßo se ßwojim śnutskownym dźeń a bóle. Katolikojo a protestantojo wojowachu w nim, mnichojo a diakonojo. Wěruwuśnacźa ßo w nim wadźachu. Wukładowanja Sswjateho Pißma běchu pśchecźiwo ßebi. Reformazije wupłodźachu napśchecźiwne reformazije. Horliwi sbudźichu horliwiśchich, kśchcźijerjo saßokśchcźijerjow — a na wśchěm poßledku njebě wśchón ropot a wścha hara, wścho wojowanje a wobaranje niczo druhe, khiba wěcźne bědźenje cźłowjeka ś wěcźnym jandźelom Bożim: „Ja tebje njepuśchcźu, khiba so mje pożohnujeśch!“

K j.e n e m u ßwjatemu krajej cźehnjechu wśchitzy tucźi mucźni wojowarjo, j e n e j ßwjatej zyrkwi woprowachu woni ś póßelśtwami a liśtami a se ßmahowazymi khorhojemi, j e n e m u ßwjatemu śnamju pśchißahachu njekhabłazu ßwěru se śtyknjenymaj rukomaj: Tón kśchiž, na kotrymž Boži Ssyn ßwoju krej pśchela sa cźłowjekow semje, tón kśchiž, kotryž wobdawaśche kraßnosćź Boha Wótza ś błyśchcźatym hołbjom Ducha, tón kśchiž kścheścźijanśtwa śtejeśche wyśchśche wśchitkich powyścheny, jenak wyßoki, jenak śchěroki. Wón tam śtejeśche jako wottyknjeny kónz jich tyßazorych žedźenjow, kotreż ßo wśchě jednocźachu do j e n e h o j e n i cź ž k e h o kśchika: „Ja wěrju!“

Dźěło, do kotrehož Bach nětk wo dnjo a w nozy ßwoje śkutkowańśke mozy da, bě mścha, kotraž dyrbjeśche Katolikam a Evangelśkim a wśchitkim kścheścźijanam tuteje cźłowjeśkeje semje ßłuśchecź, mścha sa j e n u zyrkej Sswjateje Trojizy, kotraž je jenicźka a pśchezo saßo jenoż jenicźka, jena naścha we jeho najlubśchim a najßwjecźińśchim śpěwnym waśchnju h-moll. „Credo“ — „Ja wěrju“ — bě tón dźěł jeje hobrśkeho twara, kotryž najprěńśchi sapocza a dokonja.

Se stareho ßławneho Gregorianśkeho khorala wśa wón hłoßy, ś kotrymiž wón to: Credo in nuum Deum — Ja wěrju do jeneho Boha — ßwjatocźnje wopißa. Bě jako by ś tym wuprajicź chzył: Tak wuśnawaśche cźłowjek wot wěcźnosćźe ßem, tak wón wuśnawa a tak budźe wón wuśnawacź hacž do kónza ßwěta. Na to sawyśkachu jeho khory ś wyśkanjom instrumentow Bohu Wótzej, śtworicźelej wśchehomóznemu njebjeßow a semje, a potom śyncześche a klincześche to wścho ś połnymi hłoßami wo Ssynu, kotryž ßo cźłowjek na-

rodźi, kotryž na kschižu ſa naš wumrě, krawjo ſe ßwjatych ranow; pózelstwo wo horjeſtaczu pschetorže želenje pod kschižom a pschi rowje a ſchumjesche ſ wyſkanjom k njebju. A we hłoßach móznych a ßylnych ßłyſchesche na pośledku ſtup Salzburgſkich exulantow, kotſiž czehnjechu jako pośli poślednjeje ponižnoſcze k ranju, pschezo k ranju.

A tuta wulka melodija klinczi a klinczi dale ſ tuteho wulkeho dźeła ßławneho miſchtra Jana Sebaſtiana Bacha. A wona chze wothłóß bycź też dźenßa ſtupa ßwěrnych, wěrnych kſchesczijanſkich wěrjazych, kiž czahnu ßwoju dróhu k ranju, k ranju wěczneho ßwětła, kotrež Jeſuß Khryſtuß je, kiž ßam praji: — Jan. 8, 12. —: „Ja ßym to ßwětło toho ßwěta. Schtóž ſa mnu dźe, tón njebudże khodźicź w cźěmnoſczi, ale ſměje ßwětłoſcź teho žiwjenja.“

A tuto ßwětło, tuta ßwětłoſcź je to, ſchtož my trjebamy. Tamni Salzburgſzy, wot njeſnjeßliweho biſkopa Firmiana ſ domiſny wuhnaczi, mějachu tuto ßwětło, tutu ßwětłoſcź, a tohodla czehnjechu ſtroſchtni pucź, kotryž by tak někotreho druheho do ſadwělowanja dowjedł.

Tuž dźimy też my ſa Jeſußom, naſchim ſtanjenym Sbóžnikom, tak ßwěrni, tak wobſtajni, tak njemyleni!

Dźeń dźěła.

„My chzemy ßebi nowy poſtup naſcheho luda ſe ßwojej pilnoſczu, ſe ßwojej wutrajnoſczu, ſe ßwojej wolu czeſtnje ſaßłużicź. My njeproßemy wſchehomózneho: „Knjeże wußwobodź Ty naš!“ My chzemy bycź dźěławi, my chzemy dźěłacź, ßo bratrowſzy ſnjeſcź, ſhromadnje ßo běcźicź, ſo by junu pſchiſchła hodźina, w kotrejž ßměmy pſched njeho ſtupicź a jeho proßycź: „Knjeże, Ty widźiſch, ſo ßmy ßo pſcheměnili; němſki lud njeje wjazy lud bjeſczeſnoſcze, haniby, roſſchczěpjenja, ßłaboſcze a małowěry, ně, Knjeże, němſki lud bu ſaßo ßylny w ßwojim duchu, ßylny w ßwojej woli, ßylny w ßwojej wobſtajnoſczi, ßylny, ſnjeſcź wſchitke wopory. Knjeże, my tebje njepuſchczimy. Požohnuj Ty nětk naſch dźeń a naſchu ßwobodu a ſ tym naſch němſki lud a wótzny kraj.“

Tole je prajił Adolf Hitler 1. meje 1933.

„Dźěłajcze ßwěru! To wam ſbožownje pſchepomha pſche wſcho. Dźěło je to, k czomuž je naš Bóh ſwołał.“

Bismarck.

„Niczo wjazy ßo njepyta na hoſpodarjach, hacź ſo budźa ßwěrni namakani. Potajkim to płaczi, to płaczi wſchěm, ſo ßwěrni ßu, kóždy w tym powołanju, w kotrymž je powołany a pſched Bohom njepłaczi to „ſchto“, ale to „kak“.

Claus Harms.

Mißionſtwo w nuſy.

Wjaz hacź junkrócź ßmy tu na to pokaſali, ſo ßu nětcziſche hoſpodarſke, pjenježne a politiſke wobſtejnoſcze ſawinowałe, ſo naſche mißionſke dźěło pod wulkej nuſu cźerpi a ſo jemu ſtrachi hroża, wożebje ſe ſarjadowanja tak mjenowanych deviſow.

Mißionſtwo w nuſy! To rěka ſa kſchesczijanow: Na pomoz!

Tuž na pomoz my wſchitzy naſchemu mißionſtwu mjes póhanami.

S czim?

S modlitwu a ſ dobroproſchenjom. Ale ſ wěrnej modlitwu, ſ wěrjazym dobroproſchenjom!

S darami, ſ woporami, małymi, wulkimi! S darami a ſ woporami dźaka — dźaka ſa to, ſo my mamy Jeſuża Khryſtuża Sbóžnika — ſ darami a ſ woporami poßłuſchnoſcze: Jeſuß Khryſtuß praji, kaſa: „Dźicze a ſczińcze wſchitkich cźłowjekow mojich wucźomnikow!“

Se wſchěmi ßrědkami, kotrež někak móżne a wużitkne. Móżne je — a wużitka ma — ſo hromadźiſch wſchě póſtne ſnamki. Njetrjebaſch je precź torhacź; ně wuréſaj kóždu tak, ſo dokoło wokoło papjera woſtanje ßnadź porſt ſchěroko. Schtoż ßy nahromadźił, wotedaj tam, hdźež hewak mißionſke dary wotedawaſch; to budże pſchedewſchěm na farje. — Tole njeje niczo nowe, to pak je něſchto, ſchtož je ßo pſchemało cźiniło. S kóždej ſnamku, kotruž ſpaliſch, woſmjeſch mißionſtwu něſchto, ſchtož jemu ßobu ſ pomozu. Tuž nawucź woßebje ßwoje dźěczi, tu ſ pomoznikom bycź.

Protyka.

Wokoło jutrow cźitaſch ras ſaßo něſchto wo poſtajenju jutrowneho ßwjedźenja — niz na wěſty dźeń měßaza, ale na wěſtu njedźelu a ſdobom też wo pſcheměnjenju zyłeje protyki. Ale ſda ßo, ſo maja cźi prawo, kiž praja: „S toho tola niczo njebudże, tuž woſtajmy hnydom zyłu wěz!“ Tak je to ſ tuteje pſchiczíny njedawno jendźelſka wyſchnoſcź cźiniła. Tola, tuta wěz njeje powſchitkownje tak na bok wotſtajena. Hibaja ßo, tola někajkeje reformy dobycź. Tak ßo woßebje jena ſ ameriſkich proteſtantiſkich zyrkwjow ſ tutym praſchenjom jutrow a zyłeje protyki ſaběra. Wona ma też wěſte namjety ſa tajke pſcheměnjenje. Mjenuje nam protyku, kotruž chzedźa dozpicź: „Sswětowu protyku“.

Tuta dyrbi měcź: 12 měßazow; januar, haprleja, juli a oktober kóždy 31 dnjow, tamne měßazy kóždy 30 dnjow. Kóżde běrtlléta ma tak 91 dnjow, 13 tydźenjow, 13 njedźelow a 78 wſchědnych dnjow. Nimo toho ma tuta proyka lěto ſkóncźaze dny a pſcheſtupneho lěta dny.

Tuta protyka je w Amerizy wjele pſchihłoßowanja namakała, też pola ſaſtupjerjow druhich zyrkwjow.

Też w Němſkej buchu pſched krótkim żadanja woſjewjene, ſo bychu ßo jutry na wěſtu njedźelu — ßnadź prěnju w haprleji, poſtajiłe. —

Zyrkej a ſtat.

Njedźela Kantate ma ßo lětßa woßebje jako njedźela hudźby a ſpěwa ßwjecźicź. Je dźě tuto lěto tola woßebite jubilejne lěto wulkich hudźbnikow. Spominamy dźě woßebje na: Jana Sebaſtiana Bacha, Händela a Schütza. Sa dopomnjecze ßławneho Bacha bu też woßebita plaketta pſchihotowana; bayerſka pjenjeſylijerńja wuda też woßebity pjenjes k jeho 250. narodninam.

Njedźela Jubilate je powitanje a ſapokaſanje paczerſkich dźěczi, kotrež chzeja pſchichodne Jutry ßwój kſchczeńſki ßlub wobnowicź. S nimi ßu ſtarſchi, kmótſja a pſchiwuſni do tutych Božich ßłużbow pſcheproſcheni a jenak khutnje zyła woßada. Haj zyła woßada! Abo njebě tak, ſo je hacź ßem ſe ſtarſchiſkim domom a ſe ſchulu zyła woßada a tak kóżdy woßadny woßebje tutym dźěczom měł paczerſke roswucźowanje dawacź ſ zyłym ßwojim ſadźerżenjom? Schtoż wone nětk na paczerjach ßłyſcha, chze wſcho tole jim jako zyłk pſchedſtajicź, chze jim zyłu, wulku kſchesczijanſku wěru jako tu jenu móz pokaſacź, kotraž w žiwjenju dobywa a ßebi wěcźnu ſbóżnoſcź dobudże. Ale to budże w tutych krótkich hodźinach cźeżke, ßnadź ßamo njemóżne, hdyż njejßu to widźeli w ßwojim ži-

wjenju w ſtarſchiſkim domje, w ſchuli, we woſadże. Abo nje-weſch ſam, ſo na żiwym pſchikładże najlěpje, najlóſſcho wu-knjeſch a potom też, ſchtoż wohladaſch a nawuknjeſch, najrad-ſcho cżiniſch? Sawěſcże, każ poſledńja konfirmazija je tuta Boża ſłużba njedżele Jubilate něſchto wulke a khutne niz jeno ſa dżěcżo, ale runje tak jara ſa doroſcżenych, ſa wſchěch woſad-nych. Tohodla ſwjecżmy ju wſchitzy ſobu a podnuṙmy ſo hłuboko do toho, ſchtoż wona nam prajicż ma, też tehdy, haj runje też tehdy, hdyż ſ njeje ſo wobſkórżby ſběhaja pſchecżi-wo nam. Pſchetoż my chzemy tola wſchitzy to, ſchtoż naj-lěpſche a najſpomożniſche ſa dżěcżo a — ſa naß.

W **Eiſenachu** ſwjecżi gymnaſium, kotryż ſ teje faŕſkeje ſchule naſta, do kotrejež też Luther khodżeſche, w juniju ſwój 750létny jubilej. Na tutym dnju chzeja ſtarym ſławnym ſchulerjam wopomnjeńſke tafle poſwjecżicż, a to Lutherej, J. S. Bachej a Walterej Flexej.

W **Ssowjetruſkej** dże wojowanje pſchecżiwo zyrkwi a nabożinje dale a je wótre. Wjednik tuteje bjesbóżneje ſowjetruſkeje agitazije pſchecżiwo wěrje a zyrkwi je mjes druhim ſcżěhowaze woſjewił: „My chzemy wſchě zyrkwje ſwě-ta ſapalicż do jeneho płomjeniteho wohnja. Naſche atheiſti-ſke hibanje bu móz njewuměrna, kotraż wſcho nabożne ſacżu-wanje wutupi .... My dyrbimy naſche antireligioſne dźěło, kotrež podrywa ſakłady ſtareho ſwěta, hiſchcże bóle ſeſylnicż. Boži ſłużownizy wſchěch nabożinow dyrbja wjedżecż, ſo nje-móże ani żadyn Bóh ani żadyn ſwjaty ani żana modlitwa kapitaliſtiſki ſwět pſched ſahubu wukhowacż."

Schpaniſka je ſo bóle ſměrowała a njeſteji wjazy tak pſchecżiwo zyrkwi. Snajmjeńſcha móżeſch to po tym ſudżicż, każ ſu tam Jutry ſwjecżili. Loni wuhlada tam jenoż ně-kotre prozeżiony, létża běchu nimale po zyłym kraju ſwja-tocżnoſcże po waſchnju prjedawſcheho cżaſa wuhotowane. Hacż runje njejſtej Seleny ſchtwórtk a Cżichi pjatk wjazy ſtatnje pſchipóſnataj ſwjataj dnjej, běchu tola we wulkich měſtach ſkoro wſchě klamy ſacżinjene. Se ſahorjenoſcżu, tak piſchu, wobdżěli ſo lud pſchi ſwjatocżnoſcżach.

W Kanadże w Połnóznej Amerizy běchu ſo ſeſchli evan-gelſko-lutherſzy duchowni, a to němſzy, danſzy, ſchwediſzy a norwegſzy. Woni chzeja Lutherſkich, kiž tam njeiżu we wul-kej liczbje, do zyłka ſjednocżicż.

Se Sserbow a ſ daloka.

Sserbſki dżeń w Budyſchinje bě jutrna ſrjeda a ſerbſki wjecżor ſa młodżinu a lud. A hacż ſo runje wjedro jara pohubjeńſchi w běhu dnja, bě ſo tola popołdnju każ wjecżor rjana liczba ſeſchła, a też dopołdnja dźěłaſche hižo mała cżrjódka na polu ſerbſkeje hudźby. Ale wěſo, mohło, haj dyrbjało tam hiſchcże wjazy Sserbow, młodych a ſtarych bycż! So něſchto naſpomnimy: wuſłyſchachmy tam miſchtra B. Krawza rěcżo wo ſerbſkej hudźbje a wo ſerbſkim ſpěwje, a to pſchede wſchěm wo tym, kak mamy jón ſpěwacż. K. ſtud. direktor O. Wicżas-Stollbergſki poda nam wulzy ſajimaze dróbnoſtki wo Sserbach wokoło Wittenberga a w Luther-wym cżaſu. Cżerpaſche woſebje ſ Lutherowych rěcżow ſa blidom. W tutych ſu Sserbjo wjazy krócż naſpomnjeni. K. dr. Scholta pſchednoſchowaſche wo ſerbſkim piſmowſtwje a nowinaŕſtwje a pokaſa nam wobras jeho roswicża. Mamy ſo tola wſchitzy hromadże wo to prózowacż, ſo ſwoje nowi-naŕſtwo ſdżerżimy a dale wutwarimy. Tak mamy ſo też wſchitzy ſtaracż ſa to, ſo też naſche łopjeńko „Pomhaj Bóh" ſkhowa ſwojich dotalnych cżitarjow a ſo jich wjazy a wjazy pſchidobudże. A tuż budż też tu próſtwa pſchidata, ſ kotrejž wſchě cżitaŕki a wſchěch cżitarjow, wſchěch duchownych a wu-cżerjow, wſchěch Sserbow proſymy, ſo wo roſſchěrjenje tuto-ho łopjeńka ſtaracż a tak ſobu ſłużicż w tutym cżaſu Bożemu kraleſtwu. Haj, hajmy ſebi naſchich ſerbſkich wótzow a ma-cżerjow rěcż a wěru!

Łużiza 300 lět dołho ſakſka! to je létża daloko a ſchěroko po Łużizy heżło. A to chzeja też hódnje poſwjecżicż, woſebje ſwjatki. Tak pominaja na pſch. w Lubiju hižo plakaty wyſche dróhow, ſo wobdżělicż. Też naſche łopjeńko k tomu hiſchcże to a tamne naſpomni. Woſady ſu woſebje ſwołane, ſobu pomhacż wuhotowacż wuſtajeńzu ſtarożitnoſcżow, kotraż ſo w muſeju w Budyſchinje 30. meje ſapocżnje. Tuż ju też njech potom naſchi woſadni ſwěru wopytaja, ſo bychu wo-hladali, ſchto wſcho naſche woſady a Boże domy rjaneho maja.

Hindenburghöhe. To je w Raŕſchej Pruſkej. Tam chzeja létża pěni krócż paſionſke hry hracż. Ssobuſkutkowacż bu-dżeja domjazy a hrajerjo ſ Jużneje Němſkeje, hdżež mamy tola w Oberammergawje hižo dołho ſwětaſławne paſionſke hry.

Słoty a dejmantny mandżelſki jubilej je wěſcże něſchto, ſchtoż kóżda woſada kóżde léto nima abo dozyła nima. Nětk je ſajimaze ſłyſchecż, ſo w Raŕſchej Pruſkej loni 700 porow k ſłotemu jubilejej dopomnjeńſki pjenjes, ſa ſłoty kwaß wě-nowany doſta a 9 porow jubilejnu Bibliju ſ wobraſami Ru-dolfa Schäfera k dejmantnemu kwaßej.

S **Norwegiſkeje** piſchu, ſo je tam nabożne hibanje na-ſtało. W jenotliwych woſadach ſteja ſchěrſche kruhi w tutym hibanju.

W **Jendżelſkej** ſwjecżachu zyrkwje njedżelu 28. haprleje jako „njedżelu dżěła". Dozpicż chzeja ſ tym, ſo by w hoſpo-daŕſkim żiwjenju ſkutkował a knjeżił kſcheſcżijanſki duch.

W **Khinje** hroſy w krajinje Honan ſmjercż 12 000 000 cżłowjekow ſ hłodom. Bě tam wulka ſuchota.

Na pucż.

„Khryſtuß je nam daty k ſbożu a k ſbóżnoſcżi. W nim je wobſamknjeny wſchón troſcht a wſcha radoſcż ſa duſchu, ko-traż ſwój hrěch ſacżuwa. Ale prjedy njemóże Khryſtuß na-ſcha móz bycż hacż my njejßmy ſami ſebi njemózni a kſchi-żowani ſe wſchelakorym cżerpjenjom. Potom pak je też wón naſch pſalm, kěrluſch a ſpěw. A na to pſchińdże dobycże a ſbożo do wěcżneho żiwjenja." Luther.

Liſtowanje: Sa Jubilate: K. w B. — Sa Kantate: R..cż w B. — Sa Rogate (Boże ſtpicże) a dalſche poſtaji k. w. ſ. S. —

Serbske spěwarske

su na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje

Samoſtwity redaktor farař Wyrgacż w Noßacżizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje notwinaŕnje a powěſcżerńje w Drjeżdżanach wot Hłownoje ſerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cżiſchcż „Sserbſke Nowiny" w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ſobotu a płacżi ſchtwórtlětnje 108 pjenjeżkow

Čisło 19

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok.
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 12. meje 1935 Bautzen

Njedźela Jubilate.

Sbóžni su či, kiž hłódni a lačni su po prawdosći; pschetož woni budźa nasyćeni. (Sćenje swj. Mateja 5, 6.)

Poslednje lěto je někotražkuli wjeß nashoniła, schto to na swebi ma: žiwy bycź a dźěłacź a wscho sastaracź, hdyž nimasch wokschewjazeje nusneje wody. Kelko prózy je so nałožiło, najnusnische sa picźe wschědnje wobstaracź. A kak je Boža pschiroda cźerpiła cźakajo stajnje njedźelu po njedźeli na Boži deschcź. Tež wěmy, kak srudnje je pschihladowacź, hdyž su hłódni a njemóža so nasyćicź. Tu a tam njeje skót to měł, schtoż trjebasche: wbohe to swěrjata.

A Bóh luby Knjes pschihladuje? Ma dha snano hłód a lačnosć mjes cźłowjestwom w swebi też něschto dobreho? To snajmjeńscha, so cźłowjek so hiba a prózuje, ale też, so so samého sabudźe a s mozu pschecźiwo druhemu postanywschi schkodu nacźini, haj žiwjenje druhich njehlada.

Dusscha cźłowjekej wot Boha data snaje, dołhož je žiwa a strowa, też hłód a lačnosć. Pyta, so prascha, so jedźi, doniž nima schtoż dyrbi měcź. Snaty zyrkwinski wótz Augustin je prajił: Moja dusscha je njeměrna, doniž měra njenamaka w Bosy.

Tónle muž bě swojeho wěrneho wucźerja nadeschoł a nashoni žohnowanje, kotreż tczi w jedźenju cźłowjeskeje dusche. Drusy swebi wuswolichu spytowanja sa wucźerja, na kotrehoż pěknje poßłuchachu a swebi wot schtoma srjedźa w sahrodźe wsachu.

Hdyž sy woptał a je cźi seßłodźało, požadasch wjazy a wjazy, a dyrbisch skóncźnje spósnacź, so sy hłódnischi a hubjeńschi. Město chléba sy dostał kamjeń, kotryž njeżiwi, město ryby hada, kiž s jědom sawdawa, město jeja schkorpiona, kotryž mori.

Sswjate pißmo mjenuje swět tajkeho spytowarja. Hdyž wboha dusscha wo pomoz woła, wotwobrocźi so swět se sukanjom. Wón je tu bjes mozy, nasyćicź duschu njemóże.

Ale tu klincźi hłóß kaž njebjeski synk w cźłowjeskej tyschnosćźi: „Sbóžni su cźi, kiž hłódni a lačni su po prawdosći, pschetoż woni budźa nasyćeni.“ Kiž je to prajił, je tón, kiž smědźiische wo swebi wusnacź: „Ja sym chléb žiwjenja“ a „Komuž so picź chze, tón pschińdź ke mni a napij so.“

Bóh luby Knjes je hłód a lačnosć do cźłowjeka położił, wón móże jej też stajicź. Wón to też cźinicź chze psches swojeho syna, kiž je se srědnikom mjes Bohom a cźłowjekami. Schtóž ma w Khrystußu pschikhad k Wótzej, tón budźe nasyćeny.

Nasch Knjes rěcźi wo hłodze a lačnosćźi po prawdosći, to rěka wo horjazym jedźenju, w Jesußowej mysli lěpschi, dospołnischi a Bohu podobnischi so scźinicź. Kak dha s tobu steji? Prajisch kaž jich wjele: „Ja bych so rad lěpje měł“, abo ja dyrbjał scźerpliwischi bycź, wjazy luboscźe měcź, swěrnischi bycź, jasyk swusdźicź, swólniwischi bycź, Bohu so sa wscho dźakowacź, też spokojnischi bycź?

Ssam to njesamóżesch. Pschezo sasso wostanjesch wróczo, haj móże so stacź, so ras zyle pschi sapocźatku sasso stejisch a nadźiju shubisch, sam na prawdu Bożu pschińcź. Runje tu je tebi pomoz kaž ženje blisko. Twój sbóžnik cźi praji: Wsmi moju prawdosć, woblek so moju drastu, daj swebi wobradźicź Božu hnadu, a budźesch sbóžny. Hamjeń.

Moja róžiczka.

Ha, kcźeje mi drobna tak róžiczka
W młódnym tam w hłubokim, lubosnym dole!
Boże słóncźko jo hrěje a posłocźa,
Sswobodna roscźe tam se swojej' wole.

„Njesapomniczka“ ßo mjenuje
Tuta drobna, mała różiczka!
Kralowa, hlaj, módrina ju krónuje!
Krónu debi jaßna ßerniczka. —
Ha, druha mi kczěje 'schcze różiczka
Kraßnje tak, lubosnje, pěknje a rjenje!
To je moja njesapomniczka!
Njesańdże a njeshinje mi ženje!
Tuta luba, moja różiczka
W mojej wutrobje mi kczěje:
Droha mi to moja luba macżerka!
Njesapomniczka ßo jej tak ſ wócżkow ßměje. —
Kak chzu ju ja krjepicż, pěstowacż,
So rjenischo mi hischcże kczěje!
Różiczka mje budże żohnowacż,
So w żiwjenju mi wschitko tyje! L.

Macżerka.

Macżerka, kiž ſprózniwa bě ſa mnje,
Macżerka, kiž modlesche ßo ſa mnje,
Macżerka, kiž rudżesche ßo wo mnje,
Macżerka, kiž staraſche ßo wo mnje,
Macżerka, kiž ſpěwaſche ty ſo mnu,
Macżerka, kiž wjeßeła bě ſo mnu,
Macżerka, ja kłonju ßo pſched tobu,
Macżerka, ja proſchu ſ wutrobu:
„Macżerka, mje pożohnuj!“

Pacżerſkim dżěczom.

Dżenża pſchińdu nasche pacżerſke dżěczi ſe ßwojimi starſchimi a pſchiwuſnymi do Bożeho domu, ßo poßwjeczicż ſa tuto woßebite lěto a ſa nadawk, kotryż maja dżěczi w nim, a ſa nadawk, kotryż maja starſchi w nim. Tutón nadawk je dowuhotowanje na wulki dżeń konfirmazije a ſa żiwjenje kſchesczijana, kſchesczijanki. To je něſchto tak wulke a nadobne a rosßudne ſa dżěczo a ſa starſcheju, ſo ßami pſchińdu do Bożeho doma k Bohu ßo modlicż, jeho ßłowo ßłyſchecż a ßo dacż pożohnowacż, a ſo woßada pſchińdże ſ nimi, ßo modlicż a dobroprdßycż.

Hnydom ſ tutej Bożej ßłużbu a ſ prěnim dnjom tutoho cżaßa ſtaj ßo dżěczo a ſtaj ßo zyła ßwójba do ſaßady, wſchitko cżinicż a wſchitko na to naložicż, ſo by to był żohnowany cżaß, cżaß, w kotrymż ßo ſnowa ſałoži a ſkrucżi ſałożk a ſakład żohnowaneho a tohodla ſbożowneho żiwjenja ſa dżěczo — a ſa starſcheju, haj tež ſa starſcheju. Abo njejſtaj starſchej hakle potom prawje ſbożownaj, hdyž dżěczo widżitej duzy po pucżu, kotryż Jeſuß Khryſtuß żohnuje a kotryż tak pucż wěrneho ſboża je, dokelž je to pucż do wěcżneje ſbóżnoſcże? Staj. —

Tuž pak: W Bożim mjenje do tutoho noweho a tak rjez poßlednjeho pſchihotowanja ſa tajki pucż żiwjenja, ty dżěczo, wój starſchej! Pacżerſke dżěczo je dżěczo pacżerjow, modlitwow. Tute ſpěwa wono ßame, tute ſpěwataj starſchej ſa njo a tute ſpěwa woßada ſa njo, hdyž woßada woßada je, ßebi wědomna nadawkow, kotreż ma. Hdyž pak woßada, tež kóżdy woßadny, kóżda woßadna! Je dżě naß hakle njedżelu Jeſuß Khryſtuß puſchcżił wot ßwojeho ßłowa ſ porucżenjom: Paß moje jehnjata! Paß moje wowzy! Tuž: njedaj ßo nam dołho ſkomdżicż! Ně, wſchitzy hromadu do tutoho noweho dżěła, kotreż pak ma wěcżne żohnowanje, w Jeſußowym mjenje!

Kraßne je, dozpicż, ale pak cżežke, ſo je tak w żiwjenju, kaž w kěrluſchu wuſnawamy:

„Njech ſjewi kóżda krjepka krwě,
So ßym Cżi, Knjeże, poßłuſchny!“

Kraßne je a pak tež cżežke, ſo to tak woſtanje hacż do kónza. Tohodla pak budźmy wſchitzy „pacżerſke dżěczi“!

Sſłowo kaž worjech.

Wſchelake prozeßy a to, ſchtoż wone wotkrychu, ßu wſchelakich nahladnych muži, tak preſidenta wyſchnoſcże Eggera, krajnoßudniſkeho preſidenta Haaſemanna a wyſchſcheho ſtatneho rěcżnika dra. Hahne w měſcże Osnabrücku pohnuke, ſjawne ßłowo wuprajicż wo tym, kak ma ßo na dżěczi a młodżinu kedżbowacż, a wo tym, ſchto wſcho ßo ſkomdżi a ſawinuje, hdyž to ßwěru njecżinja wſchitzy.

Woni praja mjes druhim: Niz jeno w měſtach, ně, runje woßebje na wßach ſda ßo, ſo tam jara pobrachuje to dohladowanje dżěczi, kotreż je nuſne a trěbne, a ſo tam knježi wulka liwkoſcż w tym, ſchtoż je po dobrym, po pózcżiwym a ſchto niz. S toho hroſy ſtrach ſa ßwójbu a ſa lud. Woni, cżi, kotſiž ſjawne ßłowo podpiſachu, maja tohodla ſa starſchich, wucżerjow a doroſcżenych khutne napominanje:

„Kedżbujcże na młodżinu doma a w ſchuli! Kedżbujcże woßebje na to, ſ kim maja wobkhad! Roswucżcże wotroſcżazu młodżinu pſchihódnje wo ſtrachach, kotreż jeje ſtrowemu, cżiſtemu, pózcżiwemu ſacżuwanju a myßlenju a jeje naturſkemu roswicżu hroża. Młodżina, kotraż ßo ßwojeho żijenja wjeßeli, kotraż pak ma bycż w dobrych pocżinkach a w pózcżiwoſcżi ſkrucżena, je nadżija naſcheho pſchichoda a ſakład naſcheho luda!“ —

Sawěſcże ßłowo to, kotreż wupraja, ſchtoż je ßmjercż nuſne ſa naſch cżaß — a ſchtoż bě ßmjercż nuſne ſa ſańdżene cżaßy! A tež to, ſo na wßy pokaſuja, kotreż hewak ſ wěſtej hordoſcżu na měſta ſhladowachu, hdyž wo pózcżiwoſcż dżěſche, ma ßwoje prawo. Abo njeje żanych hoſpoſow, żanych hoſpodarjow, kotſiž ßu ſ tutymi ßłowami wobſkorżeni a kotſiž ßu wobſkorżeni pſched tym, kotryż je jim tu młodżinu dał do doma, tola niz jenoż, ſo by ſa nich dżěłała! — Bohużel ßo ſ tym ſtudżeń ſawodżěwa, do kotrejež je dżěczo hižo padnyło. Bóh daj, ſo pak ju nětko ſnajmjeńſcha wſchitzy ſawodżeja a to wſchudżom!

Sawěſcże, ßłowa to, kotreż ßłuſcheja k njedżeli pacżerſkich dżěczi a starſchich! Mjes woßebitymi nadawkami je to runje tu woßebity nadawk! Hladajcże ſa dżěczimi. Tu a tam macż abo nan nětkle hiſchcże macż abo nan ſ małuſchkom ßobu dżetaj do ſchule. Schtóż měni, ſo to tu a tam njeby nuſniſche było, ſo ſ dżěczimi poßlednich ſchulſkich lět ßobu du, ßo myli!

Sawěſcże, ßłowa to, kotreż ßłuſcheja k njedżeli macżerje, k njedżeli starſcheju, k njedżeli ßwójby! Tu ſtaj wjele ſkomdżiłoj nan, macż! Njejſtaj ßyna, njejſtaj dżowku roswucżiłoj wo wězach, wo kotreż tute ßłowa rěcża, wo roswicżu a wuwicżu młodeho cżłeka a wo najſnutskowniſchich praſchenjach pózcżiwoſcże. Schtoż dyrbjeſche najcżiſcżiſche bycż, wo tym bu dżěczo huſto doſcż ſ najmaſaniſchim powucżene a ſdobom hižo womaſane. Kak dołho dyrbi to wopacżneje a każazeje hańbicżiwoſcże mjes ſtarſchimaj a dżěczimi w tutych ſa żiwjenje ſakładnych praſchenjach hiſchcże bycż?

A hiſchcże něſchto: tute ßłowa ßu tež pſchede wſchěm ſa tych mjes naſchimi młodymi, kotſiž chzedża bycż a woſtacż cżiſcżi a krucżi a chzedża ſa tute ſaßady ſtacż. Pſchetoż tucżi

maja najwjazy ſkładnoſcże, tajkim njepocžinkam a ſchkodowanjam wobaracź a ſ pucźnikom bycź. Budźcże to! Budźcże to, runje dokelž to tak cžežke a wažne!

Budźcże to žwoje dla, druhich dla, luda dla! A budźcże to, hdyž cžežko, pſche cžežko to tak a ſtym, ſo ſcże dźeń wote dnja „pacźerſke dźěcźi"!

Rjeńſcho by było!

K žwjedźenjej młodźiny, kotryž bě jutrownu žrjedu we Budyſchinje, chzu k tomu, ſchtož poſlednje łopjeńko pišaſche, pſchipomnicź: Małe ſpěwarki a rejwarki Hucźinjanſkeje ſchule žo wožebje ſpodobachu. Ja widźach pak je pſchede mnu w žerbſkej pyſchnej draſcźiczžy: dleſche, ſcherokе žukniczki žo jim tſchažechu a hibachu, pišane banty ſmahowachu. To by wjele rjeńſcho było, bychu-li holcźki tam w žerbſkej draſcźe ſkakałe a žo wjercźałe! Wěſo to ſ pjenjesami ſwižuje, a pjenjesy žu tola tak žadne! Pſchikleſk bu jim bohaty. Wožebje ſwježelaze pak je, ſo žo młodźina tak k Serbſtwu wusnawa, ſa Serbſtwo ſkutkuje a žo po žerbſku ma. Serbſka je macź, žerbſke budźcże, dźěcźi! S tym žwoju macź ſwježelicże! A to pſchinjeſcże, lube dźěcźi, dźenža na macźerńej njedźeli macźeri jako dar: „Macźe, my woſtanjemy žwěrni Serbja, kaž Wój, lubaj ſtarſchej, ſtaj!" L.

Wopor.

Młoda holcźka, jeniczke dźěcźo žwojeju ſtarſcheju bě hižom pſched něſchto měžazami pytnyła, ſo žo jejna macź pſchi žebi dla něcźeho rudźi. Runjež žo ju ſa tym wjazy krócź praſcheſche, njeſhoni wot njeje pſchicźinu. Schto dha pak ju tyſcheſche?

Raz wjecźor, jako chzyſche runje wužnycź, žłyſcheſche na ſali ropot. Wěſcże jejny nan domoj dźěſche. Wot něſchto cžaža žem mějeſche to waſchnje, ſo poſdźiſcho domoj khodźeſche. Ale dźiwnje, kajki tupy hłóž tola mějeſche! Bě to woprawdźe jejny nan? Madlenka chzyſche na wěſte pſchińcź. Mjelcźo ſtany, powocźini durje. — Haj, woprawdźe, to bě jejny nan. Ale kajki tam ſtejeſche! Klobuk kſchiwje na hłowje žedźeſche, wobliczo ſapyrjene, draſta natorhana. Bě to woprawdźe jejny nan? Madlenka jeho lědma ſpóſna. A tola wón to bě. Macź wſchak bě pſchi nim a wón žo na nju ſepjeraſche. Wutrobnje jeho proſcheſche, ſo by mjelcźał. „Mjelcźo, mjelcźo!" tak jeho napominaſche, „hdy by naju dźowka tole wjedźała, hdy by tebje žłyſchała!" — Ale wón ſchmórny ju na bok a pocźa w žwojej pjanoſcźi ſpěw ſanjeſcź, tajki hrozny ſpěw, kajkiž Madleńka hiſchcże ženje žłyſchała njebě. Nětko wbohe dźěcźo wſcho wjedźiſche. Jejny nan bě žo hotowy wopiłz ſcźinił.

Wona ſamkny durje, mjes tym, ſo macź nana do jeju ſparneje komory dowjedźe. Ale to dha bě ſa nju nóz! Pjaneho nana potajkim mějeſche. Kajka hańba ſa nju; Schto na nju nětko wſcho njeczakaſche? Schto drje mohła tu cźinicź? O Božo pomhaj mi, ſo jeho wobrocźu!

Naſajtra cźi tſjo: nan, macź a Madlenka pſchipołdnju kaž hewak ſa blidom žedźachu. Macź bě blěda, wocźi běſchtej ſapłakanej, kaž bě to we poſlednim cžažu huſcźiſcho. Nan pokaſowaſche žo wježely, ale to žo jemu dźenža hubjenje radźi, dokelž běſche Madlenka cźiſcże hinaſcha, dyžli hewak.

Wona dźenža niczo ani njewopta. „Schto dha cźi je", praſcheſche žo macź, „žy žhano ſkhoriła?" „Ně", wotmołwi dźowka. „Duž wſmi ſnajmjeńſcha kuſk kokoſchzyneho mjaža, mój lubuſchko", radźeſche nan a połoži jej prawje dobry kuſk na taleŕ. „Sso dźakuju", wotmołwi ſměrom dźowka, „ja pak tola jěſcź njebudu!" Starſchej wjedźeſchtaj, ſo jeju dźowka khłóſchcźa njeje. Duž ju dale njenuſowaſchtaj.

Wjecźor Madlenka ſažo niczo njejědźiſche. Nan žo roſſkobi. „Ale Madlenka, to je tola ſkoro pſche wſchu měru, to tola na dźěcźazu ſažakloſcź pokaſuje! A hdyž pak cźi nětko pſchikaſam, ſo maſch jěſcź?" — „Dha tebje pożłuchacź njebudu, luby nano", bě jejne wotmołwjenje. A pſchi tym bě na njej žłyſchecź, ſo je roſſudźena a ſo wě, ſchto chze.

To pak bě nanej pſchewjele. Wón poſkoczi a prěni krócź w žwojim žiwjenju — wón wſchak bě poźledni cžaž poczak trochu nahły bycź — pſchimny žwoje dźěcźo, ſo by jo bił. Tola pak jeho nětkajka njewidźomna móz putaſche, ſo ruku ſběhnycź njeſamó. Wón žo ſažo žyny a pocża: „Mohła mi žnano, Madlenka, ſamyšł žwojeje ſpjecźiwoſcże prajicź?" „Haj" dźeſche wona, „to chzu rad. Ssym pſched Bohom žlub cźiniła, ſo hdyž žy ty wjecźor do korczmy ſchoł, naſajtra nicźo njejěm." To nan wotcźakał njebě. Teho dla też nicźo wotmolwicź njemóžeſche, ale pokhili žwoju hłowu a Madlenka dźěſche ſe jſtwy.

Tón wjecźor nan domach woſta a Madlenka bě naſajtra wožebje luboſcźiwa k žwojemu nanej. Też jej wſcha jědź derje žłodźeſche. Ale jeho pokhilenje k picźu a w korczmje žydanju bě žo hižom pſchehłuboko do njeho ſažrało; a teho dla by huſto wjecźor woteſchoł a poſdźe žo wrócźił a naſajtra by Madlenka, žwojemu žlubjenju žwěrna, zyły dźeń bjes jědźe woſtała. Nan a macź žo wobaj jenak jara prózowaſchtaj, jej jejne pſchedewſacże wurěcźecź. Wona pak, runjež pſchi tutym poſcźenju dźeń a bóle wjadnjeſche, kruta woſta.

Huſto bě nan hižom na tym był, žwojej dźowzy tuto waſchnje ſ pukami wuhnacź a bě hižom ruku poſběhnjenu měł. Tola pak to ženje ſamohł njebě; kaž žwjata by tehdy pſched nim ſtała.

Duž ras po wjecźeri, jako nanej dobru nóz prajeſche, žo njemózna k ſemi ſwjeſe. Zyłu khwilu bjes wjedźenja leżeſche. Jako jej, runjež wſcha wuhłódnjena wotucźi, nan ſchkleńzu wina poda, ſo by mozow nabyła, ju wot žo ſtorcźi. „Dha by radſcho wumrjeła?" dźeſche nan wſchón ſhórknjeny. „Haj, nano, hdyž tebje ſahojicź njemózu, chzu radſcho wumrjecź", wotmolwi wona ſe žłabym hłožom.

To bě ſa nana tola pſchewjele. Wſchón ſlemjeny žwojej dźowzy wokoło ſchije padny, ju wokoſcheſche a dźeſche: „Moje dźěcźo, ty žy mje pſchewinyła. Wot nětka pak też wjazy kapki wina a piwa do mnje njeżmě. A ſ tobu chzu žwojemu Bohu žłužicź!"

Wón je žłowo dźerżał. Cźežko je jemu było. Ale Bóh je jemu dobywacź pomhał. Sbožowne žiwjenje w domje bě ſa wſchěch domjazych bohate myto.

Zyrkej a ſtat.

Słota konfirmazija dobywa žebi wjazy a wjazy woža-dow — też w naſchej Łužizy. Też w měſtach je hižo doma. Tak žwjecźachu njedźeleu Quaſimodogeniti tajku ſłotu konfirmaziju w dwěmaj Božimaj domomaj měſta Potsdam. Tu bě tuta žwjatocźnoſcź wot konfirmazije młodych pacźerſkich dźěcźi dźělena. Pola naž je wona ſ tutej žwjatocźnoſczu naſchich młodych ſwjeſcha ſjednocźena. Myślimy žebi, ſo budże jich pſchichodne jutry, da-li Bóh je nam hiſchcże žwjecźicź,

hischcże wjazy „słotych konfirmazijow“ a „słotych paczeŕskich dźěczi“, A pschejemy to! Je to nusne! Pschetoż nasch czaß je tajki a budże tajki, so dyrbi kóżdy, kóżda bycź „paczeŕske dźěczo“, so kóżdy, kóżda spěwa paczerje, ßo modli sa wschěch, sa lud a kraj, sa wjednika a wyschnoscź, sa zyrkej a jeje wjednikow, sa kóżdeho jenotliweho. Haj, tajkich „paczeŕskich“ a tajkich „konfirměrowanych“ — tajkich w kschesczijanskej wěrje wobnowjenych a wobkruczenych, wěstych a njekhabłazych je nam a naschemu czaßej, je naschej zyrkwi a naschemu ludej trjeba! A je trjeba kóżdemu jeniczkemu, so wón to ßam je, kóżdej jeniczkej, so wona to ßama je, — wscho jene hacź ßu lěta hischcże młode abo stare! Njewsmi to nichtó jako powuczenje, kotreż dyrbi tak farać prajicź, dokelż farać je — każ to husto doscź praja kschesczijenjo, haczrunjeż kschesczijenjo rěkaja. Nad nami steji pominajo a hrożo runje ſ mjenomaj „kschesczijan“ a „modlitwa“ to ßłowo Sswjateho Pißma: „Budźcże pak czinjerjo toho ßłowa a niz jenoż poßłucharjo, ſ kotrymż wy ßo ßami sjebacże.“

Se Sserbow a ſ daloka.

Do Budesitez pscheproschuje sa njedźelu Jubilate Snutskowne Mißionstwo na ßwój tulětny ßwjedźeń. W 2 hodź. budże ßerbska ßwjedźeńska Boża ßłużba a ½4 hodź. němska. Prědowacź budźetaj kk. ſ. Mjerwa-Bukeczanski a ſ. Höfer-Drjeźdźanski. W 5 hodź. pschisamknje ßo hłowna ßhromadźisna w domje sa młodźinu; w njej pschednoschuje k. ſ. Höfer a zyrkwinski khór budże spěwacź.

„Sserbske Nowiny“, nasch dźenik, wosjewja pschezo saßorjane a sajimawe nastawki se Sserbow a wo Łużizy. Tak, so jenoż dwoje naspomnimy, w jeniczkim czißle — ßobotu 4. meje — „D. Jaroměr Hendrich Imisch“, jónkrócźny nastawk a „Stawisny ßerbskich wßow“, tole pische k. wysch. wuczeŕ Kral. Woboje je sa wschěch, a je sa powuczenje a sa sabawu. A schtóż ßo sa ßwoju domisnu a sa ßwój lud sajimuje, czita to a ßo raduje. — Dozyła je runje naspomnjene czißło jara bohate; masch tam też pěßnje, tak: „Tsi dźakne dary sa tsi kußy khlěba“, spěßnił je to Jan Radyßerb-Wjela — a „Ratař w nalěczu“; tole saspěwa nam Jurij Schewczik. Nimo toho steji w tutym czißle hischcże njewocźischczana pěßeń Radyßerba: „Ryby“. S druheje mjenowaneje pěßnje tu malku pokasku:

Schtó powołanje rjeńsche ma,
Hacź ratař w nalěczu?
To zyła semja wobleka
Sso drastu ßwjedźeńsku,
Sso w polu żita sybola
Każ parle drohotne,
A hischcże rjeńscho sakczěja
Nam łuki kwětkojte.

S Łużizy. Saźdźene symne dny njeißu naß jenoż jara nastróżałe, ßu nam też, woßebje w sahrodach a sahrodkach, schkody naczinike. Nadźijomnje njeje pak to jeniczki sawostatk tuteje póśdneje symy! Njeißmy snowa saczuli ßwoju człowsku njemóz a njedokonjanosczź? Haczrunjeż wobrónjeni ſ modernym gratom a ſ „najkhumschtnischim“ hnojom, dyrbimy tola wusnacź:

„Móz nascha dobycź njemóże,
My ßmy ſ njej jara ßłabi!“

Njech je nam nětko sawostajeńka to, schtoż je nam chżył też dźeń dźěła snowa sapißacź do ßwědomja a wutroby: „Spěwaj a dźěłaj.“ Dźěłajmy — każ je něchtó prajił — tak, jako njeby wscho spěwanje, modlenje niczo pomhało, a spěwajmy, modlmy ßo tak, ako njeby wscho dźěłanje niczo pomhało. Haj, czińmy wschitzy to, schtoż czinicź mamy, we wěrje a ſ modlenjom! K tajkemu czinjenju a żiwjenju wabi naß tola też hewak doscź — haj wscho! S radija a ſ nowinow wußłyscha tola wo wschelakich druhich wulkich strachach a nusach, kotreż jenoż dźěłu a żnjam njehroża, ale człowjekam ßamym: tak semjerżenje, wulka woda, wichory, njewjedra, pscheßuwanje semje; tak licża po wulkich njewjedrach w Amerizy na 15 a wjazy morwych a po czeżkim semjerżenju w Turkowskej a Ssowjetruskej nětotre sta morjenych. A kelko dźěła a prózy, kelko honow a twarjenjow, kelko żnjow bu sniczenych! — Haj: spěwaj a dźěłaj! We wěrje a ſ modlitwu do dźěła a do pschichoda!

Pschißłowa.

Hdźeż młody lud ſkaka — tam czorny duch łaka.

Hdźeż dźěczo wukhwaluja stari — tam rejwa wopiza na bari.

Haŕbicźiwa wutroba — psched hanibu wukhowa.

Młody ludźik njesparneho paſtyrja trjeba.

Macź ßo doma sa dźěczo modli.

Mudra macź ſ ruku wjazy wucźi hacź ſ hubu.

Macź — je wschudźe snacź.

Macź — kiż ſ prawym czaßom ßwari — dźěczom pucź do sboża — do njebjeß — twari.

Małe dźěczi — małka hara; wulke dźěczi — pótna kara.

Nasche dźěczi njech wuknu Boże jehnjata bycź.

Maczeŕny słoczany wěnz ßu pěknje skubłane dźěczi.

Na pucź.

„Dowěra je sadźerżenje człowjeka, kiż ßebi swěri ſ Khrystußowym kschižom a tutón na ßo wosmje; a njedowěrjenje je, hdyż psched Khrystußowym kschižom czěkasch a ßo jeho hanibujesch. Sskawa pak ßłuscha tomu, kiż pod kschižom Khrystußowym dale krocźi a skónczńje dobycże dobudźe.“

D. Martin Luther.

Listowanje. Kni. L. w D.: Wulki dźak sa wscho a wjele dobreho. Redaktor. — Sa Cantate: R . . cź w B. — Sa dalsche njedźele postaji k. w. ſ. S.

Serbske spěwarske
su na předań w Serbskej knihańi w Budyšinje

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Nożaczizach (Nositz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěsczerńje w Drjeźdźanach wot Hłownoreje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. — Czischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płaczi schtwórtlětnje 108 pjenjezkow

Čisło 20

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 19. meje 1935 Bautzen

Njedźela Cantate.

Jan 16, 5—15.

„Spěwajće Knjesej nowy kěrluſch, pſchetož wón cžini dźiwy", napomina naß dźenßniſcha njedźela Cantate, a ſchtó nochzył nětko rady ſpěwacź, nětko w lubym mejſkim cžaßu, hdźež wonkach wſcho kčźěje a hona a lěßy w najrjeńſchej pyſche ſteja. Wſchudźom widźimy wſchehomóznu ruku naſcheho ſtworicźela a tohodla ßmy my dźakowni ſa wſcho, ſchtož je nam dał, a cžeſcźimy a khwalimy jeho pſches naſche ſpěwanje.

W tutym lěčźe ßo dopomnimy na wulkich komponiſtow, kiž ßu pſches ßwoju hudźbu zyrkwje ßłužili a tak na ßwoje waſchnje Boże ßłowo pſchipowědali. Kak huſto ßy hižo w Božej ßłużbje pſchedehry byrglow abo motety zyrkwinſkeho khora ßłyſchał, kotrež je Johann Sebaſtian Bach abo Heinrich Schütz abo Jurij Friedrich Händel komponował, abo poſawniſki khor je w twojej wßy tym, kiž do Božeho domu wjazy hicź njemóža, nětkajke Bachowe kěrluſche piſał k natwarjenju pſchipoßłucharjow. Kak dźakowny ma tohodla naſch lud bycź, ſo je Bóh jemu tajkich wobhnadźenych mužow darił! Nabožna hudźba chze cžłowjekej pomhacź, ſo wón pyta to, ſchtož je horjekach, hdźež Khryſtuß je.

Jako Jeſuß ßo ſe ßwojimi wucžobnikami roßžohnuje, pokaſa jich na to, ſo wot nich woteńdźe a k ßwojemu Wótcej dźe. Ale woni jeho ßłowa njeſroſumja, tohodla hiſchcźe raz ßo woprascha: hdźe dźeſch? A wón jim roskładźe, ſchto budźe, tak, ſo woni ſkónczńje ſa tym pſchińdu, a tute pósnacźe napjelni jich ſ wulkej ſrudobu. Ale Jeſuß jich troſchtuje: dobre wam je, ſo ja tam du. Jeho woteńdźenje jim potajkim njebudźe k ſchkodowanju ale k žohnowanju, pſchetož troſchtař, ßwjaty Duch pſchińdźe k nim a chze jim dacź, ſo ßo wopokaſuja jako mózni ßwědkojo, kiž maja móz, bjesbóžny ßwět pſchewinycź, a kiž jim Jeſuſa pſchekraßni.

Hacžrunje běchu wucžobnizy ſ Jeſußom zyły cžaß jeho ſkutkowanja hromadźe byli a jeho dźiwy widźeli a jeho ßłowa ßłyſcheli, njeběchu woni hotowi, Jeſußowe ßłowa tak ſroſumicź, kaž Knjes měnjeſche. „Ja wam hiſchcźe mam wjele prajicź, ale wy jo nětko njemóžecźe ſnjeſcź", wón ſkorži. A tola buchu hiſchcźe cźi, kiž ſtejachu we wěrje a w luboſcźi, ßylni mužojo, njepowalne ſtołpy, mózni ßwědkojo ſazpjeneho kſchiža. Wěſcźe běchu jim wſate wſchě ſeńſke ſepjery, njewidźachu wjazy ßwojeho miſchtra a Knjeſa, ale wón bě jim bliſko pſches ßwjateho Ducha. Bjes Jeſuſa ßmy ßłaba ſcźina, kotruž wětr tam a ßem khabła a ſlemi, bjes Jeſuſa też jeho wucžobnizy niczo druhe njebychu byli. Ale ßwjaty Duch je jim Knjeſa, kiž bě drje cźělnje wot nich wſaty, ſaßo dał runje tak, hacž by mjes nimi žiwy był. Knjes dyrbi wot nich prjecź hicź, ſo by k nim na druhe waſchnje ſaßo pſchiſchoł. Haj, dobre jim bě, ſo Knjes wot nich woteńdźe. A tute naſhonjenje dyrbimy też my hiſchcźe nětko měcź, ſo móżemy potom ſ japoſchtołom Pawołom wuſnacź: Ja ßym žiwy, niz pak ja, ale Khryſtuß je žiwy we mni.

Hdźež pak je Khryſtuß žiwy, tam ma cžłowjek też wulki nadawk, ßwět ſa njeho dobycź. Dotal je ßwět Jeſuſa hidźił a ſacžißnył a jeho wucžobnikam ßo hinak njepóńdźe. A Jeſuß jim doprědka praji: „Cžaß pſchińdźe, ſo, ſchtóž waß mori, budźe ßebi myßlicź, ſo Bohu na tym ßłużbu cžini." Tohodla budźe ßwjaty Duch jich mózny ſakitać a ßobuwojować. Wón budźe ßwět khłoſtacź hrěcha, prawdoſcźe a ßuda dla. Hrěcha dla, ſo do Jeſuſa njewěrja. Kaž ßwět a cžłowjek k hrěchej ſteji, tak ßo roßßudźi jeho ſtejniſchcźo k Jeſußej. Hrěch je ſdalenje wot Boha, pſcheſtupjenje ſakonja. Sswjaty duch dowjedźe ßwět k pósnaczu, ſchto hrěch je, ſo cžłowjek pomozníka pyta, a tón je jenož Jeſuß ßam. Sa twoje najhłubſche rany ma Jeſuß wuſtrowjazu žałbu, ale ty dyrbiſch k njemu pſchińcź. Schtóž njewěri, budźe ſatamany.

Swjaty Duch budźe ſwět khłostacź prawdoſcże dla, „ſo ja du k ſwojemu Wótzej“. Jenoż cźiſty a bjeshrěſchny móže k Bohu pſchińcź. Njebjeża ſu nam ſamknjene naſcheho hrěcha dla, jenoż Jeſuß ſam móże nam je wotewricź, dokelž je ſa naß cźerpił a wumrjeł jako Jehnjo Boże, kotrež ſwěta hrěchi njeże.

Ta krej a prawdoſcź Khryſtuża
je moja draſta pſchiſtojna,
ſ njej pſched Bohom ja wobſtacź chzu,
hdyž do njebjeß nuts poczahnu.

A ſuda dla budźe troſchtaŕ ſwět khłostacź, ſo ſerſchta ſwěta ſudźeny je. Tak dołho kaž ſu cźłowjekojo na ſemi, knježi ſerſchta ſwěta. Hdźe je jedyn, na kotrymž njeby ſaneje mozy měł? Jeſuß je jeniczki, kotryž jemu njeje podleżał, kaž jara je jeho też ſpytował a krjudował, tam w puſcźinje, tam na kſchiżu w ſmjertnej hodźinje. Jeſuß je jeho pſchewinył a tak kóždy, kiž ſe ſwojim Knjeſom hromadźe je, ſacżuje też nětko hiſchcże jeho mozy. Tuž pak też ty ſo njedaj wot njeho ſawjeſcź a njebudź jeho wabjenjam poßłuſchny!

A ſkónczńje ma Jeſuß woteńcź k Wótzej, ſo troſchtaŕ Jeſuża pſchekraßni. Tak dołho kaž Jeſuß ſe ſwojimi wucżobnikami hromadźe bě, njeiżu wědźeli, ſchto wón ſa nich je. Po ſmjercźi ſacżuwachu ſwoju ſamżnu bjesmóz a ſłaboſcź. Ale po prěnich ſwjatkach ſu hakle póſnali, ſchto je Jeſuß wſcho cźinił a dokonjał, tak ſo w mozy ſwjateho Ducha prědowachu a ſkutkowachu. Nětko móżeſche Pětr pißacź: Wěſcże, ſo njejſcże ſe ſachodnym ſłěbrom abo ſkotom wukupjeni ſ waſcheho kniczomneho wobeńdźenja, ale ſ tej drohej krwju Khryſta. A wjele druhich ſłowow namakamy w bibliji, ſ kotrychž póſnajemy kraßnoſcź Jeſußowu. Bóh daj, ſo by ſo nęſchto jeho kraßnoſcże też ſ twojeho żiwjenja ſwěcźiło!

Ach, pſchekraßń dale bóle ſo,
daj póſnacź ſwoje bohatſtwo,
ſo wěſcźiſchi tak budu,
ſo w twojej hnadźe woſtanu,
po twojich puczach ſměrom du
dóńż njepſchińdu ja k ſudu.
Tebje
zyle
ſnacź ſej żadam,
na to hladam,
ſo, o kraßnoſcź,
wużiwacź mohł twoju jaßnoſcź.

Hamjeń.

Měj ſwoje wjeßele na Boſu, wón tebi da, ſchtoż ſebi twoja wutroba požada.

Hłóß: Njech Bohu dźakuje.

Cźe, Bożo khwalimy!
Kak dźiwne pucże Twoje
Sſy Ty naß w ſwěcże wjedł,
Nam dźeržał ſluby ſwoje!
Sſy wjedł do doliny
Naß, też na wyßoke,
Hdźeż wuhlad rjany bě, —
Pak cźěmno we dole.

Cźe, Bożo, khwalimy!
Sſo wſchehomózny Bożo,
Wſchě Tebje dźerżimy.
Pſchi Tebi dycha lóżo
Nam ſtyſkna wutroba
Mjes njepſchecźelemi,
Kiž chzedźa wutupicź
Wſchěch Twojich na ſemi.

Cźe, Bożo, khwalimy,
Móż, pomoz naſcha tudy!
Pój, Knjeże, pomhaj nam
Wſchěm, kiž ſu we wulkej nuſy,
Sſej horzo żadaja,
Wuńcź ſ nuſy, ſ njeſboża;
Kſchiż cźeżki noſcha tu,
W nim k Tebi ſdychuja.

Cźe, Bożo, khwalimy!
Ty pomhaſch w nuſy ſwojim.
Nam, kiž 'ſchcże w ſwěcże ſmy,
Daj bycź pod ſchkitom Twojim.
Nam dariſch wſchelke dny
Tu w cżaßnym żiwjenju:
Dźenß mamy wjeßele,
Sſnadź jutſje — ſrudobu.

Cźe, Bożo, khwalimy!
Cżeſcź Tebi Twój lud dawa.
Sſy Twojim khowańka,
Hród twjerdy, ſylna ſkała,
Kiž żenje njehnuje
Sſo w morju nawalnym —
Hdyż wuja wichory
Tu w ſwěcże ſachodnym.

Cźe, Bożo, khwalimy.
Sa wſchitku pomoz Twoju
Nam wopokaſanu,
A wulku ſmilnoſcź Sſwoju!
Po cźěle, po duſchi
Sſy Ty naß ſaſtaraŕ,
Nam ſ lutej luboſcże
Sſwój měr, troſcht, hnadu daŕ.

Cźe, Bożo, khwalimy!
Pój, budź a woſtań ſ nami.
Każ dołho w ſwěcże ſmy,
Sſo, Knjeże, ſmil nad nami.
Wſmi Ty naß ſa ruku,
Naß wjedź pſches ſmjercże doŕ,
So ſ Tobu dóńdźemy
Do Twojich njebjeßow.

F. W.

Cantate.

Dźenża ſaklincża pſches wſchě evangelſke Boże domy woßebje ſwjatocżne ſynki hudźby a ſpěwa. Sſwjecźimy Cantate a ſwjecźimy ſobu tſi jubilejne podawki ſ evangelſkeje zyrkwinſkeje hudźby a wopominamy woßebje wulkeho zyrkwinſkeho hudźbnika Schütżu. Nimo teho ſwjecża po zyłym kraju, tak woßebje w Drjeźdźanach, tuto jubilejne Cantate ſobu ſ woßebitym Bachowym ſwjedźenjom.

1585 narodźi ſo 8. oktobra w Köſtritzach pola měſta Gera Heinrich Schütz, a 1685 narodźi ſo 23. februara w měſcże Halle Georg Friedrich Händel a 1685 narodźi ſo 21. měrza w měſcże Eiſenach Johann Sebaſtian Bach.

Pſched 350 lětami a dwójzy pſched 250 lětami da Bóh ſo narodźicź mużam, kotſiž bychu wulzy byli w hudźbje a ſ njej ſłużili Bohu a cźłowjekam. Schtoż tehdy hiſchcże ſwjetſcha ani

lud ani jenotliwi njedopósnachu, to ßu posdźísche cžaßy dopósnake a to wě nasch cžaß: wobhnadźeni ſ wyßoka ßu tucźi tſjo darili němſkemu ludej a tak ſdobom zykemu cžlowjeſtwu drohotne kubła, mózne ſkutki, kotrež dźenßa hiſchcže wutrobu, duſchu, pſchewinu a ju posběhnu pſches wſcho ſemſke. Ale niz jeno we wulkich hudźbnych dźełach ſjewi ßo jich jim wot Boha ſpožčeny dar, ně, też w jednorych kěrluſchach a ſpěwach. A tajke wußkyſchiſch drje dźenßa nimo druheho pſchede wſchěm w Božej ßłużbje, a to woßebje Schütżowe.

Heinrich Schütz, w Köſtrizach narodźeny, pſcheby ßwoje mkode lěta w měſcže Weißenfels, hdźež mějeſchtaj ſtarſchej ſtary ßławny hoſcženz „Zum Schützen“. Tam ſpóſna jeho hudźbny dar hrabja Moritz-Heſſenſki. Tutón njeda měra, dóniž ſtarſchej po dołhim wobarantju jemu 13lětneho ßyna njedaſchtaj do jeho dwórſkeje kapały. Tam ſapocža ßo běh tuteho ßławneho hudźbnika, kotryž bu w cžežkich wójnſkich lětach 30lětneje wójny wukhować a pěſtować duchowneje hudźby, hacžrunje je ßo měł ſe ſtaroſcžemi wo wſchědny khlěb a wo druhe najnuſniſche a trěbne jara bědźicź a hacžrunje je měł cžerpicź pod njepſchipóſnacžom jich wjele. Woßebje ßu Drježdźany a tak Sakſka ſ jeho ſkutkowanja žohnowanje měle. W Drježdźanach wumrě Schütz 6. novembra 1672 jako kapałny miſchtr. S Drježdźan a ſ druhich kónczin je ßo pak wón pſchezo ſaßo w ßwojim žiwjenju wróczał do ßwojeje domiſny Weißenfels. W jeje cžiſchinje je wodychnył a tam je też ßwoje wulke a ßławne dźełа ſ wulkeho dźěła mohł wukonjecź.

1585—1672! Schto wſcho njeje do tutych 87 lět wobſamknjene! Zyła wulka 30lětna wójna a cžežke, ſrudne powójniſke cžaßy. A tola, kajku pobožnu, ßo Bohu ßwjecżazu wutrobu je ßebi Schütz ſakhował a kak je wón mohł też woßrjedź wójny wutworicź kraßne hudźbne dźełа, kotrež cžłowjeſku duſchu poſběhuja k Bohu ſe wſchěch hłubinow tuteje ſemje. A 80lětny miſchtr ſamóh ſtworicź tſi wulke, miſchtrſke paßiony: paßionu Mateja, Lukaſcha a Jana.

Žohnowany to muż, a žohnowane to dźełа! Wón a jeho dźełа ſkutkuja ſe žohnowanjom dale a budźa dale ſkutkowacź, woßebje też tute paſſiony, kotrež pſchipowědaja a pěduja kóždemu tak ßwjatocžnje cžerpjenje kſchižowaneho Khryſtuża. Kak hłuboko je ßo tuta duſcha — a runje tak duſcha tamneju miſchtrow — podnurila do hłubiny a potajnſtwa Jeſußoweho cžerpjenja! A runje w tutym jubilejnym lěcže chzedźa naß nětko někotſi powucżicź, ſo kſcheſcżijanſtwo, ſo kſchižowany Jeſuß Khryſtuß niczo njeje ſa ariſkeho cžłowjeka. Woni njewědźa, ſchto cžinja, mohł prajicź. Cžaß njeje daloko, kotryż też tu rosriża. So njebychmy mjes tym namakani byli, kotſiż ßo dachu ſamylicź a cžłowiſke wſachu ſa bójſke! Njech naß runje tucźi ßławni hudźbnizy, wo kotrychż w běhu jubilejneho lěta hiſchcže to a tamne dodamy, ſwołaja, ßo podnóricź ſ zyłej duſchu do potajnſtwow Božeho ſjewjenja, do kotrychż też tuta duchowna hudźba ßłuſcha, ſo bychmy poßylnjeni a posběhnjeni tu pſchewinyli cžaß a jeho ſpytowanja a pruhowanja a jónu Bohu ßobu we wyſchſchim khorje ſanoſchowali kěrluſch khwalby a dźaka.

Se žiwjenja Heinricha Schütży.

100 lět po Lutheru wón ſkutkowaſche a dźěłaſche we a po wulkej wójnje wo wěru ſa ßwoju evangeliſku zyrkej. Pſchirunujeſch-li jeho žiwjenje a Lutherowe, namakaſch wſchelakeho, ſchtož je jenajke. Jenož něſchto tu naſpomnimy.

Luther bě mjes hólzami, kotſiż ſpěwajo cžłowjekam wutrobu ſwjeßelachu a posběhowachu. Schütz je tehorunja, njech też niz zyle tak, jako hólz mjes ſpěwarjemi był, ſo by ſe ßwojim hłoßom cžłowjekow ſwjeßelił a ßebi něſchto ſa žiwjenje ſaßłużił.

Luther namaka pſchi ßwojim wulkim ſkutku ſchkitarja a pomozníka, ſakſkeho kurwjerha. Naſchemu hudźbnikej je pomhał na jeho woßebity pucź a po jeho woßebitym puczu heſſenſki hrabja.

Luther dyrbjeſche po woli ſtarſcheju bycź juriſta, ale njedźiwajo nanoweho pſchecżiwjenja bu wón mnich a naſtupi tak pucź k reformatorej. Schütz njeßmědźeſche po woli ſtarſcheju ſ hrabju ßobu, tola pak ſkónczńje k njemu pſchińdźe; a tam w Kaſſelu wón pódla ßwojeho hudźbneho dźěła pilnje wuknjeſche a wuſtaw — něhdźe kaž gymnaſium — wopuſchcżiwſchi jura ſtudowaſche. Bě runje woßrjedź wjetſcheho juriſtiſkeho dźěła, tu nawabi jeho hrabja, do Italſkeje hicź a tam, wužiwajo hrabjowu pomoz, hudźbu ſtudowacź pola miſchtra Giovanni Gabrieli, kotryż bě tehdy najßławniſchi hudźbnik. A Schütz, woſtajiwſchi juriſtu, tam pucźowaſche a woſta tam hacž do ßmjercže ßwojeho wucżerja, nimale 4 lěta. Wot tam póßła ßwoje prěnje hudźbne dźěło ſa 5hłóßnu hudźbu ßwojemu dobrocżelej w lěcže 1611. Jako ßo 1613 wróczi, bě derje wuhotowany ſa ßwój hudźbny nadawk, kotryż mějeſche wot Boha ſa naß cžłowjekow.

A tak mohł w tym a tamnym hiſchcže pſchirunowacź Luthera a Schütżu, tak jeju njeſpróżniwe ſkutkowanje, jeju jednore, haj khudobne žiwjenje, jeju ſpomožne ſtaranje ſa druhich, jeju hłuboku pobožnoſcź.

Pſchirunuj!

General Ludendorff je ßo k ſaſtupjerjej jendźelſkeje Reuterez nowinarſkeje agentury wo ßwojim ßwětanahladże něhdźe tak wuprajił:

„Ja njejßym jenož pſchecżiwnik kſcheſcżijanſtwa ale zyle po pißmiki Antikhryſt a póhan — a ßym hordy na to. Ja ßym ßo dawno hižo kſcheſcżijanſtwa wotrjekł. Po ßłowach Janoweho evangelija ßo kſcheſcżijanſtwo prózuje, individuum — t. r. jenotliweho — wot luda, naroda dźělicź, a ßłubi jemu jenož njebjeßa. Tak njemóże w ſtacże naſtacź żadyn kruty ludowy zyłk. Kſcheſcżańſka wucżba ma jenicżzy tón wotpohlad, dopomhacź żidowſkemu ludej do knjeżenja. Hdyż chze jendźelſki lud kſcheſcżijanſki woſtacź, je to jeho wěz, ale wón potom pſchezo dale dele pojědźe ſe ßwojeje wyſchiny. Jenož tón lud móże roſcź a ßo roswiwacź, kotryż ßo k ſaßadam raßy wuſnawa. W tu khwilu ßmy my Němzy tón lud, kotryż je ßo najbóle wußwobodźił ſ putow kſcheſcżijanſtwa. Jenož hdyż ßo němſki lud doſpołnje kſcheſcżijanſtwa wotrjeknje, samóże wón ßwoje ſjednoczenje do zyłka dodokonjecź, kotrehož jemu trjeba je a kotrež by jón w pruhowanjow połnych dnjach lěta 1918 wukhowało.“

Pornjo tutym wuprajenjam ſtajimy ßłowa, kotrež je kanzler Adolf Hitler lětża 1. meje wuprajił:

„Tak ßmy ßo my na tutym dnju ſeſchli, ſo bychmy ras ſymboliſzy wobßwědczili, ſo ßmy my wjazy hacž ſběrka jenotliwych ſtworjenjow, kotrež chzedźa jene wot druheho prjecź, ſo njeje żadyn pſchehordy, żadyn ſ naß pſchewyßoki, żadyn pſchebohaty a żadyn pſchekhudy pſched wobliczom Knjeſa a ßwěta hromadże ſtacź w tutym njeroswjaſomnym pſchiſßahanym ſjednoczeńſtwje... ſo ßmy my ſjednoczeni to, ſchtož naß wſchěch dyrbi jednoczicź w ſhromadnej pſchiſßłuſchnoſcži, cžinicź naſch ſkutk na tutym ßwěcže ſ tymi mozami, kotrež je nam wſchehomózny Bóh dał, kóżdy na ßwojim měſtnje, kóżdy tam, hdźež ſteji a hdźež dyrbi ſtacź... Tak proſchu ja waß na tutym dnju, moji towarſchojo ſ luda: Tu a pſches zyły němſki kraj ſwjaſk ſjednoczeńſtwa wużſcho a wużſcho wjaſacź. Tajzy, kajzyż wy tu pſchede mnu ſcže ſjednoczeni, ſabudźcže, ſchtož žiwjenje waß w jenotliwym ſcžini.

Dopomńcże ßo, so ſcże wy pſche wſchě tute rosdźělenja pſchiwuſni jeneho luda, niz po cźlowjeſkej ale Bożej woli. Wón pſchida, so tutomu ludej pſchißłuſchamy. Wón da nam naſchu rěcź. Wón ſaſchcźěpi do naß to bycże, kotreż je w naß, kotremuż dyrbimy poßłuchacź, hdyż chcemy na ßwěcże wjazy bycź hacź pluhi, kotreż njeißu niczo winojte ... To najwyſchſche pak, ſchtoż mi Bóh na tutej ſemi da, je mój lud. Jemu ßłużu ja ſe ßwojej wolu a jemu dam ja ßwoje żiwjenje. To je naſche ſhromadne wuſnacże na dnju němſkeho dźěła, kotryż je tak prawje dźeń němſkeho naroda.

Zyrkej a ſtat.

S **Ruſkeje.** Ssu ßebi tola hinak pſchemyßlili. Chzychu ßławnu kathedralu ßwj. Sophije w Kiewje wottorhacź. Nětko pak ßu ßo rosßudźili, ju ſtejo woſtajicź, haj ßu ßamo 135 000 rublow ſa jeje wuporjedźenje pſchiſwolili. — Każ wěmy, bě w Ruſkej a ſwonka ruſkich mjeſow wulke roshorjenje dla tuteho wotpohlada. Hacź je tole pomhało, prěnje poſtajenje pſcheměnicź? Abo je to druhi wliw, ßnadź tón, kotryż ßo w ſcźěhowazym jewi: Ruſka je, to rěka lud Ruſkeje je Jutry ßwjatocźnje ßwjecził. Tak ßo ſ Moſkwy piſche, ſo bě ßobotu w nozy jich na 100 000 ludźi duzy po pucźu, w tych 50 Božich domach, kiż ßu hiſchcże woczinjene, ßwjeczicź Jutry. Tute Boże ßłużby ßu tam w połnozy. A wokoło 12 hodźin w nozy njebě w tutych Božich domach też żane měſtno wjazy próſdne. Mjes kemſcherjemi běchu woßebje jednorje ſwoblekani ludźo. Ssowjetſka wyſchnoſcź njeje ſ niczim tute Boże ßłużby kaſyka.

Se Sserbow a ſ daloka.

W Budyſchinje bě ßo ſchtwórtk, 9. meje, hłowna prědarſka konferenza ſeſchła, kotraż měješe wo wſchelakich doſcź ważnych wězach wuradźowacź. Mjes druhim bě rěcź wo zyrkwinſkich ßwjedźenjach. Pſchi tym bě na to ſkorźicź, ſo ßo pſchepoſdże woſjewja, ſnajmjeńſcha w naſchim woßadniku „Pomhaj Bóh“. So njeby nichtó pſchichodny ßwjedźeń ſkomdźił, budź hižo dźenża na to pokaſane, ſo budże na Swjatu Trojizu w Huſzy Guſtav Adolfowy ßwjedźeń. Drobniſcheho wo nim ßo hiſchcże woſjewi. Naſtupnu wuhotuje Mcaleſchanſka woßada potom hiſchcże ßwjedźeń Swonkowneho miſionſtwa. Tak ßu ſa tuto lěto w naſchich dwojorěcźnych woßadach wſchě tſi ßwjedźenje — da-li Bóh. Sswjedźeń Snutskowneho miſionſtwa bě dźe Jubilate w Budeſtezach. — Wo naſchim kopjeńku „Pomhaj Bóh“ mějachmy wobſchěrniſcho rěcźeć a ſmějemy to też hiſchcże. — Pſchednoſchk poſkicźi nam knjes farař Mikela wo fararju Schěrachu, kotryż je był ſ fararjom w Mcaleſchezach a kotrehoż wobnowjeny wobraß ßo tam khowa. Wón je był tehdy w ſaſtojnſtwje, jako krótko po ſałoženju Herrnhuta (1722) wojowanje dla Herrnhutſkeho hibanja naſta. Pſchi tutej ſkładnoſcźi porěcźachmy też wo wobßwědcźenjach, kotreż maja fararjo nětkole a dokho hižo w tajkej kopizy piſacź. Sserbſkich mjenow a ßerbſkich twórbow dla mohłe lohko ſmylenja we wopißmach naſtacź; tohodla mamy tu wſchelake woßebitoſcże wobkedźbowacź. Też wo nowym Bibliſkim pucźniku bě rěcź; pſchi tym ßo wupraji, ſo wulki dźěł naſchich Sserbow tutu knižku wjazy njekupuje, hacźrunje je lětßa jenoż 15 pjenjeźkow płacźiła. — Sserbſka prědarſka konferenza ſměje hromadźicź wſchěch ßwojich duchownych, ſo by jednaka dokładnje a rosßudźiła prawje ważne naležnoſcże naſchich woßadow.

Snutskowny miżionſki ßwjedźeń w Budeſtezach. To bě jańdźenu njedźelu Jubilate ſa Budeſtecźanſku woßadu woßebity a kraßny dźeń. S wěże dele ſtrowichu popołdnju poſawny woßadu a pſched młodźinownju ſtupichu towarſtwa hromadże, ſo bychu w dołhim ßwjedźeńſkim cźahu do Bożeho doma cźahnyli. Tu měješe ßerbſke prědowanje knjes farař Mjerwa ſ Bukeż po ſakładze teksta ſe ſcźenja ßwj. Jana 7, 38. Bě to rjana hodźina a kak roſumjeſche ßwjedźeńſki prědar woßadu ſa ważny ſkutk ßwjateho ſnutskowneho miżionſtwa ſahoricź, to pokaſowaſche wulka ſběrka po ßerbſkej Bożej ßłużbje ſ wunoſchkom 151 hriwnow. To bě dźakny wopor. W němſkej Bożej ßłużbje prědowaſche knjes farař Höfer ſ Drježdźan wo Jer. 19, 11. Wunoſchk němſkeje ſběrki bě 106,52 hr., potajkim woboje hromadże 257,52 hr. W Bożimaj ßłużbomaj ſwjeßeleſche też zyrkwiny khór nutrnych poßłucharjow, każ też hiſchcże w ſhromadźiſnje w młodźinownje ßłużeſche. W tutej ſhromadźiſnje pſchednoſchowaſche też knjes farař Höfer wo ſnutskownym miżionſtwje. Wjecźor ßo hižo pſchibliżeſche, hdźeż woßada poßłednu ſhromadźiſnu wopuſchcźi, ale wſchitzy poßłucharjo ſahorjeni ſa ſkutk ſnutskowneho miżionſtwa a dźakowni ſa to, ſchtoż bě nam tutón rjany dźeń dał. Bóh tón Knjes pak njech wſcho dobre ßymjo bohacże żohnuje.

W Trußyzach wudycha cźiſche pónd̀żelu rano Marja Lukaßez. S njej woteńdże ſ tuteje cźaßnoſcże jena ſ najſtarſchich cźitarkow, abo ßnadź najſtarſcha cźitarka naſcheho njedźelnika „Pomhaj Bóh“. Ssměd̀żeſche wona tola hiſchcże 15. februara ßwoje 91. narodniny ßwjecźicź, a to cźiła, njech też hižo khětro ßłaba. Domła bě wona hewak w Noßacźizach, pſchebywaſche pak ſwjetſcha w Trußyzach pola Peukertez, hdźeż też ßwoje poßlednje wothladanje namaka. S njej wuńdże ſ naſcheje ßrjedźiſny ſdobom najſtarſchi ſtaw naſcheje zyłeje woßady. Jeſuß Khryſtuß, naſch ſ morwych ſtanjeny Sbóżnik, ſpożcź jeje njeßmjertnej duſchi ſbóżny ſaſtup do wěcźnoſcże.

S **Drježdźan.** Khór naſcheje Kſchiżneje zyrkwje, kotryż ma ſtare ßławne mjeno, je ßo ſ Ameriki wrócźił. Tam bě ßebi wujěł, poſkicźicź we wſchelakich měſtach konzerty a pokaſacź, kak ßebi hajimy ſpěw a hudźbu. Khór je ßebi tam wulkeje khwalby a cźeſcże dobył. — Tutón khór tworja — pſchirunaj, ſchtoż wo Schütztu pißachmy! — ſchulerjo, gymnaſiaſtojo Kſchiżneje ſchule. Do njeho pſchijimaju ßo hólzy, kotſiż maja woßebje dobry ſpěwny hłoß.

Paßionſke hry ßo bóle a bóle roſcherjeja. A to je derje tak runje w naſchim cźaßu. Tak běchu loni w Liebawje w Krkonoſchach prěni raß tajke paßionſke hry. Lětßa budźa je ſaßo hracź a to wot 20. junija hacź do 14. julija. Do Oberammergaua jěcź a je tam wohladacź, je ſa naß tu we Lużizy pſchedaloko. Hacź do Libawa dojěcź, je ſkerje mózno tomu, kiż by chzył rad tajke hry wohladacź; pſchi tym ſeſnaje też ſdobom Krkonoſche (Rieſengebirge), kotreż tola pſchi jaßnym wjedrje też tu pola naß we Lużizy widźimy.

Na pucź.

„Spěwajcże tomu Knjeſej nowy kěrluſch! — Mojej hubje a moja duſcha, kotruż ty ßy wumohł, ſrjaduja ßo a ſpěwaju Tebi khwalbu.“ Pſalter.

Liſtowanje. Sa Rogate (Boże ſtpicże) poſtaji k. w. ſ. S. — Sa Exaudi: W. we W.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźetnje 108 pjenjeźkow

Cžišło 21

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 26. meje 1935 Bautzen

Njedźela Rogate.

„Sawěrnje, sawěrnje, ja wam praju: Sa cžoż wy toho Wótza prošnycź budźecże w mojim mjenje, to budże wón wam dacź. Hacź dotal njejšcże wy sa niczo prošnyli w mojim mjenje. Proschcże, dha budźecże bracź, so by šo wasche wješelc dopjelniło. To šym ja k wam w pschišłowach rěczał. Cžaš pak pschińdże, so ja w pschišłowach wjazy š wami rěczecź njebudu, ale ja budu wam sjawnje pschipowědacź wot mojeho Wótza. Na tym šamym dnju budźecże wy prošnycź w mojim mjenje. A ja njepraju wam, so bych toho Wótza sa waš prošnycź chcył. Pschetoż wón šam, tón Wótcžez, lubuje waš, dokelž wy mje lubowali a wěrili scże, so ja wot Boha wuschoł šym."

Schto to rěka: w Jesušowym mjenje prošnycź? Husto tebi na to wotmołwja: w Jesušowej myšli, w jeho duchu, š jeho šłowami šo modlicź. Ale to tu njemóže trjechicź. To bychu wucžomnizy też samóhli, běchu tola se šwojim mischtrom dołho doscź hromadże a běchu pschihladowali, kak wón šo modlesche, běchu też tu a tam modlitwu š jeho erta šłyscheli. A wysche toho bě wón šam jich powucžił šo modlicź. A tola praji tón Knjes: „Hacź dotal njejšcże wy sa niczo prošnyli w mojim mjenje."

Schto pak potom rěka: w mjenje? Ssudnik šudźi w mjenje luda. Krajny straźnik położi šwoju ruku na skótnika w mjenje sakonja. A sapóšłanz cžini swjask š druhim ludom w mjenje šwojeho knježerstwa. Ssamo na šebi móže bycź šudnik, krajny straźnik, sapóšłanz šłaby, njenahladny cžłowjek. Jeho móz pak je wulka psches toho, w kotrehoż mjenje wón skutkuje. „W mjenje" potajkim rěka: w połnomocy, we sastupowanju. Cžim wjetschi a šylnischi a móznischi tón je, w kotrehoż mjenje něchtó wustupi, cžim wjazy też płacži, schtoż tajki praji. Tak šo se šłowom: w Jesušowym mjenje sa naš sjednocži myšl w Božej mocy.

Pschikład nětk wo šudniku, wo krajnym straźniku a sapóšłanzu njetrjechi zyle na nasch tekst. Pschetoż tam šo rěcži wo žadanju, pschikasanju a wobsamknjenju, tu pak wo proschenju. So bychmy nasch tekst srosumili, dyrbimy šebi druhe pschirunanje pytacź. Wulka fabrika ma wjele tyšaz dźěłacżerjow. Wobšedźeŕ tuteje fabriki je wulki, bohaty knjes. Jenotliwy dźěłacżeŕ šo se šwojimi mjeńschimi abo wjetschimi naležnoscżemi szyła ke knjesej njepschedrěje, a hdy by šo to też jemu radźiło, wón wschak njewě, hacź něschto dozpije. Jako je nětko ras nasch dźěłacżeŕ wulkich staroscżow dla šmjercź srudny, k njemu njesnaty pschistupi a šo jeho prascha, schto jemu je. Tón jemu powěda, kak šo jemu dże a so by šwojeho knjesa wo pomoz prošnył, ale to šebi prawje njeswěri. Njesnaty jemu praji, so dyrbi to tola cžinicź, so ma tón knjes dobru pschecżelnu wutrobu, a so dyrbi dźěłacżeŕ na njeho, toho njesnateho šo powołacź, dokelž wón we wošebitym swisku š tym knjesom steji. Posdźischo dźěłacżeŕ shoni, so je tamny njesnaty šyn toho fabrikskeho wobšedźerja. Nětko wón zyle hinak se šwojej naležnoscżu psched toho knjesa stupi, mjenujzy w mjenje jeho šyna: „Wasch šyn je mi prajił, so dyrbju šo se šwojej próstwu na waš, jeho nana, wobrocżicź."

Tak je šo też wucžomnikam š Jesušom schło. Tón je wot Boha pschischoł, je šo kralowski purpur wušlěkał a sa to dźěłanstu drastu šo woblekł. Wón je mjes cžłowjekow schoł a bu kaž najkhudschi mjes nimi. Wón je šwojim bratram šłužił se wschej mozu, wošebje tym spróznym, wobcżeženym a sabkudźenym. W pschirunanjach a pschišłowach je jim prajił, so je Bóh tón Knjes w njebješach jeho Wótz a so dyrbja šo na njeho, toho šyna, powołacź, hdyž maja nětkajku próstwu. Tucži pak to njemóžachu tak prawje wěricź. Posdźischo pak pschińdżechu jutry š horjestacżom toho kschižowaneho a Boże stpicże horjestanjeneho k njebješam. Nětko je jim wěste, so je tón Khrystuš, kiž je w jednorej seńskej drascże jim prajił wo nje-

Khrystußowe k njebju ſtpicze.

Hłóß: Schtóż Bohu wjerſchnemu ßo poda.

Nětk wrota ßwoje wocžinjejcże,
Wy Boże kraßne njebjeßa!
We khorje krala pſchewodžejcże,
Wy jandželjo, do wyßoka!
Knjes dženß ma ßwjedžeń wjeßoły,
Tuž ſ nim też my jón ßwjeczimy!

Sso połni džaka pokorjamy
Pſched wyßokoſczu njebjeſkej,
Hdyž nětko wumoženje mamy
Pſches Khryſta wujednaŕſku krej.
O daj nam hladacž na Tebje,
Hdyž czehnjeſch nětk do kraßnoſcże!

O Ssyno Boži powyſcheny
Na Božej czeßnej prawizy
A na njebjeſke pſcheßadženy,
Ty žołbowany Knjeſowy!
Nětk harfa ſaklincž ßwjeczena
Czi ſ wjeßeleho Ziona!

O njebjeſki Jeruſalemje,
Sso nětko ſ dobnje ſawjeßel!
Hdyž ſběha ßo naſch kral wot ſemje,
Ty Jemu palmy na pucž ſczel
A hoſiana ſaſpěwaj
Pſches zyły ßwjaty Boži raj!

We njebjeßach a też na ſemi
Czi ßyły ſbóžne ſpěwaja
A ſ Božimi ßo jandželemi
Też człowíſke dźěczi towarſcha.
Wſchě kolena ßo ſhibuja,
Haleluja, haleluja!

Budž khwalba naſchom' Stworiczelej,
Kiž naß je takle lubował!
Budž khwalba naſchom' Dobroczelej,
Kiž ſa naß je ßo woprował!
A ſ nimaj Duchej Sswjatemu
Sa tajku ßmilnoſcž, dobrotu! J. W.

bjeſkim Wótzu, woprawdże Boži ßyn a ma wſchu móz Božu. Hdyž nětko w jeho mjenje pſched Boha ſtupja a wo czo proſcha, klinczi w jich ßłowach ßobu jich naſhonjenje wo horjeſtaczu a Božim ſtpiczu: My proßymy w mjenje jeneho dobyczerja, jeneho wſchehomózneho, kiž je hrěch a ßmjercž poteptał a ſamknjene njebjeſke durje ſaßo wotamknył.

Tak móżeſche Jeſuß prajicž: „Hacž dotal njejſcże wy ſa niczo proßyli w mojim mjenje“, dokelž njeběchu wucžomniziy hiſchcże ſhonili móz Bożeho ßyna. Hakle po horjeſtaczu a k njebjuſtpiczu, ſ kotrymaj buſchtaj Jeſußowa kraßnoſcž a wěczne kraleſtwo ſjewjenej, móżachu wucžomniziy w Jeſußowym mjenje, to rěka we wěſtoſczi bójſkeje wumożeŕſkeje mozy ßwojeho Sbóżnika proßycž.

„Na tym ßamym dnju budżecże wy proßycž w mojim mjenje. A ja njepraju wam, ſo bych toho Wótza ſa waß proßycž chzył. Pſchetož wón ßam, tón Wótcżez, lubuje waß, dokelž wy mje lubowali a wěrili ſcże, ſo ja wot Boha wuſchoł ßym.“ S druhimi ßłowami: „Njeje trjeba, ſo ja Boži ßyn, dyrbjał kóżdy ras ſa waß pola ßwojeho Wótza wuſtupicž. Pſches moju wujednaŕſku ßmjercž na kſchiżu a pſches moje ſtpicże do njebjeß ßym wam ſa wſchě czaßy wotewrił pſchiſtup k njebjeſkemu Wótzej. Wy ßo trjebacże napſchecżiwo Bohu jenož powołacž na waſchu wěru do mnje. Tuteje wěry dla mój Wótz waß lubuje.“

W ſeńſkich wobſtejnoſczach je wſchak też tak. Ssyn bohateho knjeſa běſche we wójnje padnył. Po wójnje pſchińdże jeho ßobuwojowaŕ k nanej a pſchinjeße jemu poßlednje poſtrowy. Schto ßej myßliſch, kak je nan ßobuwojowarja ßwojeho ßyna wutrobnje witał a lubował, dokelž běſche ſ jeho ßynom hromadże, běſche jeho poßlednje ßłowa ßkyſchał a dale dał? Nan je wſchitko czinił, ſchtož jenož we ßwojej mozy ſtejeſche, ſo by tutomu ßobuwojowarjej wſcho dobre wopokaſał. Tak, jako by jeho ßyn ßam pſched nim ſtał.

Hiſchcże wjazy budże Bóh tón Knjes na tych czinicž, kiž běchu ſ Khryſtußom we wojowanju a bědženju tejele ſemje a tohole żiwjenja hromadże, pſchi nim w czerpjenju a wumrěczu ſtejachu a nětko w Jeſußowym mjenje pſched njeho ſtupja.

W Jeſußowym mjenje proßycž móże jenož tón, kiž do Jeſuża wěri jako do ßwojeho ſbóżnika a wumożerja, toho kſchiżowaneho a horjeſtanjeneho, kiž ßedźi k prawizy Boha, toho Wótza, a ma wſchitku móz w njebjeßach a na ſemi. To potajkim njeje modlenje ſtareho człowjeka, kiž ſapocżnje proßycž a wolacž, hdyž chze nješchto měcž abo něczeho trada abo kiž je do ſtracha a wuſkoſczow pſchiſchoł, ale wjele bóle modlenje noweho człowjeka, kſcheſczijana, kiž je żiwy, tola niz wón, ale Khryſtuß je żiwy w nim. Tajke modlenje je njeßene wot njekhabłazeje wěſtoſcże: „Kotryż też ßam ßwojeho ßyna njeje

pschepuschčił, ale je jeho ſa naß wschitkich podał. Kak by wón też njechał ſ nim wschitko druhe nam hnadnje dacź?

Tuż njebudźe modlitwa w Jesußowym mjenje każ hewak nasche modlitwy po semi kasyčź, ale rune stopy cźini, njebudźe wobdaty wot dwělowanja, ale je njeżene wot kruteje wěstoscźe każ khrobły ryczeŕ.

Khrystuß je nasch Sbóżnik a nasch Knjes. Jemu wěrimy, jeho poßłuchamy. My wěrimy: Bóh naß lubuje! A my poßłuchamy, dokelž je Boži żyn pschikasał: „Sa cźoż wy toho Wótza proßycź budźecźe w mojim mjenje, to budźe wón wam dacź. Proschcźe, dha budźecźe bracź, ſo by żo wasche wjeżele dopjelniło!“

Móżesch hižo żo tak modlicź: W Jesußowym mjenje?

We Jesußowym mjenje żo modlicź, rěka ſe wschej khutnoscźu do horjeſtanjeneho Sbóżnika wěricź a żo pschimacź wschěch żlubjenjow a wscheje mozy toho, kiž żedźi k prawizy Bożej.

Rogate.

Njedźela modlitwow, próstwow, dobroproschenjow ſa wschěch — pſched wschěm ſa ratarja. Njeſabudźmy to, lubi ratarjo, lube ratařki!

A njeje tak, ſo dźakownoscź naß wabi, żo modlicź, żo dźakowacź, a naß ſwólniwych cźini, proßycź, dobroproßycź? My drje żmy schli pſches symne dny a tydźenje, żmy sacżuli symu, żmy měli żněh w meji. Ale my żmy żłyscheli a my żłyschimy dźeń wote dnja, kak druhdźe cźeżke schkodowanja, kak druhdźe sniczene żně, sniczene hona, sniczene domy, sniczene żiwjenje.

Po 90 lětach żněh w meji, pischu ſ Parisa. — W Mnichowje a wokoło Mnichowa wulki żněh a wulka schkoda. — Pola Salzburga pſcheßuny żo semja a naczini wjele schkody. — W britiſkej Indiſkej howrjachu wichoriſka. Wjele domow żo cźeżko wobschkodźichu, wjele schtomow sniczichu, cźlowjeka morichu. — W Drježdźanach, w Freibergu woheń. Nadoba a druhe żo sniczi, małe dźěczo żo tak wopali, ſo wumrě. — We Žitawje ſadußy żo młoda mandźelſka ſ płunom. — W Tirolſkej haczi żněh wobkhod a je naczinił wſchelakeje schkody, woßebje w ſahrodach. — Hobrſki żněh w Franzowſkej a winizy woßebje schkoduja; na horach leži żněh hacž do 8 metrow wyßoko. — Jendźelſku symſke wjedro njepſchepuſchczi: żněh, krupy, ſmjerſki. Schtomy a żywy żu ſdźěla jara cźeŕpike. — 600 morwych w Khinje. Woda żo doby do podkowkow a sniczi tute a hórnikow: 600. A pjenjeżna schkoda njeje hiſchcźe wuliczicź. — W Amerizy padny powětrowa łódź na semju, żo cźeżko wobſchkodźi a wojaka srani. — W Ssowjetruſkej ſraſy lětaŕ, kiž chżyſche żwoje kuſki pokaſacź, do najwjetſcheho ruſkeho lětadła. Wobej lětadle padnyſchtej na semju: 51 cźlowjekow bě morwych. — W horach Hunsrück we wjecźornej Němſkej howrjachu żněhowe mjecźele a padachu krupy. — W Sſlowakſkej wudyri we wjetſchej wßy w nozy woheń; 120 twarjenjow żo sniczi, 550 cźlowjekow je bjes bydlenja, ſchtyrjoch ſ nich dowjeſechu do khorownje, dokelž běchu żo ſtraſchnje wopalili.

Dyrbimy hiſchcźe pokracźowacź? Njedyrbimy żo wſchitzy dźakowacź Bohu? A njechamy żo modlicź a proßycź a dobroproßycź? Chżemy! Haj dyrbimy! A niz jenoż dźenża! Njedyrbi nam tajke „Rogate“ bycź kóżdy dźeń ſnowa ta khwilka, hdyž do dźěła dźemy, hdyž ſ dźěła pſchińdźemy a ta khwilka, hdyž żo k blidu żydamy a wot blida dźemy? Dyrbi! A budźe wona nětko to też?

Kſcheſcźijanſtwo w katakombach.

abo

nowe pſcheſcźěhanja w Ssowjetruſkej.

Kaž Winſke nowiny pißachu, buchu w Ssowjetruſkej ſaßo 8 ruſko-němzy k żmjercźi abo do wuhnanſtwa póßłani, mjes nimi někotſi fararjo. Tole nam ſnowa wobkrucźa, ſo żu tute ſaßudźenja krocźel dale po puczu pſcheſcźěhanja kſcheſcźijanow a kſcheſcźijanſtwa, kotreż chżedźa bolſchewikojo ſ mjecźom a ſ wohnjom wutupicź.

S fararjom bycź w Ssowjetruſkej, to rěka hižo wot wjele lět żem, cźeŕpicź njewſchědne martraŕſtwo. Se ſtatnymi ſakonjemi żu zyrkwjam zyłe ſamoženje ſebrali. Shromadźiſny ſa ſtudium Biblije, ſa nabożne roswucźowanje, ſa kſcheſcźijanſke pißmowſtwo njeżmědźa bycź, a w kóżdej wßy a w kóżdym měſcźe maja żowjetwyſchnoſcźe prawo, hnydom bjeſe wſcheho Boże domy ſawrěcź. Duchowni żu w Ssowjetruſkej cźlowjekojo nižſcheho rjadu; radikalni kommuniſtojo licźa jich żamo do tych, kotſiž żu njepſcheceźeljo ſtata. Duchowni nimaja żaneho prawa na zyrobne kartki, njeżmědźa ſa żebje żaneho bydlenja měcź; jich móżeja kóżdy cźaż ſajecź a też do jaſtwa tyknycź, bjes toho, ſo móhli żo duchowni pſchecźiwo tomu powołacź.

Tute ſakonje nałożuja wożebje tehdy, hdyž żo ſaßo ras żołmy bjesbóżnoſcźe pſches zyłu Ssowjetruſku ſ nowym wotmachom żołmja, najwobſchěrniſcho a zyle żamowólnje. Je ſnate, ſo bu jenoż w lěcźe 1927 wjazy hacž 100 biſkopow wſchěch wěruwuſnacźow do jaſtwa cźißnjenych. Wot januara hacž do haprleje ſawrěchu tam 980 Božich domow. Tyßazy duchownych ſ jich żwójbami, dźeßacźtyßazy dobrych ſtacźanow, kotſiž njeběchu niczo ſkucźili, khiba ſo njekhabłajo woſtachu pſchi kſcheſcźijanſkej wěrje, poczeŕpichu żmjercź, buchu ſkónzowani. A ſaßo dźeßacźtyßazy wucźahnychu, ſo bychu ſnajmjeńſcha nahe żiwjenje wukhowali, woſtajiwſchi wſcheho, ſchtož běchu prjedownizy w lětdźeßatkach nahromadźili a dobyli.

(Skónczenje ſcźěhuje.)

Zyrkej a ſtat.

Na łódźi „Scharnhorſt“, kotraż do Raŕſcheje Aſiſkeje jěſdźi, żu poſtajili prěni proteſtantiſki „łódźny woltaŕ“. Biſkop D. Heckel pſchewſa tutón woltaŕ do ſchkita zyłeho proteſtantiſma pſchi woßebitej żwjatoczność. Kóżdy ras, hdyž żo pſchi tutym woltarju Boża żłużba ſapocźnje, żu Wittenbergſke ſwony żłyſchecź a ſwonjenje żo wſchudże po zyłej łódźi rosnoſchuje. Saſtupjeŕ Snutskowneho miżijonſtwa pſchepoda ſa tutón woltaŕ Bibliju ſ wukładowanjemi. Wjecźor żamżneho dnja mějeſche katolſik biſkop dr. Berning-Osnabrückſki na łódźi żwjatoczność, w kotrejž katolſki woltaŕ pſchewſa.

Se Ssowjetruſkeje. S Južneje Wukrajiny je powěſcź dóſchła wo najhrubiſchich wußudach. Duchownaj Woldemar Seib a Friedrich Deutſchmann buſchtaj k żmjercźi ſaßudźenaj a probſt Birth a duchowny Bandmann k 10lětnemu dźěku. S tym poczeŕpi każ evangelſka zyrkej tak Němzowſtwo w Ssowjetruſkej wulke a cźeżke ſchkodowanje. Něhdy bě w Ruſkej 182 evangelſkich duchownych. Tuczi mějachu tam něhdże miliſon němſkich evangelſkich ſtacźanow Ruſkeje ſaſtaracź. Po tutych żałoſtnych wußudach ſawoſtanje jich w Ssowjetruſkej jenoż hiſchcźe 20 evangelſkich duchownych. — Nimo toho wocźakuja, ſo tam jich hiſchcźe wjazy ſaßudźa. — A my? My nje-

mózemy, kaž je to we wožebitym nastawku drobnischo rospißane, niczo cžincź, khiba žo modlicź sa nich. A to dyrbimy cžinicź, a to chzemy tež cžinicź! Bóh tón Knjes chzył jich žylnicź a jich troschtowacź a chzył wobroczicź jich jastwo a jich czerpjenje. My wěmy, so wón je hnadny a žo žmili na tymi, kiž žu jemu žwěrni, a my wěmy tež, so wón je wschehomózny a prawy, a so wón žudźi a khłosta. Tež w Ssowjetruskej žo dopjelni — kaž tež wschudźom druhdźe! — so tón, kiž krej rosliwa, budźe žudźeny a khłostany. Schtož žo na krwawne jakožki twari, njewobsteji! — A hischcże něschto mózemy my cžinicź, hladajo na wěrybratrow a wěryžotry w Ssowjetruskej: žo hanibowacź a žo polěpschowacź! Sso hanibowacź, dokelž žu telko, kotsiž pjenjes dla abo hewak někajkeje pschiczžiny dla s zyrkwje wustupichu — a s wěry tež! Sso hanibowacź, dokelž my tak husto małych nusow a czežow dla skoržimy, morkotamy, selimy! Sso hanibowacź, dokelž my tak husto tak jara njedźakni žmy, njedźakni, hdyž by žo žamo rosumiło, so spěwamy s wutrobu a s ertom dźakne kěrlusche, njedźakni, hdyž žo žamo rosumi, so žo s ruku dźakujemy, darujo sa skutki kschesczijanskeje luboscże, njedźakni, hdyž žo žamo rosumi, so nježłužimy s wutrobu, s ertom, s ruku, se skutkom ani jedyn druhemu ani wschitzy hromadźe Bohu. Haj, to mózemy a to dyrbimy wschitzy, satorhnjeni steja psched dóńtom kschesczijanow w Ssowjetruskej: žo hanibowacź a žo polěpschowacź!

A Ssowjetruska da — kaž runje, tute rynczki dopißawschi, jako najnowschu powěsć shonimy — wobkrucżenje a wobžwědczenje, a to hrube a hrosne, sa to, schtož runje tu pißachmy a w hižo naspomnjenym wožebitym nastawku: „Kschesczijanstwo w katakombach“ drobnischo rospißachmy: Ssowjetruska chze sniczenje kschesczijanstwa. Hdźež tu hacž žem wožebje wo evangelskich kschesczijanach pißachmy, pschinjeżu nam najnowsche powěsće drobnischeho wo podobnym pschesczěhanju katolskeje zyrkwje. W měsce Odessy buschtaj katolskaj fararjej Lorenz Wolf a Jan Albert na 10 lět k wuhnanstwu a k dźěłu sažudźenaj, a w Landawje njedaloko mjenowaneho města runje tak fararjo Anton Hopfmann, Jan Tauberger, Raphael Loran a prelat Josef Kruschinsky. A schto žu tuczi sažudźeni katolszy duchowni sawinowali? Woni běchu sa žwojich hłodu tradazych wožadnych spomożerišzy skutkowali a jich se wschelakim potrěbnym sastarali, dokelž běchu s wukraja žrědki sa tajke skutki luboscże dostali! Kak Ssowjetruska romsko-katolsku zyrkej a tak kschesczijanstwo dozyła pschesczěha, spósnajesch też s powěsce, so jenicžzy na kupje Salowski w połnóznym lodowym morju 14 katolskich duchownych we wuhnanstwje pschebywaju. A schto tuto wuhnanstwo w tutych połnóznych kónczinach Ruskeje na žebi ma, to žmy dyž a dyž shonili s powěsczow, kotrež w běhu poślednich lět pschikhadźachu. Kak dołho to hischcże? Hdy budźe też w Ruskej cžaž dopjelnjeny?

Se Sserbow a s daloka.

Gustav Adolfski žwjedźeń. Budyske pschibocżne towarstwo sa evangelske wožady w rospróschenju směje njedźelu 16. junija, Sswjatu Trojizu, žwój žwjedźeń w Huszy. Popołdnju ½2 hodźin budźe žerbska Boża žłužba. Wo žwjedźeńske prědowanje žmy knjesa fararja Kschižana-Klukschanskeho prožyli. Lubi Sserbja chzyli žebi hižo nětkle na to myślicź, tónle žwjedźeń w Huszy wopytacź.

Łužiza a wožebje też Budyschin žo hotujetej na jubilej. 300 lět je, so Łužiza žłuscha k Sakskej. 30. meje — lětża runje Boże stpicże — 1635 bu tak mjenowany Prażski měr sczinjeny. S nim dosta Sakska Łužizu. A to chzdeża s wožebitymi wuhotowanjemi poswjeczicź. Tak budźe dźenża, Rogate, rano ½8 hodźin w Pětrowym domje jubilejna Boża žłužba. Prědowacź budźe farař Groże, kotryž je jako stawisnař a starožitnosczař snaty. Póndźelu wuhotuja, kaž žłyschimy schule žwjedźeński cžah. Boże stpicże pschipołdnju w 12 hodź. wotewri žo w museju wulka wustajeńza toho, schtož žu tute sańdźene lětstotki we Łužizy rjaneho wutworiłe a schtož Łužiza we žwojich Božich domach, hrodach a žwójbnych domach rjaneho khowa. Drje skoro kóždy Boži dom nascheje Łužizy budźe tam s tym a tamnym sastupieny. Tuta wustajeńza wostanje tam hacž do sapoczatka augusta. Popołdnju pokasa potom město Budyschin žwje dźeński cžah. Nimo naspomnjeneje wustajeńzy budźe w Budyschinje hischcże druha wohladacź. Tutu wuhotuja schule. Saměstnjena budźe wona w rumnoscżach rjemjeślniskeje schule na Sserbskich hrjebjach. Runje wosjewi też stara měschczańska straża, nam derje snata s jubilejskeho lěta, so wona pschi 300lětnym jubileju žwoju žłužbu pschewosmje, a ju kóždy dźeń w 9 hodź. nastupi. Potajkim pschihotow je wjele sa to, so by tutón 300lětny jublej rjany był. Też druhe města žo hotuja. Tak chze město Lubij Sswjatki tuto 300lětne wopomnjecże hódnje poswjeczicź. Chzedźa nimo druheho wiki wuhotowacź w drastach a w naprawach sańdźenych lětstotkow.

S pschišłowow sa Rogate.

Spěwaj a dźěkaj! —
Ssylsojty wußyw — radostne žně. —
Dźěkawa ruka wucźěri wostudu s dwora. —
Hdyž Boża ruka njeżohnuje, wuprahnu wutki. —
Hydž klaki pschebiwacź žłyschisch, modleńczko wunjeż, a njech by to duzy po puczu było. —

Hdyž žnopy na wós podawasch, wěsch, hacž derje do bróžnje pschińdu? —

Hdyž žywy radźene steja, njeje dźě hischcże bróžnjam pschitwarkow trjeba. —

Hłódne lěta ruzy stykowacź wucża. —
Hospodař po Božim žłowje je do domu pop. —
Kemschikhodźenje njesakomdźuje, ale spěchuje dźěła. —
Maczerna wucżba Boże žymjeschka žyje. —
Modlitwa nima bycź robota s ertom, ale s wutrobu skutk. —

Dźěło s Bohom naczate — je hižo poł sdźěłane. —
Dźěło s Bohom sapoczane, budźe s Boha žohnowane. —
Spěwasch spěschnje, ale niz hrěschnje. —
Spoczinaj wscho w Božim mjenje, to žo s dźěłom schlachcźi rjenje. —

Na pucź.

Rogate: proschcże, modlcże žo! — Ssy to cžinił wschědnje? Cžinisch to dźenża? Chzesch to nětko wschědnje cžinicź? Budźesch to nětko wschědnje cžinicź?

Listowanje. Sa Exaudi: W. we W. — Sa Sswjatki a sa Sswj. Trojizu postaji k. w. f. S.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Nožacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoscźi krajnozyrkwinskeje nowinarnje a potwěsczernje w Drježdźanach wot Hłownoje žerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cžischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płacźi schtwórtlětnje 108 pjenjezkow

Cžißło 22

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 2. junija 1935 Bautzen

Njedźela Exaudi.

Jap. skutki 1, 15—16.

Exaudi, Knježe złyšch mój hłóz, hdyž ja wołam — po tutym psalmskim złowje ma dźenźnischa njedźela zwoje mjeno. S tym stejimy hischće ras, kaž dźenź tydźenja na njedźeli Rogate, w raju modlitwy. A hdyž zo hižom hotujemy na bliski zwjatkowny zwjedźeń, dha chzemy prožycź wo zwjatkowneho Ducha, so móhli w jeho mozy zwoje žiwjenje tak nałožecź, so by nam napoźledk data była króna wěčneho žiwjenja. Tutón Duch Boži cžiń naz hotowych, so móhli zwoje dźenźnische złowo prawje rozumicź a wužiwacź sa zwoje žiwjenje. Duch Boži wschak cžini naz khmanych sa złužbu teho Knjesa.

To je drje zobu najsrudnische było w Jesuzowym žiwjenju, wo cžimž tu w naschim złowje Pětr hischće ras rěcži, so běsche tón, kiž je Knjesa pscheradźił a podał do rukow jeho njepscheczelow, s liczby tych mužow, kotrychž běsche Jesuz zej zam wuswolił, so bychu jeho wucžomnizy byli, so bychu po jeho do njebjez stpěcžu jeho wucžbu pschipowjedali a jeho kralestwo twarili. Sstyschimy tu, kajki je był Judaschowy kónz, kiž njenamakasche po pósnaczu zwojeho hrěcha pucź wróczo k temu, kiž hrěschnika wróczo njestorczi, hdyž pokutu cžini. W zwojim styknym sadwělowanju drje wón po tym, so je dostate pjenjesy farisejskim wrócził, a wobwjezny zo a je drje jako prěni zwój row namakał na tej krwawnej roli Hakeldama, kotraž bu kupjena sa te 30 złěborniki. Hdyž zo praschamy, schto je Judascha cžěriło k jeho pscheradže, dha wěmy, so je to była jeho pjenjezna luboscź, kotraž jeho wobknjeżesche a kotraž jeho dźělesche wot teho, schtož Jesuz wucżesche.

Możemy a chzemy s teho wuknycź sa naz zamych. Wěrnoscź Knjesoweho złowa: „Wy njemożecże Bohu złużicź a mammonej“ sjewi zo też w naschim cžazu. Je to jene s tych najsrudnischich naschonjenjow, kotrež dyrbimy pschezo sazo cžinicź, so budża cžłowjekojo, kotsiž budża zohnowani se zwětnym kubłom, lohzy złużomnizy mammona. Wěscże njeje tak, so je kóždy bohaty też pschecźiwnik Jesuzowy. Je doscź też tajkich bohatych, kiž wjedża zwoje bohatstwo wužiwacź k lěpschemu zwojich zobucžłowjekow, kiž zu w nusy, a k twarjenju Božeho kralestwa. A tola wostanje stejo Knjesowe khutne złowo, so je lózscho, so kamel dże psches jehline wucho, hacž so bohaty pschińdże do Božeho kralestwa. Strach je wulki, so budże tón, kiž widźi, so jeho samoženje roscże, wobknjeżeny wot myzle, kak by tajke samoženje pschezo bóle pschisporjał, abo so budże wabjeny a cžehnjeny do lóschta teho zwěta. Jene pak, kaž to druhe njesnjeże zo s tym, schtož Jesuz wucži. A my mamy doscź pschikładow tajkich, kiž zo pschezo bóle a bóle shubichu wot Knjesa, wot Božich złużbow, wot zwjateho wotkasanja, cžim lózsche a lěpsche bu jich hospodarske stejischczo. Judasch Ischarioth je nam s nastrózazym pschikładom, kak daloko móże pschińcź s cžłowjekom, kiž stejesche bliško temu Knjesej a da zo cžahnycź na pucź hrěcha.

Ale Jesuz chze něschto druhe; a kaž wón pschi wuswolenju zwojich wucžomnikow k nim praji: Pój sa mnu, tak wabi wón też tebje, luby kschescźijano, na zwój pucź. A žadyn mjes nami cžłowjekami njeje, kotrehož wón nochzył trjebacź w zwojim wulkim wobschěrnym dźěłu, w zwojich wulkich žnjach. Wschudźom ma wón městna, na kotrychž je dźěła doscź, a to je dźěło na naschich duschach, dźěło w naschich domach a zwójbach, dźěło na naschich zobucžłowjekach tu nutska, kaž tam wonkach w póhanstwje. Ale wschak tak, hdyž chzemy tu zobu dźěłacź, dha dyrbimy stacź na Jesuzowej stronje, dha dyrbimy zo dacź wjescź wot jeho złowa, dha dyrbimy zwoje wutroby cžinicź sa wobydlenje jeho zwjateho Ducha.

Jow w naſchim tekſcźe ßo ſetkamy ſ tajkimi mužami, kiž ßu ſahorjeni ſa tón nadawk, kotryž je Jeſuß jim dał. S kajkej ßwjatej khutnoſcźu ſtaraja ßo ſa to, ſo by próſdne japoſchtolſke měſtno ſaßo było wobßadźene ſ mužom, kiž by khmany a hotowy był k tutemu ſaſtojnſtwu. Kak ßu tola tucźi jědnaczo ßo cźinili ſa zyle hinaſchich cźlowjekow, hacž ßu prjedy byli, w tutych tſjoch lětach, kotreż běchu hromadźe byli ſ Knjeſom. Woni ſteja zyle pod ſacźiſchcźom teho, ſchtož je Jeſuß na dnju ßwojeho do njebeß ſtpicźa k nim rěcźał. A wěmy, kak ßu wulke wězy dokonjeli, woßebje, hdyž běchu potom dóſtali ßwjateho ßwjatkowneho Ducha.

Kak ſteji nětko ſ nami, a kak ſteji woßebje ſ tobu, ſchtóžkuliž tež ßy? Najnuſniſche a najkhutniſche praſchenje je to, kak ſtejiſch ty k Jeſußej a k jeho ßłowu. Jow njeje žane khowanje móžno, a ſchtóž chze tu rosßudźenje wotpokaſacź, tón ſměje ſ teho ßam najwjetſchu ſchkodu. Tehodla ſapoczń ſ pruhowanjom hnydom a njewotſtorcź jo na poſdźiſchi cźaß. Kak je? ſtejiſch ty woprawdźe w Duchu twojeho Knjeſa Jeſom Khryſta? — Hdyž knježi w tebi hiſchcźe ßebicźnoſcź, tuta ßebicźnoſcź, kotraž wſcho měri jenož po tym, ſchto budźe tebi ſa to, ſchtož cźiniſch na ßwojim ßobucźlowjeku, — dha hiſchcźe njeſtejiſch w tajkim Duchu. — Hdyž maſch w ßwojim domje ſeſtarjeneho nana abo macźeŕ abo někoho druheho, ſa kotrychž maſch ßo ſtaracź, dokelž ßu ßłabi a nimaja wjazy žaneje mozy k dźěłu, a hdyž jim žaneho dobreho ßłowcźka njepopſchejeſch a hdyž jim jich wobcźežnoſcź hiſchcźe cźežſchu cźiniſch pſches njelube waſchnje — dha hiſchcźe nimaſch tajkeho Ducha. — Hdyž ßy ty hotowy, ßo na twojeho ßobucźlowjeka pſchiſßłodźecź, ſte wo nim rěcźecź, ſa jeho khribjetom njewěrnoſcź wo nim rěcźecź — dha nimaſch tajkeho Ducha Jeſußoweho. — Hdyž ſtejiſch ßwojemu bliſchemu ſa jeho łubłom a ßo žiwiſch ſ njeprawym łubłom, hdyž maſch wjeßele na tym, druhemu ſle cźinicź — dha hiſchcźe njejßy ßo dał ſapſchimnycź wot teho Knjeſa. — Hdźeż njejßu mandźelſzy hromadźe žiwi w prawej kſcheſcźijanſkej luboſcźi, hdźeż ßu ſtarſchi ßwojim dźěcźom pohórſchenje a naſtork k ſłemu, hdźeż ſabudźa dźěcźi na cźeſcź, kotruž ßu winojte ßwojim ſtarſchim, hdźeż pobrachuje w domjazym a ßwójbnym ſjenocźeńſtwje na tej myßli, kotraž pyta to lěpſche teje duſche — tam hiſchcźe njeje Jeſuß Khryſtuß wjednik.

Ale tam je a ſkutkuje Duch Boži, hdźeż ſteja cźlowjekoju w tej luboſcźi, w kotrejž bliſcheho lubujemy, jako ßami ßo, a w kotrejž lubujemy Boha wyſche wſcheho. Hdźeż je tajka luboſcź, tam ßo namaka wſcho druhe ßamo wot ßo, pſchetož luboſcź wſchak wucźini kſcheſcźijana. A tajki cźlowjek je potom tež khmany a hotowy ſa Knjeſowe dźěło w jeho wulkich žnjach. Sa teho njejßu pſchecźežke te wopory, kotreż ßo tu žadaja, a tajki cźlowjek ma potom tež cźaß ſa nadawki, kotreż jemu tón Knjes dawa.

A nětk ty, móžeſch ty wo ßebi prajicź, ſo ßy tajki cźlowjek, ſo ßy kſcheſcźijan? — A dokelž drje nam wſchitkim hiſchcźe pobrachuje na tajkim dokonjanym kſcheſcźijanſkim ſtejiſchcźu, dha proßymy hižom dźenża ſ zyłej wutrobu ßo pſchihotujo na bliſke ßwjatki: Stwoŕ we mni Božo, cźiſtu wutrobu a daj mi noweho wěſteho Ducha. Hamjeń.

Exaudi.

Knjeże, wußłyſch próſtwy ſprawne.

Hłóß: Wozucźcźe, hłóß Boži woła.

Knjeże wußłyſch próſtwy naſche;
Tu na ßwěcźe ßmy w wſchelkim ſtraſche —
Scźel Ty nam Sswój troſcht njebjeſki
Hladaj dale ſ hnadu na naß;
Wſchak troſchta wjele maſch Ty ſa naß;
Budź pſchi naß w naſchej tyſchnoſcźi.
My Tebje trjebamy
Wſchě wjeßłe, ſrudne dny.
Wußłyſch próſtwy a modlitwy, o Božo Ty,
Hdyž ſprawnje Tebje proßymy.

Budź nam bliſko, ßwěrny Božo.
Nam ßmilnoſcź Twoja wobradź ſbožo,
Kiž cźaßnje, wěcźnje trjebamy.
Na wutrobje chžył naß noßycź,
Wo pomoz ßměmy Tebje proßycź;
Bjes Tebje khudźi tradamy.
Kak ßłabi, khudźi my
Bjes Tebje Božo ßmy —
Nuſu naſchu Ty ſnajeſch wſchu: Budź ſ nami tu,
Hacž daſch nam bydlicź w njebju.

Dobrocźiwy Božo, jara
Sso ßmilnoſcź twoja ſa wſchěch ſtara.
Ty, Božo, luboſcź ßama ßy!
Derje kóždom', kiž Cźe ſnaje,
Pod žohnowanjom Twojim traje
Wſcho žiwjenje, kiž ſtworiſch Ty!
Kak jara bohaty
Ty Božo Wótcźe ßy!
Herbſtwo kraßne we njebju Ty nam ſkhowaŕ ßy!
Budź, Božo, wěcźnje khwaleny!

Spěwajmy dźak Bohu rjenje!
Dom ſ zuſby krocźmy w Božim mjenje
Pucź wuſki ſ Božej pomozu!
Njebojmy ßo žanoh' ſkeho,
Hdyž mamy ſchkit tu Najmóznjſcheho!
Kaž dołho ßmy na ßwěcźe tu,
Knjes ßwoje ßłubjenja
Nam date dopjelnja!
Khwalmy Jeho! Schtóž Jeho ma, tón njetrada,
Ma wſchitko ſ Jeho bohatſtwa! J. W.

Kſcheſcźijanſtwo w katakombach.

abo

nowe pſcheſcźěhanja w Ssowjetruſkej.

(Skóncźenje.)

Kſcheſcźijanſtwo cźěkaſche w Ssowjetruſkej, kaž něhdy we ſtarym Romje, ſaßo do katakombow. Cźim wótriſche a ßurowiſche buchu pſcheſcźěhanja wěrjazych, cźim wěrniſcho pſchiſamknychu ßo tucźi jedyn druhemu, cźim ſmužiczíſcho wuſnawachu tucźi ßwoju wěru, cźim jaßniſcho ſabłyſchcźi ßo jim móz evangelija. W tutych žałoſtnych bědy połnych lětach ſtachu ßo dźiwy wěry! Wěrjazy, huſto doſcź ßami ſahłódjenju pſchewoſtajeni, hromadźachu poßlednju zyrobu, kotruž namakachu, ſkładowachu poßlednje ruble, kotreż hiſchcźe mějachu, pſchedawachu to poßlednje, ſchtož bě jim ſawoſtało, — hdyž wo to dźěſche, pomhacź fararjej, na kotrehož ßo wſcha hida kommuniſtow wula, kotremuž wſchitko, ſchtož trjebaſche, pobrachowaſche. Mjes tym ſo faraŕ w jaſtwje ßedźeſche, pſchewoſtajeny hrubej ßamowólnoſcźi, ſtaraſche ßo woßada ſa jeho ßwójbu tak derje kaž bě ji to někak móžno.

Niz hiſchcźe dołho ſamknychu poßlednju proteſtantiſku zyrkej w Kiejewje — tu poßlednju, kotruž běchu hiſchcźe w tu-

tym wulkim měsćze ſ wjazy hacž 500 000 wobydlerjemi ſ wulkimi woporami ſdźeržeć móhli. Njedźiwajo wſcheho ſchćuwanja bě duchowny Döring wěrjazym evangelij prědowak, doniž jeho njeſajachu a do wuhnanſtwa njewućžěrichu. Woßada woſta dale ßwěrna ßwojej wěrje. Žónſka wuſtupi, kotraž w cźichich nutrnoſćach ſ Biblije cźitaſche. Nětko ßu też ju ſajeli a ſ njej ſkoro wſchěch woßadnych: woni ßu duzy do wuhnanſtwa.

Tute žałoſtne podeńdźenja njewoſtachu bjes ſacźiſchcźa na wokolny hewak tak liwki ßwět. Po zyłym ßwěcźe ſběhachu ßo hłoßy, kotreź doraſnje na tute podawki pokaſowachu, a wyßozy wjednizy kſcheſcźijanſkich zyrkwjow ßu pſchezo ſaßo ßwěi kedźbliwy cźinili na tuto nicźaze wojowanje bolſchewisma pſchecźiwo naboźinje a ßu ſe ſjawnymi ßłowami budźili ßwědomje ßwěta.

Pſched někotrymi lětami ſałoźichu jenotliwi a ſpomożeńſke organiſazije wſchěch krajow wubjerk: „Bratſja w nuſy“. Tutón mějeſche nadawk, nuſucźerpjazym w Ssowjetruſkej pomhacź, njehladajo na woßobu, a to tak, kaž to někak móżno, a to woßebje tehdy, jako w Ssowjetruſkej hłód wudyri, kotryž bě jerodne hoſpodarjenje ſawinowało, a milijony mrějachu. Nakhwilnje je Ssowjetwyſchnoſcź tuto pomozne ſkutkowanje witała. Ale nadobo jo wona ſakaſa. A nětko dyrbja kſcheſcźijenjo zyłeho ßwěta tak rjez ſe ſwjaſanymaj rukomaj pſchihladowacź, kak w Ssowjetruſkej dźeßacźtyßazy wěrjazych cźłowjekow mrěja. Zyła cźrjóda ruſkich ſtacźanow bu pſched ßud ſtajena a ſatſělena, jako wyſchnoſcźe ſhonichu, ſo ßu tucźi podpjeru ſ wukraja doſtawali, haj, też ſo ßu wo podpjeru proßyli.

Tajke ſaßakke wojowanje pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu je jenoź móżne w ſtacźe, kotrehoź namóznym wjednikam žiwjenje cźłowjeka njeje niczo winojte; woni tola też kidaja na njewuprajomne waſchnje hanjenje a wußměſchowanje na wſchě wucźby a wuſtajenja a naprawy kſcheſcźijanſtwa. Sa tole jenoź jeniczki pſchikład ſ poßledniejho cźaßa:

„Wjetſchernjaja Moſkwa“, w Moſkwje wukhadźaza nowina, mjenowaſche kardinalarzybiſkopa Innitzera, kotryž bě woſpjet na tak njemóżne wobſtejnoſcźe w Ssowjetruſkej pokaſował, „wunamakarja wſchěch móżnych kżow“, piſaſche, ſo kardinal „ſe ſahorejnjom kži“, pſchirunowaſche jeho prózowanje wo pomoz ſa tradazych a cźerpjazych kſcheſcźijanow Ssowjetruſkeje ſ operetnym dźiwadłom, kotreź je bankrott a wupraji tu wohidnu ßadu, ſo chze ßo kardinal Innitzer „po wumërje ßwěta“ wobohacźicź a ſo tohodla tajke „fein njehorne hězne fantaſije“ w nowinach wſchelakich krajow rosſchěrja.

Niczo njeje maſane doſcź, ſ cźimž njebychu bolſchewikojo do ßłużobnikow kſcheſcźijanſtwa mjetali. Ale wſcho ſchćuwanje, wſchě běły, wſchě ßmjertne wußudy njeſamóża tomu ſadźěwacź, ſo budźe kſcheſcźijanſka wěra też w bjesbóżnej Ssowjetruſkej ſe ßamßnym ſahorjenjom a ſe ßamßnej ßwěru wuſnawana a żiwa kaž druhdźe na ſemi. Pſchecźiwo mozy wěry wojuje cźłowjek podarmo! Po Ev. D.

300 lět Luźiza ſakſka.

Hdyž tute rynczki piſamy, ßwjecźa w Budyſchinje tutón 300lětny jubilej, na kotryž tydźenja hižo pokaſachmy, dale. S Božimi ßłużbami w Božich domach ßu jón njedźelu Rogate ſapocźeli ßwjecźicź. Jich wjele ſ naſchich cźitarjow a cźitarkow ßu drje wjele wjaz wo tym wohladali a ßłyſcheli hacž my tu w ſdalenym rózku Luźizy. Tohodla njeje trjeba a njeje móżno, ſwißowazu rosprawu podacź, a to też dozyła nochzemy. Tola to a tamne hiſchcźe dźenża a poſdźiſcho wo tym naſpomnimy.

Pſchi Michakſkej zyrkwi, hdźež ßmy pſched něſchto lětami wohladali jara khutnu a jara powucźazu hru: „Jedermann“, hraja nětkle ſaßo hru pod hołym njebjom, a to Wildenbruchowu hru „Rabenſteinerin“. Tu je ras ſkładnoſcź, hru pod wjecźornym njebjom wobhladacź. Pſchi deſchcźowym wjedrje hraja w dźiwadle.

Kaž też hewak pſchi tajkich hiſtoriſkich jubilejach woſjewja też pſchi tutym mnoho, ſchtoż ßu tak rjez ſe ſańdźenoſcźe wukopali. Tak też wſchelakeho wo wſchelakich duchownych, kak wo ſararju Scheěrachu, kotryž bě ſ duchownym w Noßacźizach a w Maleſchezach. Wo nim napißachmy njedawno też tu něſchto. Jeho wobras wißy wobnowjeny w Maleſchanſkim Božim domje. A tak też ßo nam w rosprawach ſjewi duchowny Muſcovius, kiž ſkutkowaſche w Ketlizach, w Lubiju, w Minakale a wot lěta 1674 w Budyſchinje. W Budyſchinje je tutón duchowny, kotrehoź kolebka je ſtała w Großgrabe pola Kamjenza, měł prědowanje pſched ſakſkim kurwjeńchom, kotryž je ßebi ßławy dobyło: njech też niz wſchitkim lubeje ßławy.

(Pokracźowanje ſcźěhuje.)

Zyrkej a ſtat.

Na pomoz! Naſtróżeni a ſrudźeni ſ powjeſcźemi wo nowym hroſnym pſcheſcźěhanju evangelſkich a katolſkich kſcheſcźijanow w Ssowjetruſkej, wo kotrymž też my Rogate rosprawjachmy, ßu ßo w reformirtſkej zyrkwi w Rotterdamje wcßadni po tyßazach ſhromadźili. Na Hollandſku wyſchnoſcź a na franzowſkeho ſapóßłanza w Haagu ßu namolwjenja póßłali, ſo bychu ſakrocźili pſchecźiwo tajkemu pſcheſcźěhanju Evangelſkich w Ssowjetruſkej.

Dodawk k tomu, ſchtoż Rogate wo wótrym pſcheſcźěhanju kſcheſcźijanow w Ssowjetruſkej piſachmy, je ſcźěhowaze: 27 evangelſkich duchownych je we ßowjetruſkej Wukrajinje we jaſtwje. Nimo tam naſpomnjenych žałoſtnych wußudow pſchecźiwo duchownym ſhonimy wo dalſchich, ſ kotrymiž po narodźe němſkich kſcheſcźijanow ſaßudźichu — k ßmjercźi. A cźehodla? Běchu ſpomożeńſke dary pſchijimali, ſo bychu ßo pſched hłodom ſchkitali, haj běchu ßamo jenoź wo nje proßyli. Tak bu tam k ßmjercźi ſaßudźeny: bur Derkſen, bur Thieſſen, bur Heinrich Raap ſ Nenſatza pola Odeſſy, Jan Hirſch ſ Helenentala pola Odeſſy, Michał Röhriſch we wukrajinſkim Straßburgu a bur Begehr w Altonje pola Melitopola. We Ruſkej je hłód. Ruſka to měcź njecha. Tute ßmjertne ßudy dyrbjachu pomhacź, potajicź hubjeńſtwo a hłód. Wone ßu pak nětk runje wotkryte wobſtejnoſcźe, kiž ßu hiſchcźe ſrudniſche hacž hłód a tradanja. To je mordowanje a to najźadławiſche. Najprjedy je Ssowjetruſka hłód ſawinowała ſe ßwojimi wſcho rataŕſtwo kažazymi naprawami a nětk krónuje tych, kiž ßo wobarachu tam hłodu wumrěcź, a to ſ niczim dale, hacž ſo pſchijimowachu zyrobu, kotruž tradazym wukrajna luboſcź poſkicźi, haj, ſo jeno wo nju proſchachu. A runje krajiny, we kotrychž Němzy bydla, buchu najbóle ſ nuſu a ſ hłodom domapytane. — Kaž Abelowa krej k njebjeßam wołaſche, tak woła też tuta martrarjow krej k njebjeßam. Schtóž krej roſliwa — tam njeje žohnowanje, tam je khłoſtanje.

Ssowjetruſka a kſcheſcźijanſtwo. Schtoż dyrbjeſche ßo ſtacź, je ßo też ſtako. Kſcheſcźijanſke zyrkwje wſchěch wuſnacźow, kiž ßu w Genfje ſaſtupjene, ßu ßobuſtawam ludoweje rady pſchepodałe pißmo, w kotrymž pokaſuja na ſyſtematiſke pſcheſcźěhanje kſcheſcźijanſtwa w Ssowjetruſkej, kotreź je kaž po woli Ssowjetwyſchnoſcźe a kotreź ßo ſkłožuje na to, ſchtoż je Stalin prajił a ſchtoż ßu kommuniſtiſke organiſazije wob-

ſamkle wo najwótriſchim wojowanju pſchecźiwo naboźinje. To njemóże ſwjaſkej ludow wſcho jene bycź. Swjaſk ludow ma pſchiſłuſchnoſcź, wſchém ſwojim ſtawam napoložicź, ſo ſo na to ſwjaſaja, w ſwojim kraju dowolicź ſwobodu ſa kſcheſcźijanſku wucźbu a kſcheſcźijanſke Boże ſłużby.

Se Sserbow a ſ daloka.

W **Lubiju** běchu ſo póndźelu po Rogate woſadni ſaſtupjerjo ſaſo k ſwojemu ſhromadnemu dźěłu ſeſchli. K. ſ. Böhme je Strahwaldy bě hłowny pſchednoſchk pſchewſał a rěcźeſche wo „woſadnym ſaſtupjerju a jeho ſamolwitoſcźi“. To bě wěſo runje prawa wěz ſa tajki wjecźor, woſadnych ſaſtupjerjow. A rěcźnik je nam khutneho a dobreho a nuſneho doſcź prajił, kaž jich to po pſchednoſchku wjazy wupraji, kaž wjednik tutoho dźěła, k. ſtud. rada Wallenſtein, tak k. wyſchſchi zyrkw. rada ſuperintendent Jagſch. S wulzy ſajimazeho pſchednoſchka tu někotre dypki, dokelž ſu tola ſa wſchěch, woſadnych ſaſtupjerjow a woſadnych, ważne: Prawi woſadni ſaſtupjerjo ſu mužojo, kotrymž je to woprawdźe wo zyrkej cźinicź, dokelž wjedźa, ſo wot teho, ſo tu zyrkej je a ſo tu prawa zyrkej je, pomoz a ſboźo ſa cźłowjeka, lud, ſwět wotwiſuje. — Zyrkej je Bóh na ſemi ſtworił. Wona ma nadawk, cźłowjekow ſ póſełſtwom evangelija k wěrje wołacź. Tuta wěra dyrbi ſo wobſwědcźicź we wutrobnej dowěrje do Boha a w ſwjatej poſłuſchnoſcźi pſchecźiwo jeho woli. — Wſchitko ſwonkowne na zyrkwi ma ſłużicź ſa to, ſmóžnicź a ſpěchowacź pſchipowjedanje Boźeho ſłowa a wěru do njeho. — Woſadny ſaſtupjeŕ ſamóże ſwoje ſaſtojnſtwo jenoź potom prawje dopjelnicź, hdyž wón Boże ſłowo w Boźej ſłużbje — w Sswjatym Piſmje — w ſwjatym ſakramencźe pſchijimuje. Wón ma fararja, ſwoju woſadu a ſwoje ſaſtojnſtwa na modleŕſkej wutrobje. — Schtóž je evangelijej poſłuſchny, myſłi wězownje. Jemu njeje cźinicź wo to, ſo by wón prawo měł a wobkhował. Wón chze wuknycź a ſ woporom a je wotpomhanjom pola ſebje ſapocźecź. — Woſadny ſaſtupjeŕ, kotremuž je cźinicź wo Boże ſłowo, ſaſtaji zyku móz, namakacź cźłowjekow, kotſiž nuſni, a ſrědki, kotrež trěbne, ſo by pſchipowjedanje Boźeho ſłowa a duſchepaſtyŕſtwo wſchěch we woſadźe namakało. — Prawy woſadny ſaſtupjeŕ je też wſchědny dźeń a we wſchědnym dźěle we ſwojim ſaſtojnſtwje. Wěz zyrkwje dyrbiſch tola ſ zyłym žiwjenjom ſaſtupowacź. — Wón wě, ſo je kſcheſcźijanſki domjazy porjad podłoźk ludowe je zyrkwje. Blidowe pacźerje, domjaza nutrnoſcź, kſcheſcźijanſke waſchnjo njeſmědźa w jeho domje pobrachowacź. Dźěcźi dyrbja w doroſcźenych měcź prawy pſchikład. — Prawy woſadny ſaſtupjeŕ wuſtupi też w ſjawnoſcźi ſa ſwoju zyrkej. Wón ju też ſaſtupuje pſched pſchecźiwnikami zyrkwje. Wón pomha wotraſycź wopacźne wumjetowanja a wotſtronicź pſchicźiny wuſprawnjenych ſkórźbow. — Wón wě, ſo ma ſamolwjenje w zyłym ſjawnym žiwjenju. Wón wě, ſo ſamolwjenje, kotrež jako kſcheſcźijan ma, tak daloko ſaha, kaž daloko wliw, kotryž jako cźłowjek ma, ſaha. — Sajimawe je wuprajenje, ſtareho wjele lětneho woſadneho ſaſtupjerja: „Farař je paſtyŕ a ja ſym paſtyrjowy poſ.“ Schto wſcho njeje tola ſ tutym ſłowom wuprajene! — Fararjej a woſadnemu ſaſtupjerjej dyrbi pſchezo a dyrbi woſebje w tutym cźaſu, kiž je tak njeměrny, wo to hicź, ſo we wſchém a wſchudźom Khryſtuſa pſchipowjedaja, Khryſtuſej poſłuſchni ſłuża, ſa Khryſtuſom a jenoź ſa Khryſtuſom du. A tak je dozyła ſaſada ſa kóždeho kſcheſcźijana hewak a nětkle woſebje, hdyž jich wjele wjele mucźi. A niz jeno tole! Se wſcheho, ſchtoż bu tam prajene a ſchtoż tu ſtajichmy, móże, haj ma kóždy woſadny wjele wſacź. Kóždy woſadny chze drje tola ſam bycź zyły kſcheſcźijan a zyły woſadny a to ſnutsknje a ſwonknje, ſe ſłowom a ſe ſkutkom. A kóžda woſadna niz mjenje! Běchu tola do ſhromadźiſny też pſchiſchłe žony a holzy, kiž w ſwojej woſadźe pſchewſachu dźěło pomoznizy. — Tuž kóždy, kóžda nětk do ſwěrneho dźěła we woſadźe a ſa woſadu!

Boži dom ſo wotpalił. Dołho njeje hiſchcźe, ſo dyrbjachmy pišacź wo wotpalenju wulkeho a rjaneho wjeſneho Boźeho doma w Seifhennersdorfje a hižo ſaſo mamy tajku powěſcź ſapiſacź, tón ras ſe Schleſyſkeje. W Altenlohmje ſnicźi woheń ſtary ſławny Boži dom, ſobu najſtarſchi mjes Božimi domami Schleſyſkeje. Woheń drje je někak pſchi dźěle na tſěſche naſtał. Hacź runje wohnjowe wobory ſ zyłeje wokoliny na pomoz pſchikhwatachu, ſpali ſo Boži dom tola zyle; bě wſchudźom wjele drjewa — kaž to też na naſchich ſtarſchich Božich domach widźimy; nimo toho dujeſche raňſchi wětr. Hacź do 13. lětſtotka wrócźo hodźi ſo tuta zyrkej w ſtawiſnach ſwěſcźicź. Wona bě ſobu najrjeńſcha mjes zyrkwjemi Schleſyſkeje. Sa evangelſku zyrkej je był tutón Boži dom woſebje ważny ſa roſſchěrjenje a ſdźerženje evangelſkeho wuſnacźa po reformaziji a po 30lětnej wójnje.

We **Wukrajinje** je naſtało evangelſko-lutherſke hibanje, kaž ſmy hižo pišali, a niz jeno tute, ně ſdobom też reformirtſke. Bě najprjedy nuſa a wobcźežnoſcź dla pobrachowazych rumnoſcźow a domow. Tomu ſu ſwjetſcha wotpomhali. Ssu Boże domy twarili a też hižo poſwjecźili. Nětk ſu ſebi też w Stanislawje zentralne ſydło wutworili we woſebitym domje, w kotrymž maja Boži dom a ſdobom wobkhodne rumy ſa zyłe hibanje. S tym je ſo hibanje ſeſylniło a ſkrucźiło. — Też to ſwjatkowna powjeſcź.

Na puć.

Rogate bě, njedźela modlenja, proſchenja, njedźela ratarja, wjeſnjana, lětna njedźela pacźerjow wo žně a wſchědny khlěb, lětna njedźela blidowych pacźerjow! Sswjecźi ju jich tak mało ſe ſhromadnymi pacźerjemi w Božim domje tohodla, dokelž jich tak mało doma wſchědnje blidowe pacźerje dokelž jich tak mało ſhromadnje Rogate ſpěwa pacźerje we Božim domje — a też druhe njedźele? Abo ſchto ſo to ma? — A nětk: Dźenża hižo Exaudi, njedźela wuſłyſchanych modlitwow! Ssy ty ſwjecźił woprawdźite Rogate, woprawdźitu njedźelu modlitwow a lětnu njedźelu woprawdźitych blidowych pacźerjow? To pohladaj do tydźenja mjes Rogate a mjes Exaudi! Ssy ty ſpěwak blidowe pacźerje? Ssy? — Hdźež njejſu blidowe pacźerje tam njebě ſwjecźenje njedźele Rogate móžne — tam njejſu ſ Bohom Stworicźelom a Wótzom w kſcheſcźijanu te ſwjaſki, kotrež dyrbja bycź: Swjaſki teje luboſcźe a dowěry, teho ſpósnacźa njemozy a ſłaboſcźe, kotrež tam ſu, hdźež ſo cźłowſke dźěcźo tu na ſemi wě dźěcźo wſchehomózneho Stworicźela, wſchehohnadneho Wótza.

Liſtowanje: K. J. W.: Wutrobny dźak. Redaktor.

Sa Sswjatki a Sswj. Trojizy poſtaji k. w. ſ. S. — Sa 1. po Tr.: W...s w H.

Samotwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczнoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźeŕnje w Drježdźanach wot Hłownеje ſerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtworcźeńcźnje 108 pjenježkow

Cžišło 23

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Ćerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 9. junija 1935 Bautzen

Sswjatki 1935.

Ef. 4, 3–6.

O žiwjaty Ducho, pój wschak k nam,
Bydl we naš s hnadu žiwojej žam,
Pój, žłónzo rjane, jaßne,
So žiwěcź nam žiwěza njebjeska,
So twoja móz naš wohrěwa,
Nam k wjeßelu žy kraßna,
Jaßnoscź, kraßnoscź;
S njebjeß sboże
Na naš słoži,
K tebi džemy,
Sa to lubje proßycź chzemy.

To je snaty, rjany žiwjatkowny kěrlusch. My jón Sswjatki spěwamy, kaž žmy swucženi Jutry spěwacź: „Jesuß, moja nadžija, a mój Sbóžnik, tón je žiwy“ a Hody: „Ja s njebjeß dele pschińdu k wam, też dobre nowiny ja mam“. Bóh daj, so by schumiła w kscheseźanstwje a žo stara hrěschna cźma shubiła, a wohenjowe płomjenja widžecź byłe a žiwětło Božeje wěrnosćże žiwěcźiło, so bychmy rosesnali to hłowne a pódlanske, ważne a newažne, bójske a cźłowške. W jenej myßli chzemy hromadże bycź w naschich domach, naschich woßadach, naschim kraju a napoßledk w naschej zyrkwi. Njerěcźmy wot tych, kotsiž žu žo wot naš džělili. Kak móhli jednotu Ducha džerżecź s tym, kotryž rjekńje: žym antikrist. Tam wscho porjeńschenje niczo njepomha. A chzedża jomu mosty twaricź, a jeho samołwicź, so je tola jenoż njepscheczel zyrkwje, pschi žwojim wostanje. Je też njepscheczel teho Knjesa. Alle my kscheseźenjo chzemy jednotu Ducha džerżecź. Mamy te žamžne nahlady. Też s tymi mózemy žo snjesćź, kotsiž w Jesußu bóle žyna Marijneho žiwědcża. K žiwjatkam mamy hižo něschto žobu pschinjesćź. Pschińdźemy tola wot žiwjedźenja k njebjustpicża a jutrow a hodow. To je tola duch Jesußowy, kiž ma žo nam dostacź, duch, kiž je žo narodźił, kiž je horjestanył a do njebjeß stpił. To žu tola wuczomnizy, kotsiž žu w jenej myßli shromadźeni, niz wjazy bojasliwi, žłabi a njewěrjazy, ale khrobli, mózni a wěrjazy. Tak też my wěstu měru wěry žobupschinjeżemy. Njewocżakajmy wot žiwjatkow něschto njeßłyschane, so žo pohanjo psches schumjenje s njebjeß jako mózneho wětra nawabicź dadża, žo k Bohu wobroczicź. Czi to tola njeßłyscha. A też mjes tymi, kotsiž běchu žiwědzy wulkeho podawka, běchu tajzy, kotsiž prajachu: Woni žu žo we žłódkim winje wopili.

Alle to je mózno, so kscheseźenjo jednotu ducha džerża psches swjask měra. A to wam tak żel czini, so je jednota skażena, a to tehodła, dokelż kscheseźanam Jesuß wjazy tón njeje, kotremuż je data wschitka móz w njebjeßach a na semi. Woni žu sapomnili, so je wón hłowa zyrkwje a my jeho stawy, — jene cźełko a jedyn duch. Ssu prajili, so je wón tón pucź a ta wěrnosćź a to žiwjenje, a so mamy na njeho hladacź, kiž je spocżatk a kónz wěry. Wón nam wuproßy ducha teje wěrnosćże. Tón chze naš do wscheje wěrnosćże wjesćź. Je straschne, na ducha cżaßa poßłuchacź, tón nam cżesćź a nahladnosćź a bohatstwo žlubi. Tón chze naš narěcżecź, so mózemy žebi wulke mjeno dobycź. To wabi, hdyż ludźo wo nami rěcża a naš khwala. To cżłowieka cżehnje, hdyż žiwět žiwoje wjeßela a rosprószchenja poskiczi. Da žo rady sawjesćź. Podleži. A wón tola jenoż Jesußa pscheradźi. Hani žiwjateho Ducha Božeho. Cżini žo njeßiwěrny staw zyrkwje teho Knjesa. Jednota ducha je skażena. Schtoż naš džěli, to je duch cżaßa a žiwěta. Alle taj duchaj nam wschitkim cżeżkoty cżinja, jenemu bóle, a druhemu mjenje. Tehodła proschmy: Stwor we mni, Bożo, cżistu wutrobu, a daj mi noweho wěsteho ducha, njesacżißn mje wot žiwojeho wobliczа

a njewosmi ßwojeho ßwjateho ducha wotemnje, troschtuj mje saßo se ßwojej pomozu, a tón hotowy duch sdżerż mje.

Psches jene dyrbjeli bycź, a we tym dyrbjaka wulka wěstosćź knježicź, schtoż Pawoł pißa: Jedyn Knjes, jena wěra, jena kschczeniza, jedyn Bóh a wótz wschitkich. Luby cźitarjo, je to wot kscheścźanow psche wjele żadane, so maja wschitzy jeneho Knjesa, mjenujzy nascheho Knjesa Jesom Khrysta? Njedyrbjako to dżenßa wjazy płaczicź. Njeje w żanym druhim sbóżnosćź, njeje też żane druhe mjeno pod njebjom cźłowjekam date, we kotrymż móhli sbóżni bycź. Jena wěra, mjenujzy japoschtolska, kscheścźanska wěra, każ ju snajemy w tsjóch stawczkach. To je wěra, we kotreż ßu naschi wótzojo żiwi byli, a na kotruż ßu wumrjeli. Tak ßo nam powěda wo Hußu, kiż bu na ßcźěpowzu spaleny. Wón ßo w płomjenjach k ßwojemu Knjesej wusna. Tak Luther a Melanchton na ßmjertnym łożu ßwoju kscheścźansku wěru wusnaschtaj. Njeje to niczo? Je nam to wjazy winojte, hdyż dżenßa w němskej wěrje haja? Jena kschczeniza. Kschczeniza nascheho Knjesa. Je ju nam pschikasak. Schtó ma nam hewak schto kasacź. Pschikasnja Jesußowa je nam ßwjata. A wěmy, so dżěczom wjetschu dobrotu njewopokasamy hacź so je temu knjesej pschiwjedżemy, so bychu dżěczi Boże byke a herbojo jeho kraßnosćze. Jedyn Bóh, Wótz wschitkich. To je tón Wótz nascheho Knjesa Jesußa Khrystußa. To je wón woßebje. Jako tajkeho jeho snajemy, so je ßo nad nami ßmilił a ßo pschezo hischcże ßmili. Je też stworicźel njebjeßow a semje, tón Knjes na żiwjenju a ßmjercźi. Je ßwoje pucze Mojsaßej sjewił, dżěczom Israelskim ßwoje skutki. W tym dyrbjeli jednotu ducha dżerżecź, so ßwjaty sakoń Boži wobkhedżbujemy. Je něschto tak cźesćźiwe, so hižo psches starobu na naß skutkuje. Lěpschi porjad ßo cźłowjekam żenje poskicził njeje. Rasnje ßkowa k nam rěcźa. Ty njedyrbisch, ty dyrbisch. Hroženje a ßlubjenje s kasnjow k nam rěcźitej, njech je to jaßnje wuprajene abo njech njewuprajene wostanje. A luby cźitarjo, hdyż ßo dżenßa żada, so bychmy jednotu ducha dżerżeli, dha dopomnmy ßo na wodlitwu teho Knjesa, ßwjaty Wótcźenasch. To je modlitwa, kotraż wschitkich kscheścźanow sjednocźi. A ßwjate wotkasanje naß pschezo saßo s Jesußom swjaże. So bychmy tajku jednotu ducha sdżerżeli, psches swjask měra, to budź nascha nutrna prósstwa. Stejmy muż pschi mużu a wobkhowajmy ßebi najßwjecźiske kubło nascheje wěry. A Bóh wjerschny wuhotuj naß s nowa s wyßokosćze. Hamjeń!

Sswjatkowny ßwjedżeń

Hłóß: O ty lubosćź psche wschu měru.

Witaj, ßwjatkowny nam cżaßo!
Pschinjeß srudnym troschtarja!
Ducho hnady, puschcź ßo saßo
Na naß dele wot Boha.
Wutroby ßu sawutlike,
Dokelż roßy nimaja.
Pój, so bychu s Tebje pike,
Rěka kraßna njebjeska.

Sswět, tón khróbły nam je rubił
Wjele duzy po puczu;
So naß zyle njesahubił,
Pój k nam s Twojej pomozu.
S płómjenjow njech Twojich padnje
Na naß miła, jaßna schkra,
So nam seńdże nowe ranje,
S nim też lubosćź prěnischa.

Ssmil ßo, dokelż wustawamy
Pod horjom a staranjom.
Darow Twojich potrjebamy
S kóżdym lětom, s kóżdym dnjom.
Wótz a ßyn njech Tebje sczele
Tradazemu cźłowjestwu.
Ducho hnady, puschcź ßo dele,
Wußłysch naschu modlitwu.

300 lět Łużiza sakka.

(Pokracźowanje.)

Sakski kurwjerch bě tehdy ßwoju residenzu s Drjeżdżan do Budyschina pschepołożił, cźekajo psched mórom. Na hrodże Ortenburg bě ßo se ßwojim pschewodom saßydlił. 13. dezembra 1680 prědowasche Muscovius psched kurwjerchom, kotremuż ßo tute prědowanje jara spodobasche. Wono bu też cźischcźane. Ale někomu druhemu ßo tuto prědowanje njebě spodobało: měschcźanskej radże.

Cźehodla? Farar Muscovius bě w ßwojim prědowanju wobżarował, so tu we Łużizy żaneho konsistorija njeje a so pobrachuja duchowne ßudy, psched kotrymiż měli ßo duchowni jako duchowni samolwicź. S toho bě Budyschska měschcźanska rada porok a wobskórżbu pschecźiwo ßebi a pschecźiwo zyrkwinskej wustawje Hornjeje Łużizy wußłyschała. Tuż wona postaji, wschě cźischcźane prědowanja sebracź a snicźicź. S tym pak njebě wěz wotstronjena. Prědowanje běchu do Wittenberga pósłali, so by je theologiska fakulta pruhowała. A tuta bě wußudźiła, so je tuto prědowanje a schtoż w nim prajene, spomożne a dobre sa kscheścźijansku zyrkej. To bě wěso nětk njeluba wěz sa měschcźansku radu; pschetoż pschecźiwo fararjej Muscovijej bycź, rěkasche nětk pschecźiwo Wittenbergej bycź. Nimo toho ßo też Wittenbergszy theologojo dla Budyschskeho sakroczenja pschecźiwo fararjej Muscovijej hnydom s wożebitym pißmom na měschcźansku radu wobroczichu. W tutym pokasachu na ßwoje 200lětne wobßedżeństwo — mjenujzy reformazijskeje wucżby — a na to, so njebě prědowanje ani swonka Sakskeje w kralestwach ani hewak w lutherskej zyrkwi romskeho kěżorstwa pohórschka sbudźiło. Woni namolwjachu radu, so bychu fararjej snicżene eksemplary jeho prědowanja sarunali, so njeby hakle trjeba było, ßo na wyschsche městna wobrocźicź; pschejachu sa to też, so by Bóh cżesczene měschcźanske knjeżstwo s duchom mudrosćze a rosuma krónował. Schtóż je wo tym tehdy rosprawjał, je pißał, so ßu „někotsi w Budyschinje tohodla wulke wocźi wocżinili.“ Bě tola mjes tym też hižo kurwjerch Budyskim ßwoje wulke njespodobanje wuprajił.

Tola Muscovius bě roshněwany a wopuschcźi dwě lěcże posdźischo Budyschin. Schtoż je na wutrobje měł — a to drje je wschelakeho było — je wón Budyschskim w ßwojim wotßalnym prědowanju, doprajił. Tuto trajesche dwě hodźinje.

W lěcże 1784 bu wón s prěnim fararjom w měscże Lauban. Ale też tu pschińdże do wojowanja a swady. Wojowasche pschecźiwo tomu, so ßo łacźanske spěwy w protenstantiskich Bożich ßłużbach spěwachu. A mějesche jako lutherski farar zyle prawo, pschecźiwo tutej sawostańzy s doreformatoriskeho cżaża wustupowacź. Pschecźiwo ßebi mějesche ßwojeho organistu.

To by pschezo hischcże było. Njewojowachu też tak wótrje. Hórje bě to w jeho bědżenju s měschcźanskim gymnasijom. Rektor tuteho gymnasija ßo pschecźiwo tomu wobarasche, so by farar Muscovius měł dohladowanje nad gymnasijom. Tu ßo Muscovius jara roshněwa. Kóżdu składnosćź

wón wuži, wustupicź pschecźiwo njerodnemu žiwjenju, kotreż bě žo do schulskeje młodźiny sadobyło. Wožebje dorasnje wón to cźinjesche w žwojim njedźelskim prědowanju, dokelž běchu tam schulerjo žami pódla. Tutoho dla žo schulerjo wulzy roshorichu a sapoczachu žrjedź prědowanja haru cźinicź a njepschestachu s tym też w schuli. To žu snamjenja tamneho cźaža, a też to:

Dokelž njemóžachu na nana, walichu žo se žwojim hnězwom na žyna. Tutón bě też schuleŕ gymnasija. Hacźrunje tutón schulerjam wobkrucźesche, so niczo sa to njemóže, so nan tak prěduje, — a w tym měješe wón wěscze prawje, — krjudowachu jeho hacź na krej. A so rektor temu pschihladowasche, niczo njecźinjo, haj žo wješelo, so bu tak hidźenemu duchownemu něschto sehrate, njeje niczo lěpsche hacź sadźerženje schulerjow, ně hórsche.

Muscovius, kotremuž bě wojowanje do krwě saschcźěpjene, wěso tomu njemjelcźesche. Wón žo pschecźiwo rektorej wožobinsźy wobrocźi. We wótrym prědowanju prědowasche pokutu a wobrocźi žo pschecźiwo wěstym naduwakam, jich pschirunujo se žwinjazymi pucherjemi, kiž žo naduwaja a haru cźinja, ale niczo khiba wětr a próch w žebi maja. Wěso wón wscho jaźnje doscź wupraji, so njebě trjeba, dołho hudacź, — kaž to dźenźnischi dźeń druhdy husto dołho hudaja, dokelž kabat želesneho farisejstwa sadźěwa cźinicź po waschnju złonika w templu —, schtó bě měnjeny.

(Skónczenje scźěhuje.)

Sslowo kaž k Sswjatkam.

Sslowo kaž k Sswjatkam mjenujemy scźěhowaze wuprajenje, kotreż tu stajimy. Sswjatki tola pschede wschěm wusnawamy: „Ja wěrju, so ja žam se žwojeho rosoma abo se žwojeje mozy njemóžu do Jesom Khrysta, žwojeho Knjesa, wěricź ani k njemu pschińcź; ale Sswjaty Duch je mje psches evangelijon powołał, se žwojimi darami rosžwětlił . . .“ A tute Sswjatki dyrbimy to sjawnje a sprawnje wusnawacź a wótsje, a duzy wot Sswjatkow, runje tutych Sswjatkow dyrbimy to wusnawacź dźeń wote dnja widomnje, t. r. s zyłym žwojim žiwjenjom a sadźerženjom dyrbimy sjewicź, so kschescźijenjo žmy, wěrni, žiwi kschescźijenjo, žiwi w tej wěrje, kotraž je žiwe hromadubycze s Jesušom Khrystušom, a to tohodla, dokelž ludej prěduja, so cźłowjek Jesuža Khrystuža njetrjeba, so runje cźłowjek nascheho kraja Jesuža Wumožnika njetrjeba, so žo žam wumože, a so też žaneho Boha Wótza njetrjeba, haj, so žaneho Boha Wótza njeje. — Wěsch, so žo tucźi prědarjo mjenuja „Deutsch-völkische Glaubensbewegung“ abo „Deutsche Glaubensbewegung“ abo podobnje. — Tutym prědarjam nježmě jenož rěcźane a pižane a cźischcźane žłowo napschecźiwo stacź, ně, žiwe žłowo, žiwjenje, t. r. žiwi kschescźijenjo, kschescźijenjo, kiž s wutrobu, s myžlu, s ertom, s ruku, s nohu, s zyłym bycźom a sadźerženjom prěduja Khrystuža, žwojeho Wumožnika, w mozy Sswjateho Ducha.

Tohodla je to žłowo kaž sa tute Sswjatki, kotreż je něchtó tak wuprajił:

Kóždy, kiž khutnje měni s zyrkwinskimi podeńdźenjemi, wšmi žebi, stejo se wschej mozu pschecźiwo žebi a pschecźiwo wschemu, schtož jeho wobdawa, kóždy dźeń hodźinu sa to, so cźita w Pižmje, w katechismje a w spěwarskich, sa to so woprawdźe cźita tak, so žo to, schtož je cźitał, jemu saschcźěpi tak do pomjatka, so jo njeshubi. A po žłowje žebi to spomjatkuj, też tam, hdźež hischcze tukhwilu njedorosumisch. Njebjeŕ też — snajmjenscha niz nětkle hižo — žane stare abo nowe wukładowanje na pomoz, — njepostorcź žo też ani na nadpadnym ani na dźiwnym ani na njemóžnym. — Cźitaj saža a saža, doniž žłowa a žady žo njedosaschcźěpichu. To cźiń zyku dołhu khwilu, doniž nimasch wschě schtyri evangelije, listaj na Galatiskich a Filippiskich, Janowe a Pětrowe listy zyle wěste we hłowje se wschěm, schtož szyła a schtož w jenotliwych stawach podawaja. Wschitke 5 hłowne wucźby katechisma dyrbisch s hłowy nawuknycź a to s wukładowanjemi a po žłowje, a s kěrluschow wožebje Lutherowe a Pawoła Gerhardtowe.

Hakle s tutym wěstym wobžedźeństwom móžesch rosmyžlowaź a žebi rosjažnicź, schto poprawom kschescźijanstwo je. Nětk hakle móžesch pschecźiwnika pschimacź, nětk hakle móžesch jeho pschewinycź. Nětk hakle je nam kschescźijanstwo swěscźene wobžedźeństwo! Kschescźijanstwo njemóžesch nawuknycź kaž někajku formulu sa licźenje a wobliczenje abo kaž někajki stawisniski podawk abo swisk. Kschescźijanstwo móžesch jenož wuknycź na cźłowjekach, kotsiž žu jo lubowali a jo žiwi byli a to tak hłuboko, nutrnje, žylnje, so žo wono do naž pscheliwa a naž jima a napjelni.

Tuž dźemy k tym, kotsiž jo w spocźatku mějachu, lubowachu a khowachu w prěnjotnym spósnacźu a sapschijecźu, s młodostnej energiju a woprawdźe. Tohodla dźemy k evangelijam a k listam Noweho sakonja, tohodla k Lutherowemu katechismej a k Lutherowym a Pawoła Gerhardtowym kěrluscham a pschipožłuchamy tak husto a tak dołho, doniž wone w naž njerěcźa a njejpěwaja też bjes łopjenow a pižmikow, kiž psched nami leža. Wone dyrbja we wokomiku nam pschitomne bycź, njech žmy, hdźež žmy, w nozy, hdyž wotucźimy, duzy na dźěło a duzy s dźěła, w lěžu a na polu. Wone dyrbja s nami žiwe bycź a my s nimi; tehdy hakle mamy my kschescźijanstwo a kschescźijanstwo ma naž. Tehdy hakle móže wono tworicź nasche žiwjenje w žłowach a skutkach, w myžlach a sacźucźach, we wješelu a cźerpjenju, w spytowanjach a shrěschenjach, w nadźiji, we wěrje a we lubowanju. Woprawdźe, hakle tehdy pschińdźemy my pod jeho móz a jeho hnadu, do jeho boja a měra, do žiwjenja a do wumrěcźa.“

Tuž nětkle wokoło Sswjatkow a Sswjatki: wšmi a dźi a cźiń po tym!

Twoja wola žo stań.

K dr. Marcźinej Lutherej pschińdźe jedyn dźeń pschecźel a skoržesche: „Mi wschitko prěki dźe, wschitke moje pschecźa žo sanicźa, moje nadźije žo poraža, moje wotpohlady žo postorcźa.“

„Luby pschecźelo, to je twoja wina“, wotmołwi Luther.

„Moja wina? Kak to?“

„Haj, hlaj: cźehodla modlisch žo kóždy dźeń: twoja wola žo stań, ty dyrbisch žo radscho modlicź: moja wola žo stań; kaž dołho pak žo modlisch, so by žo Boža wola stała, dyrbisch jo też směrom pschiwsacź, hdyž wón po twojej próstwje cźini.“ Muž, kotryž je w hischcze wjele wjetschich cźěžnoscźach był hacź my, David, pschi tym wschěm praji: „Porucź tomu Knjesej žwoje pucze a měj nadźiju k njemu, wón budże wschitko derje cźinicź.“ Měj žwoje wješele na tym Knjesu, wón budże tebi dacź, po cźimž twoja wutroba žada. Mamy Boha, kotryž pomha, Knjesa, kotryž wot žmjercze wumožo, ale dyrbimy k njemu pschińcź, naschu wutrobu psched nim wušypacź, žo kusk žamnych sapręcź nawuknycź a potom też na Božu pomoz cźakacź. Wón podarmo prajił njeje: „Pytajcze mje!“ Jeho pomoz je bliska tym, kotsiž žo jeho boja. Pod kschižom Khrystušowym je rum sa wschitke staroscze. Hdyž je

Jeſuß naſche hrěchi wot naß precz wſał, njedyrbjał tež tu hromadku ſtaroſczow wot naß wſacz? Schtóż je pod kſchižom Khyrſtußowym doma, tón je najſbožownischi człowjek.“

Schtó njeby pſchihłoßował.

Měſchczanoſta měſta Dillenburg je woſſjewił woſſjewjenje, w kotrymž praji, ſo liczba tych, kotſiž pſchikhadźeja na pohrjebniſchcza pſchihladowacz, hdyž žu khowanja, ſtajnje pſchiběra; mjes pſchihladowazymi je najwjazy žónſkich. Khowanja, praji měſchczanoſta, njejßu žane pſchedſtajenja, pſchi kotrychž mohł něchtón žwoju wczipnoſcz ſpokojicz. Skónczńje wón pſchiſtaji: Schtóż w pſchichodźe pohrjebniſchczo njewopuſchczi, prjedy hacž žo khowanje ſapočznje, budźe khłoſtany, hdyž nima niczo ſ pſchewodźenjom czinicz.

Zyrkej a ſtat.

Stipendium ſa žerbſkich bohoßłowzow je ſakſka zyrkwina wyſchnoſcz ſaßo ſa tutón ſemeſter wupißała. Samołwicz móže žo kóždy, kotryž chze žerbſku rěcz wuknycz a nawuknycz a naſchim dwojorěczńym woßadam w ſakſkej Łužizy jako duchowny žłużicz. Hacž do 15. junija t. l. dyrbja žo ſamołwjenja ſapodacz. Stipendium 300 hriwnow wucźinja. Zyrkwina wyſchnoſcz pſchipokaže tutu ſummu pak jenemu ſtudentej, pak jo mjes dwejoch abo tſjoch rosdźěli. My Serbja mamy wſchu pſchiczinu, žwojej ſakſkej zyrkwinej wyſchnoſczi dźakowni bycz ſa tutu wulku pſchipomoz ſa naſchich bohoßłowzow — a jich ſtarſchich. Komuž žo tuta ſumma wulka ſda, tón dźakny wopomń, kelko ſtarſchi na žwojich žynow nałożuja, hdyž jim ſtudije ſmóžnja — a hiſchcze něſchto: tón dźi dźakowny a daj žwój dar towaŕſtwu pomozy, ſo by wón mohł dale a bóle podpjeracz žerbſkich ſtudowazych.

W Awſtriſkej njeje hiſchcze hibanje ſa pſcheſtup do evangelſkeje zyrkwje ſaſtało. Wono je tak roſſchěrjene, ſo počzinaju Boże domy pobrachowacz a měſtnoſcze ſa Boże žłużby, hacž runje je darniwoſcz a woporniwoſcz wulka. Wſchelake měſtna buchu hižo ſa Boże žłużby pſchiprawjene. W Mannersdorfje bliſko Wina žu ſ pomozu žußodnych a dalſchich woßadow wulku pinzu pſchetwarili a modleŕnju wutwarili Tež młodźina žo tam prózuje, wutworicz ſa žebje rumy a domy. Tak je žebi w Nickolsdorfje „dom ſa młodźinu“ wuhotowała. Wſchudźom jewi žo tam evangelſke žiwjenje.

W Franzowſkej žo tež bjesbóžnoſcz hiba a propagandu czini. To je tam měło tón wuſpěch, ſo žo evangelſka a reformirtſka zyrkej ſaběrataj ſ wotpohladom, žo do zyłka ſjednoczicz a tak žo ſeßylnicz pſchecźiwo nadběham a runje tak ſa dalſche dźěło a ſkutkowanje. — A pſchi wſchěm, ſchtož ſe Ssowjetruſkeje žłyſchimy a ſchtož njeje jenož pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu, ale tež pſchecźiwo wſchemu człowſkemu ſacžuczu, je Franzowſka tón kraj, kotraž ſwjaſki wježe ſe Ssowjetruſkej a to ſwjaſki ſa ſchkit Europy. Kak mohło to ſ dobrym bycz a ſe žohnowanjom! A kak mohłe tute ſwjaſki trajaze bycz!

Se Sserbow a ſ daloka.

W **Budyſchinje** bě wulki rjany žwjedźeń 300lětneho jubileja a je wulka rjana wuſtajeńza Łužiſkeho wuměłſtwa. Na wulkim žwjedźeńſkim czahu wobdźělichu žo tež wobſchěrniſcho Sserbja a wo naſpomnjenej wuſtajeńzy, kotraž je we muſeju na Žitnych wikach ſaměſtnjena, žu tež naſche žerbſke woßady ſaſtupjene. W žwjedźeńſkim czahu móżeſche wobdźiwowacz rjane pyſchne žerbſke draſty, kaž wohladacz podeńdźenja ſe žiwjenja Sserbow a ſe žerbſkich bajkow, we wuſtajeńzy namakaſch pſchede wſchěm drohotnoſcze, kotrež khowaja naſche Boże domy. Sswjedźeń je nimo — ſnamjeńſcha w Budyſchinje —, jón njemóżeſche w Budyſchinje wjazy žobußwjeczicz, ale wuſtajeńzu móżeſch wopytacz, a to hiſchcze hacž do ſapočzatk auguſta. Druhdźe žwjecźa jubilej dale, tak dźenža, Sswjatkownicžku, w Lubiju, hdźež žu ſa to wſchelakich pſchihotow czinili.

Na pucz.

„Ja wěrju, ſo ja žam ſe žwojeho roſuma abo mozy njemóžu do Jeſom Khryſta, žwojeho Knjeſa, wěricz ani k njemu pſchińcz, ale Sswjaty Duch je mje pſches evangelijon powołał, ſe žwojimi darami roſßwěcził.“ — Wěriſch ty to?

K tomu, ſchtož tu Exaudi ſtejeſche, mamy tu dźenža tole ſtajicz, ſo njeby niczo njeſroſumliwe woſtało: „Rogate — njedźela ratarja, njedźela wjeßnjana, lětna njedźela paczerjow wo wſchědny khlěb, lětna njedźela blidowych paczerjow! Sswjecźi tutu njedźelu jich tak mało w Božim domje ſe ſhromadnymi paczerjemi tohodla, dokelž jich tak mało doma blidowe paczerje ſpěwa? Abo ſpěwa jich tak mało doma blidowe paczerje tohodla, dokelž jich tak mało žwjecźi tutu lětnu njedźelu blidowych paczerjow ſe ſhromadnymi paczerjemi w Božim domje? Schto měniſch, ſapočzejo wotmołwu pytacz pola žebje?

A kajki žu Ty nětko duzy wot Rogate a wot Exaudi, wot njedźelow modlitwy? Ssy modleŕ, modleŕka? Modliſch žo w duchu a w prawdźe? Ssy czinjeŕ wſchěch khutnych prjódkwſaczow? Hlaj, to žo jewi w tym, ſo nětko kóždy dźeń, na kotrymž na dźěło dźeſch abo ſ dźěła, haj prajimy, na kotrymž žměſch ſ Božej pomozu a ſ Božim dopuſchczenjom na dźěło hicz a ſ dźěła pſchińcz, — ſo potajkim nětko kóždy dźeń ſczińiſch modleŕſki dźeń a žo modliſch rano a žo modliſch wjecžor. A to žo jewi w tym, hacž Ty nětko, hdyž žwój wſchědny khlěb jeſch, hdyž žměſch hiſchcze žwój wſchědny khlěb jeſcz, ſpěwaſch blidowe paczerje. Ssy Ty tak duzy po pucžu?

Ow, njeje tak, ſo dyrbimy to ſe Sswjatkami ſpěwacz a žo modlicz:

O Sswjaty Ducho, pój wſchak k nam,
Bydl w naß ſ hnadu žwojej žam,
Pój, žłónzo, rjane, jaßne,
A žwěcz nam žwěza njebjeſka,
So twoja móz naß wohrěwa.“

Haj, njedyrbimy najnutrniſcho proßyczź:

„Se žwojej radu pſchi naß ſtej,
Po prawym pucžu wodź naß žej,
My njewěmy jón žami.
Daj Ty nam prawu wobſtajnoſcz,
Daj w žwěrnoſczi nam ſtajnje roſcz.“

Liſtowanje. Wſchěm czeſczenym dopißowarjam a dopißowarkam: Schtóż by měł na Sswj. Trojizu něſchto ſa naſche łopjeńko, tón chžył to hnydom do Budyſchina do Sserbſkeho Doma ke knjeſej drej. Zyžej póßłacz. — Kni. L.: Najwutrobniſchi dźak ſa póßłanku a ſa wſcho. Pißam. Žohnowane žwjate dny. Redaktor. — Sa Sswj. Tr. poſtaji k. w. ſ. S. — Sa 1. po Tr. W...s w H. — Sa 2. po Tr. W. we W.

Samołwity redaktor farař Wyrgacz w Roßaczizach (Noſſitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſczi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſczeŕnje w Drježdźanach wot Hłowneje žerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Czíſchcz „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płaczi ſchtworcźetnje 108 pjenježkow

Čžišło 24

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 16. junija 1935 Bautzen

Njedźela Sswjateje Trojizy.

Jana 17, 11—21.

Hdyž ßu nasche zyrkwinske ßwjedźenje ſ woßebitym wjeßelom napjelnjene, najpoßledy hischcże róčzny čzaß Sswjatkow, potom też na kónzu Knjesowych ßwjedźenjow — na dźenßnischim ßwjedźenju Sswjateje Trojizy krónu w ſnutskownym a wutrobnym ſradowanju nad Božimi dobrotami, nad wopokaſmami jeho wěčzneje hnady widźimy. Něchtó je prajił, ſo drje kſchesczijanam hischcże něschto wot radosczе woteńdże, kiž w psalmach leži, w tych wjele psalmach ſ heßłom, kaž 145. psalm: „Ja chzu tebje powyschicz, mój Božo, ty kralo, a twoje mjeno khwalicz ſtajnje a wěčzńje“. Naschej zyrkwi ſa Sswjatu Trojizu pschedpołożeny tekſt drje njeje khwalobny hłóß — wón je modletſki hłóß Jeſom Khryſta. Nasche ſchtuczki ßu tak rjez ßrjedźiſchczo a wutroba jeho poßledneje kraßneje wyſchſchoměſchniſkeje modlitwy. Sa woßady ſ jejnymi prědarjemi a wſchěmi ſtawami pak dźenß klinczi:

Sdźerżmy ßo wjeßele w mozy Knjeſa trojeniczkeho Boha!
S wěru do jeho mjena,
a w ſjednoczenju napſchecżiwo ßwětej.

Sbóżnikej należi ſdźerżenje ßwojich póßkow a tych, kiž pſches jich ßkowo do njeho wěricz budża. Wo to ßo napoßledku hischcże tak nutrnje k Wótzej modli. Sa to chze ßam do wſcheho pſchichoda rukowacz. Jeſuß njeje wot ſpoczatka wuczby ſaſchczěpjował. Wſcho běſche jemu ta „wěrnoſcz“. Wón ßam wo ßebi ßwědczi, ſo je wón ta wěrnoſcz. Se ſhonjenja pytazych, nutrnych a wotewrjenych duſchow ma wěra, nowe žiwjenje a ſbóżnoſcz wukhadżecz. Sdźerżmy ßo w mozy Knjeſowej! W jeho mjenje! „Sdźerż jich, ßwjaty Wótcże, pſches twoje mjeno, kokrychż mi dał ßy. W mjenje Božim, kaž w mjenje Jeſußowym, je wſcho dobre a ſbóżne wopſchijate, ſchtoż je Bóh nam kſchesczijanam dał a ſjewił. W nětczijſchim czaßu w ſtaczanſtwje wſcho pod wěſtymi mjenami a woſnamjenjemi ſ wobſamkujemy, kaž kóżdy wě, a maja ßo dźěczi hižo wucżicz. Też ßo wot wjednikow pſchezo saßo wuſběhuje, ſo jich wjele w Němſkej bjes ſnutskowneho pſcheßwědczenja tajke mjena w ſjawnoſczi noſcha. My kſchesczijenjo ſapſchimny ſ pokněj wjeßełoſczu a ſprawnoſczu wuſnacże wěry do Knjeſa! Wěra něſchto ſemſke a njebjeſke w ßebi wopſchimnje. Jeſuß je żiwy był a to woſtanje podobnje: Na ſemi ſtejo je tola kaž w pſchekraßnjenju pola Boha hižo, prajizy: dokelž běch pola nich, ſdźerżach jich pſches twoje mjeno. Nětk pſchińdu ja k tebi.“ Mjeno Boże a Knjeſowe je w ßynu, kiž njebjeßa a ſemju w ßebi ſjednoczuje, ſjewjene, tole ſjewjenje w Božim ßłowje pſchi ßebi, w kſchesczijanſkej zyrkwi — ßebi pſchezo ſ nowa namakamy a ſdźerżimy. Sswjaty wótcże ßwjecz jich w twojej wěrnoſczi, ßwjecz naß w twojej wěrnoſczi. Twoje ßłowo je ta wěrnoſcz.

Sdźerżmy ßo wjeßeli w Knjeſowej mozy ſjednoczeni napſchecżiwo ßwětej. Niczo mako njeje tole diwójzy wot ßwjateho modlerja pſched Wótza pſchinjeßene: „Woni njejßu wot ßwěta, jako też ja njejßym wot ßwěta.“ K temu: Sswět hidźi jich. Chzyli tole ſ pſchikkadami dopokaſacz, njemohli ſaſtacz — też w naſchim czaßu, hdyž ßwětne kraleſtwa, knjeżeſtwa kſchesczijanſtwo pſchimaja a měſchnikow a woßadnych pſcheſczěhuja. My dyrbimy ßo do zykych pſcheczijwnoſczow namakacz, kiž wěru a kſchesczijanſtwo też ſnutska w naſchim kraju pſcheńdżeja. Jow pak rěka, kaž Jeſuß, wodżeł wěry, praji: Jako ty mje póßłak ßy do ßwěta, tak póſczelu też ja jich do ßwěta. Ja proſchu pak niz jenoż ſa nich ale też ſa tych, kotſiž pſches jich ßłowo do mnje wěricz budża — ſo bychu wſchitzy jene byli. A ſchto my ſ teho bjerjemy? So bychmy wo jednotu proßyli a wo jednotu ßo ſprawnje

prózowali a wjedżeli: „Jedyn duch“ — tak wěrno hacž je ßwjaty duch spomozny naschej ßłabosczi. Hischcże pschezo ßo dżenßa a w dalschich njedżelach spěwa:

Pschińdź, Bożo ßwjaty ducho, — napjelń ßam
Sswojich wěrnych myßl a wutrobu,
Jim sapal luboscz horjazu!

Na jenej stronje hlaj, my — na druhej ßwětowe pschecziwnistwo — a ßrjedź nascha pomoz — móz Knjesowa! W tajkimle pschewěrdżenju budźmy wjeßeli. Wudżerżmy we wusnaczu wěry! Naschi wjednizy, tež napoßledk hischcże nasch njebocziczki němski president, napominaju ßobu wotroscżazy narod: Wschitzy sjena! Półsta narodow dołho ßu Němzy a Sserbjo ßebi tule wěru sakhowali. Sswět a njewěra ju nam dżenßa nihdy rubicź njeßmje.

Smużiczi a wjeßeki dale do pschichoda ſ Knjesom!

Hamjeń!

Jesajaß 6, 3.

Sswjaty, ßwjaty, ßwjaty je Bóh, tón Knjes Zebaoth; wschitka semja je jeho czesczе połna!

Hłóß: Njech Bohu dżakuje.

Cże, Bożo, khwalimy.
Trojeniczkeho Boha.
Ssy wscheho Stworiczel!
Wschón wodnych mamy ſ Boha!
Ty, Bożo, ßy nasch Bóh,
Ssy wěczne żiwjenje!
Budź dżak, czesczź, khwalba Czi
Nětk a do wěczności!

Cże, Bożo, khwalimy.
Ssy ßadźił naß do ßwěta
Do Sswojej' sahrody.
Wschě hodźiny, dny, lěta
Sso mamy prózowacź,
Roscź, kczěcź a płody njescź.
We Twojim kraleſtwje
Roscź dyrbi Twoja czesczź.

Cże, Bożo, khwalimy.
Wot Tebje saložene
Tu kraleſtwo nětk je,
We Ssynu wobtwjerdżene.
Twój szeptar wěczny je!
Trón w Twojim kraleſtwje.
Móz żana czěmnoscze
Czi ſkasycź njemóże.

Cże, Bożo, khwalimy.
Sa ſkutki Wumóżenja.
O kajka hłubokosczź
To Twojoh' wobhnadżenja!
Njej' dowußlědźicź tu,
Ssy, żórło żiwjenja.
Ach, njedopósnacź ßu
Tu Twoje ßudżenja!

Cże, Bożo, khwalimy.
Ssy ſpoczatk a kónz ßwěta.
We Sswojej ruzy masch
Wscho, schtoż tu khodźi, lěta.
Na wulkim ßudnym dnju
Ty, Knjeże, wschitkón lud
Psched Sswój ſtoł postajiſch
A dżerżiſch prawy ßud.

Cże, Bożo, khwalimy.
Ssy Twojich ſtrowy korjeń,
Sa figowz njepłódny,
Pak pożerazy woheń! —
Wot ſkeho wumóż naß,
Daj Sswojoh' ducha nam. —
Wschón Sswój lud wěrjazy
Ty wjedżeſch k njebjeßam! J. W.

300 lět Łużiza fakſka.

(Skónczenje.)

A wěſo rektor tež hakle dołho njehudaſche, ale ßo ßydny a nětk druhu bróń ſa wojowanje pſchihotowa: wußměſchowazu pěßeń pſchecźiwo Muſcovijej. Sdobom jeho tež pola měſchczańſkeje rady wobſkorži. A Muſcovius wobſkorži rektora. A ſ toho naſta dołha wobożna a njeluba wěz, doniż njepſchińdże wſcho ſa poßlednje rosßudżenje do Drjeżdżan pſched konſiſtorium. A tuto wußudżenje rěkaſche, ſo je farař Muſcovius pſchi wſchěm, ſchtoż bě prajił, tola powſchitkownje rěczał a ſo njeje woßebite woßoby woßebje wosnamjenił. Sso rosumi, ſo tutón rosßud njewoſta bjes napominanja, ſo by měr a pokoj knježił.

Ale tuto pſchecże a pominanje woſta bjes wuſpěcha, dokelž ßo żana ſtrona njepoda. Měr bu hakle, jako ta móz, kotraž wſchudżom měr kaſa, měr pſchikaſa: ßmjercź. Muſcovius wumrě 17. oktobra 1695. Pjecź lět dołho bě hiſchcże wojowanje tež po Drjeżdżańſkim wußudże trało.

Ale tole njeje to jeniczke ſajimawe a powuczaze ſe żiwjenja tutoho Łużiczana.

We wßy Großgrabe je ßo wón 2. julija 1635 narodźił; potajkim tuto jubilejne lěto je ſdobom tež lěto jeho 300. narodninow. Jeho nan bě tam ſ wuczerjom. Ale, kaž drje je to tehdy ſwjetſcha było, nan bě khudy. Bě dźě to tež runje woßrjedź 30lětneje wójny. A ſo je Łużiza tehdy wjele měła pſchětracź, drje wěmy. Tež to njeßmě w tutym jubilejnym lěcze ſabyte bycź! A runje ſ toho móżemy ſa ßwój cżaß mnoho ßebi wſacź, woßebje to jene, ſo je wěra, kruta wěra do Boha, horza luboscź k Jeſußej pomhała pſchětracź cżeżke cżaßy a pomhała wobſtacź w cżělnych a duchownych nuſach a pomhała twaricź nowy pſchichod.

Khudoby dla da nan ßyna, haczrunje bě jara wobdarjeny a haczrunje jemu radżachu, ſo by jeho na ſchulu dał, k buram. Paßeſche kruwy. Tola dobroczźiwi ludźo ßo ſtarachu ſa wobdarjeneho hólza a ſa to, ſo móżeſche ſkónczńje tola na ſchulu a ßamo tež na univerſitu. Ale bědźicź je ßo jara dyrbjał, niz ſwuknjenjom, ale ſ khudobu a ſ tradanjom. Starſchimaj njebě móżno, ßynej druheho póßłacź khiba hdyß a hdyß pokrutu khlěba. Ale, kak bě tutón druhdy twjerdy! Tykaſche kruchi do wody, ſo by je rosmacżał. Snate drje je jeho wuprajenje, kotreż je w ßwojim żiwjenju huſczźiſcho woſpjetował: „Te 16 pjenjeżkow, kotreż je mi nan ßobu dał, dożahaja pſchezo hiſchcże.“ Wjazy mjenujzy njemóżeſche nan jemu ßobu dacź. Ale tute pjenjeżki běchu żohnowane, dokelž je ſtarſchiſka luboscź, woporniwa luboscź nałoži ſa dźěcżo. A to njeje dźěcżo tež żenje ſapomniło. Tohodla tež ßyn jako nahladny farař dżakny huſto naſpomnjene ßkowo wupraji:

Wón ßo dowuhotowa ſa ßwoje duchowne ſaſtojnſtwo we měſtach Wittenberg, Lipſk, Helmſtedt a Frankfurt n. W. Potom ſapocża ßwoje dźěło duchownſkeho ſaſtojnſtwa jako kaplan w Ketlizach.

To njech je něſchto ſe ſajimazych dopomnjeńkow, ſchtoż tu dżenßa do naſcheho kopjeńka ſtajimy. Wěmy, ſo by mohł

nĕchtóžkuli hiſchcże mnoho powjedacź, runje też wo Łużiſkich duchownych. Je jich wulka ßyła, kotſiž ßu byli wuſnamni, ßerbſzy a nĕmſzy, niz jenoż tutón wojowanja połny Muſcovius a niz jeno Schĕrach, ſ kotrehoż roda też pokhadża nĕtkle huſto mjenowany wjednik młodźiny, Baldur von Schĕrach. Ale cźehodla jenoż: mohł powjedacź? Cźehodla nochzeja cźi, kiž wjedźa nĕſchto powjedacź a móżeja nĕſchto powjedacź, nĕſchto powjedacź a napißacź a ſ tym ſawjeßelicź, powuczicź a ſ tym też wukhowacź to a tamne, ſchtoż ßnadź hewak ſabyte? A ſchtóž mĕni, ſo njemóże derje ßerbſki pißacź, napiſch to hubjenje, a ſchtóž praji, ſo njemóże dozyła ßerbſki pißacź, tón napiſch nĕmſki a póſcźel wſcho do Noßacźiz na ſaru, hdźeż budże też ſa to hiſchcże khwilki cźaßa, a byrnjeż nózneho bỳło. Dyrbi tola tak hižo wjele cźaßa bycź ſa tuto dźĕło, dokelž pomoznikow nimamy — woßebje mjes tymi niz, kiž móhli a dyrbjeli pomhacź.

Pſchi łuczzy.

Pſchi łuczzy ſtejach, pſchi łuczzy ſelenej. Kwĕtki na njej roſcźechu a kcźĕjachu, kwĕtki wſchelakich druźin, wſchelakich barbow, wjetſche a drobne. Kwĕtki na niſkich a wyßokich, na cźeńkich a tolſchich nózkach. Zyła łuczka ßo pißanjeſche. Ssamo wichĕ trawiczki kcźĕjachu we wſchelakich twórbach a żołty próſchk wißaſche na wſchĕch kcźeniczkach, kotryż pilne pczołki ſbĕrachu a domoj noſchachu. Hdys a hdys Boži wĕtſiczk ſaduwaſche. Żołmiczki khodźachu po łuczzy a cźaßechu tak ßłódki proſchk wot kcźeniczkow. Wyſchſche wſcheho teho pak bĕ ta wulka tſĕcha, kotruż my cźlowjekojo „Njebjeßa“ mjenujemy. Boże ßłóncźko ßo dele ßmĕwaſche, a wulka ßmuha bĕłych wowzkow cźehnjeſche wot ranja k wjecźoru na jaßnym módrym njebju. Ja majkach trawiczku a kwĕtki a mĕjach ruzy połnej wonjateho proſchka. Kajke to bohatſtwo, łuczka! Kak ty ſ kwĕtkami brojiſch, ſ nimi njelutujeſch! Cźlowjekojo khodźa nimo Tebje ſe wſchelakej myßliczku: Nĕkotſi Twoje bohatſtwo ſpóſnawaju, waźa jo ßebi jako Boži dar a ßu ſa kóždu kwĕtku dźakowni. Druſy mĕnja, ſo to ma tak bycź, ſo ßo ßamo roſumi, ſo kwĕtki maja kcźĕcź. Saßo druſy ßo na Tebi jara ſwjeßela, wotſchcźipuja jenu kwĕtku po druhej, wjeßela ßo tak rjaneho kwĕcźela; wbohe kwĕtki pak hinu a leża ſkónczńje ſeſkhnjene ſ boka pucźa.

Kajke je to bohatſtwo na łuczzy! Cźlowjekojo tola tak ſa bohatſtwom honja, tu pak je huſto doſcź njewidźa! Muſchki a wacźki ſynczachu ßwój kĕrluſchk Bohu k cźeſcźi, ſo wſcho brinczeſche a klinczeſche. Wjeßelachu ßo kcźĕjazeje łuczki, a ja ßo jim pſchiſamknych:

Łuczka luba, ty ſelena,
S kwĕtkami rjenje pyſchena,
Sswjedźeńſku draſtu ßy woblekka ßo! —
Kak wſchelako ßo ty pißaniſch,
Se ßwojej pychu mje tak ſwjeßeliſch,
So wutroba bije mi ſpĕſchniſcho!

Hdyž Boži wĕtſiczk ſadunje
Jo na tebi lute hibanje.
Kak kwĕtki ßo kłonjeja, ſhibuja!
To je kwĕtkow wjeßele,
To jim luba rejka je!
A mróczałki po njebju jĕdźeja!

Cźe ſchkowroncźki lubuja,
Ssy wjele wacźkam luba domiſna;
S procha ßwoje bydleńcźka tu twarja ßej,
A Bóh Knjes ſeźiwi je wſchĕ. —
O kak jeho luboſcź lubowacź wſcho wĕ! —
Żenje nuſa tak jim pſchecźel njej! Ł.

Putnik.

W rjanym hrodźe, we kotrymž njeje hižom dawno żadyn kamjeń na druhim wjazy, bĕſche nĕhdy jara bohaty ryczeŕ żiwy. Wón wjele pjenjes na to nałoži, ßwój hród prawje kraßnje wudebicź, khudym pak wón mało dobrotow wopokaſowaſche.

Tuž nĕtko ras khudy putnik do hrodu pſchińdźe a wo nóznu hoſpodu proſcheſche. Ryczeŕ jeho hrubje wotpokaſa a dźeſche: „Tónle hród njeje żadyn hoſcźenz.“

Putnik rjekny: „Dowolcźe mi jeno tſi praſchenja, a ja chzu ſaßo hicź.“

Ryczeŕ ſnapſchecźiwi: „Na tole wuměnjenje ßmĕcźe ßo pſchezo praſchecź. Chzu wam rady wotmołwjecź.“

Putnik ßo jeho nĕtko wopraſcha: „Schtó dha drje prjedy waß w tymle hrodźe bydleſche?“

„Mój nan!“ ryczeŕ wotmolwi.

Putnik ßo dale praſcheſche: „Schtó tu prjedy waſcheho nana bydleſche?“

„Mój dźĕd!“ ryczeŕ rjekny.

„A ſchtó budźe drje po waß w nim bydlicź?“ praſcheſche ßo putnik dale.

Ryczeŕ dźeſche: „Da-li Bóh, mój ßyn!“

„Nó,“ ſnapſchecźiwi putnik, „hdyž kóždy jeno ßwój cźaß w tymle hrodźe bydli a pſchezo jedyn druhemu mĕſtno rumuje — ſchto dha ſcźe wy hewak tudy hacź hóſcź? Tónle hród je potajkim woprawdźe hoſcźenz. Njewažcźe tehodla tak wjele na to, ſo byſchcźe tónle dom tak kraßnje wupyſchik, kotryž waß jeno krótki cźaß hoſpoduje; cźińcźe radſcho khudym dobrotu! S tym natwaricźe ßebi wobſtajne bydło w njebjeßach.“

Ryczeŕ ßebi tele ßłowa k wutrobje wſa, wobkhowa putnika pſches nóz a bu wot teho cźaßa ßem dobrocźiwiſchi napſchecźiwo khudym.

Zyrkej a ſtat.

Turkowſka wyſchnoſcź je ſakoń ſapodała, ſo ma wot nĕtk bycź njedźela dźeń powſchitkowneho mĕra. Hacź ßem bĕ to pjatk. Potajkim: Turkowſka ßo też ſ tutym ſłożuje po waſchnju kſcheſcźijanſtwa.

Sswjate dny. Hacź dotal płacźeſche ſakońſke poſtajenje: ſjawne reje njeßmĕdźa bycź wjecźor do Jutrowniczki, do Hodowniczki a Hodowniczku a Jutrowniczku. — S wukaſom nĕmſkeho ſnutskowneho miniſtra ßo to pſcheměni tak, ſo ßu ſjawne reje jenoż hiſchcże ſakaſane ſa wjecźor do Hodowniczki a do Jutrowniczki.

W katolſkich zyrkwjach mĕſta Aachen ßu duchowni woßebite woſjewjenje duchownych cźitali, w kotrymž praja, ſo je katolikam ſakaſane, do ſhromadźiſnow a druhich wuhotowanja hibanja „Deutſche Glaubensbewegung“ hicź. Też wcźipnoſcźe dla niz.

Se Sserbow a ſ daloka.

Dźeń Cźerwjeneho kſchiża ſmĕjemy, a to 22. a 23. junija. Je to dawno ſnaty dobrocźel cźlowjekow. Seſnachmy ßo woßebje we wulkej wójnje bliże a derje ſ nim. Ale też nĕtk ßmy pſchezo ſaßo na tuteho ſpomożeŕſkeho pſchecźela cźlowje-

kow dopomnjeni, hdyž tola widźimy, a niz jeno widźimy, hdyž tola też husto doscź ßami sacźuwamy jeho spomožerske skutkowanje, s kotrymž ßo mjes nami jewi w sanitetnych kolonach. Derje wschěm wjeskam, w kotrychž bydli dźěłacźerka abo dźěłacźer tutoho skutka, kotreż mjenujemy „Czeŕwjeny kschiž“. Tam maja pschezo pomoz, hdyž někak snjesboža. Wjaz hacź 1 300 000 mužskich a žónskich steji w jeho ßłužbje. Kelko je to prózy, kelko woporow, kotreż woni pschinjeßu sa dobre a lěpsche wschěch. A kelko pilnosćze a wutrajnosćze žada ßebi, też wukubłanje a pschihotowanje sa tutu ßłužbu a swuczowanje w njej. Je to pschewjele, hdyž ras w lěcźe Czeŕwjeny kschiž psched zyły lud powschitkownje a psched kóždeho jenotliweho woßebje stupi a proßy wo pomoz, niz wo pomoz sa ßebje, ale wo pomoz sa to, so by jich jich wjele a jim jich wjaz mohł s pomozu byczź? Ně! Tuž pak kóždy witaj lubje a dźakowny, hdyž ßebi nětk pschińdu po tutu pomoz. Kóždy jim pomhaj pomhacź.

S **zyłeho ßwěta** pschikhadźeja pschezo saßo powjesćze wo podeńdźenjach, kotreż cźlowjekow trascha. Haj, tak hižo je, so nowiny pischu wo serijach snjesboženjow. A psched nimi a w nich tu steji cźlowjek njemóznych, też cźlowjek tuteho 20. lětstotka, wo kotrymž powjedaja, so je wón namakał te tak mjenowane „ßmjertne pruhi“, t. r. tu móz, s kotrejž ßo wschо cźinicź hodźi. Ale na wschěm poßledku njejßmy my tola dale ani krocźalki hacź tehdy běchu, hdyž Luther spěwasche: „Móz nascha dobycź njemóże, my ßmy s njej jara ßłabi.“ Styskne podeńdźenja, wo kotrychž se wschěch kónczin powěsćze dóstawamy, chzeja naß k tajkemu dopósnaczu a wusnaczu dowjesćź. A potom? Haj, potom, hdyž w tajkim dopósnaczu ßmy — so bychmy potom spósnali a wusnali, so jedyn je, kiž knježi a kraluje, so w jeneho wschehomóznej ruzy je wschо: w Božej! A so bychmy potom k njemu schli, haj ßo do jeho mozy dowěrili! Je tola jeho móz też ta luboscź, kiž je naß cźlowjekow tak lubowała, so je ßo sa naß dała. — Tyschaze podeńdźenja wschudźom! Tu bliško je drje naß pschedewschěm nastróżało, so s Rudnych Hór wußkyschachmy, so ßu tam sliwki a wody byłe a wjele schkody nacziniłe. My wěmy tola, so ßu Rudnohórszy hewak hižo w cźeżkim wojowanju wo ßwój wschědny khlěb. S powjescźow, kotreż sdala pschikhadźachu, je drje wschěch najbóle ta nastróżała, kotraž nam wjedźesche powjedacź wo żałostnym semjerżenju w Asiskej, kotreż sniczi 20 000 po druhim liczenju ßamo 30 000 cźlowjekow. Wo sniczenym samoženju a kuble nochzemy hakle rěcźecź. Tuta krajina Belutschistan steji pod jendźelskim nadknjeżstwom. S domoródnym wobydleŕstwom je też Jendźelska wulzy schkodowała, niz jeno so też wulka liczba Jendźelcźanow, woßebje wojakow, ßmjercź pocźerpi, ně, też wojeŕske naprawy, lětadła atd. buchu sniczene. Belutschistan namakasch w Asiskej, hdyž pytasch w britiskej Indiskej krajinu Iran. Něhdźe 800 000 wobydleri tam ßydli. Krajina je horata a dźěl je pusczina. Wobydlerjo ßu swjetscha pastyrjo a ßłuscheja k muhamedanskej wěrje. Nimo města Guetta ßu města Mustang, Kandahar a Tschama cźeżko schkodowałe. Cźlowjekow je tohodla telko ßmjercź namakało, dokelž semjerżenje w nozy pschińdźe, hdyž bě wschо w spizy. Prjedy hacź jich wjele s domow wucźekny, morichu jich padaze tšěchi a wjeŕchi a prjedy hacź cźi, kiž běchu s domow wucźekli s haßow won twóchnychu, powalichu nowe storki hischcźe stejaze murje na nich. Sdobom nasta pschi tym też woheń a wětr hischcźe wschо shórschi. Kajka to nóz połna styska a srudoby, połna żałosćenja a płakanja! A prjedy hacź móżesche swonka pomoz, woßebje lěkarska pomoz pschińcź, trajesche dołho, njech też ßo hnydom wo tajku staracha. — A hdyž ßo s Asiskeje do Ameriki wobrocźimy, wohladamy też tam sapusczene krajiny. Wotpławi tam tola woda ßamo w kraju Nebraska dwě wßy. Cźlowjekojo ßo pschi tym shubichu. Kelko njeje hischcźe snate. Postupowaza woda rěki Republican bě tuto powodźenje sawinowała. — Wulka woda pschinjeßy też w Schtyrskej wulku nusu na jich wjele. Rězy Mütz a Mur powodźischtej hona a dróhi a sniczi jich wjele. W strasche bě woßebje město Graz. — Rěka Wolga póžrě 12 cźlowjekow. Motorska łódź, na kotrejž ßo 28 cźlowjekow njeßesche, ßo powrócźi. Tutón podawk rosjaßni saßo ras srudne wobstejnosćze w Ssowjetruskej. Wjednik motorskeje łódźe njewjedźesche niczo wo tym, kak ma łódź wjesćź. A niz jeno to. Parnik „Birjusa“ jědźesche runje tam, hdźež ßo łódź swrócźi, a jědźesche — nimo, hacźrunje, kaž wumóženi powjedaja, jeje kapitan a druzy widźachu, w kajkim ßmjertnym strasche ßo tam cźlowjekojo bědźachu. Kapitana a jeho pomoznika ßu sajeli. — Pjecź woporow żadasche ßebi pola Wina — alkohol, niz auto. Auto njebě wina na żałostnym sraženju, dokelž wono njebě pjane, ale cźlowjekojo. Woni běchu na tym wina, so s elektriskej srasychu a so pjecźa ßmjercź poczerpichu. — A tak mohł, hladajo do bliższich a dalschich krajow rosprawjecź wo tym a tamnym hischcźe, tak wo tym, so ßo w měscźe Mukden w Asiskej 60 cźlowjekow pschi wulkim wohnju spali. Mjes nimi je 30 wojakow; 150 ßwójbow je bjes bydlenja; — tak wo tym, kak njedaloko města Radeberg srasyschtej auto a motorske koło a kak tam dwejo ßmjertnje snjesbožischtaj. Tola to je njech doscź. Schtó chzył prajicź, schto wschо ßo hischcźe hacź po Sswjatkach, hdyž tute rynczki cźitacźe, njestanje! Njech ßo nětk pak na kóždy pad stanje to, so my kóždy dźeń, kotryž nam Bóh spožczi, dźakni nastupimy a ßo pschezo saßo snowa a pschezo s wjetschej dowěru jemu, naschemu Bohu dowěrimy. Napominani ßmy tola dźeń a bóle, tole cźinicź, runje też nětkle!

Wollin je narodne město Lutheroweho ßobudźěłacźerja Bugenhagena, kotryž bu woßebje reformator pomorskich krajow. 23. junija ßu jeho 450. narodniny. Na tutym dnju poßwjecźa tam wopomnjeńsku taflu.

Na pucź.

Druha połoja zyrkwineho lěta ßo s 1. njedźelu po Sswj. Trojizy sa tydźeń sapocźnje, prěnja połoja ßo s tutym tydźenjom kónczа. Kajzy dźemy s tuteje 1. połojzy, kotruž połojzu ßwjedźenjow mjenujemy, do druheje połojzy, kotruž połojzu bjes ßwjedźenjow mjenujemy? Jako tajzy, kiž wužichu tutón jim spožczeny hnadny cźaß ßwěrnje a wěrnje, tak so maja wschо, schtoż potrjebaju do mozow sa tutu druhu połojzu a wschо, schtoż wona pschinjeße? Wo tutej druhej połojzy zyrkwineho lěta tola nichtón njewěmy, hacź njebudźe wona poßledni nam spožczeny hnadny cźaß tu na semi. — Tuž kajki póńdźesch? Tole rospominaj; budźesch wjedźecź, so to runje dosczź na pucź.

Listowanje: Sa 1. po Tr. W...s w H. — Sa 2. po Tr. W. we W.

Samolwity redaktor farat Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnosćzi krajnozyrkwinskeje notwinarnje a powěsćernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischeź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi schtwórcźetnje 108 pjenjezkow.

Čjišło 25

Bomhaj Bóh!

Létnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 23. junija 1935 Bautzen

1. njedźela po ßwjatej Trojizy.

1. Jana 4, 16—21.

Bóh je luboscź. Tuto ßłowo dyrbi naß dale pschewodźeć nětko, hdyž ßmy saßo hromadźe wulke ßwjedźenje kscheścźijanskeje zyrkwje ßwjeczili. Woßada, kotraž je hody, jutry a ßwjatki ßwjeczíła a na ßwjedźenju ßwjateje Trojizy trojenicžkeho Boha pósnała, dyrbi nětko wróczo hladajo na wschitko, schtož je saßo na Bosy shoniła, wusnacź: Bóh je luboscź.

Pola kóždeho je drje praschenje ża Bohom ras żiwe było, a wěmy, so někotsi hodźiny snaja, hdźež Boha w bliskoscźi wědźachu a s nim towarstwo mějachu. Ale to je potajna schkoda pola najwjazy ludźi, so ßu tajke hodźiny sapomnili. A hdźež tajke hodźiny njewostanu, tam też wěra njewostanje, tam swjasanosć s Bohom wjazy njepytnjemy, tam njeißmy w Bosy wostali. Hórka je hodźina, hdyž něchtó, kiž je Boha sapomnił, jeho saßo trjeba a potom pytnje, so nima s nim żaneho snutskowneho towarstwa, so se wschěm ßwojim modlenjom jenoż do próżdneho woła. To je ßud, hdyž cźlowjek shoni, so we wutrobje Boha wjazy nima. Schtóż ßo s Bohom swjasany wě, njecha jeho wolu wusamknycź, a schtóż jeho snaje a ma dowěrjenje k njemu, budźe ßo pschezo modlicź, so by jeho wola ßo stała, dokelž je dobra, hnadna wola.

W rosßudnym cźaßu ßo pokaże, schto cźlowjek samóże. Hdźež ßo jedna wo praschenje towarstwa s Bohom, njetrjebamy wulkeho pósnacźa, ale, kaž Jan praji, so bychmy dowěrjenje měli na ßudnym dnju, so njeby rosßudny cźaß naß pschewinył. Kak mało ludźi ma dowěrjenje, so dyrbi nam wschitko k lěpschemu ßłużicź. Ssmy my tajzy, kiž wostanu wjeßeli a krucźi we wschitkich wobstejnoscźach żiwjenja? Pytacź móżeśch tajkich jenoż tam, hdźež w luboscźi steja. A na tym ßo pokaże, so je luboscź dokonjana, so w Bosy wostanje. Tohodla ma Khrystuß dowěrjenje na dnju najwjetscheho a najhórscheho ßuda, na cźichim pjatku. Też na njeho je nóż pschischła; ßłyschimy pak s jeho ßłowow: „Wodaj jim“, „dźenßa budźesch so mnu w paradisu“, „dokonjane je“, so wón ßud pschětraje, a wó to samóże, dokelž je s Wótzom pschesjene w luboscźi. Dokonjana je luboscź, kotraž njewotwißuje wot toho, hacž saßo luboscź namaka abo niz. To je sa naschu luboscź husto mjesa: hdyž srosumjenje njenamakamy, hdyž njedźak namakamy; potom je s naschej luboscźu kónz. Nasch Knjes w luboscźi wostanje, hacž runje njedźak namaka a njewuspěch sesnaje: „Kak husto ßym ja chzył twoje dźěcźi shromadźicź, jako pata shromadźuje ßwoje kurjatka pod kschidła, a wy scźe njechali.“ Jesus w luboscźi wostanje, też tehdy, hdyž nicžo druhe wjazy njesnaje hacž cźerpjenje. W tym ßo bójska, dokonjana luboscź pokaże, kiž je też doczakliwa, scźerpliwa. To je też nasche powołanje, dowěrjenje měcź, dowěrjenje też na ßudnym dnju! To wschak jenoż móżemy, hdyž njecźinimy po ßwojej wutrobje, ale hdyž chzemy kaž Khrystuß lubowacź hacž do ßmjercźe a w scźerpliwosczi jemu wobßwěcźicź: Hdyž w luboscźi wostanjemy.

Kak je to móżno? Jenoż schtóż w Bosy wostanje, móże też w luboscźi wostacź. Prěnje kscheścźanstwo je na ßwjatkach swißowanje wschitkich Božich skutkow shoniło, kotreż móżemy do ßłowa wobsamknycź: „Tak je Bóh ßwět lubował, so je wón ßwojeho jenicžkeho narodźeneho ßyna dał“. Na cźim móżemy spósnacź, so ßu nětk też w Bosy wostali? Tamna shromadźisna wěrjazych běsche jena wutroba a duscha; a żadyn njeprajesche wo ßwojich żiwnoscźach, so ßu jeho, ale wschitko mějachu psches jene. Wschitko dawachu sa to, so bychu khudźi naßycźeni a srudni troschtowani byli. Kscheścźanska bratrowska luboscź je scźěhwk nascheho pósnacża Boha a nimo teho pschikasnja nascheho Knjesa. Tehodla w ßwojej ruzy masch, schtoż budźe s twojim żiwjenjom: schtóż w luboscźi wostanje, tón wostanje w Bosy a Bóh w nim. Chzemy jeho

pytacź a ſ nim ſwjaſani woſtacź, potom njebudźe naſche ßwědomje naß ßudźicź a budźemy ſ dowěrjenjom a wjeßełoſćźu wuſnacź móz: Je Bóh ſa naß, ſchtó móže pſchećźiwo nam bycź. Hamjeń.

Na Jana kſchćzenika.

Hłóß: Njebudź ſpańna moja duſcha.

Sswjedźeń Jana wjećźor dźeja
Na kěrchowy kſcheſćźenjo,
Sabycź lohko njemóžeja
Cźłowjeka tak lubeho. —
Kěrchow ßwjata ſemja je.
Tu ßo k rowam lubych dźe,
Kiž ßwój cźaß tu žiwi běchu,
Prjedy naß ſe ßwěta dźěchu.

Kěrchow naß wſchěch dopomina,
So ßmy wſchitzy ſachodni.
Tu na kſchižach ſteja mjena
Tych, kiž tu ßmy ſhubili.
Semrjećźi tu w rowach ſpja,
Na ßwět ßo wjaz njewrócźa;
Hiſchćze my jich lubujemy,
Hnućźi, cźiſche k rowam dźemy —

Schto dźenß Bóh tu nam wſchěm praji,
Kiž tu hiſchćze žiwi ßmy?
Kſchćzenik Jan nam njepotaji,
So ßmy wſchitzy hrěſchnizy. —
Bohu dajmy wutrobu!
Cźińmy wěrnu pokutu!
Bóh wſcho derje cźini ſ nami,
So wjaz njeißmy w hrěſchnej khlami.

Knježe Božo budź nam hnadny
W Sswojim Ssynu Jeſußu.
Ssyw na Ducha nam płodź radny
Sa žně wěcźne we njebju.
Pſched Tobu, hlaj, nimamy
Khawlbu, kiž měcź dyrbimy.
Stwoř Ty we wutrobi nam nowu
Luboſcź k Sswoj'mu ßwjat'mu ßłowu.

Zuſbnizy ßmy tu na ſemi,
Pytajmy, ſchtož horkach je.
Ssmjercź nam cźělnu hětku ſlemi,
Cźaß nam rucźe wotběhnje.
Spěwajmy a dźěkajmy,
Sswěru ßwoje žiwe dny!
Božo, daj, ſo mudri byli.
Žnjejemy to, ſchtož ßmy ßyli.

Tu ßo wſchelko dyrbi běđźicź
Cźłowjek ßwoje žiwe dny.
Sa Jeſußom troſchtnje žłěđźicź,
Kſcheſćźijenjo, ryćźeřſzy
Poſtupujemy we wěrje!
Pucź naſch dźe do wěcźnoſcźe!
Sſłowo Boże je nam ßwěza
S zuſby dom do rjeńſchoh' ßwěta!

J. W.

Dokelž ßu Sserbja pilni kemſchikhodźerjo!

Njedźela Lätare: Sserbſka Boža ßłužba w Drježdźańſkej Kſchižnej zyrkwi. Wopyt Božeje ßłužby bě bohaty, a rjana bě liczba ſpowědnych hoſcźi. To bě ſwjeßelaze ſa knjeſa fararja Mjerwu-Bukecźańſkeho, kiž bě do Drježdźan pſchikhwatał předowacź. Njedźela Lätare: wjeßelcźe ßo! ßłyſchachmy ſ klětki fararjowy hłóß. Wjeßelcźe ßo! je wjazy raſow w Bibliji napiſane. To ßu Jeſußowe ßłowa. Wjeßelicź ßo ßměmy hacž runjež je kutny cźaß, niz ſ juſkom a ſ kſchikom abo druhim hołkom, ale ſe ſnutſkownym, cźichim a měrnym wjeßelom.

Ja běch ßobu mjes ſpěwarjemi a ſpěwařkami horjekach na khorje. Zyle bliſko wyſche mje wjerch ſ wulkim kſchižom debjeny! Tu ſdach ßo Bohu bliže. A nětko ßłyſchach tute ßłowa: Wjeßelcźe ßo! Sacźuch ßo někak lohka, ſběhnjena a wjeßoła. Po kemſchach ßo pſched zyrkwinymi durjemi někotre kemſcherki rosmołwjachu, ſnate a tež zuſe. Ja witach jich „ſ Božeho ßłowa“ a ßo k nim pſchiſamknych. Tu žónſka ke mni pſchiſtupi a ßo mje němſzy woprascha: „Sind Sie immer ſo fröhlich?“

Sserbſzy jej wotmołwich: Knjes farař je tole předował, ſo ßměmy ßo wjeßelicź. Njeběſchćze Wy kemſchi?“

Wona pak mje njerosumi, dokelž bě němſka. Potom pak mi powědaſche: „Ja pobuch ßobu kemſchi, dokelž ßym rady w Božim domje a d o k e l ž ß u S s e r b j o p i l n i k e m ſ c h i - k h o d ź e r j o a hiſchćze nutrniſchi poßłucharjo“.

Wotmołwu jej winojta woſtach. Tu mějach ßamßnu ßwoju myßliczku. K h o d ź a S s e r b j o p i l n j e k e - m ſ c h i ? Njemóžach jej „haj“ prajicź. „Ně“, jej wotmołwicź, teho ßo hańbowach. Tuž mjelczach, a: to bě derje.

Bórſy po tym pſchińdźech do Łužizy a prěni krócź do lubeje ponowjeneje domjazeje zyrkwiczki. „Kak ßy ßo Ty hižo ſwonka pſcheměniła“, ßebi prajach, „ßo pſcheměniła Cźi k lěpſchemu!“ Saſtupich do njeje. Spodźiwnje hladach. Je to naſcha zyrkwiczka? Woltař drje bě tón ßamßny, hewak pak bě ßo wjele pſcheměniło. Jako prěnje mje pſchekhwapi wotkryty wjelbowany wjerch pſchi woltarju. Na kraßne ſtare molowanje njemóžach ßo dohladacź. Telko ludźi we woßadźe, a nichtó njewědźeſche, ſo mějachmy tajke pſchikryte bohatſtwo w zyrkwi.

Do ſtarſchiſkeho doma ßo wróczo, wopytach ſtaru ßußodźinku. Jej wupowědach, ſo prěni krócź we ponowjenym Božim domje pobych, ſo ßo nad nim tak jara ſwjeßelich, woßebje, ſo ßo mi lubi ſtare molowanje na wjerſche. „Nam ßo naſcha zyrkej wjazy njelubi! Myßliſch ßebi, ſo do pinzy pſchińdźeſch! Tajke pincźne wjelby!“ mi wona wotmołwi.

Tutu wotmołwu njeběch wotcźakała a ßo ſ njej tež njeſpokojich, ale jej khutnje napſchecźiwo ſtupich. Jej rosjaßnich, ſo je to po mojim měnjenju wulke bohatſtwo, kiž žadnje wjeßna zyrkwiczka wobßedźi. Ja powědach jej, ſchto wobraſy woſnamjenjeja, tak derje kaž to ßama ſrosumich, a ſkónczńje tež wona měnjeſche, ſo je rjana. „Je jenož tež tak mało ławkow!“, wona dale ſkorżeſche. „Prjedy bě jich tola telko ławkow!“

Mało ławkow? Tu ßo poſtróžich. Ławkow bě wjele mjenje! „Haj, to je wulka ſchkoda!“ jej wotmołwich, a ßo woprajchach: „Tak maja drje kemſcherjo pſchi Božej ßłužbje ſtacź?“

Ach ně wſchak, moja luba! L u d ź o w ſ c h a k w j a z k e m ſ c h i n j e k h o d ź a ! L a w k o w j e w j e l e p r ó - ſ d n y c h !“ mi wona wotmołwi.

S tym pak žo ja njespokojich a sažo žej swěrich, jej napischeczíwo stupicz: „Ale, luba cžeta, tak tola njemóżecže prajicz, so je kawkow psche mało, ale so je kawkow hischcže pschewjele! Njespodoba-li žo Wam Wasch Boži dom mało kawkow dla, móżecže tomu wotpomhacz s tym, so wožadni pilnje ke mschi khodża, wschitke kawki wobžadża a někotsi steja. Potom khutnje żadajcže: „Wjazy kawkow do naschcho Bożeho doma!“ My nochzemy pschi Bożej žkužbje stacz! S tym Wy zyle wěscže dobudżecže a dostanjecže kawki, kiž Wam pobrachuja!“

Hdyž běch sažo žama, dopomnich žo na tu żónsku, tam psched Kschižnej zyrkwju: „Dokelž Sserbja tak pilnje ke mschi khodża!“ Kak derje bě, so tehdy mjelczach. Sso se njesažkuženej khwalbu pyschicz, to nikomu njetyje! Jenož schtož je nascha sažkužba a schtož s naschcho snutskowneho pschińdże, to debi a to je też trajaze! A sažo je žerbska Boża žkužba w Drježdżanach! 30. junija w Kschižnej zyrkwi, kaž pschezo! Kemsch sa wschěch Sserbow, też sa tych, kiž hewak njepschińdu! Rjany budże to ke mschikhód w rjanym žwětkym létnim cžažu! Njech je też liczba kemscherjow rjana! Wy lubi Sserbja we Lužizy, dopomńcže žwojich lubych pschiwusnych w Drježdżanach na žerbsku kemsch! Starschi, dopomńcže žwoje, Wam lube dżěcži, dopomńcže je khutnje!“ „Junu budże duscha Twojeho dżěsca wot Tebje żadana!“ Něhdże cžitach, njedopomnju žo jenož hdże: „Tu žu Wasche dżěcži jako doma, móża tu žobu do žerbskeho towarstwa pschińcz a žo tu w zusbje mjes žobu sesnacz!“ To daj Bóh! L.

Gustav-Adolfski žwjedżeń w Huszy.

Po njewjedrojtej a wichorojtej žobocže běsche 16. junija kražna žkónczna njedżela nad Lužizu seskhadżała. Budyske pobocžne Gustav-Adolfske towarstwo žwjeczesche na tutej njedżeli žwój létuschi létny žwjedżeń w Huszy. Widżachmy hižo duzy po pucžu se Zicženczanskeho dwórnischcża, so też naschi Sserbja tutón žwjedżeń njewobhladowachu jako naležnosc Huscżanskeje wožady, ale so też w nahladnej liczbje s dalschich wožadow do Huski khwatachu. Tak běsche też žerbska Boża žkužba, kiž žo ½2 hodżin sapocża, derje wopytana. Knjes farar Kschižan s Klukscha mějesche žwjedżeńske prědowanje wo žkowje profety Amosa 8, 11. „Hlej, cžaž pschińdże, praji tón Knjes, so budu hłód do kraja póžkacz; niz hłód po khlěbje ani lacžnosc po wodże, ale hłód a żadanje po žkowje toho Knjesa, jo žkyschecz.“ „Huscżanska wožada“, takle prajesche, „žmil žo nad evangelskimi wěrybratrami w rosprószhenju.“ W prědowanju pokasowasche wón wožadu na tsi wězy, sa kotrež mamy žo Bohu dżakowacz, a to žu: cžiste żórko Božeho žkowa, žwjatej sakramentaj a sbóżna nadżija. Też w rosprószhenju żadanje sa evangelskej wuczbu pschezo bóle pschiběra, w nětcžischim cžažu wožebje w Awstriskej a pola Małoruzow (Ruthenow) w Galizijskej. Ssu to husto doscz zyle khudzi ludżo, kiž maja też pschi najpilnischim dżěle tak žnadnu msdu, so dyrbisch žo dżiwacz, kak mózeja žo seżiwicz. A tola wopruja też woni sa žwoju evangelsku zyrkej, schtož w jich žkabych mozach steji. A tola tute na liczbje žkabe wožadki žo husto doscz njebychu žame sdżerżecz mohle. Prědar proschesche, so bychmy na nich w naschich modlitwach spominali a jim pschesches Gustav-Adolfske towarstwo pomhali jich swonkowne cžeże polózecz. Wone sastaraja wožadki w dalokej zusbje s biblijemi. Hotowe pjenjesy žo nětko do wukraja njesczelu, ale schtož naschi wěrybratsja sa wuhotowanje žwojich farow a Božich domow trjebaja, mózemy w naschim kraju shotowicz dacz a jim póžkacz. Tuž mějmy žo po japoschtolskich žkowach: „Cžińmy dobrotu wschitkim ludżom, najbóle pak tym, kiž nascheje wěry žu.“

Po prědowanju žo knjes wyschschi farar Sarjenk žkowa jimasche a w dlěschej rěczi na żohnowane skutkowanje Gustav-Adolfskeho towarstwa pokasowasche, wožebje na to, kak wone małym wožadam w rosprószhenju fararjow a też žmilne žotry sczele a kak žebi s tutym też naschu luboscz a dżakownoscz sažkuži.

Wokmarnu žkužbu mějesche k. farar Kapler s Budyschina. Zyrkwinske požohnowanje wudżěli nam k. farar na wotp. Handrik. Cžitachmy s jeho wocžow hnutoscz, so běsche jemu hischcže ras spożczene, s městna, na kotrymž je tak dołhe léta skutkował, žwoju wožadu požohnowacz. Warnocžicžanski posawniski khór porjeńschi też žerbsku Božu žkužbu, sa cžož žo jemu też tudy wutrobnje dżakujemy. Sběrka po žerbskim kemschenju pschinjeże 44,30 hriwnow.

Po žerbskej Bożej žkužbje sczěhowasche žwjedżeński cžah, na kotrymž žo dżěcži a Huscżanske towarstwa bohacze wobdżělichu a kiž s hudżbu psches wjeż czehnjesche. Widżachmy na 15 duchownych.

Po němskej Bożej žkužbje, w kotrejž k. farar Deppa s Podmoklow wo žkowje psalma 118, 17 prědowasche a k. wyschschi farar Sarjenk w mjenje superintendentury porěcża, mějesche Budyske pobocžne Gustav-Adolfske towarstwo žwoju létuschu létnu shromadżisnu w sali hoscżenza. Tu najprjedy jeho pschedžyda, knjes farar Kapler, wo skutkowanju towarstwa w sandżenym lěcże rosprawu poda. Jako pschedžyda pobocžneho towarstwa žo też sa wschitko pschihotowanje tohole žwjedżenja w Huszy knjesej fararjej Niednerej a wschitkim druhim podżakowa, też sa rjane wobdżělenje psches hoscżi s bliska a s daloka. Wón też na to spomni, so je nam létża sažo dowolene, sa Gustav-Adolfske towarstwo dom wot domu sběracz, schtož žo w bližschim cžažu stanje. Potom poskicżesche nam knjes farar Siegmund s Drježdżan w dlěschim pschednoschku wulkotny wobras wo stawisnach evangelskeho hibanja w starej Awstriskej. Kak cżežko žu žo tola evangelszy we cżažach napschecżiwneje reformazije bědżicz měli! Hakle nowy a najnowschi cžaž pschinjeże jim polóženje a napožledk runoprawoscz.

Huscżanski žwjedżeń budże wschitkim w rjanym dopomnjeczu wostacz.

Zyrkej a stat.

W Cžěskožkowakskej je jich w lěcże 1934 schtwórty dżěl wjazy hacž w lěcże 1933 k evangelskej zyrkwi pschestupił. S wjetscha pschińdżechu woni s katolskej zyrkwje, tak we wjecžornocžěskim zyrkwinskim wokrjeżu 739, w žrjedżnym 924 — to je jich 320 wjazy hacž 1933! — a w rańschocžěskim wokrjeżu 743.

Se Sserbow a s daloka.

S **Budyschina.** Tuchorske pohrjebnischczo bě žebi sa polo žwojeho dżěka wuswolika paduschniza. W poslednim cžažu kradny wona żónskim, kotrež pschikhadżachu, rowy plécz a krepicz móschniczki se žaczkow a toschkow, kotrež żónske wotpoložichu, so bychu po wodu schke. Pjatk tydżenja žo nětko poradži, njeduschnizu lepicz. Nadżijomnje ju nětk też hódnje pokhkostaju. Pschetoż na pohrjebnischczu kradnycz je hórje hacž slě.

S **wožadow.** Paduschi a nutskamarjo žu žo na łužiske fary saměrili. Sapocżachu w němskich wožadach, nětko chzychu pokracżowacz w žerbskich. Tola hnydom w Ketlizach wopak

trjechichu. Na kemschach doby žo jedyn ſ nich do fary, měnjo, ſo nichtó domach njeje a ſo też nichtó njepſchińdże, dołhoż Boża žłużba traje. S bróžnje, w kotrejž pſchenozowaſche, bě dom wobkedźbował, tola niz doſpołnje. Sadoby žo ſ woknom nuts, ale njetrjechi do fararjez bydlenja ale do bydlenja tukhwilneho podružika. Nadobo tutón domoj pſchińdże a mjes nim a nutsłamarjom, kiž mějeſche revolver, naſta bědźenza, ſ kotrejež nutsłamać wuczekny. Tola podružnik, kiž žo ſ kołom a ſ pomoznikami ſa nim puſchczi, jeho ſažo po puczu ſ kołom ſetka a jim žo poradźi, jeho ſajecź. Nětk cžaka w Lubiju na žudźenje. Nadźijomnje też jeho towarſchow hiſchcże lepja. Kaž žłyſchimy, žu tucźi komplizojo wotpohlady też na druhe fary měli a też ſpytali, žo ſadobycź. W hornich němſkich woždach je žo jim wotpohlad ſ dźěła radźił, ſ dźěła pak też niz. Hacž žu to wſchudźom jeni a žami byli, nadźijomnje pſchepytowanje rosjažni.

S **Maleſchez.** Naſchej woždnej kſcheſczijanſkej žónſkej žłużbje bě ſpožczene ſańdźenu njedźelu 25létne wobſtacże woždwjecźicź. Dopołdnja kemſchi pobywſchi, hdźež žo na Eswjatu Trojizu žłowo wo ſdźerženju pſchi Knjeſowym mjenje a w jednoſczi pſchipowědaſche, popołdnju w paczeŕſkej žurli w pſchitomnoſczi wokrjeżneje wodźerki farařki Ssykorinejez Budyſchina žwjatocžnu hodźinu wotmě. S kěrluſchemi a Božim žłowom ſ dźakowneho 95. pſalma a pſchiżł. Sal. 31 a modlitwu poſběhnjenu ſhromadźiſnu farařka jako 25létna wodźerka poſtrowi, na to kuratoŕ farař Mikela rosprawu wo 25 létach ſkutkowanja a naſhonjenjow poda, kiž běſche žam wſchě žobu nawědźił, rosłožujo, kajke woždebitoſcże a wobcźežnoſcże je ſjednocźenſtwo žonow w žerbſkej ludnoſczi na wžy w běhu lět mělo. Deklamaziji, też žerbſka, žo poda, kaž žo wot duchowneho też žerbſki poſtrow wupraji. Na to wokrjeżna wodźerka poczeſczowaze wopiżmo na 7 wot ſpočatka žónſkemu towarſtwu („žłużbje“) pſchiżłuſchaze žony, też cžeżnej broſchi ſa wodźerku a jejnu ſaſtupjerku ſ pſchihódnym poſtrowom wot krajneho wjedniſtwa pſchepoda. W Schczěpanez hoſczenzu žo ſ Boha rjenje radźeny žwjedźeń pſchi wjeżołej ſabawje doždwjecźi, też dźak ſa wſchu pſchipomoz pódla a ſa pohoſczenje žo wupraji. Knjes zyrkwje woſdoż towarſtwo dale w nětcziſchim cžażu wojowanja ſ bohatej mozu a žwojim žohnowanjom.

S **zyłeho žwěta.** Schtó chzył prajicź, ſchto wſcho žo hiſchcże hacž po Eswjatkach, hdyž tute rynczki cžitacże, njeſtanje!“ Tak běchmy tydźenja tu pod tutym napiżmom žobu napiżali. A tak ſcże dyrbjeli, tute rynczki cžitajo, myślicź na to wſcho, ſchtoż bě žo mjes Eswjatkami a njedźelu Eswj. Trojizy ſtało! Jenoż jene mjeno trjebamy tu ſtajicź: Reinsdorf. Hdyž tute rynczki cžitacże, dyrbjachu 58 morwych pokhowacź. — abo žnadź hiſchcże wjazy — kotſiž pſchi žałoſtnym rosbuchnjenju žiwjenje ſhubichu. A nimale 100 ſranjenych je nimo toho w khorownjach! Wutoru popołdnju bě wulka pohrjebna a wopominanſka žwjatocžnoſcź, kotruž zyłu lud žobu žwjecźeſche. Kak bliſko je nam žmjercź! A ſažo: Kak njemózni žu też cžlowjekojo tutoho 20. lětſtotka pſchi wſchej wucženoſczi a mudroſczi a wuſtojnoſczi pſched mozami pſchirody! A runje tohodla ſažo: Kak wukhowany a kak w dobrym měrje je tón, kotryž w kſcheſczijanſkej wěrje namaka wukhow w Boſy, w Boſy, w kotrehoż mozy je wſchitko, dopuſchczenje a ſwarnowanje, khłoſtanje a wobhnadźenje. So by tuto tyſchne podeńdźenje w Reinsdorfje pola Wittenberga tola było kaž naſtork k ſhromadnemu žarowanju, tak też naſtork, ſo žo lud bóle a bóle dowěri do Božeje mozy, ſo lud bóle a bóle wěri do wěry, kotraž je žiwe ſjednocźenſtwo ſ Bohom w Khryſtużu Jeſużu. Wono mohło žnadź bórzy pſche cźežko bycź, wobſtacź a woſtacź w tutym cžażu a w tym, ſchtoż ſ nim pſchińdże, abo wono mohło też lohzy pſche poſdże bycź. — Něſchto wo cžłowječkej njemozy pſched mozami pſchirody a wo tych mozach žmy też my we Lužizy runje w tutych poždwjatkownych dnjach ſhonili, haj ſacžuli. Se wſchěch kónczin pſchikhadźachu powěſcże, ſo je pſchedewſchěm wichor telko ſchkody nacžinił na twarjenjach a ſchtomach, na łukach a w ſahrodach. Ssmy my ſ tutej žwojej njemozu tohodla k tomu khwatali, kotryž ma wſchitku móz? Haj, žmy žo my ſe wſchěm, ſchtoż naſche je, do jeho mozy dali, połni dowěry, połni dźěczazeje dowěry? Abo njedożaha to tajki pohoń? Abo ně, lěpje! Tajkeho pohona, tajkeho ſchwihanja njedyrbjało dozyła trjeba bycź! Njecźehnje a njewabi dha naž Khryſtużowa luboſcź tak, ſo hinak njechamy a njemóżemy, hacž žo Bohu w dźěczazej luboſczi dowěricź? — A ſchtoż tu wichor, to bě na druhich měſtnach njewjedro a ſlimk a krupy. Jědźechmy njedźelu rano pſches krajinu k połnozy wot Wulkeho Hajna a wohladachmy tam žita, kotrež běchu krupy zyle bile. Tu žołmi žo na naſchich honach wſcho tak rjenje. Njedyrbi naž to też dźakownoſcź k tomu nawabicź, ſo žo modlimy, ſo žo dźakujemy, ſo proſżymy, ſo žo dowěrjamy? Dyrbi! — A niz mjenje to ſpóſnacże, ſo podeńdźenja ženje po jenym njepſchińdu, ale jich pſchezo wjele — po ſerijach, kaž hižo tydźenja rěkaſche. Pohladachmy do jeneje ſ nowinow. Tam hnydom powěſcź pſchi powěſczi wo ſtraſchnych podeńdźenjach na kraju, w powětſje, na morju w jenym rynku. W Londonje ſajědże ſpěſchnik do druheho ſpěſchnika: 14 morwych. W Franzowſkej ſraſy lětadło do ſtopa: 1 morwy, 4 ſranjeni. Pſchi briohach Kanadiſkeje dwaj parnikaj do žo ſraſyſchtaj. Tſjo žu ſhubjeni. Wjetſchi ſparnikow ſtorczi nimo toho bórzy potom na dnjo morja a woſta tſjazy. — Na kraju, na morju, w powětſje — wichudźom ma Boża ruka žwoju móz. Tuž žo, njech žmy hdźež žmy, tutej ruzy Božej dowěrmy! — S jenym žłowom to wſcho rěka: Budźmy kſcheſczijenjo, — kſcheſczijenjo ſ wutrobu, ſ ertom, ſ ruku, ſ zyłym ſadźerženjom!

Na pucź.

Duzy po puczu žy! Duzy popuczu — niz něhdże ſažydleny, niz też, bynjež hród cźi twjerdy był twój dom. Duzy po puczu žy! Hdże duzy? — Haj: Hdże duzy? Wěſch jo ty? Ssy žebi tole rosmyślowak? Jutſje je Jana! Wotmołwy doſcź w tym hižo. Rospominaj k tomu naſch kěrluſch. — Duzy po puczu žy! Hdże žy duzy? Ssyno na łukach — próſdne łuki! Kelko to wotmołwy! Kóżda poždyczena trawicźka, kóżda ſwajdnjena kwětka tuta wotmołwa na tuto praſchenje, — na tuto praſchenje, kotrež je „to“ praſchenje, kotrež je na wſchěm pośledku to praſchenje wſchěch praſchenjow!

— **Liſtowanje.** Knj. L.: Najwutrobniſchi dźak. Wjeżelu žo ſtajnje na Waſchich naſtawkach a jich wjele ſo mnu. Też tón ras ſcże wuprajiła, ſchtoż je wuprajicź tak nuſne. — A to tamne wurunamoj tak pak ras w Drježdźanach pak tu we Lužizy — žnadź na hłownej ſkhadźowanzy. Wjele dobreho.

Redaktor.

Sa 2. p. Tr.: W. we W. — Sa 3. p.: T, w B,

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Nożaczizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſczi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſczerńje w Drježdźanach wot Hłownoje žerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhodża kóždu žobotu a płaczi ſchtworcźetnje 108 pjenježkow

Cžißło 26

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 30. junija 1935 Bautzen

2. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Jat. 1. 21—25.

My evangelißy kſchesćźijenjo ſtejimy w Božim ßłowje. Też hiſchćże dźenßa je wono mjes nami ßłyſchecź a na naß leži, ſo ßo pſchecźiwo mjenu njeſamknjemy, ale ſo jemu damy dobre měſto w ßwojich wutrobach a ſo jemu potom też damy w naß ſkutkowacź. Wo tym rěcźi nam naſch text, po kotrymž prajimy:

Boże ßłowo budźe nam k žohnowanju, hdyž jo horjewoſmjemy a po nim cźinimy.

Po prawom dyrbjało ßo to ſa kſchesćźijana ßamo wot ßo roſymicź, ſo ßo ſnajomny cźini ſ tym ßłowom, w kotrymž je rěcź wo ſbóžnoſcźi jeho duſche. Ale ſchtóž wě, kak ſteji pola wjetſcheho dźěła cźłowjekow, tón też wě, kak nuſne je też hiſchćże dźenßa tajke napominanje, kaž jo ßłyſchimy tu pola Jakuba. Wjele ßo rěcźi tam, hdźež cźłowjekojo hromadźe pſchińdu pſchi dźěłu abo w ſhromadźiſnach; a drje też wo Božim ßłowje ßo tak rěcźi, ale woßebje wjele też pſchecźiwo Božemu ßłowu. Pſchezo pak dyrbimy naſhonjenje cźinicź, kak mało je tola tuto Boże ßłowo ſnate. A hdyž ma cźłowjek ja wſcho mózne hiſchćże cźaß, dha wón jenoż porědko namaka cźaßa, ſo by ßwoju bibliju k rukomaj wſak a w njej cźitak to, ſchtoż ſa njeho płacźi. Njemóžemy doſcź naležnje a pſchezo ſaßo prajicź a napominacź, ſo by ßo biblija cźitała w naſchich domach. To njeje doßahaze, ſo mamy ju domach ležo. Jeje cyłe bohatſtwo woſtanje morwe, hdyž njecźinimy po Khryſtußowym ßłowje: Wobhońcże ßo w ßwjatym pißmje.

Wěmy derje, ſo ßo pſchezo ſaßo dadźa hłoßy ßłyſchecź, kotreż ßo wobroczeja woßebje pſchecźiwo ſtaremu ſakonjej. Wěſcże je w nim też někotra kniha, kotraž njemóže nam k ſbóžnoſcźi a k nowemu žiwjenju wjele dacź. Ale ſchtóž jenoż chze, tón namaka też w ſtarym ſakonju tak wjele, ſchtoż jemu pokaſa tu wulku luboſcź njebjeſkeho Wótza, kiž njeje jenoż tón ßurowy Bóh, hotowy ke khoſtanju hrěſchnika, ale kiž chze wjele radicho hrěſchnemu cźłowjekej pomhacź w jeho hubjeńſtwje a chze jeho dowjeſcź k wjeßełej wěſtoſcźi žiwjenja. — Ale woſtańmy khróble najprjedy pſchi nowym ſakonju. Kak mało je tych, kiž ßu woprawdźe hižom ras jenoż jedyn evangelijon wot ſpoczatka hacź do kónza pſchecźitali. A niz jenoż, ſo cźitamy, ale ſo ßo też prózujemy wo roſumjenje teho, ſchtoż tam ſteji, a ſo póſnajemy, ſo je to runje ſa naß prajene. Wěſcże ßu też w evangelijach měſtna, kotreż cźinja naſchemu roſumjenju wobcźeżnoſcź, a tute wobcźeżnoſcże ßu hiſchćże wjetſche w někotrych liſtach noweho ſakonja. Ale pſchezo budźe ßo ſchtó namakacź, kiž tebi rady to wukładuje, ſchtoż tebi hiſchćże njeje roſumliwe.

Dokelž pak Boże ßłowo nam njepokaſa jenoż naſchu ßłaboſcź a naſch hrěch, ale je nam ta powěſcź, ſ kotrejež wukńjemy pucź k ſbóžnoſcźi, dha njechamy ßo komdźicź, ale chzemy hnydom ſapoczecź cźinicź po ßłowje: Wſmicże to ßłowo horje ſ cźichej myßlu. Leži rjane žohnowanje w tajkim cźitanju Božeho ßłowa. Tak budźemy pſcheßadźeni do druheho žiwjenja, dha ßo nam ſjewi ßwět w zyle nowym ßwětku, dha póſnajemy, ſo njejßmy jenoż na ßwěcże, ſo bychmy ßo ſtarali ſa ßwoje cźěło, ale dha ſhonimy něſchto wo wyßokim powołanju a nadawku, kotreż ma dźěcźo Boże ßame na ßebi a na ßwojich ßobucźłowjekach po tej duſchi, kotraž w naß je. To pak je nadawk Božeho ßłowa, niz jenoż, ſo jo ßłyſchimy a cźitamy, ale ſo po nim cźinimy.

Wot naſcheje młodoſcże ßem je nam ſnate to ßłowo: Budźcże pak cźinjerjo teho ßłowa a niz jenoż poßłucharjo, ſ kotrymž wy ßo ßami ſjebacże. Kſchesćźijanſtwo, kotreż ſteji we wěrje, dyrbi na ſjawne pſchińdź we wjeßełym ſkutkowanju. S tym ßo wěſcże njeſtajimy na podjanſke ſtejiſchcźo, po kotrymž móže cźłowjek ſbóžnoſcź dobycź pſches ßwoje dobre

skutki. Sjawnje wuknjemy wot swojeho sbóžnika Jesom Khrysta, so nascha sbóžnosć wotpoczuje na wěrje do teho, kiž je ju nam dobył se swojej smjercu na kschižu. Ale tajka wěra dyrbi so potom wupokasacz w žiwjenju, kotrež so prózuje w skutkowazej luboscži. A tón, kiž praji: Schtóž do mnje wěri, tón budże sbóžny, tón praji tež na konzu swojeho rjaneho pschirunanja wo smilnym Samaritiskim: Dži a cziń teho runjecza.

Kak daloko dha smy my hižom do prědka pschischli w swojim kschescžijanstwje? Tu je wscho jene, hacž hladamy nuts do sjawneho abo do wosobinskeho žiwjenja, hacž džemy do tych wulkich městow abo do najmjeńscheje wsy. Wschudžom namakamy to samsne. Wěscze, Bohu budź džak, tu kaž tam su tajzy, kiž steja w swěrnym wjeselym kschescžijanstwje a spytaja, kak bychu pschezo dospołnische byli w tym, schtoż tón knjes jich wucži. Woni widža tu wschelaku nusu, kotraž je wokoło nich, a woni su hotowi, sobu nosycz a po swojich mozach pomhacz. K temu njeje trjeba wulkich woporow a darow, ale tak dyrbi bycz, so tón druhi něschto sacžuje wo tej wulkej luboscži Khrystusowej, kotraž tajkich kschescžijanow czěri. Wo tajkich wěmy tež, so so na nich podarmo njewobroczimy, hdyž jich prosymy sa te wschělake skutki bratrowskeje luboscze a sa tych, kiž su w nusy. To su czinerjo Božeho słowa, a my so wjeselimy, hdyž jich skutkowanje widžimy.

Ale schtó chzył prěcz, so je na druhej stronje wjele tych, kiž tež snaja Boże słowo a tola po nim njeczinja? Czehodla dha knježi w jenym domje rjany měr, a w druhim namakamy haru a swadu? Czehodla je tu mjes susodami prawe sjenoczeństwo, a tam sasso susodaj njehladataj jedyn na druheho? Njeje tak, so je tam Boże słowo dostako skutkowazu móz we wutrobach tych, kiž jo słyschachu, a tu je so Boże słowo słyschało jenoż s wuchom a je potom morwe wostało? Swět ma prawo, hdyž wo tajkim kschescžijanu wjele njedžerži, kiž ma drje rjane słowa w swojim rcze, a tola so po nich nima w swojim žiwjenju. Tohodla njechamy wobaracz słowam nascheho texta: Budźcze pak czinjerjo teho słowa.

So bychmy to jenoż ras spytali, so bychmy jenoż s tym sapoczatk czinili. Wobaraj najprjedy skemu słowu, kotrež masch hižom na jasyku a s kotrymž chzesch něschto skeho prajicz k swojemu bližschemu. S tym by hižom wo wjele lěpje było na swěcze. Spomń na sedmu kasnju, hdyž czujesch w sebi požadanje po zusym kuble! Staj czěmnosczi czělneho loschta napschecziwo swětło twojeho sbóžnika! Twój sobuczłowjek je runje tajke stworjenje Boże, kaž ty sam, a Jesuš staja sobu na najwyschsche městno kschescžijanstwa tu kasń: Ty dyrbisch swojeho bližscheho luboważ, jako sam so.

A nětk, luby kschescžijano, sy ty jenoż posłuchał? Dha je tebi bliske to žohnowanje a wostanjesch tola džěleny wot njeho. Niz tak! ale budź czinjeł Božeho słowa, so by so tež na tebi dopjelniło knjesowe słowo: Dha budżesch ty žiwy.

Hamjeń.

Lěczny spěw.

O Božo miłoscziwy,
Kiž knježisch w swěcze sam.
Ja snowa Twoje džiwy
Nětk wonkach wohladam.
Ach w kajkej rjanosczi
Sso Twoja luboscz jewi!
Wscho nasche dusche kschewi
A budźi k radosczi!

Hlaj, stwórba smahowaza
We młódnej krasnosczi,
Wón kwětkow wokschewjaza,
Kiž wschitko napjelni,
Deschcz, wětr a njewjedra,
Tež hwězdy, měsaz w nozy
Wo Twojej wschehomozy,
O Knjeże, powěda!

Bruczk, muschka, pczołka synczi
A, Božo, khwali Cże.
W wschěch hłosach k njebju klinczi
Nětk ptaczkow spěwanje.
Tuž s nimi wyskajmy!
Kak mohł ert wostacz němy,
Hdyž džěczi, kaž my wěmy,
Ty sczinił sej nasz sy!

Ja džakuju so Tebi,
O Wótze, we njebju,
So czehnjesch tu nasz k sebi
Ty s wěczjnej luboscžu.
Sa wschitku dobrotu,
Kaž dołho sym na semi
A jónu s jandželemi,
Cże, Knjeże, czeschcicz chzu.

H. B.

Reinsdorf.

Tuto mjeno wuprajicz, rěka, so na wjele styskneho dopomnicz. Kak styskneho, nam hakle sasso powěscze sandženeho tydženja sjewichu. Niz 58 kaschczow, kaž tydženja pisachmy, ale 60 stejesche tam pschi swjatoczným khowanju hotowych sa posledni pucz. Ale niz jeno smjercz tutych 60 bě tehdy swěscžena, ně, smjercz jich 68! Ale niz jeno žiwjenje tutych 68 bu se straschnym wulkim rosbuchnjenjom sniczene, ně, jich wjazy hischcze je smjercz namakało! 34 s tych, kotsiž tam sobu džěłachu, njejsu hischcze namakali! To rěka, tež woni su morwi, a to rěka: 102 morwych! A 95 je jich czežko sranjenych! Tutym pschihotowa kanzler Adolf Hitler wosebite wokschewjenje a radowanje s tym, so jich we Wittenbergu wopyta; pschi tym poruczi, so ma so wscho stacz sa jich wustrowjenje. Lohkosranjenych je jich było 628. To su hobrske liczby. A k tomu pschińdu liczby, kiž wosnamjenja schkodowanje kubła a samoženja. A tola so sda, so su tute liczby pschemake a snadne.

Njedžiwam so, so so džiwasch, so tak prajimy. Ale hdże dha pytnjesch někajki sacžischcz, kotryž by s tuteho srudneho podawka sawostał w ludu a kraju, nětk dale skutkujo w nim? Tam wokoło Wittenberga, haj tam zyle wěscze! We wutrobje kanzlera, haj, to wón tež tak rjenje wobsswědczi s tym, so jeno na pschewodženje njepschińdże, so jenoż se žarowazymi njerěczescze, ně, so s nowa pschińdże wopytacz sranjenych a poruczicz, wscho sa nich czinicz. Ale, so pschi nasz wostanjemy! Hdże je schto pytnycz, so tutón podawk bjes sacžischcza njewosta? Bě to pytnycz na sběrzy a na kollekcze sa Reinsdorfskich? A hdże je schto pytnycz, so bu jenotliwy, so bu lud s tym dopomnjeny na smjerz a wěczność, na to, so nichtó s nasz njewě, hdy wón je wołany? A hdże je schto pytnycz a skyschecz wo tym, so smy my człowjekojo tak njemózni psched mozami elementow a so je wscho stworjene a semske tola tak sachodne a njewostanje? Hdże je schto pyt-

nycź, so ßo jenotliwy, so ßo lud pokorja pśched tym jenym Bohom, kotryž ßam wěcźny, kotryž ßam tón jedyn a jeniczki, bjes kotrehož niczo njeje a niczo njemóże bycź a wobstacź?! Haj, njeje tak, so ßo to cźłowjeśke w cźłowjekach bóle hiśchcźe śchěri a hordźi cźinjo, jako by ßame a jako by to, śchtož cźini, bjes Boha mohło bycź a wobstacź!

A tola bě tekst 1. njedźele po ßwj. Trojizy ſ Jana 15, 1—8 kaž dodawk, kaž dodoprajenje k tomu, śchtož bě ſawołał, ſahrimał tamny ſtyſkny podawk Reinsdorfſki do zyłeho luda a kraja wśchitkim. Bjeſe mnje njemóžecźe niczo cźinicź! Schtóž we mni njewoſtanje, tón budźe prjecź cźišßnjeny jako hałoſa a wuſkhnje; a woni ſeſběraju je a cźišßnu je do wohenja a dyrbja ßo ſpalicź.“ Tak ſteji w tutym tekſcźe, w kotrymž też nawopak jako najbóle wobſbožaze ßlubjenje ſteji: „Ja ßym tón winowy pjeńk, wy ſcźe te hałoſy! Schtóž woſtanje w mni a ja w nim, tón pśchinjeße wjele płoda. — Woſtanjecźe-li w mni a jeli ſo moje ßołwa we waß woſtanu, budźecźe proßycź, śchtož chzecźe, a budźe ßo wam doſtacź.“

Abo měnja cźłowjekojo, měni lud, so nam tajke podeńdźenje kaž Reinsdorfſke nima niczo prajicź? So nimamy w nim ßłyśchecź žane wołanje, žane pominanje, žane hroženje toho jeneho Boha, w kotrehož ruzy wścho, pśchiroda kaž cźłowjekojo, w kotrehož mozy wśchitzy jenotliwi kaž wśchitke ludy? Abo měnja cźłowjekojo dźenßniścheho cźaßa, so ßu wuſtojniśchi a mudriśchi hacź Luther, kotryž na kónz Božich kaſnjow ſtaji tamne wulke, roßudne bibliſke ßłowo ſ Božeho erta? „Ja, tón Knjes twój Bóh, ßym ßurowy Bóh, kiž na tych, kotſiž mje hidźa, ſtarſchich hrěchi domach pytam na jich dźěcźoch hacź do tſecźeho a do ſchtwórteho ſtawa, tym pak, kiž mje lubuja a moje kaſnje dźerža, cźinju ja dobrotu hacź do tyßaz ſtawow.“ Tak tam ſteji. A niz jeno tam. Tak ſteji pißane w tyßazlětnych ſtawiſnach ludow, ſtatow, cźłowjekow.

A kaž tuto podeńdźenje ma nam wścho, śchtož ßo ſtawa a śchtož pśchińdźe, něśchto prajicź, tak też njewjedra, wichory, ſliwki, krupobicźe, tak też ßuchota. A hdyž ßo ſda, so nam po ßuchim lěcźe 1934 nětk też lěto 1935 ſe ßuchotu hroſy, — śchto wścho njeje ſ tym wuprajene! Wobſtórźba to a napominanje to! Hroženje to! A hdźe je nětk ſrośumjenje a hdźe cźinjenje, kotreż ßo po tym ma?

Žadyn dźiw, so ßo jich wjele namaka, kotſiž rad ßłyſcha nowu wucźbu, ſ kotrejž chzedźa lud wobſbožicź! Praja tola, so kóždy Boha po ßwojim naſhoni a ſacźuje; so žaneho jeneho Boha njeje, kotremuž dyrbjał „Knježe“ prajicź, kotremuž mohł „Knježe“ a „Ty“ prajicź, a hiſchcźe mjenje „Wótcźe“ a „Ty“. Hdyž to ßam ſa ßo tak mudrujeſch a po tym ßo maſch, je to twoja wěz a ſmějeſch to ras a hižo też tu wucźiniſch. Ale ſchto to je, tajke něśchto do luda prědowacź a prajicź, so hakle ſ tajkej wěru lud tón lud, kotryž wón bycź dyrbi?

Tole a wśchitko to tamne, ſtruchle, njenuſuje to naß wśchěch, ßo modlicź, ßo nutrnje modlicź, ßo ſpowědacź a pokornje wo hnadu a ßmilnoſcź proßycź a ſpěwacź też pśchede wśchěm 4. próſtwu a to zyle w myßli Luthera, toho Luthera, kotrehož je tola też kanzler Adolf Hitler toho najwjetſcheho mjes Němzami mjenował? Luther pak tam praji:

„Wśchědny khlěb pak je: Wśchitko, śchtož k žiwnoſcźi a k potrjebnoſcźi cźěła ßłuſcha, jako jědź, picźe, draſta, cźrije, dom, dwór, rola, ſkót, pjenjeſy, kubło, pobožny muž, pobožna žona, pobožne dźěcźi, pobožna cźeledź, dobra a ßwěrna wyſchnoſcź, dobre knježſtwo, płódne wjedro, dobry měr, ſtrowoſcź, pózcźiwoſcź, cźeſcź, dobri pśhecźeljo, ßwěrni ßußodźa a toho runja.“

Njemylmy ßo! My ßo mylimy, so móžemy a ßměmy na Božu hnadu dale hrěſchicź a dale liwzy a lěni bycź, ßebi myßlo, so ßo tola hiſchcźe ßmili nad nami. A njekomdźmy ßo, ßłyſchecź a cźinicź wścho, śchtož nam ma Boże ßłowo a tajka rěcź pśchirody a ſtawiſnow prajicź! Wono mohło lohzy pśche poſdźe bycź.

Rosmyßluj ßebi pśchi tym też ras pśchirunanje wo mudrych a njemudrych knježnach.

Wo kſcheſcźijanſku wěru.

W hibanju a wojowanju, kotreż je naſtało ſ tym, so ßo ſjednocźenſtwa kaž „Deutſche Glaubensbewegung“ a druhe ſtajichu pśhecźiwo kſcheſcźijanſkim zyrkwjam, cźitaſch nětkole też huſto mjeno: dr. Dinter. Ssmy hižo na to pokaſali, so tuto zyłe germaniſko-pohanſke abo nordiſke hibanje ſa „němſku wěru“ žadyn zyłk njeje ani ſwonkownje ani ſnutskownje. To też hinak móžno njeje. Kak dha chzyli pśches jene pśchińcź, hdyž chze kóždy po ßwojej „façon“ — po ßwojim waſchnju ſbóžny bycź a nichtó po woli a po pucźu Jeſußowym k ſbóžnoſcźi pśchińcź! Profeßor Hauer wśchak chzyſche tutón zyłk wutworicź, pśchewſawśchi wjedniſtwo. Ale pißachmy hižo, so pśhecźiwo tutomu Hauerowemu hibanju ſteja wśchelke jenotliwe małe zyłki, tak „Nordiſche Glaubensbewegung“. K tutym pśhecźiwnikam Hauerowym ßłuſcha też dr. Dinter, kiž ſałoži a wjedźe zyłk „Deutſche Volkskirche“ („Geiſtchriſtentum“). S tuteho mjena ſpóſnajemy, so wón ßam też w hibanju wo nowu němſku zyrkej a wěru, kotreż ßo na wśchěm poßledku pśhecźiwo naſchej kſcheſcźijanſkej zyrkwi měri, ſteji. Ale runje wón je ſe ßwojimi nahladami ßobu dopokaſ ſa to, kak wśchelakore a kak ßebi napśhecźiwne tute pośpyty wo nowu wěru ſa němſki lud ßu.

Dinter mjenuje ßam ßwoje hibanje „Geiſtchriſtentum“. Wón chze ſ nim Lutherowu reformaziju dodokonjecź a cźiſtu ariſku wěru wo Sbóžniku ſaßo pśchipowědacź, wotſtroniwśchi wścho zuſe, woßebje wścho židowſke. Dinter je pśchi tym jedyn ſ najſtarſchich wojowarjow nazionalſozialisma w Durinkſkej. Sswojeho ſkutkowanja ſa nowu naboźinu dla wuſtupi wón w pśchesjenoſcźi ſ wjednikom ſ partaje, so by ßo zyle ßwojim ſaměram wěnował. Dinter nětko něhdźe tak ßwoje nahlady wupraji: „Sso roſumi, so je też ſa naß, kiž my ſa cźiſtu wucźbu Jeſußowu wojujemy, Sbóžnik też Boži Ssyn. Jeſuß pak njeje po ßwojej wucźbje w žanym druhim ſmyßlu „Boži Ssyn“, hacź też wśchitzy druſy cźłowjekojo „Boži ßynojo“ ßu. Rosdźěl mjes nim a nami je jenoź tón, so wón njeje ženje padnył. Kajkej raßy Jeſuß pśchißłuſcha, njeje roßudne. Ale“, praji wón, „my pódźemy ſa naſchim Sbóžnikom ſ wjetſchej luboſcźu a ſahorjenoſcźu, hdyž wěmy, so je wón naſcheje krwě.“

Dinter měni też, so je dopokaſał, so Jeſuß bě ariſkeho pokhoda. Wón praji, so je wón lěpje hacź lědy śchtó Jeſußowu wucźbu a wśchě žórła ſtawiſnow pśchеſtudował a so móže prajicź, ſchto nětko tuta cźiſta wucźba Jeſußowa je, kotruž wobej zyrkwi, katolſka a evangelſka, kotreż wón „židowſko-kſcheſcźijanſkej“ mjenuje, nimatej. So je wón tak też pśhecźiwo Staremu Teſtamentej, njetrjebamy drje nětko hakle woßebje wuprajicź. S tajkeho ſtejniſchcźa roswiwa wón nětk ßwoje nahlady wo nowej a prawej wěrje, kotruž „Geiſtchriſtentum“ mjenuje. Wo tym tu njemóžemy nětkole drob-

niſcho pißacź. Ssem ſtajicź pak chzemy jeho wuprajenja wo druhich tajkich prózowanjach wo nowu wěru, pſchede wſchěm wo Hauerowym.

Dr. Dinter piſche: „Njetrjebaſch proſeta bycź, ſo by mohł doprědka prajicź, ſo je ta tak mjenowana „Deutſche Glaubensbewegung“ wěz mody — Modeſache —, kotruž je do žiwjenja ſwołała horſtka cźłowjekow, kotſiž niczo wo žwěcźe a wo tym, ſchtož je, w žwojej ſamucźenej hłowje njewědźa. Wona žo ſaźo bjes ſpěwa a ſynka ſhubi kaž bu ſ wjele hołkom nam pſchedſtajena“. To drje je wótrje doſcź wo Hauerowym hibanju žudźene. — Jako bu na ſeńdźenju w měſcźe Schwarzfeld zyłe hibanje — abo kaž rěka: einheitliche Deutſche Glaubensbewegung — pod Hauerowe wjedniſtwo ſtajene, pißaſche Dinter mjes druhim: „Tamni, cźi Deutſchgläubigen“ žu blědźi intellektuellni, khudźi na krwi, my pak, my ſ naſcheje „Deutſche Volkskirche“, korjenimy ſ cźełom a ſ duſchu w němſkej krwi a ſemi, w němſkim ludu, kotryž kſcheſcźijanſki je a wěcźnje woſtanje.“

Spóſnajeſch tute rosdźěle w myßlach tych, kotſiž žu poſtanyli, němſki lud wußwobodźicź wot kſcheſcźijanſkeje zyrkwje a jemu pſchinjeſcź nowu wěru? — Na druhim měſtnje piſche Dinter: „Tak! Knjes Hauer měni hižo, ſo je bamž, a je ſcźinił njemylnoſcź žwojeje wole ſa njepowalne dogma.“ — Tola, niz jeno pſchecźiwo Hauerowemu hibanju ſtoji dr. Dinter tak, ně, też pſchecźiwo Ludendorffowemu hibanju, abo, kaž jo mjenuje: „Haus Ludendorff“, hacźrunje je žo tuto też wot Hauera dźěliło. Wón ras piſche: „ſo je Ludendorff pſchedkhódnik židowſko-romſkeje zyrkwje.“

My widźimy, kajzy pſchecźiwnizy kſcheſcźijanſkeje zyrkwje mjes žobu žu, kak žu jedyn pſchecźiwo druhemu. My widźimy jich žłaboſcź. Widźimy my nětk też naž žamych a widźimy my w naž a mjes nami tu prawu wěru do Jeſuža a jeje płody? Jan 15, 1—8! Cźitajmy to ſaźo a ſaźo a njedajmy pokoja, prjedy hacź njeje tak: „Kaž winowa hałoſa pſchi pjeńku, tak my pſchi Jeſuźu!“

Zyrkej a ſtat.

Ariſke wobžwědcźenja nacźinja tym, kiž je trjebaju, wjele prózy a tym, kiž maja je wupißacź, wjele dźěła. So njebychu žo njetrjebawſche pucźe cźiniłe, njech je na to pokaſane, ſo fary ſa lěta 1876 a poſdźiſche jenož zyrkwinſke wopißma wuſtajeja; ſe wſchěmi druhimi, kaž na pſch. narodnym, žmjertnym, maſch žo ſa tute lěta na ſtawnika wobrocźicź.

Weißenbergerowa ſekta njebu jenož ſakaſana, też jeje ſamoženje bu ſa pruſki ſtat ſebrane po ſakonju, kotryž wo ſebranju kommuniſtiſkeho a ſtatej njepſchecźelneho ſamoženja poſtaja.

Staropruſka zyrkej je wojjewiła rosprawu a ſtatiſtiku wo lěcźe 1934. Po njej bě 31. dezembra 1934 w ſtaropruſkej zyrkwi na 1500 farſkich měſtnow njewobžadźenych. S tutych nochze ſtaropruſka zyrkej 537 hacź na dalſche wjazy wobžadźicź. Saſka provinza ma jich najwjazy farow bjes fararja, mjenujzy 582. Braniborſka ma jich 230 a Pomórſka 230. Weſtfalſka a Rheinſka pak matej hromadźe jenož 122 tajkich wožyrocźenych farow. Dozyła mějeſche ſtaropruſka zyrkej kónz lěta 1934 5575 woźadow, w kotrychž je farſke měſtno a 3138 druhich woźadow; farſkich měſtnow we woźadach bě jich wſcho hromadźe 7280, druhich — t. r. we wuſtawach atd. — 228. Liczba bohoßłowzow je pak žo tam w poßlednim lěcźe powjetſchiła.

Sswita? S Moſkwy je pſchiſchła powěſcź, ſo je žowjetſka Ruſka žmjertne ſaźudźenje lutherſkeju duchowneju němſkeho pokhoda Seiba a Deutſchmanna pſchewobrocźiła do 10lětneho wuhnanſtwa. Je naſtróžane proteſtowanje, kotreż žo wſchudźom ſběhny, žowjetruſku wyſchnoſcź pohnuło, wußud pſcheměnicź abo žwita žnadź tam, ſo žu po wopacźnym pucźu abo ſo pſchecźiwo wótremu kopaja? Dopomnimy žo, ſo njeběſchtaj duchownaj niczo dale „ſkucźiłoj“, hacź ſo běſchtaj doſtawałoj ſpomożerſke pſchipóßłańki ſ wukraja a to tohodła, ſo by ſchtaj žebi a žwójbnym žiwjenje ſdźeržałoj, a dale, ſo běſchtaj w nabožinje, ſa kotruž je žowjetſkoruſka wyſchnoſcź tola žwobodu ſwěſcźiła, druhim žłužiłoj. — Nadźijomnje je tuta powěſcź wo pſcheměnjenym wußudze prawa! Wótry doſcź je wußud też tak hiſchcźe. Pſchetož něhdźe do Sſibiriſkeje abo do połnóžnych krajinow do wuhnanſtwa póßłany bycź, to je ſa jich wjele hižo rěkało, do najwjetſcheje ſrudźby, haj do žmjercźe póßłany bycź. Ale chzemy nadźiju měcź, ſo cźaž, abo niz cźaž, ale tón Knjes wſcheho cźaża tutón pſcheměnjeny wußud tak pſcheměni, ſo ſ njeho naſtanje žwobodne a wjeßołe žłuženje pſchi jeho žłowje! Pſchetož wono płacźi ſa žowjetſku wyſchnoſcź kaž ſa kóždu wyſchnoſcź. ſa kóždy ſtat, ſa kóždy lud, ſa kóždeho jenotliweho cźłowjeka: „Njemylcźe žo, Bóh žo njeda ſa žměch měcź“, a niz mjenje: „Boże młyny mlěja pomałku, mlěja pak cźim drobniſcho!“

Se Sſerbow a ſ daloka.

S **Noßacźiz.** Dźenża žwjecźitaj w Schpikałach Krawjez mandźelſkaj ſ Noßacźiz žwój ſłoty kwaž. Sswjedźeń je ſ tym trochu ſduſcheny, ſo dyrbjeſche ſłota mandźelſka pſched něſchto cźażom lětża pſches cźežku operaziju w Lubijſkej khorowni, po kotrejž njeje hiſchcźe wſcho ſahojene. Ale ſaźo, ſo žmějaj, hacźrunje bě khoroſcź tak ſtraſchna a operazija tak cźežka, žwój ſłoty kwaž tola ſe žwojimi lubymi žwjecźicź, wabi k dźakowanju a k radowanju. Dokelž tak njeje móžno, žwjatocźnoſcź w Božim domje měcź, budźe tuta w Schpikałach pola žyna ſłoteju mandźelſkeju. Pola njeju je hižo dołho naſche njedźelſke kopjeńko „Pomhaj Bóh“ doma. Tuž też wono jimaj pſcheje ſa tutón žwjedźeń a ſa dalſche cźaży Boże bohate žohnowanje a ſtrowi wutrobnje „Pomhaj Bóh Wamaj!“

W **Lipſku** žwjecźa jakſzy poſawniſtojo 6., 7. a 8. julija žwój hłowny žwjedźeń. Lipſk wocźakuje na 900 dujerjow ſ zyłeje Sakſkeje.

Na pucź.

„Chzecźe też wy prjecź hicź?“ praſcheſche žo Jeſuž Khryſtuž něhdy, praſcha žo Jeſuž Khryſtuž nětkole tebje, kóždeho jenotliweho, naſche žwójby, naſche woźady, naſch lud.

Liſtowanje.

Kni. H. B.: Dźakuju žo jara ſa nowu pomoz, kotruž, kaž widźicźe, wužiwam. Dalſcha ſtajnje witana.

Wjele dobreho redaktor.

Sa 3. po Tr.: T. w B. — Sa 4. po Tr.: B—r w B.

Samotwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručźnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłownoje žerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płacźi ſchtworjezłětnje 108 pjenježkow

Čžišło 27

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 7. julija 1935 Bautzen

3. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Mat. 18, 15—20.

Kaž je Boži ßyn chzył naſcheho runjecża bycź, tak je wón wſchu prózu ßwojeho mózneho ßłowa a ßwojeho pſchikłada na to nałożował, ſo bychmy wſchitzy mjes ßobu bratſja byli, kóždy ßwojeho ßobučžłowjeka runjecża. Tak naß Jeſußowe napominanja Mat. 23, 8—12 wucża, ſo woprawdźite, pſched Bohom płacźaze powjetſchenje ludźi w tym leži, ſo ßu wſchitzy bratſja, ſo pak dyrbi ponižowanje rěkacź, hdyž chze ſchtó ßo ßam powyſchecź, měſto ſo ßłuži w bratrowſkej luboſcźi. Tak je wſcho jene, hacž je ſchtó mało abo wjele, hacž ma mało abo wjele, jednoſcź a runoſcź wěry a luboſcże wot wſchitkich žada ßłużbu a ponižnoſcź.

K tomu Jeſuß dodawa, kak mamy ßo ſadźerżecź, hdyž we towarſtwje kſcheſcźijanſkich bratrow ßo tola lohzy ſtanje, ſo ßo jedyn pſchecźiwo druhemu pſchehrěſchi. W ßwójbnym žiwjenju też bratſja bratſja woſtanu, runjeż njecžinja wſchitko po najlěpſchim bratrowſtwje. W kſcheſcźijanſkej woßadże dyrbi też bratrowſtwo wobſtacź ſ tym, ſo ßo pſchehrěſchenja dla njeſběhnje. Hdże by tamne wulke ſbožo bratrowſkeje jednoſcże jenicžki dźeń knježiło, hdyž kóžde pſchehrěſchenje bratrow dźěli? Po Jeſußowej wucźbje dyrbi abo tola móże ßo to ſtacź, hdyž ßo ludźo hnydom ſjawnje na druheho hórſcha, bjeſe wſcheho wo wězy po ßwojej myßli ßudźa, ßebi tak ſku krej cžinja. To je zyle wopacžne, ale runje tak ludźo ſwjetſcha cžinja: rěcža w hněwje, ßudźa, ßwarja, a to niz jenoż pſchi jara ważnych a wulkich wězach! Pſchi tym bratrowſtwo cźerpi. Na tajku ſchkodu mjes ludźimi Jeſuß myßli. Jeho mudroſcź nam lěkarſtwo podawa, kotreż tutu ſchkodu hoji. Kóždy krócź ßo wo tſi ßrědki jedna, kotreż maja ßo jedyn po druhim nałożowacź, ſo by ßo bratrowſka jednoſcź ſakhowała.

Prěni ßrědk je, bratrej do jeho doma hicź a jemu ßamemu ßwoje poroki prajicź, a to tak, ſo nichtó hewak nicžo njeßłyſchi. Pſchi tym, tak ßebi wěſcże prawje po Jeſußowej luboſcźi myßlimy, nam bratr ßwoje ſrosumjenje wo wězy praji a my ßmy ßnadź jara ſpokojeni, dokelž je nětko wſcho jaßne. Jeſuß rjenje a duſchepaſtyńſzy pſchiſpomni: ßłyſchi=li tebje, dha ßy ßwojeho bratra dobył. — Běſche=li cźi ſhubjeny bartr, ßnano tajkeje maleje winy dla, kajke maſch dobycźe, kajku lěpſchinu, ſo ßy jeho dobył! Bratr je cźi wjazy hacž někajke prawo abo ſchto.

Schtož Jeſuß dale radźi ſa tón pad, ſo bratr nicžo ßłyſchecź njecha, ſo žane jednanje ſ nim njeje, to naß na naſch porjad wo měrnikach dopomina. Po Jeſußowej wucźbje je dalſchi ßrědk (po prěnim, hdyž prěni njepomha): jeneho abo dweju hiſchcże k ßebi wſacź, jim wěz roſkłożowacź a ſ nimi k bratrej hicź. Pola naß drje bychu pola měrnika jednali. Swjetſcha pſchi tym ßo ſměruja, a pſched ßud hakle njeńdźeja.

Tſecźi ßrědk po Jeſußowej wucźbje w naſchim cžaßu wjazy nimamy. Prawo, w Jeſußowym cžaßu płacźaze, wjedźeſche wo gmejnje, kotraž mějeſche ßudźicź. Nam je jaßne, ſo pſched zyłej gmejnu ßo njemóžeſche ſchto tak derje roſßudźicź, kaž pſched powołanym ßudnikom, po jaßnych prawach! Ssud roſßudźuje, a to płacźi! Jeſuß praji, ſo ßměſch ſa póhana a złonika džeržecź, ſchtóž też gmejnu njepoßłucha. Jeſuß derje wě, ſo njemóžeſch ſe wſchěmi ludźimi w bratrowſtwje ſtacź. Jeho kſchiž naß wjele wucźi. Też my ßmy kſchižnoſcherjo.

Ale jara krucże dyrbimy ßo praſchecź, hacž prawje ßudźimy. Tak drje dyrbimy Jeſußej roſumicź, hdyž wón wucźi: „Sawěrnje, ja praju wam, ſchtož wy na ſemi ſwjaſacź budźecże, to dyrbi też w njebjeßach ſwjaſane bycź, a ſchtož wy na ſemi roswjeżecże, to dyrbi też w njebjeßach roswjaſane

bycź.“ So žo Bóh Knjes po naschim žudźenju njeskožuje, to je tola wěste.

Na kónzu Jesuš jednoscź dweju wěrybratrow a móz jeje modlitwy posběhuje. Bratrowstwo wěry, shromadne modlenje Jesuš s zykej žwojej bójskej luboscźu khwali: Hdźež dwaj abo tsjo shromadźeni žu w jeho mjenje, tam je wón žrjedźa mjes nimi.

Pornjo tomu steji najwjetscha schkoda: hdźež dwaj abo tsjo žo njesnjeseja, tam Jesuš njeje.

Jesuš mjes nami, nasch pomoznik k bratrowstwje!

Hamjeń!

Twoje je te kralestwo, ta móz a ta czescź hacź do wěczhnoscze!

Hlóš: Do jeno' Boha wěrimy.

Bóh wschehomózny Knjes nasch je!
W ruzy žwojej Bóh ma wscho.
Psches Boha wscho je stworjenje,
Bóh ma wěczne kralestwo!
Wysche wscheho bojmy žo
Boha Knjesa Wěczneho!

Psched wocžomaj, we wutrobje
Mějmy Boha nascheho;
W slych lóschtach, w hrěchach skaženi
Shubjeni žmy bjes njeho. —
Bohabojoscź wostanje
Spocžatk wscheje mudroscze!

Czaž hnady Bożej' k kónzej dźe,
Sczerpliwoscze Bożeje. —
We žlužbje czerta stejaze
Wutroby žu skažene. —
Czlowjek w hrěchach kóždy dźeń
Hotowy je žmjercze sczěn. —

Na žmilnoscź žwoju, Knježe, spomń
A na žwoju dobrotu;
Naž thudych ženje njesapomń;
Stwoř nam czistu wutrobu.
Swojoh' Ducha chzyl nam dacź,
Naž psched czertom swarnowacź.

Dźeń kóždy budź Czi žwjeczeny!
Knjež Ty w naschej wutrobje,
Czin Ty naž Swój lud wěrjazy,
Dźělawy, Czi we žwěrje.
Swoju pomoz nam žad'n dźeń
W prózy, w dźěle njewoczehń.

Daj nam na Ducha wužywacź
Ssyw nasch tu we czažnoscźi.
Chzyl Swoje žohnowanje dacź,
So žo wužyw poradźi,
Płodow wjele pschinježe
Sa žně wěczne, njebjeske.

Twař we naž žwoje kralestwo,
Kiž by žo Czi lubiło;
Psches žwojoh' Ssyna lubeho
Twař žej wěrne kschesczanstwo. —
S Ducha noworodźene
Twoje dźěczi khwala Cze!
O, trojeniczki Božo nasch,
Kotr'hož wěczne kralestwo!
We rukomaj Ty wschitko masch!
K czesczi Twojej žkuži wscho!
Božo, Ssyno, Ducho Ty
Wot naž wschěch budź khwaleny! J. W.

Sa jeniczki tydźeń!

Schto wscho njebě tu sa jeniczki tydźeń, sa tydźeń žwj. Jana? Horzota, kajkuž lědy pomnja! A s horzotu žuchota, kotraž lemjesche žiwjenje! A deschczik! A deschczik, kiž pschińdźe tu drje s njewjedrom, tola miły a bohaty a wokschewjesche semju, skót a czlowjekow — a deschczik, kiž pschińdźe druhdźe se žylnymi traschazymi njewjedrami, jako sliwk abo s krupami a saže też s wichorom a schkodow małych a wulkich nacžini. Lužiza žmě a móže a dyrbi Bohu spěwacź sa hnadne žohnowanje a wobarnowanje dźakny kěrlusch s wutrobu, s ertom, s zylym žiwjenjom. Czini wona to? Je wona to czinika? Hdyž niz, kak dha chze potom samóz, dowěrjazu nadźije polu próstwu spěwacź kaž: „Nasch wschědny khlěb daj nam dźenža“, kak tu wožebitu wo dalschi miły, wokschewjazy deschcź a wo wobarnowanje žnjow a statokow a žnjeńzarjow. Abo njeje to wjazy trjeba a njeje to wjazy waschnje, tak žo modlicź, tak pacźerje spěwacź? Hdźe je a schto je wasche wotmołwjenje, lubi ratarjo, lubi hospodarjo, lube hosposy, lubi starschi? — Sslyschcze tola, kak žrjedźna Sakska, wožebje krajina wokoło městow Chemnitz, Freiberg, Flöha czerpjesche. Pólne brožnje žo tam spowalachu, wody powodźachu pucze a schczežki, semja žo tam pscheżuny, do domow a wožebje do pinzow nawala žo woda. Boże njewjedro bijesche a też sapali, a krupy też bijachu a niczachu žně. A Boże njewjedro sarasy też dźěłacźerja. Też skocźata buchu morjene. A też tam běchu czlowjekojo w pocze žwojeho wobliczа dźěłali! Też tam nadźijachu žo ratarjo rjanych žnjow!

Ale tydźeń žwj. Jana pschinježe hischcze wjele wjazy nam w naschim kraju, kaž zykej semi. Semja rjesche tu a tam a też w Němskej. Južna Němska mějesche czežke semjerženje, kotrehož žołmy też Sakska sacžu. Wožebje je Schwabiska wjele schkodowanjow poczerpiła. W Kappelu a w Kawsachu we Württembergskej bu Boži dom, wožebje wěža, jara wobschkodźena a žo sdźěła žypny. Boži dom w Kawsachu žu hakle w poželednim czažu snowa wumolowali. Ale niz jenož wysoke Boże domy žu wobschkodźene, ně, też druhe domy. We někotrych wžach a městach njeje ani jeneho doma, kotryž njeby někak wobschkodźeny był. W Riedlingenje je na psch. dwórnischczowa dróha khětro sapusczena. Też wžy a města, wožebje saže zyrkwje a też hrody pschi Dunaju žwědcža se žwojimi schkodowankami wo žylnoscźi tutoho semjerženja. Nastróženje a padaze zyhele a kamjenje sawinowachu, so žo też czlowjekojo sranichu.

To bě schtwórtk. Pjatk sacžuchu snowa semjerženje, tola niz tak žylne. S tutym drje žo semja po žylnych storkach saže směrowa. Wězywustojni měnja, so je semjerženje nastało we horach, kotrež „Rauhe Alb“ mjenujemy a žo wot tam do koła wokoło roszołmiko.

A semja rjesche też w druhich žwojich kónczinach a njewjedra howrjachu też w druhich bliżschich a dalokich krajinach. Pschede wschěm je Japanska schkodowała, tutón kraj, kotryž tak husto s tajkimi podeńdźenjemi schkoduje. Pišaja, so žo tam woda do 100 000 domow doby, so tam 14 mostow swotorha. Se sliwkami sjednoczi žo tam też semjerženje. Kaž na kraju

naczinichu tute wudyrjenja pschirody też na morju wjele schkody: kódże ßo podnurichu a ſ nimi też cžlowjekojo.

W Rańschej Pruſkej, kotrejež rjane płódne krajiny, kotrejež wulke jězory njedawno w kraßnej nalětnjej pysche wohladachmy, ßu byle pschede wschěm cžežke njewjedra. W Ortelsburgſkim wokrjeßu ſaraſy Boże njewjedro dżěkacżerja a dwě holzy, druhdże ſaßo pohoncża ſ konjomaj, a w Inſterburgſkim wokrjeßu dżěkacżerja a młodeho bura. A kaž mjes cžlowjekami namaka Boże njewjedro też wopory mjes ſkotom; też ſapali wono na wjazy městnach. Na kuble hrabje Dohna-Schlobitten ſpali ßo 250 ßwini.

We wokrjeßu Uſingen pola Wiesbadena zychnowaſche wichoriſko a ſwotorha ſ 30 domow tſěchu a ſwutorha 200 ßadowych ſchtomow. A krupy doczinichu ſchkodu, kotraž je woßebje wieß Haſſelbach potrjechiła.

A ſ tukraja hiſchcże ras do wukraja: Na kupje Hawai a wokolnych kupach żrieſche tohorunja ſemja o wobſchkodżi wjele domow. Pſchi vulkanje Kilanea pſcheßuny ßo ſemja. Boja ßo, ſo vulkan ſ nowej mozu wudyri a nowe ſchkodowanja naczini.

Cžehodla rosprawjamy wo tutych podawkach tak nadrobnje, hacž runje ßu nowiny hižo wobſchěrniſcho wo tym piſßale? Wone ßu haj wobſchěrniſcho wo tym piſßale, ale we wſchěm wobſchěrnym wopiſßowanju njeſßmy nihdże to cžitali, ſchtož pak tola we wſchitkich tajkich podeńdżenjach cžitamy, widżimy a ßłyſchimy: domapytanje Boże, rěcž Bożu, ſ kotrejž Bóh tón Knjes k cžlowjekam rěczi, cžlowjekow woła! — To nowiny njepiſchu? Cžehodla niz? Ssnadź, dokelž to do nowin njeßkuſcha? Abo dokelž to cžitarjo nochzedża ßłyſchecź abo njemóża ßłyſchecź abo też njeßmědża ßłyſchecź?

Hdyž je ßo cžlowjekam něſchto wulke a woßebite ſchlachcżiło, tehdy piſßaja nowiny wo nawědżitoſcżi, mudroſcżi, wucżenoſcżi atd. cžlowjekow. Njedyrbjale wone to pſchi tajkimi podeńdżenjemi w pſchirodże, hdyž bychu chzyle porjadne bycź — konſekwentne, kaž ßo praji — piſßacź wo njemozy a ßłaboſcżi a runje tak wo ponižowanju a pokornoſcżi cžlowjekow a wo wſchehomozy toho, kiž je jeniczki Bóh a Wótz?

A cžehodla to njeczinja?

Żnjowa modleŕſka hodżina.

Farař Sprick piſche:

Jako ſtary poczink namakach ja w měrnych Ssmólnych horach. Prjedy hacž ßyczży ſaßyczichu, bu wona poſtajena, a ſa ratarſki lud roſumjeſche ßo ßamo wot ßo, ſo tajka żnjowa modleŕſka hodżina bě — bóle ſkoro hiſchcże hacž żnjowy dżakny ßwjedżeń. Na najwjazy městnach mějachu ju wjeczor prjedy hacž ſaßyczichu. Wone njepſchikhadżachu w njedżelſkej draſcże, ale we wſchědnej, a ſchtož w tutej wjeczornej hodżinje pſched woltarjom, ſ kwětkami rjenje wupyſchenym, ſpěwachu, rěczachu a ßo modlachu, to pokhadżeſche ſe wſchědneho naſhonjenja a ſ wutroby. Druhdże ſaßo ſhromadżichu ßo rano ſahe tón dżeń, na kotrymž ſaßykowachu, w Božim domje tajzy, kajzyž potom na polo dżěchu: Mużojo ſ koßami, kotrež w zyrkwi hromadu ſeſtajachu. A tute brónje dżěła běchu ſchwarne ſnamjo ſa to, kak „njedżelſka zyrkej“ a „wſchědna zyrkej“ hromadu ßkuſchatej.

Ssnadź mohło bycź, ſo by woßada tajku żnjowu modleŕſku hodżinu radſcho měła na hórzy bliſko pſchede wßu, ſ kotrejež by hladała dokoła wokoło na pola, na kotrychž żito ſrawi a ßo żołmi. Wěſo njeßměła wona tam w tym ſwonkownym tcżazy woſtacź a někajku pſchirodno-nabożnu nutrnoſcź wutworicź. Móz a khutnoſcź bibliſkeje wěrnoſcże wo ſtworiczelu a Bosy ma knježicź.

Wěſte je, ſo mamy w tutej żnjowej modleŕſkej hodżinje jenu ſ tych ſkładnoſczow, Bibliju najednoriſcho a bjeſe wſcheho prědowacź a ſatwaricź do wſchědneho żiwjenja. Tajka prawje wużita ſkładnoſcź ma huſto doſcź wjazy żohnowanja hacž żana druha woßebita a woßebniſcha a ma też mozy a płodżi mozy, ſ kotrymiž ßo wobaraſch pſchecżiwo wſchelakim nadběham a ſpytowanjam kotrež cżi tak pſchińdu.“

Tak farař wo tutej żnjowej modleŕſkej hodżinje, kotruž bě w Ssmolinach namakał. Schtó nochzył jemu pſchihłoßowacź, ſo je to woßebita ſkładnoſcź, ßo ſ Bohom ſetkacź a ßo ſa woßebite a ważne dżěło żnjeńzarja pſchihotowacź a dohotowacź?

Tuž rospominajmy! My tu we Łużizy tutu hodżinu pſchihotowanja hacž ßem njemějachmy. Ale tola ßo naſchi pobożni żnjeńzarjo a naſche pobożne żnjeńzarki woßebje ſa cžaß żnjow pſchihotowachu. Pſchede wſchěm dżěchu — hdże a hacž ßměmy hiſchcże prajicź: „a dżeja“, to kóżdy ßam rosßudź! — k ſpowědżi a Božemu blidu. A niz mjenje: Dżěchu wſchitzy kemſchi — a też tu je to ſ tym „a dżeja wſchitzy kemſchi“ tajka wěz, ſ kotrejž dyrbi kóżdy ßam pſched Bohom, pſched ßobu, pſched ßwojej wurěczu: „nimam khwile“ a pſched ßwojej liwkoſczu a bjesmyßlnoſczu, kiž njewě ſzyła niczo prajicź, do cžiſta pſchińcź.

Kak dha, lubi ßerbſzy żnjeńzarjo a lube ßerbſke żnjeńzarki, kak dha, hdy bychmy, njemějo tajkeje żnjoweje modleŕſkeje hodżiny hiſchcże, ſnajmjeńſcha pſchiſchli na njedżelach do ſaßyczenja — też hdyž ſcże hižo naſymſki jeczmjeń ſaßykli — wſchitzy a wſchitke kemſchi a też, ſchtož njeje runje pſched zyle krótkim był k ſpowědżi a k Božemu wotkaſanju? Schto ſteji pſchecżiwo tomu, ſo to cžinicże? Njeje Wam waſche żnjowe dżěło něſchto woßebite a tak ważne, njeßu Wam żně waſchich honow tak lube a ważne, ſo k Bohu dżecże, k Bohu ſtworiczelej a k Bohu Wótzej?

Nochzemy żaneje wotmłowy ſ ertom. Waſche ſadżerżenje na tutych njedżelach budże wotmołwa!

Zyrkej a ſtat.

Dobroproſchenje. 30. junija móżachmy woſjewicź, ſo je Ssowjetruſka ßmjertne ſaßudżenje fararjow Seiba a Deutſchmana pſchewobrocźiła do 10lětneho wuhnanſtwa, dyrbjachmy pak pſchiſtajicź, ſo je tutón wußud pſchezo hiſchcże jara cżežki; ſ tamnych połnóznych krajow ßo tak někotry wuhnaty njeje wjazy wrócźił. Tohodla praji też ſchleſyſke konſiſtorium we ſjawnym ßłowje ßwojim woßadam: „My njemóżemy pſcheſcżěhanjam ſadżěwacź, my njemóżemy wjazy hłodu tradazych naßyczicź a nahich woblekacź. Jeniczke. ſchtoż my evangelſzy ſcheſcżijenjo móżemy a dyrbimy cžinicź, je, ſo wſchitkich pſcheſcżěhanych do ßwojeho dobroproſchenja wobſamknjemy, ßo dowěrjejo, ſo Wſchehomózny budże pomhacź, hdżež cžłowſka pomoz njeſamóże pomhacź.“ — Tuž cžińmy po tym, niz jeno w Schleſyſkej, ale wſchudżom, hdżež evangelſzy kſcheſcżijenjo ßydla!

W Sondershauſenje ſaßudżichu 11 woßadnych dla hanjazeho ſadżerżenja w Božim domje. Woni běchu w Božej ßłużbje palenz pili.

We Württembergſkej ſteji też ßwjedżeń ſjewjenja, 6. januara, nimo druhich, woßebje we Württembergſkej ßwjecżenych ßwjatych dnjow, kaž na pſch. Pětra a Pawoła, 21. junija, pod krajnym ſchkitom, hacž runjež tutón dżeń nje jako ßwjaty dżeń w němſkim ſtacże ſchkitany.

Sswita? Tak pißachmy tydźenja, tak tu dźenża ſaßo piſamy, pſcheczitawſchi powěſcże ſe Ssowjetruſkeje, kotrež nam powědaja wo tym, kak ßo Ruſka wobara pſchecźiwo njepózcźiwoſcźi. Tam ßu rěcźeli a pißali wulke ßłowa wo ßwobodźe, kotruž ßónſka ſa ßwoje cźěło ma, wo nowym mandźelſtwje, wo ſtarej ßwójbje a wo nowych ßwójbach atd. Tam nětko ſpósnawaja ſrudne ſcźěhwki tajkeho nowotaŕſtwa, pod kotrymiž nětko zyły lud cźerpi. A nětko nimaja niczo nuſniſche cźinicź, hacź ßo tajkim hrěcham wotrjez a ſaßo ſtare dobre poczinki ludej pokaſowacź a pſchikaſowacź. Hacź ßo to nětko tak lohko cźini? Hacź ſli duchojo, kotrychž ßebi do luda ſwolachu, tak mi a tebi niczo ſaßo póndu? Hacź ſajědojcźene ßiwjenje tak bórſy wotſtronja? Hacź rosbite ßwójby tak bórſy ſaßo natwarja? Hacź poteptane dobre poczinki tak bórſy ſaßo ſbudźa? Hacź tajki pſchewrót k ſtrowemu, cźiſtemu ßiwjenju ſamóża dozyła pſchewjeſcź, hdyž na druhim boku wojuja pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu, ſ kotrehož pokhadźeja ßiwe mozy ſa nowe cźiſte ßiwjenje, pſchecźiwo kotremuž ßu wojowali wudawajo, ſo wono lud, ſo wono też ßónſku a mużſkeho puta ſe ſeſtarjenymi wopacźnymi putami pózcźiwoſcźe? — Kak? Njebě tak, ſo njeje hiſchcźe dołho ßem, ſo ßo jich wjele prózowaſche, też naſchemu ludej tajke „ſbożo“ pſchihotowacź, kotrež je ruſkemu ludej ßmjercź ſtraſchne rany a khoroſcźe pſchinjeßło?

Se Sserbow a ſ daloka.

S Drježdźan. Na druhim měſtnje pißachmy, ſo nowiny pſchi tajkich podeńdźenjach pſchirody, kajkež ßo w poßlednim cźaßu ſjewichu, niczo wo tym njepißaja, ſo je to Boże domapytanje a rěcź Boża. Nětko namakamy pak ſ Drježdźan powěſcź pod napißmom: „Des Kindes Engel“, a ſtajimy ju tu ßem, ſo njebychmy tajki hłóß ſamjelcźeli. Njeſamjelcźimy pak, ſo ßo nam tajke a podobne ßłowa huſto doſcź ſdadźa bycź jenoż wuras, jenoż ßłowo, pod kotrymž ßebi cźlowjekojo niczo dale njemyßla. „Dźěſcźowy jandźel“, haj tak praja a pſchi tym ßnadź ßebi też myßla na ſnate wobraſy, kotrež nam jandźela pěſtona pokaſuja. Ale dale niz! Niz na to, ſo jandźeljo, Boži ßłużobnizy a Boži póßli, ßu ſ nami duzy po pucźu. Haj: ßu ſnami duzy po pucźu, ſ nami wſchěmi, niz jenoż ſ dźěcźimi, ně, też ſ wulkimi. Kak by tola też tajki „moderny“ cźlowjek a ‚kſcheſcźijan“ mohł něſchto tajke ſnjeſcź, bycź naſtajnje a wſchudźom pſchewodźany wot někoho, kiž wſcho widźi a ßłyſchi! Kak mohł wón něſchto tajke wěricź! Hdyž my tu nětko ſtajimy to ßłowo: „Dźěſcźowy jandźel“, cźinimy to ſ połnym pſcheßwědcźenjom a ſtajimy tuto niz jenoż jako dźěl a wuręſk kſcheſcźijanſkeje wěry, ně, ßměmy tuto też ſtajicź jako naſhonjenje, kotrež ßmy ßami cźinili na ßwojim cźěle a na ßwojim dźěſcźu w hodźinje, kotraž njeſapomnjena woſtanje. — Ale nětko tuto, ſchtož ßo nam piſche ſ Drježdźan abo lěpje wo tym, ſchtož je ßo ſtako na żeleſnizy ſ Lipſka do Drježdźan: Macź jědźe w cźahu ſe ßwojim 6lětnym hólzom. Bliſko Drježdźan chze macź ßwój wacźok ſe ßaka dele wſacź. Hólz ßebi myßleſche, ſo ßu hižo na kónzu pucźowanja. Wjeßeły wſa ßwój mały wacźok, ſtany a wocźini durje jědźazeho cźaha. Dokelž nichtó na njeho njekedźbowaſche, padny hólz won. Ssobupucźowazy ſcźežechu hnydom nuſowe ſpinadło. Cźah ſaſta, a wulzy ßo wſchitzy dźiwachu, jako wuhladachu, kak hólcźez, ßrjedź kolijow ſtejo, wacźok w ruzy, cźakaſche. Zyle wſchak bjes wobſchkodźenjow njebě woſtał: ruka bě ſłamana a hewak bě też wobodrjeny. Ale wulke a hnadne bě tola tuto wobarnowanje. „Dźěſcźowy jandźel“ praja cźlowjekojo. A ſchto měnja ſ tym? Měnja dozyła ſchto ſ tym? Kak by było, hdy bychu nam naſchi cźitarjo a naſche cźitańki tajke khutne a tola wobſbożaze naſhonjenja ſa naſche łopjeńko ſdźělili?

S Drježdźan. Na ſańdźenej njedźeli mějachu Drježdźancźenjo pěkne wjedro, hermank a ßerbſke kemſche w Kſchiżnej zyrkwi. Někotryżkuli ſ woßady bě pak rjaneho wjedra abo w Nowym měſcźe ßo wotměwazeho hermanka dla ſabył kemſchi hicź, tuž bě tónkrócź mjenje kemſcherjow. S tym pak njeje prajene, ſo bě mało ludźi w kemſchach. Knjes farař Rjencź-Wjeleczański, kotrehož jaßny hłóß liturgiju porjeńſchi, prědowaſche wo wótzow rěcźi. Spominaſche na ßwjateho Jana, wo kotrymž w naſchej ßerbſkej protyzy ßo piſche, ſo je „Sswjaty Jan rójow nan“. Pokaſawſchi na Bożu ſtwórbu a pſchirodu roskłoži prědaŕ woßadnym, kak wulki je naſch Bóh w ſkutkach, ſchtož naſche evangelije wěcźnje wobßwědcźa. Pſchiſamkny ßo ßwjate Bože wotkaſanje, wjele pſchiſtupichu k Bożemu blidu. Bohużel je nowotka, ſo ßo wobdźělenizy na ſtoły ßydnu, tak ſo duchownemu lohko njeje, pokutnu rěcź měcź, hdyž druſy kemſcherjo zyrkej wopuſchcźa. Tuž ßo radźi, w pſchichodźe ſaßo wokoło woktarja ßo ſeſtupacź, ſo by mohł duchowny we wobrjadach hnydom pokracźowacź, ſo njeby ßo cźaßa ſhubiło, wſchak pſchiſamknje ßo tola hiſchcźe němſki nyſchpor. — Po kemſchach bě tradizionelne ſeńdźenje woßadnych w „Johanneshof“. Pſchedßyda woßady poſtrowi pſchitomnych, woßebje k. fararja Rjencźa a knjeżnu Dürlichez, kotraž bě ßamo ſ Barlina na kemſche pſchijěła. Na prósttwu woßadnych rěcźeſche k. farař wo ſwonkownym miſijonſtwje, ſchtož bě jara ſajimawe, tuž njeſabudźmy też my tónle ſkutk kſcheſcźijanſkeje luboſcźe podpjerowacź, ſo „Nowy miſijonſki poßok“ woteběramy. Dale ſpomni rěcźnik na ßwoju Wjeleczańſku woßadu, kotraž pſches induſtrialiſaziju wokoliny prawy ßerbſki karakter pſchezo bóle ſhubi, ſchtož je wěſo mjenje ſwjeßelaze.. Tu płacźi ſtarſchim ſtare heßło Sserbow: Doma rěcź a modł ßo ßerbſki! — Jedyn ſ woßady powědaſche, kak je jónu Wjeleczin w nozy widźak, ſchtož bě khětro żortna wěz. Potom ßo ßerbſki ſpěwaſche. Wjeczor ſkónczi ßo ſ kofejowej bjeßadu, pſchi kotrejż ßo też naſcha Drježdźańſka ßerbſka młodźina wjeßele wobdźěli. — Pſchichodne ßerbſke kemſche w Drježdźanach budźa, da-li Bóh, 15. ſeptembra t. l. woſpjet w Kſchiżnej zyrkwi. H.

W Sebnitzach ßwjecźeſche hłowne Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo 16. a 17. junija ßwój tulětny hłowny ßwjedźeń. Farař Wolleydt-Freitalſki, prjedy ßam duchowny we wukrajnej diaſporje w Beſſarabiſkej, ſtaji ßwjedźeńſke prědowanje pod heßło: „Bóh jo chze!“ Hłowny pſchednoſchk mějeſche dr. Kubitz-Lipſcźanſki: „Južno-Sſłowakſka a Guſtav-Adolfſki ſkutk.“ S diaſpory ßamej rěcźachu tam woßmjo, roprawjejo kóżdy wo ßwojej domiſnje. Hłowna ſhromadźiſna rosdźěli, każ hewak, dary, na 14 000 hriwnow. Hłowny dar luboſcźe doſta Niedereinſiedel. Tuta evangelſka woßada je tak bliſko, ſo ju popołdnju wſchitzy wopytachu. Tajki wopyt je ſrědka hdy mózny.

Na pucź.

Jandźeljo ßu ſ Tobu duzy po pucźu!

Liſtowanje. Sa 4. po ßwj. Tr.: B. . . . . r w B. — Sa 5. po ßwj. Tr.: M. w B. — Sa dalſche poſtaji k. w. ſ. S.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po porucźnoſczi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłownoreje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźſětnje 108 pjenježkow

Čžišło 28

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyšchinje 14. julija 1935 Bautzen

4. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Jap. skutki 4, 8—22.

W dźenßnischim tekßcze widźimy ßwjateju japoschtołow Pětra a Jana psched najwyschschim židowskim ßudom jako wobskorženaj stejo. Schto běchu sleho sworałoj? Wona; běschtaj w mozy ßwjateho Ducha whoheho cłowjeka, kiž bě wot narodźenja khromy, wustrowiłoj. To bě jeju njeskutk. Nětk ßo jimaj tak dźeschе kaž mischtrej, kotremuž běchu też hejchleršzy ludźo porokowali, so bě na ßwjatym dnju khorym pomhał. Nětk Pětr psched wyßokim ßudom rěcži, niz so by ßo samolwjał, ale so by wo tym ßwědcził, kotryž bě psches njeju tutón skutk dokonjał.

Też nam ßo tak dźe kaž tamnymaj japoschtołomaj. Hdyž njebudźemy też ßwojeje wěry dla psched ßud stajeni, dha tola też nascha wěra we wojowanju steji a ma ßo khrobłe pschecźischcźecź pschecźiwo ßwojim njepschecźelam.

Tehodla dyrbi japoschtołowe wusnacże też nasche wusnacże bycź:

Njeje w žanym druhim ta sbóžnosćź!

Tehodla njemóžemy ßo teho wostajicź, so bychmy njerěcżeli, schtoż ßmy widźeli a ßłyscheli.

Sswjaty Pětr najprjedy jaßnje wupraji, so wustrowjenje tamneho khoreho jeho skutk njeje, ale skutk teho, kotremuž je wschitka móz data w njebjeßach a na semi. „Dha budź wam a wschitkemu ludej Israelskemu wědomne, so we mjenje Jesom Khrysta teho Nazarenskeho, kotrehož wy scże kschižowali, kotrehož Bóh wot morwych je sbudźił, psches teho steji tutón psched wami strowy.“ Tute ßłowa židowskim ßudnikam lubosnje we wuschomaj njeklincżachu. Buchu wschak s tym dopominani na ßwój najwjetschi njeskutk, kschižowanje Božeho Ssyna. Dokelž po jich pschecżach njebě, běchu Sbóžnika a s tym ßwoje sbožo wot ßo storcżili. Ale, hacž ludźo chzedźa abo njechaju: „Njeje w žanym druhim ta sbóžnosćź; też njeje žane druhe mjeno pod njebjom cżłowjekam date, w kotrymž my móhli sbóžni bycź.“

Wěrnosćź tuteho ßłowa ßu ludźo pschi Jesußowym semskim žiwjenju shonili. Hdźež žadyn lěkař pomhacź njemóżeschе, hdźež žadyn pißmawucżeny troschtowacź njemóżeschе, hdyž cłowjeska dusha nihdże pokoj njenamaka, pola Jesuša bě pomoz, pola Jesuša bě troscht, pola Jesuša bě pokoj. Tak je też dźenßa. Też dźenßa płacźi jeho pscheproschenje: „Pójcże ßem ke mni wschitzy, kiž wy sprózni a wobcźeżeni scże, ja chzu waß wokschewicź.“ We nim je wukhowanje a pomoz ja wschitke semske brěmjo. Pola njeho namakasch pomoz, hdyž staroscże žiwjenja cże cźischcża. Wón pokasuje nam teho, kotremuž ßměmy Wótcżez rěkacź, na kotrehož ßměmy wschitke ßwoje staroscże cźißnycź, pschetož wón ßo sa naß stara. We nim namaka njeměrna cżłowjeska dusha pokoj we wschej semskej stysknosćźi a cźěßnosćźi. Wón wschak tym ßwojim praji: „To ßame ßym ja s wami rěcżak, so byschcże we mni pokoj měli. Na ßwěcże macże wy cźěßnosćź; ale budźcże dobreje nadźije, ja ßym ßwět pschewinył.“ We nim je wukhowanje, hdyž je ßwědomnje w nusy, hdyž brěmjo hrěcha cże cźischcźi. Wón je wschak Boże jehnjo, kiž je też nasche hrěchi noßył. Wón je nasche wukhowanje, hdyž ßmjercź se ßwojimi stróżelemi cże tyschi. Potom wón psched nami steji, jako dobycżeŕ kiž je ßmjercźi móz brał a žiwjenje a njesachodnosćź na ßwětło pschinjeßł. Woprawdże: žana nusa, žana tyschnosćź, žana stysknosćź njeje, hdźež njebychmy w tym jenym, jenicźkim wukhowanje, sbožo a žiwjenje namakali. Židźi ßu druheho Meßiaßa, wocżakali a dźenßa hischcże na druheho Meßiaßa cżakaju. Tehodla ßu po puczu njesboża khodźili. Pschetoż, schtóż to sbožo, kiž w tym jenym k nam pschińdże, wot ßo storcźi, sa teho ßo sbožo do njesboża, žohnowanje do njeżohnowanja pschewobrocźi. Tehodla praji ßwjaty Pětr

pſched wyßokej radu: „Tón ßamy je tón kamjeń, wot waß cžëßlow ſacžißnjeny, kotryž rózkny kamjeń je ſcžinjeny. Tutón kamjeń je tym jenym ſkaka teho ſboža, na kotrymž ßwoje cžaßne a wëcžne ſbožo natwarja, tym druhim pak kamjeń naſtorka, na kotrymž ßo ſkamaju. Też ty, luby kſcheſcžijano, ßy pſched praſchenje ſtajeny: „Chzeſch ty ſ Khryſtußom hicž po pucžu ſboža abo bjes Khryſtußa po pucžu njeſboža? Też dženßa tutón Khryſtuß ßo wjele jim njelubi a woni druhdže ßwoje ſbožo pytaju. Dženßa tak mjenowane „Hibanje nëmſkeje wëry“ (Deutſche Glaubensbewegung, niz pſcheměnicž ſ zyrkwinſkim hibanjom Nëmſkich kſcheſcžijanow), wjele wo ßebi rëcžecž cžini. Woni praja: Cžlowjek njetrjeba k ßwojej ſbóžnoſcži žaneho Khryſtußa. Wón ſzyła žaneho wumóžnika njetrjeba, pſchetož wón ßo ßam wumóže. Bóh ßo nam njeſjewi w Khryſtußu ani w bibliji, ale w naſchej ßamßnej duſchi a w duſchi naſcheho luda. Žiwjenje po ßmjercži njeje, cžlowjek je jenož dale žiwy w ßwojich ſkutkach, w ßwojich džëcžoch a w ßwojim ludže.“ Moji lubi, my njechamy na tajkich nowych Khryſtußowych njepſchecželow ßwaricž, my chzemy jich jenož ſ zyłej wutrobu wobžarowacž. Pſchetož to, ſchtož woni ßwoju wëru mjenuja, je tola jara khuduſchka wëž. Žadyn Bóh w njebjeßach, kotremuž mózu ßo dowëricž, žadyn Sbóžnik, kiž moju wutrobu ſ troſchtom a mërom napjelnjuje, žana wëcžna ſbóžnoſcž, w kotrejž wſchitka tyſchnoſcž tuteho ßwëta ßwoje pſchekraßnjenje namaka, haj, ſchto woſtanje hiſchcže w tutej nowej wumyßlenej naboženje, ſchtož by cžlowjeka troſchtowało, poßylnjało, poſbëhnyło? Schtóž ßo wot tuteje njekſcheſcžijanſkeje naboženy da ſaßlepicž, tón doſtanje ſa ßwoju duſchu kamjenje a žaneho khlëba. Nam by jenož naſcheho wboheho luda žel było, hdy by na tutych wopacžnych profetow poßłuchał; potom by jemu wſchak Khryſtuß kamjeń naſtorka a ſkała njeſboża był. Pſchetož, hacž ludžo chzedža abo njechaju, dha tola ſa kóždeho cžlowjeka, ſa kóżdy lud, ſa kóżdy cžaß płacži: „Njeje w žanym druhim ta ſbóžnoſcž!“

Tehodla, dokelž w nim a jenož w nim tajke kraßne ſbožo je, dyrbi japoſchtołowe wuſnacže też naſche wuſnacže bycž: „My njemóżemy wſchak ßo teho woſtajicž, ſo bychmy njerëcželi, ſchtož ßmy widżeli a ßłyſcheli.“

Dokelž japoſchtoljo bëchu, dokelž bëchu je ßwojimaj wocžomaj Khryſtußowe wulke ſkutki widżeli, ſe ßwojimaj wuſchomaj jeho njebjeſke ßłowa ßłyſcheli, dyrbjachu wſchitkim ludžom wo tym ßwëdcžicž. Woni bychu ßo pſchecžiwo Bohu a cžłowjekam pſchehrëſchili, hdy bychu mjelcželi. A jako chzyſche wyßoka rada jim to ſakaſacž, dyrbjachu wotmołwicž: „Ssudžcže wy ßami, hacž pſched Bohom je prawe, ſo bychmy waß bóle poßłuchałoj, hdyžli Boha?“ Hdyž ßmy my we Khryſtußu woprawdže ßwoje ſbožo namakali, potom njemóżemy też my ßo mjelcžecž, potom dyrbimy też wo kraßnoſcžach naſcheje wëry ßwëdcžicž, kotrež ßmy ßam na ßebi ſhonili. Potom też nam dže, kaž ßwjate piſmo praji: „Cžeješ je wutroba polna, to dže pſches ert.“ Kóżdy, kiž je wot Khryſtuſa ſapſchijaty, dyrbi pſchipowëdać jeho ſboža bycž. K temu njetrjebaſch žaneje klëtki, k temu njetrjebaſch też do póhanſkich krajow pucžowacž. K temu dyrbiſch jenož ßwoju pſchißłuſchnoſcž jako ßwëdk Jeſom Khryſta cžinicž na tym mëſtnje, na kotrež je Bóh tebje ſtajił, w twojim domje, we twojej ßwójbje, w twojim ßußodſtwje. Kelko njewëry namakaſch wſchëdnje w twojej wokolinje. Hdžeż pak njewëra je, tam je khudoba, tam je njeſbožo, tam je nuſa. Jako kſcheſcžijan njemóżeſch pak ßwojeho bliżſcheho nuſu tradacž widżecž, bjes teho ſo njeby tu wſchitko cžinił, jemu pomhacž. Ssy ty hižo ſpytał, twojemu bliżſchemu, kiž je khudy we wërje, wot ßwojeho bohatſtwa wotedacž? Wón zyle wëſcže na pomhaze ßłowo wot tebje cžaka. Runje dokelž w naſchim cžaßu wjele jich druhe ſbožo pyta, hdyžli to jenicžke ſbožo we Khryſtußu, runje tehodla maju nëtko wſchitzy Jeſußowi wucžobnizy ßwjatu pſchißłuſchnoſcž, wſchudžom a pſhecžiwo kóżdemu kraßnoſcž ßwojeje kſcheſcžijanſkeje wëry khwalicž.

My ſjawnje wuſnacž chzemy
Ssrjedž lutej' njewëry,
So ſa Khryſtußom džemy
A jemu ßłużimy.
Daj njepſchecželam ſtawacž,
Sso ſłobicž pohanſtwu,
My wſchu cžeſcž chzemy dawacž
Tu evangeliju. Hamjeń.

Hlaj, ja ßym pola waß!

„Hlaj, ja ßym ſ wami!“ tajke troſchtne ßłowa
Naſch Sbóżnik rjekńje k ßwojim pſchecželam,
Hdyž dobu na ßmjercži, a ſtany ſ rowa,
A žohnujo jich ſtpi ßam k njebjeßam.
Hacžrunje wſchehomózny je,
Naß ßłabych hrëſchnikow wón tola lubuje!

Hdyž widomnje naß Bóh Knjes pożohnuje,
Sso woßebje joh' bliſkoſcž ſacžuwa.
Wſcho potom duſchu k dżakowanju hnuje,
Hdyž Boża dobrota naß wobdawa,
A w ſbóżnym mërje wutroba
W pruhach jeho luboſcže ßo wohrjewa.

Też hdyž Bóh cžerpjenje a žałoſcž ſcžele,
Je w cžaßach wſchitkich tola mjes nami.
A hacž też kſchiž naß k ſemi tłócži dele,
Kſchiž Jeſuſa, bë tola najcžeżſchi!
O hlajcže, kak wón ſcžerpliwje
Pod naſchich hrëchow cžežu wſchitko pſchëtrał je!

„Hlaj, ja ßym pola waß!“ joh' ßłowo płacži,
Hdyž njepſchecžel na ſdacže knjejſtwo ma
A kſcheſcžijenjo, hacžrunje roſehnacži,
W cžiſchinje ßo Knjeſej dowërja!
Też ßmjercž, kaž poßoł Boži je,
Kiž ſkóncžnje k Jeſußej naß zyle dowjedże. J. B.

W Bożim mjenje do žnjow!

W Bożim mjenje do žnjow! Abo w cžejim mjenje hewak? Schtó da, ſo pſchi wſchëm ßuchim wjedrje tam wonkach ńam tola ſrawja naſche žnë? Ssnadž my ßami? Ssnadž ty? Abo ßnadž nëkajki wón a nëkajka wona? Në Bóh. Bóh žadyn druhi cžłowjek? Schtó da, ſo pſchi wſchëch wichorach a mróczelach, ſo pſchi wſchëch hrimanjach a njewjedrach tam wonkach wukhowane žnë, kotrež žnjecž ßo hotujemy? Ssnadž tón Knjes! A tohodla: w Bożim mjenje do žnjow!

Schtó dže w Bożim mjenje do žnjow? Ty? Wſchitzy naſchi ratarjo? Saßyku a ßu saßykli wſchitzy naſchi ratarjo „w Bożim mjenje“? Dozyła ſchto maſch prajicž a ſchto ßy cžinił a ſchto cžiniſch na to, ſchtož „Pomhaj Bóh“ piżaſche 3. njedżelu po Sswj. Trojizy wo žnjowej modleńſkej hodżinje a ſo wołaſche kemſchi, k ſpowjedži na tutych njedżelach?

Schtóž woprawdźe — woprawdźe praji ßo modlo: „W Božim mjenje do žnjow!“ tón dźe też nětkle kemschi a tón dźe, hdyž woprawdźe wscho sačuje, schtož tak se žnjemi je cłowjekej date a prajene a schtož pak ßkowczży „w Božim mjenje“ na ßebi a w ßebi matej, też k Božemu blidu. A wón dźe ßwoje dla a druhich dla a luda dla a cżaßa dla, cżaßa dla, hacżrunje cżaß tajki, haj runje dokelž cżaß tajki. Wón dźe cżaßa dla, dokelž hischće cżaßa ma a dokelž cżaß hischće jeho ma a dokelž njewě, kak dołho hischće cżaßa ma a hdy pschepośdźe je. Pschepośdźe to je cżežke ßkowo, rosßudźaze ßkowo. Ale ßaßo: pschepośdźe, to praji, so masch potom wjele cżaßa, wjele cżaßa ßo kacź, so ßy tu hnadnoh' cżaßa skomdźik.

Tehodla: W Božim mjenje do žnjow! Ale woprawdźe! Se ßkowom a se skutkom! Wono saklincża a klincżi hižom:

Dźewjaty dźeń lipa kće,
Žnjeńzy koßu klepajcże!
Sswjaty Jano,
Rózow nano,
Schtož ty kwětkow wostaji,
Pysch mi žnjeńzow kłobuki.

A nasch Handrij Sejleŕ wam, žnjeńzarjo, žnjeńzarki, dale pominajo pschiwoła:

Žnjeńzy! s koßu na ramjo,
Do pola won spěwajo!
Žnjeńzaŕ snaty,
Jakub ßwjaty,
S pruhow ßkónczńych pschiwoła:
Ssyczćże Boże bohatstwa!

Haj tuž ßyczćże Boże bohatstwa — w Božim mjenje! Też w tutym lěcże 1935 wusnajecże tola kaž Sejleŕ w lěcże 1854 wusna, hacżrunje tute lěto 1935 tajke, haj, runje dokelž wono tajke, kajkež je:

Dźak a cześcź měj Bóh, tón miły,
Kiž nam bródu žohnuje,
S kóždym lětom nowe dźiwy,
Móz a kraßnoscź pokaże.

Też s lětom 1935.

„Nabožiny njecżinja cżłowjekojo sa studowańskim blidom.“

„Straschna wěz je, s tym, schtož kschesczijanske w naschim ludu, hrajkacź. Hdyž chzedźa někotsi profeßorojo abo ßpißacżeljo nowu nabožinu wustajicź abo „nabožne wobnowjenje s prajakłada němskeho waschnja“ pschihotowacź, njetrjebasch to runje sa tragiske měcź. Kschesczijanska zyrkej je tajkeho doscź naßhoniła a pschětrała. Hacż móza tajke nabožiny wucżenych žiwe wostacź, ßo jara prascha.

Nabožiny njecżinja cżłowjekojo sa studowańskim blidom, wone nastanu s pschemóżazeho nasßonjenja pschitomneho Boha. Je w hibanju „Deutsche Glaubensbewegung“ najmjeńscheho sapoczatka sa tajku nabožinu? Ja niczo njewidźu. Wscho je cżink wucżenych bjes wscheje prěnjobytnoscże, je skludźena mystika, je něschto mystisko-idealistiske snjemóznjene kschesczijanske abo ßamo w smyßle ludstwa sawodźeta nabožina rosjaßnjenja. Jedyn jeniczki ryncżk Lutherowy, jedyn jeniczki s Lutherowych kěrluschow je ßylnischi, hłubschi a bóle žiwy hacż wschitko to! Ale hdyž nětk tute kruhi se ßwojim pschecźiwjenjom pschecźiwo evangelijej Noweho Sakonja a reformazije do naschich wosadow pschikhadźeja, hdyž ßo tuto pschecźiwjenje do wutroby młodźiny nascheho luda žerje, hroża strachi. Schto myßla ßebi pschi tym po prawom? Wot nabožiny profeßorow a spißowacżelow njemóże nasch lud žiwy bycź. A żahadło, so ßmy evangelij precż cżißnyli, njebychmy ßebi żenje móhli wucżahnycź. By potom s „wěcżnym Židom“ dalscha postawa bjesměrna a bjes żohnowanja cżahaka psches stawisny!

Wopomń! Sa kschesczijanstwom njepschińdźe wjazy jenoż póhanstwo, pschińdźe antikschesczijanstwo — (Antikhryst a jeho mozy). — Moje krute pscheßwědczenje je: Němska duscha dyrbi wotstronjenje Lutheroweho evangelija sapłacźicź se ßwojim žiwjenjom a se ßwojim póßelstwom. Schtož je najsnutskniſche nascheho němskeho póßelstwa, je wobsamknjene do mjena Wittenberg. Wittenberg je była najwjetscha hodźina naschich stawisnow. Bóh je měł ßwoje woßebite myßle pschi tym, so ßo da evangelijej runje w němskich krajach saßo pschedobycź. S tym da wón nam nasche póßelstwo, bycź „Christophorus“, ßwědk a mějiczel němskeho póßelstwa wo Jesußu Khrystußu sa wschón ßwět. To je wutroba nascheje ßłużby, kotruż mamy sa ßwět, to ßmy winojczi ludam tak kaž niczo druhe, to wone wot naß wocżakuja wot nascheje zyrkwje a jeje mißionstwa, wot nascheje theologije — czistu ßo žórlazu wodu evangelija. Schto wostanje sbytkne wot nascheho póßelstwa sa ßwět, hdyž jako lud cżißnjemy precż evangelij?“

Tak pische profeßor D. Althaus w ßwojej nowej knisy: „Christus und die deutsche Seele.“

Jutry w Ruskej.

Gustav-Adolfske Towaŕstwo, kotreż nětkle saßo wo pomoz a wo dary proßy sa ßwoje wulke a nusne dźełko, je rosprawu s Ruskeje dostało, kotraż drje jenoż wo wěstym wokrjeßu a jeho wobstejnoscżach rosprawja, kotrejež rosprawjenje drje pak tak něhdźe też powschitkowne ruske wobstejnoscże wobßwětluje, snajmjeńscha wobstejnoscże jich wjele wokrjeßow.

Hacżrunje w nozy do Jutrniczki s połnozy lodowy wětr duwasche, hromadźachu ßo tola wulke cżrjódy wěrjazych — a ßnadź też wcżipnych — w Božich domach a psched Božimi domami prawowěrneje zyrkwje. — Liczba tutych Božich domow je wschak ßo w běhu poßlednjeho lěta saßo pomjeńschiła. — Też to, so běchu wschelake sarjadnistwa hrosyle, so pschecżiwo tym, kiž ßo wobdźěla, „towaŕschny ßud“ ßwołaja, njepomhasche wjele. Nadpadne bě, so běchu pschi durjach Božich domow polizistow postajili, kotsiž sa tym hladachu, so njeby nichtón ani kemschikhód ani Božu ßłużbu wot wonkach mylił. Sda ßo, so njemóże nowy ßobustaw „ludoweho swjaska“ — měnjeny je sastupjeć Ruskeje, kotraż bu dźe s pschihłoßowanjom „kschesczijanskich“ wyschnoscżow do „Swjaska ludow“ pschijata — žanych progromow pschecżiwo kschesczijanam — t. r. žaneho pschesczěhanja kschesczijanow — trjebacź, dokelž je tola psched krótkim wossjewjene saßudźenje fararjow, jich saßudźichu, dokelž běchu podpjeru a dary s wukraja pschijeli — w Genfu a wschudźom w kschesczijanskim ßwěcże wjele roshorjenja naczińiło. Běchu tola też runje w tydźenju do Jutrow w Leningradze saßo dwejoch evangelskich fararjow sajeli. 75lětny biskop D. Malmgren mějesche tehodla, jeju sastupujo, Boże ßłużby.

Dźiwne bě też hischće něschto druhe. Statne tak mjenowane torgsinklamy poskicżachu tym, kiž mějachu dobre pjenjesy, wulki wubjerk zyroby wschěch družinow, woßebje też swucżene jutrne jědże. Bě to spodźiwne połěkowanje stareho jutrneho waschnja. Klamy ßu wjele rospschedałe.

Tu ſańdźeliſchtej partaja a wyſchnoſcź jene wóčko a poloko ſdalena wot teho, tam bycź kſcheſcźijanſki ideal, wjazy ſa lud cźiniła, hacź chze to ſtat ſpósnacź a pſchidacź. Wobej ſtej tam móz ſama ſa ſo: ſtat ſe ſwojimi politiſkimi a materiellnymi ſrědkami, — zyrkej ſ tym, ſo knježi we wutrobje Mexikanſkich. Zyły konflikt podlěſchicź, by ſe ſchkodu bylo zyłej nationje, mjes tym ſo byſchtej jej ſ wumóženjom byłej a ſdobom pſchikład ſa wſchitke ludy: pokracźowaza ſtrowa wyſchnoſcź a zyrkwinſka hierarchija, — t. r. knježaza zyrkej, — kotraž njeby telko požadanjow měła, ſa to pak powſchitkownoſcźi lěpje ſłużiła.

puſchcźiſchtej w ſwojich ſaſadach, tola niz, kak, ſo njebyſchtej na druhim boku ſa to cźim ſylniſcho poſtupowałej ſ propagandu pſchecźiwo nabožinje. Sda ſo pak, ſo tuta zyła propaganda nima wjazy wjele wuſpěcha. Ssamo tym najhorliwiſchim „bjesbóžnym“ je wopyt muſejow, kotreż ſu pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu naprawjene, kaž na pſch. muſej w rjanej Isaakowej kathedrali, pomału a bóle a bóle něſchto woſtudke. Pſched lětom wuhotowachu pſched durjemi tuteho ſławneho Boženo doma hiſchcźe wuſmějchowaze rejwarſke tryſki; lětſa wuwoſtachu tute. Sapocźnu ruſzy móznarjo dopósnawacź, ſo je na ſwěcźe wot nich wobknježenym tola hiſchcźe mozow, kotreż ſu ſylniſche hiſchcźe, hacź jich namózny terror?“

Sajimaza to rosprawa, ſajimaza hacź do poſlednjeho ſłowa. Skóncźaze praſchenje njeſtajiſch tola jenoź pſched ſowjetruſkim terrorom a ſakhadźenjom, ale ſtajiſch pſched wſchěm, ſchtoź tu ſteji a chze žiwe bycź bjes Boha, nabožiny, wěry, a pſched wſchěmi, kotſiž měnja, ſo wſchitko ſami ſamóža a ſo ani Boha ani nabožinu ani wěru njetrjebaja, ſo Jeſuſa Khryſtuſa njetrjebaja, Jeſuſa Khryſtuſa, wo kotrymž ſteji w Božim ſłowje — a Boże ſłowo traje hacź do wěcźnoſcźe! — pišane, ſo w jeho mjenje ſo budźetej ſhibowacź koleni wſchěch, kiž ſu w njebjeſach a na ſemi a pod ſemju. — Haj, Boże ſłowo traje do wěcźnoſcźe, wſcho ſeńſke pak ſańdźe, njeje wěcźne ani ſemja ſama ani jeje kubła ani wſcho, ſchtož na njej tworjene a twarjene!

Zyrkej a ſtat.

S **Bayerſkeje.** Bayerſka ma nowy ſtatny ſakoń, kotryž zyrkwinſke dawanje rjaduje. Nowe a poſtupowaze je we tutym ſakonju, ſo wón po nowym waſchnju rjaduje zyrkwine dawanje tych, kiž po mſdźě ſwój zyrkwiny dawk płacźa. Sakoń poſtaja, ſo ma dźělodawaŕ pſchi kóždym wuplacźenju mſdy zyrkwiny dawk wotcźahnycź a jón kaž dokhodny dawk finanznemu hamtej pósłacź. S tym ſo ſběranje dawka wo wjele wolóži. Mjenuja tutón dźěl zyrkwineho dawanja „Kirchenlohnſteuer“. — Kaž drje je powſchitkownje ſnate, doſtanjemy też my — ſnajmjeńſcha w Sakſkej — ſ 1. januarom nowe ſarjadowanje zyrkwineho dawanja. Tohodla ma też tuto dawkowe lěto, w kotrymž ſmy, jenoź tſi ſchtwórcźe lěta, traje wot 1. haprleje hacź do 31. dezembra 1935. — Powſchitkownje ſběraja wožady drje tſi ſchtwórcźe teho dawka, kotryž ſu ſa lěto wot 1. haprleje 1934 hacź do 31. měrza 1935 ſběrałe, khiba ſo ta abo tamna wožada wyſchinu dawka hinak poſtaji. Wožadni ſu naležnje proſcheni, dawk we poſtajenym cźaſu ſapłacźicź. Kak ſo po 1. januaru 1936 ſběranje zyrkwineho dawka ſarjaduje, njeje nam dźenża hiſchcźe ſnate.

Mexiko je njeměrny kraj. Też my ſmy tu to a tamne wo nim pišali. Dźenża chcemy tu ſtajicź krótki rosſud wo zyłym położenju Mexika, kotryž je podał ſaſtupjeŕ amerikanſkich zyrkwjow po ſwojim pſchebywanju w Mexiku. Wón piſche, wotmolwjejo ſobu na praſchenje, hacź ſtat nabožnu ſwobodu podtłóczuje a zyrkej pſcheſcźěha: „Nochzejo pomjeńſchicź brachi mexikanſkeje wyſchnoſcźe, dyrbju prajicź, ſo je wěſte, ſo wona ſa ſozialnu reformu wo wjele khutniſcho dźěła hacź chzeja to cźi pſchidacź, kiž ju kritiſuja. Na druhim boku je pak romſka zyrkej w Mexiku, hacźrunje je wona da-

Se Sserbow a ſ daloka.

W **Budyſchinje** je w muſeju na Žitnych wikach wuſtajenza łužiſkeho wumjeſtwa. Ssmy wo njej hižo pišali. Wona ſajimuje pak też wſchěch. Ssu drje na tutej wuſtajeńzy ſkoro wſchě wožady ſaſtupjene, t. r. ſkoro wſchě wožady ſu tam něſchto ſobu wuſtajiłe, tak keluchi, kany, kſchiže, wobraſy atd. atd. Tak je tam pěknje ſhromadźene wſcho, ſchtož naſcha Łužiza w ſwojich Božich domach, klóſchtrach, hrodach a hewak rjaneho khowa. Lědy hdy budźe ſaźo ſkładnoſcź, wſcho tak rjenje na jenym měſtnje wohladacź. Tuž njekomdźcźe ſo, tam dóńcź. W tukhwilu je poſtajene, ſo ſo wuſtajeńza 4. auguſta ſkónczi.

Do Laſa! Cźehodła? Dokelž tam budźe Hłowna ſkhadźowańka ſerbſkeje ſtudowazeje młodźiny! A hdy? 27. a 28. julija! Hłowne ſkhadźowańki ſu pſchezo byłe hłowne dny niz jeno ſa ſtudowazych a niz jeno ſa wjeſ, do kotrejež pſchińdźechu, wuhotowacź ſkhadźowańku, ně, ſa zyły lud. Tuž ſchtóž někak móže, ſo hotuj, doječź do rjaneje ſerbſkeje hole a do ſerbſkeje wſy, w kotrejž ſkutkowaſche naſch ſławny Handrij Sejleŕ.

S **Lipſka** piſachmy, ſo budźe tam 6.—8. julija ſwjedźeń poſawniſtow. Tutón bu pak wotſtorcźeny a budźe drje hakle 1. ſeptembra.

Se **Seifhennersdorfa.** 23. měrza pſchekhwata naſtróžaza powjeſcź Łužizu, ſo ſo wulki a rjany Seifhennersdorfſki Božidom pali. Někotryžkuli je mjes tym nětk měſtno tuteho naſtróžazeho podawka wopytał. Nětk ſo woſjewja, ſo ſo hotuja, zyrkej ſnowa natwaricź. Nacźiſk ſa nowotwaŕ je ſhotowił Žitawſki architekt Schiffner. Wožadne ſaſtupjeŕſtwo a twaŕſki wubjerk ſtej ſo ſa njón wuprajiłej a też krajnozyrkwinſki hamt. Wotpalna komora je tehorunja pſchihłoſowała; wona ma dźě hłowny dźěl wudawkow ſa nowotwaŕ njeſcź. Tak budźe nětk tam nowe žiwjenje na měſtnje roſpadankow a ſpaleńkow. Bóh chzył dacź, ſo ſo tutón twaŕ jeho doma derje radźi.

Na pucź.

A hdyž jandźeljo ſu ſ Tobu duzy po pucźu, wěſch Ty to, ſo ſu tuž też ſ Tobu duzy po pucźu, hdyž Twoje myſle du pucźe wopacźne, hdyž Twój ert rěcźi ſłowa njeprawe, hdyž Twojej ruzy cźinitej ſkutki njedobre, hdyž Twojej noſy ſu na pucźu cźěmnym — hdyž Ty hrěſchiſch?

Liſtowanje.

K. J. W.: Ssym doſtał a ſo dźakuju. Woſpjetuju pak ſwoju Wam derje ſnatu próſtwu. Wjele dobreho redaktor.

Sa 5. po Tr.: M. w B. — Sa dalſche poſtaji knjes w. ſ. S. —

Samoſtwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłowneje ſerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtwórcźſetnje 108 pjenježkow

Cžišło 29

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 21. julija 1935 Bautzen

5. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Sćenje ßwj. Mateja 5, 13—16.

Pšched tójšchto lětami kniha wuńdźe a ßo wjele čitałsche a rospominałsche. Wona měješe napißmo: Sahuba wjeczornych (europskich) krajow. Tón, kotryž je tutu knihu napißał, pokasuje, kak ßo jemu smyßł a samyßł cžłowjeństwa jewja. Zyłe cžłowjeństwo wón do wschelakich dźělow dźěli, s kotrychž jedyn druhi niczo njenastupa. Kóždy s nich ma ßo s wulkim schtomom pschirunacź. S małych sapoczatkow tón wukhadźa, roscže a roscže, doniž sasso njeswadnje a njewumrěje. Cžłowjeństwo wjeczornych krajow, do kotrychž tež my ßłuschamy, ßu po měnjenju tuteje knihi wjeršchk ßwojeho žiwjenja pschekrocžili a steja takrjez w nasymje ßwojeje kultury. Kak dołho, a budże rěkacź: Sahuba wjeczornych krajow! Hdy by tuta kniha prawje měła, by wjeso słě stało s nami, a niz jenoż to: By potom Sbóžnikowe dźenßnische mohł rjez horde ßłowo, ale tež ßłowo połne nadźije, smyßła měło? Wěste je, so je nasch luby Sbóžnik tole ßłowo rjekł. Wón kaž žadyn druhi je drje wědźał, so niczo na ßwěcže wěczne njeje. Jasnje dosćź je wón wo poßlednich cžasach rěcžał, a my budźemy mudri, budźemy-li ßo po jeho ßłowach khutnje słožowacź. Ale wo tym wón njeje niczo prajił, so mamy tele myßle wo sahubje hajicź, a hischcže mjenje je wón tajke myßle sam sbudźował. Wón kaž žadyn druhi snajesche žiweho Boha, kiž nima spodobanja na ßmjerczi bjesbóžneho, ale so by ßo tón wobrocźił a žiwy był. Wón kaž žadyn druhi wědźesche, so bě runje wón, žiwy Bóh, do tutoho sachodneho ßwěta mozy njesachodneho Božeho raja pósłał, a to s nim, kotryž móżesche prajicź: Cžłowski Ssyn je pschischoł, pytacź a sbóżne cžinicź, schtož je shubjene. Wón, tónle Sbóžnik ßwěta, pak tež wědźesche, cžehodla ßwojim wucžobnikam rjekny: Ja sczelu waß. Hdy by wón na sahubu ßwěta myßlił, by wón zyle wěscže hinak cžinił. Jeho wucžomnizy, tak wón sam prajesche, běchu drje na ßwěcže, runjež niz wot ßwěta, ale na ßwěcže tak, so bychu na nim a sa njón dźěłali. Kaž běsche wón, Ssyn Boži sam, njebjeske kraleństwo na tutón ßwět pschinjeßł, tak mějachu tež jeho wucžomnizy tole Boże kraleństwo dale dawacź a njescź. To bě jich powołanje. Hacž njeje tež nasche? Tuž budże nam jenoż wużitne, so ßo na to dopominamy. Tuž: Nasche powołanje na tutym ßwěcže a sa njón! Jesuß praji: Wy scże ßół semje, wy scże ßwětło ßwěta.

Myßlmy ßebi domjaze hospodarjenje bjes ßele! Jednore kaž wożebne jědże njebychu nam ßłodźałe a tež njebychu trałe, potajkim cžerstwje a strowe wostałe bjes ßele. Ssół ßo sa nasche sežiwjenje njehodźi parowacź. Tajka njeparujomna ßół, duchowna ßół wěso, macże my, moji wucžomnizy, sa semju bycź, praji Knjes. Cžežko njeje, dopokasacź, so a kak ßu woni to byli. Pod kajkim snutskownym tłacžom a hinjenjom cžerpjesche ßwět hižo dawno do Jesußoweho naroda, židowski runje tak kaž póhanski! Kak někotre ßelene ßłowa dyrbjesche wón tohodla ßwojemu cžaßej a ßwojemu ludej rjez, a to wożebje tym, kotsiž běchu sa ßwój lud samołwicźi. Wón to njecžinjesche, so by jich ßwarił abo khłostał, ale so by jim pomhał. A jako jeho japoschtoljo do póhanskeho ßwěta pschińdźechu, woni tam drje swonkownje błyschcžate žiwjenje nadeńdźechu, na psch. w Athenje, hdźež wustojnoscże a wědomoscże kcžějachu kaž nihdże hewak; njemało hordźi běchu ludźo tam na to, schtož mózachu a wědźachu. Ale jich snutskowne žiwjenje hinjesche a mrěješe, tak so bě wěste, so budźesche ßmjercź a sahuba jich srudny dóńt była, hdy njebudźesche žiwe pschipowědanje evangelija wo Khrystußu, ßwěta Sbóżniku, kaž wocžerstwjaza ßół było. Lohko by też było dopokasacź, so je ßo tele woživjenje wospjetowało hacž na dźenßnischi dźeń, njech bě a je też pósnacże toho druhdy žadne doscź. Na ßwěcže wschak bě pschezo tak, kaž stare ßłowo praji: Kohoż chze Bóh

ſniczicź, toho wón najprjedy ßlepi. Cźim bóle tohodla Khryſtußowe ßłowo płaczi: Wy ſcźe ßół ſemje. Wón potajkim njeżada jenoż: Mějcźe ßół pſchi ßebi, ſchtoż drje woßebje na naſche rěcźe a ßłowa dźiwa, a kak waźne to hižo je; wón też njepraji: Ssypajcźe ßół, ſchtoż je wěſo też waźne, ně, wón kaſa: Budźcźe ßół! To rěka: Budźcźe wot nutska ßem a na ſnutskowne żiwjenje ßo wukonjaza móz! Kóżdy cźłowjek wſchak bórſy ſpóſnawa, ſchto do cźłowjeka tón je, ſ kotrymž wón wobkhadźa, a kajki wliw na njeho wón wukonja. Tu potajkim widźimy, ſa kak waźnych pſchi wſchej jednoroſcźi Jeſuß ßwojich wucźomnikow ma. A tuž njech ßo jim a nam ßměja, runjeż by lěpje ſa nich było, njebychu-li to cźinili. Tuž njech pak my cźim bóle a cźim raſniſcho a ſprawniſcho ßwój nadawk dopjelnajmy! Abo je ſ nami tak: Hdyż ßół ſtuchnje? Prěcź ßo bohużel njehodźi, ſo je pola mnohich tak. A kak je to ſlě ſa nich a ſlě ſa ßwět! Tuž ßo krucźe na ßwoju hódnoſcź dopominajmy: Wy ſcźe ßół ſemje, ſo ßo nam njeby tak ſeſchło, każ Jeſuß praji: Ssól ßo wußypnje a ßo wot ludźi roſtepze.

Wy ſcźe ßwětło ßwěta, Jeſuß dale rjekny. Hdyż ßół ſnutskownje a do ſnutskowneho dźěła, ßwětło to do daloko-ſcźe cźini. A hdyż ßebi roſpominamy, każ prjedy pſchi wobraſu wo ßeli, ſchto by ßwět był bjes ßwětła, ſo ſzyła njemohł wobſtacź bjes njeho, ſo njeby żane żiwjenje było bjes ßwětła, woſpjet widźimy, kelko waźnoſcźe je Knjes Jeſuß ßwojim wucźomnikam pſchizpiwał. Bjes nich by ßwět każ cźěmny row był a ſkhow. Jeho wucźomnizy hakle jaßne pruhi ßwětła ſcźelu do ßwěta, to rěka: pucźepokaſowaze pruhi, ſo po jich pſchikaſnjach duzy cźłowjek praweho pucźa ßebi wuſwola; to rěka dale: wohrěwaze pruhi, kotreż ſymne, ßebicźiwe wutroby k ſprawnej bratrowſkej luboſcźi wubudźeja; to rěka dale: cźiſcźaze pruhi, kotreż wſcho cźmowe a błudne a hroſne hidźa a nicźa. Schtó ſ naß njeby ßo pſchezo ſaßo do ßwětła tutych pruhow ſtupił a pſchezo ſnowa ſacźuwał, ſo ßmy nanajlěpje tola mjes kſcheſcźijanami a ſ nimi żiwi! Schtó chzył parowacź żohnowanja kſcheſcźijanſkeho doma? Kak ſymne a po prawom morwe pak je żiwjenje druhdźe? Dźenża hiſchcźe roſumimy, kak pſchecźiwnizy kſcheſcźijanow hižo w ſaſtarſku wo nich praſachu: Hlejcźe, kak maju ßo mjes ßobu tak lubo! Bjes dźiwa. Pſchetoż Jeſuß praji: Ja ßym ßwětło ßwěta, a wón to woſtanje, a bjes njeho njebudźe żaneho żiwjenja, ſnajmjeńſcha niz tajkeho, ſo by mjena żiwjenja hódne było. A bjes dźiwa dale, ſo je tak: wón je ßłónzo, hwěſdy my, kotreż ßwoje ßwětło wot njeho doſtawamy a tak jenoż druhim ßwěcźimy, ale też ßwěcźicź dyrbimy. Kak raſnje tola Jeſuß praji: Měſto, kiž na horje leži, njemóże potajene bycź. A ſchto ßwět wo Jeſußowych wucźomnikach a wucźomnizach praji? Cźěmnikow hudmo jim dawa! Jako by cźěmnoſcź była, kotraż ſ nich wukhadźa! Jeli ſo na tym kži, chzemy ßebi to radźi dacź lubicź; pſchetoż tak ßo jich porok njeměri na naß, ale na tych, kotſiž jón nam cźinja. Wjazy hacź jun krócź wſchak bě tak: Sswětło do cźěmnoſcźe ßwěcźi, ale cźěmnoſcź njeje jo ſapſchijała. Jeliſo ßwět pak njekži, jeliſo ßmy woprawdźe cźěmnizy a niz noſcherjo ßwětła, jeliſo ßwojemu ßwětłu njedawamy ßwěcźicź mjes ludźimi, ale ßwoju ßwězu pod kórz ſtajamy, potom ſaßo jara ſlě ſteji ſe ßwětom a ſ nami; ſe ßwětom, runjeż by ßo bóle hiſchcźe ßwojeje roſßwětlenoſcźe khwalił, ſ nami, dokelž ßmy po prawom njepoßłuſchni, njehódni, njekhmani wucźomnizy ßwojeho Knjeſa, haj ſkónczńje ſzyła żani. Ssmy błudniczki, a ſchto ſ tymi budźe, je drje Jeſuß jaßnje doſcź prajił, a ſtawiſny cźłowſkeho żiwjenja ßu jo też jaßnje doſcź dopokaſowake, A ſchtoż njeje, to hiſchcźe budźe, na Knjeſowy dźeń wſchitko na ſjawne pſchińdźe. Abo chzył ßo ſchtó ſ tym ſamołwicź, ſo praji, ſo nikoho njewě, kohoż mohł a dyrbjał roſßwětlecź? Hdźeż je njedoſtatk ßwětła, tam je też njedoſtatk żiwjenja, a to my njemóhli widźecź? Sa cźo dha mamy wocźi? Njewidźimy-li, kelko jich mjes nami khodźi ſ pokhmurjenym, ſtaroſcźiwym abo też hněwnym, njeſpokojnym wobliczom? Njewidźimy, kak ſrudny tu mjes nami tak něktryżkuli je, abo niz napoßledku, kak wopak wón ßwoje żiwjenje wjedźe, kak ma wón ſa żiwjenje abo wjeßele, kotreż je po prawom něſchto zyle hinaſche? Budźeſche wón do tajkeje cźěmnoſcźe dozyła pſchiſchoł, hdy budźechu jemu Jeſußowi wucźomnizy ßwěcźili? Njewidźimy dha my dźenża ſaßo woßebje, ſo wo to dźe, ſo ßwoju wěru ſe ſkutkom wopokaſujemy? Dźakujmy ßo tola Bohu ſe ſkutkom, ſo je wón nam tajke wulke, żohnowane powołanje dał! A tuž hiſchcźe junkrócź: Wy ſcźe ßół ſemje a ſcźe ßwětło ßwěta. To je naſche kſcheſcźijanſke powołanje na ßwěcźe a ſa njón. Hamjeń. M. w B.

Żně — deſchcźik.

Do żnjow podachmy ßo też tu w naſchim kopjeńku ſe wſchěmi żnjeńzarjemi a — ſ Bohom, kotrehoż tola je wſcha móz na njebjeßach a na ſemi. A tak też na mrócźelach.

A k tutym mrócźelam ſhladuja żnjeńzarjo w tutym żnjowym cźaßu bóle hacź k ßłónzu. Woni wſchitzy, my wſchizy cźujemy ßobu, kak lacźne naſche hona ßu. A tohodla wodychnychmy, hdyż ßo dźenża rano — 16. julija — miłoleſche a ſdychnychmy, ſo by hnadnje a bohacźe pſchiſchoł Boża deſchcźik.

Wſchudźom w naſchej Łużizy wſchak njeje jenak ßucho, wſchudźom wſchak jenak njeſapocźnje pobrachowacź piza ſa kót, wſchudźom wſchak njebywa to jenak mjenje a mjenje wody w ſtudnjach — ale to jene dyrbjało jenajke bycź wſchudźom: wěra a dowěra k Bohu, kiž wichor wětry wodźi a wſichtke mrócźele a modlenje pſched nim, modlenje w duchu a woprawdźe, wſchědne modlenje a ſe wſchědnym modlenjom njedźelſke ßłużenje pſched nim w Bożim domje a w ßwójbnym domje! „Naſch wſchědny khlěb daj nam dźenża“, tuta próſtwa budź naſcha próſtwa wot prěnjeho hacź do poßlednjeho ßłowa, a kóżde ßłowo budź naſch ſkutk! A po wukładowanju Lutherowym ßo ju modlmy wſchitzy a to ſ wutrobu, ſe ßłowom, ſe ſkutkom!

A ſ tutej próſtwu budźemy ßo tak, hacź runjeż niz wſchudźom jenak ßucho, a hacźrunjeż nětkle żně, modlicź wo hnadny, płódny, bohaty deſchcźik Boži. A hdyż ßo nětkle pſchekapkuje a hdyż ßo mrócźi, ßo radujemy, ßo dźakujemy a ſ nowej dowěru proßymy wo deſchcźik — wo deſchcźik a tak ſdobom wo żně.

A ſchtó budźe ßo najbóle wjeßelicź, hdyż tutón deſchcźik wſcho wokſchewi, a ſchtó budźe ſ najbóle radoſcźiwej wutrobu żnjcź a potom żně domoj khowacź? Tón, kiž je ſpěwał a ßo modlił, kiž je proßył ſa ßebje a ſa druhich!

Kak rěkaſche to tola 4. njedźelu po ßwj. Trojizy w nowym poſtajenym tekſcźe: Mat. 12, 22—30, w poßlednjej ſchtucźzy? „Schtóż ſo mnu njeje, tón je pſchecźiwo mi, a ſchtóż ſo mnu njehromadźuje, tón roſpróſchuje.“ Każ to kóżdemu płaczi, tak też ratarjej, żnjeńzarjej! Schto pak to rěka, njeje drje trjeba prajicź. Abo tola? To rěka: ratař, kiž prěni muż bě na ßwěcźe a tak Bohu najbliżſchi, dyrbi, ßmě, móże to też dźenża bycź, a je to też, hdyż wón woprawdźe kſcheſcźijanſki je, kſcheſcźijanſki ſ wutrobu a ſ ertom a ſ ruku. Tajki pak

ſapočnje a kónčza ßwoje dźěło ſ Bohom a jo dźěła pſched Bohom.

Kak dha! Bur bě, kiž rjekny: „Rano njeje khwile ſpěwacź. S koża won a won na polo, pizu ßycź!“ Tón ßamy bur ſkorżeſche nětko: „Hiſchcże 5 dnjow a potom njewěmy wjazy, ſchto ſkotej dawacź!“ Tute 5 dnjow ßu mjes tym nimo. Rano je nětko khwile, dokelž njemóżeja dźecźel ßyz. — Njeje Bóh dozyła w poßlednim cźaßu nam wjele khwile dak, w dźěle powſchitkownje a na žnjach a ſe žnjemi woßebje? Je ßnadź to tohodla, dokelž njemějachu ludźo, też ratarjo khwile ſa njeho?

Wucźitaj kóždy ſ tutoho zyłeho cźaßa ſchtož chze! My cźitamy: Ludo, ludo, ludo, ßłyſch ßłowo toho Knjeſa! Ratarjo, ratarjo, ratarjo, ßłyſch ßłowo toho Knjeſa. Haj, wſchitzy, wſchitzy, wſchitzy, budźcże cźinjerjo toho ßłowa a niz jeno poßłucharjo, ſo ßo ſaßo ßami njeſjebacże ani ſa cźaßnoſcź ani ſa wěcźnoſcź! Wono mohło lohzy pſchepoſdźe bycź!

Ale tón njeje hiſchcże doroſumił, kiž měni, ſo to wſcho tych žnjow dla. My wěmy wſchitzy, kak rosßudne ſa naſch zyły lud nětkle je, hacž mamy rjane žně abo niz, hacž mamy pizy ſa ſkót doſcź abo niz. Ale rosßudniſche hacž tute žně ßu druhe: te, kotreż Jeſuß Khryſtuß nětkle duzy po kraju namaka w naß, na naß! So bychmy my — a ſ nami naſch lud — byli jemu ſpodobni! Hdyž ßmy jemu ſpodobni, mamy jeho žohnowanje, Boże žohnowanje, bjes kotrehož niczo, ſ kotrymž wſcho — wſcho w zyłym žiwjenju, w kóždym ſkutkowanju!

So bychmy tuž tu wſchitzy byli namakani jako Khryſtußowi kſcheſcźijenjo, jako kſcheſcźijenjo, kotrychž ſnamjo a wopon je: winowa haloſa ſ winowym pjeńkom, kotraž ma wjele płodow!

Scherjeńczko.

Schtó mi ſdala kiwa, ſchtó tam wjechluje,
Horje, dele, k bokam tam tak ſlětuje?
Pſchińdźe bliže mi a ſaßo wrócźi ßo!
Sechzeſch ſchericź mje, ty małe, běłe ſcherjeńczko?
Hacž na ſemju je ßo ſcherjeńczko nětk ßynyło,
Sso tak ſ wóczkow zyle mi ßo ſhubiło!
Ssy ßnadź njeměrna, ty wboha duſchka khuduſchka?
Kak? Je dobra, je ſła twoja myßliczka? —
Nětkle ſaßo ßo mi bliži po mjeſycźzy!
Pſchilecź bliže mi! Tak ſhonju ja, ſchtó ty ßy!
Sechzemoj ßo ſpſcheczelicź a ſtowarſchicź,
Jenu ſchczežku hromadźe tu měcź? —
Na bróžku tam kwětka połna ſakcźěta!
Scherjeńczko ßo běłe ßedźo na njej koleba!
Mjetelczka ty ßy, tak ſlóſchtna wjeßeła!
Hrajeſch w powětſje ßej ßwobodna,
Žanych mjeſow ty na ßwěcźe njeſnajeſch,
Wſchudźom doma, kryte blido nadeńdźeſch!
Ow, mohła kaž ty też ja mjeteliczka bycź,
Sso do ßwobody wyßoko tak poſběhnycź!
Domoj do ßerbſkeho kraja bych ja leczała,
Wſchě hona, kuczíki tam pſcheczuſchlika,
Nad wjeſkami wjeßle ſejhrawaka
A domiſnje tak wutrobnje ßo zyle pſchinurika! L.

Zyrkej a ſtat.

Sekty. Huſcźiſcho ßmy tu wo nich pißali a wo ſekcze „Ernſte Bibelforſcher“ woßebje,też wo tym, ſo je ſakaſane a ſo ßu jeje pſchiwißowarjow ſaßudźili, dokelž ßu po ſakaſanju ſa nju ſkutkowali. Nětko wěmy, ſo je też w Budyſchinje kraj ny ßud ßo ſ njej ſaběracź měł a ſo je jich někotrych k jaſtwu ſaßudźił, pſchede wſchěm tohodla, dokelž ßu po ſakaſanju ſpiſy a knihi pſches mjeſu ſ Cźěſkoßłowakſkeje ſkradźu do kraja brali a je roſſchěrjeli. Saßudźeni ßu ſdźěła też ſ naſchich łužiſkich wßow. — Tajke a podobne podeńdźenja ßu drje tola ſa jich wjele ſ naſchich woßadow trochu „deprimierend“ — kaž Němz praji. Hacźrunjež dyrbjeli to wſchitzy ßami wot ßo wědźecź a hacźrunjež bu wo tym pißane a rěcźane, je jich tola doſcź było, kotſiž w naſchich woßadach ſektam a tak też tutej ßwoje kroſchki, wo kotrychž hewak praja, ſo je nimaja abo ſo je ßami trjebaja, dawachu a jich ſpiſy kupowachu a tak jich dźěło pſchecźiwo zyrkwi — a kaž nětko wěmy: pſchecźiwo ſtatej — podpjerachu. Ssu nětko wſchitzy wuhojeni? Abo dawaja to pſchezo hiſchcże ſektam, kotreż ßu ßebi po wſchěm ſdaczu njedźelſke dopołdnjo, cźaß Božich ßłužbow, wuſwolili ſa ßwoju propagandu, ſa pſchedawanje ßwojich ſpiſow, hacźrunjež je też to, w tutym cźaßu pſchedawacź, pſchecźiwo ſakonjej. Woßady, zyła zyrkej, trjebaja nětkle kóždu podpjeru a pomoz, wojowacź rosßudne wojowanje ſa Sbóżnika Jeſußa Khryſtußa tu w naſchim cźaßu a ludu, ſo bychu ſa naſch lud a tak ſa kóždeho dobyli, ſwěſcźili ſakłož wěrneho ſboża — a tutón ma lud kaž jenotliwy, ma też naſch lud a w nim jenotliwy jenož w Jeſußu Khryſtußu — a byrnjež to też nětkle tak było, kaž je to wo prawom pſchezo tak było, ſo tu ßu, kiž hinak rěcźa a wucźa, kiž pſchecźiwo Jeſußej Khryſtußej rěcźa a wucźa. Tu a nětkle a pokaž, ty woßada, ty woßadna, ſo kſcheſcźijanſkaj ſtaj, ſo ſa Jeſuſa Khryſtußa ſtejitaj a to ſe ßłowom a ſkutkom, ſ zyłym ſadźerżenjom a cźinjenjom, njedźelſki a wſchědny dźeń, — a tak też ſe ßwojimi kroſchkami, a tak też njedźelu dopołdnja w Božich ßłużbach. Tak, tak budźemy my ßobu cźi, kiž najßwěrniſcho pomhaja wulke a nadobne myßle, kotreż kanzler Adolf Hitler ſa ßwój lud a kraj ma, do ſkutka ſtajicź a cźinicź też po tej ſaßadże jeho ſaßadow, kotraž praji, ſo je poſitiwne kſcheſcźijanſtwo ſakłožk noweho prózowanja a noweho žiwjenja. Tuž njeſpokojmy ßo ſ tym, kſcheſcźijenjo rěkacź, ſwonkownje kſcheſcźijenjo bycź, tuž njebudźmy też ſpokojom ſe ßwojim měnjenjom wo ßwojim kſcheſcźijanſtwje — tuto mjenujzy tak někotreho wotdźerżuje wot toho, ſo kſcheſcźijan je! — ně, ſtajmy ßo zyle pod ßłowo a do ßłowa Jeſuſa a cźińmy jo. Cźitajmy, roſpominajmy wulke ſkónczenje prědowanja na horje, kotreż ſteji Mat. 5—7, a budźmy wſchitzy mudri mužojo, mudre žony w ſmyßku tutoho ßłowa tam pola Mateja 7. Tak ßmy też ßobu dobri twarzy pſchi wutwarjenju luda a zyrkwje.

Se Sserbow a ſ daloka.

Budyſchin ma nowy rjany twar a Budyſka evangelſko-lutherſka woßada nowy, rjany dom. Na Hoſchiz haßy, tam hdźež prjedy ſtara Hardtratez bróżeń ſtejeſche, kotraž ßo tak prawje na tutym měſtnje wjazy njepſchihodźeſche, ßu ju natwarili a 4. njedźelu po ßwj. Trojizy ßu jón nětko poßwjecźili a ſ jednorej ßwjatocźnoſczu do ßłużby evangelſkeje woßady jako farſtwowy dom ſtajili. Dop. w 11 hodź. ſhromadźi ßo tam nahladna liczba hoſcźi a ſaſtupjerjow. Woßadny duješki khór ſnjeße kěrluſch: „Njech Bohu dźakuje ßo wutroba wſchěch ludźi.“ Knjes ſuperintendent Berg pokaſa we ßwojej rěcźi, ſ kotrejž ßo na tutón wulki dźakny kěrluſch poczahowaſche, na to, kelko pſchiczinow ma wón a zyła woßada, ßo dźakowacź ſa natwarjenje tutoho doma, pſchede wſchěm Bohu. Dźak pak ßłuſcha też tym, kiž ßu ßo ſa natwarjenje ſtarali

a kiž žu twarili. Tutón dom, kotryž žo posdźišcho ſ twarjenjom dale jadу w sahrodźe powjetšchi, ma bycź farſtwowy dom a sdobom žwědk ja skutkowanje zyrkwje a wožadу pšched wocźemi wšchěch, so bychu wšchitzy dopomnjenji byli na zyrkej a wožadu a jeje skutkowanje. Nowy dom ma wožadźe smóžnicź, wudokonjecź wšchě žwoje pšchižkuschnoscźe a nadawki, kotreź bywaju wobšchěrnišche a wobšchěrnišche. Tak ma žo tu pšchede wšchěm žobu saměſtnicź dźěło ja žónſku młodźinu. Dom na Horczeŕſkej hažy žkuži mužſkej młodźinje; ja žónſku młodźinu njebě hacź dotal khmanych rumnoscźow.

Tohodal je zyrkwinſke pšchedstejicźeŕſtwo też wšchón kapital, kotryž měješche, na tutón twar nałožiło; chzyšche ſ tym też sdobom dopjelnicź pšchecźe wjednika a kanzlera, mjenujzy dźěło wobſtaracź a nuſu wolóžicź. Skónczńje wojjewi k. sup. Berg, so ma nowy dom rěkacź „Lutherowy dom“. Wón dostanje też wumělſku büſtu Luthera. Dom ma žkužicź zyłej wožadźe. Njech ſ njeho wuńdźe wjele žohnowanja ja zyłu wožadu a zyrkej. Hdyž budźe we wožadźe wjazy wěrneho kſcheſcźijanſkeho žiwjenja, budźe to sdobom najlěpſcha žkužba zyłemu ludej. S japoſchtolſkim žłowom a wusnacźom skónczi k. sup. žwoju rěcź: „Jeſuž Khrystuž wczera a dźenža a tón žamy, kiž wón je, wostanje też do wěcźnoscźe.“ Sa město Budyſchin a jeho ſarjadniſtwo rěcźeſche na to k. měſchcźanſki rada Seſzat. Wón pšchepoda domej wulki wobras, kiž wjednika a kanzlera Adolfa Hitlera pšchedstaja a wupraji wježelе a dźak města ja to, so je wožada tajki rjany a pšchihódny dom natwariła a tak wobras města porjeńſchiła, a ja to, so je žo wožadne ſaſtupjeŕſtwo runje nětkle ja twar rosžudźiło a tak jim wjele dźěło a ſaſkužbu dało. S tym ſjednocźi pšchecźe, so by bórzy móžno było, zyły programm noweho twara pšchewjeſcź. Domej a wožadźe pšcheje, so by wjele žohnowanja ja wožadu ſ tutoho městna pokhadźało a tak ſdobom ja zyłe město. Město a zyrkwine ſaſtupjeŕſtwo ſtej ſtajnje žwěru hromadźe dźěłałej, tak njech wostanje. Město ſdobom zyrkwinemu wjedniſtwu dźak wupraji ja wšchu pomoz, ſ kotreź je wono město w jeho ſpomožeŕſkim a ſozialnym ſkutkowanju podpjeralo. Knjes sup. wupraji městej dźak ja wobras kaž ja ſbožopſchecźa a pokaſa na to pšchitomnym dom, jim nadrobniſcho wo jenotliwych rumnoscźach a ſaměrach rosprawjejo. W rjanym, nowoczaſnym domje žu deleka rumy ja ſkhadźowanje a ſhormadźiſny. W pěnim poſthodźe je žo farſki hamt ſe žwojim wobkhodniſtwom ſaſkydlik. Wuhotowanje je drje jednore, ale jara pšchihódne. Kóždy rum žu khmanje wužili. Wšchitko je jaſne a pšchecźelne. Scźěny žu ſ drjewom wukkadźene, kotreź je, kaž też parket, jaſneje barby. W druhim poſthodźe žu tſi bydlenja ja farſkich ſaſtojnikow. Tak je žo wožada ſdobom też ja wobydlenja poſtarała. Wšchitzy, kiž tak po žwjatocźnoscźi nowy dom wopuſchcźichu, běchu ſpokojeni. Tuž njech ja wožadu kaž ja zyłe město bohate žohnowanje wuńdźe ſ tutoho doma! Pšchejemy wožadźe, so by bórzy žwój wulki twarſki programm wuwjeſcź a dom dotaricź mohła a tak ſe wšchěmi žrědkami a mozami ſkutkowacź ja roswicźe a ſakorjenjenje kſcheſcźijanſkeje wěry a nabožiny w měſcźe kaž w ludźe. Schtóž pak do města pſchińdźe, tón dźi też na Hoſchiz hažu a wobhladaj žebi tutón nowy Budyſki farſtwowy dom, ſ kotrymž je žebi Budyſka evangelſka wožada mohła skónczńje pſchiprawicź to, schtož jej pšchi dokkadnym wožadnym dźěle w tak wulkim měſcźe hiſchcźe pšchezo pobrachowaſche.

Wuſtajeńza w Budyſkim muſeju je wotewrjena njedźelu, žrjedu, žobotu wot 10—17 hodźin. Sjawne wjedźenja pšches wuſtajeńzu žu kóždu njedźelu w 11 hodź., kóždu žrjedu a pjatk popołdnju w 6 hodź. Saſtup pšchi ſhromadnym wopycźe jenož 30 pj. a mjenje. Kraßneho ſ Łužizy tam wohladaſch.

Do Laſa na ſkhadźowanku ſtudowazeje młodźiny žmy tu hižo pšcheproſchowali. Tuž njeſkomdź nichtó, tam 27. a 28. julija dojěcź. Porjad: Ssobotu pop. ¼4 hodź. hłowna ſwjaſkowa ſhromadźiſna: 1. Rosprawy wo dźěławoſczi ſwjaſka a ſtudentſkich towaŕſtwow. 2. Wólby. 3. Pſchiwſacźe nowych žobuſtawow. 4. Pſchednoſchk. 5. Wſchelcźiſny. Wjecźor we 8 hodź. ſtudentſka ſabawa. Njedźelu pop. w 3 hodź. ſjawna ſhromadźiſna: 1. Pſchednoſchk. 2 Rosmołwa. Wjecźor ½8 hodźin žerbſki ſtudentſki wjecźor: 1. Hudźbne poſtkicźenja. 2. Dźiwadło. 3. Wſchelake pſchekwapjeńki. 4. Reje.

Se **Shorjelza.** Wožada Shorjelz-Rauſchwalde prózuje žo hižo 20 lět wo Boži dom. Sańdźene lěto wuhotowachu ja to dobrowólnu domjazu ſběrku. Jeje wunoſchk bě ſwježelazy. W tutym lěcźe doſta wožada ſažo dowolnoscź ja tajku domjazu ſběrku ja twar Božeho doma. Pſchi tutej ſkutkowaſche 100 wožadnych žobu; běchu žo dobrowólnje ja tutu cźeſtnu žkužbu poſkicźili. Kóždy ſ nich njeměješche jenož nětkotre hodźiny něſchto cźinicź, ně dny, wjecźory, hač nozy dołho, a to cźinjachu ſ jenajkej žwěru muž a žona, dźěłacźeŕ, ſaſtojnik a rjemjeślnik, płókaza žona kaž měſchcźanoſtowa, SA-muž kaž Hitlerowy hólz, wucźeŕ kaž ſchuleŕ a njepraſchachu žo ja tym, kak nětkle w tutych zyrkwiniſkich hibanjach a wojowanjach ſtejiſch. S někotrych žwójbow běchu žamo tſjo po pucźu. Tón a tamny, na pſch. želeſnizaŕ, kiž měješche runje derje ſažkuženy dowol, woprowaſche tutón a ſběraſche žobu. To ſwjeżela! Pod tutym hižo huſto nałożenym podpiźnom móhli tole , dobrym prawom też wosjewicź. Hdźeż teke luboscźe ja twar zyrkwje žo jewi, njemóže a njeßmě ſtyſkna staroſcź a dwělowanje žaneho ruma měcź. So by žo tola tuta ſtara a pſchezo ſažo tola nowa žiwa móz, kiž w naſchich wožadach hiſchcźe korjeni, tola hiſchcźe korjeni, ſbudźicź dała runje nětkle w naſchim cźaſu, kotrychž žebi wot kóždeho kſcheſcźijana, wot kóždeje kſcheſcźijanki žada, so bychu žo pokaſali, wobžwědcźili jako kſcheſcźijenjo ſ wutrobu, ſ ertom, ſe ſkutkom, ſ zyłym ſadźerženjom a ſamóženjom a to kaž we žwójbje a domje tak we wožadźe a gmejnje tak w zyłym žiwjenju!

Na pucź.

A hdyž žu jandźeljo ſ Tobu duzy po pucźu, wěſch Ty to, so žu też ſ Tobu duzy po pucźu pſches ſrudne dny a tyſchnoscźe, pſches cźežke wojowanja a ſpytowanja, so žu ſ Tobu pſchi khorołožach, kaſchcźach, rowach a ſo Ty tam žam njeißy?

Liſtowanje. Kni. L.: Wjeżele to, hdyž žměm žo pſchezo ſažo Wam dźakowacź. To poduſchi tak někotru ſrudobu, so bych rad jich wjele žo dźakował a tola žo njemóžu dźakowacź, dokelž njepiſchu, runjeż móhli a dyrbjeli piżacź. — Kak, wohladamy žo a porěcźimoj hromadźe na ſkhadźowanzy? Redaktor.

Sa 6. po Tr. je poſtajił k. w. ſ. S. — Sa 7. po Tr. R. w R.

Samoſtwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakkadowane a wudawane po poručnoſczi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźeŕnje w Drježdźanach wot Hłownеje žerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płacźi ſchtwóreźlětnje 108 pjenježkow

Čišło 30

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Łubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 28. julija 1935 Bautzen

6. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Matth. 5. 20: Ja wam praju: njebudźe-li waścha prawdoscź lěpścha abo połniścha, dyžli pißmawuczenych a farisejskich, njepschińdźecże do njebjeßkeho kraleßtwa.

Tuto ßłowo ßteji w Knjesowym přědowanju na horje. Kóžde přědowanje ma ßwój ßakład; ßakład přědowanja na horje je: prawdoscź njebjeßkeho kraleßtwa. Tón Knjes jako ßwjaty ßwědk Boži pschecźiwo njeprawdoscźi a ßamoprawdoscźi a jako duschowpaßtyrski pucźpokaßowar wo wěryprawdoscźi a wo prawdoscźi žiwjenja rěcźi.

Wschědne měnjenje jich wjele tak mjenowanych kßcheßcźijanow je, dokelž Khryßtuß wěcźnu luboscź Božu pschipowěda a cźłowjekam póßołßtwo pschinjeßy, ßo dyrbja Boże dźěcźi bycź, tehodla njetrjeba ßo wjazy rěcźecź wo ßwjatoscźi Božeje wole, wo ßkaženju hřěcha, wo prawym ßudu Božim. Tajke ßabłudźenje njeprawdoscźi pucź pschihotuje. Spytowanjow je tak wjele, knjeźßtwo hřěcha je tak mózne, ßo, kaž ßwj. pißmo praji, ßo mamy hacź do krwje pschecźiwjecź na bědźenju pschecźiwo hřěchej. K tomu pak je třěbne, so zyku krutoscź Božeho ßakonja wopominamy. Kak móznje jow tón Knjes na tutu krutoscź Božeho ßakonja pokaże, hdyž rjekne: „Sawěrno, praju wam: Dokelž njeßańdźe njebjo a ßemja, tež niz jene pißmicźko, tež niz jedyn dypk wot ßakonja njebudźe ßańcź, hacź ßo wßchitke wěcy ßtanu. Runje na tajke najmjeńßche pißmicźka a dypki w ßakonju farisejßzy a pißmawuczeni wulku ważnoscź kładźechu. Ale hdyž tón Knjes ßo tak ßwjatocźnje k Božemu ßakonjej wußnawa, ßo wón ßdobom farisejßkich a pißmawuczenych wotrjekne. Schto dha jim porokuje? Woni ßwoje hřěchi njeßpóßnawaju. Woni ßamych ßebje ßa prawych mějachu. S teho najwjetßchi njedoßtatk naßta. Pschetož tohodla woni druhich ßazpiwachu a bjes luboscźe k nim žiwi běchu. A dokelž dyrbi kóžde póßnacźe ßebje ßameho cźłowjekej ßjewicź, kak hřěßchny je, ßebi myßlachu, ßo ßwonkowne ßkutki doßahaju, hdyž tež běchu ßnuißkownje hinak ßmyßleni. Tak nam jich pschikład pokaże, ßo ßamoprawdoscź budźe njeprawdoscź, niz runje ßjawnje, ale potajnje, a to je cźim wjetßcha ßchkoda. Kaž pak je Knjes ßwjaty ßwědk Boži pschecźiwo ßjawnej njeprawdoscźi, tak tež pschecźiwo zunißchej njeprawdoscźi ßamoprawych. W tej myßli rěka: Jeßuß rodźi hřěßchnikow! — Niz něhdźe, ßo bychu ßměli pola njeho hřěßchnizy woßtacź, ale woni dyrbja wot hřěchow wumoženi, prawi a herbojo wěcźneho žiwjenja bycź; w tej myßli rěka, ßo Jeßuß nikoho njerodźi, kiž njepyta jako hřěßchnik pola njeho wukhowanje; pschetož wón praji: ja ßym pschißchoł, hřěßchnikow k pokucźe wołacź a niz prawych.

Potajkim do njebjeßkeho kraleßtwa pschińdu niz njeprawi, kotßiž chzedźa w ßwojej njeprawdoscźi ßawoßtacź, ale tež niz prawi, kotßiž měnja, ßo ßu prawi. Schtó potom? Njeprawi, kotßiž chzedźa prawi bycź. To njeje tu wołebje wuprajene, ale zyłe přědowanje na horje na to pokaże, jeho přěnje ßłowo hižo je ßwědczenje ßa tutu wěrnoscź: Sbóžni ßu cźi, kotßiž ßu duchownje khudźi, pschetož jich je njebjeßke kraleßtwo; ßbóžni ßu cźi, kotßiž ßu hłódni a lacźni po prawdoscźi, woni budźa naßyczeni. Naßyczeni budźa, hdyž ßo jim ßnadny dari, schtož njemóža ße ßwojimi ßkutkami nihdy na nihdy ßebi ßaßłužicź. Tutej prawdoscźi ßnwótzami naßcheje zyrkwje wěry-prawdoscźi rěkamy, dokelž ju ßebi pschizpiwamy ßnwěry; pschetož wona niczo druhe njeje, hacź wodacźe hřěchow. Ale ßnjeje wuroßcźe, kaž ßchtom ßnkorjenja, prawdoscź žiwjenju, mjenujzy ßwjata poßłußchnoscź pschecźiwo Božej kaßnje. Kajka poßłußchnoscź pak je tu měnjena, Knjes na pschikładze pjateje kaßnje pokaże. Ty njedyrbiśch mordowacź — ßwjaty Bóh rjekne; wón pak ßnym njedźiwa jenož na ruku, kotraž njeßkutk wuwjedźe, ale tež na ert, ßo njeby cźeßcź bližßcheho ße ßazpiwnymi abo hidźenja połnymi ßłowami morił, pschede

wschěm pak na wutrobu, so njeby w hněwje abo hidźenju bližšcheho sakliwaka abo pschaka, so wón njeby wjazy žiwy był, po tajkim tehorunja morika a pjatu kašnju pschestupika. — Tuto žkowo Khrystužowe rozumimy; tohodla wschitko wot teho wotwižuje, so jo wopominamy a po nim činimy. So to njewotstorčimy, ale so žmy hnydom hotowi, se žwojim bližschim wujednawje a luboščiwje wobkhadyžeć, k tomu naš tón Knjes napomina pokazujo na to, so wopory, kotrež chcemy Bohu pschinjeść, wróčo stajeć dyrbimy sady pschižkuschnoščze, žo se žwojim pschečiwnikom wujednać; pschetož Jesuš praji: „Hdyž žwój dar na woltař wopruješ a tam žo dopomniš, so twój bratr něschto pschečiwo tebi ma, wostaj tam žwój dar psched woltarjom a dźi a sjednaj žo prjedy se žwojim bratrom a potom pschińdź a wopruj žwój dar.“ Tak wjele je wěste, so nježměmy žwój wopor, žwój dźak, žwoju modlitwu, žwoje žlubjenje psched Boha pschinjeść z njepschečelniwej, njesjednanej wutrobu. „Budź na měsče dobry žwojemu pschečiwnikej, dokelž hischče s nim na puču žy“, praji tón Knjes, mjenujzy na puču k žudnikej wschitkich človjekow; psched jeho žudnym stołom budže pscheposdže! To je dźěl prawdosče žiwjenja, kotruž naš tón Knjes jako žwěrny duschowpastyř wuči; ale k njej wschitke płody žwjateho Ducha žkuščeja. Tuž poskičmy žo Knjesowemu duschowpastyřstwu, so by se žwojim žkowom nad nami skutkował a so my płody pschinježeny we wschitkim, schtož je jemu spodobne, jemu k česeći a nam k sbožu. Hamjeń.

W lěču.

Snowa je jeskhadźał lěčny čaž,
Howjaze žłonzo nětk hrěje naž;
Lubosny schat debi rjane lěčo,
Spěwajmy nětko, kaž hody dźěčo.
Požohnuj Bóh nam lěčny čaž!

Žitne žo sahony žmahuja,
Čežki kłóž žkonza błyschcy poskoča,
Sradujmy žo! Stwjelzo srawi skhnyje,
Njebjeska miłosć wschěm blido kryje.
Požohnuj Bóh nam žnjeński čaž!

Wjerschny je na semju pohladał
S dobrotu schčedrje naš krónował,
Khwalba a dźak njech nětk k njebju čehnje,
S dobom też čichomne pomodlenje:
Žohnuj nam Bóh žwój hnadny dar! F.

Schto mała črjódka samóže, hdyž wěri.

Abo njeje tak, so dyrbisch tole wusnać, hdyž hladasch na Herrnhutsku bratrowsku gmejnu a na wscho, schtož wona w 200 lětach je dozpěła, hačrunje je była pschezo jenož mała črjódka?

Dženža se wscheho jenož jene: jeje mišionske skutkowanje mjes póhanami.

Do Herrnhutskeho mišionskeho skutka žkuščeja w tu khwilu 139 hlownych a 985 pobočnych stazijow. Na tutych dźěła jich 2875 dźěłačerjow. Na mišionskich polach maja woni 142 223 kschčenych wožadnych. W 604 porjadnych schulach dostawa 48 230 dźěči roswučowanje. Nimo tutych maja 196 njedźelskich schulow; do tutych khodźi jich 24 333 dźěči.

Tute liczby rěča, a rěča čim jažnischo, hdyž pschirunuješ malu liczbu duschow, kotruž zyła gmejna ma, hdyž liczi wschěch hromadže, njech žydla w Němskej, w Jendželskej, w Amerizy abo druhdže.

A s Lužizy wuńdže tuto mózne žohnowane hibanje! Njeje to wulke napominanje ša naš Lužičanow?

Sa kschesčijanow w Ruskej.

Wjednik swjaska „Martin-Luther-Bund“, universitny profesor dr. Ulmer-Erlangenski, je na radu ludoweho swjaska w Genfu pišmo sapodał. W tutym wón radu należnje orožy, wschitko činić, so by pschesčěhanje kschesčijanow, kotrež je pschečiwo wschemu prawu, w Ruskej sastało. Sswjatki měješe wjednistwo tuteho swjaska w kupjelach Blankenburg žwoju skhadźowańku a žo tohorunja s tutym praschenjom, kotrež tola wschěch kschesčijanow jima, jaběrasche Wobsamknychu tam jenohłósnje sčěhowaze sjawne žkowo:

„Pschedžydstwo swjaska „Martin-Luther-Bund“ spomina na žwojim žwjatkownym seńdźenju hłuboko hnute na mrějaze zyrkwje Ruskeje a na bratrow a žotry, kotrychž morichu čit, kiž Boha hidźa. My wěmy, so njemóže Khrystužowa zyrkej w Ruskej sahinyć. Jeje stawy žu čit, kiž mru, ale hlaj, woni žu žiwi. My wěmy, so je žmjerć ja žahadko a so je heli dobyče wsate. My prožymy wschěch, kiž tuto žkowo žłyscha, so njebychu wustali, dobroprožyć sa Khrystužowu zyrkej a sa jeje stawy w Ruskej, a też niz, žo sa nich, kelkož hischče móžno, staracy.“

Po nim njeby tole kaž to tamne było zyle po woli a pschečzu?

Abeżinska.

Schtó njeby nětkole tuto mjeno snał a žo też mjenje abo bóle sa tutym ludom praschał, kotremuž chce Italska wójnu nanusować, wójnu, kotrejž po wschěm sdaču njemóže „Swjask ludow“ sadźěwać.

Njesajimuje naš, něschto wědźeć wo naboženje a wěrje tuteho afrikanskeho luda, kiž tam k połodnju wot Egiptowskeje w Afrizy žydli? Je to mjenujzy sajimawa wěz. Tutón tam w dalokej Afrizy žydlazy lud bu kschesčijanski, prjedy hač wobydlerjo nascheje domisny. A kschesčijanska wěra je tam statna nabožina. K njej žo wusnawa wjetschina wobydleństwa. Mjeńschi dźěl je romsko-katolskeje wěry. Kschesčijanska wěra Abeżinskich njeje potajkim romsko-katolska, njeje też grichisko-katolska ale je koptiska. Tutón ras kschesčijanskeje wěry nasta we wojowanjach, kotrež žo też hižo w starej zyrkwi wěruwusnacza dla a wučby dla wojowachu, a to w 5. lětstotku. Tehdy hižo pschiwsa Abeżinska tutu tak mjenowanu koptisku kschesčijansku wěru, kotruž też hischče w Egiptowskej namakasch. Egiptowski patrijarch města Aleksandrija je hłowa tuteje koptiskeje zyrkwje a tak też abeżynskeje koptiskeje zyrkwje. Koptiski, to je skróčeńka a skepžańka žkowa „Egypter“. Pschičzina tamneho dźělenja w starej zyrkwi bě, so někotsi se žwojimi pschiwižowarjemi wučachu, so je Khrystuž jenož jenu naturu, bójsku, měł; my wusnawamy pak, so je Khrystuž wěrny Bóh a wěrny človjek. Tale tak mjenowana koptiska zyrkej wusnawa jenož jenu naturu a je pschi tym wostała. Hewak je wona grichiskej zyrkwi pschikhilena. Se žwojich prěnich mozow wěry a też s bohatstwa žwojich zyrkwinych kubłow, pišmow je wona wjele shubiła. Ale sdźerżała žo je hač žem.

Njeje potajkim tak, so by kschesčijanska Italska wójnu

nanuſowała nĕkajkemu póhanſkemu ludej tam nĕhdźe w Afriźy, nĕ, ſtaremu, ſnatemu kſcheſcźijanſkemu ludej Abeßynſkich. To wopomńmy!

A to druhe njeſapomńmy: Tu ßo ſaßo pokaſuje, kelko ßu winojte papjerjane wucźinjenja, haj ſwjaſki ludow.

Lĕkaŕ a mißionſtwo.

Wĕmy, kajke ẑohnowanje ßo wſchudźom tam jewi, hdźeż mißionaŕ a lĕkaŕ hromadźe ſkutkujetej, njech je lĕkaŕ tam ſdobom ßam lĕkaŕ abo njech tam woßebje ſa tutu ßłużbu wuhotowany lĕkaŕ ſkutkuje abo ßmilna ßotra. Lĕtßa póſcźelu tohodla też nĕmſke mißionſke towaŕſtwa 12 mißionſkich lĕkarjow won na mißionſke pola. Po jenym poczahnu woni do Nańſcheje Afriki, do Togo, do Tſingtawa a k Slotemu brjohej; tſjo wujĕdu do Khiny a pjeczo do nižoſeńſkeje Indiſkeje. Sedmjo ſ nich pojĕdu prĕni krócź won, pjeczo druhi a tſeczi krócź.

Wot 15. auguſta hacź do 4. ſeptembra wuhotuja też we Tübingenu woßebity kurſuß ſa tropy, t. r. ſa tych, kiž chzeja a dyrbja w horzych krajach pſchebywacź a ſkutkowacź. We Tübingenu mamy nĕmſki inſtitut ſa lĕkaŕſke mißionſtwo. Sa tuto roswuczowanje móża ßo hiſchcźe wobdźĕlnizy ſamołwicź a to farařjo, mißionarojo, wucźerjo, ßmilne ßotry, ßotry Cźeŕwjeneho kſchiża, farmarjo, pſchekupzy, ingerieurojo atd. Dwaj lĕkarjej ſtaj hižo mjes tymi, kiž ßo hižo ſamołwichu.

Wjeßelmy ßo, ſo móże pſchi wſchĕch cźeźkich wobſtejnoſcźach naſche mißionſtwo telko dokonjecź. Pomhajmy jemu a ſkutkujmy też tak ſa Jeſußowe kraleſtwo, kotreż ßame a jeniczke je wĕczne a budźe też tehdy, hdyž ẑanych ſeńſkich kraleſtwow a knjeżeŕſtwow wjazy njebudźe.

Biblija w nowej rĕczi.

Kaž Britiſke Bibliſke towaŕſtwo wojſewi, je Biblija nĕtko do 692 rĕczow pſchełożena. Württembergſki Bibliſki wuſtaw je jim jenu dalſchu pſchidružił. S pomozu Neudettelsawſkeho Mißijonſtwa je wón wudał Nowy Sakoń a Pſchißłowa Salomonowe w rĕczi „Jabom“. Tutu rĕcźa domoródni w Nowej Guineji.

Cźeźke a wobſchĕrne dźĕło pſchełożka je dokonjał mißijonar Zahn. Tutón ßobu najlĕpje tutu rĕcź ſnaje a je też we njej a ſ njej hewak wjele dźĕłał.

Nowe knihi ßu rjenje wuhotowane ſ wobraſami, maja wſchelake pſchidawki a w tekſcźe pokaſuja napißma na jenotliwe wotdźĕle a jich wobßah.

Zyrkej a ſtat.

Stat a zyrkwje. Powĕſcźe wo ſwadźe w evangelſkej zyrkwi a wo ſakrocźenjach, kotreż ßo ſtachu, ßo nĕtkole bóle a bóle poſhubjuja pornjo powĕſcźam wo ſakrocźenju ſtata pſchecźiwo politiſkemu katolizißmej a pſchecźiwo katolſkim rjadam mnichow a mniſchkow. W poßlednich dnjach wuńdźechu runje wo tutym rosßudne woſſjewjenja nĕmſkich miniſtrow, kotreż ßu nowiny nadrobniſcho woſſjewjake.

Sajimawy wußud je jene ſ Barlinſkich ßudniſtwow wußudźiło. Wono rosßudźi, ſo ßo tajkim, kiž dźĕcźi ſa marksismus wukubłuja, ſakaſa, dźĕcźi wukubłowacź a wocźahnycź. Tak wſachu nanej hólza, dokelž bĕſche nan jako pŕjedawſchi ßobuſtaw kommuniſtiſkeje ſtrony ßyna pſchecźiwo nazionalismej a ſa marksismus wocźahnycź chzył.

Biblija. Też mjes Katolikami mamy hibanje, kotreż ſa to dźĕła, ſo by ßo Biblija bóle cźitała. W Kemptenje wotmĕchu pſchiwißowarjo tutoho hibanja ßwój hłowny ſjĕſd. 120 mĕſchnikow bĕ tam pſchitomnych.

S **Genfa** ßłyſchimy hewak ſwjetſcha powĕſcźe, kotreż mało ſwjeßeluja. Tón ras zyle druhu. Genf ßo hotuje, ßwjecźicź 400lĕtny jubilej reformazije a to ſ woßebitymi ßwjataocźnoſcźemi. Tute budźeja pſchede wſchĕm 13. a 14. junija 1936. My wĕmy tola, ſo tuto wulke hibanje a ẑedẑenje po woźnowjenju zyrkwje a po cźiſtym evangeliju pſched nĕhdźe 400 lĕtami wudyri nadobo na dwĕmaj mĕſtnomaj: k wjecźoru w Schwizy, Južnej Nĕmſkej, Franzowſkej, a w Sakſkej, we Wittenbergu. Tam k wjecźoru dwaj mużaj: Zwingli a Calvin, tu w Sakſkej jedyn hobr: Luther.

W Schpaniſkej a w Meksiku je ßo po wſchĕm ſdacźu wĕtr, kotryż bĕ katolſkej zyrkwi tak napſchecźiwny, wobrocźił a trochu ſmĕrował. Schpaniſka ſabĕra ßo ſ tym, wuſtawu pſchemĕnicź. Tuto pſchemĕnjenje tukhwilneje wuſtawy budźe po nacźiſku ſnajmjeńſcha tajke, ſo ſmóżni, ſ katolſkej zyrkwju konkordat ſcźinicź. S tutym by ßo tak nĕkotre pſchecźiwo katolſkej zyrkwi poſtajene wukaſanje pſchemĕniło abo wotſtroniło. — S Meksika pſchikhadźeja powĕſcźe, ſo ßo ſakonje, kotreż buchu pſchecźiwo katolſkej zyrkwi wobſamknjene, kahodniſcho nałożuja. W jenej ſ mekſikaniſkich provinzow bu wuhnatym mĕſchnikam dowolene, ßo wrócźicź; w druhej provinzy buchu Boże domy, kotreż pſched nĕſchto cźaßom po pſchikaſni provinzyneho wjednika niz pak po poruczńoſcźi krajneje wyſchnoſcźe ſawrĕchu, ſaßo wotewrjene, a w nich ßwjecźa ßo ſaßo Boże ßłużby.

W ßowjetſkej Ruſkej budźe „Swjaſk bjesbóżnych“ lĕtßa ßwój 10lĕtny jubilej ßwjecźicź. Tutu ſkładnoſcź chze — kak mohło to też hinak bycź!? — ſa to wużicź, ßwoje wojowanje pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu ſkrucźicź. W Moſkwje ſeńdźe ßo hłowna konferenza bjesbóżnych, kotraż ma wo nowych puczach a ßrĕdkach wuradźowacź. Do tutych ßłuſcheja też pſchede wſchĕm filmy a plakaty. — Wo ſcźĕhwkach tuteho wojowanja pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu ßwĕdźi też ſcźĕhowaza powĕſcź wo dźĕlenych mandźelſtwach. W lĕcźe 1934 ßu tam pſchezo 100 mandźelſtwow ſwjaſali a 35 dźĕlili; w Moſkwje bĕ to hiſchcźe hórje, tam ſtej tutej liczbje ſa lĕto 1934 100 a 48.

Se Sserbow a ſ daloka.

S **Bukez.** Wot 24. ßmażnika ßem ßo na naſchej wĕži wſchelake dźĕła wukonjachu. Wone bĕchu nuſne, dokelž bĕſche ßo ẑerdź, na kotrejž ßu kula, khorhoj a hwĕſda pſchiprawjene, khĕtro na bok khililа a bĕ ſtrach, ſo ſkóncźnje dele padnje. Jako bĕ kula delewſata, mnoſy ſ wcźipnoſcźu cźakachmy, ſchto budźe nam powĕdacź to, ſchtoż bĕ w njej. Toho bĕ wjele. Woßadny faraŕ nam najważniſche ſ teho w kemſchach ſdźĕli, kotreż ßo njedźelu 14. pražnika wotmĕchu. Shonichmy, ſo bu wĕża 1750 dotwarjena, mjes tym ſo bĕ Boži dom hižo 1720 hotowy a poßwjeczeny był. 1750 bĕ mĕrne a jara płódne lĕto, żito bĕ tunje. Druha powĕſcź w kuli ſ lĕta 1802 pokhadźa. Rosprawa wo cźaßach do teho bĕ ſtruchłeho raſu, cźaßy bĕchu hubjene a cźeźke byłe. Ssamßny ras mĕjeſche powĕſcź, kotraż bĕſche ßo 1838 do kule położiła; wona wſchak dźiwaſche na dobu Napoleonſku, woßebje na bitwu pola Budyſchina, w kotrejž bĕſche też khĕtro cźeźke wojowanje w naſchich ſtronach było; tak bĕchu ßo tehdy franzowſzy wojazy do zyrkwje dobywali, bĕchu pjenjeſy a druhe wĕzy ſ kapalnje rubili a ſ zyła jara ſlĕ ſakhadźeli, na pſch. Bukezy dwójzy ſapalili, tak ſo bĕchu ßo twarjenja dźeßacź żiwnoſcźow ſni-

cžiłe. Schtwórta rosprawa je ſ lěta 1869, kotraž wożebie na wobnowjenje zyrkwje ſ lěta 1856 ſpomina. Pjata powěſcž ſ lěta 1902 nam ſdžěli, kelko je žo na ſtajnoſcži dźěłało, ſchtož ſwonkowne wuhotowanje Božeho doma, ale tež ſnutskowne žiwjenje wożady naſtupa. S wulkej kedźbliwoſcžu na tele ſtare powěſcže wſchitzy poßłuchachmy. Hacž pak tež niz na te, kotreż žo do nowopoſłocžaneje kule dadža a wo tym cžażu powědaja, kotryž wot lěta 1902 hacž do dźenßniſcheho dnja žaha? Pſchetož tak bohaty na podeńdźenjach a ſatſchażenjach drje hacž dotal njeje žana doba była kaž ta, kotraž ſa nami leži. Po tutych ſtawiſniſkich roshladach žo kula, khorhoj a hwěſda ſ modlitwu poßwjecžichu. Ssrjedu, 17. praźnila, žo wone dźakowano Bohu bjeſe wſcheho njeſboža ſażo na žwoje wyßoke měſtno ſtajichu. Tam njech wone nětko dołhe lěta ſtejo kaž nad nami ſtražuja, žame wot Boha Wjeŕſchneho ſtražowane, a njech naß a naſchich potomnikow dopominaja: Wutrobu a myßle do wyßokoſcže!

Se wßow. Boži deſchcžik je pſchiſchoł na lacžne a žuche hona a je mile a hnadnje pſchiſchoł a je wokſchewił hona a łuki, pola, ſahrody a ſchtomy a kerki a ſdobom ſkót a cžłowjekow. Njech tež ſdźěła wichor howrjeſche a ſe žadowych ſchtomow płody mjetaſche, wulku honam, ſkotej a tak tež cžłowjekam hrožazu nuſu a žuchotu je deſchcž tola ſahnał. Tu je žo wjazy naſchło, tam mjenje, ale wokſchewjena je ſemja. A žitej, kotreż na polach ſeſtajane ſteji, njeje deſchcžik hacž dotal ſeſchkodźił. Seſchkodźił je žebi jenož tón, kiž pſchi wſchej žuchocže a pſchi wſchěm ſdychowanju po deſchcžiku a pſchi wſchěm mikym wokſchewjenju ſamóh morkotacž, ſo žo runje nětko deſchcžuje, hdyž chze domoj wojcž. Komu pſchirunujeſch tajkeho? Najwjazy radoſcže na deſchcžu a na wſchěm ma pak tón, kiž njeje w cžażu, jako to žuſchiſcho a žuſchiſcho bu, dowěru do Boha ſhubił, ale žo ſ dźěcžazej dowěru k Bohu modlił, modlił, ſpósnawajo a wuſnawajo, ſo žu žebi ludźo ſażkužili tajke domapytanje ſe žwojim ſadźerženjom pſchecžiwo Bohu a pſchecžiwo tomu, ſchtož w cžłowjeku najwyſchſche, pſchecžiwo njeßmjertnej duſchi, žo njeſtarajo wo nju a jej njepopſchejo ani jeje dźeń, kiž ſdobom tohodla dźeń Boži, ani jěcž a picže ſ wěcžnoſcže, ſ kotrejež duſcha je a do kotrejež cžłowjek ſ njej ſażo póńdže. Cžłowjek žo huſto doſcž na dźiwnym ſpodźiwa, ſchtož pak najdźiwniſche je, je cžłowjek žam. — Sańdźena njedźela pſchede wſchěm bě tak prawje njedźela Božeho žohnowanja, kotreż wſchěm cžłowjekam pſchikhadźeſche w Božim žłowje a w Božim deſchcžu a bě tuž tak prawje njedźela ratarja, kiž tola wo žebi praji a ſpěwa, ſo bě prěni muž na žwěcže a tak Bohu najbliżſchi. Schto žo tuž žamo wot žo roſumi? So bě w Božich domach kóžde měſtno wobžadźene a ſo domach cži, kiž domach woſtachu, žwoje měſtno pſchi modleŕſkich a Bibliji próſdne njewoſtajichu. Schto pak ſawinowa próſdne měſtna tu kaž tam? Miły, hnadny deſchcž abo — žuchota na honach — abo žuchota na polu wěry? Praſchenje to, nimo kotrehož budže tu něktory chzycž. Ale wón njepſchińdže nimo njeho a nimo wotmołwjenja na njo, byrnjež to tež měnił!

W **Małym Wjelkowje** widźiſch Boži dom Bratrowſkeje gmejny, do kotrehož tež tak něktryžkuli wożadny krajneje zyrkwje hdyž a hdyž kemſchi pſchińdže, ſaroſchtwany. Stare wobmjetanje dźěłacžerjo wotſtronjeja, ſo bychu žebi wſcho ſa nowe pſchihotowali. Tohorunja žu ſ maleje wěže kulu a khorhoj dele wſali, ſo bychu tež tutej wobnowili. Tſěchu wěže hižo ſnowa barbja. Dołho njebudže tracž a Małowjelkowſki Boži dom budže nutrnych w nowym wuhotowanju witacž.

Se Seifhennersdorfa piſchu, ſo žu tam tydźenja w ſpaleńkach zyrkwje modleŕſku hodźinu měli ſa nowotwar Božeho domu. Póndźelu na to žu ſapocželi twaricž. Dźěła je twaŕſki wubjerk na firmy, kotreż we wożadže žydla, wudał. Dźěło ſa kamjenjecžeżarjow doſta firma, kotrejež mějecžel drje je w Großſchönawje, kotryž pak je w Seifhennersdorfje wuknył. Wożada pak ſdobom wożadnych a ſ wożadu ſwißowazych dźěłacžerjow a dźěłodawarjow podpjera a tak wſchelku nuſu wołóża. Njech žo nowotwar Božeho doma derje radźi.

Meklenburgiſke miniſterium je ſa měſto Ehna wukas wobkrucžiło, kotryž wſchěm, kiž njejßu hiſchcže 16 lět, ſakaſuje, na haßy a w korcžmach kuricž.

W Königsbergu w Rańſchej Pruſkej, hdźež je lětża hižo tak něktre ſeńdźenje było, bě njedawno ſjěſd zyle wożebiteho raſa. Tam ſhromadźichu žo potomnizy tych Salzburgſkich, kotſiž dyrbjachu — kaž žmy to tež tu nadrobniſcho roſpißali — pſched wjazy hacž 200 lětami žwoju Salzburgſku domiſnu žwojeje evangelſkeje wěry dla wopuſchcžicž a kotſiž w Rańſchej a Wjecžornej Pruſkej nowu domiſnu namakachu.

Do žowjetſkeje Ruſkeje njemóžemy w tu khwilu žanych darow žłacž. Duchowny Seib a Deutſchmann buſchtaj k žmjerczi ſażudźenaj, dokelž běſchtaj tajke ſ wukraja pſchikhadźaze dary pſchijimałoj. Njech bu tež jeju ſażudźenje do 10lětneho wuhnańſtwa pſcheměnjene, njeje to wjele lepje, hacž ſażudźenje k žmjerczi. Tohodla žu wſchě ſjednocženſtwa, kotreż nětkole dary ſa ruſkich kſcheſcžijanow ſběrachu, ſaſtake ſběracž. Sdobom žo proßy, žane poßyłki do Ruſkeje žłacž, dokelž ſ tym jenož doſtawarjow do žmjertneho ſtracha pſchinjeżemy.

Mexiko a Ssowjetruſka matej ſnutskowne ſwiſki; ſnamjenja tutych žu pſchesczěhanja zyrkwjow. Hacžrunjež je mexikanſki wotpóžłanz tuto prěk, budže drje pſchi tym tak a něſchto nam to wobkrucži. Gouverněr Tonabal, kotrehož je mexikanſki preſident Calles mjenował „pſchikładneho preſidenta“, je dał žwojim tſjom žynam tute mjena: „Lenin, Lucifer, Satan“. To drje by dopokaſa doſcž było ſa ſwiſki ſe Ssowjetruſkej.

Na pucž.

„Modlcže žo a mějcže žo pilnje k Božemu žłowu! Sakhowajcže wbohu lataŕnju Bożu! Budźcže warnowani a brónjeni jako tajzy, kiž dyrbja kóždu hodźinu wocžakacž, ſo cžert wam ſchkleńzu abo wokno wuſtorczi, durje abo tſěchu wutorhnje, ſo by wam wuhaßnył žwězu! My to tola njejßmy, kiž mohli zyrkej wukhowacž, naſchi prjedownizy to tež byli njejßu, naſchi potomnizy to tež njebudu, ale tón je to był a je to hiſchcže a budže to, kiž praji: „Ja žym pola Waß wſchitke dny hacž do ſkónczenja žwěta, Jeſuß Khryſtuß, wczera a dźenża, kiž bě a kiž je a kiž budže. Haj, tak rěka tón muž a tak njerěka žadyn druhi muž a njeßmě tež žadyn druhi rěkacž!“

Tak Luther. A tuto žłowo ſtejeſche ſa jedyn ſ tutych dnjow na jenej ſ nabožnych protykow. Njeje to žłowo kaž worjech.

Liſtowanje. Sa 7. po Tr.: R. w R. — Sa 8. po Tr.: K. w N.

Samołwity redaktor farař Wyrgacž w Nožacžizach (Nositz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſcži krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcžerńje w Drježdźanach wot Hłowneje žerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cžiſchcž „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadža kóždu žobotu a płacži ſchtwórcželětnje 108 pjenježkow.

Čisło 31

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Radny je

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 4. auguſta 1935 Bautzen

7. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Lukaſcha 12, 49—53.

Hdyž na naſcheho knjeſa Khryſtuža hladamy, kak je we ßwjatym hněwje Jeruſalemſki templ wuczjiſcził a wſchěch wuhnał, kiž ßu ßwjate městno wonjeczeſczili, roſumimy też jeho ßłowa, kiž mamy dźenża wobhladacź.

Woheń chze wón pſchinjeſcź a ſapalicź na ſemi, a — praji wón — ſchto chzył radſcho, hacź ſo by ßo hižom horił! Woheń wěry, woheń rosßudźenja chze pſchinjeſcź. Kak cźeżko je, tutón woheń ſapalicź, je ßam pytnył pſchezo ſnowa, hdyž je ſtwjerdnjenym wutrobam Židow prědował bjes wuſpěcha. Jenoż jich mało bě, kiž ſa nim khodźachu. Wjetſchina wołaſche drje „Hoſiana“, ale mały kuſk poſdźiſcho „kſchižuj jeho“ — wot wyſchſchich Židow naſchcźuwana; kak by też hinak móżno było?! To wſcho widźi Knjes doprědka, hdyž praji: ale mam ßo prjedy kſchcźicź ſ kſchcźenizu; a kak tyſchnje mi je, hacź dokonjane budźe! Tole pak też doprědka widźi, ſo tutón woheń dale pali, kiž budźe palicź ſe ßwojej ßmjerczu na kſchižu, ſo tutón woheń cźłowjekow do rosßudźenja cźěri, do rosßudźenja wěry a wumóženja. Wulke běd̄źenje naſtanje tohodla ſa jenotliwza a ſa wſchěch, kotrymž ßo tuto póßelſtwo pſchipowěda. Ale tuto běd̄źenje wjedźe pſches rosßudźenje k wumóženju a k wěſtoſcźi wěcźneho ſboża w Khryſtußu. To ßo ßamo roſumi: hdźež je běd̄źenje, tam njemóże měr bycź. To też Knjes ſjawnje a ſprawnje wupraji: nadźijecźe ßo, ſo ßym pſchiſchoł měr dacź na ſemi? Ja praju wam: Ně, ale njejednotu. Krute a khutne ßłowo tole! Zyle hinak to klinczi, hacź tole, ſchtoż tak powſchitkownje ßłyſchiſch wo kſcheſcźanſtwje. Njeje jich wjele, kiž měnja, tam, hdźež ßo jenoż mjeno Knjeſowe mjenuje, dyrbi bycź měr a ſaßo měr? Njeje też Knjes ßam prajił: Měr wam woſtaju, ßwój měr wam dawam? Kak to nětk? Njejednotu pſchinjeße? Haj, njejednotu pſchinjeße?, a to je woprawdźe tak a dyrbi tak bycź. Njejednotu pſchinjeße do twojeje wutroby. Njejednota naſtanje, hdyž dyrbiſch ßo dźělicź wot twojich hrěchow. Njejednota ſchkrěje w tebi, běd̄źenje chze ßo wubědźicź. A woheń Knjeſowy dobudźe napoßledk. W ßwójbje, w domje, wſchudźom ſteji jedyn pſchecźiwo druhemu, ſteji ſahorjeny pſchecźiwo liwkemu. Hdyž to tak je we wězach tutoho ßwěta, kak by to hinak bycź mohło we wězach Božeho kraleſtwa, do kotrehoż liwzy njepſchińdu? Khryſtuß je tón, na kotrymž ßo tole wſchitko rosßudźi. Tak dołho, kaž wón hiſchcźe njeknježi we wutrobach, njeje měr, njeje jednota. Halle we nim móże jednota a měr naſtacź. Tak dołho, kaž wo nim rěcza, budźe njejednota, we nim ßo myßle a wutroby ſměruja. Hdyž wróczo hladamy do ſtawiſnow kſcheſcźanſtwa, ßo tole wobkrucźi. Běd̄źenje bě wſchudźom, hdźež ßo mjeno „Khryſtuß“ mjenowaſche. Měr bu tam, hdźež běchu ßo duſche we nim namakałe. Běd̄źenje je też w naſchich dnjach ſaßo wo nim. Jenoż ßo njeby nichtó myßlił, ſo móże ſ myßlenja ßyteho wobßedźerja ßudźicź, a ſ tym něſchto doſpicź. Tak ßo njejednota njepſchewinje, ale hacź do wſcheho pſchichoda wobkhowa. S nadutym ßytym myßlenjom woheń Khryſtußowy niczo cźinicź nima. Jenoż ſchtóž je ßam ſahorjeny ſ tutym wohenjom luboſcźe, pſchetoż tajki je woheń Knjeſowy, a ſ luboſcźe wojuje wo duſche, a ßo prózuje tych roſumicź, do kotrychž je mjeno Knjeſowe njejednotu pſchinjeßło, kaž to w naſchich dnjach je, móże w Knjeſowym mjenje pomhacź, ſo měr ſ njeměra a jednota ſ njejednoty naſtanje. Hdyž tak też na njejednotu hladamy, kiž w naſchej evangelſkej němſkej zyrkwi knježi, je nam wěſte, ſo je dźěł tuteje njejednoty, wo kotrejž Knjes rěcźi, kotraž naſtanje, hdyž chzedźa duſche k njemu. Njech pak nichtó njemyßli, ſo móże tutu njejednotu pſchewinycź ſ tym, ſo wo Khryſtußu rěcźi a wo wuſnaczu; Khryſtußowy woheń

luboscze dyrbi w nim palicz a jeho skutki dyrbja w tutym wohenju wuczisczene bycz. Modlmy zo tohodla k naschemu Knjesej, so by zwój woheń w naz sapalił a so njeby nichtó woheń kiž je zam sapalił, sa jeho woheń měł. Kaž je tón Knjes po njejednocze sańdzeneho czaza w žiwjenju nascheho němskeho luda, po wuczisczenju měnjenjow w dołhim bědzenju sazo jednotu, kaž zenje prjedy, darił, tak budze tez na nabožnym polu jednotu daricz, hdyž zmy zo sprawnje bědzili. To nuczi naz pschezo k nowemu dzakej, k wěstej nadziji a k zylnej wěrje do Khrystuza, rózkneho kamjenja. Njech jeho woheń pali w naz a naz wuczisczi! Hamjeń.

Knježe mój Božo, Ty zy jara krazny!

Psalm 104, 1. — Po zwojim hłozu.

Haj, Boha njebjeza krazńje nam khwala,
Wscho połne jeho czjesćze je,
A morja wopory dzaka Jom' pala!
Tuž jich rěcz srosumi, cłowjecze!
Schtó je, o praj, kiž dzerži wschěch hwězdzicžkow zyłu
A wodzi złónzo na njebju,
Kiž hrěje semju, ju wobzwětli zyłu,
Kaž ryczeŕ khodzi po puczu?

O złyscha a hladaj na dziwy a skutki,
Kiž Bóh zam s mozu czinił je!
Te sjewja tebi, so Wón je zamlutki
Tón Knjes na zwěcze, cłowjecze!
Wón je, Wón je twój Wóczez, je mudrosćz a hnada,
Wón twojoh' zboża skała je!
Po nim njech wutroba twoja zej žada,
S nim zbózny zy do wěcznosćze!

K Hindenburgowym zmjertninam.

Nam zo zda, so njemóze lěpje a rjeńscho zmjertniny wulkeho wólneho marschalla v. Hindenburg, kotryž 2. auguśta 1934 wumrě, wopominacz, hacz hdyž zo zobu wo to staramy, so scżěhowaza powěsćz wo jeho poślednich hodzinach do wschěch domow zyłeho luda pschińdże. Měnimy, so s tym s dobom zyłemu ludej runje nětko najwažnischu złužbu wopokasamy.

Naspomnjene rynczki je „Der Deutsche Bibeltag" dostał wot profesora dra. Sauerbrucha, kotryž je změł półneho marschalla w poślednich dnjach sewńskeho žiwjenja hladacz. Tute rynczki je tohodla tez jakske wozadne kopjeńko wosjewiło, so by je tak we wozadach a domach rosschěriło a pohnuło, wopominacz runje w tutych dnjach, schtó poprawom je półny marschall był a koho je zyły lud s nim shubił a kak měł wón jeho najlěpje wopominacz.

Profesor dr. Sauerbruch, kotryž je změł 3. julija zwoje 60. narodniny zwjeczicz, pische tak — a my podamy tu Hindenburgowe złowa njepschełożene, so njeby zo niczo kharakteristiske shubiło a so bychu wone njepośrědnje ke kóždemu rěczałe:

„Ssrjedu to bě, 1. awgusta, popołdnju. Ja běch w spańskej jstwje generalneho półneho marschalla, kotryž we łożu leżesche a kotryž mějesche rad, so běch pschi nim, tez, hdyž mje njeby trjebał. Półny marschall bě dołho mjelczał, kaž wón to rad czinjesche. Njezmědzachmy jeho w tym molicz, a tuž zedzach ja mjelczo pschi woknje, hladajo do sahrody, na kotruž zo pomałku wjeczorne zwěrki slěhowachu. Nadobo sawoła marschall: „Sauerbruch, sind Sie noch da?"

Jako zo ja k łožu zydnych a wopraschach, hacz ma wobczežnosćze, hladasche stary knjes dołho na mnje a rjekny: „Sauerbruch, Sie haben mir immer die volle Wahrheit gesagt, Sie werden es auch jetzt tun. Ist Freund Hein bereits im Schloß und wartet?"

Mi bu jara czežko wotmołwicz. Ja wsach jeho ruku a rjeknych: „Ně, knjes półny marschallo! Ale wón khodzi wokoło doma!"

Hindenburg mjelczesche khwilku, potom rjekny: „Ich danke Ihnen, Sauerbruch. **Und nun will ich mit meinem Herrn dort oben"** — pschi tym pokasa k njebjezam — **„Rücksprache nehmen".**

Ja postanych, so bych s czicha se jstwy schoł, tola Hindenburg rjekny: „Nein, Sauerbruch! Sie können ruhig bleiben, **wenn ich ein wenig in der Bibel lese".**

Chzych na to woknowy sawěschk precz sczahnycz, so by zwětlischo było; tola półny marschall rjekny: „Lassen Sie es nur so, Sauerbruch! **Was ich lesen will, weiß ich ja auswendig seit langer Zeit!"**

Stary knjes wsa zwój Nowy sakoń, kotryž stajnje na jeho nóznym blidku leżesche, pytasche w nim a czitasche potom s czichim, scheptatym hłozom znadź schtwórcz hodziny dołho. Na to połoži knihi sazo na jich městno a sawoła mje k zebi k łožu a rjekny: „Und nun, Sauerbruch, sagen Sie Freund Hein, er kann ins Zimmer kommen!" — Nasajtra bě generalny półny marschall morwy." —

Schto chzyli hischcze k tomu pschistajicz? To je najrjeńscha wopominańska rěcz sa tuteho kschesczana a sa tutoho wojaka — sa tuteho kschesczana němskeho luda a sa tuteho wojaka němskeho luda, haj, mózemy směrom prajicz, dokelž s połnym prawom: sa tuteho wulkeho kschesczijana a sa tuteho wulkeho wojaka němskeho luda. A ta wuczba tuteho wumrěcza a toho žiwjenja, kotrez zo sa tutu semju s tutym wumrěczom skónczi, je ta: Wy budzecze tez wulzy, hdyž budzecze w žiwjenju tak wulzy kschesczijenjo a wy budzecze potom tez w mrěczu tak wulzy!

Tuta wuczba steji pak runje nětkle, hdyž prěni ras zmjertniny tuteho wulkeho zwjeczimy, dorasnje pschecziwo staremu tak a hinak pschezo sazo wobnowjenemu a wospjetowanemu mudrowanju cłowjeskemu: „We mrěczu njepomha niczo złowo Božeho Pizma, njepomha niczo złowo katechisma. Cłowjek ma zo jako cłowjek wopokasacz. Krej pokaże, schto wona je!"

Běda cłowjekej, běda ludu, kiž zo sa žiwjenje a wumrěcze na tajke wuplody cłowjeskeho mudrowanja załoži! A wěcznosćz, hdze wostanje wona? — To je tórne praschenje! Wěcznosćz tu je a bě a wona budze! Hdze pak wostanje tajki mudrowacžk a tón, kotryž s nim niz mudrischi we wěcznosczi? nětkle, hdyž mamy s dobom tez na wudyrjenje wulkeje wójny psched 21 létami spominacz, jako zwědzy jeho ducha a rasa wschitzy czi półnoscheri, kotsiž tam wonkach we wulkej wójnje mějachu tak, kaž jich marschall tu, Bibliju abo Nowy Testament k rukomaj, kotsiž wědzachu kaž półny marschall s hłowy złowa Biblije, kotrymž bě kaž jich półnemu marschallej troscht a pozylnjenja dobyczeŕka móz złowo Biblije, złowo katechisma, konfirmaziski spruch we wojowanju s pozledim njepschecželom, kotryž je zmjercz, — kotruž tu półny marschall mjenuje „Freund Hein", ju pschewinywschi prjedy hacz zo dozyła pschibliži, s mozu, kotraž s wyšoka

pschińdźe, niz ſ cźlowjeka, ſ mozu, kotraž wěcźna je a niz ſachodna, kaž wſcho tu na ſemi, też krej a cźěło je ſachodne.

So by lud tutu móz, kotraž ſ duchownej ßmjercźu hroſy, ſo by lud a tuž pſchedywſchěm jenotliwy, kóždy jenotliwy tutu duchownu ßmjercź, prjedy hacž ßo pſchibliži, pſchewinył, porasywſchi wſcho tajke antikhryſtowe ſpytowanje, kotreż ßo tu ras w tak hordej, ale pak tola jenoż pſchezo jenoż w cźlowſkej draſcźe bliži. Cźehodla? Skaſycź jenotliweho, ſkaſycź lud!

Jeſuß Khryſtuß je naß ſańdźenu njedźelu póßłał wſchěch, pſchipowědacź evangelij, prědowacź Khryſtußa. Schtóž w naſchim kraju by měnił, ſo to njepłaćźi němſkemu ludej a krajej, tón hladaj a poßłuchaj, kak tutón wulki mjes wulkimi němſkeho luda mrěje a też poßłuchaj a cźiń, ſchtoż wón ſ jenym ſe ßwojich poßlednich ßłowow kóždemu kaſa, — a kaſaſche ſ nowa ſ tajkim pſchihotom na wumrěcźe —: „Starajcźe ßo wo to, ſo budźe Němſkej Khryſtuß prědowany!“

Schtó je tón a kak wopomina tón pólneho marſchalla a kak cźeſćźi tón Hindenburga, wulkeho wjedníka we wójnje a po wójnje, kiž nětk poſběhnje ßwój hłóß pſchecźiwo njemu?

60. hłowna ſkhadźowanka.

We Laſu běchu hižo tydźeń do 28. julija ßerbſzy ſtudencźa ſhromadźeni, ſo bychu ßo roswucźowali a ſo bychu ßo ſ ludom ſeſnali. Ssobotu mějachu potom ßwoju hłownu ſhromadźiſnu, kotraž měješche pſchede wſchěm też hłownu ſkhadźowanku a ßerbſki wjecźor ſa hłowny dźeń, ſa njedźelu 28. julija pſchihotowacź. Njedźelu popołdnju potom też pſchikhadźachu pěſchi, ſ kołom, ſ autom Sserbjo ſ dala a ſ bliſka, ſ Pruſkeje a Sakſkeje. Dopołdnja běchu hižo Bukecźenjo ſ wulkim autom pſchijěli; woni dźěć běchu pſchecźelniwje ſa ßerbſki wjecźor hłowne dźěło pſchewſali. Sawod tuteje 60. hłowneje ſkhadźowanki bě wopominańſka ßwjatocźnoſcź pſchi pomniku naſcheho ßławneho ßerbſkeho pěßnjerja fararja Handrija Sejlerja, kotrehoż poſtawa tam ſ pomnika pſches torhoſchcźo do Laſa ſhladuje w kotrymž je wón 37 lět, wot 1835—1872, ſ fararjom był. „Hory módre, ja waß ſnaju“, ſaſpěwa Bukecźanſke ßerbſke towaŕſtwo a ſ rěcźnym khorom pſchednjeße ſtudentſtwo bažeń: „Sserbja wojujmy krucźe!“ Hłowny ſtarſchi, knjes Schewz, połoži po krótkej narěcźi, kotraž dźiwaſche na Handrija Sejlerjowe ſkutkowanje a na ważnoſcź tuteho dnja — 1835: 1935 pſched 100 lětami pſchińdźe Sejleŕ jako faraŕ do Laſa — rjany wěnz ſe ßeklu w ßerbſkich barbach k pomnikej. „Sswojemu wulkemu pěßnjerjej ßerbſke ſtudentſtwo 28. julija 1935“, ßu ßłowa wěnowanja na njej. Wjednik Domowiny — a tak ſ dobom wjednik Sserbow — knjes wucźeŕ Nedo wußławi ſ krótkimi jadriwymi ßłowami wótcźinu a fararja Sejlerja, kiž ma bycź nam pſchikład a pohonjeŕ, też cźinicź nětkle po heßłu, po kotrymž je ßo měł: „Ja ßym Sserb a tehodla dyrbju ßo jako ßerbſki intelligent ſ zyłymi ßwojimi mozami ſtajicź do ßłužby ßwojeho luda, njedźiwajo na to, hacž mam ſa to wocźakowacź dźak abo njedźak.“ Jeho ßerbſki pomnik, jemu wěnowany wot ßerbſkeho luda, ma tehodla też bycź a woſtacź ßerbſki. „A widźu=li ptacźatka cźahnycź“, je drje jedyn ſ najrjeńſchich Sejlerjowych ſpěwow; jeho prěnja a poßlednja ſtucźka ſtejitej na pomniku. Tuž bjes dźiwa, ſo tutej ſtucźzy wſchitzy hromadźe, ßwjatocźnoſcź kónczeſo, wuſpěwachmy. — W żurli ßo hnydom hłowna ſhromadźiſna tuteje 60. hłowneje ſkhadźowańki pſchiſamkny. Swjeßelaze bě, ſo bě ßo na nju hižo wjele Sserbow a Sserbowkow ſeſchło. Hłowny ſtarſchi, knjes Schewz, powita wſchěch wutrobnje a pſchecźita poſtrow knjeſa Marka Ssmolerja, kotryž je pſched 60 lětami ßerbſku ſkhadźowanku ßobu ſałożił. Hłowny pſchednoſchk poſkiczi nam knjes ſtud. theol. Fuhland. Rěcźeſche wo ßerbſkich pſchiſßłowach, pokaſujo nam jich ſtawiſnu, bohatoſcź, rjaſoncź, hłubokoſcź, khutnoſcź. Tuta macźiſna je tak wobſchěrna a ſdobom tak ważna, ſo ßo to wſdamy, jenoż ſ krótka wo tym rosprawjecź. Ssnadź budźe móżno, ſo tu ras něſchto wobſchěrnoſcźe woſjewimy. Hłowny ſtarſchi wupraji rěcźnikej dźak, kotryž jemu ſa tute dźěło ßłuſcha a woſjewi wuſbytk wólbow ſańdźeneje ßoboty. Nowy hłowny ſtarſchi je ſtud. theol. Fuhland z Koporc a podſtarſchi ſtudowazy Brěſan ſ Worklez; ſ redaktorom budźe ſtud. phil. Anton Nawka ſ Radworja, ſ pokładnikom kandidat wucźeŕſtwa Helmut Scholta, ſe ſapißowarjom ſtud. Hejduſchka ſ Njebjelcźiz. Narěcźe a rosmołwa ſcźěhowaſche. Mnoſy ßu rěcźeli wo nadawkach a pſchecźach, kotreż ma ßerbſki lud ſa ſtudentow, a wo druhim ważnym; też ſ pěßnju bu ſtudentam dobra rada pſchihłowana, kotruž hłowny ſtarſchi do praktiſkich namjetow liczeſche. Pſchedy wſchěm jimaſche ßo woßadny faraŕ, knjes faraŕ Malink ßłowa, ſo by ſtudentow a ſkhadźowanku witał do Laſa a jej ſdobom to a tamne dobre a ważne ßłowcźko prajił. A hiſchcźe jeneho ſ rěcźnikow chzemy woßebje naſpomnicź, dokelž měješche mnoheho, ſchtoż niz jenoż ſtudentow, ale zyły ßerbſki lud naſtupa, prajicź, knjeſa wucźerja Neda, wjednika Domowiny. Měješche ſkorźicź a pominacź a napominacź, pſchedy wſchěm pokaſacź, ſo mamy my Sserbja po woli a wuprajenju wjednika a kanzlera Adolfa Hitlera prawo, ſa kulturne žiwjenje naſcheho luda a ſa jeho ſdźerżenje dźěłacź. To je wjednikowa wola a tuž też nima nam tu nichtó druhi rěcźecź abo nam to ſadźěłacź. Tola to njech je doſcź ſ narěcźow, kotreż wukhadźachu wſchě ſ luboſcźe k ßerbſkemu ludej a ßerbſkemu ſtudentſtwu. Rěcźachu tola hiſchcźe: kk. faraŕ Kſchižan, Schewcźik, Skala, hudźbny direktor Krawz, Krjecźmaŕ, Wirth, Hajeſch, dr. Zyž a druſy. Ssebi ruku ſawdawſchi ſaſpěwachmy: „Bratrowſtwo ßej ſawdawamy“ a ſkónczichmy tak hłownu ſhromadźiſnu, tola niz bjes toho, ſo njeby hłowny ſtarſchi wſchěch pſcheproßył na ßerbſki wjecźor.

Na tutón ßo ſhromadźi nahladna ßyła luda, też němſkeho. Knjes kandidat Cźěßla ſwjeßeli wſchěch ſe wſchelakimi ſpěwami a knjes ſtud. Brěſan ſ pěßnju: „O mój luby ludo ßerbſki!“ Hłowny dźěl zyłeho wjecźora pak mějachu Bukecźenjo. Hrajachu nam wuſtojnje Wjelowu hru: „Wódny muż“. Jim ßłuſcha dźak wſchěch. Nadrobniſcho tu wo hrě a jeje wobßahu njemóżemy piſacź. Lubika je ßo jara ſ wobojim, ſchtoż radoſcźiwe a khutne w njej naſtupa. W pſcheſtawkach běſchtaj poręcźakoj kk. hłowny ſtarſchi a wucźeŕ Nedo, kotryž pſchede wſchěm też k němſkim wopytowarjam ßłowcźko rjekny. Pſchi wjeßołej ſabawje woſtachu młodźi a ſtari hiſchcźe dołho hromadźe. A je ßo jim lubiło, niz jeno na ſkhadźowanzy ßamej, ně, we Laſu dozyła. Ssmy tola też wſchitzy ßměli naſhonicź ßerbſku hoſpodliwoſcź, ſa kotruž ßo dźakujemy wſchěm najwutrobniſcho. Nochzemy njenaſpomnjene woſtajicź, ſo ßmy ßebi też, ſ pſchewodom knjeſa Hajeſcha, Las tróſchku wobhladali. Pobychmy w Božim domje, w kotrymž je Handrij Sejleŕ Bohu a woßadźe ßłużił a tehorunja na pohrjebniſchźach a tam też pſchi rowje, w kotrymž wotpocźuja ſeńſke ſawoſtańki tych ſchtyrjoch ßwójbnych, kotrychž pſched 6 lětami mordaŕſka ruka mori. S rjaneje ßerbſkeje hole ßo domojwrócźiwſchi k horam ſtrowimy hiſchcźe ras Las a Laſowſku woßadu, pſchedy wſchěm wſchě hoſpodliwe domy.

Němske evangelske wožady w Ssowjetruskej.

Něhdy bě dźěło němskeje evangelskeje zyrkwje w Ruskej wulke a rjane. Nětkle žu jeho sbytki jenož jara žnadne. W Leningradźe žu wschě evangelske Bože domy sawrjene, jenož jedyn niz. Tutón — a to je spodźiwne — spěchuje tak rjez žowjetwyschnosćz.

Jenož někotsi němszy evangelizy duchowni tam hischće žu, kiž hischće njejžu sajeczi abo wuhnaczi. Woni dokonjeja žwěru žwoje cźežke dźěło, widźa pak, so budże tež jim bórsy snjemóžnjene, dale dźěłacz. Tola, dołhoż někak móžno, chzeja žwěru wutracz na tutym tak wohroženym polu evangelskeje zyrkwje.

Kak dołho hischće? Abo pscheměnja žo wobstejnosće w Ssowjetruskej prjedy, hacž tam poždlednjeho němskeho evangelskeho duchowneho wucźerja?

Luther.

Kaž sa naž a sa nasch cźaž pišane je, we wjaz hacž jenym smyšlu Lutherowe žłowo, kotrež praji:

„Bóh je naž stworił bjes naž s luteje hnady; bjes nascheje sašłužby dźerži a žiwi naž wón tež a dari njebježa s luteje hnady darmo Khrystuža dla nam, kiž my do njeho wěrimy.“

Snamjenja cźaża.

We wulkoměscze Němskeje bu wulke bokšowanje pschisjewjene. W rumnosczi, kotraž ma sa wjele tyžaz pschihladowarjow městno, płaczeše najtuńsche městno 5 hriwnow.

5 hriwnow: sa to dostanjesch 10 pokrutow khlěba, a schto wscho njedostanjesch hewak sa 5 hriwnow, tež hdyž žebi na knihi myšlisch, nowe abo w knihownjach požczene, abo tež na wopyt dobreho dźiwadła abo na druhe.

Hdyž wscho tole ważisch, njeje to jara njeruna waha? Ale to samołwjenje sa to, hacž pschi tajkej wasy žo tola sa tajki wudawk rosžudźisch, ma tón, kiž jón sapłacźi.

Zyrkej a stat.

Do žerbskich wožadow žměmy tu wjeżołu powěscz dacz, so staj dwaj žerbskaj bohošłowzaj žwoje prěnje theologiske pruhowanje w Lipsku derje wobstałoj. Staj to kk. cand. theol Schołta s Drježdźan a cand. theol. Wirth s Rakez. Pschejemy jimaj wjele sboża a wjeżelimy žo s naschimi wožadami, so maja dobry wuhlad sa pschichod. Je dźě tola tak, so nětkle pschede wschěm tsi fary na duchowneho cźakaja. Ssu to: Hodźij, Minakał a Budyschink. S Božej pomozu žo smóžni, so tak městna sažo žwojeho duschepastyrja dostanu. Runje nasch cźaž žebi žada, so by kóžda wožada po zyłym kraju měła žwojeho duchowneho.

W Iriskej žu wojowanja mjes Katolikami a protestantami wudyriłe. Pschi sražnjach pschecźiwnokow buchu žamo někotsi morjeni. Tute njewschědne podeńdźenja maja w Iriskej žwoje wožebite pschicźiny, kotrež se sańdźenych lětstotkow pokhadźeja a žo hodża jenož w tutym swisku srosumicz a wujažnicz. Pschi składnosczi podamy tu něschto dróbnische wo tym. Tsi schtwórcze iriskeho wobydlerstwa žu romskokatolske, tamny dźěl žłuscha do wschelakich protestantskich zyrkwjow.

W Jerusalemje bě „žwjaty žynod“ orthodoxneje zyrkwje shromadźeny. Tutón wuswoli dotalneho Jordanskeho arzybiskopa sa Jerusalemskeho patriarcha. Jerusalem bě wot lěta 1931 žem bjes patriarcha.

Na index, to je na sapiš sa katolikow sakasanych knihi, buchu po poručznosczi bamža, Rosenbergowe knihi: „An die Dunkelmänner dieser Zeit“ stajene. W tych bě žo Rosenberg pschecźiwo tym katolskim duchownym wobrocził, kotsiž žu pschecźiwo jeho kniham „Mythus“ pišali a knihi wudali.

Se Sserbow a s daloka.

Do Wojerez žmy wschitzy pscheprosceni njedźelu 18. awgusta. Nascha „Domowina“, kotraž wschě žerbske towarstwa a sjednocźenstwa w žebi sjednocźi, wuhotuje tam žwój tulětny sjězd. Schtóž je loni w Radworju był abo schtóž je něschto wo tym žłyschał, kak rjenje je tam było, kajke žły luda tam na kopizy a kelko rjaneje žerbskeje narodneje drasty a kelko sajimaweho se žiwjenja Sserbow, tón žo dźenża hižo hotuje do Wojerez!

S **Wukrancźiz.** Woženbity dźeń bě sańdźena njedźela sa naschu wožadu. Poženwjecźichmy žwoje nowe byrgle abo pischczele, kaž tež prajimy. Nasche stare byrgle běchu dožłužiłe. 1869 bě žebi je nascha wožada do žwojeho Božeho domu natwariła. Nětk je je twarz byrglow Julius Röhle se Schönberga pschetwarił a dospołnje wobnowił, so móžemy prajicz, so mamy nowe byrgle. Tydźeńje dołho wschak je tute dźěło trało, ale nětk je s Božej pomozu dokonjane a je žo mischtrej Röhli, kotryž je, kaž wožadny farar w žwojej rěczi naspomni, hižo 81 lět stary, derje radźiło. Tute 1869 postajene pischczele pak njejžu nasche prěnje. Jako psched něhdże 90 lětami nascha wožada nasta — a wo tym je kopjeńko „Pomhaj Bóh“ w žwojim cźažu nadrobnje rosprajało — kupichu žebi sa žwoju modleńsku městnoscz w Dubach w lěcze 1843 trjebane pischczele w Khołmzu. Dachu sa nje 40 toleŕ. Tute žu potom 1846 tež do noweje zyrkwje stajili a wone žu wožadże hacž do lěta 1869 pschi wschěch nutrnosczach žłużiłe. Njech nětk s nowymi pischczelemi wožada sanoschuje nowe a stare kěrlusche s hłožom a s wutrobu wobnowjeneje, seżylnjeneje wěry Bohu k cześczi, cźłowjekam žohnowanju.

Posawnistojo Sakskeje směja, kaž je nětk s nowa postajene, žwój tulětny sjězd 1. septembra, a to w Kamjenizy.

65 lět w žłužbje swonkowneho mižionstwa w Afriziy bě mižionar W. Eich, kotryž je nětk w afrikanskim měscze Swakopmund 85 lět stary wumrěł. W lěcze 1870 wupóžła jeho Rheinske mižionstwo do Afriki. Tam je nětk tež w tak wyžokich lětach žwoje žiwjenje a žwoje žłuženje dokonjał.

Na pucz.

„Starajcze žo wo to, so budże Němskej Khrystuž prědowany!“ von Hindenburg.

Listowanje. Kn. L.: Wutrobny dźak. Nadźijomnje mějeschcze wjele wjeżela! Wjele dobreho. Redaktor. — Sa 8. po Tr.: K. w N. — Sa 9. po Tr.: M. w B. — Sa 10. po Tr.: B. . z w B.

Samołwity redaktor farar Wyrgacz w Nožaczizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnosczi krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěscźernje w Drježdźanach wot Hłowneje žerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcz „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadża kóždu žobotu a płaczi schtwórcźetnje 108 pjenjezkow

Čžišło 32

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 11. auguſta 1935 Bautzen

8. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Jandźel teho Knjeſa rěčžeſche k Filipej a dźeſche: Stań a bźi k połdnju na drohu, kotraž wjedźe wot Jeruſalema do Gazy, kotraž puſta je. A wón ſtany a dźěſche. A hlaj, muž ſ Muriſkeje, komorniza mózny teje kraloweje Kandazeß we Muriſkej, kotryž běſche na wſchitke jeje ſchazy poſtajeny, tón běſche pſchiſchoł do Jeruſalema, ſo by ßo k Bohu modlił. A wróćźi ßo ſaßo dom a ßedźeſche na ßwojim wozu a laſowaſche profetu Jeſajaßa. Tón duch pak dźeſche k Filipej: Dźi a pſchiſtup k temu wozej. Duž pſchiběža Filip a ßłyſcheſche, ſo wón profetu Jeſajaßa laſowaſche, a dźeſche: Sroſumiſch też, ſchtoż laſujeſch? Wón pak dźeſche: Kak móžu ſroſumicź, hdyž mi to nichtó njewułoži? A naproßy Filipa, ſo by na wós ſtupił a ßo k njemu ßydnył. Měſto pak teho pißma, kotreż wón laſowaſche, běſche to: Wón je jako wowza k rěſanju pſchiwjedźeny, a jako jehnjo němy je pſched tym, kotryž jo ſtiha, tak wón ßwój ert njeje wotewrił. W jeho ponižnoſczi je jeho ßud powyſcheny. Schtó budźe pak jeho žiwjenja dołhoſcź wupowjedacź? Pſchetoż jeho žiwjenje je wot ſemje prjecź wſate. Duž wotmołwi tón komornik Filipej a dźeſche: Proſchu cźe, wot koho rěcźi to tón profeta? wot ßebje ßameho abo wot někoho druheho? Filip pak wotewri ßwój ert a počža wot teho ßameho pißma rěčžecź a prědowaſche jemu to evangelion wot Jeſuſa. A jako nětk po dróſy cźehnjechu a pſchińdźechu k jenej wodźe, tuž dźeſche tón komornik: Hlaj woda, ſchto ſadźěła, ſo njebych kſchcźeny był? Filip pak dźeſche: Je-li ſo wěriſch ſ zyłej wutrobu, dha móže ßo drje ſtacź. A wón wotmołwi a dźeſche: Ja wěrju, ſo Jeſuß Khryſtuß je Boži ßyn. A kaſaſche, ſo by wós ſtejo woſtał a ſtupiſchtaj wobaj dele do wody, Filip a komornik, a wón jeho kſchcźiſche. A jako ſ wody běſchtaj wuſtupiłoj, hrabny tón Duch teho Knjeſa Filipa prjecź, a tón komornik jeho wjazy njewohlada. Wón pak po ßwojej dróſy ſ wjeßełoſczu cźehnjeſche. Jap. ſk. 8, 26—39.

Nam derje ſnaty wobras też dźenßa. Kak huſto w żeleſnizy tajkeho wohladamy, kiž w nowinach, w cźaßopißu abo w knihy cźita. To ßo ſa naß ßamo wot ßo ſroſumi, ſo na dołhim puczu ßej cźaß ſ cźitanjom pſchikrócźimy.

Nětk pak ßmy wſchitzy hiſchcźe w druhej myßli duzy po puczu. Naſche ſpěwańſke wo tym tu a tam ſaſpěwaju. „K njebjeßam cźěr naſcha dźe, hoſcźo jenož tu bycź chzemy.“ Naſche žiwjenje puczowanje. To wabi, ſo na ſałožku naſcheho teksta ßo praſchamy: Schto drje mamy na puczowanju pſches žiwjenje jako to najlěpſche cźitacź? Naſch tekſt nam pokaže: Boże ßłowo!

Cźitaſch to? Schto dha hewak na ßwojim žiwjeńſkim puczowanju cźitaſch? To njeje žane pódlańſke, to je ßmjercź ważne praſchenje. Snaju ßłowo: Praj mi, ſ kim wobkhadźeſch, a chzu tebi prajicź, ſchtó ßy. Tak móže ßo też rjez: Praj mi, ſchto cźitaſch, a chzu cźi prajicź, ſchto ſ tebje budźe. To, ſchtoż cźitamy, ma mózny wliw na naſche myßlenje a cźucźe a chzycźe. Tuteho wliwa ßo nichtó njemóże ſminycź. Wſcho, ſchtoż naſhoniſch, widźiſch, cźitaſch, ßo do twojeje duſche ſaryje a tam wobkhowa. Kajke to khutne ſamołwjenje ſa naß! Hacź ßej na to njechamy ras wobhladacź, ſchto cźitamy, hacź je ſa naſchu duſchu woprawdźe dobre a wužitne, abo hacź ju ſwjerſchnu ſcźini, ßnadnu jej ſchkodu naczini? My njedyrbjeli wſchitko, ſchtoż nam do rukow pſchińdźe, cźitacź, ale wubjeracź. Hacź chzemy abo njechamy: ſchtoż cźitamy, to pomałku, ale wěſcźe na naſchej duſchi dźěła a ju twori.

Dokelž ßo pak runje wo naſchu, ſa wěcźnoſcź powołanu duſchu jedna, dyrbimy jej to najlěpſche jenož poſkicźicź. Najlěpſchi wodźeŕ pak ſa puczowanje pſches žiwjenje je biblija. W njej komornik cźitaſche, w njej mamy też my cźitacź. My

husto cžujemy, so mamy tak mało podpjery a mozy, so žmy bjes troschta a wokschewjenja. Dźiwasch žo teho? Slicž tola ras wschě te mjeńschiny wob dźeń, w kotrychž w Božim žłowje cžitasch. Khwile nimasch? Ale tu masch tola sa nowiny, a sa žužodźinu, s njej wo lubym bližschim réczecž! Jene žłowo s Božeho žłowa snajmjeńscha mohł kóždy dźeń žobu do žwojeho dźěła wsacž. Bibliski pucžnik płaczi sa zyłe lěto 15 pjenježkow, kschesczańska wottorhanska protyka 90 pjenježkow. To cžitaj s twojimi domjazymi a wěr, w tym leži žohnowanje. Tole žohnowanje cžujesch na měrje w tebi w twojej žwójbje.

Wužiwaj ju pak prawje. Filip žo komornika praschi: Srosumisch też, schtož cžitasch? Tak móhli žo někotreho cžitarja w bibliji praschecž. Abo wjele bóle: Jich wjele skorža, so bibliju cžežzy srosumja. Sdźěla to na tym leži, so je nascha biblija pscheložowanje, wjazy hacž 200 lět stara, a ma tu a tam stare žłowo, kiž nasch Bohužel se žwojej maczeŕnej rěczu husto tak slě wobkhadźazy žerbski lud wjazy njerosumi. Ale hdyž tudy žwěru kóždy dźeń cžitasch, tebi tu srosumjenje roscže.

Wjele wjetsche wobcžežnoscže žu druhe: So chzesch bibliju cžitacž, kaž kóždu druhu knihu. Biblija pak žo cži jenož wottamka, hdyž ju cžitasch wot jejneho žrjedźischcža žem, wot Khrystuža a jeho kschiža a horjestacža. Dokelž žo to husto njecžini, tehodla dźenža telko wopacžneho srosumjenja a měnjenja wo bibliji. Wot Khrystuža prawe žwětko na stary sakoń pada, kiž nam njecha jenož bycž mózny wocžehnjeć na nascheho wumóžnika, wot jeho też prawe žwětko na nowy sakoń. Hdyž bibliju tak wobhladasch, też jenu powěscž srosumisch, kotruž je ras wucženy pschirodospytnik tak wopisał: Ja žym wjele wunamakał. Moje najwjetsche wunamakanje pak je, so žym wulki hrěschnik a so je Jesuš hischcže wjetschi Sbóžnik.

S tym je prajene, kak mamy bibliju wužiwacž: So žebi pschezo psched wocži dźeržimy, so je sa tebje a sa mnje pišana. Sawěscže, wón njeješesche nasche — to rěka: twoje a moje — khoroscže a nałoži žebi nasche — to žu twoje a moje — boloscže. To khłostanje leži na nim, so bychmy my — ty a ja — měr měli, a psches jeho rany žmy my, — ty a ja — sahojeni. Kaž je Luther na tak mischtrske waschnje wěrywusnacže wukładował, hdyž pschezo sažo pokasa, so ja tón žym, so t y tón žy, kotrehož je Bóh tón Knjes stworił, kotrehož sdźerži, so je Khrystuš twój a mój Knjes, kiž je tebje a mje wumohł, so by ty a ja jeho był pod nim žiwy jemu žłužił. Boże žłowo k tebi rěcži. Tebje Bóh tón Knjes měni, hdyž tam steji: Ja žym tón wschehomózny Bóh, khodź pschede mnu a budź fromny. K tebi wón rěcži: Njeboj žo, ja žym cže wumohł! Hdyž hłóš Boži se žwjateho pišma žłyschisch, potom też srosumisch, schtož cžitasch.

K prawemu srosumjenju pak potom hakle dóńdźesch, hdyž po tym, schtož žy srosumił, też žy žiwy. S cžehož skutk njewuroscže, to niczo hódne njeje. W naschim tekscže je skutk kschcženiza. Komornik žej wěz dołho njepschemyšli, ju njewotstorkowasche, ale da žo kschcžicž. Hakle psches cžinjenje wot naš pósnateje Božeje wole dźemy wot jeneje jažnoscže k pschezo wjetschej. Hewak nasche srosumjenje w cžucžu abo w rosumje tcžaze wostanje, dyrbi pak do wole žo pschedobycž, so by skutk było.

Kajki skutk? Tón je žadanje, kiž Bóh tón Knjes psches žwoje žłowo w twojim žamžnym žiwjenju, w twojim domje, w twojim wobkhadźe, w twojim dźěle kóždy dźeń a kóždu hodźinku tebi postaji. Wón žebi wot tebje žada, so žo žam wobknježisch, so žo žam saprěwasch, so žy žiwy w mozy a pózcžiwoscži. So stajnje na to myślisch, kelko je žo to jene žadało, so bu ty wumóžene dźěcžo Boże. So pschi wschěm, schtož cžinisch, teho wědomny wostanjesch, so žy psched Bohom njewužitny wotroczk. Wón žej wot tebje žada, so w cžežkich dnjach njemorkotasch a w sbožu jeho njesabudźesch. Wón žej žada, so žo wschudźom a pschezo jako kschesczan pokasasch. Wón dawa tebi kóždy dźeńa kóždu hodźinu nadawki, na kotrychž masch žo wuspytacž, a hdyž žo cži tajki nadawk ras njeradźi, potom twoja njemóz cže sažo k žórku pokaže, hdźež nadeńdźesch wodawanje a móz k nowym skutkam: k Božemu žłowu.

Tak nam budże žłowo Boże prawy wjednik na pucžu žiwjenja. Wo komorniku rěka: Wón po žwojej dróšy s wježeloscžu cžehnjesche. Też my po žwojej dróšy s wježeloscžu pocžehnjemy, je-li so duzy po pucžu cžitamy, schtož mamy w bibliji, srosumimy, schtož cžitamy, a po tym, schtož srosumimy, žiwi žmy.

Žně lěta 1935.

„O Knježe Božo na njebju,
my žmy to sažłužili,
so njepłódnoscž je na polu;
žmy s hrěchom nacžinili,
so s ludźimi skót srudźbu ma.
Hdyž samknjesch žwoje njebježa,
wscho dyrbi hłodu wumrjecž."

Tak žu něhdy spěwali w 16. lětstotku s wulkeje nuzy. Tak žu spěwali! A žu kónczeli žwój spěw a žwoju modlitwu:

„Ty, Knježe, wschehomózny žy!
My na Tebje žo spuschczamy!
Ach wužłyschi naschu próstwu."

My pschi tutym starym kěrluschu najprjedy wusnajemy, so nascha nusa pschi wschej žuchocže tu we Łužizy, też w tych dźělach, kotrež najmjenje deschczika dostachu, njeje tak wulka kaž je tehdy była, hdyž tutón kěrlusch nusa saspěwa, a kaž je było po tym dys a dys we Łužizy. Pschehrěschili žo tola bychmy lětža, bychmy-li chzyli prajicž a skoržicž:

„So njepłódnoscž je na polu."

Abo njeběchu žitne žně rjane, sdźěla jara rjane? Kak wjele bóle dyrbimy my to hotowi bycž, žobu sanjescž a spěwacž: „My na Tebje žo spuschczamy."

Spuschczamy my žo pak na Boha a pokažemy to s tym pschedewschěm, so płaczi też kónczazy ryncžk kěrluscha — 583:

„Ach wužłyschi naschu próstwu"?

Ssu tu próstwy nascheho erta a nascheje wutroby, so móhł je Bóh tón Knjes wužłyschecž? T. r. modlimy my žo, modlimy my žo, abo měnimy my, so žmy my, dokelž kschesczijenjo rěkamy, tak rjez najeńkojo wscheje pomozy, wscheho dobreho poradźenja, měnjo, so ma nam tajke wschitko pschipadnycž? Niz tak! Runje kschesczijan tola wusnawa: „A to wschitko cžini wón se žameje wótzowskeje, bójskeje dobroty a žmilnoscže, bjese wscheje mojeje sažłužby a dostojnoscže." A runje kschesczijan žo, hdyž kschesczijan je a dokelž kschesczijan je, modli, modli wschědnje, kaž Jesuš Khrystuš žebi žada: „nasch wschědny khlěb daj nam dźenža." A to niz jeno wo wschědny khlěb a wschědneho khlěba dla! Ně žwojeho kschesczijanstwa dla, t. r. dokelž dźěcžo Boha Wótza je. A dźěcžo rěcži s nanom, dokelž to hinak bycž nje-

móże. A kschesczijan rěczi tak ſ njebjeſkim Wótzom naſtajnje, tak rano, tak wjaczor, tak do dźěła, tak po dźěle, tak pſchi dźěle, tak huſto a hdźežkuli ma dźěczo něſchto prajicź, a tak huſto a hdźežkuli dźěczo ßłyſchi Wótza rěczo. A tak kſcheſczijan rěczi ſ Bohom Wótzom, hdyž ßo ſa blido ßyda a hdy żwot blida dźe. Hdyž ßu tehdy ſpěwali:

„O Knjeże Bożo na njebju!“

ßu zyle wěſcże we wſchěch domach ſpěwali blidowe paczerje! A nětkle! Hdże ſpěwaja ßo blidowe paczerje? A czehodla ßo njeſpěwaja wſchudźom tam, hdźež ßo njeſpěwaja? Ssu němi? Nimaja khwile? Hanibuja ßo? Boja ßo? Abo, czehodla po prawom njeſpěwaja? Hdźež ſtaj nan a macź ſaſtałoj blidowe paczerje ſpěwacź dźěczi dla, ſtaj pſched Bohom ſhubiłoj prawo a mjeno kſcheſczijanſkeju ſtarſcheju. A hdźež ſtaj hoſpodař a hoſpoſa ſaſtałoj blidowe paczerje ſpěwacź ßłużownych dla, ſtaj ſanjechałoj prawo a mjeno kſcheſczijanſkeju hoſpodarjow. A hdyž ßo nětkle telko ſkorži dla czeledże, ßu to, na czoż ßo ſkorži, ßobu ſawinowali hoſpodarjo a hoſpoſy, ſ tym, ſo ßo hanibowachu abo bojachu bycź kſcheſczijanſzy hoſpodarjo ſa blidom a kſcheſczijanſzy hoſpodarjo a dowěrnizy Boži niz jeno pſchi dźěle, ale też pſchi woſpoczinku njedźelſki dźeń a wjeczor.

„My ſpóſnawamy ßwoju ſtóſcź,
Ty chzyk ju hnadnje wodacź.“

Tak ßu tehdy w dawnym czaßu ſpěwali. Tak ma ßo naſch czaß, t. r. ludźo naſcheho czaßa modlicź, a tak ßo też tón modli, kiž wě, ſchto modlitwa je, kiž jenoż wo modlitwje a ſa modlenje tehodla njerěczi, dokelž to też druſy czinja, kiž na modlitwu jenoż njepſchińdże, dokelž jeho nuſa ſ kſchudom temu honi. „Ow, ſchkleńza hiſchcże bóle na rjane dźe!“ runje něchtó prajeſche, na ſchkleńzu pohladawſchi.

„Njeje ſa deſchcź żana rada?“

Tuto ſtyſkne praſchenje druheho ſtareho kěrluſcha pſchińdże czi pſchi tym. Ale hdyž też tutón czitaſch a ſpěwaſch, dyrbiſch ſaßo prajicź: „Naſcha nuſa niz tak wulka, niz tak hobrſka, kaž je dyrbjała ta bycź, ſ kotrejež ßu ras ratarjo ſpěwali“ — 584 —:

„Wótcże, ßy Ty ſ deſchcźnej wodu
ſabył ſemju wobkrjepicź?
Njewidźiſch Ty traſchnu ſchkodu,
kiž naß móże potrjechicź,
hdyž nam żana mróczałka
krjepki deſchcża njedawa?
Hdże je ßlub Twój, hdże je hnada?
Njeje ſa deſchcź żana rada?

Wſchitko ſteji wupražene
na horach a we lěßach,
wſchudźom wſcho je wuhorjene
na łukach a we holach.“

Jako pſched 21 lětami wójna naß traſcheſche ſe ßwojej nuſu, pſchińdźechu woßadni, pſchińdźechu woßebje ratarjo k fararjam, ſo bychu modleńſke hodźiny měli w Božim domje a też na wßach hewak. Woni pſchińdźechu tehdy nuſy dla a wěry dla. A nětkle? Hdy byſchtej tu nuſa a wěra bykej, bychu też pſchiſchli, — bychu ſnajmjeńſcha pſchiſchli njedźelu, ſhromadnje Bohu ßłużicź a ßo modlicź, pſchetoż, bychu wjedźeli, ſo płaczi:

„Hdyž je próſtwa jeniczka,
ſ wěru wuſpěwana,
Bohu Knjeſej ſpodobna,
kajka móz — dźeń a nóz,
hdyž nětk wſchitzy rjenje
proſcha w Božim mjenje!“

Wójna trajeſche dołho — a modlerjo wuſtachu a modlitwy wuwoſtachu. Runje pſched lětom dopomni pólny biſkop D. Doſtmann tam w Tannenbergſkim pomniku pſchi kaſchczu Hindenburgowym zyły lud a kraj na to, ſchtož bě we wójnje Hindenburg do domiſny ſawołał: „Modlcże ßo! My ſacżuwamy, ſo ßo wjaz tak njemodlicże!“ Haj:

„O ty njeſpóſnata móz
w modlitwje nam data!“

Hindenburg mějeſche ſa ßwoje heßło a chzyſche, ſo by jo też kóżdy wojak měł: „Spěwaj a dźěkaj!“ A wón je jo żiwy był ßwěrny hacź do ßmjercże. A tohodla je ßebi wſchudźom ßwojeho Boha wěſty był. Cźitaj hiſchcże ras a cźitaj ſaß a ſaß, ſchtož naſche łopjeńko 4. auguſta, jeho wopominanje, pißaſche. Njemóżeſch to heßło doſcź a radoſcźiwje doſcź a khutnje doſcź cźitacź!

A dźimy a cźińmy tehorunjecża! Spěwajmy a dźěkajmy! Spěwajmy tak, — kaž je nichtón prajił, — jako njeby żane dźěło niczo pomhało a dźěkajmy tak, jako njeby żane ſpěwanje niczo pomhało! Tak wopominamy też tutoho wulkeho najdoſtojniſcho a tak ßmy też najlěpje wukonjerjo jeho teſtamentariſkeho ßłowa: „Starajcże ßo ſa to, ſo by Němſkej był Khryſtuß prědowany!“ Tak ßłużimy ßebi najlěpje a zyłemu ludej. A tak cźinimy po tym, ſchtož je wjednik a kanzler Adolf Hitler wuſnał, ſo wón cźini. Wón tola na to praſchenje: „Knjes kanzlero, ſ wotkel bjerjecże ßylnoſcź ſa te wulke dźěła w Němſkej?“ wotmołwi: „S Božeho ßłowa!“ A pſchi tym wucżeże ßwój Nowy Teſtament ſe ſaka. A tutón Nowy Teſtament ßwědczeſche wo tym, ſo kanzler jón huſto wużiwaſche. S tym je kanzler Adolf Hitler ſdobom ſe ßłowom a ſ pſchikładom wukładował tamny paragraf wo poſitiwnym kſcheſczijanſtwje, kotryž w jeho ſaßadach ſteji. Tuż budź wón nam też wjednik w tutym najwyſchſchim a najßwjecźiſchim! Tuż wſmimy Sſłowo Boże a bjermy ſ njeho mozy a ßylnoſcże, kotrež trjebamy, trjebamy też, ſo bychmy ßo nětkle w tych nuſach, kotrež naß ßu ſapſchijałe, móhli modlicź w duchu a woprawdże połni dowěry a nadźije. Haj:

„Ruzy ſtykuj k modlenju,
woßada, dźerż wěru!
Sswjecź ßej kóżdy wutrobu,
Bohu ßłużicź ßwěru.
Wſchědnje ty — nutrny
ſdychuj, proſch a ſpěwaj,
Bohu k cześczi dźěkaj.“

Biblija.

Bibliju ßu pſchełożili nětk też do rěcże, kotruż afrikanſzy burojo — Buren — tak mjes ßobu rěcża. Woni ju mjenuja „Afrikaanſch“ abo „Kapholländiſch“. Jich mnoho wuſtojnych a wucżenych je ſa tutón nětk dokonjany a cźiſchczany pſchełożk Biblije dźěkało, a to 10 lět dołho.

Kajka bě to radoſcź w Afriziy, jako ßo łódź ſ tutymi nowymi knihemi k brjohej bliżeſche. Mnoho woßadnych witaſche łódź ßwjedźeńſzy, a hnydom ßo roſdźělenje a roſeßłanje nowych knihi ſarjadowa. Njemóżachu tuto dźěło khwatniwje doſcź dokonjecź. Ale pſchi wſchěm wjeßelu a dźěle bě tola prěnja wěz, ſo woßebitu dźaknu Bożu ßłużbu wuhotowachu.

Sa krótki cżaß běchu 400 000 nowych Biblijow wudatych.

Kak ßu ßebi tola też Serbjo ßwoju Bibliju, ßwoju Bibliju w ßwojej maczerńej rěczi ważili! A kak ßebi ju nětkle waża, wo tym ßwědcża Biblije a blida, njedżele a wschědne dny a to, schtož nětk domy a wutroby a myßle pjelni, — ßwědcża Serbjo ßami ſ zylym ßwojim sadżerżenjom a ſe ßwojej Bibliju, njech tuta nětk w rukomaj abo niz, njech tuta na ßwójbnym blidże abo hewak něhdże.

Zyrkej a ſtat.

Minister Kerrl, kotryż ßo k evangelſkej wěrje wusnawa, je dostał wot kanzlera nadawk, rjadowacź a ſrjadowacź wschě zyrkwinſke praschenja a należenja. Na njeho pscheńdu ſ tym dżěła a nadawki, kotreż běchu hacź ßem pola wschelakich miniſterijow. Ssměmy tuż wocżakowacź, so też w zyrkwinſkich naležnoſczach nam bórsy doſrjadowanje pschińdże.

W **Iriſkej** widżimy nětkle wojowanja a podawki, pschi kotrymż ßo nam ſda, so ßmy hiſchcże w ßrjedżnym wěku, we kotrymż kſcheſcżijanſke wusnacża ſ brónju a ſ wohnjom pschecżiwo ßebi wojowachu. Hdyż też nětcżiſchi iriſzy Katolikojo a Proteſtantojo njeißu wjazy w ßrjedżnym wěku żiwi, pschicżiny tajkeho wojowanja pokhadżeja pak ſ dawnych cżaßow. Ssamo hanibowali ßo njeißu, Boże domy ſapalicź. Tak ßu na pſch. Katolikojo methodiſtiſku zyrkej w Boyle ſapalili. Běchu ju ſa to ſ benzinom poleli. Wohnjowa wobora pak woheń ſhascha. Methodiſtojo ßkuſcheja, każ drje je ſnate, ke proteſtantiſkemu wěrywusnacżu.

Se Sserbow a ſ daloka.

Saßo ßo Boži dom wotpalił. Domachpytana je woßada Wiki abo Petershain. Wutoru tydżenja połodnjo ßo brózeń bura Hoffmanna ſapali, drje ſ tym, ſo bě ßo ſeleny dżecżeł ſaparił. Brózeń ßo ſpali, dokelż bě ßo woheń hižo pschejara rosſchěrił, jako jón pytnychu. Wohnjowe wobory njemóżachu jemu wjaz dowobaracź, też niz tomu, so ſ wětrom ſlětowaze ſchkrě dalſchu brózeń ſapalichu, kotraż ßo tohorunja ſe żnjemi, kotreż běchu do njeje ſwoſyli, ſniczi. Wobory, — běchu też Khocżebus, Sły Komorow, Drjewk a Kalawa na pomoz ſwowali, — njemóżachu pschi wſchej wopornimoſczi a ſmużitoſczi tomu ſadżěłacź, a też niz tomu, so ßo też tſěcha Bożeho doma ſapali. Dołho njetrajeſche a wěża bě lute płomjenje a padże ſ wulkim wrjeſkotom na zyrkwinu tſěchu, kotruż pſcherasy. Bórsy ßo zyły Boži dom paleſche. Swony padżechu żahle dele a ſrudny poßledni ſynk a rosbite běchu. Wobory mějachu tu ſtraſchne dżěło woßebje dla padazych żehliwych rjadow. Pschi wſchěm ſtraſche je ßo pak poradżiło, ważne dokumenty a papjery ſ Bożeho domu wukhowacź. Dokelż wokolnym domam ſtrach rożeſche, poruczi wobora, je rumowacź. To ßo ſta. Tola woheń ßo dale wjazy njewupſcheſtrě. Boži deſchczik pſchińdże cżlowjekam na pomoz. Wjecżor bě woheń ſalaty a ſtrach wotſtronjeny. Schkoda pak, kotraż je naſtała, je jara wulka. — Njedyrbimy to do ßwojich wſchědnych modlitwow a próſtwow, mjes kotrymiż je nětkle tola prěnja ßobu nutrna modlitwa wo miły Boži deſchczik, wobſamknycź też wſchědnu modlitwu wo ſchkit ſa domy a ſtatoki a ſ tym też wo ſchkit ſa Boże domy? Dyrbimy. Cżinimy to też? A hdyż niz, cżehodla niz? Njemodlimy ßo ßnadź dożyła wſchědnje? A hdyż niz, cżehodla niz? — Haj, cżehodla niz? Njedajmy ßebi pokoja, doniż poßlednju pschicżinu njenamakamy ſa to, ſo ßo tak njemodlimy, ſo ßo wſchědnje njemodlimy, ſo na pſch. też njeſpěwamy blidowe paczerje! Njemolimy drje ßo, hdyż prajimy, ſo ßo pſchi tym wſchelakeho wukopa.

Do Wittenberga bě pſchiſchło 350 ſchwediſkich dżěcżi, wohladacź tuto narodne měſto Lutheroweje reformazije, ſa kotruż je ßławny ſchwediſki kral Guſtav Adolf wojował ßwěrny hacź do ßmjercże. S tutymi dżěcżimi pſchińdże jich runje telko němſkich dżěcżi, kotreż ſ nimi ßobu do Schwediſkeje na wuměnjenje jědu.

W **měſcże Bieberu** w Offenbachſkim wokrjeżu ßu nowy Boži dom natwarili, kotryż nětk „Lutherowu zyrkej“ mjenuja. Do njeje ßu ſtajili dwě wulkej poſtawje, — wjetſchej hacź żiwy cżłowjek — Luthera a Guſtav Adolfa. Tutej je nowej zyrkwi darił kanzler Adolf Hitler.

W Barlin-Hermsdorfje twarja nowy evangelſki Boži dom. Tutemu chżeja narjez „Hindenburg-Gedächtniskirche.“

Ssuchota też w Beßarabiſkej! A to tak tyſchna, ſo je tam żně ſniczíła. A ſchto ßu němſkoſakſzy wobydlerjo Ssedmohórſkeje cżinili? Woni ßu wobſamkli, wulki pomozny ſkutk, podpjeracź ßwojich němſkich bratrow Beßarabiſkeje.

Na żupny ſlět Domowiny do Wojerez!

Do rjada lětuſchich wulkich ßerbſkich ſarjadowanjow ßkuſcha ßobu na prěnim měſtnje żupny ſlět Domowiny njedżelu 18. auguſta we Wojerezach. Naſchi ßerbſzy bratſja w pruſkej Łużizy njemějachu lěta dołho żadyn ßerbſki ßwjedżeń. Hakle po pſchewrócże hibaju ßo pomałku ale wěſcże też w pruſkej Łużizy nowe mozy, nowe ruzy pſchimaju ßo gratu. Sserbſzy ſtudencża wuhotowachu loni hody Sslepjanam hodownu ſkhadżowanku, a hakle njedawno pſchebywachu zyły tydżeń we Łaſu. A wſchudżom ßwědcži żiwy ſajim, bohaty wopyt ſe ſtrony wobydleŕſtwa wo hłubokim żadanju ſa ßerbſkej kulturu. Nětko ßo zyła pruſka żupa Domowiny pod wjedniſtwom Wojerowſkeho ßerbſkeho towaŕſtwa na tamny ſjěſd hotuje. To nima jenoż bycź ſjěſd pruſkich Sserbow, ale wſchitzy chżemy ßebi tam dojěcź, ßo ſ nimi wjeßelicź a jim pokaſacź, ſo zyły ßerbſki ßebjewědomny lud ßebi jich dżěło waži, jich prózowanje a nowe hibanje ßobu njeße a podpjeruje. A bohaty programm tutoho dnja budże wěſcże kóżdeho wopytarja ſwjeßelicź a ſpokojicź. Wobdżělmy ßo hižo na ßerbſkej Bożej ßłużbje popołdnju w 1 hodżinje, wobhladajmy ßebi potom piſzany ßwjedżeńſki cżah, kiż ſměje wjazy dyżli 40 ſkupinow, wobdżělmy ßo pſchi ßwjatocżnoſczi na měſchczańſkim torhoſchczu, hdżeż ßo nowa khorhoj Wojerowſkeho ßerbſkeho towaŕſtwa poßwjeczi a pſchihladujmy potom na ßwjedżeńſkej łuzy ßerbſkej młodżinje, kotraż nam ßwoje rjane waſchnja pſchedwjedże. We Wojerezach chżemy ßo ſnowa wſchitzy cżucź jako zyłk, jako lud, chżemy bycź mjes ßobu. Wſchitzy tohodla poježdżemy do Wojerez!

Na pucź.

Bjes paczerjow k blidu a wot blida khodżicź, to rěka: po prawom do khlěwa ßkuſchecź. Sserbſke pſchißkowo.

Liſtowanje: Sa 9. po Tr.: M. w B. — Sa 10. po Tr. B..z w B. —

Hły redaktor farař Wyrgacź w Nołacżizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje we Drježdżanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cżiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcżſtnje 108 pjenjezkow.

Čžišło 33

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 18. auguſta 1935 Bautzen

9. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Sćenje ßwj. Lukaſcha 14, 25—33.

Wono ßo nejmóže huſto doſcź wuprajicź: Niz to a tamne, niz ſwonkowne wězy a wobkedźbowanje ßamo na ßebi dobrych waſchnjow a hajenje dobrych počinkow hižo kſchesćijana cźini, ale to, ſo ſa Jeſußom dźemy, ſo ßmy w jeho duchu žiwi a też po tutym duchu a w nim dźěłamy. Kak huſto je ßo to w běhu cźaßow wuprajalo a je wěſćze ßwoje płody njeßło! Ale wſchitko njeje ßo dawno hiſchćze ſ tym dozpiło. Cźehodla drje niz? Jena pſchicźina je wěſćze ta, ſo dźě njeje tak lohko, ſa Jeſußom hicź. A pſchezo wſchak ßo kóžda wěz po něcźim woſtaji, kiž bě cźežka a ßebi mozy abo pjenjeſy abo ſzyła wopory žadaſche. Abo pośpyty ßo cźinjachu, tajku wěz połóżecź. Tak bu też kſchesćijanſtwo ſwjeřſchniſche a ſwjeřſchniſche a ſ tym njepłódne, bu haniba, na kóždy pad to, ſchtoż po prawom njeßměło bycź. Knjes Jeſuß to doprědka widźeſche a wědźeſche, a tohodla buchu jeho žadanja tak krute, po měnjenju něſkotrehožkuli pſchepjate. Tak na pſchikład wón pſched tydźenjom nam prajeſche: Dźicźe nuts pſches cźěßne wrota, abo druhi ras: Schtóž njeje ſa mnje, zyle ſa mnje, tón je pſchecźiwo mi. A dźenßa je jeho ßłowo runje tak khutne. Napißmo, kotreż jemu damy: To lohko njej', jo kſcheſćan ßym, budźe ßnano prawe.

Lóžke njeje, ßo kſcheſćijan ſcźinicź. Ale kak nam je? Cźaßy ßu ßo pornjo tym, w kotrychž bě Jeſuß žiwy, jara pſcheměniłe, ſnajmjeńſcha pola naß a ſa naß. Pſchetoż pola naß je tola jara lóžke, ßo kſcheſćijan ſcźinicź. Dźenßa, hdyž ßu tola nimale wſchitzy, ſnajmjeńſcha po mjenje, kſcheſćijenjo, ßu też jich dźěćźi ſſcheſćijanſke, kaž ßo ßamo wot ßo roſumi. Wone wſchak ßu kſchcźene, a dźěćźo dacź wukſchcźicź, je tola ßnadna wěz, a k tomu też niczo njepłaćźi. Wěz je we porjedźe, kſcheſćijanſki cźłowjek je hotowy. Je-li trjeba, hodźi ßo to kóždy dźeń ſ kſchcźeńſkim wopißmom dopołaſacź. Wěſo kſchcźeniza dźěſćźa ſtarſchimaj a kmótram wěſte pſchißłuſchnoſcźe napołoži. Pſched wukſchcźenjom dźěſćźa ßo woni praſchachu: Chzecźe, ſo by ßo waſche dźěćźo też kſcheſćijanſzy wocźahnyło, dha rjekńcźe: Haj. Pſchetoż bjes tutoho ßlubjenja ßo žane dźěćźo njeßmě wukſchcźicź. A tele małe ßłowcźko haj je lohko prajene. Žiwjenje dale dźe, dźěćźo je wotroſtło, je do ſchule khodźiło a bórſy ſe ſchule póńdźe, wono ßame a jeho pſchiwuſni ßo dźiwaja, kak wulke hižo je, a kak rucźe je ßo cźaß minył. Dźěćźo ßo konfiměrje po tym, ſo je w ſchuli naboßne roswucźenje a pacźeŕſku wucźbu poměło. Sswjatocźna hodźinka tu je, wſcho móżne ßo cźini, ſo by dźěſćźu njeſapomnita woſtała, dźěćźo ßame khutnoſcź tutoho dnja ſacźuwa. Po nutrnych kěrluſchach a ßłowach ſcźěhuja tſi praſchenja, ſ kotrychž jene rěka: Lube dźěćźi, chzecźe ßo też khutnje prózowacź, ſa ßwojim Sbóźnikom hicź, a ſo byſchcźe to mohłe, wobſtajne bycź w modlitwje, ßo k Bożemu ßłowu a blidu měcź? Na tute a też tamnej druhej praſcheni dźěćźi wſchitke hromadu wotmołwja: Haj. Na to ßo wone konfirměruja, kſcheſćijan je hotowy. Swonkownje wěſćze. Bóh naß ſwarnuj, ſo bychmy ważnoſcź a rjanoſcź tuteje konfirmazijſkeje hodźiny pomjeńſcheli! Ale njeje raſnje nuſne, ſo ßo praſchamy: Schto potom a kak potom dale? Niczo abo jara mało ßo tola ſtawa, ſnajmjeńſcha huſto doſcź. Hižo bliżſche měßazy po konfirmaziji jo dopołaſuja, ſo ßo wjele njeſtawa a pſchichodne lěta to hiſchćze wjele bóle cźinja. Wěſo to njeje wſchudźom tak, ale tola jara huſto. Kaž bórſy rěka, woprawdźe ſa Jeſußom ßlědźicź, ßo pokaſuje, ſo to njeje tak jednore. Swonkownje ßo hižo žadnje doſcź dopjelnja, ſchtoż běſche ßlubjene, Boże ßłowo a Boże blido ßo njewužiwa. Dźiwacź wſchak ßo njechamy: Jeſuß wjele žada: zyłeho cźłowjeka, a to njeje lohko, tutoho jemu dacź. A tak něſkotryžkuli młody cźłowjek wo tym mało wě, ſo ma ßwoje žiwjenje Knjeſej wěnowacź, a hiſchćze mje-

nje, schto ßebi tajke wěnowanje žada. Jesuß wo mužu powěda ſ pschirunanjom, kiž chze wěžu natwaricź a nieje ßebi pschemyßlił, cźeho je k tomu trjeba, a tuž dale njemóże hacź na to, ſo je ſałoženje położił. Tuž ßo jemu ludźo ßměja. Wo twar ßo jedna pschi ßlědźenju ſa Jesußom, wo twar wěże, niz jenož wo twar jednoreje khěže. Wěża je wożebity, wyßoki, kóždemu widźomny a kóždeho do wyschinow pokaſowazy twar, kotryž chze tohodla wożebje pschemyßleny a krucźe ſałoženy bycź. Bjes pschirunanja to rěka: Schtóž chze ſa Jesußom hicź, tón ßo nad druhimi posběha, do ſjawnoſcźe ſtupa, a tohodla dyrbi wón hinaſchi bycź hacź druſy; ſchtož bě druhemu cźłowjekej móżne, to jemu njeßmě wjazy móżne bycź. Schtóž ſa to khrobłoſcźe nima, tón lěpje hakle njech njeſapocźnje. Pschetož ſapocźecź a potom niz wuwjeſcź chzycź abo móz, to ſahanibja cźłowjeka a też ßwjatu wěz, kotrejž chcyſche ßo wón wěnowacź. Druhe pschirunanje wo kralu, kotryž chzyſche do wójny hicź, je runje tak khutne. Běda jemu, jeli ſo ßebi njepſchemyßli, ſchto cźini. Wón móże niz jenož ßwój trón ſhubicź, ale też ßwój lud do wulkeho njeſboża pschinjeſcź. Pschikkadow ſa to je jich doſcź a nadoſcź. Saßo bjes pschirunanja: Schtóž chze ſa Jesußom hicź, do njepſchecźelow ſawadźi, a to móznych. Kſcheſcźijanſke žiwjenje nieje kahodne. Ja njeißym pschiſchoł, ſo bych měr pschinjeßł, ale mjecź, Jesuß praji. Schtóž ſ tym njeliczi abo ßo na to njepſchihotuje, lohzy doſcź podleži. A to je ſlě. Lóžke nieje, ßo kſcheſcźijan ſcźinicź.

Lóžke pak też njeje, kſcheſcźijan woſtacź. My wſchitzy na naſchej ſemi ſtejimy. A tuta ma niz jenoż ßwoje rjanoſcźe, ale też ßwoje ſwjaſki. Sswoje rjanoſcźe: Schtó chzył je prěcź? Schtó je wě parowacź? Schtó je nochzył mały kuſk też wužiwacź? To tola njemóże nicžo ſke bycź. Wěſcźe niz. A kak lohko móże tola ſke bycź, jeli ſo ßwoju luboſcź jemu dawamy. Semja ma ßwoje ſwjaſki: Jesuß tu ſpomina na ſtarſchiſki dom ſe wſchěmi lubymi cźłowjekami, kotſiž tam bydla a maja telko ważnocźe ſa kóždeho ſ naß. Schtó chzył a mohł to parowacź? Jesuß by wěſcźe pożledni był, kiž by chzył domiſnu komu wjacź. Wón jara derje wědźeſche, ſchto bě jemu Nazareth był. Hdźežkuli je ſtarſchiſki dom prawy, kſcheſcźijanſki wożebje był, na njón žane dźěcźo ſabycź njemóże. Něktry młody cźłowjek wobžaruje, ſo je jón tak ſahe wopuſchcźicź dyrbjał, a ſkorži: O ſo bych był kaž w cźaßu ßwojeje młodoſcźe, tak ſakhowany pschede wſchěm ſłym a napominany k dobremu! A tola: Schtóž to wſchitko bóle lubuje hacź mje, Jeſuß praji, tón njemóże mój wucžomnik bycź. Kak rosßudne je tole jeho ßłowo tam, hdźež ſtarſchiſki dom njeje kſcheſcźijanſki, a kelko tajkich jich je! Schto tam dźěcźo ßłyſchi a widźi? Schto ſ tutoho domu do žiwjenja ßobu bjerje? Hdyž je wěrno, ſo ſke ſwucženoſcźe dobre počžinki kaža, kak ſlě je to tam, hdźež ſtarſchiſki dom tajke ſke wězy płodźi? A kak cźežko ßo ſtawa, ſo cźłowjek ſ tajkeho domu ſa Jesußom dźe abo pschi nim woſtanje? Njecha-li abo njemóże-li ßo tam doſpołne dźělenje ſtacź, też ſcźežka k woprawnemu ßlědźenju ſa Jesußom dóńdźe. Potom cźłowjek takrjez k ßamßnemu wědomnemu žiwjenju wotucźa, wón myßli, ſacžuwa, rěcži a cźini ßam, ſchtož chze, wón je ßam ßwój, je wożoba, kaž ßo dźenża ſ wěſtej hordoſcźu praji. Prjedy hacź je tak daloko, wjele k tomu ßłuſcha. A ważne doſcź to też je. Kak bliſko potom pak też leži, ſo cźłowjek tuto ßwoje žiwjenje lubuje, haji, pěſtuje, ßnano bóle hacź je trjeba! Kak na ſdala wot Boha a Jeſuża ßo tele žiwjenje huſto doſcź wjedźe! A tohodla Jeſuß praji: Schtóž ßwoje žiwjenje njehidźi, tón njemóże mój wucžomnik bycź. Cźežka wěz! A hiſchcźe jónkrócź Jeſuża prajicź ßłyſchimy: Schtóž ßwojeho kſchiża njenjeße a ſa mnu njeńdźe, tón njemóże mój wucžomnik bycź. Žiwjenje njeje woprawdźe lohke, cźeže wſchelake ßo ſ nim a w nim na naß kładu, bohacźe ßo dopjelnja: Bjes kſchiża žadyn kſcheſcźijan njeje. Njeleži to pak w cźłowſkim bycźu, ſo ßo pyta ſ tutych cźežow wußwobodźicź, je niz na ßo bracź, jim ſ pucźa hicź? Njeje tak něktryžkuli dobry, kſcheſcźijanſki cźłowjek ßamo ßwoju wěru tohodla ſhubił, dokelž měješche po ßwojim měnjenju pſchecźežki kſchiž njeſcź? By jich ſzyła telko njewěriwych było, hdy njeby žiwjenje tak cźežke było? Runje tym pak chze Jeſuß radźicź: Wſmicźe ßwój kſchiž na ßo a cźěkajcźe ſ nim ke mni, njecźěkajcźe wote mnje precź!

W naſchich ſpěwarſkich pornjo ßebi dwaj podobnaj a tola tak napſchecźiwnaj kěrluſchej ſtejitaj: To cźežke njej', ſo kſcheſcźan ßym, a ſaßo: To lóžko njej', ſo kſcheſcźan ßym. Wobaj dopokaſujtaj, ſo je prawje, wo cźimž ſpěwataj. Ale na kónzu wobaj ßo w tutym wuſnaczu runataj, ſo je ſbóžne, ſo kſcheſcźijan ßym. Prózujmy ßo khutnje wo to, ſo by nam wěrno było! Hamjeń. **M. w B.**

Cźaß je dopjelnjeny.

Cźaß bě tehdom dopjelnjeny,
Jako wſchón ßwět hladaſche
S hrěſchnej winu wobcźeženy
Žedźiwje po pomozy.
Hlaj, tu ſ njebjeßow k nam dele
Bóh ßam luboh' Ssyna ſcźele,
Kaž ßo w bójſkim ßmilenju
Sa naß poda k woporu!

Schto naſch Sbóžnik tudy wuſta,
Prjedy hacź naß wukupi!
Hanjenje a puki doſta,
Kſchiża cźwilu pſchecźerpi!
Boži Ssyn tam krawjo ſa naß,
Žiwjenje je ważił na naß!
Tuž pſches Khryſta wſchitkim ßo
Bliži Boże kraleſtwo.

My ßmy ſ Bohom wujednani!
Nětk ßam kóždy rosßudźi,
Hacź ßmy do tych ſapiżani,
Kotrychž naſch Knjes wobhnadźi.
S měrom napjelni Bóh teho,
Kiž ßo rosßudźi ſa njeho. —
Tajki wſchak też potom ma
Prawo Božoh' dźěcźatſtwa.

Tak naß Bóh tu k ßebi cźehnje,
Połny ßmilnej' luboſcźe!
Schtóž to njewopomni ženje,
Hnadny cźaß ßwój pschepaßy.
Liwzy, dale njedrěmajcźe!
Stawajcźe, ßo roshladajcźe,
Dołhož je ſa kóždeho
Bliſko Boże kraleſtwo!

Hdyž cźaß hnadny dopjelnjeny,
Naſch Knjes, kiž je ſawěſcźe
Na trón w njebju powyſcheny,
Sbudźi wſchitkich na ßwěcźe.
Nichtó jemu njewucźeknje,
Wſchto ßo ſtanje, kaž wón rjeknje:
Jeni póńdu k žiwjenju,
Tamni k wěcźnom' ſkaženju. **H. B.**

Kak mołho to hinak bycź!

S Pólskeje ßłyschimy, so ßo tam nowopóhanske hibanje jewi, kotreż ßo „Ssiew“ — „Ssyw“ — mjenuje. Tuta póhanska organisazija pschidobywa ßebi woßebje mjes wjeßnej młodźinu pschiwißowarjow. Jeje ſaměr je: „Wróczo k staroßłowjanskim nałożkam!“ W Němskej mamy „Deutsche Glaubensbewegung“ a druhe ſ njej niz wjazy ſjednoczene organisazije, kotreż ſa staro- abo nowopóhansku naboźinu wustupuja a pschecźiwo kſcheſcźijanſtwu a tak pschecźiwo Jeſußej Khrystußej, Sbóźnikej wſchěch cźłowjekow, t. r. wone dokonjeja dźěło antikhrysta. A kak mohł ßo tutón ſpokojicź, jenoż w jenym kraju po tutym rezepcźe wojowacź pschecźiwo Khrystußej! W Pólskej wón to nětko też cźini. A też w druhich krajach, tak we Wuheŕskej; mamy też madźarſkich abo wuheŕskich póhanow. Tucźi nowi póhanjo naſcheje ſemje njemóżeja — każ Khrystuża ßameho niz — niczo ſnjeſcź, ſchtoż na wliw a dobywanje Jeſuża Khrystuża pokaſuje, tak woßebje niz, ſo tak nimale zyły ßwět lěta licźi po Khrystußowym narodźe. Ssmy tu hižo ras na to pokaſali, kak ßo němſzy póhanjo toho ſminu, mjenujzy ſo njepraja: 1935 po Khrystußowym narodźe, ale praja a piſchu: 1935 n. d. Zw., to rěka: „1935 nach der Zeitwende.“ Jenoż ſo je ſnajmjeńſcha to mjeno Khrystuß precź!

Wěſch, na cźo mje to jara dopomina? Na tamnu legendu wo cźercźe a ßylnym rycźerju. Jako wobaj pſches kraj cźehnjeſchtaj, pocźa cźert nadobo dyrkotacź; wuwiny ßo tſchepotajo ſ pucźa. Rycźeŕ ßo jeho wopraſcha, hacź ßo toho boji. Cźert pokaſa na kſchiž a kſchižowaneho naſdala pſchi pucźu, po kotrymž běſchtaj duzy bykoj. Legenda dale powěda, ſo ßo rycźeŕ hnydom cźertowej ßłužbje wotrjekny a Khrystußej ßłużeſche. Wón bě ßebi ßłubił, tomu ßłużicź, kiž je najßylniſchi a ßo nikoho njeboji. Kak, njechamy też tutón dźěł legendy ßobu wſacź do naſcheho pſchirunanja a jo wſacź ſa ſnamjo ſa pſchichod? —

Tola: ſaßo k naſchej wěży!

„n. d. Zw.“ Ssmy zyle pſches jene ſ evangelſkej nowinu „Reichsbote“, kotraż tehdy, jako bě łopjeno prof. Hauera: „Deutſcher Glaube“ tutón namjet noweho pomjenowanja wosjewiło, tutón namjet ſ dźakom pſchiwſa. Schto dha je prajene ſ tutej pſchikrócźeńku: „n. d. Zw.“, to je: nach der Zeitwende? To, ſo je w Jeſußu Khrystußu tón nowy cźaß pſchiſchoł zyle tak, każ Biblija praji: „Jako tón cźaß bě dopjelnjeny, pósła Bóh ßwojeho Ssyna“, a ſtym bu tu nowy rossßudny cźaß. Haj ſawěſcźe, Jeſuß Khrystuß wosnamjenja, haj je „Zeitenwende“!

Ale Mathilda Ludendorffowa ßo njeje ſ tutym pſcheměnjenjom ſpokojiła. Wona a jeje pſchiwiſk namjetuja, ſo němſki lud ßwoje lěta licźi po ſnatej wulkej bitwje w Teutobrugſkim lěßu w lěcźe 9 po Khr., w kotrejž němſki wójwoda Hermann legiony romſkeho kěžora Auguſtuża ſbi. A wosjewjenja w jich cźaßopißach licźa hižo tak. Potajkim nowe lěto prěnjeho lěta bě 9. ſeptembra 9 a my ßmy tak žiwi w lěcźe 1926 n. T. — nach Teutoburg —.

A k tomu nětko hiſchcźe něſchto ſajimawe: Prjedy naſpomnjeni madźarſzy póhanjo maja něſchto podobne. Tucźi ſapocźnu lěta licźicź ſe ſnatym kralom Hunnow, ſ kralom Attilu, kotryż ma w ſtawiſnach pſchimjeno „prut Boži“. Tak piſaja tucźi póhanjo nětkle lěto 1501.

Pſchi tajkich „poſtupach“ ßnadź my, kiž ßmy nětkle žiwi, k tomu pſchińdźemy, piſacź a licźicź, hdyž też niz lěto „1“, tola pak „n“ a „v“ — „nach und vor“ —, tak ſo ßy na pſch. rodźeny w lěcźe tak a tak „do“ někajkeho podeńdźenja a ſo ßy nětko žiwy w lěcźe tak a tak „po“ tutym podeńdźenju. Jena ſ evangelſkich nowinow wſchak dozyła hakle njepraji „poſtupy“, ale rěcźi wo „Rückſchritt“ a „rückſtändig“ pſchi tajkim ſpocźinanju.

Njechamy tute rynczki ſkónczicź, khiba ſo pſchidamy wosjewjenje ſ Ludendorffez cźaßopiſa, kotreż rěka:

„Am 16. Wonnemonds 1926 n. Teutoburg (1935 dieſer Zeitrechnung) wurde die Heidin Swanewit Brauer in Dresden geboren. — Sippe Brauer.“

13. dźeń auguſta.

Tutón dźeń budźe wěſcźe do pomjatka a do protykow ſapißany jako zyle woßebity dźeń: Po dołhej wuhorjazej ßuchocźe pſchińdźe deſchcźik, ſapocźa ßo deſchcźowacź a w nozy k 14. auguſtej a 14. auguſta, hdyž tole pißamy, — a też my chzemy tole hnadne domapytanje ſ Božim deſchcźikom hiſchcźe do łopjeńka pſchichodneje njedźele ſapißacź a ju ſ zyłym ludom a woßebje ſ ratarſtwom ßwjecźicź jako dźaknu njedźelu — deſchcźuje ßo dale. A hdyž ßo njemóżemy hižo dodźakowacź a ßo doſcź radowacź, ſo je deſchcźik pſchiſchoł, dyrbimy ſpěwacź a ſpěwamy woßebity dźakny kěrluſch ſa to, ſo je tak hnadnje pſchiſchoł a tak po něcźim wokhłódnił horzu lacźnu ſemju. A pola koho budźe radowanje a dźakowanje najwjeßelſche? Pola toho, kiž je ßo pſchi wſchěm dlijenju a pſchi wſchej pſchiběrazej ßuchocźe ſ dźěcźazej dowěru modlił k tomu, kiž Bóh je a

„ . . . knježi na njebju.
Wón wichor, wětry wodźi,
też wſchitke mróczele.“

Ssy ty tón? Ssy ty ta? Hdyž niz, ſcźe ßo ßami wo wjele pſchinjeßli.

Kak ßmy ſhladowali do wſchěch kónczin, hdźe ßem by tola ſkónczńje deſchcźik pſchiſchoł, wokſchewicź lacźnu ſemju, tradazy ſkót a ſtyſknych cźłowjekow! A hdźe ßem je pſchiſchoł? Runu měru ſ njebjeß! Wſchudźom pomróczene, ſacźehnjene! A dołho! Tola nadobo kapki! Niz ſ toho abo ſ tamneho kónza, ně, runje ſ njebjeß dele! Tak bě to, hdyž běchmy tamnu ſtronu Budyſchina we Wjelkowſkich kónczinach, tak bě to tu, hdyž běchmy tu po tym bórſy ſaßo pſchi Wußmużowej horje.

S njebjeß hnada
Na naß pada!

Tuž pak też:

K njebju wutrobu!
Tam je Bóh, naſch Wótz a Knjes!
Wón hoji wſchitku ſrudobu!

Kak budźe ßo to nětko ſaßo lohko dźěłacź, niz jenoż, dokelž je twjerda ſemja ſaßo mjelna, ně, pſchede wſchěm też, dokelž je wutroba tak radoſcźiwa! A tak budźe ßo nam wutroba a ſ njej ert a ruzy, tak bjeſe wſcheho komdźenja modlicź a ßo dźakowacź, ſpěwacź blidowe pacźerje, ſpěwacź ranſche a wjecźorne modlitwy. Haj:

‚Njech Bohu dźakuje
ßo wutroba wſchěch ludźi!“

Naſcha nadźija a naſche horze pſchecźo je, ſo by wſchudźom po Łužizy tak rjenje było, każ to bě nětkle, hdyž jědźechmy ſ Wósporſkich ſtron do Budyſchina!

Zyrkej a ſtat.

Sakſki ſnutskowny miniſter je někotre ſekty a ſjednoczenſtwa ſakaſak ſdobom ſe wſchěmi poddźělemi, tak „Bund der Kämpfer für Glaube und Wahrheit“ a „Erweckungsmiſſion

Deutschlands“ a „Missionsgemeinde“ a „Wachtturm-Bibel- und Traktat-Gesellschaft“. Poßlednja je hłowa tak mjenowaneje sekty „Ernste Bibelforscher“.

Nabožina. Kak Ludendorff myßli wo kscheścijanskej naboźinje a wo naboźnym roswuczowanju młodźiny, je wón ßam jaßnje doscź wuprajił, kaź se scźěhowazeho spósnajemy: „Mje ßu ßo prascheli“ — tak pische Ludendorff — „hacź je to po mojim měnjenju, so „Deutschgottgläubige“ starschi — pschekoźicź tole mjeno radscho nochzemy — ßwoje dźěcźi do kscheścźijanskeho naboźneho roswuczowanja scźelu. Mje tuto praschenje pschekwapi. „Deutschgottgläubige“ starschi dyrbjeli wědźecź, so je jedyn ſ jich najwoßebnischich nadawkow tón, wukhowacź dźěcźi psched kscheścźijanskej suggestiju, kotraź spěchuje knjeźstwo židow a měschnikow a kaſy sippu a ludstwo a je pschehusto njepoßrědnje schkódna sa duschu. Njeje teź źadyn skutk ßwěrneho pscheßwědczenja, ßo ßam wusnacź k němskemu spósnaczu Boha — deutsche Gotteserkenntnis — a dźěcźi wukubłacź we wěrywuczbje, kotrejź ßy ſ najnutrnischeho pscheßwědczenja khribjet pschiwobrocźił. Mi je tajke spanzane — vermanscht — myßlenje a cźinjenje zyle njeſrojumliwe a njemóźu ßebi jo teź ſe źaneho wobmyßlenja wschědneho źiwjenja rosjaßnicź. So ſ zyrkwje wustupja a so ßwoje dźěcźi ſ kscheścźijanskeho naboźneho roswuczowanja wosmu, njeje dźenźa nimo toho niczo źadne; woboje pschiběra, a to je ßwjeßelaze. — Ja proschu, so bychu pschichodnje starschi, kotsiź mi wosjewja, so ßo k němskemu bohaspósnaczu wusnawuja, mi teź sdźělili, so teź ßwoje dźěcźi, jelisło tute hischcźe ßame wo tym rosßudźicź njeßmědźa, w němskim bohaspósnaczu wukubłuja, so jim njedaja khodźicź do kscheścźijanskeho naboźneho roswuczowanja a so chzedźa je ſ kscheścźijanskeje zyrkwje wsacź abo so ßu je hižo ſ njeje wsali. Hakle potom móźu ja dospołnje spósnacź, schto je jich sdźělenje hódne.““

Njedźela. W Jendźelskej wojuja wot dawna ßem wschelake sjednoczenstwa — jene ſ nich ßo mjenuje: „Sjednoczenstwo sa ßwjeczenje njedźele“ — sa to, so by ßo njedźela ßwjeczika a so njeby ßo njedźelski měr kaſył. Mjenowane sjednoczenstwo je nětko na psch. dozpiło, so je hłowne město London sakasało, so ßo njedźelu bokſowanske wubědźowanja wuhotuja. W měscźe Watfort ßu njedźelu kina saczinjene. W měscźe Reading sadźěwachu tomu, so bychu njedźelu kina saßo woczinjene byłe.

W **Ssowjetruskej naboźne hibanje!** Tak pische ſnajmjeńscha kopjeno ruskich emigrantow „Nowoje Sslowo“ we Barlinje. Tuto je młodźinu a ßamo teź dźěle cźeŕwjeneho wójska sapschimnyło. Zyły rynk bjesbóźnych nowinow a cźaßopißow je dyrbjał saſtacź wukhadźecź. We Wukrajinje ßu něktore wjeßne kommune — wjeßne gmejny — duchownym bergarske prawa saßo dałe. — Ale njebudźmy pschesahe wjeßeli! Ruska je wulka, a hobrsźy wulka! To ßu tu hakle jenotliwe podawki a ſnamjenja. Ale wone tu ßu! A wone jewja, so wscha ßowjetruska bjesbóźna ßurowosćź njesamoh pschewinycź poboźnosćź, wěru, ně, so ßamo poboźnosćź saßo poſtupuje, dobywa. Ale hacź k dobycźu budźe hischcźe dołhi, abo hdyź niz wjazy dołhi pucź, tola cźeźki pucź wojowanja; pschetoź do ſamerow a saßadow ßowjetwyschnoscźe ßłuscha teź dale hischcźe. Wutupicź naboźinu. A to chzeja hacź do łeta 1937 dokonjecź. A pschi tym njeje mordowacź njeluby ßrědk. Najnowischa powjesćź nam powě, so bu duchowny Jan Goehring, kotryź je měßazy dołho w Kiewje jaty, k ßmjercźi saßudźeny. Teź jeho ßyna ßu sajeli. A mjes tym, so bu ßmjertny wußud pschecźiwo duchownymaj Seib a Deutschmann do 10łětneho wuhnańſtwa, kotreź wschak je teź hrube khěostanje doscź, pscheměnjene, njejßu ßmjertny wußud pschecźiwo duchownemu Kludtej pscheměnili. Kludt ma dźewjecź dźěcźi. — Dary a podpjery ſ zyrobu a ſ pjenjesami njemóźemy jim wjaz ßłacź, něschto druhe pak móźemy ßłacź a dyrbimy ßłacź: ßwoje modlitwy sa nich k Bohu.

Se Sserbow a ſ daloka.

W Budyschinje je wustajeńza w muſeju pschezo hischcźe wotewrjena a niz hižo skónczena, kaź najprjedy rěkasche. Tuž, schtóž hischcźe w njej njepoby, tam dźi bórsy. 1. septembra ßo skónczi. Saſtupicź tam móżesch kóždu njedźelu w 11 hodź., kóždu ßrjedu a kóždy pjatk w 6 hodź. Wohladasch tam bohate pokłady, kotreź w sańdźenych lětſtotkach Łużiza we ßwojich hrodach, Božich domach, ßwójbnych domach a klóschtrach khowa

Sswěrny Sserb a ßerbſki prózowař je njeboczicźki duchowny rada Jakub Schewczik. Ssobotu 3. auguſta popołdnju wußny wón cźiſche w Khróſcźizach, hdźeź bě na wumjeńku a hdźeź bě na kónzu ßwojeho ſkutkowanja 11 lět woßadźe ßwěru ßłużił. 1867 narodźi ßo wón w Baczonju. Po ſtudijach, kotrymź ßo w Budyschinje a Prasy wěnowasche, bu 1892 na měschnika wußwjeczeny. Jako tajki je w Budyschinje, Kamjenizy a w Khróſcźizach ſkutkował ſ wulkim źohnowanjom a woßebje sa Khróſcźańſku woßadu wjele dobreho cźinił, schtoź w njej jako pomnik ſawoſtanje. Naschemu ßerbſkemu ludej bě wón ßwěrny ßyn a ſmużity wjednik w cźeźkich cźaßach. Jako tajkeho ſnaja jeho katolſzy a evangelſzy Sserbja a jeho cźeſcźuja a ßo jemu dźakuja. Sa nasch ßerbſki lud je wón ßłużił w zyrkwinſkim źiwjenju a teź w hospodarſkim a politiſkim. Ssrjedu 7. auguſta ßu jeho ßwjatocźnje na Khróſcźańſkim pohrjebnischcźu pokhowali na měſtnje, kotreź bě ßebi ßam sa poßledniu ſeńſku khowanku w ßerbſkej ſemi wuſwolił.

Njedźelu wschitzy do Wojerez na źupny ſlět!

S **Łużizy.** Saßo a saßo cźitamy teź ſ Łużizy powjeſcźe wo nadpadach, woßebje wo nadpadach na źony a holzy. To njejßu ſnamjenja dobreho, ale ſnamjenja sa to, so je sałoźk sa źiwjenje tak někotreho tajki, kajkiź je sałoźk doma njemudreho twarza, wo kotrymź Jeſuß Khryſtuß rěcźi na kónzu ßwojeho mózneho prědowanja na horje, kotreź pola Mateja w 7. ſtawje ſteji. Starajmy ßo dźeń wote dnja wo to, so je sałoźk naſcheho źiwjenja, naſcheho ſboża, naſcheje wěry druhi —, tón, kotryź Jeſuß Khryſtuß ßam wukhwaluje pola doma mudreho twarza. A runje tak ſtarajmy ßo ſa to, so by to pola tych, kiž naſchi ßu, pſchedewſchěm pola młodźiny, tak było, so by jich pschichod a tak pschichod ßwójbow, woßadow, luda był sałoźeny na ſkału a niz na niewěſte, ſachodne, cźłowſke — na pěſk, kaź Jeſuß Khryſtuß tam praji.

Na pucź.

Kokaſchka ſa kóždu kapczicźku wody do njebja pohladnje.

Sserbſke pschißłowo.

Liſtowanje. Sa 10. po Tr.: B . . ź w B. — Sa 11. a 12. po Tr. poſtaji k. w. ſ. S.

Samoſtwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drjeźdźanach wot Hłowneje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi schtwórcźłětnje 108 pjenjezkow.

Čišło 34

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój-swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 25. augusta 1935 Bautzen

10. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Jap. skutki 16, 30—31:

„Jaſtnik wuwjedźe jeju won a rjeknu jimaj: Mojej knjeſaj, ſchto mam cžinicź, ſo ſbóžny budu? Wonaj dźeſchtaj: Wěř do teho Knjeſa Jeſom Khryſta, dha budźeſch ty a twój dom ſbóžny.“

Kelko jich dźe tola w naſchich dnjach na tutym najnuſniſchim, najważniſchim praſchenju, kiž w naſchim tekſcźe cžitamy, nimo: „ſchto mam cžinicź, ſo ſbóžny budu.“ A tola wotwißuje wſcho wot teho, kajke wotmołwjenje tuto praſchenje też pola tebje namaka: Wot teho wotwißuje twoje derjehicźe, twoje wjeßele, wój měr, twoja cžaßnoſcź a junu twoja wěcžnoſcź!

Schto mam cžinicź, ſo ſbóžny budu? S tuteho praſchenja klinczi nam ſtyſknoſcź, ßmjertna ſtyſknoſcź napſcheczíwo. Je tu kaž pola ſwonkowneje nuſy. Kaž je cžłowjek w hodźinje najwjetſcheho ſtracha, cžělneje nuſy hotowy, wſcho woprowacź, haj ßamo to najdróžſche, najlubſche dacź, hdyž jenoż ßwoje žiwjenje wumóz móže, tak je też tón, kiž tute praſchenje ſawoła, rosßudźeny, wſcho cžinicź a cžerpicź, hdyž budźe jenoż wumóženy ſ helſkich marrow duſche. Ale my ßłyſchimy też ſdobom ſ tuteho praſchenja wěſtoſcź, ſo njeje wſcho ſhubjeny, ale ſo je hiſchcźe wumóženje ſa duſchu. Bóh njemóže tola cžłowjeka ſacźißnycź, ně, wón, tón Bóh wſcheje luboſcźe cžłowjeka, kiž woła, wußłyſchi. Budźa ßo hiſchcźe pucźe namakacź, kiž cžłowjeka ſ tuteje ßmjertneje ſtyſknoſcźe wuwjedu. Ale hdźe ßu tajke pucźe? My ßami njemóžemy ßebi pomhacź; Luther ma jara prawo, hdyž ſpěwa, móz naſcha dobycź njemóže, a też żadyn bamž abo měſchnik abo ßwjaty njemóže hrěſchne brěmjo ſ duſche wſacź; ale ſchtó dha? Schtó je tón, kotremuž je data wſchitka móz w njebjeßach a na ſemi, wſchitka móz też, naß ſbóžnych cžinicź?

Sswj. japoſchtoł da w naſchim Božim ßłowje na to to jeniczke wotmołwjenje: „Wěř do teho Knjeſa Jeſom Khryſta, dha budźeſch ty a twój dom ſbóžny.“ Jeſuß Khryſtuß je potajkim jeniczki ſbóžnychcžinjeŕ, a to njepraji jenoż tu ßwj. japoſchtoł, ně, cžitaj jenoż ßwoju bibliju, a njeißy to hacź dotal cžinił, dha ſapocź to dźenßa a cžin to wěrnje dale, a ja cźi praju, zyke ßwjate pißmo budźe tebi wo tutym Jeſußu jako twojim Sbóžniku powjedacź; wſchitzy ßwědkojo Boži maja jenoż jenu khwalbu, a to je Jeſuß Khryſtuß! To je tón, wo kotrymž na hodownym ßwjedźenju pſchi žłobje ſpěwamy, Jeſuß tón ſbóžnik tu je, to je tón, na kotrehoż Jan kſchcźenik pokaſuje: hlaj, to je jehnjo Boże, kotreż hrěchi ßwěta njeße, to je tón Sbóžnik, kiž na Cichim pjatku ſ naſchim wyſchſchim měſchnikom bu a kiž je ßwoje žiwjenje ſa naß do ßmjercźe dał, ſo bychmy my wěcžne žiwjenje měli. A tuteho Jeſußa mózeſch ſa ßwojeho Sbóžnika na pucźu wěry namakacź, to wupraji ßwjaty japoſchtoł w naſchim tekſcźe, to je to žadanje ßwjateho evangelija: Wěř do teho Knjeſa Jeſom Khryſta!

Wěř, ach ſchto dha wěř, tak móžemy w naſchich dnjach pſchezo ſaßo ßłyſchecź, wy nimacźe nam niczo prajicź dyžli wěř jenoż a tehodla njemóžemy ßo wjazy do zyrkwje namakacź. Haj, pokažcźe nam lěpſchi pucź, pucź ſa naſch nowy cžaß, ſa ludźi 20. lětſtotka, a we wulkich cžrjódach chzemy ſa wami khodźicź. A my mamy jako khutni kſcheſcźenjo na to jenoż jene zyle jednore wotmołwjenje: je pak temu tak, a my nimamy niczo lěpſche, naſcha droha parla je a woſtanje wěra a na tutym pucźu chzemy a budźemy naſchu ſbóžnoſcź namakacź. Jedyn ſ najwjetſchich njepſcheczelow kſcheſcźanſtwa bě romſki khěžor Julian. Ach, kak je tutón muž tola kſcheſcźanow hanił a ßwoje wbohe wopory martrował! A tutón muž kſcheſcźanam też ras wěru prjódkmjetaſche a prajeſche: wěra, haj wěra, to je waſcha zyła wěrnoſcź, hewak niczo nimacźe. A kſcheſcźenjo budźa jemu dźenßa hiſchcźe wotmołwjecź, haj ty

maſch prawo, to je naſcha najwjetſcha mudroſcź! Hdyž jenož mojeho Sbóžnika Jeſom Khryſta prawje ſnaju, dha mam wſcheho doſcź, dha wſcho wěm, dha to wěm, ſchtož mje domoj wjedźe k mojemu Wótzej w njebjeßach.

Ale roſumiſch też, luby bratſje, luba ßotra, ſchto wěra je? Móżemy pſchezo ſaž̌o pytnycź, ſo je jim wjele, też tajkim, kiž ßo kſcheſcźenjo mjenuja, doſpołna wěz roſuma. Ssym kěrluſche a ſchpruchi ßwěrnje wuknył, móżemy ßłyſchecź. To je jara khwalobnje a my chzemy to cźinicź, pſchetož trjebaſch ras Boże ßwj. ßłowo pſchi wſchelakorych ſkładnoſcźach žiwjenja a derje temu, kiž jo potom móże, ßnadź njemóżeſch we ſtarych lětach jo wjazy cźitacź. Ale wěra to hiſchcźe njeje, ně, to je wěz wutroby! Wěricź rěka, niz moja wola dyrbi we zyłym žiwjenju knježicź, ale Boža ßwjata wola, a ſchtož cźini Bóh, wſcho dobre je a jemu ßo podcźiżnu. Wěricź rěka, žane druhe wukhowanje měcź w njebjeßach a na ſemi dyžli ßamo kſchiž ſ Golgathy. Wěricź rěka, Jeſużowu njewidomnu ruku ſapſchimnycź a jemu prajicź, tu mje maſch a nětko wjedź mje po ßwojej ßwjatej woli, pſchetož ty ßy moje wumóżenje, ty ßy mój Knjes.

Pożłuchaj na to pożlednje ßłowo: Knjes, abo kaž naſch tekſt praji: Wěř do teho Knjeſa Jeſom Khryſta. To je roſßudźazy dypk, wuſnajeſch ſ Lutherom w druhim artiklu, ja wěrju, ſo je Jeſuß Khryſtuß mój Knjes? Wěſch, ſchto je Knjes w domje? Knjeſej dyrbiſch ßłużicź, jemu ma ßo pożłuchacź, wón ma wſcho poſtajecź a poruczecź, na njeho móżeſch ßo ſpuſchcźecź. Tak je, Jeſuß dyrbi bycź ſ knjeſom niz jenož w domje a ßwójbje, ale w zyłym žiwjenju a potom wſcho derje ſteji ſa cźaßnoſcź a wěcźnoſcź. Jeſuß Khryſtuß wcźera a dźenża a tón ßamy, kiž wón je, też do wěcźnoſcźe. Hinak woprawdźe njeńdźe a ſbóżny tón, kiž to wě, pſchetož wón budźe měcź: měr a móz, troſcht a wjeßele a junu w Khryſtußu Jeſußu wěcźne žiwjenje. Bóh wobradź jo nam wſchěm!

Hamjeń.

Póſnajmy cźaß Božeho domachpytanja!

Luk. 19, 41—48.

Hłóß: Tak Boži Ssyn ßam pſchikaže.

K Jeruſalemu bliżeſche
Sso kral, kiž kral naſch wěcźny je,
Na měſto pohladawſchi
Pak ſrudny na njoh' płakaſche;
Joh' żałoſcź w duchu widźeſche,
Ju jaßnje wuhladawſchi.

Ach, hdy by ty wſchak wědźało
A w cźaßu ßwojim póſnało,
Schto cźi ßo hodźi k měrej!
Pak potajene nětko je
Cźi zyle, ſchtož na tebje dźe.
Ach, k ßmjercźi dźeſch ty jěrej!

Cźaß hižo jara bliſki je,
So ſtyſknoſcź pſchińdźe na tebje
A twoje dźěcźi kruta;
Móz njepſchecźelſka woblehnje
Cźe na wſchěch ſtronach żałoſtnje
A ſ hrjebjemi cźe ſputa.

Ty budźeſch wſchudźom tyſchene
A k ſemi połnje ſrunane,
Do cźiſta wupuſcźene!
Cźaß ßwój dźě njeißy póſnało!
Sso ſbožo cźi je ſkicźiło!
Tak nětk b'dźeſch wopuſchcźene!

Tak Sbóżnik ſkorži żelniwje;
Joh' żałoſcź hórka ſapſchimnje,
Hdyž do pſchichoda hlada.
Ach, podarmo je ßylſami
Knjes miłoſcźiwy horzymi
Po ſbožu wbohich żada!

Knjes naſch do templa ſaſtupi,
Hdźež w hněwje ßwjatym wobßwědcźi
Schtož hroſnoſcź Jemu běſche;
Wón wiki ßwětne wumjeta,
Kiž ßwjate měſtno wohidźa;
Dom cźiſty měcź Wón chzyſche.

„Mój dom tu je dom modlitwy!
Jón hroſnje wotßwjecźicźe wy
Do jamy mordarſkeje!“ —
Tak Wón tam ſjawnje rěcźeſche
A wſchědnje dale wucźeſche
Lud, kotryž ſkóſtny njeje.

Tón na Nim wſchitkón wißaſche,
Sso ſ mozu Njemu cźiſchcźeſche
A poßłuchaſche Jeho;
Pak měſchnizy a woßebni
Mjes ludom, Jom' ßu pſchecźiwni
A moricź chzedźa Jeho.

Hlaj, ſaßakłoſcź je żałoſtna,
Jich wutroba tak ſtwjerdnjena,
So wumóżenja njeje
Sa ponurjenych do ſłóſcźe!
Jich dźěl je wěcźne poklecźe, —
Kónz to je cźrjódy ſleje! —

Jeruſalem tak ſahiny,
A ßwój dóńt ſłóſcźe dopjelni. —
To cźini prawdoſcź Boża!
Duž ſ cźaßom wſchitzy wopomńmy
A dźaknje ßwój cźaß póſnajmy,
Hdyž dźeń je hiſchcźe ſboża! —

Daj, Jeſu, nam to wopomnicź,
Sso wſchědnje na to dopomnicź,
Kak trjebamy cźaß hnady!
Měj ſ nami wſchěmi ſcźerpliwoſcź,
Nam wodaj wſchón naſch hrěch a ſłóſcź,
Nam ßłabym pomhaj rady. M. V. a J. W.

Duzy pſches Łużizu.

Pod tutym napißmom běchmy loni po wulkotnym Radworſkim ſlěcźe tu někotre rynczki napißali. Ssu drje byłe někak wobmyßlenja hódne. Buchmy njedźelu na rjanym Wojerowſkim ſlěcźe na nje dopomnjeni, ſ praſchenjom, hacź lětßa ſaßo něſchto tajke napißamy, lětßa hdyž lěto 1935 ſe ßwojej ßuchotu a nuſu dwójzy tak wulke a dwójzy tak tołſte piße to, ſchtož lěto 1934 pißaſche ſe ßwojej ßuchotu a nuſu, a kak też to jene: „Bóh tón Knjes nětkle duzy po Łużizy.“

Haj, Bóh tón Knjes duzy po Łužizy! To pytnychmy też, hdyž běchmy 9. njedźelu po Sswj. Tr. duzy prěki psches zyłu Łužizu wo Lubijskich stron hacź do Wojerez. Haj, pytnychmy dwaj pucźej, po kotrymajž Bóh tón Knjes duzy psches Łužizu, ju doma pytajo, ju pytajo doma na honach a w domach; tón prěni pucź pokasowachu nam schkodowanki, kotrež žuchota bě naczinika a sawostajika, tón druhi wosnamjenjesche nam deschczik, kotryž bě žo žobotu a w nozy a njedźelu naschoł, kotryž też naž hischcźe pokrjepi.

A pornjo tutymaj pucźomaj hischcźe druhaj dwaj: lěto 1934 a lěto 1935. A wonaj žebi khětro podobnaj: loni traschaza žuchota a hnadny deschczik a lětža traschaza žuchota a hnadny deschczik. A tola, so dwójzy tón Knjes tak pschińdźe a tak domapytasche, to cźini nam jeho pucź tueho lěta khutnischi, straschnischi. Cźehodla pschińdźe Bóh tón Knjes dwójzy tak? Njeje wón loni tak duzy po Łužizy namakał, schtož pytasche, schtož chzysche namakacź, hdyž bě duzy se žuchotu a duzy s deschczikom, hdyž bě duzy njedźelski dźeń a wschědny dźeń, hdyž bě duzy psches hona a wjeski a domy a duzy rano a wjeczor, wodnjo a w nozy? Schto je pytał a schto žnadź njeje namakał Bóh tón Knjes? Město wscheho rosestajenja, stajimy tu hnydom wurěsk s lońscheho rospominanja:

„Haj, Bóh tón Knjes nětkle duzy po Łužizy njedźelu a wschědny dźeń! Wón kroczi po Łužizy, dźe psches jeje hona, pschińdźe do kóždeje wjeski. Wón stupi do kóždeho doma, hižo rano do dźěła, so by wušłyschał modleńske rańsche sdychnjeńczka. Sslyschi jo wón abo jenož schczerkot dźěła — a hubow, kotrež maja rano hižo nusne? Bóh tón Knjes steji wokoło wobjeda w kóždym domje. Wón dźe je tola w kóždym domje pschikrył blido. Njedyrbjał wón to žměcź wocźakowacź, so jeho k blidu pscheproscha, so žo jemu snajmjeńscha dźakuja?! A wón steji wjeczor saža w domach pschi blidźe abo w komorzy, cźakajo, hakž njebychu jemu niczo prajicź měli — s modlitwu.

Bóh tón Knjes dźe do Božich domow. Jich mjeno tola hižo praji, so to jeho domy žu. A namaka tam wón wschě žwójby wožady, — sastupjene snajmjeńscha s jenej duschu? Namakacź by wón to tak dyrbjał. Pschetož wschě žwójby wožady mjenuja žo tola kschescźijanske po Khrystušu. Kóždy jenotliwy je tola psches Khrystuža dźěcźo Boże. Dźěcźo žlušscha pak tola do doma nana — hewak a wožebje hdyž hrošy nusa a schkoda. A wožebje, prawe dźěcźo pschińdźe k nanej, dokelž prawe, wěrne dźěcźo je, — dokelž jeho lubuje a tohodla dozyła hinak njemóže.“

Njeje wón loni namakał naž cźinjo tak, kaž žo to jemu spodoba? Je wón tohodla sažo pschischoł tak? Kak wulka to jeho luboscź, hdyž hischcźe ras pschińdźe tak a niz hinak niz s hórschim! A kajzy to my, my kschescźijenjo nascheje Łužizy, hdyž wón też lětža naž tajkich njenamaka, kajzyž žo jemu spodobaja! A wěmy my, hacź wón dale naž tak hnadnje domapyta? Wěmy my, hdy jeho scźerpliwoscź s nami kónz?

Bóh tón Knjes duzy po Łužizy! Jeho stołpy widźachmy wschudźom duzy po pucźu psches Łužizu. Widźi wón, nasch Bóh, naž wschudźom duzy po pucźu jeho spodobanja a to njedźelski dźeń a wschědny dźeń? Jenož schtóž je cźłowjek jeho spodobanja, je też cźłowjek jeho žohnowanja! S jeho žohnowanja pak hakle to sbožo, kotrež woprawdźe wobsboža, to sbožo, po kotrymž žo na wschěm pośledku kóžda dusscha žedźi — njech też „tón cźłowjek“ tuteje dusche, samyšleny w sewšskim a wot sewšskich, hewak něschto sa sbožo ma.

Abo njeměnisch ty, so Bóh tón Knjes dźe psches Łužizu? Měnisch, so je bajka, so Bóh dźe nětkole psches Łužizu? Schtóž wocźi ma, widźi, a schtóž wuschi ma, žłyschi, tón wě, cźuje, žłyschi, so Bóh tón Knjes, kiž w Jesušu Khrystušu žo nam sjewi jako tón Wótz wscheje hnady, dźe psches Łužizu, dźe psches nasche wjeski a města, psches nasche wožady, a tón žłyschi pschede wschěm też se wscheho jene praschenje: „Chzecźe też wy precź hicź?“

Abo ty, mój luby, moja luba, nježłyschisch ty tuto praschenje tohodla wjazy, dokelž so žy hižo precź wot njeho — precź do liwkoscźe, precź do njewěry, precź a wrócźo do póhanstwa?

Prózdniny.

„Prózdne“ je drje nam druhdy njelube a njewitane žłowo. Pschedstajmy žebi ras psched wocźi nana do pjenjeżniz shladujo, namakawschi ju prózdnu! Pschedstajmy žebi jeho staroscźiwe wobliczo! Abo macź, do horncźka shladujo, kiž je prózdny. Pschedstajmy žebi wulki sahon rožki abo pscheńzy! Bur pschińdźe, wobhladuje kloßy a namaka je prózdne. Ras cźitach w jenej nowinje: W Rumunskej pschińdźe macź do spańskej jistwy ke kolebzy maleho lubuschka a — namaka kolebku prózdnu. Wjelki běchu jej psches wotewrjene wokno dźěcźatko kradnyłe. „Prózdne“, njeje tuto žłowo we wschěch padach postrózaze a wožebje hrube też hischcźe we poślednim padźe, žamo synk tuteho žłowa klinczi hrubje.

„Prózdniny“, też tuto žłowo se žłowa „prózdny“ wukładuja, klinczi pak trochu wježelscho a wosnamjenja něscho witane tomu, kiž to wužiwa, schtož tuto žłowo „prózdniny“ mjenuje. Jako dźěcźo snajach wschak jeno schulske prózdniny. Cźažowy duch je jo pscheměnił tak, so ma nětk kóždy dźěłacźeŕ prawo na prózdniny a móže troschku wodychnycź. Też ja žmědźach a mějach žo lětža s prózdninami saběracź. Mějach składnoscź, dojěcź sa žměschnje tuni pjenjes — 2 hr. — wobaj pucźej s privatnym autom horje do Oberbärenburg, 800 metrow wyšoko leżane, a to na 4 dny. Lubosny je to maly blecźk semje a lohko žo tu dycha w cźeńkim powětsje. Bydlach pola małych ludźi we małej nowej khežy, kotraž bě s jeneho boka kaž k hórzy pschilěpjena. Rano pschi najrjeńschim wjedrje, hdyž hischcźe wscho spasche, stawach, dundach po kerkach a honach zyły dźeń, pytach a sběrach sela a namakach wjele rjanych, cźichich schczeschkow, blecźkow a wuhladow. Cźaž tu wožebje špěschnje khwatasche, hacźrunje ja dźeń dołhi cźahach rano a wjecźor.

Maja tu też malu kapałku, a kóždy schtwórtk pschińdźe w zyłej wokolinje snaty a lubowany duchowny se Schreiberhawa žem dele a ma tu Božu žłužbu. Tuta bě wot domoródnych a zusnych bohacźe wopytana. Maly je to rumcźk; běchmy jedyn druhemu, też duchownemu, zyle blisko. To bě wscho tak žwjatocźne a domjaze.

Pjatk rano, pośledni dźeń, mje budźak do skhadźenja žłónczka budźesche. Sechzych tu wohladacź Boże žłónczko skhadźecź. Tłochnych rano s domu a stejach na powyschenej hórzy, s kotrejež dale widźach. Na njebju hischcźe měžacźk žwěcźesche. Sdasche žo mi, so jón s ruku doža hnu. Tola podarmo žo tu prózowach. Měžacźk bě tola wysche, hacź žebi myžlach. Běch daloko a schěroko žama w tutej wulkej rumnoscźi. Ssrěbach do žo cźerstwy wohnjaty powětr. Boże žłónczko njedasche do toho na žo cźakacź. Sawali zyku wokolnoscź do skota, a žwjata cźischina bě we pschirodźe. Jenož ptacźki počzachu spěwacź. Mějach tu cźaža, wscho tole do žo wsacź, schtož žo mi tu poskiczesche. Niczo mje njemyslesche a njejžym ženje tak jažnje tutu harmoniju w stwórbje pytnyka kaž tudy. Sda žo cźi, so wschě trawicźki, kwětki a schtomy

hromadźe žłuščeja a byl-li to ſtary ſdonk ſchtoma mjes rjanej ſelenej trawu abo nĕkajki trochu kſchiwy ſchtom; tež wón tutu harmoniju njemyli. Spodźiwne je: Hdyž cźlowjek nĕſchto do krajiny natwari, ſchtož žo do njeje njepſchihodźa, to ju wohidźi: „Cźlowjek barby hromadźe ſeſtaja, ale wone žo hromadu njeſnjeżu. W pſchirodźe je to hinak! Kak žu kopjeńka wſchelako narostu! A trawne kčeniczka kaž male ſchtomiki na dołhej cźeńkej nóžy! Wĕtr je torha a zyba, jim pak njeſeſchkodźi! A wſchelake žu te barby!

Mjes tym bĕ nimale 8 hodź. Tuž khwatach k žnĕdanju. Pſchikróczich pucź, hdyž rózk kerkow pſcherĕſnych. Wodowa hrjebja wſchak tu bĕži; tu myßlach, pſcheſkocžu. K njej žo bliżo, wohladach tu tolſteho knjeſa na ſchtomowym ſdónku žedžo. Wón njemóžeſche dale hrjebje dla. Tež ja ſechzych pucź pſchikróczicź, a nětk tu žedźu!“ wón mĕnjeſche.

„Nó, to pſcheſkocžimoj!“ ja wotmolwich.

„Hrjebja je pſcheſcherka, k temu tójſchto wody w njej!“ mi wón ſnapſchecźiwi.

„To wſchak tak cźežko njeje!“ S tutymi žłowami pſcheſkocžich.

„Wulkotnje!“ žo jemu wußunu. Potom jeho nuſowach, ſo by mi žwój kij poſkicźił, a ſcźahnych jeho na druhu ſtronu, ſo žo wody ani ſ nohu njedótkny.

Tola, to wſchak wſcho nabocžne! To ſpodźiwne je, ſo hdźežkuliž pſchińdźeſch, Sserbow nadeńdźeſch, a je-li niz, tajkich, tola ludźi, kiž maja nĕkak ſwiſk ſe Sserbſtwom. Tak bĕ to tež tu! S tutym knjeſom nětk domoj dźĕch. Praſcheſche žo mje, ſ wotkel žym žem pſchiſchła. Powjedach, ſo žym ſ Drježdźan. A tón knjes bĕ tež ſ Drježdźan. „Wy pak njejſcźe rodźena Drježdźanczanka!“ rjekny wón.

„Nĕ, žym Sserbowka ſ Łužizy“, jemu wotmolwich.

„Tež moja mandźelſka je žerbſkeho pokhoda bliſko Hodźija!“ Wjeſku bĕſche ſapomnił. „Dóńdźcźe žobu k mojej mandźelſkej! Wy ſcźe žerbſzy ſapomniła?“

Powjedach, ſo derje žerbſzy rĕcžu a tež pißam, hacžrunje žym wjaz hacž 25 lĕt tu. „Ale Sserbja tola wjazy njejßu!“ wón wuraſy. „Dźĕcźi mojeho pſchecźelſtwa tola žerbſzy njeroſumja a žu tola Sserbja! Njemóža žo tola Němzy mjenowacź. To je wohańbjaze, ſchtóž žwój narod ſaprĕwa a Sserbſtwo ſ tym žwoju hódnoſcź ſhubi, hdyž žwój narod ſaprĕje. Cźlowjek žerbſkeho pokhoda njemóže žo ženje Němz mjenowacź. A cźehodla dha žo Sserbja tak pſcheněmcźeja? Sserbja bĕchu tola pſchezo cźeſtni, žwĕrni ludźo, rĕcža dwĕ rĕcźi, a kelkož rĕcžow wobknježiſch, telko raſow žy cźlowjek! Njemóžu to doroſumicź!“

Mjes tym bĕchmoj dóſchkoj. Knjeni mandźelſka bĕ pak hižo woteſchła do cźopkeho žłónczka. Buch nuſowana, žobu žnĕdacź žłódki tykanz a žylny khoſej. Tu pak wjele ſchkody njenacžinich. (To je žerbſki wuras). Samołwich žo ſ tym, ſo njemóžu potom wjaz pſches hrjebju ſkocźicź.

Pſchipołdnju žym potom ſ knjenju rĕcźała. Proſchach ju, ras žerbſke towaŕſtwo w Drježdźanach wopytacź. Woni mi namjetowachu, ſo bych dlĕje woſtała a potom ſ jich autom žobu domoj jĕła. Ja pak žo ſamolwich, ſo domojjĕßu hižo ſapłacźich. Nucźachu mje, tu hiſchcźe popołdnju pola nich woſtacź. Njemĕjach pak khwile. „Mam wſchĕm tym lubym ſchcźežkam a blecźkam božemje prajicź.“ Tak woteńdźech ſ tej nadźiju, ſo tutu knjeni ras we Sserbſkim Towaŕſtwje wohladam. L.

Zyrkej a ſtat.

Sakſka zyrkwina wyſchnoſcź je wotſtroniła wukas, kotryž žebi žadaſche, ſo ma tón, kiž ſ zyrkwje wuſtupi a žo nětk ſaže do njeje wrócźi, pjenjes ſa to ſapłacźicź, ſo žo ſaže do zyrkwje pſchijima.

S **pohanſkeho hibanja.** Schwabiſka pĕžnjeŕka Anna Schieber wobara žo ſjawnje pſchecźiwo wudawanju, ſo žo wona k hibanju „Deutſche Glaubensbewegung“ khila. Wona piſche: „Ja njemohła ženje k nĕkajkej wĕzy pſchißłuſchecź abo pſchihłoßowacź, pſchi kotrejž njeby był Jeſuß Khryſtuß cźĕrjaży element.“ To je jaßnje doſcź.

Sa mißionſtwo mjes pohanami. 38 mecklenburgſkich lĕkarjow je ſa jenu ſe ſtazijow Lipſcźanſkeho mißionſtwa, kotraž je ſdobom lĕkaŕſka, darilo mnoho lĕkaŕſkich žrĕdkow. S tym pſchipósnawaja a podpjeraja ſjawnje dźĕła mißionſtwa mjes pohanami, pſchecźiwo kotremuž jich doſcź nĕtkle ſ kajkich a hinaſchich pſchicžinow wuſtupuje.

Se Sserbow a ſ daloka.

Wuſtajeńza, wo kotrejž hižo huſcźiſcho, tak tež tydźenja, piżachmy, je ſnowa podlĕſchena, — a to hacž do 29. ſeptembra. Tuž wužij kóždy tutu ſkładnoſcź a wobhladaj žebi, ſchto rjaneho we Łužizy mamy! Kóždy drje tam tež nĕſchto ſe žwojeje woßady, ſe žwojeho Božeho doma wohlada.

S **Maleſchez.** Sa Maleſchezy ſkhowajmy žebi njedźelu 8. ſeptembra. Naſche mißionſke towaŕſtwo žwjecźi tam žwój tulĕtny žwjedźeń. Drobniſcheho wo tutym mißionſkim dniu poda drje ſa tydźeń naſch cźeſcźeny redaktor naſcheho žerbſkeho „mißionſkeho Poßoła“, k. faraŕ Mikela žam.

S **Wojerez.** Wo ſlĕcźe a žwjedźenju Wojerowſkim wocźakujecźe drje wſchitzy nĕkajku roſprawu. My ju tež hiſchcźe podamy. Dźenża jenož telko: nam je žo tam jara lubiło. A kak mohło to hinak bycź? Bóh tón Knjes bĕ tola žam nam najrjeńſchi dźeń dał po tydźenju, kotryž bĕ tak połny hnadneho domachpytanja. Rano a dopołdnja miły wokſchewjazy deſchcźik, haj tež po pucźu hiſchcźe tajke pokrjepjenje. A potom žłónzo. Kak njedyrbjałe žo to wutroby a woblicźa wjeßelicź tym, kiž tam w piżanym cźahu pokaſowachu, kak je delanſka žerbſka wjeß żiwa, a niz mjenje tym, kiž tam, kaž my pſchihladowachmy ſ tyßazami, kotſiž bĕchu ſe wſchĕch kónczin pſchikhwatali, tak na pſch. tež ſ Drježdźan. Bychmy wſchĕm Sserbam, woßebje tež ſakſkeje Łužizy popſcheli, tutón rjany dźeń žerbſkeho luda žobußwjecźicź. Wo nim potajkim hiſchcźe nĕſchto podamy. Khiba ſo nam nĕchtón druhi wo tym nĕſchto napiża? Bychmy to — kaž druhe pſchinoſchki dźakownje witali.

Na pucź.

Hdyž Bóh njewobradźi, wſcho žo ſchpatnje radźi.

Sserbſke pſchiſłowo.

Liſtowanje:

Sa 11. a dalſche po Sswj. Troſizy poſtaja k. w. f. S.

K. J. W.: Wutrobny dźak; — je-li ſo móžno, wužiju je tajke, kajkež žu, proſchu pak, mĕru wobkedźbowacź.

K. H.: Wutrobny dźak ſa dźĕło. Ale ſcźe roſßudne žłowo biſkopa wopak ſroſumik. Tak, kaž nĕtkle napiżane, njehodźi žo wſcho wužicź. Redaktor.

Samołwity redaktor faraŕ Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powĕſcźernje w Drježdźanach wot Hłowneje žerbſkeje prĕdaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtwórcźłĕtnje 108 pjenjezkow.

Cźišło 35

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 1. septembra 1935 Bautzen

11. njedźela po swjatej Trojizy.

Znjowy dźakny swjedźeń.

Jak. 5, 7 a 16—18.

W kajkim dobrym, bohatym kraju my Serbja žydlimy, to je nam ſ pschirunanjom naſcheho wjedra a naſcheje role ſ wjedrom a rolu zuſnych krajow hakle prawje jaßne. W Indiſkej je huſto tajke ßuche lěto, ſo ſta tyßazy hłoda wumru! S Chiny w tutych dnjach cźitachmy, ſo tam poldra milijona ludźi pſched wulkej wodu cźekny, ſo ani móżno njeje prajicź, kelko je ßo ſatepiło. Schto cźini tam póhanſka wyſchnoſcź, ſo by ßo wobydlerjam pomhało? Nimale niczo. Wobydleŕſtwo tam tak huſto ßydli, ſo drje je póhanam zyle prawje, hdyž ßmjercź jich wjele ſaniczi. Fatalismuß, ßlepe podacźe do cźěmneho dóńta, ma knjeźſtwo w póhanſkej naboźinje. Njemohła kſcheſcźijanſka jendźelſka wyſchnoſcź wbohim Hinduludźom žito dacź? Něſchto mało jeno ßo ſtaraja ſa pomoz, ſwjetſcha hakle, hdyž je poſdźe.

Też w Paleſtinje, hdźež je Jakub, bratr Jeſußowy, ßwój liſt pißał, je jara ßuche wjedro a mało dobreje role. Na tajke khudobne pola dyrbimy ßebi myßlicź, hdyž Jakub bura khwali, kak wocźakuje kraßneho płoda ſemje a ſcźerpliwje docźaka, hacź by doſtał rańſchi a wjecźorny deſchcź. Tak je ßerbſki bibliju pſchekłožeŕ pißał, myßlo ßebi na deſchcźe naſcheho kraja. Luther je pißał: „Saźny a póſdny deſchcź“, to ßu deſchcźe w Paleſtinje po cźaßu ſtajnych deſchcźow w ſymje, w kotrejž tam też ßněhi maja, a do deſchcźoweho cźaßa. Ssym ſ mojim bratrom na konju ſ Jeruſalema do Sichema w hapreji do tajkeho deſchcźa pſchiſchoł a widźił, kak tam na ßwojim ßuchim polu felacha (bur arabiſki) wo deſchcźik proſcheſche. Nahe njebjo, tak ßo namaj ſdaſche, žaneho deſchcźa njelubjeſche. Ale próſtwa praweho wjele ſamóże, hdyž ſprawna je. Na wjecźor pod kraßnym, móznym deſchcźikom na tutoho wußłyſchaneho modlerja ſpominachmoj. To běſche jeniczki deſchcźik tam wot haprleje hacź do ſeptembra, póſdny deſchcźik na polo, ßuche kaž popjeł.

W naſchim kraju mamy jeno ſ wuwſacźom dołhi cźaß bjes deſchcźenja, a to tola jenoż w někotrych krajinach, niz w zyłym němſkim kraju abo w zyłej Europje. Tuž je rólnikowa ſcźerpliwoſcź w deſchcźa khudych krajach wjele wjetſcha. W naſchim kraju dyrbimy pſchi kóždej ßuchocźe hakle ſaßo ſcźerpliwoſcź nawuknycź. Trjebamy ſcźerpliwoſcźe też hewak. Ssmy ludźo, ſ kotrymiž dyrbja też druſy ſcźerpliwoſcź měcź.

Hdyž to dźenßa, wutoru popołdnju pißamy, je ſaßo tajki woprawdźe ſtyſkniwje wocźakowany Boži deſchcźik pſchiſchoł, wumoženje ſ wulkeje nuſy! Wutroba wſchěch ludźi dyrbi ßo Bohu dźakowacź.

Cźłowjek dyrbi jěſcź a picź a lubemu ſkotej pizu dawacź. Bur ma wulke hoſpodarſke ſtaroſcźe, woßebje na wulkich kubłach. Ale hdźe je w naſchim ludźe ſchtó, kotremuž w ßuchim lěcźe ßmjercź pſched durjemi ſteji, ſo by bjes khlěba był ſe žonu a dźěcźimi, ſo by nihdźe žaneje wody wjazy njebyło a ſo by na wſchitkich polach wſchitko wuparjene, ſniczene było?

Jakub pißa wo kraßnych płodach, myßli ßebi na wulkoſcź, rjanoſcź, ßłódkoſcź wſchelakorych płodow, woßebje tajkich, ſa kotrež je naſch kraj pſchiſymny.

Też naſch kraj ma ßwoje kraßne płody, woßebje na ſchtomach a w ſahrodach, a někotra mudra burowka ßebi na wikach radſcho tajke woßebne płody kupi, hacź pſchewjele mjaßa. Myßlimy ßebi doſcź na najwažniſchu kraßnoſcź płodow, na jich trajnoſcź? Runje płody, kotrež ßu bjes ſwonkowneje rjanoſcźe, maja w ßebi ſtrowe, ßylne mozy, traja pſchi wulkej ſymje, haj maja wužitk ſe ßylneje ſymy, a traja pſchi ßuchocźe, haj na dobrej roli ßu w ßuchim lěcźe najbohatſche žně! Kak je jenoż móżno, ſo też běrnjaze ſelo a dźecźele ßebi móżachu hiſchcźe něſchto mało ſelenoſcźe ſkhowacź, haj ſo na dobrych

polach ßu ſelene kopjena, kaž njeby tajke pražaze lube ßkónczko jim niczo ſeſchkodźiło, kajkeż mamy w tutym lěczu nad ßobu?

Budźmy też naſchej kſcheſcźijanſkej wyſchnoſcźi dźakowni, ſo je burſtwo ſchkitane pſched ſahubu, kotraž tam hroſy, hdźež kapitalismuß knježi, hdźež židowſke żitne wikowaŕſtwo ßo na khudych kſcheſcźijanſkich burach wobohacźuje!

Naſcha ßwjata rola, naſcha dowěra do wſchehomózneho Boha, naſcha kſcheſcźijanſka pobożnoſcź njech nam ßylnoſcź a wobſtacźe we wſchej nuſy dawa!

Też ſchtóž wutrobnje Boże ßłowo lubuje, ſo jemu njedźela bjes poßłuchanja na Jeſußa a jeho japoſchtołow żana zyła njedźela bycź njemóże, pſched Bohom jeno w ſcźerpliwoſcźi płody pſchinjeße. Někotre jeno, niz wjele, na dobru rolu padnje. W naſchim kraju pak je jara wjele wjazy najlěpſcheje abo tola dobreje role hacź w Židowſkej a Galilejſkej, hdźež Jeſuß rolu widźeſche a pſchi tym na rolu cźłowſkich duſchow myßleſche. Pola naß je ſawěſcźe też wjazy wutrobow, kotreż ßu dobra rola ſa wußnym Khryſtußowy, hacź tehdy, hdyž Jeſuß jako ßyjeŕ Boži wuńdźe. Schtó chze prajicź, ſo tajka dobra rola w naſchim lubym ludu wotebjera abo pſchiběra? Wěŕmy, ſo rjanoſcź ßymjenja, wot Jeſußa wußnywaneho, też we ßylnoſcźi a wěcźnej mozy leži, kotraž duſcham żiwjenje dawa kaž khlěb cźěku. Jeſuß khlěb żiwjenja, khlěb ſ njebjeß, nam khudym k żiwjenju. Hamjeń. T.

Duzy pſches Awſtriſku.

W cźaßopißu „Sachſenwacht“, kotryž „Evangelſki Swjaſk“ wudawa, namakaſch pſchezo ſaßo ſajimawe wězy. Tak je we cźißle ſa julij a auguſt wosjewjena rosprawa wo pucźowanju pſches Awſtriſku, kotreż je jedyn ſ wjednikow ſwjaſka w juniju tutoho lěta cźinił, niz ſo by ßebi k wjeßelu pucźował, ně, ſo by ßo bliże ſeſnał ſ evangelſkimi wožadami Awſtriſkeje, kotreż ſwjaſk tola ßobu podpjera. „Evangelſki Swjaſk“ pomha tutym evangelſkim wožadam Awſtriſkeje a też Cźěſko-ßłowakſkeje, dokhody ſa ſararja, ſa vikara, ſa ßmilnu ßotru ſwěſcźicź a ſwjeſcź a druhe nadawki a dźěła dokonjecź; wón pomha tak evangelſku zyrkej w Awſtriſkej twaricź. A my wěmy, ſo je tam nětkole wjele twaricź. Ssu tola poßlednje lěta żiwe evangelſke hibanje w Awſtriſkej ſbudźiłe. A tuto traje hiſchcźe dale.

Ssnadź tute rynczki tak někotreho nawabja, ßo ßobu do dźěła dacź a twaricź evangelſku zyrkej tu doma ſe ßwojimi mozami a ſe ßwojim evangelſkim żiwjenjom a tam wonka ſe ßwojimi darami, ßnadź też ſ tym, ſo ſaſtupi ßobu do „Evangelſkeho Swjaſka“, kotrehoż wjednik je ſa naſchu Sakſku k. wyſch. zyrw. rada Jagſch-Lubijſki, a tak pomha evangelſku myßl hajicź tu w kraju a tam, hdźež evangelſzy wěrybratſja we wojowanju. To jene je jara nuſne, a to druhe niz mjenje.

Njech potajkim ſaſtupjeŕ ſwjaſka nam ßam wo ßwojim pucźowanju powěda; wón něhdźe tole piſche:

Duzy po ßwojim pucźu pſchińdźech najprjedy do Hornjeje Awſtriſkeje. W cźahu ßedźo poßłuchach na rosrěcźowanje burow, kotſiž ßobu jědźechu na wiki. Powědachu ßebi wo zyrkwinſkich naležnoſcźach a wupowědachu ßebi wſchelake wobcźežowanja, kotreż mějachu na wutrobej. Nadobo ſapocźa jedyn ſ nich wo hrabi Herbersdorf rěcźecź, kotryž pſched 300 lětami Hornich Awſtriſkich ſaßo katolſkich ſcźini, kotryž na Haushammerſkich honach wjednikow evangelſkich burow — pſchezo dwejoch a dwejoch — da lóß cźiſkacź wo żiwjenje. Tutu ſtawiſnu ſrudneho cźaßa napſchecźiwneje reformazije, we kotrejž ßo kſcheſcźijanſtwo tak jara njekhryſtußowe wupokaſa, — wußkyſchach tu ſ erta tajkich, kotſiž ßnadź běchu potomnizy tamnych evangelſkich burow — kotſiž buchu ſ tajkej żadławoſcźu a ßurowoſcźu katolſzy ſcźinjeni. — Woni ßu katolſzy, ale woni cźuja, ſo dyrbjeli, kaž jich wótzojo, bycź evangelſzy. Cźi, kiž tam k evangelſkej zyrkwi pſchiſtupja, praja tohodla też, ſo ßo k evangelſkej zyrkwi wrócźa.

Niczo ſa to cźinjo doſtach ja jako mjelcźazy ßobupucźowaŕ wobras a ſacźiſchcź wo ſmyßlenju katolſkeho lud. A tole ßo mi ſwěſcźi, jako něſchto poſdźiſcho w domje w Linzu prědowanje ßłyſchach, kotreż warnowaſche pſched indiferentismom, t. r. pſched njerosßudźenym měnjenjom, ſo mohł Evangelſki runje tak derje ſbóżny bycź kaž Katoliſki. Wuſtupy ſ katolſkeje zyrkwje a ſaſtupy do evangelſkeje zyrkwje ßu wuras evangelſkeho hibanja w katolſkim ludu. Pſchicźiny tutoho hibanja maſch w katolſkej zyrkwi, niz w evangelſkej zyrkwi pytacź. Politiſki ras katolſkeje zyrkwje ſbudźuje praſchenje, hacź je wona Khryſtußowa zyrkej. Tuto hibanje njeje evangelſka zyrkej ſbudźiła. Jeje fararjo maja dźe telko ſaſtojnſkeho dźěła, ſo nimaja cźaß ſa tajke propagandiſke ſkutkowanje; tajke ſkutkowanje njeje też po waſchnju evangelſkeje zyrkwje. To pak mózemy prajicź, ſo ſ toho, kak evangelſka zyrkej ßwjatocźnoſcźe pſchi khowanjach ßwojich njebocźiczkich wuhotuje a kak wona jednore Boże ßłużby ßwjecźi, pſchipowědajo w nich we macźeŕnej rěcźi evangelij bjeſe wſchěch politiſkich ſaměrow, tajne wabjenje wukhadźa. Toho buch ßebi też wěſty, jako we Božej ßłużbje w pſchepjelnjenym evangelſkim domje w Linzu pobych; to wobßwědcźi mi też dale kóžda woßada, kotruž wopytach.

Wot ßwojeho hłowneho pucźa wujědźech ßebi do mſta Steyr, kotreż tam tak rjane leži w horach. Tam je ßebi evangelſka woßada krematorium natwariła a tam ma wona też pſchikładne dźěło ſa dźěcźi a mjes dźěcźimi.

Lódź wjeſeſche mje na Dunaju dale pſches kraßny Wachaw nimo městna Bechlarn ſtarych Nibelungow, nimo klóſchtra Melk, nimo Dürnſteina, hdźež něhdy Blondel Richarda ſ pſchimjenom „Lawſka wutroba“ namaka a hdźež je maka evangelſka woßada naſtała, a nimo Weißkirchena, hdźež maka evangelſka zyrkwicźka ſteji, ſ kotruž ßu żony braniborſkeho Evangelſkeho Swjaſka wodźecźe ſa woltaŕ a klětku wuſchiwaḱe, do Kremſa, hdźež ryſy evangelſki po nacźiſku profeßora Bartninga natwarjeny Boži dom kóždeho wita. Duzy pſches lěßnu krajinu wuhladach zyły rynk wßow, w kotrychž ßu ßo jenotliwe ßwójby k evangelſkej zyrkwi pſchiſamkle. W Zwettlu wobhladach ßebi maku evangelſku kapaku, kotruž je Georg von Schönerer twariŕ.

Naſajtra podach ßo pſches Dunaj k połodnju. Wopytawſchi na krótki cźaß zyrkej a faru St. Pölten dóńdźech do kupjelow Salzerbad. Tu ma awſtriſke ſnutſkowne mißionſtwo ßwój tak rjany dom, w kotrymž kóžde lěto ſta dźěcźi a młodoſtnych wokſchewjenje a poßylnjenje namaka a w kotrymž tak někotry ſjěſd a tak někotru ſhromadźiſnu wuhotuja, tak ſo je tutón wuſtaw ſdobom też duchowne ßrjedźiſchcźo evangelſkeje zyrkwje. Wjednik wuſtawa wujědźe ßebi naſajtra ſo mnu pſches Delnju Awſtriſku wokoło Oetſchera. My wopytachmy rjanu zyrkwicźku w St. Aegyd a po tym woßadu drjewarjow Ulreichsberg, kotraž je zyle evangelſka a ma evangelſku ſchulu. Tuta woßada je młódſcha hacź ſtara woßada drjewarjow Naßwald k połdnju. Tola też wona mi roſjaßni, kak je móżno było, ſo w cźaßu napſchecźiwneje reformazije pſchi wſchěm namóznym podtłóczowanju proteſtantiſma tola lětſtotki dołho evangelſke woßady w Awſtriſkej evangelſke woſtachu

bjes Božeho doma a bjes fararja. Wožada je w symje dwaj abo tři měšazy wot žwěta wotrěsnjena. Nasymu dyrbja žo wobydlerjo sa pjecź měšazow s zyrobu sastaracź. W lěcże je nětkole mózno, s autom po dobrym puczu hacź tam dojěcź. W symje tam njemóże nichtó dojěcź. Cźěła semrětych wostanu tam druhdy tydzenje dołho w žněsy stejo, prjedy hacź móża je na pohrjebnischczi Mitterbach abo St. Aegyd dowjesćź abo donjesćź. Dróhi žu pak tam hakle w poślednich lětdźeśatkach twarili. Prjedy bě jenoż mózno po jara wobcźežnych hórskich schcźežkach do tutych wšow drjewarjow dóńcź. Wjednik drjewarjow měješe njedźelu Božu žłužbu a ani wojak ani jesuwita njenamaka pucź do žamotnosćze.

Nimo noweje zyrkwiczki we wjesy Keid dojědźechmy do Mitterbacha, do wožady, kotraž je macź evangelskich wožadow Delnjeje Awstriskeje. Hakle w poślednich lětach žu tu pódla evangelskeje zyrkwje też katolszy zyrkej natwarili, drje wožebje tohodla, so njeby tuta wjeś tak blisko snateho putnischeho městna Mariazell, hdźež też pobychmoj, bjes katolskeho Božeho doma byla. Do Mariazell pschikhadźeja putnikowarjo s zyleje Awstriskeje, też s Cźěskošłowakskeje, s Wuherskeje a s Juhošłowjanskeje. W Božim domje, kotrehoż barokski twar je s gotiskej wěžu skepžany, je wumělskeho a njewumělskeho wjele, kaž to też hewak w Božich domach tajkich městnow namakasch. A schtoż cźi wulka kopiza pschedawańjow poskicza, njeje hinasche. Srosumisch, so to wscho žyły luda wabi, tola pak też, so runje khutni cźłowjekojo pschi tajkim waschnju kschescźijanskeje pobožnosćze spósnaja pschewahu, kotruž ma evangelska zyrkej we žwojim pschipowědanju Božeho žłowa.

Se želesnizu dojědźech do Wina. Tuto wulke město s 2 milijonomaj wobydlerjemi ma 100 000 protestantow. S tutych je něhdźe 13 000 w poślednim lěcże k evangelskej zyrkwi pschestupiło. Sa zyrkwinske sastaranje masch tu hischcże wjele pschecźow. Nimasch tu jenoż hobrske město a jeho sa wožadne sastaranje njepschihódne wobstejnosćze, ně, tu je nimo toho diaspora — t. r. protestantojo žu tu w rospróschenju, žu tu mjeńschina, kaž to liczbje 2 000 000 a 100 000 pokasujetej. — Wožada Wien-Landstraße ma 10 000 duschow, sa žwoje shromadźisny pak jenoż rumnosćź, do kotrejež móże jich 150 wožobow. Wožada Wien-Favoriten, do kotrejež jich 3000 we lěcże 1934 pschestupi, wužiwa pohrjebnu kapału jako Boži dom. Sa jenu s Božich žłužbow sa pschestup, kotruž wopytach, dyrbjesche žebi farař Boži dom žužodneje wožady Wien-Gumpendorf wuprošycź. Hacź runjež je Evangelski Swiask w poślednim lěcże dokhody sa 5 nowych vikarow we Winje swěsćił a poskicźił, njedožahaja tola pschezo hischcże mozy sa Boże žłužby, sa biblíske hodźiny, sa roswucžowanje, sa duschepastyrske dźěło pschede wschěm pola tych, kiž pschestupichu.

Też wožady wokoło Wina žym wopytał: St. Andrä; tam je mała modleŕnja a wulka farska jahroda; w tutej bě njedawno jara wopytana wusnáwarska Boża žłužba; dale Tulln, tu je žebi wožada w starej, rospadanej stražnej wěži pschi Dunaju modleŕnju pschiprawiła, w kotrejž žy kaž doma, njech je też jeje napohlad wot wonka kaž napohlad starych rospadankow; dale Klosterneuburg, hdźež maja wumělszy wuhotowanu rumnosćź sa Boże žłužby.

(Pschichodnej dale.)

Pschikładne.

So by žo zyrkwinske waschnje sdźerżało a so njebychu nasche wulke wróczne cźaży žwój kschescźijanski zyrkwinski ras shubiłe a žo žwětne sczinike, je wožadne sastupjerstwo we wožadże „Sächsisch-Haugsdorf“ sczěhowaze cźinilo:

Wono žo wobroczi na wschěch hosczenzarjow wožady s prózstwu, so njebychu Hodownicźku, Jutrownicźku, Sswjatkownicźku, kaž hacź žem, žane reje wuhotowali. Wožadże, wožebje młodźinje wuprajichu tu prózstwu — też starschim a mischtram — so njebychu na tutych žwjatych dnjach na reje schli — abo na reje hicź dali.

„My chzemy“, tak rěka w tutym namołwjenju, kotrež bu też s klětki pschecźitane, „wschitzy hromadnje, swjasani we wěrje, wobaracź tomu, so bychu nasche kschescźijanske žwjedźenje žo žwětne sczinike, shubiwschi kschescźijanskeho rasa; my chzemy je žwjecźicź w pózcźiwosczi a w napominanju k tomu Knjesej.“

Zyrkej a stat.

Weißenberg, srudnje snaty wjednik po nim pomjenowaneje, wot stata sakasaneje sekty, bu s połdra lětom khłostańje pokhłostany. To je kónz jeneje s tych sektow, kotrež pytaja cźłowjekam hłowu samucźicź a jich na błudne pucże sawjesćź, wojujo pschecźiwo zyrkwi Khrystušowej. W tutym padże wukopa žo nimo toho mnoho njelubeho a wohańbjazeho, kaž wopikstwo a njepózcźiwosćź.

„Heiden.“ Nuts pohladacź do myślow hibanja „Nordische Glaubensbewegung“, kotrež chze němski lud precź wotwjesćź wot Jesuša Khrystuša a — kaž widźimy, też dozyła wot „bóha“, da nam statny finazny rada Konopath, kiž pische, wotpokasujo heźko: „Den alten Göttern zu“, pod kotrymž bě něchtó něschto pisał: „Ně! Bjes bohow, a runje tak bjes boha, kiž swonka žwěta, bjes stworicźela a bjes Jehovy žmy my wěrni póhanjo. — Pschetoż „bohojo“ žu sjewjenje cźaža, kiž žo minje. Wot wěcźnosćze žem pak knježi a rjaduje „praporjad žiwjenja“ — „Urordnung des Lebens“ —. Potajkim to drje je jaźnje dosćź!

Stawnik. Stuttgartski wyschschi měschczanosta je postajił, so maja stawnizy pschichodnje pschi swjasanju mandźelskeju wožebitu drastu wobleczeni bycź, a to talar s cźorneho žukna a baret.

Biblija. Britiske Bibliske Towarstwo je sažo Sswjate Pižmo do noweje zuseje rěcże pschełożiło; je wudało evangelij Janowy we rěcźi „Ahamb“. Tutu rěcża na kupach Nowych Hebridow.

Se Sserbow a s daloka.

S **Maleschez.** Njedźelu 8. septembra wotměje žo w Maleschezach **mišionski žwjedźeń** žerbskeho pobocžneho towarstwa sa wonkowne mišionstwa. Dopołdnja ½11 hodź. budże žwjedźenske dźěcźikemschenje s rěcźu k. miš. insp. Lehmanna s Drježdźan, popołdnju w 2 hodź. žerbske žwjedźenske kemschenje s prědowanjom k. fararja Kaplerja s Njeźwaczidła a postrowjenjom k. wysch. fararja Sarjeńka s Khwacźiz; ¾4 hodźin němska Boża žłužba s rosprawu k. miš. insp. Lehmanna (7 lět w Indiskej). Pschińdźcże wschitzy; njech je žwjedźeń s Božej pomozu mózne wusnacże k žwjatemu mišionstwu!

S **Minakała.** Tu je kand. theol. G. Laser se Žitawy 9. njedźelu po žwj. Trojizy žwoje sastojnstwo jako vikar nastupił, kotrež je jemu wot 1. augusta žem pschipokasane. Lěto dołho je po žwojim prěnim pruhowanju hižo był s vikarom we Lupoji a je hižo wot tam žobu s druhimi dleschi cźaž we

naschej wožadże skutkował. Bóh tón Knjes chcył jeho skutkowanje tu žohnowacź.

S **Lupoje.** Tu je 9. njedźelu po ßwj. Trojizy k. wysch. farař Sarjeńk noweho farskeho vikara, k. kand. theol. Scholtu ſ Drježdźan japokasał. Jeho je sakski zyrkwinski hamt k nam pósłał, pschepokasawschi dotalneho vikara, k. kand. theol. Lasera, do Minakala. Knjes vikar Scholta je w sańdźenym semestru ßwoje prěnje pruhowanje w Lipsku wobstał a je nětko hnydom farske dźěło pola naß dostał. Bóh Knjes chcył jeho ßłužbu w naschej wožadże žohnowacź.

Do Wojerez bě 18. auguſta zyły ßerbski lud swołany. A tyßazy tam też běchu ſ pruskeje a se sakskeje Łužizy, ſ Hornjeje a Delnjeje Łužizy a też dale ßem,tak na psch. też ſ Drježdźan. Ale niz ßerbski lud jenož bě swołany! Ně, runje tak němski; a tutón tam też bě po tyßazach se wschěch kónczin. Bě tola zyłe wulke wuhotowanje Domowiny a Wojerowskeho ßerbskeho towarſtwa na to wotměrjene, Němzam a Sserbam pokasacź kraßne kulturne kubła naschich holanskich Serbow a tak budźicź Sserbow a Němzow jenak ja to, hajicź kulturne kubła, narodne waschnja. A schtóż je někak woczi a wuschi woczinjenej měł, je tam měł składnoscże doscź, tole nawuknycź niz jenoż, ně, też ja to ßo jahoricź, Sserb kaž Němz. A to njech je wusbytk tutoho ßerbskeho Wojerowskeho dnja! S tutym mytowanjom budźa cźi, kiž njejßu cźaßa a prózy a pjenjes lutowali, tutón ßwjedźeń pschihotowacź, nanajbóle spokojom. Naschego nadawka njeje, tu nadrobnje wopißacź ßwjedźeńſki cźah a jeho 40 poddźělow abo ßwjedźeńſku shromadźisnu na torhoschczu, w kotrejź k. wucźeŕ Nejdo, wjednik Domowiny, nowu khorhoj Wojerowskeho ßerbskeho towarſtwa poßwjecźi, abo žiwjenje na ßwjedźeńſkej łuzy, kotreż ßo jara žiwjenju na „tšělenju“ runasche, abo Bożu ßłužbu, na kotrejź ßobu njeběchmy, dokelž njemóżachmy tak sahe we Wojerezach bycź. To ßu druſy cźinili w nowinach, pschede wschěm we „Sserbskich Nowinach“. Naschego nadawka a tutych rynczkow je, ważnoscź a nadobnoscź narodneho waschnja a narodnych poczinkow pokasacź, so je winowatoscź, kotraž ßo ßama rosumi, so ßebi Sserb kaž Němz tute drohe kubła waži a haji, wobßwědczejo ſ tym, so lubuje a cźeścźi tych, kotsiž ßu je jemu sawostajili, niz so bychu sanjechane a shubjene byłe, ale wyßozy ważene a cźeścźene, a so lubuje a cźeścźi toho, kotryž je tutomu jeho narodej a ludej dał bycź a tajke kubła tworicź a hajicź, Boha. Boża ßłužba w ßwjedźeńßzy wupyschenym Božim domje bě tohodla też nasynk popołdnischich wuhotowanjow. Pobychmy po Božej ßłužbje w ßwjedźeńßzy wupyschenym Božim domje a spóſnachmy też we waschnju, Boži dom tak pyschicź, wožebitoscź holanskich Sserbow, nam tu njesnata. Ssobu najrjeńſche pschi ßwjedźenju bě, so wuhladachmy wschudźom telko narodneje drasty žonow, młodych holzow, dźěcźi. Abo schtó chcył prajicź, so njebě to lubosny napohlad: małe ßerbske holicza w pěknej ßerbskej drascże! Potajkim: nam je ßo we Wojerezach jara lubiło. Bychmy kóždemu a kóždej popscheli, tajki ludowy ßwjedźeń ßobu ßwjecźicź a ßo shromadnej sawjeßelicź ßwojeje narodnoscże a ßwojeje domiſny a bycź tak w žiwym zyłku němskeho a ßerbskeho luda naschej Łužizy a domiſny. Wobžarowali jenoż ßmy, so njebě nam pschi ßyle luda móżno, setkacź wschěch ſnatych, ſ kotrymiž bychmy ßo rad shromadnje sradowali na tym, kak naschi Sserbja a so naschi Sserbja ßebi haja ßwoje narodne a kulturne kubła, a na tym, so ßo Němzy a Sserbja tak shromadnje radowachu na tutym ßwjedźenju a na tym, schtoż wón poskicźi.

Do Wojerez a do Sserbow. W poßlednim wokomiku dóńdże hischcże druha rosprawa wo ßerbskim sjěźdże. Tutu mózemy hakle sa tydźeń wosjewicź, tola to też pschepoſdże njebudże, dokelž je a chce bycź wusbytk sjěźda něschto trajaze. So je to tak, wo tym ßwědcza też rynczki, korež pilna ßerbska ruka napißa.

S **Drježdźan.** Ssrjedź tutoho měßaza wotwoła Bóh luby Knjes naſcheho ßwěrneho krajana knjeſa Leſchawu, kiž bu w Bukezach ródnej semi pschepodaty. We Łužizy ßo narodźiwschi sacźahny w młodych létach do Drježdźan a bu poſdźiſcho ſe saſtojnikom ſtatneje żeleſnizy. Pódla ßwojeho saſtojnſtwa je ßo runje tak ßwědomicże ßerbskemu towarſtwu „Cźornoboh“ wěnował a hromadże ſe ßwojej ßerbskej mandźelskej ſkutkował ſa wukhowanje naſcheje rěcże, waſchnjow a narodneje drasty evangelſkich Sserbow w Sakſkej, kiž je tak horzo lubował. Jeho najmłódſcha dźowka wopytasche privatnu ßerbſku ſchulſku wucźbu w ſhromadźenſtwje ßerbſkich towarſtwow w Drježdźanach a je ſe ßwojim žiwym ſajimom ſa ßerbſke reje ruku w ruzy ſ naſchim miſchtrom Krawzom tute naſche reje na papjerje ſwěcźnika, ſchtoż je Leſchawiz nana ſaßłużba ßobu była. Sserbſki dom, ßerbſzy pſcheceljo a ßerbſke cźaßopißy je ſtajnje měł. Něſchto lět po naſtupjenju wußłużby je ßo ſe ßwojej žonu wrócźił do Sserbow a po dlěſchej khoroſcźi wumrěł. Też jeho Drježdźanſzy pſcheceljo wobdźělichu ßo ſ khorhoju towarſtwa „Cźornoboha“ pſchi pohrjebje, ſo bychu ßwojemu ßwěrnemu krajanej poßlednje bożemje prajili. Se ßwojej měrnej powahu woſtanje wſchěm Sserbam njeſapomnity. F. Th. H.

S **Bethela** ßłyſchimy, ſo je tam dźěła wjazy a wjazy. Woßebje bywa jich pschezo wjazy tych, kiž maja padawu khoroſcź. Tajkich je tam nětkole 2185! Tohorunja pſchibywa liczba tych, kiž ßu na ducha khori. Tukhwilu naprawjeja tam ſa nich ſaßo nowu ſtaziju, tak ſo budże ruma ſa 700. Ale też tute rumnoſcże njebudu doßahaze. S tutych liczbow, kotreż ßu jenoż dźěl hobrſkeho dźěła luboſcże, kotremuż ßo Bethel wěnuje, ſpóſnawamy, kajkich wuměrow je tutón ſkutk Bodelſchwingha nabył, a ſpóſnawamy też, ſo Bethel pſchezo ſaßo noweje pomozy trjeba.

„Swón padnjenych.“ W měſtaczku Triberg w Cźornym lěßu wißy woßebity ſwón. Na dnju, na kotrymż žadyn Tribergſki ßmjercź ſa wótzny kraj poczerpi, ſwoni wjecźor we 8 hodźinach tutón ſwón.

35 nowych evangelſkich Božich domow twarja tukhwilu po zyłej Němſkej. Sa runje telko nowotwarow ßo pſchihoty cźinja.

We Wuherſkej je miniſterſtwo pſchikasało, ſo ma njedźelſki měr bycź doſpołny a ſo ma ßo na to ßwěru dźiwacź. Tohodla buchu ßamo tam, hdźež běchu hacź dotal njedźelu hermanki, tute na wſchědny dźeń pſchepołożene.

Na pucź.

Schtóż chce Boże žohnowanje měcź, dyrbi prjedy Boha měcź. —

Liſtowanje. Kni. L.: Jara wulki dźak ſa wſcho! Běch po pucźu, a tohodla njemóżach wjazy ſapodacź. — K. H. w D.: Dźak ſa rosprawu a wjele dobreho. **Redaktor.**

Sa 12. po ßwj. Tr. H. w P. Sa 13. po ßwj. Tr. K. w B.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Nożacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſcźi krajnozyrkwinſkeje notwinatnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hkownoneje ßerbſkeje prědakſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenjezkow.

Čišło 36

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 8. septembra 1935 Bautzen

12. njedźela po žwjatej Trojizy.

Sćenje Marka 4, 26—29.

Nasch Sbóžnik widźi wschudžom Boże skutki, njech je to w cłowóskim živjenju se wschěm, schtož cłowjeka potrjechi, njech je w stwórbje se wschěm jeje bohatym roswicźom, — wschitko žłuži jemu k temu, spěwacź cźešcź žwojeho Wótza. A to je jemu wutrobna należnosć, so bychu cłowjekojo we wschěm runje kaž wón žam Božu khwalbu spěwali a skutki Boże wobdźiwali, a pod nim žwoje živjenje wjedli.

Wón pokasuje na ptaki pod njebješami abo na lilije na polu, so bychu widźeli, kak žo Bóh wo wscho stara, a so bychu jemu wscho dowěrjeli a žwoje staroscźe puschcźeli; stworicźel wscho sdźeržuje — tež cłowjekow; lěpje hacž nan abo macź Bóh jich sastara. W žwojich prědowanjach jim tak Božu luboscź pschezo a pschezo sažo wobkrucźuje, so bychu žo na njeho sałożeli a w nim žo wukhowali, so bychu Boże kraleństwo pschijeli. Boże kraleństwo je psches Jesuža do žwěta pschischło. W pschirunanjach Jesuž jo cłowjekam pschipowjeda a rosjažnja; wscho, schtož hromadźe widźa, ma temu žłužicź, jim tuto kraleństwo do wutrobow sascheźépicź.

W naschim pschirunanju wón ratarske nashonjenje nałožuje. Kaž ratar žymjo wuženywa, kaž wocźakuje, so roscźe a pschibywa a srawi, kaž skóncźnje žwoje žně domoj khowa, tak žo žymjo kraleństwa Božeho wuženywa, tak roscźe a pschibywa a srawi we wutrobach, tak žo skóncźnje dokonja, hdyž Bóh cłowjekow k žebi domoj wosmje.

1. Ssymjo žo wuženywa. — Kajke je to kražene dźěło! Ratarjo, spomń, so jo njeby cźinił bjes kedźbowanja a nutrnoscźe!! Na poli rěcźi Bóh s tobu rasnje a žwjatocźnje. Wón tebi dawa do ruki sornjatko, to je žive žymjeschko; wón žam je živjenje do njeho płodźił, tak so móže skhadźecź a roscź. Zadyn cłowjek to njedokonja, Boža stwórba jo cźi dawa.

A do role kładźe žo žymjeschko; tam móže roscź; na skale jeskhnyje, na pucźu žo rostepze, mjes cźernjemi žo sadužy; w roli žo roswije, w njej móže roscź a płody pschinjescź.

Ssymjo Božeho kraleństwa ma žo runje tak wuženywacź a to do cłowjeskeje wutroby. Tute žymjo žo njenamaka wot naroda w njej, wona jo też žama wot žebje njeporodźi; tute žymjo je wot Boha, je něschto wěcźne a žo nam dostawa w Božim žłowje. Kaž je prěnje žymjeschko sa rolu s Božeje ruki wukhadźało, so by žo pschezo dale a bóle pschisporjało a tak stworjenjam žłužiło, tak je žymjo Božeho kraleństwa se Božeje wutroby wuschło, so by žo roswiło a pschisporjało a cłowjekow sćiniło Boże dźěcźi; wone je žive a płodźi živjenje we wutrobach. A s jeneje wutroby, w kotrejž je živjenje sbudźiło, pschenježe žo do druheje.

Njedyrbjeli starschi dobre žymjo wuženywacź a wo to žo staracź, so bychu byłe wutroby dźěcźi prawje wobdźěłane, so by žymjeschko měło prawu rolu! Abo njeje žo we wschěch starschiskich wutrobach móznje roswicź móhło, so tam hischcźe živu móz njeje wubudźiło?

Wjmi kóždy Boże žłowo horje s cźichej myžlu a hladaj, so by rola wutroby płódna była, hewak njebudźe ženje staw Božeho kraleństwa. A we wutrobje rostu jědojte rostliny, kotrež pschinježa skaženje a sahubjenje!

Cźert wuženywa też žwoje žymjo a to roscźe spěschnje, hdźež je žo móhło sakorjenicź, to je wožebje žebicźna myžl, a my cłowjekojo potom njemyžlimy, schtož je Bóske, ale schtož je cłowjecźne; a to rosschěrja žo psche wschu měru lohzy a wupjelni bórzy zyłu rolu wutroby — a cłowjek je w cźertowymaj rukomaj, khiba so Jesuž jeho wuženwobodźi a njerjad wupléje.

Bóh chzył naschemu ludu, kotryż je ßwoju narodnu cžeścź saßo namakała, dacź nowe naléczo kaž w prěnim kschescźijanskim cžaßu, so by wschón njerjad, woßebje ßebicźnoscź, s wutrobow ßo shubił a ßymjo Bożeho ßłowa ßwoju móz móhło połnje wukonjecź!

2. Kak krótko, ale kak kraßnje wopißuje Jesuß w pschirunanju roscźenje ßymjeschka! Cžłowjek je ßymjo do semje cžißnył — a wón spi a stawa wo dnjo a w nozy, a ßymjo seńdże a roscże, so wón njewě.

Hdyż je potajkim cžłowjek to ßwoje cžinił, ma wón wocžakacź, pschetoż semja ßama wot ßebje pschinjeßy płody, najpredy selinu, potom kłóß, potom połnu pschenżu we kłoßu; cžłowjek je tu zyle wotwißny skóncžnje wot Boha a Bożeho skutkowanja w semi.

Hdżeż je rola wutroby dobra, tam ßymjo Bożeho ßłowa ßame roscże a wukonja bóle a bóle bohabojasnoscź a pózcźiwoscź, a to we wulkim a małym, w ludach, we woßadach, we jenotliwych. Dobre ßymjo ma w ßebi móz, so dobudże we dobrej roli. Japoschtoł Pětr prěduje na prěnim ßwjatkownym ßwjedżenju — a kak móznje je wußyte ßymjo dźěkało! Wschelakore ßłowa ßwjateho pißma — schto ßu we wschelakich wutrobach wuskutkowałe!

Prěnje roswicże we wutrobach je nam potajene; też wutroba ßama, w kotrejż nowe żiwjenje nastawa, njewě, kak ßo to ma, cžuje jenoż, kak je wabjena, doniż njespósnaje, so je w njej něschto noweho, so je wjele stareho ßo minyło. — Schtó pak cžini to wschitko we cžłowjeku? Bóh je, kiż móznje dawa to, so chzemy a to, so dokonjamy po tym dobrym spodobanju.

A hdyż ßmy my to dobre ßymjo wußywali, potom mamy roscźenje Knjesej pschewostajicź a jeho proßycź wo jeho skutk. A hdyż ßymjo skhadża, potom chzemy jeho khwalicź: Knjeże, niz mojemu, ale twojemu mjenu budź cžescź! Hdżeż pak po sdaczu njepschińdże k wuwiczu, chzemy ßo dacź warnowacź wot Jesußa: njeßudźcże, njesatamajcże; móże ßlepy ßlepemu pucź pokasacź? Pohladajmy najpriedy na ßebje a do ßebje! A potom też wopomń, kak lohzy ßo husto wot druhich móże rosteptacź! Woßebje pola ßwojich domjazych, pola ßwojich dźěcźi hladaj kóżdy, hacž je też ßam dobre ßymjo wußywał, prjedy hacž ßo na nich roshněwa! Haj, wopomń a hladaj, kak daloko je w tebi ßymjo rostko, prjedy hacž ßudźiśch; ßnano ani hischcże seliny njewidźiśch. Budźemy dźakowni, hdyż pytnjemy, so njeje wußyw zyle podarmo był a njepschestawajmy, pschezo snowa wußywacź! Kelko sczerpliwoscże je Jesuß pola ßwojich wucžomnikow pokasał! Wón je wjedźił, so Bóh w ßwojim cžaßu radżenje spożcźi.

Ratař proßy, proßy, proßy, so by Bóh dał ßłóncżne wjedro, dał deschcź, wscho w prawym cžaßu. — Tym, kiż jeho prosscha, da Bóh też na snutsknym żiwjenju, schtoż budże k lěpschemu duschow; Bóh chze, so by wschitkim ludźom pomhane było a bychu k spóznacźu prawdy pschischli.

3. Płody wocžakuje ratař na ßwojich polach; so jeho zyłe dźěło njeby podarmo było, teho ßo nadźije, a kak dźěła jeno lěto kaž druhe; a Bóh dawa — prawym a njeprawym, dobrym a słym — też bjes próstwy.

Bjes próstwy a modlenja pak w duschinym żiwjenju doprědka njeńdże. Dar ßwjateho ducha ßo poskicża tym, kiż prosscha. Tym pak ßu płody też wěste. Pawoł praji w liscże na Filippiskich w 6. schtucżzy prěnjeho stawa: A ßym teje dobreje nadźije, so tón ßamy, kiż w naß tón dobny skutk je sapocżał, jón dokonja hacž do dnja Jesom Khrysta. — A cžim bóle my tu hižo srawimy, cžim bóle hižo tu też namakamy żnjowe wjeßele we wutrobach, hižo tu dostawamy sa duschu dobru pastwu. — A schto cżaka na naß, hdyż budże wscho dokonjane, a niczo wjazy nasche wjeßele njekasy.

Ale hdy Bóh njeby dobre płody w naß, w tych naschich, namakał, hdy by tam był jenoż njerjad, a cžert naß njeby wjazy puschcźił, a Boża hnada njeměła żadyn troscht wjazy sa naß, dokelż njejßmy wo nju rodźili — njeje to myßl, kotrejż rad s pucża dźemy, kotraż naß pak tola krucże napomina: wobdźěłaj rolu, schtoż jenoż móżesch, so by dobre ßymjo Bożeho ßłowa mohło dobre płody pschinjescź.

Kotry nan, kotra macź njeby dźěsczu najlěpsche dacź chzyła? Ale wobkedźbuje ßo doscź, schtoż we wutrobje dźěsczża roscże? Njeje na cžaßu, so starschej sa dźěcźimi, hospodař sa cželedźu saßo, kaž je prjedy było, ßwoje nutrnoscże wschědnje maju a ßo hromadże modla? Schtó ma wěstoscź, so Boże żohnowanje w domach wostanje, hdyż njerodża wo Boże ßłowo a ßo k Bohu njemodla? Schtó ßebi myßli, so Bóh k ßebi wosmje tych, kiż maja ßwojich pschibohow?

Někotry praji: kóżdy prawy kschescźijan dyrbi spósnacź, so je ßwět srawy sa Boże ßudźenje, sa saßudźenje. Nasche pschirunanje naß wucźi, so my to nimamy rosßudźicź, ale so je to Knjesowa wěz. Njech to abo druhe pokasuje na dosrawjenje, na druhej stronje ma ßo hischcże wjele cžinicź, so by wschudźom Boże ßłowo wußyte było. Ale wěste je, żně pschińdu wěscże, a nichtó njewě dźeń, na kotrymž Bóh je pyta na nim a hacž ßu dobre abo sle. A njenadźizy móże tutón dźeń pschińcź! — Tak cžińmy my kóżdy to ßwoje a wußywajmy a wußywajmy dale Boże ßłowo do wutrobow a dajmy jo też do naß wußywacź! A potom, schtoż cžłowjek wjazy njemóże, to Bóh dokonja Jesom Khrysta dla. Hamjeń.

Cžehodla tak ßucho a tajka nusa?

Staj tutomu praschenju napschecźiwo scżěhowaze praschenja a wotmołwy smějesch. A nadźijomnje njebudże to wscho. Dyrbjał tola saßlepjeny a tupy bycź, njeby-li ty snajmjeńscha wscho cžinił, so by to nětko hinak było, to rěka, so by wscho po Bożej woli było.

Cžehodla njespěwaja wschě ßwójby blidowe paczerje? — Jesuß Khrystuß tola wucźi ßo modlicź: Nasch wschědny khlěb daj nam dżenża. A ßerbske pschißkowo praji: Bjes paczerjow k blidu a wot blida khodźicź, to rěka: po prawom do khlěwa ßłuschecź. A saßo: Paczerje k jědźi a wot jědże żohnuja blido.

Cžehodla njespěwaja we wschěch domach rańsche a wjecžorne modlitwy? — Spěwaj a dźěkaj! tuto heßko njedyrbjako tola nikomu njesnate bycź. A pschißkowo praji: Na wěrjazu próstwu praji Bóh: Hamjeń. A saßo: Bohu ßluż niz jeno w zyrkwi ale też doma!

Haj w zyrkwi! Cžehodla njehromadża ßo cžłowjekoju, ně, kschescźijenjo w Bożim domje njedźelski dźeń k shromadnemu modlenju? Njeręka dha w pobożnym kěrluschu:

Hdyż je próstwa jenicżka,
s wěru wuspěwana,
Bohu Knjesej spodobna,
wot njoh' wußłyschana,
kajka móz
dźeń a nóz,
hdyż nětk wschitzy rjenje
prosscha w Bożim mjenje!

Haj:

Ty njepósnata móz
w modlitwje nam data!

Położ ſ měrom połny ſynk na: njepósnata móz! A cžehodla njepósnata? Dokelž njenakožowana, dokelž njewupruhowana!!! — A pſchißłowo praji: Kemſchikhodženje njeſakomdźuje, ale ſpěchuje dźěła. — Schtóž Bohu njedźelu bjerje, pokradnje ſamenu ſebi.

A hiſchcže jene: cžehodla? Cžehodla njekhodźa ſwěru k ſpowědźi a k Božemu blidu? — A tola ſtare pſchißłowo praji: Boże ſłužby ſu ſbóžne hoſcžiny, na te Bóh luby Knjes proſy. A ſaſo: Spowědź ſebjerje ſ wutroby cžežu. — Abo bojiſch ſnadź ſo ſpowědacź, dokelž maſch ſo wjele ſpowědacź? — A potom: Njeje dha naſch Knjes Jeſuſ Khryſtuſ wołał a pſcheproſchował: Wſmicže a jěſcže! Wſmicže a picže! —?

Spokoj ſo ſ tutym ſchtworakim Cžehodla. Je to na doſcź doſcź najprjedy! Ale njedaj ſebi pokoja, dóniž też poſłednjeje wotmołwy na nje njenamakaſch a dóniž njedokonjeſch ſkutki, kotrež ſebi wone žadaja. A hdyž maſch praſchenje na hubomaj: „Njepſchińdže bórſy deſchcžik?“ daj ſebi, prjedy hacž wotmołwy na tuto praſchenje žadaſch, wotmołwy na tamne ſchtworake: cžehodla? Haj: Spěwaja wſchitzy bórſy blidowe pacžerje? Spěwaja wſchitzy bórſy rańſche a wjecžorne modlitwy? Modla ſo bórſy wſchitzy ſhromadnje w Božich domach? Budźa bórſy wſchitzy ſa Božim blidom?

Wſchitzy! Tuto ſłowo cže njeſtróž. Wſchitzy drje w naſchim cžaſu ženje njebudźa tak pſched Bohom, a też niz něhdže zły lud. Ale to powſchitkowne žiwjenje a ſkutkowanje a ſadžerženje móže bycź napjelnjene wot tajkeho pobožneho ſmyſłenja, móže bycź ſ jenym ſłowom: ryſy kſcheſcžijanſke. A dyrbi to bycź! Je wono to hižo? Cžehodla niz? Budźe wono to ſkoro? Budźe ſnajmjeńſcha twoje žiwjenje a žiwjenje twojeho doma tajke ryſy kſcheſcžijanſke ſkoro?

Haj: Cžehodla tak ſłucho a tajka nuſa?

Duzy pſches Awſtriſku.

(Pokracžowanje.)

Tohorunja wopytach tam woſadu: Korneuburg a jeje wobſchěrnu hacž k cžeſkim mjeſam ſahazu diaſporu a Floridsdorf, kotraž je ſnata ſ jeje wulkej licžbu pſcheſtupow, a Liesping, kotraž chze ſwoju rjanu, wulku zyrkej poſwjecžicź. Druhe woſady, kaž we Winje Währing a jeje wulku evangelſku ſchulu a Hitzing ſ jeje wumělſkej zyrkwju běch hižo lěto prjedy wopytacź moht.

W městaczku Baden pola Wina pokaſa mi ſenior Delnjeje Awſtriſkeje ſwoju lubu zyrkwicžku a mi wo woſadach ſwojeho ſeniorata rosprawjeſche. Wot tam podach ſo na hłownu ſhromadźiſnu awſtriſkeho hłowneho towarſtwa do Mödlinga pola Wina, kotraž bě Sswjatkowniczku a druhi dźeń Sswjatkow. Kajku ważnoſcź Evangelſki Swjaſk tam ſa evangelſku zyrkej ma, ſjewi ſo w tym, ſo běchu Boże ſłužby derje wopytane, ſo ſo ludźo dó ſjawneje ſhromadźiſny, kotraž bě w pſchepjelnjenej najwjetſchej žurli města, cžiſchcžachu, a ſo ſo jara wjele ſaſtupjerjow pobocžnych towarſtwow ſ zyrkeje Awſtriſkeje na tutym ſjeſdźe wobdźěli. Wjednika evangelſkeje zyrkwje, ſuperintendentu Heinzelmanna, poſtrowichu tam też ſ woſebitej ſhromadźiſnu dowěrnikow.

Mój pucź mje potom dale wjedžeſche do Neunkirchena, hdźež je rjana evangelſka zyrkej, a dale pſches Semmering do Styrſkeje. Tam mózach lětſa jenoż dwě woſadze wopytacź: Leoben, hdźež bě loni hłowna ſhromadźiſna, a Knittelfeld. Tu twarjachu nowu zyrkej a twar rjenje ſpěchowachu. To bě mi wěſo wulke wjeſele. Hdyž maja ſaſtupjerjo romſkeje zyrkwje twar tuteje zyrkwje ſa wužadanje, dyrbi tola tón, kiž w měrje wěz poſudźuje, prajicź, ſo je dotalna modlerńja, kotruž w farſkim domje namakaſch, ſa woſadu, kotraž naſtajnje roſcže, zyle njedoſahaza. Sswoboda wěrje, kotraž je we awſtriſkej wuſtawje ſwěſcžena, dyrbi też evangelſkej woſadże ſmóžnicź, ſebi Boži dom, a to tak wulki, kaž jón trjeba, natwaricź.

(Pſchichodnje dale.)

Sserbow ſlět do Wojerez.

Pětknje a pſchiſtojnje běchu woni ſwój ſwjedźeń ſhotowali a wſcho rjenje wupyſchili — naſchi Wojerowſzy ſerbſzy bratſja a naſche Wojerowſke ſerbſke ſotry. Woſebje wupyſchena bě zyrkej, a wſchudźe na haſach ſmahowachu khorhoje a khorhojcžki, a pletwy wißachu pſches dróhu wot jeneho boka na druhi. Ludźo běchu tam tak pſchecželni a wjeſoli; žana hordoſcź! Wſcho bě kaž k holi pſchitulene. Prěni krócź pſchi tom Wojerezu wohladach. Cžrjódy ludu běchu ſo tam ſeſchli, ſtari a młodźi, Sserbja a Němzy. Pſchecželjo ſo tam ſetkachu a ſtari ſnacži ſo ſaſo namakachu, ſo bu to wjeſele wulke. A praſchenje a wotmołwjenje nochzyſche ſo ſkónczicź. Pyſchne ſerbſke knježny běhachu po haſach a poſkicžachu ſnamjeſchka.

Runje bě ſo dopołdnińſcha Boža ſłužba ſkónczika a kemſcherjo kroczachu khutnje ſ zyrkwje. „Sserbſzy kemſcherjo!“ Tutón wobras wjazy raſow w němſkich cžaſopißach widžach. Tu mějach nětko wobras žiwy pſched ſobu a ſroſumich ſajim, kiž maja molerjo nad naſchimi delanſkimi ſerbſkimi bratrami a ſotrami. Woni ſu woſebity ſtaw. Sajimawe běchu też male holcžki w ſchěrokich ſukniczkach, krótkich jeczkach a ſchěrokich módrych ſchórzuchach, tołſty wołmjany zypłk wokoło hłowy ſwjaſany. Schtyri tajkich holcžkow mi napſcheczo běža, jena druhu ſa ruczku wjedžo. Tak nimale ſchcžežku ſame trjebachu. Stupich k bokej a ſo woprajchach, hdźe tola tak khwatnje běža. Njedoſtach pak wotmołwy; wone k ſemi hladachu, běch jim pſche zuſa. Rěcžach pak dale k nim a pokhwalich jich pyſchnoſcź, a hlaj, wóſom wulkich wóczkow měrnje ke mni ſhladowaſche a jena ſ holcžkow wotmołwi: „Po jelki dźemy k Jazwawkezom!“ Nuſnje wone dale khwatachu.

Ja dźěch ſa nimi pſches khěžu do klamow. Dom bě tu połny ludźi, ſamo też w kuchinje. Witachu mje kaž ſtaru ſnatu, ſo běch hnydom domach. Delnjoluſiſku njewjeſtu tu hotowachu. Banty a wſchelakoſcže tu leżachu, niczo ſeſamkane, ſo mi myßliczka pſchińdže: tu by dobre poło było ſa paduchow.

W 1 hodźinje bě ſerbſka Boža ſłužba, ſuperintendent knjes farař Wowcžeř mějeſche prědowanje. Sſyły nutrnych kemſcherjow poßluchachu a ſerbſke ſpěwne towarſtwa porjeńſchichu ſe ſpěwami Božu ſłužbu. ½3 hodźin hibaſche ſo ſwjedźeńſki cžah, wjedźeny wot kapały Wojerowſkich SA-muži, hacž na torhoſchcžo. Sa kapału jědźeſche pyſchny ſwjedźeńſki wós Domowiny, ſa nim ſchtyri pyſchene woſy, kiž naß pſcheßadźichu do ſańdźeneho cžaſa: 1. łamanje lenu; 2. pſchaſa; 3. worławu; 4. tkanje. Wuſchikne ruzy tu dźěłachu. Sa tutymi pſchijědźechu wjeßoke póſtnizy, wunjeßenje ſmjercže, molowanje jutrownych jejkow. Rjane a khutne běchu jutrowne ſpěwarki w cžornej draſcže a ſchtryntuſchk na cžole. Sa nimi kaž rjana pěßniczka: dźěcźi khodźa po jejka a kemſcherjo. Burſka ſwójba jědźeſche ſ woſom na polo. Zortniwy bě dalſchi wobras: dźěcźi na woſyczku ſtare koſchcža wjeſu, jědu khodojty palicź. Sa nimi ſerbſka meja, wódny muž na woſu, žnjeńzarjo, pſchipoldniza ſe ſerpom.

Něschto sajimawe bě wožebje tež pyscheny wós ſ woleńzu. Někotre rjenje pyschene kwažy žo tež widźecź dachu, mjes nimi jedyn katolski. Sa tutymi kschcźisna. Pschedženak njeżesche cźežki měch; stare drasty; kusłaŕ Krabat a hischcże jedyn wódny muž jěchaschtaj na konju; wós ſ lutkami; „njedźelu wjeczor“ a nózny stražnik cźah skónczichu. Na torhoschcźu bě jewischcźo nakwarjene. Sserbska khorhoj a khorhoj ſ hokatym kschižom a cźornobělo-cźerwjena khorhoj tu žmahowachu a druhe žerbske khorhoje ſ cźaha rjany wobras hischcże porjeńschichu. Zyły cźah tu posasta. Pschedžyda Wojerowskeho towaŕstwa, knjes Jazwawk, pschitomnych lubje witasche. W žerbskej a němskej rěcźi spomni na 50lětne wobstacże žwojeho Wojerowskeho žerbskeho towaŕstwa, kiž pschi tutym jubilejnym žwjedženju žwoju nowu khorhoj požwjecźi. Na to wjednik Domowiny, knjes Nedo, dlěschi cźaž rěcżesche; žnano 5000 wožobow pośluchasche jeho žłowam, kiž napominachu, žwěru dźerżecź Sserbstwu a wjednikej Hitlerej, kiž je Sserbstwu saž nowe wožiwjenje dał. My mamy ja to bycź dźakowni. Na to wjednik Domowiny nowu khorhoj požwjecźi a ju khorhojnoscherjej pschepoda. Župny wjednik, ł. Krjeczmaŕ, w mjenje Domowiny khorhoji prěnju žeklu w žerbskich barbach pschepoda. Tehorunja wěnowachu nowej khorhoji žeklu žony Wojerowskeho žerbskeho towaŕstwa. Delnjowujesdźanske a Njeżwaczidlske towaŕstwo darischtej hosdźik. Shromadnje wuspěwachmy 1. a 5. schtuczku žerbskeje hymny „Rjana Luźiza“ a ſ němskimaj hymnomaj žo tuto požwjeczenje skónczi, hdyž bě tež krajny rada němszy poręczaŕ. Boże žłónczko žwěcźesche na tutón pižany wobras. Sdasche žo, so je to khutna Boża žłužba pod hołym njebjom.

Wot tu žo cźah dležschi cźaž psches haždy města hibasche a žo psched městom rospuschcźi, hdźež wschelake sawjeżelenja scźěhowachu. Telko ludźi drje Wojerezy žadnje wobhladaja. Se wschěch stron běchu pschikhwatali. Wjele snatych wobliczow mózachmy widźecź. Nasch hudźbny mischtr Bjarnat Krawz tam tež bě. S bohatym saczischcźom žo na dompucź podachmy.

Jene pak mje hischcże pschezo w myślicźzy hrjeba; to nochzu lubym cźitarjam satajicź: Setkach tam snatu knježnu; mój khodźachmoj po haždach a swjeżelichmoj žo na žwjedźeńskim cźahu. Tak cźaž rucże cźěkasche. Skónczinje knježna rjekny: „Chzemoj na torhoschcźo dóńcź po moje jěsdne koło!“ Pschińdźechmoj na torhoschcźo; tu hromady kołow k scźěnje slehnjene stejachu, 5 hacž 6 w jenym rjedźe a wschitke bjes samkow. Ja žo wopraschach, hacž dha žwoje koleżo ſ tuteje hromady namaka. „Haj!“ wona wotmołwi zyle po holansku, „tamle je, hdźež ta Aktentasch a wiża. Ja pobych pola schwadlcże po žwój nowy Kleid. Tón mam tam w Taschi nutskach!“ Tu, lubi cźitarjo a lube cźitarki, žłowo wotmołwjenja njenamakach. Najradscho bych hnydom do žwěta trubika: „Hladajcże a žłyschcże, ludźo, tu je bleczk na semi, hdźež nimaju paduchow! Hlajcże, tajzy žu Sserbja!“ Njeje to krónc dowěry jeneho k druhemu a króna pěknoscże?“ Ł.

Biblija.

„Bibliju do luda!“ Tuto heżło Evangelskich, pschede wschěm evangelskich biblskich towaŕstwow, žu nětko tež Katolikojo pschijeli. Mjes nimi była hibanje, kotrež chze Bibliju mjes Katolikami rosscheŕicź, dźeń a žylnische. Žaneje katolskeje žwójby njedyrbi wjazy bycź, kotraž njeměła snajmjeńscha dobry pschełožk Noweho Sakonja. 20 němszy biskopja žu tutomu hibanju pschihłożowali. W poślednim cźażu žu tež 3000 Nowych Sakonjow rosdźělili do hojeŕnjow a sanatorijow. Tež žu měli wożebite „bibliske dny“ a tajke tež sa nasymu sażo pschihotuja.

We wschěch evangelskich domach je Biblija. Njech nihdże pschi tutym „je“ njewostanje; njech wschudźom rěka: Bibliju tu žwěru cźitaja a wužiwaja! Potom hakle žmě evangelski dom prajicź a wusncź, so ma Bibliju.

Póhanstwo.

Prof. Hauer pische pod napižmom: „Heidentum und deutsche Glaubensbewegung“ scźěhowaze: „Wuras „Heide“ žu nam naschi pschecźiwnizy najprjedy jako hanjaze mjeno dali. My žmy jón potom pschijeli, so bychmy ſ tym wobžwědcźili, so stejimy k herbstwu žwojich dokschescźijanskich prjedownikow. My chzemy ſ tym tež sażo mjeno „Heide“ k cźeiczi pschinjescź; pschetož tuto mjeno tola swoprědka niczo druhe njewosnamjenja hacž cźłowjeka, kiž wonka na kraju w holi — Heide — bydli a je tam hischcże dołho žwojim starym boham žłužił, mjes tym so běchu města hižo ſ kschescźijanstwom pschemóżene. Mi njeńdże wo to, so runje tutón wuras wobkhowamy. A nimo toho: póhanstwo — Heidentum — njeje żana niża nabożina. Tež indo-ariska nabożina je póhanstwo — Heidentum — a wona je nam bliże hacž kschescźijanstwo.“

Zyrkej a stat.

13. njedźelu po žwj. Trojizy sběramy w Božich domach sa Snutskowne mižionstwo. Na to nochzemy sabycź. Dźěła ma wono nadoscź, a pomozy trjeba wono wulzy jara wjele.

W Němskej je jich było w lěcże 1933, kaž žu wuliczili, 18 860 evangelskich duchownych a mižionarow, 18 841 katolskich duchownych a mižionarow, 13 139 mnichow a 74 003 mnischkow.

Se Sserbow a ſ daloka.

W Khwaczizach je knjes wyschschi faraŕ Sarjeńk sażo zyłu żyłu bohożkowzow do žerbskeho seminara shromadźił a 2. septembra ſ nimi na schtyri njedźele žwoje dźěło sapoczał. Nadźijamy žo, so Sserbja tež na tutym městnje dalscheho wo tym shonja a to se seminara žameho. Pschejemy žerbskemu seminarej Boże žohnowanje sa jeho shromadne dźěło a skutkowanje.

W **Lubiju** žwjecźi dźenża Evangelska žónska žłužba žwoje 75lětne wobstacże. Dopołdnja w 9 hodź. je shromadny kemschikhód a popołdnju w 3 hodź. žwjedźeńska shromadźizna.

Wójna abo niz? To je to praschenje, pod kotrymž steji zyły žwět. Ssnadź mamy njedźelu, hdyž tute rynczki cźitacże, rossudźenje: wójnu. Tuteje wójny strach je tón, so hischcże wjazy ludow saschmjaze do wojowanja hacž poślednja wulka wójna a so mori hischcże wjazy cźłowjekow hacž tamna. Schtóž tak nětkole nowiny cźita, žo dźiwa na tym, schto wscho to tak móżno je mjes ludami, — mjes kschescźijanskimi ludami. Ale njemołmy žo a njemol žo žadyn lud a žadyn wjednik: Jedyn je, kiž ma tež tu poślednje žłowo: B ó h!

Na pucź.

Pomozy Božej żenje żane hubjeństwo pschewulke było njeje.

Listowanje. Sa 13. po Tr.: K. w B. — Sa 14. po Tr.: W . . . ć w H.

K. Herm . . . . . : Wascheho nastawka dla bych ſ Wami jednał. Njewěm pak Wascheho bydlenja. Redaktor.

Samotwity redaktor faraŕ Wyrgacź w Nožaczizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoscźi krajnozyrkwinskeje nowinaŕnje a powěscźernje w Drježdźanach wot Hłownoje žerbskeje prědaŕskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadża kóždu žobotu a płaczi schtwórcźětnje 108 pjenježkow.

Cžišło 37

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 15. septembra 1935 Bautzen

13. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Sćenje ßwj. Mateja 13, 44—46.

To drje je něschto ſa dźěćźi, kiž rad poßłuchaju, hdyž jim wo ſkhowanym pokładze powědaſch. A tamne drje jeno něschto ſa bohatych, kotſiž bychu ßebi ßnano drohu parlu kupicź móhli.

Ně, kóždemu, też tebi, dyrbitej pſchirunani k lěpſchemu ßłużicź. Jeſuß ſ nimaj praji, ſchto njebjeſke kraleſtwo je, kak je namakaſch a kak móżeſch je ſa ßebje dobycź.

Njebjeſke kraleſtwo je něſchto kraßne, drohe, to najlěpſche, ſchtož cźłowjek ßebi myßlicź móże. Schto maju ludźo ſa najlěpſche? Stari Germanojo ßebi njebjeßa tak myßlachu: Wojak na bitwiſchcźu woſtajiwſchi ßwoje žiwjenje njeße ßo wot Walkyrow, bitwiſkich knjeźnjow do Walhale, hdźež je hoſcźina pſchihotowana, hdźež ma ßo dale wojowacź, hdźež wſchitzy dale na hońtwu khodźa. — Sswjaty Pawoł pak praji: „Boże kraleſtwo njeje jědź a picźe, ale prawdoſcź a měr a radoſcź w ßwjatym Duchu.“

Stari židźa mějachu hroſu wo pſchichod ßwojeho poniżeneho luda. Kaž rjany ßón, kiž tu na ſemi ſkoro wěrny bycź njemóże, klincźa ßłowa: „Jeruſalem knježi nad ßwětom, Davitowy ßyn njeße krónu, wſchitke ludy pſchikhadźeja k ßwjatemu templu a ßłuża tomu Knjeſej.“ — Ale Jeſuß praji: „Kraleſtwo Boże njepſchińdźe ſe ſwonkownym nałożenjom. Woni też prajicź njebudźa: hlaj, tudy, abo hlaj tam. Pſchetoż hlaj, Boże kraleſtwo je ſnutskach we waß.“

Ale też jeho wucźomnizy ßu poſdźiſcho tele ßłowa ſabyli. Žyrkej, kiž ſteji pod jenym bamžom, prajeſche: Ja ßym njebjeſke kraleſtwo a nimo mje njeje žaneho ſboża. Ale poßłuchajcźe: Sbóžnik praji: „Moje kraleſtwo njeje wot tudy.“

Schto dha je ſa naß evangelſkich ſchcheſcźijanow njebjeſke kraleſtwo? Ssnano ras ßam na rjanym bleczku naſcheje ſemje ſtejo ßłyſcheſche jeno ptaczki ßwojemu ſtworicźelej kěrluſch ſpěwacź a wócźko ſhladowaſche na daloke rjane cźiche hona. Cźicho bu w twojej wutrobje, na khwilku bě wſcho ſabyte, ſchtož cźe tyſcheſche. Hdy by tak woſtało, to bychu njebjeßa na ſemi byłe. Ale ty ſnajeſch Jeſuża a wěſch, ſo je njebjeſke kraleſtwo ſa naß tu na ſemi pſchebywazych tam, hdźež je žiwjenje w Bosy ſałożene a wobtwjerdźene, kotreż ßłuži žiwemu Bohu, a ſo je rjanoſcź a cźichoſcź tam, hdźež je naſche žiwjenje pſches Božu hnadu wottorhnjene wot hrěcha a ſłóſcze, hdźež hona ſchcheſcźanſkeje duſche powědaju wo Božej luboſcźi, Božim měrje, Božej prawdoſcźi, wo Jeſußowej poßłuſchnoſcźi, Jeſußowej wěrje, nadźiji, ponižnoſcźi a ſcźerpliwoſcźi w cźeßnoſcźach, wo Jeſußowej ßwěrnoſcźi. Tónle raj rěka njebjeßa. Kraleſtwo, to je ſkhowany pokład, to je droha parla.

Kak namakaſch Boże kraleſtwo? S Božim wodźenjom a ſprawnym pytanjom. Pſchetoż njebjeſke kraleſtwo je podobne ſkhowanemu pokładej na poli, kotryż cźłowjek namaka. Dha drje ßmy na pſchipad pokaſani? Ně, to niz, ale Bóh dyrbi naß wjeſcź a nam wocźi wotewricź. Pſchetoż pokład njeleži na drósy, tu by ßo ſhubił. Bóh je pokład ßwojeje hnady a luboſcźe, ßwojeho měra do role ßwojeje zyrkwje położił. Njenahladna je ſa ludźi rola, cźerńje tu też roſtu, wjele cźłowjekow dźe nimo bjes toho, ſo tam pohlada. Wo pokładze ßyła niczo njepytnu. Ty pak ſnajeſch rolu, tebi je droha ſchcheſcźańſka zyrkej, w kotrejž ßy ty wulki naroſtk. Ty ßo njehańbujeſch tejele role, ty woraſch a ryjeſch a ßadźeſch a ßyjeſch. Žnějeſch ty też? Ssy pokład na tymle polu ſkhowany hižo namakał? Ssnano ßy ßo ſ rolu ſpokojił? Doktor Marcźin Luther bě ßo dołho ſ tym ſaběrał, ſo by ſ cźłowſkimi ßrědkami a ſkutkami ßwoje ſbožo namakał. Dołho podarmo, ſkóncźnje pſchińdźe ßwětko, wón widźeſche Boże ßłowo ßo błyſchcźicź: „Prawy budźe ßwojeje wěry žiwy“ a pódla widźeſche hiſchcze wjele druheho ſkota. Bóh da jemu pokład namakacź.

Tak Bóh luby Knjes dźenża też hischcże skutkuje. Hdźeż ßy nětkotru njedźelu ßedźał a njeißy nicžo spodźiwneho widźał, błyschczi ßo tebi dźenża Boże ßłowo: „Sbóżni ßu cźi, kiž ßu cźisteje wutroby, pschetož woni budża Boha widźecź.“ Nětko snajesch drohi pokład. Něchtó druhi je ßnano porjadnje ßwoju bibliju do ruki wsał a tola njeje w njej pokład namakał. Ale jónkrócź na khorokožu cźichu hodźinku namaka to wulke spokojaze ßłowo: „Wótcże, chżesch=li, dha wsmi tón kheluch wote mnje; niz pak moja wola, ale twoja wola ßo stań.“ Tuž pschimny a dosta pokład, kiž wosta błyschczaty psches wschitke jeho żiwe dny.

Ale wschitkich Boża ruka takle njewjedże. Tym ma ßo prajicź: Pytajcże kaž tamny pschekupz. Tón mějesche hižo wjele dobrych parlow, ale ta jena jeniczka droha parla, wo kotrejž bě tak wjele ßłyschał, njebě jeho, tu dyrbjał měcź. Wón pschekrocži daloke kraje, wjese ßo po morju, doniž pytanu njenamaka.

Parle ty też masch, dobre a rjane, żonu a dźećzi, khežu a dwór, wótzny kraj a macżernu rěcź, strowoscź a rosum. Waż ßebi je wyßoko, haj je ßebi ßwěru. Bóh stworicżel to tak chże, wón je je tebi dał. Ale wjedź, so liczkow róże sańdu, shubicź możesch ßwoje kubło, s cżaßom wscho sahinje, hdyž njedostawa żiwjenje a błyschcź kóždźiczki dźeń wot teje droheje parle, wot njebjeskeho kraleństwa, wot żiwjenja w Bosy. Ta dyrbi ßo ßrjedź paczeńkow błyschcźicź. Tohodla dźi k kojerjam parlow, dźi k tomu jenemu, kiž tu drohu ßam wobßedźi, dźi k Jesußej! Tón je ju s njedowußlědźeneho morja Bożeje luboscże a ßmilnoscże cżlowjekam sa trosćht a radoscź pschinjeßł; dźi k Jesußej Khrystußej, wón ju ma.

Ale pomha cźi, hdyž Jesuß ju ma? Dyrbisch ßebi ju kupicź! Dyrbisch wschitko, schtož masch, pschedacź! Wobaj, tale parla, twój Jesuß, staj drohaj. Wotwikowacź nicžo njemóżesch. Nasch sbóżnik dyrbjesche ßwoje żiwjenje sa njebjeske kraleństwo dacź. Wón cżerpjesche ßmjercź na kschižu. To ty drje njetrjebasch. A tola je twoje żiwjenje nusna płacźisna. „Daj mi, mój ßyno, twoju wutrobu, a njech ßo moje pucże twojimaj wocżomaj spodobaju“, praji njebieski Wótcżez, a „ty dyrbisch Boha wysche wscheho lubowacź a twojeho bliżscheho jako ßam ßebje“, praji twój wumożnik.

Lohko njeje, ßo wottorhnycź wot wscheho, schtož nam lubo, ßo zyle bjes wschitkich wuměnjenjow ßwojemu Bohu dodacź. Nascha wutroba wisza twjerdże na tym a tamnym. Pohladaj, schto w twojim żiwjenju Bohu napschecźiwo steji; to dyrbisch puschcźicź.

Powěda ßo, so ras we wulkim měscże Odessa pschi Cżornym morju cżorny mór knjeżesche. W drjewjanych kólnjach blisko pohrjebnischcża, hdźeż najkhudschi bydlachu, bě ßo saßydnyła. Kak bě możno, tule slu khoroscź sacżěricź? Bohot da tele kólnje sapalicź a khoroscź haßny. To bě ruski ßrědk, ale ßrědk pomhasche.

Ty, luby kschesćzano, dyrbisch wschitko, schtož s hrěchom swißuje — a hrěch je hórschi hacž mór — s wohnjom pózrěcź dacź wot bójskeje hnady. Tule hnadu pytaj w Khrystußu Jesußu, ty smějesch měr,, kiž je wyschsche kubło dyżli wschitko druhe; ty smějesch Boże kraleństwo. Hamjeń.

Maleschanski ßwjedźeń swonkowneho mißijonstwa.

Swonkowne mißijonstwo je bylo wot dawna ßem naschim ßerbsko=němskim wożadam wożebje luba należnoscź. Je wono to hischcże? Nasch cżaß se ßwojimi wschelakimi cżeżemi je tak prawje skkadnoscź, tu rosjaßnicź. Kak ßam saßo ke Knjesowemu mißijonstwu stejisch, to wěsch, wscho jene, hacž ßy woliwknył abo hacž ßo prěńscha luboscź — abo też stara wot pobożnych starschich namrěta luboscź — w tebi hori. Ale kak je to nětko powschitkownje? So njebychmy my tu w naschich wożadach pod to ßudźenje, so prěńschu luboscź wopuschcźichmy, so ßo sapowědźichmy, Khrystußowej pschikasni poßłuschni bycź, pschischli, wola naß — nimo druheho — kóżde lěto snowa mißijonski ßwjedźeń.

A tak wón wołasche 12. njedźelu po ßwj. Trojizy do Maleschez a do Maleschanskeho Bożeho doma niz jenoż Maleschansku wożadu, ně, wschě nasche wożady. Hodźijska wschak mějesche hižo kermuschu. Hdy by to jenoż jeniczki sadźěwk był!

Też my ßo podachmy na pucź, skónczíwschi ßwoje njedźelske dźěła w Božim domje. Jědźo psches Łużizu, spósnachmy snowa, kaž scźěhwki dołheje wuhorjazeje ßuchoty tak też, kak dźiwnje a kak wschelakoro mróczele a Boże njewjedra rosnoschuja a rosdźěleja po krajinje Boži deschcźik, po kotrymž ßo semja tak žedźi a s njej skót a cżlowjekojo. W naschej Noßacżanskej wożadze a wokolinje ßmy měli wutoru po 11. njedźeli po ßwj. Troijzy Boże njewjedro, kotreż hnadnje pschińdże a bohaty deschcź pschinjeße, a po tym pschezo saßo něschto deschcźika, tak też nětko njedźelu. Druhdże ßu krupy byłe, tak wokoło Pomorz, druhdże sliwk, tak wokoło Łusko, druhdże saßo jenoż pokrjepjenje. To spósnawachmy, ßo bliżo k Maleschezam, na honach, a próstwa ßo nam wudoby, kotruż běchmy s nutrnym modlenjom też dopołdnja shromadnje spěwali, so chżył Bóh hnadny bycź a pomhacź s mikym wokschewjenjom. A hdyž ßo nětkole, hdyž tole dźenża póndźelu pischemy, tu pola naß saßo mikoli, ßo nadźijamy a pschejemy, so by Bóh też druhdże ßuchu semju krjepił. Lědy běchmy tak nimo pěknje wobnowjeneho Budyschinkskeho Bożeho doma, w kotrymž mějesche wożadny farać runje wěrowanje, kiwasche nam nasdala hižo Maleschanska wěża se smahowazymi khorhojemi a to, kaž potom spósnachmy, bě mjes hokatej a cżorno=běło=cżerwjenej khorhoju też saßo zyrkwinska khorhoj s Khrystußowym kschižom. W Božim domje, kiž naß s pletwami witasche, spěwasche ßerbska ßwjedźeńska wożada hižo hłowny kěrlusch. Hdyž sastupichmy, wußłyschachmy tekst, na kotryž k. farać Kapleŕ=Njeßwacźidlski ßwoje ßwjedźeńske prědowanje sałoži: Mat. 28, 18—20. Sswjedźeński prědar ßo praschesche: Schtó je khmany do dźěła ßwjateho mißijonstwa? Pod tsojakim wotmołowjenjom nam to dopraji: ludźo wěry — jich sałožk je Knjesa ßłowo: Mi je data wschitka móz w njebjeßach a na semi —; ludźo luboscże — woni ßo dźerża Knjesoweho ßłowa: Ja ßym pola waß wschitke dny hacž do skónczenja ßwěta —; ludźo poßłuschnoscże — cżinja Knjesowe ßłowo: Dźicże a scźińcże wschitkich cżlowjekow mojich wucżomnikow. — Schtóż kschesćzijan chże bycź, ßo njemóże wuwinycź tomu, cżinicź tuto ßłowo, a ßo też tomu njewuwinje, hdyž kschesćzijan je. — Se wschelakeho woßebje to jene s prědowanja: My njetrjebamy hakle won do póhanskich krajow hicź, my mamy tu doma składnoscź, niz jeno woprowacź a darowacź a ßo modlicź sa swonkowne mißijonstwo, ně, też jako mißijonarojo skutkowacź. Hlaj k nam do kraja pschikhadźeja póhanjo wschelakich pschicźinow dla. Woni dyrbja tu pola naß w tak mjenowanym kschesćzijanskim kraju namakacź kschesćzijanow ßłowa a skutki, t. r. my mamy tu żiwi bycź jako wěrni kschesćzijenjo. To je też mißijonske skutkowanje. A schtóż won do póhanskich krajow cżehnje, njebywajo s mißijonarom po mjenje, je tola mißijonar a ma pschipowědacź kschesćzijansku wěru se ßłowom kaž se skutkom, s zykym sadźerżenjom. —

Po modlitwje wuspěwachmy kěrluschowu schtuczku a k. wyschschi farař Sarjeńk postrowi zwjedźeńsku wožadu, zo dźakuju sa wuhotowanje zwjedźenja w tak rjenje wupyschenym domje a wabjo do zwěrneho mišijonskeho dźěła. Wón pschewsa też woltarnu Božu złužbu. Psched Božim domom witachu zo kemscherjo zwjedźeńskeje wožady a zuzodnych wožadow a duchowni bliščschich a dalschich kónczin. Jich bě, jako bě też pozledni dóschoł, drje 15. S knjesom w. fararjom běchu nimo toho tsjo bohoslowzy zerbskeho seminara zobu pschischli.

¾4 hodźin saswonichu sazo swony a kemscherjo khwatachu do Božeho doma, z nimi też z fary duchowni, dwě towarstwje z khorhojemi, wožadne sastupjerstwo, pschiwusni farskich domow a druzy. Schkoda je, so zo jich wjazy Serbow snowa njepschisamkny. Mějesche zwjedźeńsku rěcz tola knjes miš. inspektor Lehmann-Drježdźanski, kotryž je sam w Indiskej jako mišijonar skutkował a bě tohodla, tak bě też zerbski prědar prajił, najlěpscheje skkadnoscze, zo z mišijonskim dźěłom zamym sesnacz. Schtóž je tutu skkadnoscz wužił, je zebi wjele zobu domoj wsak sa zebje, sa druhich, sa nětczische wožadne ziwjenje doma a sa mišijonske skutkowanje.

Pschede wschěm bu nam wěste: Mišijonstwo, to je wojowanje, kschescźijanstwo je wojowanje. Tuž hdyž tu wojowanje je, zo njestróž a njeboj! To mohła bycz lohzy czischina kerchowa. „Bědźcze zo so mnu sa tu wěru toho evangelia!" tuto zkowo Pawołowe staji tohodla też zwjedźeńsku rěczník jako hežko psched naz a roskoži a wuloži nam mnoho wulzy sajimaweho z mišijonskeho dźěła.

Mišijonstwo ma tu bycz — też w tutym kritiskim czazu! A wono ma bycz niz wěz zonow jenoz, kaz zo to sdźěla praji, ně, runje tak wěz mužow. Wono dźě je wěz kschescźijanstwa dozyła. My kschescźijenjo — rjekny rěczník — nimamy prawo zo wurěczowacz, zwaricz — „zu meckern" — bě jeho wuras — my mamy pozłuchacz.

Indiska! Indiske kschescźijanske wožady mohłe, dyrbjałe pola naz mišijoněrowacz. Sskyschcze: Tam je porjadny wopyt Božich złužbow wjetschi hacz 50 proz. abo połojza wožadnych. A pola naz? Ani zmjertnu njedźelu ani Czichi pjatk njepschińdu nasche wožady hacz na 50 prozentow! A kak tam kschescźijanstwo postupuje! 12 000 pschistupi tam mězacznje ke kschescźijanskej zyrkwi. Ale to wscho niz bjes bědźenja! Khrystuz je dźě to znamjo, pschecziwo kotremuz zo rěczi. Też w Indiskej. Tam zu też arizy. A wscho póhanstwo zo tam jednoczi do zykka pschecziwo kschescźijanstwu. A to je rjenje tak! S toho spósnawamy, so je kschescźijanstwo ziwa móz, kotrejez zo póhanstwo boji. Luther je zo też nad tajkim pschecziwjenjom wježelik. Haj zamo tak je, so tuto indiske póhanstwo do Němskeje pschikhadźa a tu sa zebje mišijonske dźěło dokonja — a to niz hakle wot dźenza zem abo wot lěta 1933 zem. Gandhi je mjeno, kotrez drje je kóždemu znate. Tutón indiski wjednik wustupuje sa indiskich parija. Parija zu lud — jich je na 70 000 000 —, kotryž je bjese wschěch prawow byk, też bjes prawa do templa sastupicz. Tutym wbohim chze Gandhi k nowym prawam, k runym prawam dopomhacz, wožebje też k prawam, temple wužiwacz. Ale Gandhi chze to dozpicz z tym, so tutón lud zjednoczi w starej indiskej póhanskej wěrje. To rěka: też tutón skutk měri zo pschecziwo kschescźijanstwu, pschetoz kschescźijanstwa prózowanje sajimuje zo wožebje wo tutych tak wbohich parija. Ale wo nich prózuje zo hischcze tsecza móz: Moskwa, bolschewismuz! A zrudne wobstejnoscze tutych parija zu bolschewismej z pomoznikom. Pola naz maja zwinje pschihódnischi pschebytk hacz tam parija. A hdyž zebi parija twari nowy pschebytk, saczehnje z nim najwozebnischi hóscz do njeho: hłód. 12 hacz 15 pj. sazłuzi wón wob dźeń. Hižo tole jene nam dorasnje pokaże, kak nusne je, so pozłuschni zmy Knjesowej mišijonskej pschikasni.

Sajimało je wěscze też wschěch, schtoz złyschachmy wo indiskich templach. To njejzu twary po naschim waschnju, to zu tak rjez małe městaczka, małe twjerdźizny zame sa zo. Schtyri wěze, hobrske a wyzoke, polne pschibójskich postawow, zu jich znamjo. W jenym tajkim templu sastawa jich na 300 měschnikow pschibójsku złužbu. Pschi tutych złużbach a woporach wuzłyschisch haru a ropot a wěsch, hdże zem wuras „Heidenlärm". A něschto porazaze hischcze! Najrjenische a najwjetsche swony, kotrez, w kschescźijanskich krajach late, na pschi. w Lipsku, do Indiskeje pschikhadźeja, wizaja a swonja — w tutych póhanskich templach! Kschescźijanske kapały a modleznje a Boze domy dyrbja zo z małymi swonami spokojicz abo też z kruchom zelesa.

Prozezor Hauer a pschiwizowarjo hibanja „Deutsche Glaubsbewegung" praja, so cłowjek w jich nowej wunamakanej wěrje pschińdze k znutskownej wěstoscži wo Bosy. Tomu njeje tak, też pola indiskich ariskich niz! Indiskich póhanow skórzba je: My nimamy zaneho wěsteho wjedźenja, zaneho wěsteho wucźeka. A tu njeje zaneho pschiboha, kiž by prajił: Dži a cźiń! — A tola je jich tam 33 000 000 pschibohow! A pschi tutych milijonach wusnawaja woni skorzo: Nasche nabozne knihi njepokasuja nam zaneho pucza! Zadyn cłowjek njemóze prajicz: Ja mam boha! — A na praschenje: Wěsch, kak hrěch wotbudźesch? dostanjesch wotmołwu: Kak mohł ja to wědźecz! — A tón, kiž cźi ju da, je sły, roskobjeny. — To rěka: Hauer a kiž zu z nim, nimaja prawje. To nam w Němskej praji: Woni njedobudu! Jedyn ma hižo dobycze, Khrystuz! To pak nam sazo napołoża najwjetschi nadawk: Khrystuzowy budź, zyle Khrystuzowy, kschescźijan z wutrobu, z ruku, ze skutkom! —

Mjes tutym ludom bjes wěstoscze wo bosy a bjes pucza, po kotrymž k wodaczu hrěchow a tak k měrej pschińdźesch, skutkuja tam naschi mišijonarojo. Po wschelakich pucźach pytaja sastup a dobycze. Tak zu z wucźerjom na schulach, ludowych a wyschschich schulach, do kotrychž też póhanske dźěcźi khodźa. Tak prěduja evangelij na hazach a torhoschczach, na wzach, pschede wschěm też na pschibójskich zwjedźenjach. Tak maja pschednoschki pschi wschelakich skkadnoscźach. Pschi tym wuziwaja něschto póhanske, někajke waschnje, někajku naprawu, so bychu wukhadźejo wot tutoho póhanskeho, poźkucharjow, dowjedli k tomu, schtoz kschescźijanske, schtoz Khrystuz. A Khrystuz je wěstoscz Boha.

Tutu wěstoscz, so bychmy my ju zami měli! Wo to zo starajmy! A potom dawajmy, haj potom budźemy dawacz sa Knjesowe mišijonstwo, dokelz budźemy chzycz bycz a dokelz budźemy poźkuschni Jesuzowej pschikasni! —

Też w tutej Božej złużbje postrowi k. w. farař Sarjeńk zwjedźeńsku wožadu, ju strowjo w mjenje wschěch naschich wožadow a zo dźakuju wschěm, kiž běchu sa wuhotowanje a poradźenje zwjedźenja zobudźełali, wožebje k mišijonskemu inspektorej Lehmannej. Wón skónczi też z wołtarnej Božej złużbu — sawodnu bě dokonjak k. farař Wiczezk-Wózlinczanski — zwjatocznoscz. Po wuspěwanju kěrluschowej schtuczzy wopuschczichmy Božu dom, pschi kotrehoz durjach, kaz hižo prjedy po zerbskej Božej złużbje, wožadni sastupjerjo zwjedźeńske dary sa Knjesowe mišijonstwo sběrachu. Woni zu nasběrali po zerbskej 72,80 hriwnow a po němskej 57,20 hriwnow.

Božu dom bě wožada rjenje wupyschika, tydźeń prjedy hižo sa znjowy dźakny zwjedźeń a nětko snowa sa tutón zwje-

dżeń. Pilne ruki běchu wiše wulke dubowe pletwy kaž rjane žnjowe wěnzy a wěnzy ſ kwětkow. A kraßne róže a kwětki debjachu woßebje Knjeſowy woltař. A kaž Boži dom tak wudebiſchtej tež Božej ßłužbje pod wjedniſtwom k. wučerja Juraka-Delnjohórczańſkeho khór poſawniſtow a Delnjohórczańſke ſpěwne towaŕſtwo ſe ſolami a ſ pſchewodom kěrluſchow pěknje a rjenje. Sabycź nochzemy, ſo bě dopołdnja hižo była ßwjedżeńſka Boża ßłužba ſa dźěćźi, w kotrejž bě k. miß. inſpektor Lehmann k dźěćźom wo Knjeſowym mißijonſtwje rěčał a jim luboſcź ſa tutón wulki ſkutk Khryſtußowy ſahorił.

Wróćźichmy ßo do noweho a tak rjaneho farſkeho doma; tam namakachmy pſcheczelniwe a lube pohoſczenje. Pſchi tym ßebi to a tamne doprajichmy wo ßwjedżenju, doniž njebě cźaß, ßo wróćźicź do domiſny. S njeje ſtrowimy ßwjedżeńſku woßadu, pſchejo, ſo by jeje rjany ßwjedżeń był jej kaž wſchěm naſchim woßadam ſe žohnowanjom. So by wón to bycź mohł zyłej naſchej wulkej woßadże tutoho naſcheho łopjeńka, ßmy tu tak nadrobnje pißali wo ßwjedżenju. Naſcha nadźija je, ſo hdyž ſaßo tajki ßwjedżeń wuhotujemy — njech ſa ſnutskowne, njech ſa ſwonkowne mißijonſtwo, njech Bibliſki ßwjedżeń — jich hiſchcźe wjazy woßadnych ſ naſchich woßadow póńdźe a pojědźe do ßwjedżeńſkeje woßady ßobu ßwjecźicź tajki ßwjedżeń.

Duzy pſches Awſtriſku.

(Pokračźowanje.)

Pſches Judenburg dojědźech do Korutanſkeje a wopytach tam woßadu St. Veit, hdźež měſchčźanſki wohnjowy ſtražnik we wěžinej jſtwiczźy evangeliſkeje zyrkwje bydli. Tutu woßadu ſaſtaracź, je woßebje cźežko, dokelž je wona po wſchelakich dołach daloko roſleżana — hacž na 40 kilometrow daloko. We dole Gurktal a w dole Metnitztal ßu ßo w poßlednich lětach wſchelazy burja ſa pſcheſtupjenje do evangeliſkeje zyrkwje ſamołwili. W Frieſachu pſchitwari ßebi evangeliſka młodźina hródź do doma ſa młodźinu.

K wjecźoru pſchiſamknje ßo tam woßada Waiern. W tutej wopytach wuſtawy ſa dźěćźi a ſtarych. Też ſrěčźach ßo tam wo wobſtejnoſcźach woßadow Gneſau a Sirnitz. Na to dowjeſe mje autobuß do Klagenfurta, hdźež mi ſenior wo woßadach Korutanſkeho ſeniorata abo zyrkwineho wokrjeßa na tamnym brjoſy rěki Drawy rosprawjeſche. Saßo dźěſche jěßba dale a bě kraßna. Pſchejědźech Wörthſki jěſor, mějo pſchi tym wulkotny wuhlad na hiſchcźe drje ſe ßněhom pſchikryte, ale wot ßłóncźka wobßwětlene hory Karawankow. Dojědźech do Villacha. Tam wopytach ſuperintendenta Heinzelmanna, kotryž je dowěrnik zyłeje awſtriſkeje evangeliſkeje zyrkwje.

Wot tam pucźowach do doła Gailtal do Hermagora, hdźež je zyrkej ßněhowych róžow, wo kotrejž budźe protyka Evangelſkeho Swjaſka ſa 1936 dalſcheho powědacź, a wot tam dale do woßady Watſchig ſ jeje modleŕnju, kotruž „Toleranzbethaus“ mjenuja; a dale do Rattendorfa, hdźež runje evangelſku zyrkej twarja, a do Treßdorfa, hdźež je luboſna zyrkwicźka. Pſchi juhłoßłowjanſkej a italſkej mjeſy jědźechmy hacž k žórku rěki Gail a potom nuts do doła rěki Drawy. Pſchi tym wohladachmy wulki dźěł rańſcheje Tirolſkeje. Daloko rospróſcheni ßydla tu evangelſzy wěrybratſja. Někotſi ſ nich ßu ßamo 113 kilometrow ſdaleni wot ßwojeje farſkeje wſy Spittal, kotraž je pſchi rězy Drawje. Dokelž w zyłej rańſchej Tirolſkej ßaneje evangeliſkeje woßady njeje, dyrbi Korutanſka woßada Spittal wěrybratarow tuteje krajiny ßobu ſaſtaracź. Tuto dźěło była dźeń a cźežſche, dokelž bywa městnow wjazy a wjazy, w kotrychž ßo tam Proteſtantoja ſhromadźuja, tak Lienz, Oberdrauburg, Dellach, Greifenburg. W Spittalſkim Božim domje ßmědźach na ßwj. Trojizu Božu ßłužbu měcź. Popołdnju po tym wopytach woßadu Unterhaus pſchi Millſtättſkim jěſoru, kotraž ma ßo woßebje cźežko bědźicź.

(Skónczenje ſcźěhuje.)

Zyrkej a ſtat.

Modlitwa wo měr. Jendźelſki evangelſki arzybiſkop a wjednik jendźelſkich ßwobodnych zyrkwjow ſtaj namołwjenje woſjewiłoj, ſo bychu ßo wo ſdźerżenje měra modlili. Cźitamy a ßłyſchimy tola, ſo ßo Italſka nochze wójny ſminycź. Też bamž je ſa měr rěčał.

Se Sserbow a ſ daloka.

W Budyſchinje je ſnata wuſtajeńza łužiſkeho wumělſtwa jenož hiſchcźe hacž do 29. ſeptembra wotewrjena. Schtóž chze wohladacź kraßne ßudobja, wobraſy, debjeńki atd., měj ßo tuž k tomu. Tajkeje ſkładnoſcźe lědy hdy ſaßo ſmějeſch. Wotewrjena je wuſtajeńza kóždu nejdźelu dopołdnja w 11 hodź., kóždu ßrjedu a pjatk pop. w 6 hodź.; ſaſtup ſa jenotliwza 40 pj., pſchi ſhromadnym wopycźe jenož 25 pj. a też mjenje.

Wo Konnersreucźe lědy wjazy ſchto ßłyſchiſch. Njedawno pak cźitachmy w „Kat. Póßle“, ſo Therſija Neumannez hiſchcźe tam je, ſo njeje cźeknyła a ſo njeje też wo politiſkich wěcźach wěſchcźiła, kaž ßu wudawali. Wona dozyła njeje wěſchcźiła a też njecha, tak je jeje farař woſjewił. Wona, tak wón piſche, ßo jenož ſa cźłowjekow modli a ſa nich ßwoje cźerpjenja wopruje.

Radio. Stuttgartſki ſcźelak pſchihotuje rańſche nutrnoſcźe ſaßo kaž prjedy w ſwiſku zyrkwinſkich ſaſtupjerjow.

Wſchitkim naſchim cźitarjam a cźitarkam.

Naſyma ßo bliži a cźaß dołhich wjecźorow je bórſy tu. To je też cźaß, w kotrymž wjeßnjan a ratař rad cźita. Tuž proßymy Waß wſchěch, ſo byſchcźe naſche nejdźelſke łopjeno „Pomhaj Bóh“ prawje poručźeli a ßo ßobu ſa jeho roſcźerjenje ſtarali. S tym dokonjecźe wſchitzy dwoju dobru ßłužbu na dobo: ßłužicźe ßwojej evangeliſkej zyrkwi a ßwojemu ßerbſkemu narodej.

Na pucź.

Prjedy Bohu ſpěwacź, potom ſ Bohom dźěłacź.

Sserbſke pſchiſłowo.

Liſtowanje. K. Herm . . . : Wobrocźcźe ßo tola ſe ßwojimi praſchenjemi na ßwojeho woßadneho k. fararja abo na druheho Wam bliſkeho. Tak ſmějecźe hnydom roſjaßnjenje, też wo tamnym biſkopowym ßłowje. Dźak ſa liſt. Redaktor. — Sa 14. po Tr. W . . . ć w H. — Sa 15. po Tr. B . . . . r w B. —

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Roßacźizach (Roſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručźnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinatnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłownoje ſerbſkeje prědaſſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenježkow.

Čišło 38

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 22. septembra 1935 Bautzen

14. njedźela po swjatej Trojizy.

List na Romiskich 12, 17—21.

Nichtó s naš, žadyn człowjek tudy na semi njeje živy sam sa so. Pschezo smy živi s druhimi człowjekami hromadźe. Tak je to w mandźelstwach, w swójbach, w sastojnstwach a powołanjach. A psches to, so smy živi s druhimi hromadźe, nashonimy zyle wěsće wjele luboscże, wjeselа a sboža w swojim živjenju, ale nawopak też wjele srudoby, wjele horja, wjele hidy, swady a njepschećelstwa. A to ženje hinak njebudźe na naschej hrěschnej semi. Pschi wopraw-dźitych kschesćijanow pak to tak bycź njedyrbjało. Dokelž hdźež su człowjekojo Bohu a jeho kasnjam poslušchni, hdźež so woni wumóženi cźuja psches to hórke cźerpjenje a wumrěcże naschego Knjesa a Sbóžnika, tam dyrbjeli tola w jich mandźelstwach, swójbach, powołanjach a sastojnstwach pschezo měr a pokoj, luboscź a jednotu, radoscź a sbožo namakacź. Kóždy kschesćijan dyrbi tola wědźecź, so tutón swět a wschitko, schtož w nim žive je, Bohu słuscha, jemu słužicź a poslušchne bycź ma, a so je korjeń wscheho sleho, wscheho njeměra a njepschećelstwa, wscheje swady a hidy człowjek, kiž nochce Bohu poslušchny bycź, kiž chce też s knjesom bycź nad tymi, s kotrymiž je hromadźe živy.

Kóždy kschesćijan, kiž je Bohu poslušchny, budźe tehodla swojemu blišschemu a swojemu njepschećelej zyle hinak napschećiwo stupicź hacž tajki człowjek, kiž chce swój samsny knjes bycź. Wón njebudźe so sam sa mudreho dźeržecź; wón njebudźe słóscź se słóscźu sapłacźicź, wón njebudźe so sam wjecźicź; wón budźe měr dźeržecź se wschěmi ludźimi; wón budźe to sle s dobrym pschewinycź. A to wschitko budźe wón cźinicź, dokelž snaje Božі sakoń: „Ty dyrbiš Boha, swojeho Knjesa, lubowacź s zyłej swojej wutrobu, s zyłej swojej duschu a s zyłej swojej myslu a swojeho blišscheho jako sam so;“ a dokelž snaje napominanje nascheho Knjesa a Sbóžnika: „Lubujcże waschich njepschećelow; žohnujcże tych, kiž was pokleja; cźińcże dobrotu tym, kiž was hidźa, proschcże sa tych, kiž wam schkodźa a was pschesćěhaju.“ Lubowacź mamy potajkim Boha a swojeho blišscheho. Boha lubowacź, to drje tak pschejara cźežko njebudźe, wosebje, hdyž wěmy, kajku horzu luboscź Bóh, tón Knjes, nam hrěschnym człowjekam hižom wopokasał je, a wschědnje hischcże wopokasuje. Tola my dyrbimy też swojeho blišscheho lubowacź, to pak pschezo lohko njebudźe. Schto pak rěka tudy: lubowacź? Lubowacź tu rěka: sa druhich živy bycź. Tón człowjek ma prawu luboscź, kiž je najprjedy sa druhich, sa swojich blišschich živy a potom hakle sam sa so; runje kaž też prawa macź najprjedy živa je sa swoje dźěcźi a potom hakle sama sa so. Tak ma to w naschim wschědnym živjenju pschezo bycź: mandźelski ma živy bycź sa mandźelsku a nawopak; nan ma živy bycź sa macź a dźěcźi a nawopak. Hospodar ma živy bycź sa swoju swójbu a sa swoje słužobnistwo, a niz jenoz słužobnistwo sa swojeho knjesa; mischtr ma živy bycź sa swojeho wucźobnika, a niz jenoz wucźobnik sa mischtra. „Njech jedyn nješe teho druheho wobcźežnoscź!“ praji nasch japoschtoł Pawoł. A hdy by to wschudźom tak było, o kak kraśnje by tola tu na semi było; kelko sylsow, kelko horja a srudoby, kelko swady, hidy a njepschećelstwa by mjenje na swěcże było!

Swojeho blišscheho lubowacź njeje pschejara cźežke, hdyž je nasch blišschi nasch pschećel, jara cźežko pak je, jeho lubowacź, hdyž je nasch blišschi sdobom nasch njepschećel. Hdyž pak nasch blišschi jako nasch njepschećel psched nami steji, dha chcemy so pschezo praschecź: cźehodla je wón nasch njepschećel? Njeje to skónczńje też nascha wina, so je nasch blišschi nasch njepschećel? Haj, kak husto smy hižom něcźaku swadu abo hidu sawinowali, a kak mało smy psched Bo-

hom a pſched cžlowjekami ſpytali, tu abo tamnu ſwadu abo hidu pſchewinycź! Njeběchmy pſchezo zyle wěſcze wo tym pſcheßwědcženi, ſo mamy ßami prawo a naſch njepſchecźel ma ßamlutki winu na tutej abo tamnej ſwadźe? Ale, njech ßmy my pſched cžlowjekami njewinowacźi, pſched Bohom ßmy huſto doſcź tola winowacźi. A tehodla ſtarajmy ßo pſchezo wo to, ſo mjes nami dozyła k někajkej ſwadźe njedóńdźe. K temu naß też naſch japoſchtoł napomina: „Je-li móżno, tak wjele hacź na waß je, dha dźerźcze měr ſe wſchěmi ludźimi.“ A rjane ßerbſke pſchißłowo praji: „Pokoj daſch a pokoj maſch!“

Je pak naſch njepſchecźel nam kſchiwdu cžinił, je won naß ranił, dha jemu tola nochzemy ſłóſcź ſe ſłóſcźu ſapłacźicź, hewak ßo mjenujzy ßami wjecźimy a do Bożeho khłoſtanja ſapſchimnjemy, pſchetoż pißane ſteji: „Wjecźenje je moje, ja chzu ſapłacźicź, praji tón Knjes.“ Schtó dha cžlowjekej praji, kak daloko móże ßo wón wjecźicź? A cžlowjek ßo huſto doſcź ſabydźe, hdyż ßo ßam wjecźi, wón pſchedaloko w ßwojim hněwje dźe. Tak někotryżkuli cžlowjek je jara wobžarował, ſo je ßo ßam wjecźił, dokelž najprjedy bě wón njewinowaty, potom pak ſtejeſche jako ſłóſtnik abo mordaŕ pſched ßudnikom. Tehodla: „Njewjecźcźe ßo ßami, moje najlubſchi, ale dajcźe měſto hněwu Bożemu“, ſo njeby tón hněw Boži naß trjechił, kiž dyrbjeſche naſcheho njepſchecźela trjechicź!

Haj, njedajmy ßo ſłemu pſchewinycź, ale pſchewińmy to ſłe ſ dobrym, to rěka: wopokaſajmy luboſcź też ßwojim njepſchecźelam. Naſch Knjes a Sbóżnik je nam pſches ßwoju bjeſkónczńu luboſcź ßwětłoſcź do naſchich cźěmnych wutrobow pſchinjeßł. A wón ßam je nam pſchikaſał, ſo dyrbimy też my to ßwětło luboſcźe a wodacźa do cźěmnych wutrobow naſchich bliżſchich a njepſchecźelow kłaſcź. Cžinimy to, dha nahromadźimy ſ tym ßwojemu bliżſchemu žehliwe wuhle na jeho hłowu. Hdyż pak ja ßwojemu bliżſchemu žehliwe wuhle na hłowu nahromadźu, budźe ßo jemu to zyle wěſcźe ſpodobacź to rěka: jeho budźe ßwědomje hrjebacź. Ssnadź wón potom ßwoju winu też dowidźi, do ßo dźe a ke mni pſchińdźe, ſo by ßej wſchitko wotproßył, ſo by měr měł w ßwojim ßwědomju a pſched Bohom. Tak a niz hinak mamy ßwojemu njepſchecźelej napſchecźiwo ſtupicź. A byrnjež też jeho hłódneho abo łacźneho njenadeńdźemy, ſo bychmy jeho naßyczili abo napowjeli, dha tola wužiwajmy kóżdu druhu ſkładnoſcź, hdźež móżemy jemu ſe ßłowami a ſkutkami wopokaſacź, ſo ßmy wſchitko ſabyli a jemu wſchitko wodali.

Wſchědnje da nam Bóh, tón Knjes, ſkładnoſcź, tutu cźeżku kaſnju dopjelnicź. A kak mało ju dopjelnimy! W tajkej naſchej nuſy chzemy ßwojej wocži poſběhnycź ke kſchiżowanemu Sbóżnikej. Wot njeho chzemy ßo dacź poßylnicź, dokelž wón bě tón jeniczki, kiž je tutu kaſnju dopjelnicź mohł. A kaž je wón ſa ßwojich njepſchecźelow pola Boha proßył, tak chzemy też my to cžinicź a jim wodawacź, wſchak dźěn wſchědnje prajimy, ſo to cžinimy, hdyż ßo modlimy: wodaj nam naſche winy, jako my wodawamy naſchim winikam. A ſkónczńje proſchmy teho Knjeſa też wo ßylnu wěru, dokelž bjes wěry njeje žana luboſcź móżna. My wěrimy, Knježe, pomhaj naſchej njewěrje! Ty ßy to nowe žiwjenje, daj nam nowe žiwjenje a ßylnu wěru do naſchich wutrobow, kotruż tak nuſnje trjebamy w naſchim wſchědnym žiwjenju w mandźelſtwach, ßwójbach, powołanjach a ſaſtojnſtwach, ſo bychmy twoju kaſnju dopjelnicź móhli: Ty dyrbiſch Boha, ßwojeho Knjeſa, lubowacź ſ zyłej ßwojej wutrobu, ſ zyłej ßwojej duſchu a ſ zyłej ßwojej myßlu a ßwojeho bliżſcheho jako ßam ßo! Hamjeń.

Lutherowa dobra rada.

Luther radźi:

„Rano, hdyż ſ łoża ſtawaſch, dyrbiſch ßo požohnowacź ſe ßwjatym kſchižom a prajicź: „W mjenje Boha Wótza, Ssyna a Sswjateho Ducha. Hamjeń.“ Na to ßo klečžo abo ſtejo modlicź „wěru“ abo „Wótcže naſch“. Chzeſch-li, pſchiſtaj tuto modleńczko: „Ja ßo Tebi dźakuju, mój luby njebjeſki Wótcže, pſches Jeſom Khryſta ßwojeho lubeho Ssyna, ſo ßy mje tu nóz pſches wſchitku ſchkodu a ſtrachotu tak hnadnje ſwarnował a proſchu Tebje, Ty chzył mje też tón dźeń ſwarnowacź pſched hrěchami a pſched wſchitkim ſłym, ſo by ßo Tebi wſcho moje dźěło a žiwjenje ſpodobało. Pſchetoż ja poručźam ßebje, ßwoje cźěło a ßwoju duſchu a wſchitko do Twojeju rukow. Twój ßwjaty jandźel budź ſo mnu, ſo by ſły njepſchecźel žaneje mozy na mni njenamakał. Hamjeń.“

A na to dźi ſ wjeßelom do ßwojeho dźěła!

Njeje to dobra rada? Hdyż pak to pſchidaſch, cžehodla ßo po njej nimaſch? Abo maſch ßo? Derje Tebi, hdyż ßo po njej maſch. Potom njetrjebam cźi nicžo dale prajicź.

Wſchitzy hromadźe chzemy pak ßebi tola tole rospomnicź:

Ras je něchtón prajił: „To, na cžoż ßebi rano wotucźejo najprjedy myßliſch, to je twój Bóh, na tym wißy twoja wutroba.“ Něſchto praweho ma tuto wuprajenje. Hdyż ßo prěnja myßl ſe ſtaroſcźemi a ſtyſknoſcźemi noweho dnja ſaběra, ßu tute ſtaroſcże a ſtyſknoſcże naſch Bóh. Hdyż ßo prěnje pſchecźe na někajkeho cžlowjeka měri, je nam tutón wyſchſche Boha. A hdyż ßebi dozyła na Boha njemyßlimy, móże to potom Bóh bycź naſch Bóh, tón Bóh, wot kotrehoż wſcho dobre wocžakujemy, kotryż ßo kóżdu hodźinku noweho dnja we ſrudobje a we wjeßelu ſ nami ſetkuje? Němſke pſchißłowo praji: „Raniſcha hodźina ma ſłoto w hubomaj“. Kaž prěnje wokomiki noweho dnja pſchecźinimy a ſa cžoż je wužijemy, to rosßudźi huſto wo žohnowanju a njeżohnowanju zyłeho dnja. Hdyż ßmy rano ßwoju duſchu k Bohu poſběhnyli a hdyż ßmy pſchikhadźazy dźeń ſ modlitwu a ſ dźakowanjom poßwjecźili, — kak wjele lóżo ßo nam to dźěła, kak wjele ſtroſchtniſchi, wjeßelſchi ßmy my to też potom w běđżenju.

Nimamy ſ tutym, ſchtoż runje prajachmy, prawje? Hdyż ně prajiſch, pſcheradźiſch, ſo njejßu tole pſchepruhował a ſo njejßy ßebi wot Luthera dał radźicź. Mamy runje nětkle wſchu pſchicžinu, ßebi tak radźicź dacź wot Luthera — a potom po tym cžinicź.

Duzy pſches Awſtriſku.

(Skónczenje.)

Se Spittala dóńdźech pſches Tauerniſki paß abo pſchepucź do Salzburgſkeje krajiny. — Tuta Salzburgſka krajina ſajimuje naſchich cžitarjow pſchede wſchěm, dokelž ßo tola dopomnja na wſcho to, ſchtoż ßu hdy ßkyſcheli a cžitali wo pſcheſcźěhanju a wo ßwěrje Salzburgſkich wěrybratrow. — Nimo měſchczańſkeje woßady Salzburg maſch tam woßadu Hallein, do kotrejež wſchón Salzburgſki kraj ſwonka měſta Salzburg ßłuſcha, ſ wuwſaczom rańſcheho dźěła, wo kotryż ßo ſchtyrſka woßada Judenburg ſtara. W kupjelach Gaſtein wopytach Božidom, kotryż tam da kěžor natwaricź, a evangelſku hoſpodu Helenenburg, kotraž tam na wulzy kraßnym měſtnje ſteji. Pſches Hofgaſtein, Dorfgaſtein, Schwarzbach, hdźež pſched ně-

schto lětami k dopomnjeczu na wuhnacże Salzburgskich pomnik poßwjeczichu, a psches Lend pschińdżechmy do Zell am See. Tam skutkuje wot sańdżeneho lěta ßem vikar, kotryż ma zyły južny a wjeczorny dżěl wobschěrneje woßady sastaracź. —

My mamy też w Němskej diasporu, t. r. w rosproschenju ßydlazych evangelskich wěrybratrow. Ale kak ßnadne ßu tola tuteje diaspory nusy pornjo nusam awstriskeje evangelskeje zyrkwje! Husto masch tam skoro njemóżne daloke pucże. A potom: kajke pucże husto! Wschudżom pobrachuja mozy. Farar jo, vikarojo, woßadne ßotry a schtóż tam hewak je, wschitzy ßu pschenapinani: maja Boże ßłużby a bibliske hodżiny, maja schulske roswucżowanja a roswucżowanja tych, kiž chzedża pschestupicź, maja knihi wjesć; woni ßu tola pódla też hischcże se stawnikom! Na wjele městnach pobrachuja doßahaze Boże domy, modleńnje, woßadne domy. A pschi tym wschěm nimaja woßady żanych ßrědkow. Wone njemóżeja ßame se ßwojej mozu nusy pschewinycź. A tola nadeńdżesch tam wschudżom kcżéjaze żiwjenje!

Ssměmy my ruzy do klina skożicź? Njedyrbimy my pomhacź? Pomozny skutk Evangelskeho Swjaska je dżenża nusnischi dyżli hewak hdy! (Kónz.)

Ty njedyrbisch mjeno Knjesa ßwojeho Boha njewużitnje wużiwacź.

Kak husto pschestupja runje tutu kasnju cźi, kiž chzeja kschesćźijenjo bycź, kiž bychu cźi jara sa sło wsali, by-li chzył někak na jich kschesćźijanstwje dwělowacź! Bjes myßlow Boże mjeno wuprajicź, je ßo jich wjele cźlowjekow, jich wjele kschesćźijanow tak jara nawucźiło, so ani njesacżuwaja, kak husto a kak jara pschecźiwo Božej kasni a kak pschecźiwo Bohu hrěscha. Ssy ßebje wobkedżbowak, hacž njejßy mjes tajkimi? Kedżbujesch na ßwoje dżěcźi, na ßwojich domjazych, hacž tak njecźinja?

Bě burowka. Mějesche ßłużomnu. Tuta bě we wschěm dobra a pschikładna. Jenoż něschto każesche tutu khwalbu a tak zyłu schwarnu holzu. Wona rjekny abo sawoła pschi kóżdej pschihódnej abo njepschihódnej składnoscźi: „Jesuß!“ abo „Jeß!“ abo „Mój Bożo!“ abo „Mój Božicżko!“ To bě wona tak wot doma ßobu pschinjeßła. Zyła wjeß njebě tam to hinak swucżena.

Burowka ßo prózowasche, holzy tuto wohidne nawucżenje wotwucźicź. Ale runje tajke nawucżenje tcźi schtó wě kak hłuboko w cźlowjeku. Tak a hinak, w dobrym a we njedobrym spyta burowka ßwojej hewak tak duschnej Mariji doprajicź, so to hrěch, Jesußowe a Boże mjeno tak wuprajecź a wużiwacź, ßebi niczo pschi tym njemyßlo, haj to ani njewjedżo. Ale wscho podarmo.

Ras wjeczor bě Marija na hłubi, schaty powěschecź. Jako bě woßrjedź dżěła, sawoła ßo wot delka: „Marija!“ Holza běżeschе wostajiwschi dżěła dele.

„Wy scże wołała?“ woprascha ßo burowka.

„Ja?“ wotmołwi tuta. „Ja? — Ně!“

Holza ßo wrócźi saßo k ßwojemu dżěłu. Po khwili ßo saßo sawoła: „Marija!“ Marija ßłuchasche. S wěstoscźu spósna, so bě to burowzyny hłóß. Wijo s hłowu dżěsche saßo dele.

„Wy scże tola wołała?“ rjekny burowzy.

„Ně, ja nochzu niczo wot Tebje!“ snapschecźiwi tuta.

Holza bě saßo pschi schatach. Tuż ßo k tsecźom rasej sawoła: „Marija!“ Marija dżěsche pomałku dele a shladowasche porokujo na burowku. Tuta cźinjesche, jako by tu holza njebyła. Tuż holza wurasy: „Wy drje chzecże mje jenoż sa norku měcź?“

„Ně, luba Marja!“ bě tuteje wotmołwa. „Ja jenoż cźinju s Tobu to, schtoż Ty nastajnje s Knjesom Jesußom cźinisch. Ty wołasch jeho mandl a wjaz krócź wob dżeń a njechasch tola niczo wot njeho. Tuż wón dozyła na to wjazy njepoßłucha. A hdyż Ty nětk toho Knjesa woprawdże ras trjebasch a jeho tohodla wołasch, njeßłyschi wón to potom też, dokelż masch Ty — a nětk dopomń ßo na to ßłowo, kotreż runje prajesche!“

Mariji bě to doscź a nadoscź. Wona njeje wjazy Boże mjeno njewużitknje wużiwała.

Zyrkej a stat.

W **Budyschinje** budżeja dny 29. a 30. septembra a 1. oktobra sendżenja dżěłacżerjow a dżěłacżerkow, kiž w ßłużbje evangelskeje młodżiny steja. Wone směja woßebiteho wusnama: Němski farař młodżiny farař Zahn, kotremuż je tuto dżěło po zyłej Němskej jako wjednikej dowěrjene, tu budże, s nim też jakski farař młodżiny, farař Fleischhack. Farař Zahn s Barlina směje njedżelu, 29. septembra, wjeczor we 8 hodź. w zyrkwi Marije a Marty woßebitu Božu ßłużbu sa młodżinu, na kotruż je nascha młodżina a s njej pacżerske dżěcźi, pscheproschena. 29. septembra w 6 hodź. a 30. septembra we 8 hodź. hraja w domje młodżiny na Horncżerskej haßy hru: „Der verlorene Sohn“. Njech nascha młodżina tutu tak pschihódnu składnoscź wużije, wohladacź a ßłyschecź něschto, schtoż ważne woßebje sa nasch cżaß a niz mjenje sa zyłe żiwjenje.

Wusnacże. W cżaßopißu sjednocżenstwa „Deutsche Glaubensbewegung“ cźitasch, schtoż tu hnydom tak damy, każ tam steji: „Wäre es nicht Schande, an ein fremdes, fernes Land zu denken, und dort unter Palmen und Cypressen den ewigen Gott zu suchen, wo er sich in der eigenen Heimat auf so wunderbare Art offenbart? Nein! Niemals mehr wollen wir in fremder Lehre den großen, allmächtigen Gott suchen! Uns offenbart sich Gott in der Heimat, im Werden und Vergehen der Natur. Uns offenbart sich Gott in der Geschichte unseres Volkes, in den Helden der deutschen Sagen und an den Gräbern der Helden des Weltkrieges. Uns offenbart sich Gott in der Feldherrnhalle! Bedürfen wir einer noch höheren Offenbarung?“ A tuto wusnacże je tam pißane pod napißmom „Gläubige Jugend?“ — My wěmy drje wschitzy, schto cźinicź mamy sa ßebje a sa naschu młodżinu!

Se Sserbow a s daloka.

S **Budyschinka.** Pschedstajenje młodeho duchowneho. Sańdżena póndżela běsche sa Budyschinsku woßadu woßebity cżestny dżeń. Po dołhich lětach pobrachowanja ßamßneho woßadneho fararja běsche ßo pschecże skónczńje dopjelniło, kotreż drje wschitkim ßwěrnym kemschikhodżerjam tuteje woßady na wutrobje leżesche: Póndżelu wjeczor we 8 hodź. pschedstaji knjes farař Handrik s Porschiz kand. Gerharda Wirtha s Rakez jako farskeho vikara. Sswjatocznoscź wotměješe ßo psched woßebje bohacże shromadżenej woßadu we rjenje wupyschenym Božim domje. W pschedstajenju a powitanju młodeho duchowneho psched farskim domom jeho zyrkwinske pschedstejicźerstwo, młodżina a wohnjowa wobora k ßwjatocznoscźi do Božeho domu pschewodżachu. Jako sawod-

ny kěrluſch žo ſpěwaſche „Wulki Božo, khwalbu Cźi, žylny Knježe, ſaſpěwamy.“ Swoju žwjedźeńſku rěcź ſłoži k. farař Handrik na 80. pſalm. Dźiwajo na tamne ſańdźene lěta, jako tuta woſada žaneho žamžneho fararja njemějeſche, tohodla młodeho vikara nanajwutrobniſcho a ſ woſebitej radoſcźu powita. Wupraji jemu ſbožopſchecźa w nadźiji, ſo by žwěru tutej jemu pſchipokaſanej woſadźe jako duſchowpaſtyŕ žłužił; a też woſadu naležnje proſcheſche, ſo by žo nowemu duchownemu we wſchitkich potrjebnoſcźach dowěrika. Po žłowach k. fararja Handrika wuprajiſchtaj też knjeſaj kolator Eulitz a rataŕſki radźicźel Klara žwoje ſbožopſchecźa, a žo woſebje też knjeſej fararjej Handrikej ſa jeho žłužbu wo woſadu dźakowaſchtaj. Do ſawodneho prědowanja ſchulſki chór khwalbny kěrluſch „Knjeſa khwal duſcha, khwal mózneho cźeſtneho krala“ ſaſpěwa. Vikar Wirth žwoje prědowanje ſłoži na 1. Kor. 13, 13. Sſlubi, ſo chze žwěru žwoju winowatoſcź dopjelnicź, ke kotrejž je wot Boha Wótza powołany. Wón žo ſ zyłeje wutroby ſa wſchu luboſcź dźakowaſche, kotruž běchu jemu wſchitzy woſadni wopokaſali. Po požohnowanju wuſpěwa žo kěrluſch „Ach woſtań pſchi naž ſ hnadu“. Wſchitkim Serbam w Budyſchinſkej woſadźe wſcho ſbožo pſchejemy k jeje nowemu duchownemu, kotryž ſ dobreje žerbſkeje žwójby pokhadźa, jemu pak pſchejemy, ſo by jej też jako žerbſki duchowny žwěru žłužił.

S **Drježdźan.** Njedźelu 13. septembra běchu tu žerbſke kemſche w Kſchižnej zyrkwi. Knjes farař Rjencź ſ Barta bě ſ Łužizy pſchijěł, ſo by Drježdźanſkim Serbam w macźerńej rěcźi prědował. Do ½4 hodźin pjelnjeſche žo zyrkej ſ pobožnymi kemſcherjemi, kiž běchu ſ Drježdźan, Freiberga, Miſchna a Pěrny pſchikhwatali na žerbſku Božu žłužbu. Też Serbja ſ Łužizy wobdźělichu žo na kemſchenju, kaž też na žłědowazej woſadnej ſhromadźiſnje, ſo bychu žo ſ Drježdźanſkimi Serbami ſeſnali. Po kemſchenju bě wjeſoła žerbſka bjeſada w hoſcźenzu „Janſki dwór“. Wſchitkich krajanow a krajankow witaſche wutrobnje knjes Kowař. Se žerbſkej hymnu wotewri žo ſeńdźenje, kiž běchu ſtari a młodźi derje wopytali. Woſadnym wěnowaſche wutrobite žłowa knjes farař Rjencź, ſchtož bu ſ dźakom pſchijate. Měnjenje knjeſa fararja, ſo by lěpje było, hdy by, kaž prjedy we Domaſchkowym cźaſu, woſada wot jeneho fararja žo jaſtarała, je drje ſroſumliwe, ale Drježdźanſzy Serbja žu žo na prědowanje wſchěch žerbſkich fararjow tak ſwucźili, ſo njechadźa tuto wotměnjenje parowacź. K. farař žłubi, ſo to knjeſej wyſchſchemu fararjej ſdźěli, ſo by też dale kóždy króć druhi farař pſchijěł. Naſchi knježa fararjo, kiž do Drježdźan pſchijědu, prózuja žo w ludowej rěcźi prědowacź, ſo bychu woſadni wſcho prawje ſroſumili, ale to je mylny nahlad. Knjes wyſchſchi farař Sarjeńk je hnydom ſpóſnał, ſo Drježdźanſka woſada lěpje žerbſzy rěcźi hacź Serbja w něktrejžkuli woſadźe we Łužizy. Tohodla też pſchi prědowanju klažiſke žłowa naložuje, kiž ſmyſł prědowanja wo wjele powyſcheja. Je tola tak, ſo Serbja ſwonka Łužizy wjazy kedźbnoſcźe kładu na ſtyl a wurjekowanje w macźerſchcźinje, dokelž ſamóža w zuſbje hódnoſcź naſcheje rěcźe lěpje poſudźowacź. Sſlědowaze wabjenje cźitarjow ſa žerbſke cźaſopiſy a naſch jeniczki dźenik mějachu wuſpěch, ale trjebamy hiſchcźe wjazy žwěrnych cźitarjow. Po ſpěwanju žerbſkich pěžniczkow ſkónczi žo ſhromadźiſna. Hakle 8. hodownika budźa tu ſaſo žerbſke kemſche, kiž Drježdźanſku evangelſku koloniju ſnowa we wěrje poſylnja a w myſli dowjedu do naſcheje rjaneje Łužizy.

Wſchitkim naſchim cźitarkam a cźitarjam.

Najprjedy tu liſt, kotryž doſtachmy na naſche krótke rynczki, kotrež tydźenja pod žamžnym napiſmom woſjewichmy:

„Łužiza“ cźo. 8. t. l. podawa kražnu rosprawu wo žerbſkim njedźelſkim łopjenu „Pomhaj Bóh“ a jeho ſałožerju fararju dr. Sellu. Ja žo hiſchcźe něka dopomnju na prěni lětnik, hdźež bě wopiſane „Ssmjertne jěchanje pola Mars-la-tour“ wot hrabje von Einſiedel nad Krjebju, kotryž je tam žobu jěchał a žnano jako poſledni pſched 2 abo 3 lětami w Rybarjezach pola Žitawy wumrěł.

Kak mohło žo ſa roſcſchěrjenje naſcheho njedźelnika pomhacź, ſa to jedyn pſchikład:

W auguſcźe t. l. wopytach w pſcheněmcźenej žerbſkej wſy ſtaru žerbſku macźerku. Wona runje cźita „Pomhaj Bóh“ cźo. 31 4. auguſta 1935. Nad tym žo ſwjeſelich; tola žo dźiwach. Wona mi powědaſche, ſo jo doſtawa ſ póſtom pſchipóſłane, njewě pak dobroczerja, kiž jo płacźi; žamej jej to mózno było njeby; hoſpodarſke wobſtejnoſcźe tutón wudawk njebychu ſnjeſłe. Tole mje ſajimowaſche, a mi žo poradźi, naſhonicź, ſo jene „Sserbſke towarſtwo“ tutón nadobny ſkutk wukonja. Njebychu žnadź jenotliwi podobneho cźinicź móhli?“

My žo jara ſa tutón liſt dźakujemy a žo wjeſelimy, ſo buchmy tak rjenje ſroſumjeni ſe žwojim namolwjenjom a prózowanjom a ſdobom tak praktiſzy podpjerani. Haj chzemy tola žo prózowacź wo to, ſo žo naſche łopjeńko do wjaz a wjaz domow ſaſyndli a niz mjenje do wutrobow! Tak dokonjamy dwójzy wulku a žohnowanu žłužbu: Sſłužimy Božemu kraleſtwu, pſchecźiwo kotremuž nětkle antikhryſt ſaſo ſe wſchelakej mozu wojuje, a žmy ſ tym tak žobu grat w ruzy teho, kotryž jo ſchkita a tola dale twari, w ruzy Knjeſa Khryſtuža; — a ſaſo: Sſłužimy tak žwojemu žerbſkemu narodej w tym, ſchtož je było žerbſkim wótzam a macźerjam wot dawna žem najdróžſche, dokelž ſpóſnachu w tym Božej kuble: we rěcźi a we wěrje.

Pucź roſcſchěrjenja by też był, ſo žebi tón abo tamny we prawym cźaſu — to je hacź do ſchtwórtka prjedy — ſkaſa telko a telko cźiſłow a je roſdźěli ſ namolwjenjom, jo cźitacź. Se 6. oktobra ſapocźnje žo nowe běrtlk lěta. Woželje proſymy wſchěch knjeſow fararjow, ſo bychu žo dobroczliwje a dokładnje wo roſcſchěrjenje ſtarali a niz mjenje naſche žerbſke towarſtwa. Redaktor, ſa jich wjele.

Na pucź.

Rano žo praji: „We Božim mjenje!“ A wjecźor žo rjekńe: „Dźakowano Bohu!“ Sserbſke pſchiſłowo.

Liſtowanje.

Sa 14. po Trojizy: P. ſ T. Ž. — Sa 15. po Trojizy: B.....r w B. — Sa 16. po Trojizy (žnjowy dźakny žwjedźeń): T. w B.

Samoſtwity redaktor farař Wyrgacź w Noſtacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłownoje žerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtwórcźetnje 108 pjenjezkow.

Cžišło 39

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske lopjeno

W Budyschinje 29. septembra 1935 Bautzen

15. niedźela po ßwjatej Trojizy.

Gal. 5, 25—6, 5.

Nowy teſtament rosdźěli dwojakich cžłowjekow: cžělnych a duchownych. Cžělni, to ßu tajzy, kiž jenoż jědź a picže, ſeńſke a widomne wězy ſnaja a ſa nimi ſteja. Duchowni pak njejßu jenoż cži, kiž w duchownym ſaſtojnſtwje ſteja, ale wſchitzy, kotſiž wot Ducha Khryſtußoweho pſchecžiſchcžani we wěrje do njeho žiwi ßu. Kóždy prawy kſchesčžijan je duchowny cžłowjek. Tutón naſch duchowny ſchtant napołoži nam pak pſchißłuſnoſcž, duchownje khodźicž. Tohodla japoſchtoł Pawoł praji: „Ssmy-li w duchu žiwi, dha khodźmy też w duchu“!

Naſch tekſt nam pokaže, kak duchowny cžłowjek ſteji a khodźi:

Wón ſteji wyßoko wyſche cžeſcželakomneje ſawiſcže a ſwady wſchědnych cžłowjekow.

Wón ſteji bratrowſzy pódla ßwojeho ßobucžłowjeka a pomhazej luboſcži.

Wón ſteji pod cžežu, kotruž jeho bratſja noßycž maju.

„Njebudźmy próſdneje cžeſcže lakomni, hdźež pak jedyn druheho wabimy a ßebi mjes ßobu ſawidźimy.“

Tajkeho napominanja je nam jara trjeba. Pohladajmy nuts do naſchich woßadow, do naſchich towaŕſtwow, do wſchitkich ſjednocžnſtwow, hdźež cžłowjekojo hromadže ßu. Je tam luty měr a jednota? Cžehodla je telko ſwady a ſawiſcže, pſchißłodženja a njepſchecželſtwa? Dokelž ßu próſdneje cžeſcže lakomni. Kóždy drje praji: Ja žanu cžeſcž a žane ſaſtojnſtwo njecham, a tola je ſhórknjeny, hdyž to cžeſtne ſaſtojnſtwo njedoſtanje.

A tak njeje jenoż w tutym abo tamnym towaŕſtwje. Sataniſki jěd ſawiſcže a ſwady je ſkoro w kóždym domje namakacž, ſcžini ßußodow njepſchecželow, roshněwa dźěcži mjes ßobu, ſajědojcži mandźelſtwa, tak ſo cži, kiž ßu pſched wobliczom wſchehomózneho Boha ßebi luboſcž a ßwěru hacž do ßmjercže ßlubili, ßebi njedźele dołho žane dobre ßłowczko njepraja. S toho je widźecž, kak mało wěrnych duchownych cžłowjekow mjes ßobu mamy.

Duchowny cžłowjek njemóže w ſawiſcži ani w ſwadže žiwy bycž. Wón njemóže też na próſdnej ſeńſkej cžeſczu ſtacž. Wón ma ßo ſtaracž a prózowacž wo wjele wjetſchu a ważniſchu cžeſcž, ſo by jeho mjeno w knihach žiwjenja napißane było. Bóh tón Knjes njebudže naß na ßudnym po tym praſchecž, hacž ßmy tu na ſemi cžeſcž abo wulke mjeno měli, ale hacž ßmy ßwěrni byli w małym a we wulkim, we ßwojich ſeńſkich a we ßwojich pſchißłuſchnoſcžach.

Duchowny cžłowjek ſteji bratrowſzy pódla ßwojeho ßobucžłowjeka ſ pomhazej luboſczu. „Lubi bratſja, hdy by něhdže cžłowjek wot někajkeho pada pſchekhwatany był, dha pomhajcže jemu ſaßo horje ſ cžichim duchom, kiž wy duchowni ſcže. A pohladaj ßam na ßo, ſo by też ſpytowany njebył.“

Tutón abo tamny kſchesčžijan ßebi myßli: „Ja ßym duchowny cžłowjek, ja žanu ſeńſku cžeſcž njepytam, ja ßo ſe ßwojimi njeſwadžu, ja ßo wo zyły ßwět njeſtaram. Tohodla njecham ſ tymi, kiž njejßu tak duchowni a pobožni kaž ja, niczo-cžinicž měcž.“ Tajkich cžłowjekow w Jeſußowych cžaßach też wjele bě. Cži běchu też jara duchowni. Cži wulzy wjele cžinjachu ſa Boże kraleſtwo.. Cži poſcžachu ßo dwójzy ſa tydźeń a dawachu dźeßatk wot wſcheho, ſchtož mějachu. Cži ßo też wotdźělachu wot druhich, kiž tak pobožni njeběchu. Tehdy jim fariſejſzy rěkachu. Wy wſchitzy wěſcže, kak je Jeſuß wo nich ßudźił. Wón praji: „Złonizy a najhórſchi hrěſchnizy móža derje ſkerje do Božeho kraleſtwa pſchińcž dyžli wy.“ Jim luboſcž pobrachowaſche, luboſcž, kiž ßo bratra, też hdyž je wón padnył, ßmili. Hdyž je ßo Bóh ſhubjeneho ßyna ßmilił, kiž bě hłuboko padnył, kak chzemy my někajkeho cžłowjeka, kiž je do hrěcha padnył, ſaßudźicž? Kak je ßo naſch Sbóžnik wo

hrěschnych cžlowjekow prózował ſ pomhazej luboſczu, tak ſo jeho njepſcheczeljo wo nim prajachu: „Wón je tych zkonikow a hrěſchnikow towaŕſch.“ A my chzemy hordźi na ßwojich padnjenych ßobucžlowjekach nimo hicź a jich ßebi ßamym pſchewoſtajicź. Potom njebychmy žani duchowni cžlowjekojo byli, ale fariſejſzy.

Duchowny cžlowjek ſteji pod cžežu, kotruž jeho bratſja noßycź maju. „Njech jedyn njeße toho druheho wobcžežnoſcź“, praji ßwj. japoſchtoł, a wón tomu pſchiſtaji: „Dha budžecže wy tak ſakoń Khryſtußowy dopjelnicź.“ Po tutym heßku je naſch Knjes a Sbóžnik ßam žiwy był a po tym mamy tež my cžinicź. „Njech jedyn njeße toho druheho wobcžežnoſcź. To płacźi ſa duchowne nuſy naſchich ßobucžlowjekow. My njemóžemy ſměrom pſchihladowacź, kak naſch ßußod ßwojeho Boha ſaprěwa a ßwoju duſchu do ſkaženja pſchinjeße. My dyrbimy jemu pomhacź po naſchich mozach.

To płacźi tež ſa duchownu nuſu naſcheho zyłeho luda. My njeßměmy ßo ſ tym ſpokojicź, ſo wulki dźěł naſcheho luda žaneho Boha njeſnaje. My njemóžemy pſchestacź, wſchědnje wo duſchine ſbožo naſcheho luda ßo k Bohu modlicź a ßam ſa to wojowacź.

„Njech jedyn njeße toho druheho wobcžežnoſcź“, to płacźi tež ſa wſchu ſwonkownu cžežu a nuſu, kotruž pola ßwojich ßobucžlowjekow wohladamy. Ty wěſch, ſ kajkimi nuſami a ſtaroſcžemi ludźo, kiž w twojim domje abo w twojim ßußodſtwje bydla, ßo bědźicź maju. Je tebi to wſcho jene? Prajiſch ty: ja mam ßam ſe ßobu doſcź cžinicź a wojowacź, ja njemóžu ßo wo nich ſtaracź“, potom njejßy žadyn duchowny cžlowjek. Duchowny cžlowjek wě: cžeža druhich je moja cžeža; nuſa mojeho bratra je moja nuſa.

Ja měnju: hdy bychmy wſchitzy po tutym heßle cžinili, potom by w krótkim cžaßu jenož hiſchcže mało nuſy na ſemi było. Tuž chzemy Boha proßycź, ſo by nam ßwojeho ßwjateho Ducha póßłał, ſo by naß bóle a bóle ſa duchownych cžlowjekow ſcžinił. Hamjeń.

Na Michała.

Pſalm 91, 11.

Hłóß: Wulki Božo, khwalbu Cźi.
Legiony jandźelow
Pola Boha w ßłużbje ſteja,
Dźerža ßo Joh' pſchikaſnjow
A jo ßwěru wukonjeja!
Sſłużowni ßu Duchojo,
W Božich žnjach ßu žnjeńzarjo!

Ti krócź „ßwjaty“ ſpěwaju
Boži ßwjecźi cherubimy,
K Božej cžeſcźi dźěkaju —
W njebju bydla ſeraphimy
W njeſachodnej kraßnoſcźi,
W njewuprajnej radoſcźi.

Legiony jandźelow
Ma Bóh Knjes we ßwojim wójſku!
Pſche wſchě kónzy njebjeßow
Khwala móz a kraßnoſcź bójſku.
Spěwy kónza nimaju
K cžeſcźi Božej we njebju!

Wjeßele pſched ßwjatymi
Jandźelemi w Božim raju,
Pſched tak wjele prawymi,
Pokuty kiž njetrjebaju,
Je nad jenym hrěſchniku,
Kiž tu cžinił pokutu!

Legiony jandźelow
Wjeßela ßo wěcžnoh' ßwětła,
Sſłużomni ßu wěcžnoſczow,
S njebjeß pſchińdu k nam do ßwěta,
Póßłani tych duſchow dla,
Kiž tam ſbóžnoſcź herbuja!

Bože, ſcźel nam jandźelow,
Schkituj naß w wſchěch ſtrachach w ßwěcže,
S kraßnych ßwojich njebjeßow
Kedźbuj na wſchě Sswoje dźěcźi,
So do ſchkody njepſchińdu;
S twojej hnady žiwe ßu! J. W.

Se Sserbſkeho ſeminara w Khwacźizach.

Běſche něhdźe pſched tſjomi njedźelemi, jako ßo ſaßo po khětro dołhej pſchestawzy na Sserbſki ſeminar do Khwacźiz podachmy — a wſchitzy drje ſ jenakej radoſczu. Pſchetoż w kóždym, kotryž běſche hižo na Sserbſkim ſeminarje pobył, ßu wſchak wſchitke dopomnjeńki ſ tutych ſchtyri njedźelow ſańdźeneho lěta dołho žiwe wostałe a ßo ſnowa wubudźiłe, jako ßo nětko ſaßo do Khwacźiz hotowachmy.

Njebychu-li Khwacźicženjo tajke pſcheczelne a ſprawne ßerbſke duſche byli, a knjes wyſchſchi farař tajki mikoſcziwy a ſczerpliwy wucžeŕ, naß praſchenje, hdźe ßo k lětu Sserbſki ſeminar wotměje, dozyła dale hnuło ani ſtarało njeby. Tola nochzemy ſ tym ßwojich lubych Khwacźicženjow pſchejara wuſběhowacź, jako po zyłej naſchej Luźizy hewak žaneje ßerbſkeje wjeſki njebyło, kotraž by naß runje tak luboſnje a pſcheczelnje witała a hoſpodowała, a hewak žadyn farař njebył, kotryž by ſe ßamßnej ßwědomitoſczu a luboſczu naß młodych ſtudentow wukubłał — naſchemu ßerbſkemu narodej k wužitkej. To wſchitko mjenujzy je napoßledk roſßudźaze a k tomu pſchinoſchuje, hacž ßo nam tež tute 4 njedźele ſeminara a wſchitko dokoła wokoło ſeminara prawje ſpodoba.

Jako běchmy ßo potajkim ſaßo prěni krócź na farje ke koſejej ſeſchli, póſnachmy, ſo bu tola zyła cžrjódka naſchemu ſeminarej njeßwěrna; woßmjoch, kotſiž běchu loni hiſchcže mjes nami, tu lětża na ſeminarje wjazy njewuhladachmy. Wěſo njemóžemy wſchitkim, a to bohudźak najwjazy ſ nich, njeßwěrnoſcź po ßłowje porokowacź, pſchetoż najwjazy ſ nich je nětko hižo ßwoje ſaſtojnſtwo naſtupiło a jo ßwěru dopjelnja. Ssu vikarojo w naſchich woßadach. Nadźijomnje pak maju tež tamni woprawdźitu pſchicžinu, ſo ßo tón krócź njemóžachu na ſeminarje wobdźělicź. Sa to pak móžachmy noweju wobdźělnikow ſeminara do ßwojeho koła witacź — a je tuž ſwjeßelaze, ſo „liſchki“ tu na Sserbſkim ſeminarje nihdy njewotemrěja, ale pſchezo ſaßo nowe pſchikhadźeja — nadźijomnje naſchim dźenßniſchim ßerbſkim poměram w tutym naſtupanju k wužitkej a k polěpſchenju.

Tak běſche tuto ſaßowidźenje a prěnje ſetkanje po tak dołhej pſchestawzy ſajimawe a jara ſwjeßelaze. So pak dyrbjachmy ßo tež hnydom, jako běchmy lědma ßwoju tak lubowanr zigarku wukurili, k dźěku podacź, běſche nam tola khětro kruty ſapoczatk — a jako k tomu hiſchcže wot k. wyſch. ſararja programm ſa naſche lětuſche ſhromadne ſtudije wußłyſchachmy, ſdaſche ßo nam ßamo, jako by tón krócź nadobo khětro

kruty wětšik ducź chzył — běšche wschak sańdźene lěto tež nimale kruty, ale hischźe tak někak snjeźliwy.

Schtó pak nochzył pschidgacź, so je žo skónczńje tež na to swucził a pschi tym drje nawuknył, kak ma žwój czaž najlěpje wužiwacź? —

Rano w 7 hodź. seńdźemy žo wschitzy na farje k žnědanju: w kropje muku po dobrym starym waschnju. A kak njelubje naž tola pschezo saźo pschekwapja, hdyž napoł czepje, a běchmy tak rjenje pschi žnědanju bjeźadowali, a rańsche žkónczko tak pschecźelniwje do naž žwěcźeśche, jako by žo žobu ſ nami sradowało. Ale žwědomicźe podamy žo potom na Wiczasej žurlu, na „auditorium maximum"; pschetož dopołdnischi programm je khětro wobschěrny a bohaty; tola napoźledku runje tak sajimawy a powuczazy.

Někotry wotrěsk ma žo pschi pschełożenju pratentow, 1. lista žwj. Pětra, lista na Kolosseskich abo Jana Gerhardowych meditatiow, roskuźacź. Ale w shromadnym dźěku a ſ tajkimi mudrymi hłócjźkami — kajkež tola wschitzy žmy — žo skónczńje pschezo saźo se wschitkich wuskosczow wukuźamy!

Se žamym sajimom a radosczu pak saběramy žo potom tež se žwojimi „žadami". Tu ma kóždy najlěpschu składnosćź, žam ras žwoju schpatnu žerbschczinu poźudźowacź — a bychmy-li tež někotsi žerbsku rěcź sa macźernu rěcź měli. Tuž wschak wschitzy wěmy, kak trěbne kóždemu je, so žo jako pschichodny žerbski farař w žerbschczinje dokładnje a žwědomicźe wudospołnja a wukubluje.

Njeźmy pak tu nětko wschitzy rodźeni Serbja, ale žu tež někotsi Němzy mjes nami, kotsiž chzedźa žerbsku rěcź nawuknycź a jónu jako žerbszy fararjo w naschich žerbskich wožadach skutkowacź. A schtó chzył tutym wbohim žo bědźazym sa sło wsacź, hdyž žebi potom pschi naschich studijach někotru rěcźny žort dowola? Je tola pschi wschěm khutnym dźěku dobry humor kaž khłódna krjepjel na horzy kamjeń.

Se skónczenymi dopołdnischimi studijemi pak tu na seminarje hischźe žaneho žwjatoka njeje, pschetož sapoczina žo potom husto hakle sa toho abo tamneho krute dźěło — jeli so směje dozyła popołdnjo sa to žwobodne a žo na dalschich shromadnych dźěłach wobdźělicź njeměł, kaž by žo to wschak hacź dotal huscźischo stało. Kóždu njedźelu a kóždy schtwórtk wieczor sa cźaž seminara ma jedyn ſ naž Bożu žłužbu, druhdy tež tón abo tamny w někajkej wožadźe w bliskosczi. So pak by wschitko derje a bjes poroka dokonjał a se žwojim prědowanjom mjes kemscherjemi pschipósnacźe namakał, dyrbi wěso kóždu hodźinku wužiwacź, so by žo derje pschihotował. Tuž je kóždemu woprawdźite wokschewjenje, hdyž žmě pschi jim prědowanjom ſaběracź a w poźlednich dnjach nimo porjadnych kollegijow ruzy połnej dźěła a hłowu połnu staroscźow měł.

Ale tute hodźinki, kotrež wschak žo runje žanemu tak prawje njespodobaju, tu bohudźak jenicźke njejžu! Po kóždym cźežkim dźěle scźěhuje tola ras wokomiknjenje wodychnjenja — a cźehodla njedyrbjało tež tu pola naž tak bycź? Tuž je kóždemu woprawdźite wokschewjenje, hdyž žmě pschi kofeju abo pschi wieczeri w wjeźelej bjeźadźe na khwilu wschitke žwoje staroscźe posabycź a žebi ſ dobrej zigarku žiwjenje wolóžicź a „komodnische" scźinicź. Pschetož tobak sda žo mi nětko tola po mojich nashonjenjach tu na seminarje njeparujomna potrěbnosćź bycź; spěchuje bjeźadu a lubosćź k dźěku. A někotry ſ naž budźe drje se styskniwym požadanjom na zigarkowu tysu spominacź, kotraž běšche tu na seminarje wschitkim wokschewjaza a jara ważena pschecźelniza, hdyž potom saźo w Lipsku we žwojej jstwiczźy žyda a žwoju selinu kuri, kotraž ma tajke něschto zyle wožebiteho abo spodźiwneho na žebi, hdyž žo žmudźi.

Hodźinki wokschewjenja a wjeźeleho sradowanja — wěso, wone tu njepobrachuja; žu wschak nusny scźěhwk kruteje a pilneje dźěławoscze, snajmjeńscha hdyž žo tak krucze a pilnje dźěła kaž tu na Sserbskim seminarje w Khwacźizach.

Tuž budźe drje kóždy, hdyž žmy potom saźo žwojim lubym Khwacźizam a Khwacźicźanam božemje prajili — nadźijomnje niz k poźlednjemu rasej! — ſ radostnym wopomnjeczom na tute hodźinki shromadneho dźěła a wjeźeleho sradowanja spominacź.

Krótke wschak sdadźa žo cźlowjekej hodźinki, kotrež žo jemu spodobaju — dopomnjeńki, kotrež na nje dopominaju, pak cźim dlěje w nim žiwe wostanu. A hdyž žo nětko bórsy saźo do Lipska wrócźimy, so bychmy po tutych dołhich próſdninach dale studowali, budźemy tola w myślach husto mjes Wami Sserbami we Łužizy, a woźebje tam, hdźež w krótkich ale radostnych hodźinkach tak wjele lubosćze a pschecźelnosćze nashonichmy — — —

„Wschak žwěrna myślicźka, haj, wěcźny pomjatk ma — wěcźny pomjatk ma." — =dura=

Se Sserbow a ſ daloka.

W **Budyschinje** śměje, kaž je hižo wosjewjene było, dźenża wjecźor we 8 hodź. w Marijnej-Marcźinej zyrkwi wjednik evang. młodźiny Němskeje, farař Zahn, žwjatocźnu Bożu žłužbu sa młodźinu, do kotrejež dyrbjała młodźina hicź, hdyž jej to někak móžno je. W 6 hodź. do toho je w domje sa młodźinu na Horncźerskej haźy wohladacź hra: „Der verlorene Sohn". Tuta žo póndźelu po tym wjecźor we 8 hodź. hischźe ras tam pschedstaja. Tuta hra žłuscha do tak mjenowanych „hrow lajikow" a je tohodla a jeje wobžaha dla hódna, so ju wohladasch. Sa wjednikow a wjednizy młodźiny stej póndźela a wutora tutoho tydźenja wožebitej dnjej dźěła a pschihotowanja sa nadawki pschichoda.

Wschitkim naschim cźitarkam a cźitarjam.

Tydźenja naspomni tu wosjewjeny list rosprawu wo naschim kopjeńku „Pomhaj Bóh", kotruž bě nasch žerbski měźacźnik „Łužiza", kotruž nasch wulzy saźłużbny k. stud. direktor Ota Wicźas-Stollbergiki, nasch najlěpschi snajeŕ žerbskeje literatury, wudawa, pschinjeźł we 8. cźiźle tutoho lěta. My žo dźenża wostajimy wscheho dalscheho žłowa, waž a nasch žerbski lud namołwjecź a proźycź wo spěchowanje a podpjeranje a rosscherjenje nascheho kopjeńka a stajimy tu hnydom po žłowje dźěl naspomnjeneje rosprawy a to waž dla, kiž wy tuto kopjeńko cźitacze, a wschěch tych dla, kiž jo tež hischźe móhli a chzyli. My žebi pschi tym myślimy, so žu tute ryncźki měźacźnika lěpsche wabjenje, nasche njedźelske kopjeno cźitacź, hacź te žłowa, kotrež bychmy my hewak stajili, a so žo tohodla ſ nimi najlěpje wabi sa to, so žłużischi, cźitajo a rosscherjejo a hewak podpjerajo tuto nasche njedźelske kopjeno, kaž Knjesowej zyrkwi tak žerbskemu narodej, kotrejž wobej stej najdróżschej kuble wot Boha nam datej a dowěrjenej. Tuž potajkim cźitajcze, schtož scźěhuje, a dajcze žo wschitzy do tuteje žwjateje žłużby. Njesamjelczimy, so chzemy wam, lube cźitarki a lubi cźitarjo, sdobom składnosćź dacź, žo takrjez woźobinszy a bóle sesnacź ſ tymi, kiž ſ redaktorom žobu sa waž dźěłaja, a — hischźe něschto —, žo podźakowacź pola „Łužizy" sa tute naschemu kopjenu wěnowane ryncźki.

Wuwostajiwschi, schtož redaktora nastupa, maja žo naspomnjene žłowa tak:

„Pomhaj Bóh.“ Sserbske njedźelske kopjeno. Lětnik 32 a 33. So bych hnydom sapočzał s pschečzom! Njeby rjenje było, hdy by žo na titul cžažopiža, žnano pod žłowa Sserbske njedźelske kopjeno pižało: Sałożene wot Krjebjanskeho fararja D. dra Bjedricha Selle? Dźenža cžažopiž rediguje Nožaczanski farar Korla Wyrgacž, kiž jón hižo na 18 lět w kóždym tydźenju nimale žam piža! — To wschak njeje jenož zyrkwine, ale sdobom ważne kulturne a narodne dźěło! — Mam sacžucže, so žo cžažopiž doscž njepschipósnawa! To wulzy wobžaruju, pschetož cžažopiž žebi to na kóždy pad sažkłuži. „ . . . “ — Dokumentarnu hódnoscž maja wschitke rosprawy wo wulzy ważnej evangelskej žerbskej fararskej konferenzy — te wschak njemóža doscž dokładne bycž —, wo zyrkwinskich žwjedźenjach a wožobinskich należnoscžach. — Sa pižajomne stawizny zyrlwinskeho žiwjenja w Sserbach budža tež s wulzy ważnym žórłom! — Wubjerne žu rosprawy wo Drježdžanskich Božich žłužbach wot Fryza Hajdana! — Stajne rubriki žu: „Zyrkej a stat“, „Wschealke s bliska a s daloka“ a wožebje rjana „Na pucž!“. — Jara žo mi lubi, kak redaktor njepschestawajzy sa žwój cžažopiž wabi! — Nježmě sabycž, žo sa kóždej duschu pschezo sažo praschecž. Redaktor žo na to wusteji, sbudźowacž a pohnuwacž! — Mam sacžischcž, so psches zyły cžažopiž dźe wježelke, nadźijepołne smyšlenje! — Žaneje bojoscže, ale kruta nadźija do pschichoda, dowěra do Boha, do kotrehož ruki žmy tež my Sserbja sapižani! — Wokoło redaktora towarschuje žo cžrjódka pomoznikow, kaž tež dwě pomoznizy. Sapočžńmy s knjenjomaj! Hižo dlěsche lěta cžitamy nabožne pěžnje a kěrlusche s podpišmom H. B. Njeběsche móžno shonicž, schtó to je. W dobrej rěcžnej a bažnisskej formje rěcži k nam nutrna shrěwaza a wosbožaza pobožnoscž. — Pěžnje: „Na prosy noweho lěta“ cžo. 1 1933; „Sa póstny cžaš“ cžo. 10 1933; „Advent“ cžo. 50 1933; „S Jesušom psches žiwjenje“ cžo. 45 1933; „Jesuš pyta hrěschnikow“ cžo. 15 1934; „Modlitwa we wulkej žuchocže“ cžo. 30 1934; so bych jenož někotre mjenował, kiž žu žo mi wubjernje spodobałe, žu jimaze wusnacže wěrjazeje žerbskeje žónskeje dusche! — Njejžu to wothłoži žerbskich kěrluschow, ale žamostatne žwojotne nashonjenja a duschine podeńdźenja! Wo žebi, wo žwojich cžuczach knjeni H. B. pěžni! — A niz mjenje płacži to wo druhej spižowacželzy, kotraž wupkody žwojeho ducha wosjewja s pižmikom L. Ssym po naprašchowanju s druheje strony, niz s redakzije, shonił, so je to Drježdžanska Sserbowka Lawkowa rodźena s Khažowa, se wžy Marje Kubaschez. Pižmik L. sjewi žo prěni krócž pod pěžnju: „Sa khoru macžerku do Kh.“ cžo. 39 1933. A potom cžitamy pižmik huscžischo a huscžischo, pod pěžnjemi a pod nastawkami. Nasch sajim sa njón wschědnje pschibywa! Sesnawamy žo s zunje a hłuboko sacžuwazej žónskej wutrobu! Pěžeń: „Pschi macžernym rowje“ cžo. 48 1933 pschinježe motiw, kotryž hischcže we mi snatej wulkej literaturje njejžym nadeschoł. — Jejna wobstarna macžerka drje je wumrěła. Je luboscž k macžeri w njej pěžnjerku sbudźiła? — Pěžnje: „Prěni žnježk“ cžo. 50 1933; „Pschi hacže“ cžo. 33 1934; „Dodawk k slětej w Radworju“ cžo. 33 1934; „Klóskarka“ cžo. 39 1934; „Pěkna kwětka poślednja“ cžo. 47 1934 žu jena rjeńscha pschemo druhej! — Pěžeń: „Pschi hacže“ je najrjeńscha, kotruž žym sa dołhi cžaš cžitał! — Ssym zyle pschekwapjeny! — Psches tute pěžnje dźe nutrnoscž, cžuczíwoscž, kajkejež žym w naschej literaturje lědma hdy nadeschoł! — A pschi tym wubjerna, nadobna a sdobom ludowa rěcž! — Swotkel wona to wschitko ma? Ale sdobom tež piža wubjernje w njewjasanej rěcži. Nastawki: „Wěrny podawk s Drježdžan“ cžo. 43 1933; „Kcžějazy keŕk a žněhowe mjetele“ cžo. 13 1934; „Połhowanje knježny Nowotnez w Biskopizach“ cžo. 17 1934 — to žu woprawdźite wumělske kužy. — Lawkowa wubjernje wobkedźbuje. Tohodla žu tež jejne rosprawy putaze, kaž „Sserbja psched Hitlerjom“ cžo. 35 žł., 1934 abo wo žwjedźenju w Budeschezach cžo. 27 1933. Pschezo pytnjemy, so tu piža žona, kotraž ma najbohatsche snutskowne žiwjenje. S radoscžu ju witamy do nascheho bažnistwa! — Jara žo tež pschezo sažo wježelimy, w „Pomhaj Bóh“ cžitacž pobožne pěžnje wobstarneho Jana Wicžasa, kiž běsche hižo w lěcže 1928 psches 2000 kěrluschow wosjewił! — Wón je nětko 75lětny a w Dažinje pola Lubija pschezo hischcže žłuži žwojemu Bohu s pjerom a płuhom. Schtož wón pěžni, to — srałe, w dołhim žiwjenju wupruhowane kschescžijanstwo! — Bóh Knjes spočžž naschemu žerbskemu ludej, so by wjele tajkich mužow měł, kaž wótza Jana Wicžasa! — Wubjerny nastawk je do cžažopiža tež podał pilny a wobdarjeny Drježdžanski Sserb Fryzo Hajdan: „Wótcže nasch . . . “ cžo. 7 1934. Tajke něschto woželje trjebamy. A nimo toho žu s jeho pjera wubjerne dopižy! — Schtó žu druhy redaktorowi žobudźěłacžerjo, wschak njewěm. S autorom pohnuwazeho nastawka: „Pomhaj Bóh“ cžo. 47 1934 njebudže wěscže nichtó druhi hacž nasch žwěrny Richard Sahrodnik-Drježdžanski. A ważne dopomnjenja na semrěteho fararja lic. theol. Mrósaka — cžo. 21 1934 — žu drje wot Arnoschta Holana, kaž někotryžkuli dopiž. Hewak wěm jenož, so žu sawodne natwarjaze nastawki s pjerow evangelskich fararjow, kiž je pižaja se samołwitoscžu sa žwój žerbski lud. — Nastawki mi w zusbjc sastupuja žerbske prědowanje a tuž žym jim woželje dźakowny! — Ssym drje doscž dopokasał, kajki hódny a ważny nasch cžažopiž „Pomhaj Bóh“ je! Je to se žórłom duchowneje mozy sa nasch lud! Dyrbjeli žebi jón hischcže wjele bóle ważicž! Njedyrbjał žaneho evangelskeho domu bycž bjes njeho! — Cžažopiž dyrbjał bycž se swjasadłom a palladinom zyłeho evangelskeho Sserbowstwa. Kajki kražny mohł žo wón stacž, hdy bychu to wschitzy dopósnali! — Redaktorej pak pschejemy dalscheho wuspěcha a žohnowanja!

Na pucž.

Nadźija k Bohu wot spočzatka žwěta nikoho sjebała njeje. Sserbske pschišłowo.

Listowanje. Wschěm dopišowarjam. Sa wschě rosprawy wulki dźak! A s wulkim dźakom wulku prósbu: Naschich cžitarkow a cžitarjow dla a nascheho njedźelnika dla prožymy, so njeby žo w „Sserbskich Nowinach“ a w njedźelniku „Pomhaj Bóh“ wo tym, wo cžimž ma rosprawjecž, po žłowje jene a žame pižało, ale so by žo dźenikej kaž njedźelnikej woželbita rosprawa podała. Podawajo w jenym kaž druhim žamžnu rosprawu, ważimy žebi tola runje to, schtož wulzy khwalobne a swježelaze, pschemało, mjenujzy, so jich mnoho Sserbow cžita tydźenik a njedźelnik.

Kni L.“ Wulki dźak a bórsy sažo tak. A nětko cžitajcže tež Wy pschede wschěm, schtož s „Łužizy“ žem stajichmy. Red. — Sa 16. po Tr. (žnjowy dźakny žwjedźeń): T. w B. — Sa 17. po Tr.: K. w H. — Sa 18. po Tr.: R . . cž w B.

Samołwity redaktor farar Wyrgacž w Nožaczizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoscži krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěscžernje w Drježdžanach wot Hłownoje žerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cžischcž „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadža kóždu žobotu a płacži schtiwórcžletnje 108 pjenježkow

Čišło 40

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 6. oktobra 1935 Bautzen

16. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Psalm 37, 3.

Na wulki burski dźeń.

Hdyž ßmy ßwój žnjowy dźakny ßwjedźeń po dotalnym porjedźe hižo dyrbjeli w kóždej burskej woßadźe woßwjeczicź, ßmy to cźinili po waschnju ßwojich pobožnych wótzow, kotrymž běsche Boži dom najrjeńsche městno radoscze a dźakowanja. Jeno rybakojo a hórnizy maja też tajke woßebite pschikhilenje k ßwjatnizy Knjesowej. W zyrkwjach rybaskich wßow kraßnje wudźěłane łódźe wißaja, pod kotrymiž ßo pokorne próstwy wo Boži schkit na morju k wschehomóznemu Bohu posběhuja. Też hórnizy steja spochi w ßmjertnym strachu, maja Boha psched wocžomaj a we wutrobje, a nad kóždej hewjeŕskej jamu wo dnjo a w nozy hórski swóńcžk dźe. so je ßłyschecź, so je hischcze žiwjenje we hłubinje. Burski lud na wulkim wjeßołym ßwjedźenju ratařskeho powołanja Boże domy se ßnopami, wěnzami, pletwami, róžemi a płodami polow a sahrodow wupyschuje.

Tak je zyle jaßne, so wěste powołanja na zyrkwi wißaja, dokelž woßebje hłuboka dźakownosć a woßebje ßylne dowěrjenje do Božeje pomozy k powołanju woprawdźe ßłuscha. Hórnik je pschezo wot stracha wobdawany, wulěse ſ hłubokeje cźěmneje dźěry, sastupi saßo do kraßneho ßłóncžneho dnja, a też pod mrokotami widźi lubosne ßwětło pornjo wěcžnej nozy w podkopkach. Tak ßebi nutrnje Boži schkit wuproßy a ßo pobožnje dźakuje sa wukhowanje žiwjenja, je stajnje hotowy, psched Boži ßud stupicź.

Też rybak ma ßo se strachami bědźicź, ale na kraßnym morju widźi wubjerne rjanosćze w nozy pod měßacžkom, wo dnjo pod połnym ßłóncžnym ßwětłom nad módrym morjom, a wjecžor móže kraßnischi bycź hacž wschitko. Tak ma rybak ßrjedź Božich dźiwow ßmjercź psched wocžomaj, wě ßo w Božej ruzy, hdyž najradscho rjanu ßmjercź we wodźe namaka, ale jeno, hdyž Wótz hłowa, kotremuž ßo zyle dowěri.

Bur widźi Boże dźiwy na kraju, na horach, w holi, też pschi morju, hdźež je rybak sdobom bur — też hórnik ma swjetscha ßwoje małe lube ratařstwo, tak so móžemy wjele rybakow a hórnikow do burow licźicź.

Je to nětko trjeba, hischcze woßebity burski dźeń postajicź? A kak chzemy jón ßwjecźicź, kak wo nim a wo burstwje myßlicź?

Přědać Knjesowy se ßwjateho pißma cźerpa. Na žnjowym dźaknym ßwjedźenju stejesche dźakownosć w přědku. Hdyž dźenża w zykym němskim kraju, też we wschitkich zyrkwjach městow, powschitkowny burski dźeń mamy, dyrbi bóle ważnosć burstwa sa zyły kraj a lud do přědka stupicź. Chzu pschi tym na něschto pokasacź, schtož hižo swonkownje burski dźeń wosnamjenja: wón ßo wschudźe w městach a na wßach we hłownych Božich ßłužbach ßwjecźi, njedźelski dźeń. Wob dźeń dźěła, prěnjeje meje, njebě khwile sa Boże ßłužby, a hdźež žane běchu, ßu tak khudobny wopyt měte, so k létu pak žane njebudźa pak ßo doßahazy cźaß a dobry cźaß dyrbi sa nje wostajicź.

Ważnosć burskeho dnja w zyrkwi nam leži we wěrje, we duchu kschesćijanskeje zyrkwje.

To bliže wuknjemy se ßwojeho psalmskeho ßłowa: Měj nadźiju ke Knjesej! Cźiń dobre! Wostań w kraju! Žiw ßo po prawdźe! To ßu schtyri napominanja, kotrež nichtó we ludu njemóže tak dopjelnicź kaž bur:

Bur ma nadźiju, dokelž je pobožny.
Bur cźini dobre, dokelž w Božej stwórbje dźěła.
Bur je na kraju, lubuje domisnu woßebje.
Bur ßo žiwi po prawdźe, dokelž žněje, schtož Bóh dawa.

Hdyž pak to rospominamy, dyrbimy na wožebite połoženje nascheho cžaža dźiwacź. Po wójnje mózna horda bjesbóžnoscź hroženje, to rěka, ſ njewěrjazeho luda w městach bjesbóžnoscź na kraj won postupowaſche. Hida pschecźiwo burſkemu ludej běſche też hida pschecźiwo zyrkwi. Dźiwje cžrjódy ſtejachu w burſkich dworach a žadachu běrny, žito, płody. We wójnje pschewinjeni, běchmy dźěleny lud. Lubi burja, tehdy ſcže nadźiju k Bohu měli. Bóh je pomoznika póſłał, ſa kotrehož ßmy wſchitzy hłoßowali, a nasch zyły lud běſche nowy, też nowe hibanje ſa Knjeſowu zyrkej naſta. Nascha njepowalna nadźija je, ſo też zyrkej ſ nuſy wukrocźi a zyły lud ßo w nowej wěrje a luboſcźi k zyrkwi wobnowja. Wěrjaze burſtwo, nětko cžeſcźene a wot zyłeho luda lubowane, móže ſe ßwojej ßwěrnoſcźu a pobožnoſcźu najwjazy ke tajkemu ludowemu ſbožu pſchinoſchowacź. Wſchitzy maja něſkajku nuſu, žałoſcź a ſchkodu, kotruž je wójna ludej pſchinjeßła. Wſchitzy ßmy na nadźiju k Bohu pokaſani. Burſki dźeń budź dźeń nadźije na lěpſche cžaßy ſ Božej dźiwnej pſchepomozu!

Dobre cžinicź k lěpſchemu zyłeho luda dyrbja tehorunja wſchitzy; dźěło burow na roli je najwažniſche k ſeźiwjenju luda, k wobſtacźu luda. Rjane, ſtrowe je burſke dźěło, tajke wſchelakore, pſchezo ßo wotměnjaze w ßwobodnoſcźi wonkach, a ßwójbne žiwjenje na žiwnoſcźi abo dworje je luboſne, ſbožowne. Dobre cžinicź w naſchim cžaßu rěka, wſchu próżu naložowacź, ſo kóždy nješe wobcźežnoſcźe cžeźkeho cžaža, ſpominajo na bratrow w lubym ludu naſchim, kotſiž bjes naſcheje luboſcźe a ßwěrnoſcźe njemóža ßo ženicź, njemóža ßo ſeźiwicź, njemóža wobſtacź, dyrbja ſawutlicź. Schto budźe ſ burami, hdyž milijony ßo njemóža naješcź?

Bur je na kraju, lubuje ßwój ſtatok. Kóždźiczki ma burow mjes ßwojimi prawótzami. Kelko burſkich ßynow je we wójnje ſa nasch wótzny kraj wojowało, kelko je padnyło! Nasch kraj wobkhowacź, naſche prawa ſdźeržecź, też naſchu zyrkej ſakitowacź, to wſcho je lud ſe ſjednocźenej mozu a krwawnej woporniwoſcźu chzył, a pſchi wſchěm ſłym kónzu wójny mamy nětk ßwój kraj pod Božim ſchkitom ſaßo ßwobodny njedźěleny, mózny. Wojazy ſ městow ßu też ßobu ſa naſchu ßwjatu burſku rolu wojowali a wumrěli. Kiž nicžo njemějachu hacž ßwoje žiwjenje, ßu też ſa nasch kraj ßwoje wopory ßłużby a ßmjercźe pſchinjeßli. Bur na kraju woſtanje też džakowano tutym woporam. Woſtań w kraju! Bóh je ſ tobu a ſ twojim ſtatokom.

Bur ßo žiwi po prawdźe, žněje wſcho ßam, ſchtož na blidźe trjeba. Njedyrbi wón ſ luboſcźu też na tamnych wſchěch dźiwacź, kiž dyrbja wſcho ſ pjenjeſami ſapłacźicź, kotrež huſto doſcź nimaja? Dyrbja tradacź a kóždy dźeń pjenježki pſcheliczicź, hacž móža ßebi khlěb kupicź. Khudźi ßuſodźa burow drje wjele dobrotow naſhonja. Někotry bur cžini po Mójſaßowej kaſni: ty ßo dyrbiſch Knjeſa ßwojeho Boha bojecź, ſo by twój bratr pſchi tebi žiwy był. Ale we městach je wulki lud, kiž žaneho bura ſa ßuſoda nima, a to je też nasch lud, naſcheje luboſcźe potrěbny. Praſchejmy ßo, kak móža ßo k wěrje kſcheſcźijanſkeho burſtwa a k zyrkwi namakacź a nawabicź, hdyž njewidźa, ſo ßo burſtwo „po prawdźe“ žiwi. Schto to je, po prawdźe? To njeje jeno, ſo ßo w cžeſcźi a ſprawnoſcźi žiwiſch, ſchtož ßo wot wſchitkich žada, ale też, ſo na prawdu a prawo wſchitkich dźiwaſch, ſo ßy hotowy, ſa žiwjeńſke prawo druhich ßwój cžeźki wopor pſchinjeſcź. Sakonje dyrbja wobſtacź zyłeho luda ſwěſcźicź, dyrbja wot ßylniſchich wopory ſa ßłabſchich žadacź, a nascha kſcheſcźijanſka ſcźerpliwoſcź ma tu wulke nadawki.

Wulki burſki dźeń, dźeń jednoſcźe zyłeho luda, ważmy ßebi jón, lubujmy jón. Budźmy wulkeje myßle jako ßylne burſtwo w kſcheſcźijanſkim duchu, kiž wſchitko pſchewinje. A Bóh je ſ nami, naſch twjerdy hród! Hamjeń.

Žnjowy džakny ßwjedźeń we ßuchim lěcźe 1935.

Hłóß: Njech Bohu džakuje.

Cźe Božo khwalimy
Sa žně też w tutym lěcźe
Tak wulkej' ßuchoty,
Kiž mějachmy ſaß w ßwěcźe.
Ssy žně dał wſchelake,
Ty Božo, cžłowjeſtwu;
Cźe dźenß tu khwalimy
Sa Twoju dobrotu!

Cźe Božo khwalimy
Sa Twoje dary radne;
Hdźež ßy jich mjenje dał,
Dha wſchak ßu dary hnadne.
Wſchě ſ ruki Twojeje
Ssmy my je doſtali;
Cźi nětk też wutrobnje
Bycź chzemy džakowni!

Cźe Božo khwalimy
Sa tule wulku hnadu.
Ssy naſch ßyw žohnował;
Se wſchehomudrej radu
Strach, nuſu wſchelaku
Ssy wot naß ſdalował;
Hdyž druhdźe běſche ſlě —
Ssy Ty naß wukhował!

Cźe Božo khwalimy!
Też Ty ßy domoj khował:
Tu ſ pola cžłowjeſtwa
Ssy wſchelkich domoj wołał,
Pſches ßmjercź, kiž wſa jich prjecź
Wot tu tak wſchelako —
Hacž chzychu — nochzychu. —
Kaž Ty chzeſch, ſtanje ßo!

Cźe Božo khwalimy,
Sso Tebi džakujemy!
Knjes elementow ßy!
Cźi džak, cžeſcź wſchu dacź chzemy!
O Božo Wótcže Ty,
Budź ſtajnje pola naß,
We Sswojej ßmilnoſcźi
Naß ſchkituj kóždy cžaß.

Cźe Božo khwalimy
Cźe, Wótza njebjeſkeho!
We Sswojej luboſcźi
Ssy wumohł naß wot ſłeho.
Nam móz a ſtrowoſcź dał
Ssy k ßwěrnom' dźěłanju.
Pſches Twoje pomhanje
Žně nětko w bróžnjach ßu!

Cźe Bożo khwalimy!
Hdyž sestari žo semja,
Wscho cžažne ke kónzej dźe,
Sso stopy žwěta slemja —
Ty tola wostanjesch
Nasch wěcžny Bóh a Knjes!
Hdyž dźeržisch žud a žně,
Naž dowjedź do njebješ.

Cźe Bożo khwalimy!
Kaž dołho žmy na semi.
Tam chzemy rjeńschi dźak
Cźi spěwacź s jandźelemi
Sa Twoje dobroty
Nam khudym darjene! —
Nam žohnuj žyw a žně
Też dale bohacźe. J. W.

Cźim bóle žo dźakujesch . . .

Božidar Fliedner, kotryž je žebi cźesthe pschimjeno „nan diakonišow“ pschidobył, bě w žwojich młodych lětach s domjazym wucźerjom w Kólnje. Tehdy bě žebi wón knihi pschiprawił, kotreż mjenowasche: „Selbstprüfungsbuch“. W tutych stejesche sa kóždy wjecźor napišane też to praschenje: „Běch ja dźenža dźakowny?“ A dźeń kaž dźeń měješche Fliedner něschto, sa cźoż dyrbjesche žo dźakowacź. Posdźischo prajesche huscźischo: „Cźim bóle žo dźakujesch, cźim wjazy směješch žo dźakowacź!“

Też žně.

„Cźitajo w žwojich młodych lětach wjele knihow a wschelakore knihi, žym po cźažu hacź ke kniham dóschoł, pschi kotryž wjazy njedožahasche, so je jenož cźitach. Wone běchu tak mózne, ja dyrbjach žo tu hłubje nuts sanuricź a dłěhe posastacź, hacź to pschi cźitanju mózno, a ja sapocźach, je wotpišowacź. To běsche Biblija.

A tola njesda žo mi wscho to trajaze doscź bycź! Sskowa žadachu žebi hischcźe wjazy waženja a važnoscźe. Tuž sapocźach, je do mošasa wudyppowacź, do drjewa wurěsowacź a do wulkich teppichow na scźěnu tkacź; žym je jako „Fresko“ molował a do bronzy lał, — a hischcźe pschezo tu žaneho kónza; pschetož tute žkowa sadobywaja žo pschezo hłubje do toho, kotrehož ras sapschimnychu, haj tajkeho dospołnje pschemění a žiwjenje namaka žwój smyžł a žmjercź lubi wscho, schtož nastróža.“

Schtóž to pische, je žnjał bohaty žně s pola, kotremuž ani žuchota ani mrokota njeseschkodźi. Derje tomu, kiž s njeho žněje — s Biblije. Tón dźenža žwjecźi žnjowy dźakny žwjedźeń žo dźakujo s dwoje žně a tak žohnowany wjeżoły žnjowy dźakny žwjedźeń.

Sswjecźmy žnjowy žwjedźeń.

Hdyž synki košow žu wuklincźale
A poślednje kłoży wschě sespadale,
Bur sdychuje: „Dźak budź Bohu!“
Wón stupa psches kakate schcźernischcźo
A hdyž tam widźi wscho skote bohatstwo,
Cźehnje dźakny wón žwoju drohu.
Hdyž pośledni žnop je swjasany
A k poślednjej popje stajany,
Bur s woblicza pót žej setrěje.
Wón wjercźi žej powrjestwo poślednje
A wjasa s nim poślednju popu žej hromadźe:
Njech w Božim mjenje nětk skhnyje! —
Płody na polach srawja a roscźeja,
Wyšoke wosy žo pomałko cźampaja,
Woža domoj pscheńzy a žita.
Ruzy pilnje a spěschnje hibatej žo.
Ha! Hdyž pośledni wós jom dojědźe na huno,
Bur dźakowny wschitko dom wita.
Nětk brózhnje žu bohacźe nakładźene,
A pinzy też wschitke žu nakopjene.
Bur wotpocźnje troschku wot dźěła.
Wjeżele we nim žo pohibuje.
Dźak Bohu, kiž wschitko to wobradźuje:
Nowy dźakowny kěrlusch wón spěwa.
„Mi wěnzy a pletwy dźenž nawicźe,
Dźowki a wotroczźy, kwětkow mi nanoschcźe,
So damy Bohu dźak, wopor my khmany!
Psched Bohom chzemy žo shromadźicź,
Swisk s Knjesom sažo žej wobnowicź,
Žnjowy žwjedźeń žwjecźicź dźakny, rjany!“ L.

Schto masch cźinicź?

Na tole je něchtón wotmolwił: **„Kóždy wjmi žebi pschewinywschi žam žo a schtož naž wobdawa, kóždy dźeń hodźinu khwile, cźitacź w Bibliji, w katechižmje a w spěwarišich!“** Kotsiž jemu na tole wosjewjene wotmolwjenje pižachu, njeběchu wschitzy pschesjene. Kak mohło to runje pschi tutym žadanju w naschim cźažu też mózno bycź! Snapschecźiwichu jemu na pich.: „Kak cźežko sa cźłowjeka, kiž je do wschědneho žiwjenja sapschehnjeny, žebi žamo jenož 10 mjeńschinow sa to wudobycź!“ Ale Alfred Fischer wosta pschi žwojim a žada hodźinu sa to. Wón k tomu praji mjes druhim:

Schtož my trjebamy, je, so wěsteho wěmy s Biblije, s katechisma, s kěrluschow. — Schtó njeby žo pschi tym sažo dopomnił na tamne tak važne, runje nětko a runje pschi wustupowanju hibanja „Deutsche Glaubensbewegung“ tak važne wuprajenje a wusnacźe pólneho marschalla Hindenburga: „Schtož chzu ja w Bibliji cźitacź, to wěm ja hižo dołho s hłowy!“ Pschirunuj, schtož wo poślednich hodźinach Hindenburgowych nasche kopjeńko 4. auguśta pižasche! — My to trjebamy, — pische A. Fischer — my, fararjo a wožadni, starschi, kmótśja, pschecźeljo, my to trjebamy sa žwoju słužbu we wožadźe a sa wožadu nětkle a pschichodnje. Hdźež je wěstnych sakožkow, tam derje twarisch rěcź a snapschecźiwjenje. Domjaze nabožne wukubłanje a nabožne pokracźowaze wukubłanje po konfirmaziji je nusne. A starschi a kmótśja maja pschedewschěm tutón nadawk. Postupowacź a pokracźowacź mózu jenož, hdyž snajmjeńscha s jenej nohu na wěstym steju .... Mje žu žo nětkle cźi najlěpschi a naždwěrnischi prascheli: „Schto mózemy my nětkle sa žwoju zyrkej cźinicź?“ Ja žym na to pschezo nimo žwěrneho wusnawanja a wěrneje woporniwoscźe tole poručźał, schtož też kóždy móže cźinicź, dźenža hižo, a to bjes wscheho wono a bjes wschěch wudawkow, njech, so hodźina prjedy stawa abo žebi hewak wob dźeń cźaž wulutuje. Njech žy sastojnik, wuměłc, lěkar, pschekupc, rjemjeślnik, dźěłacźer, hospoša, pschistajena abo njech nimasch dźěła, — wschitzy móža to cźinicź, móža tu sapschimnycź, a to hnydom!

Skónczńje. Schtož teje njedźele je a wscheho nabožneho roswucźowanja w schuli, na tym móžemy roswicźe spósnacź, kotreż žiwjenje s Bohom a s wěcźnym pschezo bóle nasad staja pornjo žiwjenju mjes cźłowjekami a se žwětom. My žmy žo w praschenjach schule a njedźele a też hewak pschecźiwo tutomu wuwicźu wobarali a važnoscź, hódnoscź a dostojnoscź

wscheho nabožneho ſa žiwjenje cžlowjekow a luda wuſběhowali. Tuž pak dyrbimy tež my nětk nabožnemu w žwojim žiwjenju cžaža a ruma pſchiſwolicź, a to pſchikłada dla a to pſchedewſchěm žameho žo dla, ſo bychmy byli dźeń a krucźiſchi, jaźniſchi, wěſcźiſchi a dźeń a bóle dobyczeriſzy we wuſtupowanju a wojowanju ſa pobožnoſcź. Jene ſ tych žłowow, pſchi kotrychž mi to była horzo a pſchi kotrychž mje wutroba boli, je Jeſuźowa ſkórźba w Gethſemane: „Njemóżecźe wy jenicžku hodźinu ſo mnu wachowacź?“

Schto měł ty pſchecźiwo tomu prajicź a ſtajicź? Tuž potajkim žo po tym maſch! Abo niz?

Zyrkej a ſtat.

Nürnbergſki wulki ſjeſd je pſchinjeſł zyłej Němſkej pſchede wſchěm też nowe ſakonje. S tutymi je ſrjadował też rosžudne praſchenja, kotreż běchu naſtałe ſ jednanjow wo raźy, woźebje židowſke praſchenje. Mjes druhim je tam prajene w ſakonju wo němſkim běrgarſtwje: „Němſki běrgar — Reichsbürger — je jenož ſtacźan němſkeje abo pſchiwuſneje krwě, kotryž ſe žwojim ſadźerženjom dopokaże, ſo je ſwólniwy a khmany, žwěru němſkemu ludej a ſtatej žłužicź.“ W ſakonju ſa ſchkitanje němſkeje krwě a cžeſcźe rěka: „Mandźelſtwa mjes židami a ſtacźanami němſkeje a pſchiwuſneje — artverwandt — krwě žu ſakaſane. Mandźelſtwa, kotreż žo tola ſwjaſachu, žu njepłacźaze, też hdyž buchu, ſakoń wobeńdźo, we wukraju ſwjaſane.“ — „Njemandźelſki wobkhad židow a ſtacźanow němſkeje a pſchiwuſneje krwě je ſakaſany.“ — „Židźa njeźmědźa ſtacźankam němſkeje a pſchiwuſneje krwě, kotreż žu młódſche hacž 45 lět, we žwojim domje dźěło dawacź.“ — Pſcheſtupjenje tutych ſakońſkich poſtajenjow žo ſ khłoſtarnju a ſ jaſtwom khłoſta. — Tute ſakonje žu wulzy ważne, dokelž žu rosrižanje zyłeho židowſkeho praſchenja. Tu nětko jaźny a dokładny ſakoń poſtaja a khłoſta kóždeho, kiž pſchecźiwo jeho poſtajenjam cžini, njech žid njech ſtacźan němſkeje abo pſchiwuſneje krwě. S tym žu židźa na žwoje pokaſani, ſdobom je też wſchěm njelubym podawkam wobarane. Njemylimy drje žo, ſo budźe wukraj też w tutym tute Hitlerowe ſakonje jako pſchikład wužiwacź, kaž žu to też druhe ſakładne poſtajenja a ſrjadowanja Hitleroweje Němſkeje tak wužiwałe.

Se Sserbow a ſ daloka.

Do **wožadow.** W poźlednich cžiſłach naſcheho kopjeńka ſcźe drje wſchitzy ſ dźaknej radoſcźu cžitali, ſo maja ſaźo tſi ſakſke wožady, kotreż žaneho duchowneho žame ſa žo njemějachu, žwojeho duſchepaſtyrja. Tſjo młodźi vikarojo žu žwoje dźěło naſtupili w Minakale, Lupoji a Budyſchinku. We žerbſkim ſeminarje w Khwacźizach pſchihotuja žo žedmjo abo wožmjo młodźi bohožłowzy na žłužbu w žerbſko-němſkich wožadach. A někotſi žu pſched prěnim abo hižo w prěnim pruhowanju. To ſwjeźela ſa pſchichod naſchich wožadow. Też we Pruſkej ſtupi ſnajmjeńſcha jedyn žerbſki bohožłowz nětko do žwojeho prěnjeho pruhowanja, a też tam žu młodźi vikarojo pſchewſali dźěło we wožadach. A hdyž mjes tutymi žu tajzy, — kaž też mjes ſakſkimi —, kotſiž žerbſku rěcź hakle wuknu, ſo bychu naſchim dwojorěcžnym wožadam móhli žłužicź, mamy wſchitzy w Pruſkej a Sakſkej dwójzy pſchicžinu, žo dźakni radowacź. Tuž pak chzemy też ſ „ruku“ žo podźakowacź. Ruku jim wſchěm ſtłócźicź a niz jeno jim, ale też jich ſtarſchim a pſchiwuſnym, kotſiž huſto doſcź ſ wulkimi woporami dołhi ſtudium ſmóžnjeja, njeje kóždemu móžno; a tola je móžno kóždemu, žo „ſ ruku“ podźakowacź: budź žobupomožnik „Towarſtwa pomozy ſa žerbſkich ſtudowazych“, a pomhaj žo ſ tutym žobu ſtaracź ſa žerbſku ſtudowazu młodźinu.

Nowe žerbſke wobraſy wohladaſch nětkle w Budyſchinje, a pſchedewſchěm dwě pěknej žerbſkej holicžzy w narodnej draſcźe, katolſku a evangelſku. W „Sserbſkej kofejowni“ w Sserbſkim Domje, hdźež žo Sserbja ſetkuja, ſkaſuja, ſkhadźuja, jej ſetkaſch. Tam je mjenujzy wſcho nowe, niz jenož rumnoſcźe wobnowjene, niz jenož nowe wobraſy, ně też kofejownik je nowy. Naſch nam wſchěm tak derje ſnaty kofejownik, k. Heinza, je kofejownju a Budyſchin ſe žwojej žwójbu wopuſchcźił, a k. Janak ſ mandźelſkej je Sserbſku kofejownju pſchewſał a wita tam rad a lubje hoſcźi ſ dala a ſe bliſka. Pſchejemy jemu, ſo by jich prawje wjele witacź móhł. Heinzej žwójbje pak nochzemy ſabycź, žo wutrobnje podźakowacź ſa wſcho dołholětne pożkužowanje, kotreż žmy tam namakali. Potajkim tam w kofejowni wohladaſch ſaſtupiwſchi na lěwo na ſcźěnje rjanej wobraſaj Sserbowkow. Molował je wobraſaj naſch žerbſki moleŕ Měrcźin Nowak, a ſchtó chžył prajicź, ſo njejſtej wobraſaj debjeńka ſa rjenje wobnowjene a też pſchetwarjene rummoſcźe, kotreż žu tak prawje měſtno ſa žerbſke bjeźadowanje. Chzemy naſchej Macźizy Sserbſkej dźakowni bycź, ſo je nam tajke ſhotowa a je huſto a rad wužiwacź, je dźě też poboczna mjeńſcha rumnoſcź na prawo wo něſchto powjetſchena a tak kaž pſchihotowana ſa poźedźenja a mjeńſche ſhromadźiſny.

Kula zyrkwineje wěże ma zyle wěſcźe žwoju ważnoſcź a wobžwědcźa, kaž žmy to hakle njedawno ſ Bukez žłyſcheli, tutu žwoju ważnoſcź ſ tym, ſo je woźadźe ſdobom też derje ſwěſcźeny khamor, kotrehož žo nutſkamać ani njedótknje. Druheho měnjenja wo kuli na wěži žu byke pcźoły w Brunjowje pola Lubnjowa w Schleſyſkej. Tam porjedźachu, kaž naſche „Sserbſke Nowiny“, kotreż woźebje nětkle pſchi ſpocźatku ſymy wſchěm žerbſkim domam ſa ſkaſanje porucźamy, piſchu, zyrkwinu wěžu a dyrbjachu pſchi tym też kulu a kſchiž ſ njeje dele wſacź. Jako kulu wocźinichu, namakachu w njej někotre derje ſdźerżane płaſty mjeda. Spodźiwanje bě wulke, a bu cžim wjetſche, hdyž žo pocża powjedacź, ſo bě žo pſched něhdźe 30 létami w kuli rój pcźołow ſaměſtnik. Tutón je płaſty natwarił a měd nanožył, a kula je wobžwědcźiła, ſo móże też khowańka ſa měd bycź, a to jena, w kotrejž žo měd wubjernje dźerži. Pſchetož 30 lět — to je dołhi cźaž. Po wſchěm ſdacźu pcźoły, woźy atd. powſchitkownje tak wyſoko njelětaja, hewak tam njeby mjeda wjazy było.

Na pucź.

Ssyw maſch ty w rukomaj; žně dawa Boża ruka. —
Ssywy žohnuje žyjeŕ ſe žwjatym wótcźenaſchom. —
Schkowroncźk wyšoko ſpěwa a žołobik niſko, a kóždy ſe wutroby won. —
Schto žebi chzeſch, je-li ſo Bóh luby Knjes nochze? —
Ssuche lěta žu ſke, a mokre žu hórſche. —
Hdyž jeno Božu hnadu mam, žo ja dale njeſtaram. —
S Božeje wobrady wobradźej rady. — Sserbſke pſchišł.

Liſtowanje:

K. M. H.: Swjeźeleni žo dźakujemy ſa późłańku a žobudźěło a pſchejemy wſcho dobry na wotpocźink.

Kni. L. a k. J. W.: Swěrnymaj žwěrny dźak. **Redaktor.**

Sa 17. po Trojizy: K. w H. — Sa 18. po Trojizy: R..cź w B. — Sa 19. po Trojizy: W. we W.

Samotwity redaktor farat Wyrgacź w Nožacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po porucźnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinańnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłownoje žerbſkeje prědaſſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenjezkow.

Cžišło 41

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 13. oktobra 1935 Bautzen

17. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Jana 12, 8. Khudych macże kóždy cžaß pola waß, mje pak nimacże kóždy cžaß.

To ßu Jesußowe ßkowa, kotreż pschi ßwojim žałbowanju rěcžeschе. Pschebywaschе w Bethaniji. Bě po sbudźenju Lazara. Lazaruß tam potajkim też bě. Marta tomu Knjesej ßkużeschе. Lazaruß běschе jedyn tych ßamych, kiž ſ nim ßo k blidu ßydachu. Marja pak žałbowaschе Jesußa. Judasch Ischariot njeběschе ſ tym spokojom. Sso hórscheschе na to, so ßo žałba njeje ſa tſi ſta kroschow pschedała, a so ßo pjenjesy njejßu khudym dałe. Ale sčenik Jan pschistaji, so Judaschej njeběschе wo khudych cžinicź; wjele bóle to rěcžeschе, dokelž běschе paduch a mějeschе móschnju a noscheschе, schtož bu date. Jesuß jeho napomina, so by ju na pokoj wostajił a pschida: Khudych macże kóždy cžaß pola waß, mje pak nimacże kóždy cžaß.

Tak dołho hacž je cžłowiſka myßl ſtrowa, ſpyta cžłowjek do prědka pschińcź. Tón, kotryž žaneje cžeſcže a khwalby nima, ſpyta jeju dostacź; tón khory chze wotkhoricź, tón khudy chze bohatſtwo dozpěcź. Jenoż hdyž je cžłowiſka myßl khora, dha je jemu to wschitko wscho jene. Nima žaneje nadźije wjazy, a tak je jemu wscho jene, hacž wón do ſkaženja běži a žałoßny kónz wosmje. Tajke ſadwělowanje widźimy w Ruſkej a tajku ſtrowu myßl w naschim wótznym kraju. A tola, luby cžitarjo, je hódno, ßo prózowacź, ſo cžłowjek do prědka pschińdźe? Běschе cžaß, w kotrymž dźěłacžeŕ ſpytaſche k něcžemu pschińcź. Woni dźenža praja, ſo je wo ßwoju cžeſcź wojował. To njech je, ale je też wojował wo powyſchenje mſdy a wo pschikrótſchenje dźěłanſkeho cžaża. Je ßebi wjele wubědźił. A tola je tak, kaž naſch Knjes rjeknje: Khudych macże kóždy cžaß pola waß. Też hdyž jenotliwz ſpyta ſamoženje dobycź, pytnje, ſo je wjele ſadźěwkow. A pschińdźe k wulkemu bohatſtwu, dha tola ras wyſchſchinu dozpěje, kotruž wjazy pschekroczicź njemóže. To je naſch cžłowiſki woßud, ſo jenoż hacž k wěſtej mjeſy pſchińdźemy, a potom dyrbimy ßo ſaßo wróczicź. Abo herbojo pſchecžinja, ſchtoż ßu namrěli. Bohacźi nimaja wulku khwalbu. Tón bohaty pſchińdźe do hele a cžwile. Bohaty młodźenz, kotrehoż Jesuß namołwja, ſo by pſchedał wſchitko, ſchtoż ſamóže a jo khudym rosdawał, ſo by ſchaz w njebjeßach měł, woteńdźe ſrudny, pſchetoż mějeſche wjele kubłow. Tón Knjes džeſche: Scžežka bohaty do njebjeſkeho kraleſtwa pſchińdźe. Lóžo je, ſo kamel pſches jehline wucho pſcheńdźe, hacž ſo bohaty do Božeho kraleſtwa pſchińdźe. Njeje tak, ſo ßo khudźi hdy ſhubja. Tón Knjes ma prawo ſe ßwojim ßkowom: Khudych macże kóždy cžaß pola waß. Jedyn, kiž dźěłanſki cžaß pſchikrótſchicź njemóže, je bur. Pſchezo ſaßo jemu ſemja dźěło dawa. Dźěła njeje w kóždym poczaßu jenak wjele, ale ženje zyle njepobrachuje. Prajimy: Bur je hotowy, hdyž ſamjerſnje. Dokelž dyrbi ßo bur tak jara prózowacź, dha je wſchitko ſ burſtwa roscźěkało. Sso wě, ſo je ßo tak burſtwu lěto wot lěta hubjeńſcho ſchło. Sneßliwe je burſke žiwjenje jenoż potom, hdyž je tam prawje wjele rukow k dźěłu. Dha drje bur kónz dźěła widźi. Tu rěka woprawdźe: Dźěło macże kóždy cžaß pola waß. Ras pſchińdźe cžaß, hdźež bur dźěło ſ rukow połoži, potom hdyž rěka: Je žiwjenje kraßne było, dha je próza a kſchiwda było. Też cžeſcź cžłowjek pyta; njetrjeba tohodla runje cžeſcźelakomny bycź. Ale cžeſcź je drohotny pokład. Je cžeſcź ſhubjena, dha je wjele ſhubjene. Je tak w žiwjenju jenotliweho kaž w ludowym žiwjenju. Bjes cžeſcže njeńdźe. A tola, luby cžitaro, pſchezo ſaßo pſchińdźe mózniſchi a wosmje ßłabſchemu jeho cžeſcź. Mózny dobudźe a pſchewinje ßłabeho. Je ſtajne wojowanje. To je bědźenje wſchitkich pſchecźiwo wſchitkim. Njecžeſtnych macże kóždy cžaß pola waß. Tohorunja khorych. Lěkař dźěła na ſtrowoſcźi cžłowjekow. Khory ßam ma najwjetſchi ſajim na tym, ſo by wuſtrowjeny był. Cžłowjek wſcho cžini ſa ßwoju ſtrowoſcź, cžini dołhe pucźowanja, wopytuje hojeŕnje,

khtrež maja wulke mjeno, wopruje wscho, jenož so by wotkhoril. Strowoscź je najwjetsche kubło. Je wulkotny samĕr, kaž jón dźenża w naschim ludu wobkedźbujemy, so by lud strowy był. Tak budźe jenož žwoje nadawki dopjelnicź. Ale pschezo saźo widźimy, so samĕr njedozpijemy. Je jedyn khory wumrĕł, je saźo jedyn wupschehnjeny, dha je psches njesbožo hižo druhi abo wjazy hacź jedyn na jeho městno stupił. Wscho je na tutym žwĕcźe njedokonjane. Khorych macźe kóždy cźaž pola waž. Haj, njeje dha lĕpje, hdyž s prózowanjom pschestanjemy? Ale žo jenož tón sadźerži, kiž žo žam puschcźi. To žu khori cźlowjekojo, to rĕka bjes nadźije khori. To žu khore ludy, bjes nadźije khore. Haj, luby cźitarjo, tajkich wbohich, khudych cźlowjekow mamy kóždy cźaž pola naš. Kak prawo ma tola nasch Knjes! Cźlowjek dyrbjak woprawdźe sadwĕlowacź a wschu nadźiju spuschcźicź, hdy by jenož žam na žo stajeny był. Tež to njeje žadyn, abo jenož hubjeny troscht, hdyž hladamy na tych, kotsiž žu dźenża strowi, cźestni a bohacźi. Jutsje móže mjenujzy hinak bycź. Jutsje móža khori, njecźestni a khudźi bycź. Wscho je njewobstajne na semi, a nichtó žo njemóže do žwojeje žmjercźe sbožowny mjenowacź. Abo troschtujesch žo s tym, so strowi khorych, cźestni njecźestnych a bohacźi khudych žobu nježu? Kak bórzy žo tež we wulkim zykku pscheměnjenje stanje! Nĕ, mamy jenož jedyn troscht. Tón Knjes praji: Mje pak nimacźe kóždy cźaž.

Jesuž w žrjedźisnje pschecźelow w Bethaniji pschebywa. Tam je husto sastupił, drje kóždy ras, hdyž psches tamnu krajinu cźehnjesche. Ale tón cźaž pschińdźe, hdźež jemu to wjazy móžno njebĕsche. Mĕjesche žwĕt wopuschcźicź po woli žwojeho Wótza w njebjeżach a jich žamnych wostajicź. To bĕsche jich najwjetscha žałoscź. Je cźežko, hdyž najlĕpschi pschecźel dźe. Tajkich wjele njeje. Je jenož jedyn. Bĕchu pola njeho skhowani byli kaž kurjata pod kschidłami paty. Ničžo sleho žo jim stacź njemóžesche. Tón Knjes bĕsche jim se schkitom a krywom. Ale hdyž wón nĕtko wot nich dźĕsche a žo žłowo dopjelni: Mje pak nimacźe kóždy cźaž, dha dźĕsche jako tón dobry pastyŕ, kiž žwoje žiwjenje wostaji sa pschecźelow. A hischcźe wjazy: Wón dźĕsche jako jehnjo Boże, kotrež žwĕta hrĕchi nježe. Tež nasche hrĕchi. Wón njeje schoł, so by naš swonkownje žwobodnych cźinił. Kak wjele lĕpje bychu to wojazy dokonjeli. Ale s tajkej žwobodu by nam jara dwĕlomny dar dał. Pschetož swonkowna žwoboda je, kaž nam to stawisny pokaža, nĕschto sachodne. Wo nju dyrbimy wojowacź, a wona pschenźdźe wot jeneho k druhemu, wot žłabeho k móznemu. Psched Pilatom dźesche Jesuž: Hdy by moje kralestwo wot toho žwĕta było, dha bychu moji žłužobnizy wo njo wojowali, so bych ja židam podaty njebył; ale nĕtk moje kralestwo njeje wot tudy. A na Pětra žo wobrocźi se scźĕhowazymi žłowami: Mĕnisch ty, so njemohł žwojeho Wótza prožencź, so by wón mi pózłał wjazy dyžli dwanacźe legionow jandźelow? Ale kak by pismo było dopjelnjene? Wono dyrbi žo tak stacź. Tón Knjes žwoje pózłelstwo hinak srosumi. Pozłuchajmy na njeho. Snutskownu žwobodu chze nam polkicźicź, žwobodu wot wotroczkowstwa hrĕcha. Jeli so naš tohodla žyn wuzwbodźi, dha scźe prawje žwobodni. Dha wam Knjesowe žłowo płacźi: Njestarajcźe žo, schto byschcźe jĕdli a pili, tež niz schto byschcźe žo woblekli. Strowi njepotrjebaja lĕkarja, ale khori; ja žym pschischoł hrĕschnikow k pokucźe wołacź a niz prawych. Hladajmy žo, so naš njeby wožud trjechił: Ty błasnje, w tej nozy budźe twoja duscha wot tebje žadana, a cźeje budźe, schtož žy pschihotował? Tak je, schtóž žebi schazy shromadźuje a njeje bohaty w Bosy. Hłódnych napjelni s kubłami a bohatych wostaji prósdnych. Mje nimacźe kóždy cźaž. Mjenujzy niz na semi. Ale wóž žedźi k prawizy Boha wschehomózneho Wótza a kraluje do wĕcźnoscźe. Je pola naš wschitke dny hacź do skóncźenja žwĕta. Je pola naš se žwojim duchom a žwojimi darami. Proschcźe, a wam budźe date, pytajcźe a budźecźe namakacź, klapajcźe a wam budźe wotewrjene. Cźehodla dyrbjeli, luby cźitarjo, njesbožowni a njespokojni bycź? Njech je to hórke žłowo, a njech naš to wschitkich do wutroby trjechi: Schtóž nicžo druhe njesnaje hacź bohatstwo, strowoscź a móz, tomu na wĕrje pobrachuje. Cźlowjek tola žanemu kónzej njepschińdźe. Ryje a hrjeba, tak dołho hacź je žiwy, a ryje, hacź žebi skóncźnje row wuryje. Pokojnu duschu pak tón Knjes wita jako tajku, sa kotrejž je schoł a kotruž je pytał, doniž ju njeje namakał.

O kak budźe klincźecź rjenje w tej cźichej wĕcźnoscźi,
Jandźeljo w Božim mjenje budźa spĕwacź wjeżeli,
Pola tróna słota króna sa tych kwažnych hoscźi leži,
Pschihotuj žo duscha k rejži.

Hamjeń.

Njepschestawajzy žo dźakujemy!

Nĕtk polni radoscźe
Cźeścź Božu saspĕwamy.
Kiž saźo darik je,
Schtož wschĕdnje potrjebamy.
Knjes w njebju, na semi
Saž ruku schcźedriwu
Nam žwoju wotewri.
Dźak jemu žamemu!

Cźe, Wótcźe, khwalicź chzu,
Kiž staraš žo tak rjenje
W kóždym lĕcźe tu
Wo nasche seżiwjenje.
Wjaz' cźlowjek njemóže
Hacź rolu wobdźĕłacź,
Ty tycźe, roscźenje
Móž'sch pak žamlutki dacź!

Ach, Knježe, spožcź, so to,
Schtož wot Tebje nĕtk mamy,
Pod Twojim schkitom wscho
We mĕrje wužiwamy.
Chzył hola, pola nam
Tež dale žohnowacź,
Hacź sechzesch jónu tam
Khlĕb wĕcźny s hnady dacź. H. B.

Wóžlinczanska farańka njeboczičžka.

Saźo bĕchmy duzy do žerbskeje hole, kotruž žmĕdźachmy lĕtža hižo dwójzy wopytacź. Tehdy jĕdźechmy žobu žwjecźicź rjanaj žerbskaj žwjedźenjej, tón krócź — žrjedu 2. oktobra — jĕdźechmy na pschewodźenje do Wóžlinka na faru. Srudna to jĕsba. Hola žama žarowasche. Wschudźom wscho samrócźene a sacźĕmnjene. Žadyn dźiw! Bĕ tola ta powĕscź, kotraž žo psches zykku Wóžlinczansku wožadu, psches zykku holu rosnježe njedźelu a póndźelu a tež zyku Lužizu pschelecźa, tak wustróžaza. Woždrjedź Kamjenza na kschižowanischczu dróhow bĕ do fararjez auta, w kotrymž bĕchu fararjez mandźleskaj a dwĕ woždadnej na mižijonski žwjedźeń do Kamjenza duzy, s lĕwa sajĕł druhi auto a jón hacź k bokej haby wjerhnył. Knjeni farańka bĕ s durjemi, kiž žo se storkom wocźinichu, padnyła a wós na nju. A žmjertny jandźel bĕ pschistupił. Wschitzy druzy — tež w zusym wosu žedźachu schtyri wožoby — wuńdźechu

njech tež wulzy naſtróżeni, tola nimale njewobſchkodżeni ſe ſraženja.

Wujědżechmy ſ hole a wuhladachmy Wóßlink. Khorhoj ſmahowaſche ßo ſ wěże, dopominajo naß, ſo tam daloko k ranju woßrjedź rańſchopruſkeje hole njeßechu k poßlednjemu ſeńſkemu wotpočźinkej to, ſchtoż ſeńſkeho bě tutej ſemi ſawoſtało po tym, kiž bě cžaß ßwojeho dołheho žiwjenja, kotreż bě Bóh jemu ſpožčźił, ßwěru ßłużił ßwojemu krajej, ßwojemu ludej, — po pólnym marſchallu Hindenburgu. A my tu mějachmy k poßlednjemu ſeńſkemu wotpočźinkej pſchewodżecź to, ſchtoż bě ſeńſkeho ſawoſtało po tej, kotraż bě cžaß ßwojeho drje 30lětneho mandżelſtwa, kotreż bě Bóh jej a jeje mandżelſkemu ſpožčźił, ßwěru ßłużiła dwěmaj holanſkimaj woßadomaj, Lupjanſkej a Wóßlincžanſkej, — po Wóßlincžanſkej faraŕzy Wicźežkowej.

Dojědżechmy do wßy a dźěchmy na faru mjes lutymi najkraßniſchimi kwětkami, kotreż bě luboſcź a dźakownoſcź wěnowała w kraßnej rowowej njebocźiczkej. Saſtupichmy, a wutroba ßo nam najhłubſcho hnu. Woßrjedź luboſneje kwětkoweje pychi w rumje, doſtojnje ſ cžornym a běłym wuhotowanym, wuhladachmy pod Khryſtußowym kſchižom ju, wo kotruž pſchińdżechmy žarowacź, a wuhladachmy ju ſ tajkim wuraſom ſbóžneho měra, haj ßměmy prajicź ſbóžneho radowanja na wobliczu, ſo nam do żelazeje wutroby ßo wuliny měr, haj dźak, dźak, ſo ßmědżachmy ßo ſ hłuboko ſrudżenymi tak dźělicź wot njeje, hacž runje bě Bóh po ßwojej njewußlědżomnej radże tajkeho dopuſchcźił. A wulka ßyła žarowazych bě pſchikhwatała ſ dala a ſ bliſka, jej ſ mandżelſkim a ſ dżowkomaj a ſ pſchiwuſnymi a ſ Wóßlincžanſkej woßadu prajicź poßlednje „w Božim mjenje“ a·ju pſchewodżecź na poßlednim pucźu. S durjemi, ſ kotrymiž bě tak huſto ſchła do Božeho domu, do woßady, na kerchow, njeßechu kaſchcź a jón ſtajichu na dwór, w kotrymž bě we wjeßelym cžaßu a w cžežkim wójnſkim a powójnſkim cžaßu ßwoje dźěło wukonjała. Knjes faraŕ Sigus wupraji ßłowa poßlednjeho roszohnowanja a kěrluſch ſaklincža. Pſches wjeß, w kotrejž bě tak rad pſchebywała, njeßechu kaſchcź; prjedy njeho dołhi cžah, ſa nim wulka ßyła žarowazych; ſ wěże hłóß ſwonow. A tam pſchi muri kerchowa pſchi wurytym rowje poſaſtachmy a khłódnej ſemi ßerbſkeje hole pſchepodachmy, ſchtoż ſeńſke ſawoſta tu na ſemi, duſchu njeßmjertnu pak pſchewodżeſche dźak a próſtwa do raja wěcźneho žiwjenja. Knjes faraŕ Kapleŕ-Njeßwacźidlſki jeje žiwjenje a ſkutkowanje, jeje bědu a jeje nahłu ßmjercź pſched wulkej hłuboko hnutej žarowazej woßadu wopomni, ßo ſłożujo na ßłowo Biblije, kotreż bě ßłowo njebocźiczkeje było: Jan. 16, 33: „To ßame ßym ja — Jeſuß — ſ wami rěcźał, ſo byſchcże we mni pokoj měli. Na ßwěcże macże wy cźěßnoſcże, ale budźcże dobreje nadźije, ja ßym tón ßwět pſchewinył.“ My ju widżachmy hiſchcże ras ſ duchownymaj wóczkomaj, ju, ßwěrnu a wěrnu kſcheſcźijanku a mandżelſku a macź a faraŕku duzy pſches jeje žiwjenje, w kotrymž bě wjele ſboża a radoſcże, tola pak też cźežkeho doſcź, w kotrymž bě wjele próży a dźěła, tola pak też wjele Božeho žohnowanja, w kotrymž bě jej wěra a Boże ßłowo pucźnik, poßylnjenje, troſcht.

Kěrluſche ſaklincžachu, kaž do khowanja tak nětko. Naſchej wóczży dźěſchtej pſches row, pſches murju do hole. A we holi bě naſyma: próſdne hona po žnjach; pokhmurjene kerki, ſchtomy; liſcże na ſchtomach žołte, haj liſcże ſe ſchtomow padaſche, prědujo, ſchtoż wotewrjeny row, ſchtoż rowy wokoło naß: „Se ſemje ßy wſaty, do ſemje ßo dyrbiſch wrócźicź.“ A wóczży ßo ſłożitej na pomnik pſchi wotewrjenym rowje: Khryſtußowy kſchiž tam ſ cžerneho kamjenja a deleka — tſi ſłote kłoßy. Schto wſcho njebu cźi ſ jenym dobom ſ tym pſchiwołane w tutym wokomiku! Tſi ſłote kłoßy pſchi Khryſtußowym kſchižu: Wonka na polach žně a tu na Božej roli žně. Wonka wußyw a tu wußyw. A tam kſcheſcźijanſka wěra ſ cžłowjekom a tu kſcheſcźijanſka wěra ſcžłowjekom. Haj, hdyž my, njech ßmy, hdźež ßmy, ßmy pod Khryſtußowym kſchižom, ſeſkhadżeja, ſroſtu nam tſi ſłote kłoßy, a tutych kłoßow žně ßu lute ſłoto, haj ßu njeſachodne ſłoto: wěra, luboſcź, nadźija, tute tſi korjenja pod kſchižom Khryſtußa a jich žně: Wobſbožaza wěſtoſcź, we wjeßelu a ſrudobje žiwjenja, we wumrěcźu a pſchi rowach wobſbožaza wěſtoſcź: Bóh ßwojich nihdy njewopuſchcźi! Pſchetoż: Wěra, luboſcź, nadźija praji cźi:

Bóh ßwojich nihdy njepuſchcźi!

Kak ſbožowni tola wěrjazy kſcheſcźijenjo, kotrychž ſnamjo kſchiž Khryſtußowy, kotrymž Sbóžnik a Knjes Jeſuß Khryſtuß!

Dźěch wot rowa, na kotryž ßo tak někotry wěnz położi, nad kotrymž tak někotry ert ſchepny ßłowa dźělenja, dźěchmy troſchtowani jeje dla: Bóh ßwoju ßwěrnu, kotraž jeho tu njewopuſchcźi, we wěcźnoſcźi njewopuſchcźi. Wona bě tu na ſemi duzy do Božeho doma. Pſched cźłowſkimaj wóczkomaj drje ßo jeje kemſchazy pucź nahle ſkónczi a wona njedóńdże do Božeho doma. Pſched cźłowſkimaj wocžomaj to tak. Pſched Božimaj wocžomaj dźěſche jeje pucź dale: Jeje njeßmjertna duſcha dźěſche do wěcźneho Božeho doma, Bohu tam ßłużicź we wěcźnej dokonjanoſcźi. — A dźěchmy wot rowa, troſchtowani naſche dla: Njech lubi a najlubſchi naß wopuſchcża, Bóh naß njewopuſchcźi! Bóh naß njewopuſchcźi, hdyž — hdyž my jeho njewopuſchcźimy, njechamy a njemóżemy jeho wopuſchcźicź, hdyž pod Khryſtußowym kſchižom ßmy a woſtanjemy, ſpósnawajo, kajkeje luboſcże, kajkeho dobycża ſnamjo tutón kſchiž ſ Golgatha, wuſnawajo:

Sſo luboſcź bójſka modlu k tebi,
Kiž w Ssynu ßy ßo ſjewiła!
Ty wutrobu mi cźehnjeſch k ßebi,
Ssy lubowała cźerwika.
Ja nochzu myßlicź wjaz na ßebje,
Sſo nuricź radſcho chzu do tebje.

A duzy dom pſches holu bě nam, jako by nam też hola, prjedy tak ſacźěmnjena, tole pſchiwołacź chzyła. Liſcźo drje žołte błyſchcźeſche ßo nam kaž ſłote, a jědżechmy kaž pſches lute ſłote wrota. To cźini ta wěra, a ta nadźija a ta luboſcź, kotraž też pſchi tak nahłej ßmjercźi kſcheſcźijana a kſcheſcźijanki, kaž ßmjercź tuteje kſcheſcźijanki bě, kotraž nam w tym ſpósnacźu, ſo woßrjedź žiwjenja naß ßmjercź wobdawa, dawa tu jenu wulku, wobſbožazu wěſtoſcź: Bóh ßwojich nihdy njewopuſchcźi, w žiwjenju niz, we wumrěcźu niz. Sswojich — to ßu cźi, kiž ßu ſ nim w žiwym ſjednocźenſtwje, we wěrnej wěrje ſjednocźeni.

So bychmy to byli, byli hnydom nětkle a pſchezo a ſtajnje! Mózny hłóß pominanja ſa to mamy nětko wjazy!

Tym lubym žarowazym tam we Wóßlincžanſkim faŕſkim domje ſawdamy, ßo wědźo pſchesjene w tajkej wěrje, hiſchcże ras w duchu rukú.

Schtoż hiſchcże w Němſkej nadeńdżeſch.

Pod tutym napißmom něhdże piſche němſki tydżenik „Sächſiſches Kirchenblatt“: „Pſchi wyßokim ſkhodżeńku njezyrkwinoſcże, kotruž dyrbiſch dżenża we wulkim dźělu Sakſkeje měcź ſa to, ſchtoż je kharakteriſtiſke ſa wobydleŕſtwo, ſcźini naß ſkoro ſrudnych, to, ſchtoż faraŕ Mürdel w Unterregen-

bachu we Württembergſkej piſche pod napißmom: „Das Württembergiſche Frankenland und ſeine Kirchlichkeit.“

A ſchto piſche tutón farař wo ßwojich württembergſkich woßadach? Mjes druhim nĕhdźe tole:

Jako to, ſchtoż je kharakteriſtiſke württembergſkeho kraja Frankow mjenuje ßo huſto jeho zyrkwinoſcź. Tole je ſkoro kaž pſchißłowo Württembergſkeje. S tym mĕnja, ſo w Frankowſkej ludźo bóle k zyrkwi ſteja hacž druhdźe, ſo ma zyrkej, ſo to, ſo do zyrkwje ßłuſcheja, ſo na zyrkwi wißaja, wjazy wliwa na jich źiwjenje hacž to tak w dole rĕki Neckar abo druhdźe je, woßebje we wulkich mĕſtach je. Tutón rosdźĕl tu nĕhdy zyle wĕſcźe. bĕ. Pſchetoż hižo ſa cźaß naſchich nanow a dźĕdow powjedachu tak wo frankowſkej zyrkwinoſcźi. Wona drje tu dźenßa wjazy w tajkej mĕrje njeje, kaž nĕhdy, tola pak tu pſchezo hiſchcźe je, kaž pytnjeſch. Kemſchi tu lĕpje khodźa hacž nĕhdźeźkuliž na wßach, woßebje też mužojo. Spowjednych je tu wjele wjaz hacž hewak w pſcherĕſku we zyłej Württembergſkej, w nĕkotrych woßadach ßamo wjaz hacž 100 proz. wobydlerſtwa. So mkodźina naboßne rosrĕcźowanja wopytuje, ßłyſchiſch wſchudźom, lĕdy hdy nĕſchto druhe. So njedźelu dźĕłaja — a to je woßebje nadpadny rosdźĕl! — je woprawdźe wumſacźe; naſche woßady to raſnje wotpokaſuja a to jenoż pſchi njepſchihódnym wjedrje jako njelube wumſacźe cźerpja, pſchi kotrymž to ludźom ſnutsknje derje njeje, tak ſo ßebi najradſcho ſa to po fararjowe pſchihłoßowanje pſchińdu. Do mojeje woßady na pſchikład chźyſche ßo to do wulkeje wójny ſadobycź, je pak tu nĕtk jenoż zyle porĕdko, a tak też druhdźe. So je nĕchtón ſ zyrkwje wuſtupił a k ßwobodnoſmyßlenym abo k bjesbóßnym ſchoł, je drje ßo lĕdy ſtako; ja žaneho pſchikkada njewĕm. So nĕchtón ſapowjedźi kſchcźenizu abo zyrkwinſke pokhowanje, njemóźeſch ßebi ſkoro myßlicź — khiba ſo ßu to pſchiwißowarjo nĕkotrych ſektow; jenoż wĕrowanje woſtaja druhdy wſchelkich pſchicźinow dla, tola dźĕcźi pſchinjeßu potom tola ke kſchcźenizy. Też ſo ßo tu ſekty njemóźeja prawje ſakorjenicź, haj ſo tu ßamo württembergſzy „ſtundarjo“, kiž ßu tola zyrkwi ßwĕrni, tak prawje domach njejßu, to je mi ſnamjo zyrkwinoſcźe naſchich woßadow. Woni wißaja tak jara na tym, ſchtoż w zyrkwi maja, a to ſda ßo jim tak jara to prawe bycź, to je tak jara ſpokojaze ſa jich potrjebnoſcźe, ſo wſcho wabjenje k druhemu wotpokaſuja. Woßebje dźiwachu ßo jara, ſo ſchwabiſke „ſjednocźeńſtwa“ ßebi woßebitu ſpowjedź ßame ſaßo žadachu,

Jako dalſche pſchikłady mohł mjenowacź tudomne „krupowe a wjedrowe ßwjedźenje“, kotreź, wjeleź wĕm, druhdźe dozyła niz abo tola jara porĕdko namakaſch, kotreź pak ßu w nĕkotrych frankowſkich woßadach hižo 100 haj 200 lĕt ſtare a ßo kóźde lĕto ßwjecźa, a na nich njepſchińdźe jich dźenßa mjenje hacž njedźelu do Božeho doma, ſkĕrje wjazy.

Hdyž ſwón ke klakanju pſchebiwa, kedźbuja porjadnje na njón a cźinja po jeho wokanju, niz jeno rano a wjecźor, nĕ, też w 11 a 12 hodźin. Ssamo w korcźmje ſamóźa woni na khwilu pſchi tym wocźichnycź — a ſ cźicha ßo modlicź — abo ſnajmjeńſcha tak cźinicź.

Hacž ßu blidowe, rańſche a wjecźorne pacźerje woprawdźe hiſchcźe w ßwójbach doma, ßo ſwonknje hnydom tak njejewi; w najwjazy ßwójbach pak budźeja wone hiſchcźe doma.

Hdyž na wſcho hladaſch, móźe ßo tu rĕcźecź wo frankowſkej zyrkwinoſcźi, kotraž drje je pornjo prjedawſchemu cźaßej nĕtkle ßłabſcha, kotraž pak, hdyž ſ druhimi württembergſkimi krajinami pſchirunujeſch, tu woprawdźe je, a to we wjele woßadach ßamo khĕtro ßylna.“

Wo zyrkwinoſcźi Łužizy, woßebje łužiſkich ßerbſkich woßadow, je też pſchezo ſaßo rĕcź a je była ſaß a ſaß rĕcź. Tohodla ßu tu podate rynczki ſajimawe niz jeno, nĕ, dobre, pſchirunowacź, pruhowacź a to ſe wſchej ſprawnoſcźu. A to niz wſcho! Potom ßo też mĕcź po tym!

Zyrkej a ſtat.

Nowe ſakonje ßu w poßlednim cźaßu wuſchłe a nowe ſakonje bórſy pſchińdu, kotreź rjaduja źiwjenje evangeliſkeje zyrkwje a kotreź chzeja wobaracź tomu, ſo by evangelſka zyrkej dale ſchkodowała ſ njejednotu a ſ wojowanjom, kotreź je w njej wudyriło. Njech je też wĕſte, ſo pſchi wſchĕch wojowanjach a nuſach Khryſtußowa zyrkej woſtanje a dobudźe a ſo tutu žana móz ſemje a cźĕmnoty njepſchewinje, mamy a chzemy tola wo to proßycź a ſa to ſtacź, ſo njeby też widomna zyrkej Khryſtußowa w naſchim kraju ſchkodowała a ſ njej zyły lud a kraj a tak njewumĕrneje ſchkody naſtało. Proſchmy, modlmy ßo wo to wĕrnje a ßwĕrnje a ſtejmy ſa to ſ tym, ſo ſtejimy wſchudźom a ſtajnje w zyłym ßwojim źiwjenju ſa ßwoju zyrkej, bywajo ßwĕrni w Božich ßłużbach a pſchi Knjeſowym blidźe, w domjazych nutrnoſcźach a w blidowych pacźerjach, bywajo ßwĕrni kſchcźeſcźenjo we wſchĕdnym a njedźelſkim źiwjenju. Cźaß kermuſchow tu je. Budźmy kermuſchni w połnym ſmyßle tuteho ßłowa: Božeho doma dla tu kermuſcha, a ani Boži dom tu kermuſche dla, ani kermuſcha tu bjes Božeho doma. Dodopominaj kermuſcha kóźdeho, ſchto ma wón bycź Bożemu domej a ſchto Boži dom jemu. So bychmy tola ßwĕrni a wĕrni namakani byli!

Evangeliſka zyrkej Pruſkeje budźe na pokutnym dnju ßobu wopominacź ßławneho hudźbnika Heinricha Schützu. 8. oktobra bĕchu 350. narodniny tuteho hudźbneho miſchtra, kotryž je ſe ßwojim wulkim darom, ſ kotrymž bĕ Bóh jeho wobhnadźił, ßłużił Bohu, pſchipowĕdajo ſ wulkim hłoßom a ſ wjele hłoßami ßłowo tutoho Boha. Tehodla dyrbi ßebi też woßada pokłady, kotreź wón ſawoſtaji, pſchißwojicź a też jeho 350. narodniny hódnje ßwjecźicź.

Se Sserbow a ſ daloka.

Wójna je nĕtk tola wudyriła mjes Italſkej a Abeßinſkej, t. r. mjes europiſkim a afrikanſkim ludom, mjes bĕłym a cźornym ludom. Schto to rĕka, ßnadź nĕtkle hiſchcźe njedopóſnawamy, ale cźaß naß ßnadź bórſy wo tym powucźi. A ſo ſ dobom kſchcźeſcźijanſki lud ſ kſchcźeſcźijanſkim ludom we wójnje, a ſo bĕły kſchcźeſcźijanſki lud tón, kiž wójnu ſapocźał, je ſrudny ſtaw w ſtawiſnach ludow wjaz a — wina wjaz. Schto wſcho mohło ſ tuteje wójny hiſchcźe naſtacź, njeje wuprajicź. Ale prajicź chzemy to, ſo mamy wſchu pſchicźinu, proßycź wo mĕr, ßo modlicź ſa naſch kraj a lud.

Na pucź.

Hdyž cźłowiſke ruki krótke ßu,
je Boża ruka ſ pomozu.

Sserbſke pſchißłowo.

Liſtowanje. K. J. P.: Wulki dźak a bórſy ſaß tak. Redaktor. Sa 18. po Tr.: R..cź w B. — Sa 19. po Tr.: (reformaziſki ßwjedźeń) W. we W. — Sa 20. po Tr. (kermuſchu): R. we W.

Samoſtwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczńoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powĕſcźernje w Drjeźdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtwórcźĕtnje 108 pjenjeźkow.

Cžišło 42

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 20. oktobra 1935 Bautzen

18. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Psalm 42, 2—6.

Tak dołho, kaž ßu cžłowjekojo na ſemi žiwi, ßu też měli wěru do Boha. Pucžowarjo, kiž ßu po krajach a ludach pucžowali, ßu wſchudźom někajku naboźinu namakali, dokelž naboźina je něſchto cžłowjſtewu pſchinarodźene. Cžłowjek móže doſcž měcž k jědźi a k picžu a wobßedźicž wjele kubłow, a tola njebudźe ſpokojom. Jemu ßo chze wjaz. Něſchto jemu hiſchcże pobrachuje, ſchtoż też pſchi nim woſtanje, hdyž wſcho ſeńſke ßo minje. To jene je nuſne.

Poboźny ſpěwaŕ 42. pſalma nam to ſe ßwojim ßłowom ſjewi:

„Mojej duſchi chze ßo picž po Boſy, po žiwym Boſy“ a wón namaka troſchta pokne wotmołwjenje: „Cžakaj na Boha!“

Hdyž cžłowjek ßej myßli, ſo Boha njetrjeba, ßo jara myli. Žadanje po Boſy pſchińdźe. Tón lud, kiž je tutón pſalm k prěnjemu raſej ſpěwał, měješche najprjedy wſcho, ßwój kraßny Boži dom, ßwoje Boże ßłužby, ale njebě ßej tak ważił. Nětko pſchińdźe njepſcheczel, pſchewinje lud a wjedźe do jatby. Nuſa a hubjeńſtwo je nětk wulke. Nětko ſacžuje, ſchto je ſhubił. A tak pſchińdźe ßwjata lacžnoſcž po wokſchewjenju, kotraž ſ Boha wukhadźa a k Bohu wjedźe. „Jako jeleń jachli po ſymnej wodźe, tak ſdychuje moja duſcha, Božo, k tebi.“

Stary zyrkwiny wótz Auguſtin něhdy w ßwojej modlitwje k Bohu ſdychowaſche: „Knježe Božo, ty ßy naß k ßebi ſtwarił, a naſcha duſcha je njeſpokojna, doniž njewotpocžuje w tebi.“ Cžłowjek, kiž tak praji, ſacžuje, ſo je k něcžemu lěpſchemu powołany hacž jenož ſa tutón ßwět ſ jeho ſachodnymi łóſchtami, a cžłowóſka duſcha ßo njecžuje ſbožowna w hrěſchnej nuſy a njedokonjanoſcži; wona cžuje, ſo je ke wyſchſchemu ſtworjena. Derje temu, kiž potom hlada, ſo by tuteje nuſy a tuteho hubjeńſtwa wotbył a da ßo poßylnicž pſches Jeſušowe ßłowo: „Sbóžni ßu cži, kotſiž młódni a lacžni po prawdoſcži; pſchetoż woni budźa naßyczeni.“ Hakle žiwa wěra do Boha da ſpokojenje cžłowóſkeje duſche.

Ale lohko njeje, w žiwej wěrje ſtejicž tu na ſmi, hdźež je wjele ſadźěwkow. My wěmy, hdźe je žórło cžiſteje wokſchewjazeje wody a tola njemóžemy abo njechamy tam cžerpacž. Njewěrjazy hanja naß tuteje lacžnoſcże po žiwym Boſy dla tak, ſo potom ſ pſalmiſtu ſkoržimy: „moje ßyłſy ßu mój khlěb wo dnjo a w nozy.“ A hdyž je poboźny a bohabojaſny w nuſy a w hubjeńſtwje, ßo wopraſcha hnydom njewěrjazy: „hdźe je twój Bóh?“ Tak je to tehdom było a tak je hiſchcże dźenża. Kemſcheŕ, kiž ſe ßwojimi ſpěwaŕſkimi ſ Božeho domu pſchińdźe, ßo wußměje. Sso wě, móže też ſacžucże wboheho cžežko ſpytowaneho kſcheſcżana tak pſcheſcżěhacž, jako by wón wot Boha wopuſchcżeny był, a to je potom najcżežſche ſpytowanje. Prawy kſcheſcżan bycž, rěka, běd̄jeŕ bycž, krucże ſtejicž we wojowanju ſ tymi, kiž wěru do Boha wotpokaſaja. Luther je ßo druhdy jara cžežko běd̄jicž měŕ a jara wulke ſnutſkowne dwělowanja měŕ, hacž je ſzyła Bóh ſ nim a chze jeho modlitwy wußłyſchecž. A naſch Sbóžnik to też ſacžu, hdyž na kſchižu mrějo wołaſche: „Mój Božo! mój Božo! cžehodla ßy mje wopuſchcżił?“

Hdźe je naſcha pomoz? Kak móže ßo tajka lacžnoſcž po Boſy ſpokojicž? Pſalmiſta ſpěwa: „cžakaj na Boha! Ja wuliju ßam pſchi ßebi ßwoju wutrobu“. W modlitwje namaka, ſchtoż trjeba. Tam wěmy, Bóh je pola naß, wón ſrozumi wſchitku naſchu nuſu, wón ma ßobucžucże ſ nami cžłowjekami, wón je luboſcž. Cžakaj na Boha, wón wě, hdy jeho hodźina k pomhanju pſchińdźe a cžohodla na naſche wołanje hnydom njepomha.

A potom wuknjemy ſměrom na njeho cžakacž pſches cži-

tanje ſwjateho piſma. Hačrunjež ty, luby čitarjo, ſwoje je khoroſće dla wjaz hič njemóžeſch do Božeje ſłužby, móžeſch pak doma ſwojemu Bohu ſłužič w ſwojej komorzy pſches ſpěwanje a čitanje. A hdyž tebje potom horjo potrjechi, budžeſch tež lóžſcho ſnjeſč, dokelž wěſch, tón Knjes mi pomha. Tohodla njech nichtón w horju njeſadwěluje, ale njech wočjichnje a wočakuje!

Twař, o moja duſcha,
Twař na Boha!
Wěra jemu ſłuſcha
Pomoz ſa wſchěch ma. Hamjeń.

Njech Bohu džakuje . . !

Bě w nasymje lěta 1632. Ssmy w jednorym farſkim domje w Eilenburku. Mač ſawoła wjeſele džěči k wobjedej. Wſchitzy khutnje ruzy ſtyknywſchi na nana čakaja. Nětko ſtupi farař Rinckart ſam do jſtwy. Hdyž tež bě čaſ khutny a polny ſtaroſčow, a evangelſkich huſto wutroba boleſche, bě tola archidiakonus Rinckart polny nadžije a wučeſche ſwoje džěči, njebjeſkemu daričelej ſa wſchitke dary ſ jeho ruki ſo džakowač, tež potom, hdyž druhdy njelube ſu. Dženża ma woſebje wjeſele wobliču a praji, ſo ma rjane pſchekhwapjenje ſa ſwojich lubych. Po blidowej modlitwje, kotraž ſ wutrobnymi ſłowami Knjeſa Khryſtuſa k blidu pſcheproſcheſche, ſłodžeſche wſchitkim ſnadny wobjed jara derje. Hdyž běchu naſyčeni, prajeſche kóžde džěčo ſwój džakowny kěrluſchk. A nětko nanowe pſchekhwapjenje: „Hlejće, ſo bychmy wſchědnje na to ſpominali, kak wulki dar to je, ſo naš nasch luby Wótz w tutym wójnſkim čaſu naſyčuje a nam to najnuſniſche dawa, ſym wam kěrluſch baſnik, kotryž móže Bohu wſchědnje wuſpěwač.“ Na to pſcheča kedžbliwym poſłuchar jam ſwój kěrluſch:

„Njech Bohu džakuje ſo wutroba wſchěch ludźi,
Kiž wulke wězy ſam tu čini a tež wſchudže,
Kiž wot młodoſće nam tu ſdžerži žiwjenje
A wſchitku dobrotu nam ſtajnje wudźěli!“

A tutón kěrluſch bu troſcht a pomoz w farſkim domje. Čeſchi a čmowiſchi bu čaſ. To najžałoſtniſche pſchińdže ſa ſakſki kraj a ſ tym tež ſa měſto Eilenburg w lěče 1635. Dźiwje čerjódy ſchwejdſkeho wójſka ſapuſčichu kraj, wučěrichu burej poſlednje kruwy ſ hródže. K temu pſchidruži ſo hiſchče hłód, tak ſo ſo ludźo huſto wo něłajkeho ſłuchego pſa abo wo morwu kóčku bijachu. Žałoſtna khoroſć, mór, pſchińdže w lěče 1637 — a rubi farſkemu domej lubu mač a hoſpoſu. Se ſłzami prajachu džěči ſwoju modlitwu:

„Naſch wěčny, ſmilny Bóh chzył nam a kiž joh' ſnaju, dač troſchtnu wutrobu a měr w naſchim kraju. Njech jeho hnada je tu ſtajnje pola naš, naš wumož kóždy čaſ ſe wſcheho njeſboža.“

„Se wſcheho njeſboža“, ſe wſcheje nuſy! Hiſchče bě nuſa njeſměrnje wulka. Rinckart bě jeničzki duchowny we měſči — či tamni běchu na mór ſemrěli — a troſchtowaſche bědnych, khorych a mrějazych. 4000 woporow móra je ſam pokhował. Wón pomhaſche a dawaſche, dołhož móžeſche. Hdyž ſchwejdiſki general Derfflinger 1639 měſto nadpadny a wot měſta 30 000 toleř dawka žadaſche, ſtupi Rinckart pſched njeho a proſcheſche wo ſmilnoſć, tola podarmo. Duž ſo wón domoj wróči a pſchiwoła na njeho čakazym wobydlerjam: „Pójće, moje džěči, pola čłowjekow njenamakamy ani wuſchi ani hnadu, rěčmy tehodla ſ Bohom!“

Wſcho khwataſche do Božeho doma. Hdyž běchu kěrluſch: „Hdyž w najwjetſchej nuſy ſmy“ wuſpěwali, modleſche ſo Rinckart wutrobnje k Bohu wo pomoz; we wočomaj wſchěch kemſcherjow pak ſylſy ſtejachu. — A pomoz pſchińdže. Schwejdiſki general bórſy ſhoni, ſchto bě ſo ſtało, a poniži ſwoje žadanje hač na 6000 toleř, kotrež je potom tež doſtał. — Tu widźiſch, kak Bóh modlitwy wuſłyſcha.

Pſches wſchitke tute čeže lěta bě tutón džakny kěrluſch dobry pſcheča ſaſkeje ſwójby. Kantor Jan Crüger w Barlinje tež tutón kěrluſch čita a pěſni 1647 kraſny, mózny hłoſ ſa njón a póſła jón do Eilenburka. Kak nutrnje ſu najprjedy doroſčene džěči ſaſkeho doma tutón jich kěrluſch ſ jeho kraſnym hłoſom ſpěwake! A hdyž bu lěto poſdźiſcho woprawdže krajej měr daty, ſaklinča k prěnjemu raſej we woſadže wot wſchěch wutrobow ſ radoſču ſanjeſeny.

Dołhi puč ma tutón kěrluſch hižom ſady ſo. Kak je ſo do wſchěch wutrobow ſaſydlił! Wón bu tón džakny kěrluſch evangelſkich woſadow. K ſmjerči ſprózni wojazy wulkeho Bjedricha II. ſaſpěwachu 15. dezembra 1757, hdyž běchu tſt króč wjetſche a ſylniſche khěžorſke wójſko w bitwje pola Leuthena w Schleſyſkej ſbili, tyſazhłóſnu ſławu: „Njech Bohu džakuje . . .!“ Haj, kak huſto je tutón kěrluſch we wójnſkich a w měrnych čaſach ſ džakapolnych wutrobow k Bohu w njebjeſach ſo poſběhnył!

Njejſmy my pak huſto ſabyli, ſo je naſch wſchědny khlěb pſchičzina k temu, ſo bu tutón kěrluſch baſnjeny? Njejſmy my huſto ſabyli, njebjeſkeho daričela k blidu pſcheproſyč a ſo jemu džakowač? Džakujemy ſo wſchědnje, pſchi bohatych abo ſnadnych žnjach? Khlěb, ſa kotryž ſo Bohu džakujemy, je žohnowany. Njepokaſa nam to ſtawiſna faraŕja Rincka krta, kotryž ſo Bohu tak nutrnje ſa wſcho džakowaſche, a kiž móžeſche tehodla — njedźiwajzy wſcheje nuſy a ſwojeje wulkeje čerjódy dźěči — wójnſki čaſ niz jenož pſchetrač, ale hiſchče druhim pomhač.

Tutón kěrluſch ſběhnje naš wyſche wſcheje ſemſkeje nuſy, wón ſběhnje naſchu wutrobu k Bohu, ſo wona polna džaka ſaſpěwa:

„My Bohu Wótzej a Ssynej khwalbu damy,
Tež Duchu ſwjatemu, wot kotrehož wſcho mamy,
— čſi, ſwjata Trojiza, kaž bě wot ſpočatka
A nětko pſchezo je a budže bjes konza!“

p. ſ. J. P.

Scheſcherjaczk.

Hdyž w naleču bě roſtał twjerdy lód a ſněh
Na horach a w dołach a wſchěch runinach,
Schwižny ſchtomik nahi w ſahrodže tam ſtejeſche.
Prěnje ptačzki jemu běchu ſ hoſczom w hałoſach;
Boże ſłónczko ſ nim ſej hrajo molowaſche
Khłódk jeho w ſahrodzy tam na trawku;
Žiwa nowa móz ſo w nim hibaſche
A ſkorka ſo jom' pukaſche tak ſ radoſču. —
Ha! Hižo kukachu tam pupki prěnje,
Hač ſmědža ſebi ſwěričz won na ſwětło!
Na hałožki wohnjate běłe kwětkowe kčenje
Je Boże ſłónczko ſwabiło worjewzow.
Pyſchnej nětk njewjeſče běſche ſchtomik tak runy
Wjele hoſczom, rad jich witajo, je hodował. —
Jako pak miły jom' wětſik pſches hałoſy duny,
Pychu ſwoju na mnje, na trawku je roſſypał.
Bóh luby Knjes pak, kiž ſwět ſdžerži a wodźi,
Je ſchtomičzko ſchkitał a žohnował;
Jom' krupy niz wichor njeſeſchkodźi. —
Nowu pychu ſchtomik je ſej ſhotował,

Nowu pychu kulojtu a wužitknu a błódnu:
Rjane čerwjene liczkate jabłuczka,
Cžlowjekam nam k sežiwjenju jara hódnu.
Kak shibowasche žohnowana kóžda žo jom halożka! —
Tak mi schtomik bu tak luby drohi
A wschědna radoscž, towarsch khmany
Dženža — steji wón tam wurubjeny wbohi.
Kaž schescherjaczk je roszybany!
„Praj, njeje žel cži Twojej pychi schtomiko,
Kiž pyschesche tak rjenje kóždu hakosu?“
„Ow ně wschak! Wschitko to njej' bylo podarmo!
Rad lubje ju dach cžlowjekam k wužitku!“ L.

Marczin Luther praji:

„Njeby=li Bóh dał, njeby ani jeneho sornjeschka narostło, a nasche ratarjenje by podarmo było. Haj, wono je tajki žylny dar, so wono dyrbi bycž sdžeržane s Božej mozu dziwnje, doniž jón njedóstanjemy a njewužiwamy. Pschetož kak bórzy mohło wscho žito w semi shnicž, smjersnycž, tlacž, bycž sežrane wot hušanczkow, bycž satepjene s wodu! A hdyž wono tež hižo roscże, kak bórzy mohła horzota, njewjedro, krupy jo sniczicž, bruki a druhe swěrjata jo wotžracž.“ A schtó mohł wupowjedacž strachi, kotrež ma žito pschětracž, prjedy dyžli na hubju pschińdže, hdžež jo tež sažo hischcže waki žeru abo žo shubi? Cžert njeby dał ani jeniczkemu stwjelzu abo kopjenu roscž, njeby=li Bóh jemu wobarał. Tehodla, hladajo na rolu abo na žito, njedyrbjeli jeno Božu dobrocžiwoscž, ale tež Božu móz spósnacž a tak žebi myślicž: „O ty lube žito, s kajkeje bohateje dobrocžiwoscže dawa nam tebje Bóh tak bohacże! Ale tež, s kak wulkej mozu schkita wón tež tebje wot teje hodziny, so bu ty wužyte, hacž so pschińdżesch na blido! Psches kelko strachow wscheho snjesboženja žu ty pschescholo! Pobožna, wěrjaza wutroba widži tu derje, kak by wscho nasche dželo woranja, wužywanja a podobne shubjene było, njeby=li Boži dar tu pomhał. My drje dyrbimy tajke dželo se wschej pilnoscžu cžinicž a naschu pizu se semje pytacž, tola žo niz na to spuschczecž, so je se žwojej ruku namakamy. Wono žłuscha wjazy k tomu hacž jeno nascha ruka! Bóh dyrbi dacž žohnowanje a tycże, a potom tež hischcże móznje sdžerżecž.“

Tak je Luther prajił. A to je ta rěcž, kotruž dyrbi nasch lud tež dženža hischcże, 400 lět posdžischo, se wschej khutnoscžu žłyschecž — a po njej cžinicž.

My stajimy tuto žłowo žem, dožwjeczejo žnjowy žwjedžeń, domojkhowajo poślednje płody. Je tola tež Lutherowy měžaz, měžaz reformazije. A chzemy tež dale tu stajicž, schtož Luther praji a schtož nam nětkle nusne žłyschecž a cžinicž.

Schto nětk po prawom?

Se Ssowjetruskeje a w Ssowjetruskej pischu tajkeho a tajkeho, so njewěsch po prawom, schto s njej a w njej je. Jene pak bywa cži wěscžische a wěscžische: Wscho pschesczěhanje, martrowanje, mordowanje, — a němski minister Göbbels je w Nürnbergu dorasnje doscž wuprajił, kak žałostne a žadkawe je było! — njeje samohło, kschescžijanstwo pschewinnycž. Tuto wschak njebudże nihdy pschewinjene ani hdyž antikhryst s tajkej bolschewistiskej sažakloscžu a žurowoscžu pschecžiwo njemu wojuje, ani hdyž antikhryst druhe mozy a hinasche methody wužiwa. Ale tež ruska kschescžijanska zyrkej, tutón swonkowny, semski, cžłowjeski twar, w kotrymž tam kschescžijanstwo bydli a žo jewi, njebu sniczena. By=li tež tutón widomny twar zyrkwje sniczeny był, njeby tam tola kschescžijanstwo sniczene było. Ale pschi wschěm bolschewistiskim bjesbóžnym sakhadżenju njeje tež tole žo stało.

S toho měło po prawom dwoje pokhadżecž:

To, so kschescžijenjo wschu bojoscž wo kschescžijansku wěru shubja, — so jenož tu jenu bojoscž sacžuwaja, so njebychu woni se žwojeje wutroby kschescžijansku wěru, Khrystuža shubili, — so se wschej mozu a žwěru sa tym steja, so by žo kschescžijanska wěra hłubje a hłubje do luda, do wutrobow saschczěpiła — a to wscho, kaž druhdże tak tež pola naž w naschich wožadach, wjeżkach, žwójbach, a potom, so hakle nihdże njespytuja cžłowjekojo s podobnym abo s hinajschim pschewinnycž a sniczicž kschescžijansku wěru, t. r. Jesuża Khrystuża, kotremuž je tola wschitka móz data w njebjeżach a na semi, w kotrehož mjenje žo tola budżetej shibowacž koleni wschitkich tych niz jenož, kiž na semi žu, ně tež wschitkich tych, kiž w njebjeżach a pod semju žu.

A schto pischu to nětk?

Amerikanski president Roosevelt je, jako Ssowjetrusku pschipósna, wot ruskeho sastupjerja pschilubjenja dostał, so móża zusi stacženjo w Ruskej po žwojej wěrje žiwi bycž a žwoje Boże žłużby žwjecžicž. Po tutych pschilubjenjach twarja nětk w Moskwje amerikanske sjednoczeństwa Boži dom sa stawy wschěch žwobodnych protestantiskich zyrkwjow.

A dale pischu:

Dżěłacżerki města Wladimir w Ssowjetruskej žu nahromadżiłe 40 000 rublow. Sa cžo? Sa twar noweho Božeho doma. A wo tym pischu we wukraju, so je to snamjo, so žo w kraju bjesbóžneje propagandy sažo k naboženje wróczeja.

A sažo pischu:

W Ssowjetruskej žu jich wjazy orthodoxnych biskopow sajeli, mjes nimi tež metropolitu Sserbina.

A tohorunja pischu:

W Ssowjetruskej seńdże žo generalna synoda orthodoxneje zyrkwje Ssowjetruskeje, a to niz hakle 1936, kaž swoprědka rěkasche, ale hižo w septembru tuteho lěta. Moskowski kommižar sa nabožne należnoscže je tole Moskowskemu metropolitej Ssergiużej porucził. — Njedžiwamy drje žo, so je tutón kommižar sa nabožne należnoscže a kulty tež sdobom — wjednik bjesbóžnych swjatkow; je dże to tola w Ssowjetruskej! — Tež wo tym hižo něschto shonimy, schto směje synoda cžinicž. Wona směje mjes druhim patriarchu, t. r. prěnjeho wjednika zyrkwje, wolicž a žudżicž njepožłuschnych biskopow.

A w Nürnbergu je němski minister Göbbels mjes druhim prajił, rěczo wo Ssowjetruskej a pschecžiwo Ssowjetruskej:

Po žowjetruskich powjescžach žu tam w prěnich 5 lětach 1 860 000 cžłowjekow k žmjercži sażudżili a morili; mjes tutymi žu byli: 6000 wucžerjow a profežorow, 8800 lěkarjow, 54 000 offizěrow, 260 000 wojakow, 105 000 polizajskich sastojnikow, 48 000 gendarmow, 12 800 sastojnikow, 355 000 intellektuelnych 192 000 dżěłacżerjow, 815 000 burow. Ssowjetruski sapiżowar Organowsky žam praji, so je 1921/22 5 200 000 cžłowjekow hłodu wumrěło, wožebje burow.

To je Ssowjetruska. Schto je nětk Ssowjetruska?

Zyrkej a stat.

W **Drježdżanach** wuhotuje sakska krajna zyrkej w tutym tydżenju wulke akademiske seńdżenje sa žwojich duchownych, na kotrymž móżeja žo tež wožadni wobdżělicž. Schtyri dny dołho žo tam duchowni skhadżuja, žłyschecž pschednoschki wu-

cženzow wo ważnych praschenjach a žo dorečžecź wo nich. Cžaž je wulzy rosžudny a ważny a tohodla tež tajke pschihotowanje ša njón a jeho nadawki wulzy nusny.

Se Sserbow a ſ daloka.

Po žnjowym žwjedženju. Hdyž žy nětkle po žnjowym žwjedženju do Božich domow saſtupił, žu hischcże wschudžom pychu abo tola dźěle pychi žnjoweho žwjedženja nadeschoł a wohladał, kak žu wožady žebi Boži dom pyschike. A kak wschelakore žu jón pyschike! Pschi tym njeſabudźmy, ſo wožady, kotrež maja nowy abo wobnowjeny Boži dom, žebi jón ſwjetſcha njechaja wobſchkodźicź ſ hoſdźikami a ſ hóczkami a tehodla na hubje wěnzy a druhu pychu njepowěſcheja a ſe tym wobſchěrnoſcź pyſchenja žame wot žo wobmjeſuja. We Kumwałdźe tajkeho wobmjeſowanja njeſnaja. Mějachmy ſkładnoſcź tutón žobu najwjetſchi wjeżny Boži dom, w kotrymž je wjaz hacž 2700 měſtnow, wopytacź a wohladacź. A wohladachmy jón pyſcheny ſ wjaz hacž 500 wěnzami wſchudžom dokoło wokoło a na wołtaŕniſchczu. Tuto pak bě nimo toho bohacże a rjenje ſ kwětkami, ſ pletwami, a ſ płodami, tež ſ pópami, pyſchene. Tajkeje kopizy žnjoweje pychi njewohladachmy hiſchcże w Božim domje. Dopomnichmy žo na dawne lěta a na žnjowy žwjedźeń w Njeżwacžidle, hdźež we Božim domje tež wſchudžom jara wjele wěnzow wuhladachmy, hdyž jako dźěczi na domkhowańku pſchińdźechmy. — Lětža drje je doſpołnje wobnowjeny a tež pſchetwarjeny Boži dom w Njeżwacžidle zyle hinaſchu pychu na žnjowym dźaknym žwjedženju měł, dyžli tehdy. — W Nožacźizach běchu žebi Boži dom podobnje pyſchnje pyſchili. Nimale 60 žnjowych a druhich wěnzow pyſcheſche hubje a ſtołpy Božeho doma, kiž je wo wjele mjeńſchi hacž Kumwałdſki; pletwy žo pſches Boži dom kſchižowachu. Na wołtarniſchczu bě w dupje hobrſki žitny kwěczel a na blidku žnjowa króna wožrjedź 5 pópow; pjata bě lenowa, drje k prěnjemu raſej na wołtarniſchczu. A dokoła wokoło wſchě móżne płody pola a ſahrody. — Žnjowy dźakny žwjedźeń je nimo. Kwětki a wěnzy we Božich domach wjadnu a wonkach w ſahrodach khodźa mrózy do nich. Ratarjo khwataja dom dokhowacź, ſchtož hiſchcże wonkach, njewjedźo, kak dołho hiſchcże wjedro wonkach hoji, njech tež nětkle wo dnjo hiſchcże jara rjane je. A ratarjo wobžwědczuja nětk ſprawnoſcź žwojeho žnjoweho dźakowanja, kotrež bě krónowane ſe žwjedženjom w Božim domje, ſe žwojim žyłym ſadźerženjom wſchědny a njedźelſki dźeń. Kaž je kóždy žwój žnjowy dźak tajki pſchinjeżł a žwój žnjowy žwjedźeń tak žwjecził, kaž a ſchtóž je jemu Bóh ważny — kaž žo to tak praji, — tak tež nětk kóždy woprawdźitoſcź žwojeho dźaka a tak ſdobom žwojeje wěry tak wobžwědcza, kaž a ſchtož je jeho kſcheſczijanſtwo hódne. A tutón dźak je ſdobom wužyw ša nowe žně. A ſchtož cžłowjek žyje, to cžłowjek žněje. — So bychmy wſchitzy ſe žwojim žiwjenjom a ſadźerženjom pokaſali, ſo naſch dźak, naſcha wěra, naſche kſcheſczijanſtwo hódne Božeho ſpodobanja! Tak bychmy byli cžłowjekojo Božeho žohnowanja, bjes kotrehož tola niczo njeje.

Wójna. Njeje nam wo to cžinicź, tu porjadnje wo wójnje rosprawjecź abo žamo wožebity poddźěl łopjeńka kóždu njedźelu pod tuto napiżmo ſtajicź. To njech nowiny cžinja, a wone to tež cžinja, hacžrunje dyrbja pschezo ſažo pſchiſtajicź, ſo wěſteho wo tej a tej froncże, wo tym a tym ſtejniſchczu njemóża prajicź, runjež powěſcże ſ wobeju ſtron doſtawaju — abo žnadź runje tohodla, dokelž žo dwě ſtronje ſtaratej wo to, nowiny ſ powjeſczemi ſaſtaracź. To jene pak chzemy pſchezo ſažo tež tu cžinicź: Na to pokaſacź, ſo njemóżemy ani pſchekhutnje ani pſcheżwědomicże do cžaża a do pſchichoda ſhladowacź. Schto ſ tuteje wójny naſtanje, kotrejež ſawod bě po prawom tola jara dźiwnuſchki, a ſchto pſchichod, nad kotrymž tute wójnſke mróczele ſteja, pſchinjeże, to jenož Bóh tón Knjes wě. Tohodla pak žo jenož tón mudrje ſtara we cžażu a ša pſchichod, kiž je Knjeſowy, kiž je zyle ſ tutym Knjeſom a Bohom, kotrýž jenož njewě, ſchto w cžażu a w pſchichodźe, ně, kiž tež cžaž a pſchichod w žwojej ruzy ma, a, hdyž cžaž a pſchichod, tež wſcho a wſchěch, kiž w cžażu a pſchichodźe žu.

Wſchěm naſchim lubym cžitarjam a cžitarkam.

Pſchi wſchěm, ſchtož měli žami na wutrobje prajicź, — a toho je nadoſcź! — ſtajimy tu rynczki, kotrež buchu nam ſ Waſcheje žrjedźiſny pſchipóżłane. Wone nam praja, ſo je mjes Sserbami ſpósnacże, ſo mamy naſche łopjeńko ſdźerżecź a ſo mamy žo tohodla wo to ſtaracź, ſo wjaz a wjaz jo cžita. Jenož tak je móżno, łopjeńko ſdźerżecź a wukhowacź. A wono měło žo ſdźerżecź a wukhowacź naſcheje zyrkwje a wěry dla a naſcheho žerbſkeho luda dla a kóždeje jeniczkeje žerbſkeje duſche dla. — Tola tamne rynczki njech žame rěcża:

„Cžaž kermuſchow tu je! Tole cžitachmy w naſtawku: „Zyrkej a ſtat.“ Rospomńmy a wopomńmy tuto derje! Hdyž žo w kermuſchnym cžażu pſchecźeljo ſeńdu ſ bliſka a ſ daloka — huſto doſcź junkrócź wob lěto! — žo žamo roſumi, ſo wopomnja podeńdźenja zyłeho lěta a ſchtož je wſcho pſchinjeżło a ſchtož je žo ſtało. Pſchi tutej ſkładnoſczi je najlěpſcha pſchileżnoſcź, tež ras ſpomnicź na naſch njedźelnik „Pomhaj Bóh“ a ſchtož je wón rjaneho nam pſchinjeżł. Je tola wyżoko ſażłużbny a cžeſczeny k. ſtud. direktor profeżor O. Wicźas hakle pſched krótkim we Łużizy na to pokaſak a kedźbliwych cžinik. Ssmy jo ſdźěła tež na tutym měſtnje cžitali. Tole měko žo wożebje naſchim njecžitarjam ſdźělicź, tež niz ſapomnicź, pokaſacź na kražny naſtawk: „Duzy pſches Łużizu“ a na pſchikład tamneho žerbſkeho towaŕſtwa, kotrež žo prózuje, tute łopjeńko pomhacź roſſchěrjecź. Na tajke waſchnje by móżno było, liczbu cžitarjow powyſchicź.

Ssnano žu tute rynczki mały naſtork, łopjeńko „Pomhaj Bóh“ pomhacź roſſchěrjecź, a wjele naloženeje prózy njeby ſdźěła tola podarmo było. h.“

Tuž lubi Sserbjo wſchitzy a lube Sserbowki wſchitke, kiž kermuſch macże, kiž na kermuſch dźecże, bjeżadujcże pěknje a njeſabudźcże naſche łopjeńko! Pomhaj Bóh Wam.

Redaktor.

Na puczź.

Ruzy ſtykni ſwoprědka, potom ſ nimaj do dźěła. —
Rosworana wutroba Boże žymjo pſchijima. —

Sserbſkej pſchiżłowje.

Liſtowanje:

K. H. w R.: Dźak ša nowu pożykku. Jeliſo chzemy naſche łopjeńko ſdźerżecź, dyrbimy žo wſchitzy wulzy jara ša njo prózowacź. So to bychmy! Redaktor.

Sa 19. po Tr. (reform. žwjedźeń): W. we W. — Sa 20. po Tr. (kermuſch): R. we W. — Sa 21. po Tr. H. w B.

Samotwity redaktor farař Wyrgacź w Nožacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſczernje w Drježdźanach wot Hłowneje žerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cžiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóždu žoboru a płacźi ſchtwórcźelnje 108 pjenjezkow

Čžišło 43

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje 27. oktobra 1935 Bautzen

19. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Reformaziski ßwjedźeń.

Hebr. 4, 12—13.

Knježe, twoje ßłowo wostanje wěčnje, wot naroda do naroda traje twoja prawda, — wěmy, so je ßo tuto ßłowo psalmisty jako wěrnosćˇ wopokasała psches nimale 2500 lět. Je, kaž dźiw, hdyž spominamy na to, so je tuto ßłowo Boże pschětrało wschón cžaß a je ßwoju móz wopokasało pschecźiwo wschemu njepschecželstwje ßwěta. Wěsćże, mamy se starych cžaßow też druhe knihi a pißma, ale to je tón wulki rozdźěl, so ßu to knihi, wot cžłowjekow pißane a trěbne sa tamny cžaß; ale Boże ßłowo njeje wjasane na cžaß, wono płaćži sa cžłowjekow wschěch cžaßow, a wono ßo wobrocża hischće dźenża na naß ſ tym ßamßnym prawom, kaž na tych, kiž běchu žiwi psched lětnyßazami. Tuto ßłowo Boże, kaž jo mamy w bibliji, stajimy dźenża ßrjedźa nuts do ßwojeho reformaziſkeho ßwjedźenja a wěmy, so ſ tym ſtejimy w ßrjedźischcźu zyłeho wulkeho reformaziſkeho ſkutka naſchcho Luthera. A my prajimy:

Boże ßłowo je lute žiwjenje.

Snate je, so běſche biblija w cžaßu do reformazije nimale ſabyta. Luther ßam je hakle w ßwojim 26. lěcże žiwjenja prěni ras zyłu bibliju w ßwojimaj rukomaj dźerżał a w njej cžitał, a to we łacžanſkej rěcži. Bórſy je póſnał, kak nuſne by było, so by kóždy ßam móhł w bibliji cžitacź. Tak naſta w nim pſchecże, ſo by ßo biblija do němſkeje rěcże pſchełożiła. Hobrſke to prjódkwjacże. Lěta je trało, prjedy hacž móżeſche ſapocžecź. W cžichocże hroda Wartburg, na kotryž běſche jeho kurwjerch dał wotwjeſcź po tamnym dnju we Wormßu, je Luther w lěcże 1521 ſapocžał ſ pſchełożenjom noweho ſakonja. Niz, kaž by prjedy žaneho tajkeho pſchełożenja njebyło. Niz mjenje hacž 14 tajkich pſchełożenjow do němſkeje rěcże ſnajemy ſ cžaßa do reformazije. Ale wone běchu wſchitke tak njelěpe, ſo też niz jene ſ nich njeje pucź namakało do luda. Luther mějeſche wot Boha tón dar, ſo móżeſche tak rěcžecź a pißacź, ſo to lud móżeſche derje roſumicź. A wěmy, kak je ſa ßwoje dźěło ſ wulkej pilnoſcžu pytał te wuraſy, kotreż běchu ludej ſnate. Powſchitkownje je ſnate jeho ßłowo, ſo dyrbi tón, kiž chże něſchto ſ zuſeje rěcże pſchełožicź, ludźom na hubu hladacź, kak woni ßu ſwucženi rěcžecź. Grichiſku rěcź je hakle nawuknył a je ßo w hebrejſkej rěcži wudospołnił, ſo by móhł bibliju cžitacź w rěcžomaj, w kotrymaj běſche pißana. Tak wuhotowany je tam na Wartburg nowy ſakoń pſchełożił a hižom w lěcże 1522 běſche dźěło hotowe a cžiſchcżane a bu ſa krótki cžaß rospſchedate a dyrbjeſche ßo ſnowa cžiſchcżecź. A potom njeje tuto dźěło wottorhnyło, doniž njeje w lěcże 1534 zyła biblija w němſkej rěcži wuſchła na ßwój dobycžeriſki pucź do luda a potom w pſchezo nowych pſchełożenjach — dźenża je Boże ßłowo pſchełożene do wjazy hacž 800 rěcžow — do zyłeho ßwěta.

Schto je nětko to wulke na tutym pſchełożenju? Wěsćże, wono ma najwyſchſchu kulturnu ważnoſcź, ſo je němſki lud pſches tute pſchełożenje doſtał ßwoju pißmowſku rěcź, kotraž ßo powſchitkownje trjeba. Ale jow je tola wjele wjazy: ſe Lutherowym ſkutkom bu biblija ßaßo nuts pſchinjeßena do luda. Wono klinczi kaž dźiw, hdyž cžitamy, ſo bu nowy ſakoń hacž do Lutheroweje ßmjercże na 80 krócž nowocžiſchcżany, a cžiſchcżow biblije je nimo měry wjele. Hdyž wěmy, ſo móżeſche w tamnym cžaßu jenoż mało ludźi cžitacź a ſo běchu knihi jara drohe, dha póſnajemy, ſo je było žadanje po ßwjatym pißmje woprawdże wulke. A biblija je ßo też ßwěru cžitała, wona běſche najdrohotniſchi ſchaz w domach a porjadnje ſhromadźichu ßo ßwójbni, ſo bychu tute ßłowo ßłyſcheli, hdyž ßo prjódkcžitaſche. Bohate móżne žiwjenje je wuſchło ſ tuteho ßłowa Božeho, a wupſcheſtrjenje evangelſkeje zyrk-

wje njeby tak mózne było, hdy bychu kschesczijenjo njemĕli w bibliji tu móżnosć, żo wobhonicź w tym, schtoż wuczini tu sbóżnosć tych duschow. Evangelisku zyrkej njemóżemy żej myßlicź bjes biblije, a dżenża njeje lohko, żadyn dom, w kotrymż njeby żana biblija była. Nimo mĕry wulka je liczba biblijow a dżĕlow biblije, kotreż żo w kóżdym lĕcże pschedawaja.

Ale jene njeje wjazy tak, każ je tam w cżażu reformazije a w prĕnich lĕtstotkach po njej było: Wjele tych, kiż bibliju maja, ju wjazy njecżita. Po tym móhł schtó rjez, so biblija nima tu staru żiwu móz, każ je ju mĕła w Lutherowym cżażu. Ale tak to tola njeje. Kajke żiwjenje je też hischcże dżenża w Bożim żłowje, to żnano najlĕpje pósnajemy w mißionstwje mjes póhanami, hdżeż mamy pschezo saßo pschikłady, kak budża cżłowjekojo psches tuto żłowo nowe stworjenja, a kak żwĕtło Bożeho żłowa rosżwĕtluje wschu cżĕmnosć, w kotrejż póhanjo khodża. A hdyż jenoż chzemy, dha widżimy tajku żiwu móz Bożeho żłowa też pschi naß we skutkach snutskneho mißionstwa a na jenotliwych kschesczijanach żamych, kiż żu żo dali sapschimnycź wot teho, schtoż żwjate pißmo pschipowjeda. Nĕ, Boże żłowo njeje morwe, ale morwe żu tak husto cżłowske wutroby, hdżeż żu żo cżłowjekojo shubili do teho, schtoż je wot żwĕta a njechadża pschidacź, so trjeba cżłowjek w żwojim hrĕschnym stejischcżu teho, kiż duschu wumóże. — Luther je na żwoje stysłkne praschenje: Kak smĕju jeneho hnadneho Boha? wotmolwjenje namakał runje w Božim żłowje, hdżeż mĕr namakasche w żłowje se evangelijona Janoweho: Tak je Bóh żwĕt lubował, so je żwojeho jenicżkeho żyna dał, so bychu wschitzy, kiż do njeho wĕrja, shubjeni njebyli, ale wĕcżne żiwjenje mĕli; a saßo we tamnym żłowje s lista na Romskich: My sa to mamy, so cżłowjek prawy budże bjes sakonja skutkow, jeno psches wĕru. Jenoż na naß żamych leży, so żo tajkeho bohateho żiwjenja dżĕlomnych cżinimy, a to tak, so żo po Knjesowej pschikasni wobhonimy w żwjatym pißmje. Wono nieie dosćź, so Boże żłowo mamy, ale wo to dyrbi nam hicź, so by tuto Boże żłowo też naß mĕło.

A tak chze reformaziski żwjedżeń wjazy bycź, hacż nĕkajke dopomnjecże na to, schtoż je żo tam wot Luthera do skutka stajiło. Tutón żwjedżeń chze naß wabicź, so bychmy bibliju saßo k rukomaj wsali a so bychmy żo w njej wobhonili wo tym, schtoż je nam nusne a schtoż je nam Boża hnada pschihotowała w Khrystußu Jesußu. Hdyż tak Boże żłowo mjes nami bydli, budże żo bórsy sjewicź, so s njeho wuńdże bohate żiwjenje, kotreż ma móz, to nowe cżinicź, schtoż je stare, a żylne, schtoż je wożłabnjene. Jenoż, so też sapocżnjemy, dha potom też to żohnowanje njewuwostanje. Boha proßymy, so chzył naß botowych cżinicź, so bychmy se żwojim ludom żwoju móz saßo pytali w jeho żłowje, a so by tuto jeho żłowo mjes nami bohate płody pschinjeßło w nowym żiwjenju tu na semi, a so bychmy tak junu krónowani byli s wĕcżnym żiwjenjom. Hamjeń.

Reformaziski żwjedżeń.

Psalm 118, 22, 23.

Hłóß: Wulki Bożo khwalbu Cźi.

Kamjeń róschkny, Jesußo,
Na semi ży zyrkwi Swojej!
Cżesćź budź Tebi, Sbóżniko!
Knjes nĕtk we wutrobje mojej.
Hłowa Swojej' zyrkwje Ty,
Żórło wscheho sboża ży!

Kemschazy pucź s nami dźi,
Schkituj cżĕło nam a duschu,
Sbóżniko najßwĕrnischi.
Wodź żam naß po prawym pucźu,
S nami budź, naß pschewodżej,
S Tobu s nami derje stej!

Tebi żo my podamy
Do Twojeje żwjatej' wole.
Sswjecź żej nasche wutroby,
Budź nam żwĕza w cżĕmnym dole.
Wĕcżne żwĕtło njebjeske,
Wodź naß do wschej' wĕrnosćze.

Pójmy wschitzy k Jesußej!
Wón wschĕ nasche rany hoji;
S nami takle derje stej',
Hdyż żmy strowi po wschĕm strasche.
Lĕkaŕ prawy Jesuß je,
Da nam wĕcżne żiwjenje!

Jesu, żłónzo njebjeske,
Pschińdź k nam nĕtko saßo snowa,
Budź Ty nasche wjeżele,
Wucź naß s wĕcżnoh' żwojoh' żłowa
Mudrosćź, żwĕrnosćź, pobożnosćź,
Daj nam w Twojej hnadże rosćź.

Jesu, wostań pola naß,
Sdżerż nam żwoje żwjate żłowo,
Naß na cżerstwej pastwje paß,
Żórło Twoje kschew naß snowoh'
Pomhaj nam, so wĕcżnje my
K cżesćźi Twojej żiwi żmy!

Knjeże Jesu, pomhaj nam,
So żmy wĕrne stadło Twoje,
Kiż płód njeże k wĕcżnym żnjam.
To nam spożcź psches żłowo Sswoje,
So żmy Tebi pożłuschni,
W Twojej żłużbje sbożomni. —

Spróżnych, żlepych, błudźazych,
Hłuchich, nĕmych, wobcżeżenych,
Bĕdnych, khromych, sranjenych,
W hrĕchach morwych, sawjedżenych
Póżli Boži wołaja
Do Božeho kraleństwa.

O kak małe stadleschko
Wostanje Cźi, Jesu, żwĕrne,
Tebje twjerdże dżerżi żo,
Wusnawa Cże wschudżom mĕrne,
Tebje s zyłej wutrobu
Khwali sa wschu dobrotu!

Twarmy tu na Jesußa!
Wón je Sbóżnik wschitkich ludźi,
Hrĕchi wschĕ nam wodawa,
Njekhłosta naß, kiż hrĕch żudźi.
Jesuß lubosćź żama je,
Pucź, każ wĕrnosćź, żiwjenje!

Dźěćźi hnady stawajcźe,
Dokelž žłónzo hnady žwěćźi!
Jesušej cźesćź dawajcźe!
Jeho duch nam duschu žwjećźi!
Jesuš takle lubo ma
Stawy Sswojoh' kraleſtwa! J. W.

Wschelakeho wo Lutheru.

Nasch reformator Luther bě po žwojej naturje harmoniſki, wjeßoły a ſtrowy cźlowjek. Wón je pißał w pſcherěſku kóždy dźeń jedyn liſt a ſchtyri abo pjećź ſtron cźiſchcźaneho. Druſy ſpißacźeljo, kotſiž žu wjele dźěkali, žu žo ſpokojili ſe tſjomi ſtronami. Luther, kotryž w žwojim najlěpſchim cźaßu wob tydźeń dwójzy na univerſicźe cźitaſche, t. r. ſtudentow wucźeſche, a trójzy prědowaſche, ſawoſtaji hobrſke dokonjane dźěło žwojeho žiwjenja, kotreź wobſteji ſ wjaz hacź 500 jenotliwych pißmow. Tuto bu wot 60 lět žem w hacź dotal 100 tołſtych knihach wudate. Jeho łacźanſke liſty žu hromadźene, a to do 18 ſwjaſkow, a kóždy ſwjaſk ma 400 ſtron.

Wo wukubłanju dźěćźi praji Luther: „Pſchinarodźena luboſćź nima rad, ſo žo dźěćźi khłoſtaja. Wona powěſcha maſuchej — Luther praji po žwojim waſchnju: „Dreckſack" — ſłoto na ſchiju; lědy móże khodźićź. Njeje pak niczo njekhmaniſcheho hacź ſo daſch dźěćźom po jich woli bycź žiwym." Sswojeho žyna Hanſa je Luther do kruteje ſchule do Torgawy pósłał, dokelž wón domach, hdźež bě dom tak wulki a we domje telko žiwjenja, tak prawje njewuknjeſche. Jako žo Hanžej ſtyſkaſche, njewſa jeho dom, też niz, jako žotſiczka wumrě. Wón ſapocźnje liſt na njeho tak: „Meinem geliebten Sohn Johann Luther", a piſche potom něhdźe tak dale:

„Hnada a měr w tym Knjeſu! Ja a twoja macź, mój luby Hanžo, žmój ſtrowaj. Hladaj Ty, ſo tute žłyſy kaž muž podtkóczjiſch a žwojej macźeri wjazy bóla a ſtaroſcźow njenacźiniſch, kotrymž je wona bjes teho hižo rad pſchikhilena. Budź Bohu poßłuſchny, kotryž namaj nada, tebje tu wocźahnycź, a tuta mjehkoſcź žo bórſy ſhubi. Twoja macź njemóżeſche Tebi pißacź, wona też měni, ſo to trjeba njeje. Wona da Tebi prajicź, ſo jenož ſa tón pad, ſo by Ty ſkhorik, wo tym rěcźeſche, ſo mohł ſaßo domoj pſchińcź, hdyž Tebi njeby derje było. Wona chze, ſo by žo žwojeje ſrudoby wſdał a wjeßoły a bjes ſtaroſcźow dale ſtudował. S tym Bohu poručźeny!"

Też tole je hódno, žebi ſpomjatkowacź a žo po tym měcź, mjenujzy, hdyž Luther praji: „Hdyž žłowow nimam, hdyž njemóżu cźitacź a myßlicź, hdyž nichtón pola mje doma njeje, cźitam pſalm a nabydu druhich myßlow." To je rada ſa dny a hodźiny, hdyž cźi „prawje njeje".

A kak wě Luther w ſpytowanjach a nadběhowanjach troſchtowacź! Zónſka jeho wopyta a ſkorźeſche na žłaboſcź žwojeje wěry.

„Móżecźe hiſchcźe žwoju wěru dźěſcźa?" žo Luther wopraſcha.

Zónſka ju pěknje a nutrnje prajeſche.

„Macźe to też ſa wěrne?" žo Luther dale praſcheſche.

„Haj!" wona wotmolwi.

„Sawěrnje! Wy wěricźe žylniſcho hacź ja wěrju!" ſawoła Luther. „Pſchetož ja dyrbju wſchědnje Boha Knjeſa proßycź, ſo by mje w tym ſeßylnił."

A žónſka dźěſche w pokoju dom.

A njeje nam trjeba, to wjedźecź, ſchtož Luther wupraji takle: „Žadyn cźłowſki roſum njewě, ſo je njewěra a dwělowanje na Boſy hrěch; wón też njewě, ſo je ſka wola cźěła a hidźenje njepſchecźelow hrěch; ně, dokelž wón widźi a cźuje, ſo žu wſchitzy cźłowjekojo tajzy, ma wón to ſa pſchinarodźene a zyle dobre." Tole wjedźecź je nam woßebje nětkle trjeba.

A ſkónczńje hiſchcźe jene. Luther je też ſawoſtajił tole žłowo:

„Žiwjenje to njeje: bycź pobožny, ně žo cźinicź pobožny; žiwjenje, to njeje bycź ſtrowy, ně, žo cźinicź ſtrowy; žiwjenje, to njeje dozyła, ſo žy, ně, ſo žo cźiniſch, žiwjenje njeje měr, ně ſwucźowanje. My jo hiſchcźe njejßmy, my jo pak bywamy; wono njeje hiſchcźe cźinjene a njeje žo hiſchcźe ſtało, wono pak žo ſtawa, wono njeje kónz, wono pak je pucź, wono žo wſcho hiſchcźe njeßwěcźi a njeſyboli, wono žo pak wſchitko cźiſcźe."

Kak by było, hdyž bychmy žo runje wot reformaziſkeho žwjedźenja naſcheho cźaßa nakaſacź dali, žo ras nadrobniſcho ſ Lutherom, ſ jeho žiwjenjom a ſkutkowanjom, ſ jeho pißmami ſaběracź? To njeje jenož něſchto dobre. Něſchto wulzy nuſne to je w tajkim cźaßu kaž naſch. A ſ teho naſtawa žohnowanje. A tuto žohnowanje cźini, ſo ſ naſhonjenja ſpěwamy a wuſnawamy:

Jedyn twjerdy hród je naſch Bóh žam,
Bróń dobra, žylna ſkała!
Wón ſe wſchej nuſy pomha nam,
Kiž naß je ſapſchijała."

Sswjaty ſcźenik Matej.

P. n. M. H.

W cźaßopißu „Poßoł ſ Ziona", wudatym wot duchowneho D. Ludwika Schnellera w Kölnje, kotrehož nan běſche „ſyriſku žyrotownju" pola Jeruſalema ſałożił, w kotrejž žo hiſchcźe dźenża khude, woßyrocźene arabiſke dźěćźi w evangeliſkim duchu a we evangeliſkej wucźbje wukubłuja, pod naſpomnjenym napißmom ſajimawy naſtawk cźitach, a tón chzu cźitarjam naſcheho njedźelnika „Pomhaj Bóha" w žłědowažym podacź:

Cźicho, žwětej njeſnaty běſche knjes Jeſuß něhdźe 30 lět dołho w Nazarecźe žiwy był. Nětko, hdyž chzyſche ſjawnje wuſtupicź, mała, w horach ſkhowana wjeſka žane prawe měſtno ſa njeho njeběſche; k temu běſche lědma žane druhe měſtno tajke pſchihodźaze kaž Kapernaum. Wulki dźěl wobkhoda a wikowanja k ranju leżazych krajinow kaž Auzanitis, Gaulanitis, Frachonitis na dróſy k morju pſches Kapernaum pſchińdźe, ſo by žo wot tam k pſchiſtawam Ssrjedźoſemſkeho morja, Tyruža, Sidona a Pholemaiſa, dale podał. Wyſche teho běſche Kapernaum namjeſne měſto, pola kotrehož kraje tſjoch knjeſow hromadźe ſtorkachu, kotreź wſchitke zło na twory kładźechu a zło wot nich bjerjechu. Tole měſto pak też njeběſche jenož ſkładowniſchczo ſa wězy, kotreź žo po kraju a pſches kraj wožachu, ale też ſa te, kotreź běchu na pucź pſches morjo na Genezaretſki jěſor pokaſane. S teho pſchińdźe, ſo je we ſcźenjach tak wjele rěcź wo złonikach, kotrymž běſche we Kapernaumje wulka liczba. Jow potajkim ſ wikowazymi karawanami ſtajnje wjele ludźi pſchikhadźeſche, kotſiž móżachu powjeſcź wo Jeſußu do wſchitkich kónczinow ſemje roſnjeſcź.

Do Kapernauma běſche pſched krótkim Jeſuß ſacźahnył. Jeho ſjewjenje a wuſtupjenje jow kaž we wſchitkich pſchi jěſorje leżazych měſtach bórſy njeßměrnje nadpadźe. Po tajkim dołhim mjelcźenju jeho rěcź kaž na horje žórko, kotreź běſche žo dołho ſadźerżało, ſ njepſchestawazej mozu ſchumjeſche. Sjawnje najprjódzy w ſynagoſy (my bychmy prajili we zyrkwi) w Kapernaumje wuſtupi. Pſchedſtejicźeł ſynagogi,

něhdźe to, schtož my wyschscheho fararja mjenujemy, ſ mjenom Jairus, jemu ſwólniwje Boži dom wotewri, kotryž běſche hejtman romſkich wojakow měſtej natwarił. Rynk rjanych wožebnych ſtołpow, pod kotrymiž je tón Knjes tak husto k ſhromadźenym rěčał a kotrež běchu w běhu cżaża ſo ſpowalake a rospadałe, je ſo w nowiſchim cżaſu ſ wulkej prózu ſeſtajał a nam pſchezo ſaſo kraſnoſcź Božeho domu pokaſuje, kajkuž je pſched lětty ſazomaj měł.

Ale bórſy měſtna w zyrkwi njedoſahachu. Ssyła, kotraž chzyſche ſpodźiwneho noweho měſchczana ſłyſchecź, dźeń a bóle w tamnym prěnim cżaſu pſchiběraſche, a powſchitkowna ſahorjenoſcź bórſy tež druhe měſta pſchi morju kaž Bethſaida, Chorazin, Magdala, Tiberias a hiſchcże druhe tam leżaze měſta, ſapſchija.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Se ſwonkowneho mißionſtwa.

Ssyw a žně — to je ſnamjo ſa dźěło kſcheſcźijanſkeho mißionſtwa w Jndiſkej. Se wſchelakich kónczin Jndiſkeje pſchikhadźeja mjenujzy powěſcźe, ſo ſo tam jedyn ſ indiſkich ſtawow — abo kaž Němc praji: Kaſten — a to burſki ke kſcheſcźijanſtwu pſchiwobroczuje. A cźehodła? Burjo — tam Sundra mjenowani — ſu mjenujzy na najniżſchich ſ indiſkeho wobydlerſtwa, na tych, kiž Paria mjenuja, ſpósnali, ſchto kſcheſcźijanſtwo na cźłowjeku ſamóże. Mißionarojo ſu tam woſebje mjes tutymi wbohimi dźěłali. A to niz podarmo. Jich žiwjenje a ſadźerżenje je ſo tak pſcheměniło a polěpſchiło, ſo to buram, kiž jich a dźěło mißionarow wobkedźbowachu, nadpadny a w nich to žedźenje naſta, ſo ſ kſcheſcźijanſtwom ſeſnacź, kſcheſcźijenjo bycź.

Wono potajkim jenož njerěka kaž Biblija praji: „Na jich płodach jich ſpósnajecże", ně, tež: „ſ tajkimi płodami kſcheſcźijanſkeje wěry dobudźecże jich wjaz a wjaz ſa Jeſuża!"

Tuta ſaſada noſhonjenja ma runje kſcheſcźijanam naſcheho kraja a luda w naſchim cżaſu wjele, jara wjele praſicź a je napominanje na kóždeho, kiž chze ſam kſcheſcźijan bycź, a kiž chze, ſo by lud kſcheſcźijanſki był, nětk tež jako kſcheſcźan žiwy bycź njedźelſki a wſchědny dźeń, domach a wonkach a ſo jako kſcheſcźijan wopokaſacź w myſlach, ſłowach a ſkutkach.

Biblija.

Saſo je Biblija do noweje rěcże pſcheložena a bórſy tež cźiſchcźana wuńdże, mjenujzy Biblija ſa lud Wenda, kiž we połnóznej Transvaalſkej ſydli, něhdźe 250 000 duſchow wulki. Britiſke Bibliſke Towarſtwo je ſrědki ſa tutón wudawk Biblije ſwěſcźiło. Hacź ſem měješe tutón lud jenož Nowy Sakoń a Pſalmy w ſwojej rěcži, nětk ſměje zyłu Bibliju. A němſcy mißionarojo ſu tuto wulke dźěło dokonjeli.

Ale niz jeno, ſo ſo Biblija pſcheložuje a cźiſchcźi. Ně, wona ſo tež roſſchěrja. Pſched lětom bu nowa Biblija we rěcži „Afrikaans", to je hollandſka narěcź Južneje Afriki, wudata a hižo je jich ſchtwórcź milijona tutych knihi pſchedate.

Njeſtaji tole kóždeho pſched to roſſudne praſchenje: „Ja a moja Biblija?"

Zyrkej a ſtat.

Nowoſarjadowanje evangelſkeje zyrkwje w Němſkej poſtupuje. Němſki miniſter Kerrl bě ſa to woſebity nadawk wot wjednika doſtał. Ważny wuſbytk jeho dotalneho ſkutkowanja je powołanje dweju wubjerkow, kotrejž ſo mjenujetej: „Reichskirchenausſchuß und der Landeskirchenausſchuß für die Evangeliſche Kirche der altpreußiſchen Union". 13 wuſnamnych muži evangelſkeje Němſkeje ſtkuſcha do njeju, woſebje tež bywſchi generalſuperintendent D. Zöllner, kotryž je 75 lět ſtary. 16. oktobra ſtej ſo tutej wubjerkaj ſeſchłoj k nowemu dźełu ſa evangelſku zyrkej a ſtej woſebite namołwjenje na zyły evangelſki lud woſjewiłej. W tutym mjes druhim rěka: „.... My ſmy ſ nadawkom ſtata jako mužojo zyrkwje wjedniſtwo a ſaſtupjerſtwo Němſkeje Evangelſkeje zyrkwje a Evangelſkeje zyrkwje ſtaropruſkeje unionu pſchewſali. — My mamy ſo ſa dowěrnikow, — Treuhänder — ſa pſchekhódny cżaſ, na kotrehož kónzu ma ſtacź doſrjadowana ſamoſtatna Němſka Evangelſka Zyrkej". A woni kónczeja namołwjenje: „My ſmy pod khutnoſczu cźežkeho ſamołwjenja, ſmy pak ſtroſchtni w tej wěſtoſczi, ſo móże Bóh ſwoju zyrkej wobnowicź." Němſki miniſter Kerrl je wo tutym poſtupje rěcżał a to połny nadźije ſa dobre wuwicże noweho ſrjadowanja a ſa žohnowany pſchichod Evangelſkeje Zyrkwje. Wón praji: „Namołwjenje jewi, ſo je zyrkej nětk duzy po prawym puczu a ſo wona chze porjad. Ja ſměju ſo tež dale abſolutnje po tej ſaſadźe, ſo njetykacź do zyrkwinſkich naležnoſczow. Poczahi k ſobuſtawam wubjerkow ſu hižo dźeńſa tak połne dowěry, ſo tu je ſylneje pſchesjednoſcże." — Schtó ſebi njeby pſchał, ſo ſo nětk wojowanje we evangelſkej zyrkwi, kotrež drje bě nuſny ſcźěhwk zyłeho pſchewróta, dokónczi? Drje tola kóždy, khiba tón niz, kotryž ma wjeſele na ſnutskownych wojowanjach evangelſkeje zyrkwje, ſo nadźijejo, ſo wona ſ tym ſchkoduje a hinje.

Se Sserbow a ſ daloka.

„Evangelſki woſadny dom Martin Luther" ſu w Bukowje pola Barlina wotewrili. Tutón dom dyrbi bycź zyrkwinſke ſrjedźiſchczo ſa ſuſodne ſydleſchcża, kotrež ſu tam na kromje měſta naſtałe. Tež jedyn pomnik reformatora, a to żiwy, a to cźim bóle żiwy, cźim bóle budźeja cźi, kiž w nim ſo ſkhadźuja, żiwi we żiwej wěrje do żiweho Sbóżnika, kotrehož je tola Luther tak doraſnje prědował.

Aksum. S powjeſcźow wo wojowanju w Abeżinſkej drje wſchitzy wěmy, ſo je Aksum ſwjate měſto Abeżinſkeje. Wono rěka tež „Sswjata macźeŕ městow." Jeho ſtawiſna je ſtara a bohata. Lěto kaž lěto putnikuja tyſazy a ſaſo tyſazy do tuteho měſta. — W 3. lětſtotku wuſtupichu tam na brjohi kraleſtwa abo khěžorſtwa. Aksum kſcheſcźijanſzy mnichojo ſakožichu a ſcźinichu tuto měſto ſa ſrjedźiſchczo ſwojeho kſcheſcźijanſkeho mißionſtwa. W nim naſta tež prěnja tak mjenowana „koptiſka zyrkej," wo kotrejž tu hižo ras pißachmy. Tuto ſwjate měſto bu Abeżinſkim ſdobom „měſto ſwobody" ſa cźekazych njewólnikow. Lětſtotki dołho njeßmědźeſche ſo tež ani khěžor tuteho prawa ſwobody dótkacź.

Na pucź.

Njedźakny cźłowjek je wohidne ſwěrjo. —
Njebjeſki Wótz ſebi njeda do rukow hladacź. —

*

Wěŕ jenicźko Božemu ſłowu. —
Biblija je wodźerka do Božeho kraleſtwa.

Liſtowanje.

Sa 20. po Tr. (kermuſch): R. we W. — Sa 21. po Tr.: H. w B. — Sa 22. po Tr.: K. w K.

Samołwity redaktor farat Wyrgacź w Noßacźizach (Noſlitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdżanach wot Hłownoje ſerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny" w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ſobotu a płacźi ſchtwórcźětnje 108 pjenjezkow

Čžišło 44

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 3. novembra 1935 Bautzen

20. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Kermuschny ßwjedźeń.

Ja mam ßo, Knježe, k Twojemu woltarjej, hdźež ßłyschany budże dźakowny hłós a hdźež prědowane budża wschitke twoje dźiwy. Knježe, ja lubuju wobydlenje twojeho doma a město, hdźež twoja čeßcź bydli.

Psalm 26, 6—8.

Kermuscha je naschim woßadnym lubje witany dźeń. Schtó njeby rady na kermuschu schoł? Najważnischе pak na tutym dnju je tola, so chzemy ßo wjeßelicź ßwojeho lubeho Božeho doma, ßo dźakowacź sa wscho nam do naschich wutrobow a ßwójbow psches zyłe zyrkwine lěto wulate duchomne žohnowanje. K druhemu pak chzemy ßo psches kermuschne prědowanje naproßycź a nawabicź dacź k nowej, pschezo wjetschej luboscźi a ßwěrnoscźi ßwojemu Božemu domej. Schto je nam nascha luba wjeßna zyrkej?

„Kak ßwjate je tola město! Tu niczo druhe njeje hacź Boži dom a tu ßu njebjeske wrota!“ — tak wuwoła Jakub, hdyž běsche do Harana puczujo wo ßnje njebjeski rěbl wuhladał, a postaji kamjeń k wopomnjenju a narjekny temu městu Bethel.

Tak chze kóżdy Boži dom tajki Bethel bycź, hdźež Boži jandźeljo k nam dele stupaja na semju, hdźež ßmě człowjek něschto wot Božeje kraßnoscźe wohladacź, hdźež Bóh ßam ß nami rěczi w ßwojim ßłowje a ßo k nam pósnawa ß drohim ßlubjenjom a hdźež też my k njemu, temu wěczßnemu a njesachodnemu, ßo pschibliżowacź ßměmy, runjež proch a semja ßmy.

Jako Israelski lud na dołhim puczowanju psches puscźinu do Elima pschińdże, namaka tam dwanacźe wodowych studnjow a ßydomdźeßacź palmow a lěhachu ßo tam (4. Mojß. 33, 9); nasch Boži dom chze nam tajke město Elim bycź, hdźež namakamy w puscźinje semßkeho żiwjenja, poßylnjenje a wokschewjenje sa ßwoju mucźnu a spróżnu duschu.

Abo chzesch prajicź: mózu ßwoju nutrnoscź ßebi też domach abo wonkach w Božej ßtwórbje dźeržecź, Bóh njebydli w domach wot człowjeskeju rukow natwarjenych? Ně, luby cźitarjo, nasch Knjes a Sbóżnik njeje jenoż chzył, so jenotliwa dusza k Bohu pschińdże, ale so ßo wěrjaze Boże dźěcźi też w ßhromadźisnach seńdu a hromadże Boże ßłowo ßłyscha, Boha cześcza a khwali. „Hdźež dwaj abo tśjo w mojim mjenje ßhromadźeni ßu, tam ßym ßrjedża mjes nimi“, praji tón Knjes. Człowjek, kiž ßam lutki ßteji w bědźenju żiwjenja, wjele lóżo wot wěry wotpadnje; je to każ pola żehliweho wuhla; tak ma jedyn druheho ßobu wohrěwacź; schaty, kiž na kuzy leża, maja ßo też pschezo saßo krjepicź, hdyž Boże ßłónczko pali. A hdyž ßej, luba maczerka, ßnadno, każ myßlisch, wjele wot prědowanja njewobkhowasch, ale tak lohko sabudźesch schtoż ßy ßłyschała, twoja wutroba ßo tola żenje próżdna domoj njewróczi, ale ßo pod Božim ßłowom pschezo ßnowa wocżerstwi a wucżiscźi. Boże ßłowo je każ ßymjeschko, kiž roseże husto bjes teho, so człowjek wjele wo tym pytnje.

Człowjek trjeba ßa ßwoju njeßmjertnu duschu Boże ßłowo, każ nasche cźěło ßwoju jědź.

Swjate pißmo nam praji, so też nasch Sbóżnik porjadnje do Božeho doma khodźesche po ßwojim waschnju. Ssamo wón, Boži ßyn, njeje ßa něschto pódlanske měł, kemschi khodźicź. Wón njeje myßlił: „To, schtoż ßo tam prěduje, wěm tola ßam wjele lěpje a mózu ßwoju nutrnoscź ßam ßa ßebje dźeržecź“; wón njeje ßo wusamknył wot ßwojeho luda, ale je nam ßnamjo praweho ßwěrneho kemschi khodźerja. Schtó ß naß chzył ßo pak hischcże wyschische nascheho Knjeża ßtajicź a prajicź: „Ja to njetrjebam!?“ Bóh chze, so ßo ßtare dobre waschnje dale wobkhowa w kscheścźijanskim ludu. Hdyž ßo njedźelu woßada w Božim domje ßhromadźuje, ßłuscheßch ty ßobu do njeje a masch ßobu „zyrkwinsku frontu poßylnicź“, woßebje w naschim nětßischim

cžaßu, hdźež nascha zyrkej ßo bědźicź ma pschecźiwo tak mnohim ducham njewěrty a noweho pohanstwa.

Hižom w prěnjej kscheścźijanskej wožadże ßo někotsi shromadźisnow sdalowachu; jich pak hnydom japoschtoljo napominachu, so njebychu wopuscheźili ßwoje shromadźenje (Hebr. 10, 25), ale „napominajmy ßo mjes ßobu".

Runje tak ßu też naschi reformatorojo myßlili. Woni wěscźe nikoho njeßu nuzowali do Božich ßkužbow, — kemschi khodźicź ßamo na ßebi też hischcźe njeje žana woßebita saßkužba —, ale sa nich běsche Boża ßkužba tola hwězda a króna praweje njedźele. Pschemyßl ßej jenož roskkadowanje 3. kasnje; schto rěka po nim: ßwjaty dźeń ßwjecźicź? Luther wotmołwi: prědowanje a Bože ßkowo sa ßwjate dźerżecź rad zkyschecź a wuknycź.

A dale: njedźelsku Božu ßkužbu porjadnje wopytowacź, to žada ßej też kscheścźijanska pschißkuschnoscź, so mamy ßo sjawnje k ßwojemu Knjesej jako jeho wucžomnizy wusnawacź a njeßměmy jeho a naschu wěru sapěcź. Na najlěpje pak mózesch — bjes wjele ßkowow — sa ßwojeho Knjesa wustupowacź a ßo k njemu wusnawacź, wopytujo zyrkwinske nutrnoscże. Abo chze ßo schtó hańbowacź psched ßwojimi ßußodami a pschecźelemi, hdyž ßo — spěwarske w rukomaj — na pucź do Boženo doma nastaji?

Kak ßu tola naschi wótzojo ßwój Boži dom lubowali! Kajke woporv ßu woni sa njón pschinjeßli! To sa nich žana prawa njedźela njeběsche, njebychu-li Božu ßkužbu wopytali! Woni wědźachu: tule s njebjeskim žohnowanjom ßwoju duschu wobohacźimy.

Cźlowjeske žiwjenje je dźenża sa kóždeho cźežke. Cźim bóle trjeba kóżdy pschezo saßo wobnowjenje snutskownych mozow a poßylnjenje ßwojeje dusche. Kak posběhaze je to tola, hdyž ßo zyła woßada w ßwojim lubym Božim domje ßo modlo a spěwajo shromadźuje, Boże ßwjate ßkowo s wěcžnoscże ßkyschi a ßo cźuje jako jena wutroba a dusha, jako jena ßwójba, jako jene stadło njebjeskeho dobreho pastyrja! Jowle ßej twoja dusha cźerpa žiwu wodu sa cžaß a wěcžnoscź.

Tak chzemy ßo dźenża na kermuschnym ßwjedźenju snowa dźakowni wjeßelicź na Božich ßkužbach w ßwojej lubej wjeßnej zyrkwi a s nowa też ßlubicź: „Haj, Knjeże, ja mam ßo k twojemu woltarjej, hdźež ßkyschany budże dźakowny hłóß a hdźež prědowane budża wschitke Twoje dźiwy. Knjeże, ja lubuju wobydlenje Twojeho doma a měsło, hdźež Twoja cźesćź bydli."

Hamjeń.

Kermuscha.

Hłóß: Sso luboscź bójska modlu k tebi.

Pschińdź, Knjeże Bożo, s njebjeß dele
K nam do Sswojeje ßwjatnizy,
Daj s hnady žohnowanja wjele
Nam, kiž bjes Tebje khudźi ßmy —
Jedn twjerdy hród a ßylna skała
Ssy nam, kiž ßmy tu cźrjódka mała. —

Ty ßy nam ßwoje ßkowo darił,
Sswój sakoń, evangelion!
Też tu ßy ßwoju zyrkej twarił,
Chzesch sbožowny měcź ßwój lud wschón.
Wjedź twoja ßylna ruka Boża
Wschěch wěrjazych nětk k rohu sboża.

Cźi Bożo, dźak, cźesćź, khwalbu damy,
So zyrkej Ty nam sdźerżał ßy!
Cźi ju dźenß snowa porucźamy,
Wodź, schkituj Ty ju wótzowszy,
Hdyž torha wo nju wichor mózny,
Ju schkituj, sdźerż ßam, Wschehomózny!

Budź zyrkej, woltar, dupa, klětka
Dźenß Tebi snowa ßwjecźena!
Njech kóżdy dom a kóżda hětka
We woßadże je kscheścźanska,
Njech wutroby ßo Tebi ßwjecźa
A wjeßela ßo derjeměcźa!

Daj, Božo, Ty nam ßwojoh' Ducha
We ßwojim ßkowje bohacże,
Hdyž proßy Cźe tu khuda dusha,
Jej' wußkyschi próztwy wutrobne;
Wschěch wumóż chzył se styska wscheho,
Kiž proscha, pomhacź, pobicź sleho.

Daj nam ßwój troscht, ßwój měr, o Božo,
We domje, ßwójbje, woßadże,
Khlěb wschědny, cžaßne, wěcžne sbožo,
Se ßwojej' wulkej' ßmilnoscże.
Pschińdź, budź a wostań pschi naß tudy,
Naß njewopuschcź, kiž lud ßmy khudy.

Daj Ty we ßwojej wulkej hnadże
Nam mudrych, ßwěrnych prědarjow;
Njech ßo jich próza derje radźi,
So Ty měł wjele kscheścźanow,
Kiž rad tu cźinja Twoju wolu,
Cźi poßkuschni ßu we wschěm boju.

Psches ßkowo wodź naß prawe pucże
Dom k ßebi, Božo, do njebjeß.
Twój Duch naß sdźerż we wěrje krucże,
So Ty měł wot naß khwalbu, cźesćź!
Scźiń Ty naß wschitkich ßwoje dźěcźi,
Kiž jónu s Tobu w tamnym ßwěcże.

J. W.

Reformaziski jubilej we Luzizy.

Kaž ßo powschitkownje nětkle 400lětne jubileje ważnych podawkow reformazije wospjetuja, tak też 400lětne woßadne jubileje. Nasche lěto 1935 je na psch. tajke jubilejne lěto sa Ketliczańsku woßadu a tohorunja sa Noßaczicžańsku. Bu dźě tola Noßaczicžańska woßada hakle po tym 1679 wot Ketliczańskeje wotdźělena.

Drobnischeho wo tym, hdy a kak łużiske woßady reformaziju nascheho reformatora Luthera pschewsachu, namakasch w knihach „Die Reformation in der Lausitz". W tutej pischu łużiszy duchowni, mjes nimi też farar Tischer-Budyski wo tym, kak a hdy ßo reformazija do woßadow naschich schtyrjoch łużiskich eforijow abo zyrkwinskich wokrjeßow sadoby.

Dźenß tu jenož něschto se stawisnow Ketliczańskeje a Noßaczicžańskeje woßady. Ssnadź a to by jara witane a dobre było — naschemu kopjeńkej potom też druhe woßady něschto podaja wo tym, kak ßo něhdy pola nich evangelska wěra sakorjeni.

Ketliczańska zyrkej je ßobu jena s najstarschich we Luzizy. W lěcże 1535 bě tam Nikol — von — Postor abo Puster s fararjom. W starych Wujesdźanskich rychtarskich knihach steji, so je wón byk poßledni papistiski a prěni evan-

gelski farař. Hdy je semrěł abo kak dołho je tam skutkował, njeje swěsćene. Ketlizy mějachu drje žobu mjes prěnimi wjeßnymi wožadami tež wjeßny diakonat. Duchowny Donat Möller je drje jedyn ſ prěnich „kapłanow“ był. Kollator bě tehdy knjes von Gersdorf.

Wſchě wßy, kotrež nětkle Noßacźiczańsku wožadu tworja, žłuſchachu tehdy do Ketliz. Ale w Noßacźizach ſtejeſche ſtara kapała. Hdy je tuta natwarjena, njeje ſnaty; jeliſo naß wſcho njemyli, je to było jara ſahe, kaž dźě je Noßacźiczańſki ſtary a nětk w rospadankach tu ſtejazy hród tež jedyn ſ najſtarſchich. S njeho pokhadźa nětk daloko rosſchěrjena žwójba „von Noſtitz“. Stara kapała bu drje něhdy w dawnych cźaßach jako hrodowſka kapała natwarjena a tohorunja je drje tež wěża Božeho doma ſdobom žobu była ſchkit ſa hród a dwór. Naſpomnjeni Ketliczańſzy kapłanojo žu mjes druhim nadawk měli, w Noßacźiczańſkej kapali prědowacź a Boże wotkaſanje wudźělecź, niz kóždu njedźelu, ale bóle porědko na wěſtych poſtajenych dnjach. W lěcźe 1679 dotwari knjes von Ziegler und Kliphauſen Boži dom na měſtnje ſtareje kapale. — 1929 je Noßacźiczańſka wožada jeho 250. jubilej žwjecźiła. — S dotwarjenjom a ſ poßwjecźenjom noweho Božeho doma bu tehdy Noßacźiczańſka wožada žamoſtatna a tohodła ſ Ketliczańſkeje wuſarowana. Prěni farař tuteje noweje wožady bě duchowny Heinrich Holzhammer. Kaž je žo wot lěta 1535 žem w Ketliczańſkim Božim domje Boże žłowo po evangelſku pſchipowjedało, tak tež w Noßacźiczańſkej kapali.

Tak žwjecźitej tutej žußodnej wožadźe lětża 400lětny jubilej evangelſkeho wuſnacźa. Na to je žo wěſo kaž kermuſchu tak woßebje na reformaziſkim žwjedźenju ſpominało. Najdoſtojniſche wopominanje tuteho wulzy waźneho podawka budźe pak, kaž tež runje tak w kóždej druhej wožadźe to, ſo žo nětk wožada kaž kóždy wožadny dom kaž kóždy wožadny a kóžda wožadna wuſnawa ſ wutrobu, ſ ertom a ſe ſkutkom, haj ſ zylym žiwjenjom a ſadźerźenjom k evangelſkej zyrkwi a k evangelſkej wěrje. To žada žebi mjeno evangelſki, to žada žebi zyły cźaß, to ſroſumi žamo wot žo ſe ſpóſnacźa wobſbožazeje wěſtoſcźe, kotruž mamy, dokelž cźiſty evangelij mamy, tu wulku wobhnadźazu powjeſcź wo Jeſußu Khryſtußu, w kotrejž ſpěwamy a wuſnawamy:

„Muž prawy ſa naß wojuje
Bóh jeho k bitwje wabi.
Hdyž ſchtó joh' póſnacź chze,
Wón Jeſuß Khryſtuß je,
Knjes mózny na wójſkach,
Haj Bóh na njebjeßach:
Tón budźe wěſcźe dobycź.“

Sswjaty ſcźenik Matej.

P. n. M. H.

(Pokracźowanje.)

Jeſuß tehodła trajnje w Kapernaumje njewoſta, ale lud, kiž běſche w měſtach a na wßach ſa njeho ſahorjeny a chzyſche jeho žłyſchecź, tutón lud wón pytaſche. Sswj. Matej (4, 23) praji: „A Jeſuß wobkhodźi zyłu galilejſku ſemju wucźeſche w jich ſchulach, prědowaſche to evangelion wo Kraleſtwje a hojeſche wſchelku khoroſcź a wſchelku žłaboſcź w ludu.“ Haj, to hibanje mjes ludom žo pſchezo dale wot Geneſaretſkeho jězora wupſcheſcźěraſche a wſchitke wokoło leżaze kraje napjelni. Sswj. Matej (4, 24) praji: „A wot njeho bě žłyſchane po wſchitkim ſyriſkim kraju a wulki lud dźěſche ſa nim ſ Galilejſkeje, ſ tych dźeßacź měſtow, wot Jeruſalema (tſi dny daloko), ſe židowſkeje ſemje a ſ kraja ſa Jordanom (Peräa, tehorunja tſi hacź do ſchtyrjoch dnjow ſdalene).“

Jeſuß móžeſche žo w prěnich cźaßach luda, kiž žo k njemu cźiſchcźeſche, lědy wobrócź. Wón bu wot njeho tak rjez wobleḥnjeny. Huſto njemějeſche khwile, ſo by jeno pojěd. Mark. 3, 20: „Woni pſchińdźechu dom, a lud žo ſaßo hromadu ſeńdźe, tak ſo woni njemóžachu khlěba jěſcź.“ Hdyž žo wón wot žwojich pucźowanjow, hdźež běſche prědował a wucźił, wrócźi a běſche mucźny, a ludźo to ſhonichu, k tajkej cźiſchcźeńzy pſchińdźe, kajkaž bě ſtraſchna. Mark. 2, 1—2: „A wono bě ſhonjene, ſo wón w khěži je; a jich wjele žo k njemu ſhromadźi, tak ſo woni měſta njemějachu, tež niz wonkach pſched durjemi.“ Jónkrócź, jako běſche dlěžſchi cźaß ſ kóždu w prjecźkach a nětko žo k brjoham Kapernauma wrócźi, žwj. Lukaſch (8, 40) praji: „Wſa jeho tón lud horje, pſchetož woni wſchitzy na njeho wocźakowachu,“ mjes wocźakowazymi zyle woßebje pſchedſtejicźeŕ ſynagogi, Jairuß, kiž žo wo žiwjenje žwojeje jenicźkeje na žmjercź khoreje dźowcźicźki ſtrachowaſche. —

Najwjazy jeho prědowanjow žu žłyſchałe a najwjazy jeho ſkutkow žu wohladałe te tſi bliſko pódła žebje leżaze měſta Kapernaum, Bethſaida a Chorazin. Dokelž njemóžeſche žane twarjenje w měſcźe kopizu poßłucharjow wopſchijecź, tón Knjes ſ nimi won dźěſche, won k jězorej abo na ſchěroke hory k poknozy měſta, hdźež tež je žwoje ſnate „prědowanje na horje“ abo „hórſke prědowanje“ měł. Mjes poßłucharjemi běchu wſchitke ſtawy ſaſtupjene, wyßozy a niſzy, wucźeni a njewucźeni, rybakojo a rjemjeßlnizy, zyrkwinſzy ſmyßleni fariſejſzy a njezyrkwinſzy złonikojo.

Żenje hiſchcźe njeběchu ludźo tajkeho muża žłyſcheli. Woni jeho rěcźe pſchirunowachu ſe žabatnymi narěcźemi žwojich piſmawucźenych, kotſiž ſwjetſcha jenoż wo wſchelakich nabožinſkich nałožkach, ſwucźowanjach abo waſchnjach powjedachu, kak maju ludźo žo poſcźicź, žabat žwjecźicź, dźeßatk płacźicź, po pſchedpiſanym waſchnju žo mycź, kak ma žo ſkót rěſacź, ſo by mjaßo cźiſte było a temu podobne wězy. Mjes nimi běchu zyle wěſcźe ſprawni a cźeſtni cźłowjekojo, ale to běſche próſdna zyroba, kotraž żanu ſa Bohom žebi żadazu wutrobu njeſpokoji. Kak běſche to něſchto zyle druhe, ſchtož tutón Jeſuß jim pſchipowjedaſche. Wo tajkich wonkownych wězach ani žłowcźka njeſłyſchny. Wo woporach, ſaßadach, poſtajenjach, mycźach, prawym rěſanju a cźiſtym mjaßu żenje rěcź njebě. Ale na najhłubſche żadanje a pytanje ſa Bohom wón pokaſa a jow cźłowjeka ſapſchimny. Pod jeho žłowami žo woni Bohu, kotrehož wón pſchezo Wótza w njebjeßach mjenowaſche, tak ſbliżeni ſacźuwachu, kaž nihdy w žwojich ſynagogach a něſchto wot teho měra Božeho, kotryž wot njeho wukhadźeſche, jich duſche napjelni. Jich prědarjo w ſynagogach běchu wſchak jenoż wułożerjo ſaßadow a poſtajenjow druhich wucźerjow. Jow pak běſche jedyn, kiž ſe žamßneje Božeje bliſkoſcźe won rěcźeſche. Wón mějeſche jim něſchto prajicź, ſchtož jim njemóžeſche żadyn druhi cźłowjek prajicź. Huſto žebi hnucźi ſchepotachu: „Tón wucźi móznje a niz jako piſmawucźeni“. „Móznje“, to rěka w prěnjotnej rěcźi „ſ poknomozu“, kaž jedyn, kiž mějeſche wot Boha poknomóz, zyle žam ſe žebje w mjenje Boha k cźłowjekam rěcźecź. Hdyž wón jim žwoje: „ſawěrnje, ſawěrnje ja praju wam“ pſchiwoła, jim to pſches koſcźe a moſhy dźěſche.

(Pokracźowanje ſcźěhuje.)

Lubuj, doniž ßy žiwy!

Ssłowczko ſa naſchu młodźinu.

„Chzu Wam też něſchto ſe ßwojich dźěćazych lět powědacź," dźeſche ſtary doktor. „Něhdy — to běſche po dołhim jara tužnym dnju — ſetkach ßo ſe ßwojim nanom pſchede wßu, kiž běſche jduzy domoj. Hdyž běſche mje powitał, prajeſche ke mni: „Jakubje, bych rady widźał, hdy by mi tutón pakćźik do měſta njeßł."

Nó, tehdy běch něhdźe hólz ſchtyrnaćźich lět a wſchak runje njeběch jara do dźěła; nimo toho běch ſa zyły dźeń wot ſaźneho ranja hacž do wjećźora na ßynach pomhał, mi chzyſche ßo ſpacź, jěſćź a picź. — Ssmjercź rady bych tohodla domoj ſchoł, wjećźerjał a ßo potom naſpał, mjes tym ſo mějach do měſta ſnajmjeńſcha hodźinu dołho tam a ßem běžećź.

Najprjedy ßej na to myßlich, jemu njelubu wotmołwu dacź. Ale to njemóžach. Něſchto ßo we mni haćźeſche —, wěrju, ſo je to był ſ dobrym jandźelom.

„Haj nano, póńdu," prajach, pſchewinywſchi ßo ſ wutrobnym hłoßom. Hnydom pſchepodach mój dźěłańſki grat jednemu ſ tych dźěłaćźerjow, kiž běchu ſo mnu duzy domoj, a wſach pakćźik ſ nanoweje ruki. „Měj dźak, mój Jakubje," dźeſche luby nan ke mni. „Chzych po prawom ßam hicź, ale mi dźenßa njeje tak prawje derje!"

Nan dźěſche ſo mnu hacž k dróſy, kotraž do měſta wjedźeſche. Hdyž běchmoj tam dóſchłoj, połoži mi nan ßwojej ruzy luboſćiwje na moje ramjo, pohladny khutnje na mnje a prajeſche: „Móz luby Jakubje, ty ßy pſchezo poßłuſchne dźěćźo był!"

Khwatach do měſta. Wobſtarach ßwój nadawk tak ſpěſchnje hacž móžno. Hdyž ßo domoj wróćźich a k naſchemu ſtatokej bliźich, wohladach pſched domom cźrjódku mužow. Jedyn ſ nich pſchińdźe mi napſchećźiwo ſe ßyłſami we wocźomaj. „Twój nan=" dźeſche wón ſe tſchepotazym hłoßom, we wokomiku, hdyž běſche ke khěžnym durjam dóſchoł, je ßo morwy ſwjeſł. — S poßlednimi ßłowami, kotreż je prajił, je hiſchćźe na tebje ſpomnił."

Nětko ßym też hižo ſe ſchědźiwzom; ale pſchezo ſaßy a pſchezo ſaßy dźakuju ßo Bohu, ſo běchu poßlednje ßłowa, kotreż je mój njeboh nan ke mni prajił: „Ty ßy pſchezo poßłuſchne dźěćźo był!" Pſchek. O. W.

Zyrkej a ſtat.

Nawoſarjadowanje evangelſkeje zyrkwje poſtupuje. We jeho ſamèrje je němſki miniſter wſchelake wukaſy wudał. Sa pſchedßydu němſkeho zyrkwinſkeho wubjerka bu tydźenja tu mjenowany generalſuperintendent D. Zöllner poſtajeny, ſa pſchedßydu pruſkeho zyrkwinſkeho wubjerka generalſuperintendent D. Eger.

Woßadni ſaſtupjerjo w Sakſkej ſměja nětk w ſymſkim połłěćźe wopytowacź poruczene roswuczowanja. Na tutych ßo jim poſkićźi, ſchtož je nuſne wjedźećź a móz dokonjećź ſa ſbudźenje a ſdźerźenje praweho evangelſkeho woßadneho žiwjenja. Jenotliwe eſorije ßu do wokrjeßow rosdźělene, tola ſteji dźěło zyłeje eſorije pod dohladowanjom ſuperintendenty a ſa to poſtajeneho duchowneho.

Sswjata njedźela. W Italſkej ßwjećźachu póńdźelu, 28. oktobra, nationalny ßwjedźeń. 13 lět bě ßem, ſo faſchiſtiſku ſtronu ſałožichu. Tutoho ßwjedźenja dla běchu klamy njedźelu wotewrjene, póńdźelu pak — na ßwjedźenju — ſawrjene. Bamž Pius XI. je tuto ſarjadowanje w ßwojej rěćźi, kotruž mějeſche pſched ſaſtupjerjemi katolſkeho aktiona naſpomnił, ßo wo nim ſ khłoſtazymi ßłowami wupraji a doraſnje ſa ſdźerźenje ßwjatoſćze njedźele wuſtupi. Wón něhdźe rjekny: „Wobkedźbowanja hódne je, ale niz hiſchćze ſnate doſćź, ſo je po Sswjatym Pißmje wotßwjećźenje ßwjateho dnja wulki njeſkutk. Schtóž by ßwjaty dźeń njeßwjećźił, dyrbjeſche ßo ßam ſa bohaprějerja a póhanſkeho atheiſtu měćź. W naſchim cźaßu je tajke ſaprěwanje njedźele zyle ſjawne ſpocźinanje a wjedźe tak do ſjawneho atheißma, dokelž Boha ſaprěwa a poſpytuje Bohu ßwjećźeny dźeń wotſtronićź. Wotßwjećźenje njedźele je tehodla jedyn ſ tych hrěchow, kotryž ma hněw Boži ſa ßobu."

Se Sserbow a ſ daloka.

Do **Khrjebje!** budź ſa kóždeho, kiž móže to ſmóžnićź, heßło ſa dnjej 10. a 11. novembra. Khrjebjanſka woßada ßwjećźi tehdy 250. jubilej ßwojeho Božeho doma a ſchleſyniki biſkop D. Zänker je pſchilubił pſchińćź. Wón chze póńdźelu, 11. novembra w ßwjedźeńſkej Božej ßłužbje prědowacź. Njedźelu, 10. novembra budźe ßerbſka a po njej němſka Boža ßłužba. Tohorunja je profeßor Richter ßwjedźeńſki ſpiß pſchihotował: „Bilder aus der Geſchichte der Kirche und des Kirchſpiels Kreba." W knižzy namakaſch wjaz hacž jeje mjeno praji, namakaſch ſtawiſny Khrjebjanſkeje wokoliny a domiſny. Wona chze ſbudźowacź luboſćź k domiſnje a luboſćź k Božemu domej. A luboſćze a woporniwoſćze njebudźe nihdy pſchewjele; pſchetož ſnutſkowne wobnowjenje Božeho doma žada ßebi mnoho ßrědkow. Tohodla ßu woßadnemu fararjej witane napißma wſchěch prjedawſchich woßadnych a wſchěch pſchećźelow woßady, kotſiž ſwonka woßady bydla. A witany je dozyła kóždy, kiž chzył a mohł něłak a ſ něćźim pomhacź wuhotowacź rjany jubilejny ßwjedźeń. A ſchtóž tam ſdala a ſ bliſka póńdźe ßobußwjećźicź, porjeńſchi tohorunja jubilejny ßwjedźeń, na kotryž ßu wſchitzy pſcheproſcheni.

Na pućź.

Bohu njeje naſcheho kemſchenja trjeba. —

Bohu ßłuž niz jeno w zyrkwi, ale też doma. —

A k tutym ßerbſkim pſchißłowam někotre dalſche, kotreż nam něſchto wo kermuſchi praja:

Kermuſcha je pożćźonka. — Kermuſchu chzył kóždy ćźert wuj bycź. — Kermuſchna pěz wonjata wěz. — Kermuſchu po wobjedźe budźe lěpje. — Khodźićź pſchez na kermuſchki, ßo też poßlez woſtudźi. — Tykańzow ßo prjedy wobjěž, dyžli Božeho khlěba. — Kemſchikhodźenje njeſakomdźuje ale ſpěchuje dźěła.

Liſtowanje: Sa 21. po Tr.: H. w B. — Sa 22. po Tr.: K. w K. —

Serbske ſpěwarſke

su na předań w Serbskej knihańi w Budyšinje

Samoſtwity redaktor farat Wyrgacź w Roßacźizach (Roſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinańnje a powěſćźernje w Drjeźdźanach wot Hkowneje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny" w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płaćźi ſchtwórćźětnje 108 pjenjeźkow

Čžišło 45

Bohaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 10. novembra 1935 Bautzen

21. njedźela po ßwjatej Trojizy.

List na Hebr. 10, 23—25.

„Dźerżmy to pósnacże teje nadźije a njemotajmy ßo a njewopuſchćimy ßami ßwoje ſhromadźenje, jako někotſi waſchnje maju", tak napomina ſpißaczel lista na Hebrejſkich jeho cžitarjow, kiž běchu w ſtraſche wotpadnycź wot kſcheſcźijanſkeho pósnacża a wot kſcheſcźijanſkeho ſhromadźenja. Trjebamy tež my tajkeho dopominanja? Ach, ſtrach wotpadnjenja haj wotpad wot kſcheſcźijanſkeje wěry a wot kſcheſcźijanſkeho ſhromadźenja je mjez nami wulki. Tyßazy ßu ßo wot zyrkwje wotwobrocźili a tyßazy maja jenoż ſwjeřſchne a ßnadne ſwißowanje ſ jeje pósnacźom a wuſnacźom, ſ kſcheſcźijanſkim waſchnjom a ſ Bożej ßłużbu. Schtóž pak chże, tón móże hłóß Khryſtußowy ßkyſchecź a pucź k ßwjatnizy namakacź. Tón Knjes je mjes nami ſ wopokaſanjom ßwojeje hnady a ßwěrnoſcże, ſ podawanjom ßwojeho ßłowa a žiwjenja. Jenoż toho je nam trjeba, ſo ßo ßwěru dźerżimy k tomu, ſchtož je nam dowěrjene.

Dźerž, ſchtož maſch:

twoje kſcheſcźijanſke pósnacże a twoje kſcheſcźijanſke ſhromadźenje. Twoje kſcheſcźijanſke pósnacże. „Dźerżmy to pósnacże teje nadźije", praji naſch tekſt. Kſcheſcźijanſke pósnacże je pósnacże nadźije tu mjenowane. Haj, kſcheſcźijan njeje ženje bjes nadźije. Kſcheſcźian nemóże a njeßmě ſadwělowacź, ma bohatu nadźiju ſa cžaß a wěcžnoſcź. Bjes Khryſtuża — kak khudźi! Niczo praweho wědźeli njebychmy wo njebjeßach a do njebjeß njebychmy ßměli. Hakle tón, kiž je ſ njebjeß pſchiſchoł a do njebjeß ſchoł, tón wulki njebjeſki hóſcź na ſemi je ßwjaty kraj tam horjeka nam luby, domjazy a pſchiſtupny ſcžinik ſe ßwojim ßłowom wo njebjeſkim Wótzu, kiž je ßwět tak lubował, ſo je ßwojeho jeniczkeho narodźeneho ßyna dał, ſe ßwojim ßlubjenjom: „Ja du tam, wam to měſto pſchihotowacź", ſe ßwojim ßadźenjom k Wótza prawizy jako ßmilny wyſchſchi měſchnik, pſchede wſchěm ſe ßwojim cźerpjenjom a wumrěcźom, pſches kotreż je nam nutskhód do njebjeſkeje ßwjatnizy wudobył a pucź do njeje wotewrił, ſo njetrjebamy ſe ſtyſknoſcźu horje ſhladowacź ßwojeho hrěcha dla, ale ſ nadźiju a ſ dźěcźinſkim dowěrjenjom. Wěſo Boże pißmo naß wucži zyłu wulku khutnoſcź naſcheho hrěcha pósnacź a nabija hłuboke rany, prjedy hacž nam dawa ßłodźecź měr Khryſtußowy. Ale runje dokelž kſcheſcźijanſke pósnacże nam wotkrywa zyłu naſchu bjesnadźijnoſcź, naſchu khudobu a nuſu bjes Khryſtuża a nam pokaże pomoz, kotruž nam Bóh ſe ßwojeje luboſcże pſchihotuje, ßměmy zyle wěſtu nadźiju měcź. Khryſtuża, kſchižowaneho a ſtanjeneho w žiwej wěrje we wutrobje mějo prajiſch:: „Kotryž tež ßam ßwojeho Ssyna njeje pſchepuſchcźił, ale je jeho ſa naß wſchitkich podał; kak by wón tež njechał ſ nim wſchitko nam hnadnje dacź?" Tak tebje niczo dźělicź njemóże wot luboſcże Khryſtußoweje, niz žałoſcź, niz ſtyſknoſcź, ani ſtrachota ani ßmjercź. A tutoho pósnacża a wuſnacża dyrbjeli ßo woſtajicź? njedyrbjeli jo ſ zyłej ßwojej wutrobu krucże dźerżecź? Ach, wy wboſy ſaßlepjeni njewěſcże, ſchto ßebi tak mało ważicże a ſchto ſazpěwacże, kiž ßo njedźerżicże kſcheſcźijanſkeho pósnacża a nadźije, kotruž Knjes podawa ſa cžaß žiwjenja a wěcžnoſcź. — Njech hanjerjo ßo praſcheja: Hdże je dźeń jeho pſchichoda? Knjeſowy dźeń ßo bliži, ſtup ſa ſtup, a ſ nim ßud; ſ nim pak tež Khryſtußowa kraßnoſcź a naſcha kraßnoſcź, kraßnoſcź wſchitkich tych, kiž ßu wěru dźerżeli. „Dźerżmy to pósnacże teje nadźije a njemotajmy ßo, pſchetoż ßwěrny je tón, kiž je to ßlubił." Naſcha nadźija ma dobre ſakoženje, Khryſtuża Jeſuża, wo kotrymž płacźi: „wcżera dźenża a tón ßamy, kiž wón je, budże tež do wěcžnoſcże." Kiž je něhdy pſchiſchoł, pſchińdże ſaßo, ßwěrny je tón, kiž je to ßlubił. Dźerž, ſchtož maſch, twoju kſcheſcźijanſku nadźiju.

A dźerž, schtož masch, tež twoje kschesczijanske schromadźenje. To je wěste, so nichtó wobstajny a njekhabłaty a njemotany njewostanje w kschesczijanskej wěrje a nadźiji, kiž žo wotrjekuje kschesczijanskich schromadźenjow a Božich žłužbow, zyrkwje a Božeho žłowa. So njewopuschczimy „žami žwoje schromadźenje", to žo wot naš žada. We Božim domje staj naschej nošy pschezo sažo stajenej na sakład wěczność, žu knicžomne, hrěschne myžle, tež myžle dwěla a makowěry pschezo sažo psches ducze a dych Božeho Ducha wotdute. W Božim domje žłyscho Boże žłowo žmy pschezo znowa wobtwjerdźeni w kschesczijanskej wěrje, w kschesczijanskim pósnaczu a wusnaczu, w kschesczijanskej nadźiji. Tohodla pschińdź pschezo sažo a daj žebi duschu požylnicz na puczu žiwjenja. „Bjes wěry mózno njeje, Bohu žo spodobacź." — Džakowano Bohu je cźrjóda tych, kiž žo maja k Božej žłužbje a k Božemu žłowu, wulka. Ale njeje tych, kiž žo sdaluja, wjazy? Masch-li wutrobu sa sbožo nascheho luda, sapocź se žwojimi se starym dobrym waschnjom naschich žerbskich wótzow, so porjadnje kemschi khodźicze a doma w Bibliji cźitacze. Pomhacź z tym khabłatych pschewinnycź a hanjerjow, kiž žo khwala žwojeho saprěcźa Božeho doma, wucź žo haŭbowacź. „Napominajmy žo mjes žobu", wabi nasch tekst. Jako bratsja dyrbimy jedyn na druheho, kiž je z nami k žamžnej nadźiji a hnadze powołany, myžlicź. Cźělna nusa, to wschitzy wěmy, žada naschu pomoz, žada, so mamy wotewrjenu wutrobu a ruku: njedyrbi tež duchowna nusa, duchowny strach tych, kiž dźeja pucź škaženja, nam duschu hnucź? „Kedźbujmy jedyn na druheho tak, so bychmy žo wabili k luboscźi a k dobrym skutkam", tak praji nasch tekst. Mjes wschitkimi dobrymi skutkami, kotreż dokonjamy a z kotrymiž mózemy žwoju wěru psched Bohom a cźłowjekami wopokasacź, steji prědku wopyt Božeje žłužby, niz tak, so by ludźom sjawne było, so žy pobožny, niz tak, so swonka žo sdasch psched ludźimi prawy bycź. Ně, stym chzemy jenož žami na žo a jedyn na druheho kedźbowacź tak, so bychmy žo wabili k luboscźi a k dobrym skutkam. Boże žłowo je tež dźenža hischcze duch a žiwjenje a nichtó njemóże na snutskownym cźłowjeku roscź a pschibywacź bjes Božeho Ducha, kiž naž pschezo sažo do hłubokosce pokuty a k wyschinje wokschewjenja psched Božim wobliczom wodźi. — Ně, my nochzemy wopuschczicź nasche kschesczijanske schromadźenje, jako nětkotsi waschnje maja, ně, dźeržmy žo žwěru žwojej maczerske Lutherskej zyrkwi. Kaž macź je wona žo k tebi měła. Jako dźěcźatko je tebje do žwojeju rukow wsała, je sahe tebje wjedła a wucźiła po Božim žłowje, je tebje jako paczerske dźěczo a potom waju jako mandźelskeju na žwjatym měsce žohnowała, napomina tebje, troschtuje, hdyž a hdźež ja nje žadasch, wucźi tebje sbóžnje wumrěcź. Tuž dźerž, schtož masch, dźerž twoje kschesczijanske pósnacze, twoje kschesczijanske schromadźenje. Hamjeń.

Sswjaty sczenik Matej.

P. n. M. H.

(Pokracźowanje.)

K móznosczi jeho žłowow hischcze saczischcź jeho nadobneje parschony pschińdźe. Hdyž wón tak psched nimi stejesche, se žwojim miłym wobliczom, z jažnymaj wocžomaj, z nutrnym synkom žwojeho hłoža, kiž psches te tyžazy srosumliwje klinczesche, z wutrobnym žmilenjom nad kóždej cźłowjeskej nusu, z cźimž wón wschitkich spróznych a wobcźeżenych k žebi wabjesche, žo jim wutroba horjesche a woni wo tym něschto pytnychu, so w jeho woždobje wěczna luboscź žwojej ruzy sa nimi wupscheszěra. Ale wón tež hinaschi bycź mózesche. Hdźež jemu njewěrnoscź, njesprawnoscź a njeschwarnoscź napscheczíwo stupi, tam mózeschtaj jeho wocži woheń žapacź, tak so psched nim tschepotachu. A ludakam, njesprawnym, žamo hdyž jeho po sdaczu pscheczelniwje na hoscźinu pschepróžnychu, mózesche wón jim tak wótrje wěrnoscź sa blidom mjes wocži prajicź, so sastobjeni hrožachu, žo na nim wjecźicź.

Mjes jeho poślucharjemi husto jeneho złonika, z mjenom Matej, wohladamy. My njewěmy, hacž je Jěrschcźinski sastojnik abo pschistajeny generalneho złowneho najeńka był. Wón pschińdźe, kaž jemu žłužba to dowoli. Jesuš, kotryž žwojim poślucharjam hłubscho do wutroby pohlada, hacž woni žebi to myžlachu, jeho derje wobkedźbowasche a na błyschcźatymaj wocžomaj pytny, schtož žo w jeho znutskownym stawasche. A wón jeho we wocžomaj wobkhowa, hacž jeho hodźina bijesche.

A wona pschińdźe, tamna hodźina, kotraž dyrbjesche we žiwjenju Mateja tajke njewocžakane a ważne pscheměnjenje pschinjesczź. Wono běsche najskerje po jeho hórskim prědowanju, potajkim w naleczu, w měrzu abo haprleji. Palmy pschi brjohach jězora a w sahrodach města Kapernauma schumjachu. Dokoło wokoło keŕki kcźějachu a wodu kaž z cźerwjenym bantom wobdawachu. A daloko k połnozy žo se žněhom pschikryta hłowa hory Hermon jako žlěborjany stołp do njebješ posběhowasche.

Běsche dźěławy dźeń. W měscze běsche wschitko pschi dźěle, rjemjeślnizy, pschekupzy, robocźenjo. Delekach pschi jězorje złowniza stejesche. Tam běsche wulka cźischcźenza. W dołhich rynkach kamjele leżachu, kotrychž brěmjenja buchu wotkładźene, so by žo zło wobliczyło; pschi kromje jězora kopiza łódźow stejesche a cźakasche, hacž bu zło postajene a wotedate. Dale wonkach rybakojo se žwojimi cźołmami a druhe łódźe se ludźimi po žwětlinje pluwachu. Njedaloko złownizy běsche žo njedźiwajo wschědneho dnja cźrjóda ludu seschła, hdyž bě zhonika, so budze Jesuš dźenža tam rěczecź (Mark. 2, 13).

Matej dźenža tam pschischoł njebě. Wón mějesche žłužbu. Wón pschi žwojim blidźe stejesche abo psched žwojimi brěmjenjemi, pytasche, pruhowasche, liczesche, cźinjesche wobliczowanja. Nichtó na nim widźał njeby, so jeho myžle žrjedź dźěła k Jesušej khwatachu, wo kotrymž wón wědźesche, so zyle blisko pschi jězorje k ludej rěcźi. Kak rady by tam pódla był. Pschetož wot krótkeho cźaža tutón Jesuš wschitko jeho pomyžlenje napjelnjesche. Wschědnje běsche wón widźał, so někotsi rybakojo, Pětr, Handrij, Jakub, Jan wschudze jeho pschewodźachu, hdźežkuliž wón khodźesche. Ach, schtó by to też mohł, tak žebi pomyžli. Ale wo tym pola njeho žana rěcź bycź njemózesche. Wón wschak žłuschesche do tych njezyrkwinskich złonikow, kotsiž buchu wot pobožnych, krucze-zyrkwinskich farisejskich sazpjeni a kotrymž z pucza dźěchu kaž njecźistym swěrjatam. Wón běsche jenož wjeżeły, so njemózachu jemu wobaracź na Jesuša se wschěm ludom snajmjeńscha nasdala poślucharacź.

(Pokracźowanje icźěhuje.)

Khrjebjanski Boži dom.

Nasch Boži dom, jednory a pěkny wožrjedź wžy, wobdaty wot hrodu, sary a schule je skhowana drohotnoscź nascheje Khrjebje, kiž ma wschelakoreho rjaneho. Hdyž w juniju kastanije kcźeja, kotreż dokoło wokoło murje zyrkwineho naměsta, prjedawscheho kerchowa, steja, je cźi, hdyž z makymi wrotkami na kerchow stupiš, kaž by do sakuślaneho hrodu „Czerwjeneje Róžicźki" pschischoł. Jenicźzy niska „sažadźita

wěża se ßwojej tšěchu kaž kłobuk, na kotrejž ßo wjertawzy pomałko s wětrom tam a ßem wjercźitej, sběha ßo psches schtomy strowjo pucźowarja, kiž psches holu do Khrjebje khwata, strowjo won na pola, na kotrychž ßo woßadni prózuja, ßebi s khuduschkeje role wudobycź płody.

Nasch Boži dom steji tam runje tajki, kajkiž je na prawym městnje a je runje tajki, kajkiž je, prawy sa naschu woßadu. Kaž je ßerbske burske kubło — tajke rysy ßerbske burske kubła wschak tu dźenßnischi dźeń žane wjazy njejßu — sawrjene a tak lohko nikomu njedowoli, do njeho pohladacź, tak steji tu nasch Boži dom, runjeż droha nimo dźe, w cźichej sdalenosczi wot wscheho. Niz runje wulke wokna puschczeja ßwětło do domu. Nutska je drje pschezo kaž trochu schmrčkojte, kaž we wulkej jstwi naschich holanskich domow, tola pak ßo cźi tam hnydom lubi a tam rad wostanjesch. Žane woßebite wupyschenje, — to ßo njeby k naschim khudym holanam hodźało! — tola pak też niczo, schtoż by kasyło jednory, pschecźelniwy sacźischcź. Něschto woßebite je, so je wołtarńischczo tak dołhe; tola lóži Khrjebjanskeho a Mikowskeho knjeźstwa wužadaschtej tajki twar; ale ja ßym husto sacźuł, so to dyrbi zyle jednorje tak bycź. Pobożna cźesczowniosc Sserbow dyrbi ßo runje w ßwjatnizy Božej jewicź. Njeje to hłuboka symbolika, — njewosnamjenja to něschto hłuboke, hdyž psches tutón rum, kiž wołtař a woßadu dźěli, mósť twari jenoż Boże ßłowo, jenoż evangelij Jesom Khrysta, kiž s wołtarja k woßadźe klinczi, abo hdyž woßada tutón mósť twari, hdyž na wulkich ßwjatych dnjach abo pschi woßebitych składnosczach k woltarjej pschikhadźa, położicź tam na Knjesowy wołtař wopor ßwojeho dźaka.

A by-li tuta zyrkej měła wyßoku k njebju ßahazu wěžu, — a wono ßo powjeda, so dyrbjesche ßo psched 250 lětami wěża dwójzy tak wyßoka a s wyßokej spizu natwaricź, — njeby tuta wěża žana wěża sa tutu zyrkej była. Nětk je wěża niska a saßadźita a sdobom ßylna a woborna, kaž něchtón, kiž je na holanskej semi wotrostk, kiž tohodła njeje hobr, tola pak połny ßylnosczje, kiž drje je s prózy połnym dźěłom holanskeho ratarja stuleny a njemóże hłowu runje tak jara wyßoko noßycź, tola pak krucze a ßylnje korjeni w domjazej semi a ju lubuje a k njej ßłuscha s zyłej wutrobu.

To je nascha zyrkej, kotraž dźenża ßwój radostny dźeń ßwjeczi. Psched 250 lětami natwarichu ju nam prjedownizy s kruteje nusy. 7. meje 1681 wotpali ßo skoro zyła wjeß a s njej tehdomnischa zyrkej a fara. Tuta zyrkej njebě tu dołho stała. Hakle 1625 běchu ju natwarili, a běchu ju też kaž jena s wjertawkow ßo dźenża hischcze powjeda, w nusy twarili, — woßrjedź 30lětneje wójny. Prěni Boži dom mjenujzy, wo kotrymž wěmy, bě tehdy dodźeržany; wón je też na druhim městnje stał.

Wulke wopory je ßebi natwarjenje zyrkwje, na kotrehoż dotwarjenje psched 250 lětami dźenża spominamy, wot woßady žadało. 1683 bu sałožny kamjeń położeny; 11. novembra 1685 bu Boži dom poßwjecźeny. Khronika nam wo tym powjeda:

„1685 .... 11. novembra, na 21. njedźeli po Sswj. Trojizy, bu nascha zyrkej, Bohu budź dźak, poßwjecźena. K tomu pschińdźe mnoho nadobnych knjesow a žónskich. Prosteho luda bě tu se ßußodnych wßow telko, so jim njemóżemy nutska městna dacź, a bu tajki wot sałožka snowa natwarjeny Boži dom po wicźeżnym knjesu „Jana Rudolphowa zyrkej“ pomjenowany — Johannis-Rudolphs-Kirche —. Pschisp.: Jan Rudolph pak njeje žadyn ßwjaty.“

Khrjebjanski Boži dom.

Tola w sczěhowazych letach měješche ßo hischcze tak někotre dźěło stacź. Hakle 1704 buschtej Boži dom a wěża wobělenej; „übertünchet“ tam steji, a też ławki stajichu halle we tutym lěcze. A halle 1711 bu klětka dotwarjena, — wopraw dźita debjeńka, wumělske dźěło s kamjenja, na njej derje schotowjeni schtyrjo evangelistojo a japoschtoł Pawoł.

Mnoho by tu hischcze prajicź było, tola ruma dla ßo to ßamo sakaja. Wono steji pak wschitko wosjewjene w małej ßwjedźeńskej knižzy, kotraž je bohateho wobßahа. K. prosesor Richter s Lubanja, pokhadźazy s Khrjebje, je ju napisał. Ju dostanjesch tu w Khrjebi na farje sa 75 pj. Jeje cźisty wunoschk je sa wobnowjenje Božeho doma postajeny; tuto je jara nusne, dyrbi-li wón też na zuseho tak na ras s tym sacźischczom bycź, kotremuż poßrědkowacź ßu tute ryncźki pißane.

Najrjeńscha pycha Božeho doma je pak woßada. Hakle tute dny powědasche mi stara wowka, kak rjenje je to tola něhdy było, kak połna je zyrkej njedźelu pschezo była, woßebje na ßerbskej Božej ßłužbje. A kak rjenje ßu potom spěwali telko rjanych starych kěrluschow a melodijow, kotreż dźenża njejßu dozyła wjazy snate. — Tak njeje tu to dźenża wjazy kaž wschudźom druhdźe też niz; tola pěkny dźěl pobožnych waschnjow starych wótzow a macźerjow je hischcze runje pola ßerbskich woßadnych wukhowany a tak ßu też ßerbske Boże ßłużby pschezo hischcze tak wopytane, so to swjeżela, — druhdy lěpje hacź němske. Wobej hromadźe pak wobßwědczatej s liczbu kemscherjow — a k nimaj pschidruża ßo składnostne němske abo ßerbske Boże ßłużby w Mikowje a Boża ßłużba sa dźěcźi, — so je we woßadźe hischcze dobreho jadro, so je herbstwo wótzow, kotsiž nam Boži dom darichu, so je wěra, s kotrejž jón natwarichu, hischcze żiwa. A tak wěrimy my — a to je nascha modlitwa na tutych ßwjedźeńskich dnjach —, so budźe nascha zyrkej hischcze lětdźeßatki a lětstotki woßadźe ßłużicź k natwarjenju na tym sałožku, kotryž rěka Jesuß Khrystuß, so by wona jej była saßo a bóle a bóle to městno, kotreż wona lubuje jako městno wukhowanja a žohnowanja w srudobje a wjeßelu. To daj Bóh.

n. Hans Matthes, P.

31. oktobra — 10. novembra.

31. oktobra ßwjecźachmy reformaziski ßwjedźeń, dźeń, kotryž naß nastajnje dopimna na to, so je a kak je reformator Luther kschesczijansku zyrkej reforměrował, t. r. saßo wróczo

ſałożił na prěnjotny a jeniczki ſałożk, na evangelij Jeſuſa Khryſtuſa. Dźenſa ſwjeczimy ſobu jeho narodniny a ſo dopominamy, ſo je Luther pſched 400 lětami tón byk, kotryž je němſki lud do zykka ſwołał a ſjednocził. Dźewjecź dźeſatkow němſkeho luda bě tehdy lutherſkich, a wo dźeſatym dźeſatku rěka, ſo njebě daloko wot Luthera. To njeſmě runje nětkle ſabyte bycź, hdyž ſo wſcho měri na to, němſki lud do zykka ſwołacź. Tehdy to hižo bě. So ſo tutón zykk ſaſo rosdrjebi, na tym běchu wina ſwonkowne mozy, tak romſka napſchecźiwna reformazija, a ſnutskowne mozy, abo ſnadź lěpje rěka: njemozy, woſebje ſnutskowna njejednota, kotraž je ſtary, ſchkódny brach była w Němſkej. Rosſchczěpjenje do dweju wěrywuſnaczow njeje, kaž chzedźa to rad wumjetowacź, ani Luther ani kſcheſczijanſtwo ſawinowało, ale druhe mozy a pſchicziny. —

Hdyž dźenſa ſpominamy na 10. novembra 1483, czińmy to ſ dźakowanjom ſa to, ſo Bóh Luthera da a ſo Lutherej ſpožczi móz, dokonjecź wulki ſkutk, kotryž reformaziju mjenujemy, a tak położicź ſakład, na kotrymž móže ſo zyły lud do zykka ſjednoczicź, wjedźeny a krucźeny ſe ſnutskownymi, duchownymi, njepſchewinjomnymi mozami.

Se Sserbow a ſ daloka.

S Khrjebje. Dźenſa a jutſje ſwjeczimy 250létny jubilej naſcheho Božeho doma. Njedźelu budźe ½9 hodźin ſerbſka, ¾10 hodźin němſka Boża ſłužba a w 11 hodź. Boża ſłužba ſa dźěczi. Póndźelu budźe w 9 hodź. ſwjedźeńſka Boża ſłužba; ſwjedźeńſke prědowanje ſměje knjes biſkop D. Zänker. So by jich prawje wjele jubilej ſobuſwjecziło!

Do Khrjebje ſczele, kaž pſchinjeſe też naſche njedźelſke kopjeno „Pomhaj Bóh“ wutrobne ſbožopſchecźa ſa 250létny jubilj Božeho doma zyłej Khrjebjanſkej woſadźe a woſebje wſchěm ſerbſkim woſadnym w njej. Naſche kopjeńko dźě njeje njeſnate mjes Wami, lubi Sserbja Khrjebjanſkeje woſady. Wono dźě pſchikhadźa kóždu njedźelu do toho abo tamneho doma, ale dźenſa pſchikhadźa wono ſ wulkej liczbu, ſwjecźicź ſ kóždym ſerbſkim domom tutón radoſcziwy dźeń Waſcheho Božeho domu a Waž wſchěch ſtrowicź ſ nutrnym ſerbſkim poſtrowom: „Pomhaj Bóh.“ Haj: Pomaj Bóh Wam wſchěm, ſo by ſwjedźeń byk polny žohnowanja ſa tute dny kaž ſa wſchón pſchichod! — A hiſchcźe jene pſchecźe haji naſch njedźelnik „Pomhaj Bóh“ we ſwojej ſerbſkej wutrobje, kotraž pak mjenje njelubuje wulki wótzny kraj dyžli žana druha wutroba w nim, a to je to pſchecźe, ſo by jich prawje wjele Sserbow Khrjebjanſkeje woſady — a wěſo też kóždeje druheje woſady, njedźelnik dźě ſwěru kóždu njedźelu ſtrowi kóždu woſadu a kóždy ſerbſki dom: „Pomhaj Bóh“ — wotmołwiło: „Wjerſch pomas“ a ſ ruku witajo pſchiſtajiło: „Pſchińdź ſaſo! Pſchińdź kóždu njedźelu ſaſo!“ To rěka ſ druhimi ſłowami, ſo by ſebi jich prawje wjele ſkaſało naſche kopjeńko a to pak na farje, pak na póſcźe, pak tam, hdźež ſo „Sserbſke Nowiny“ wudawaja. Pſcheradźicź chzemy, ſo wo Waſchim jubileju też rosprawu pſchinjeſemy, kaž ſmy dźě też hižo tydźenja na njón pſcheproſchowali a dźenſa drobniſcheho wſchěm wo nim pſchinjeſli. A pſchede wſchěm tola wobras Waſcheho lubeho Božeho doma. A da-li Bóh, ſwjecźimy jubilej też ſami ſ Wami ſobu. So bychmy ſebi tola wſchitzy cźeſcźili a ważili ſwojich wótzow wěru a rěcź! — Tak hiſchcźe ras: „Pomhaj Bóh“:

„Kak kraſne ſhožo je,
So ſměmy ſjednoczeni
Pſchińcź k Tebi ſ modlitwu
We Jeſuſowym mjenje!
To ſhožo ſy Ty nam
We tutej ſwjatnizy,
O Božo, dotal dał;
Budź ſa to khwaleny!

Sdźerž, Božo, dale nam
Naſch Boži dom po hnadźe.
Spožcź jemu ſtajnje ſchkit
Po ſwojej dobrej radźe.
Sskyſch dale wótzowſzy,
Hdyž naſcha woſada
Tu ſ próſtwu, ſ modlitwu
Sso k Tebi pſchibliža.

Na puczź.

„Swonka Khryſtuſa njemóže ſo nichtó troſchtowacź ani ſebi radźicź ani ſebi pomhacź. Ale w Khryſtuſu je luty troſcht a luta radoſcź, ſapſchijata ſ wěru w ſkowje.“

„Naſch jeniczki troſcht je, ſo do Khryſtuſa wěrimy . . . Sakhowajmy ſebi jeniczzy tutoho: Ja chzu pſchi tutym mužu woſtacź a ſo na to dacź pokhowacź. Ja ſym na njeho kſchczeny. Ja njemóžu a njewěm niczo khiba, ſchtož je mje tutón muž wucźił.“

„Hdźež Khryſtuſ woſtanje, tam chzemy ſawěſcźe też my woſtacź.“

S „rěczow ſa blidom“ naſcheho reformatora Luthera, kotrehož narodniny ſu dźenſa, hdyž ſo wón tola narodźi 10. novembra 1483 w Eislebenu. Jeho a jeho narodniny wopominajo, chzemy ſo podnuricź nutskownje do jeho naſpomnjenych wuprajenjow a ſo prózowacź, też bycź tak rysy evangelſzy kſcheſcźijenjo.

Liſtowanje. Kni. L. w D.: Wulki dźak, wužiju póſłanku, kaž budźe ruma. Redaktor. — Sa 22. po Tr. pokutny dźeń: K. w K. — Sa Ssmjertnu njedźelu: R. w R.

Do wſchěch woſadow a woſebje wſchěm knjezim duchownym.

Sa Ssmjertnu njedźelu chzemy wudacź, kaž nětko dołhe lěta hižo, woſebje wuhotowane cźiſko naſcheho njedźelſkeho kopjena „Pomhaj Bóh“, kotreż ſo derje hodźi ſa rosdźělenje po domach abo na kěrchowje abo pſchi zyrkwinych durjach. Tuž proſymy, ſo byſchcźe wſchitzy ſ cźaſom na to myſlili a ſebi jo w prawje wulkich liczbach w Budyſchinje w „Sserbſkich Nowinach“ ſkaſali. A wo to proſymy cźim bóle, dokelž chzemy tutu ſkładnoſcź wužicź, naſche kopjeńko jim jich wjele poſkiczicź ſ próſtwu a ſ nadźiju, ſo ſebi jo na dalſche ſkaſaja. Tuž proſymy wſchěch wo pomoz a podpjeru a ſdobom też kóždeho a kóždu, ſo bychu do tutoho woſebiteho cźiſka ſobu piſali a do Noſacźiz ſkali pſchinoſchki, kotreż ſo do tutoho woſebiteho cźiſka Ssmjertneje njedźele hodźa, kotreż ma bycź ſaſo 8 ſtron wulke. Wſchě pſchinoſchki pak maja pokutneho dnja dla 17. novembra w Noſacźizach bycź.

Tuž do dźěła ſa naſchich wótzow a macźerjow rěcź a wěru!

Redaktor,
ſdobom ſa nakład, kotryž ma Hkowna Sserbſka prědarſka konferenza.

Samoſtwity redaktor farar Wyrgacź w Noſacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hkownoje ſerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtwórcźělětnje 108 pjenjezkow

Čišło 46

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 17. novembra 1935 Bautzen

22. njedźela po swjatej Trojizy.

Luk. 12, 54—57.

Wusteješ so ty do tutoho časa?

Jesuš porokowaše tym ludźom, kotříž pola njeho stejachu, so hač runje woni so na wjedro wusteješe, tola znamjenja časa njerozumjachu. To běše spodźiwne, kak so woni na semju a na njebjesa wusteješe; hdyž woni widźachu, so mróčel wot wječora horje dźe, woni prajachu: „Deschcź pschińdźe"; a sta so tak. A hdyž wot połdnja wětr duješe, prajachu woni: „Horco budźe"; a sta so tak. Ssamsne my też dźensa hischće wobkedźbujemy a wěmy. Na wjedro so židowski lud hižo derje wusteješe, ale znamjenja časa wone njerozumjachu. Hač je schto prawe abo niz, za to njemějachu žane doßahaze sačuće.

Njeje pola naß runje tak? Naschi wjedrawuštojni hischće bóle so na wjedro wusteja, a jo dźeń do přědka hižo wědźa a w nowinach pschipowědaja; a swjetscha też to trjechi. Ssamo na zły tydźeń doprědka hižo móža powschitkownje wjedro poßudźicź. Wschě znamjenja na njebju po złym swěcće wobkedźbuja a z toho pschichodne wjedro wuliczuja a pschipowědaja. Doprědka móža hižo mjerznjenje abo czopłotu pschipowědacź, a to je wulka dobrota za ratarja a sahrodnika. Ale też hewak so nasch czaß na wschě możne podawki a skutki w Božej stwórbje derje rozumi a pschirodu a jeje mozy derje znaje a wutrjeba. Wón je jeje zakonje wußlědźił a zbi stwórbu podczińnył. To je pschipósnacza hódne. Człowjek znaje wutki, kotrež jeho cźěło k sežiwjenju trjeba, a je namaka. Wón so wusteji na to, se zyrisnow semje wscho możne wudźěłacź. Schto je człowjek dozpił w technizy a kajki grat a kajke naprawy wón ma! Kak je wobkhad mjes człowjekami so woživił z motorisowanjom, so wós se ßamßneje mozy jědźe! Ssamo lětaja ludźo hižo! A kajke cźeże może człowjek trjebajo mozy pschirody z techniku hibacź a na druhe městno pschenjescź! Na semju a na njebjo wy so wusteji cźe! Ale kak so też tale technika mjes ludami ßwěta trjeba za morjenje mjes sobu we wójnach! Straschne a hrózbne je, zbi na pschichodnu wójnu a jeje ludźi, pschirodu a kraje sapuscźaze scźěhwki myßlicź. Wschě swonkowne mozy, jewy a wězy semje a njebja su człowjekojo derje wobkedźbowali, ale kak mało woni so do tutoho časa wusteja a jeho potrěbnosćze rozumja! Kak mało so woni na znutskowne wězy człowjeskeho živjenja wusteja! Kak mało so staraju wo potrěbnosćze a sbožo znutskowneho człowjeka! To so jim zdawa jako zusy, njeznaty ßwět. A tola, schto pomha człowjekej, hdy by wón runje zły ßwět dobył a pak na ßwojej duschi schkodował?!

Kak mało so někotryžkuli człowjek wo to stara, kak może ßwoje znutskowne živjenje prawje wutworicź a z Božim porjadom zjednocźicź! Wótzej naschej evangelskeje zyrkwje dr. Marcźinej Lutherej běše najważnische praschenje jeho živjenja, wozebje jeho młodych lět: Kak směju hnadneho Boha? Kak budu sbóžny? Za tak ważne praschenje młodźina naschcho časa, kaž so zda, ani žadanja ani khwile nima. Swonkowne wězy živjenja pschejara jeje duschu napjelnja. Staroscze wo dźěło, hospodarske cźeże a też politika, wozebje też wschelake zhromadźizny, skhadźowanja, wuwucźowanja a sport je pschejara napinaju; wona je mucźna a skomdźi so z časom so rozestajecź z najważnischimi znutskownymi praschenjemi, a je tak storkana a czischcźana wot živjenja a jeho swonkowneje nuzy. Ale my mamy so wo to staracź, so by nascha młodźina a mohła k ßebi pschińcź a w měrje a z dobrej khwilu ßebi nahlad wo živjenju wutworicź! Ale też mjes dorosćenymi a mjes starschimi ludźimi je wulki dźěł tajkich, kiž so wusteja na wschelake praschenja ßwěta, na politiske a hospodarske wězy — a te wschak su też ważne —, ale znuts-

kowneho cłowjeka sanjechaja. Tež wulzy wucženi ludźo žu, ale potrěbnoscźi dusche njespokojeja. Někotryžkuli cłowjek nanajdokładnischo někotryžkuli spezialny pschedmjet snaje, ale žebje žameho jenož zyle swjerschnje snaje, mjes tym so hižo někajki stary grekski filosofa jako najwažnischi nadawk sa cłowjeka wudawasche: spóznaj žebje žameho! To tež je wulki brach nascheho cžaža, so wón s najwjetscheho dźěla žwoje mozy jenož na semske wězy trjeba, niz runje jenož na materielne wězy, tež wschak na idealne, ale tola pschezo na sachodne. Krej a póda stej wěscze ważnej wězy a wěmy, kelko wot njeju sa cžažne žiwjenje wotwišuje, ale nad nimaj ma cźi tola stejecź wěcžne sbožo twojeje dusche. Tež ludstwo žo w němskim ludu na wurjadne waschnje haji (jenož najwjetschi dźěl Sserbow hischcze njeje ważnoscź žwojeho ludstwa sa dalsche wobstacze luda sesnał), ale sa wěcžnoscź ma tola jenož tón lud wobstacze, kiž khodźi po Božich kasnjach a do Boha wěri, kiž haji cźistoscź, pózcźiwoscź, prawdoscź a luboscź, kiž je njekhabłajzy kschescźijanski.

Po tym mamy nasch cžaž požudźicź a wscho ludowe hibanje. Tehodla je tež wobžarowacź, so nasche dźěcźi tak mało s Božeho žłowa a s kschescźijanstwa sesnaja a husto žebi khwile njebjeru abo tež nimaja do dźěcźikemschenja pschińcź. Pawoł praji (1. Tim. 4, 8.) cźělne spytanje je mało wužitne, (wón njepřeje jeho ważnoscź, kaž to tež s jeho druhich listow wěmy, ale pornjo bohabojoscźi je jeho wužitk jenocžažny a wobmjesowany), bohabojasnoscź pak je k wschitkim wězam wužitna a ma žlubjenje nětcźischeho a pschichodneho žiwjenja. Kschescźijanej dozyła saleži, niz po cłowjeskim abo cžažnym měnjenju snamjenja cžaža abo wobstejnoscze cžaža požudźowacź, ale po Božim žłowje, tutym žłowje wěcžneje wěrnoscze. Tak mudri a wustojni, kaž žmy w naschim cžažu na semske wězy, mamy tež bycź na wěcžne wězy, wožebje na sbožo žwojeje dusche. —

Dusscha, schto žo prózujesch
W tutych žwětnych wězach tudy,
Wěcžnych kubłow sabudźesch,
Lubowacź chzesch hrosne brudy?
Pytaj jeno Jesuža,
Wschitko druhe njepomha
(Nowe kěrl. knihi 442, 1.)

We wěcžnoscźi pak budźe wschitko wot teho wotwišowacź, hacž žmy po Božim žłowje žiwi byli a s Božeho žłowa płody pschinjeżli. Sso wě, hdyž žo tak pruhujemy, budźemy tež žebje žameho husto dyrbjecź khutnje požudźowacź a w prawej pokucze žo dyrbjecź pscheměnjecź a wobnowicź. Nětkle pak je sa naž hischcze hnadny cžaž, wužiwajmy jón k prawej pokucze a k wobnowjenju žiwjenja.

Cźińcze pokutu! . . .?

Pokutny dźeń! Zyły nasch lud žo k pokucze woła! Je to dźenža hischcze nusne? Njeje dha nasch němski lud hižom dawno pokutu cźinił s tym, so je žwoju smyślenoscź pschewobrocźił? Njeje dha to snamjo wulkeho pschewróta psched dwěmaj lětomaj, kotryž je naš wucźił, hinak myślicź, hinak žudźicź, žo hinak sadźerżecź hacž dotal? — A tola sapocźina žo kóžde prawe kschescźijanske pschipowědanje pschezo s tym, so žo cłowjekojo napominaju: Cźińcze pokutu! Hdyž Jan tón kschcženik wustupi, so by Israelskemu ludej pschipowědał, so je žo Boże kraleſtwo pschibliżiło, dha bě jeho přenje žłowo: Cźińcze pokutu! A sčenik Matej nam powěda, so je Jesuš s tymi žamžnymi žłowami žwoje skutkowanje a předowanje sapocźinał (Mat. 4, 17). Hdyž nasch reformator Luther žwoje 95 žadow na durje hrodowskeje zyrkwje we Wittenbergu pschibi a s tym skutk reformazije sapocża, dha řekasche jeho přenja žada: „Hdyž nasch Knjes Khrystuš praji: Cźińcze pokutu! dha chze wón, so dyrbi zyłe žiwjenje jeho kschescźijanow luta pokuta bycź.“ A hdźežkuli tež Bóh w žwojej zyrkwi nowe žiwjenje dari, tam žo to tak stawa, so wón cłowjekow se spanja wubudźi a jich nusuje, zyle nowy pucź krocźicź.

Dźenža to tež hinak bycź njemóže. Nascha zyrkej, kotraž žo s naschim reformatorom Lutherom ke Khrystušej a ke jeho evangelijej wusnawa, njeżmě měnicź, so njetrjeba naschemu cžažej a ludej pokutu předowacź. Prawa pokuta, kaž ju žebi Boże žłowo wot naš žada, je něschto zyle druhe hacž nazionalne wobnowjenje a sbudźenje jeneho luda. My cłowjekojo drje mózemy žo wotwobrocźicź wot pucža, po kotrymž žmy hacž dotal khodźili, a kotryž žmy jako sahubny spóznali. Pschi tym pak mózemy zyle te žamžne se wschěmi naschimi brachami wostacź, jenož so po někajkim druhim pucźu to dozpěcź spytamy, schtož po starym pucźu wjazy dozpěcź njemózachmy.

Prawa pokuta to njeje. Prawa pokuta staji naš psched Knjesowe wobliczo. Tam dyrbimy spóznacź, schtó my woprawdże žmy! Boha lubowacź dyrbimy a žo jeho bojecź. Wědźecź dyrbimy, so žami wot žo niczo njejžmy a niczo njesamózemy, a so mózemy w žiwjenju jenož wobstacź, hdyž Khrystuža žameho naschu nadźiju bycź damy. To je tež Lutherowe měnjenje, hdyž wón praji, so ma zyłe žiwjenje kschescźijana luta pokuta bycź. Wón žam bě tajki pokutniwy cłowjek. To pytnjemy, hdyž jeho kěrlusch „Sso wołam k tebi s hłubiny“ saspěwamy. Luther wot cłowjekow niczo njewočakuje. Schto je cłowjek? Wón je a wostanje psched Bohom hřeschnik, k žmjerczi a k satamanstwu sažudźeny! Tehodla chze Luther žwoju nadźiju a dowěru jenicžzy na Boha a jeho žmilnoscź stajicź: „Tuž stroschtnje cžakam na Boha, moja dusscha wočakuje; ja njekhawlu žo skutkow dla mój hřech mje wobskorżuje. Wschak njecžakam ja podarmo, na Boże žłowo spuschczam žo, to trosch mój je w wschej nusy.“

Runje tajki pokutniwy cłowjek kaž Luther bě Matthias Claudius, kiž je psched 150 lětami w Hamburku skutkował. W žwojim kražnym wjeczornym kěrluschu „Na njebju měžacžk khodźi“ spěwa wón: „My hordźi ludźi tudy žmy narod hřeschny, khudy a wjele njewěmy. My dźiwne myžle mamy, žo s hołym sabjeramy; kónz prawy je nam potajny.“

To staj cłowjekaj, kotrajž staj wědźałoj wot wulkeho pscheměnjenja, kotreż Boże žłowo žej wot naš žada. Wonaj staj nawuknyłoj, prawu měru napołožicź na žwoje žiwjenje a na žwět. My cłowjekojo wschak žo pschezo mylimy w nami žamymi. My měnimy, so žmy dobri, a tola njeje niczo dobreho w nami. Sswoju dowěru stajimy na to, schtož mózemy a dokonjamy, a žej njewobmyžlimy, kak rucže žmy s naschimi mozami a s naschim samóženjom na kónzu. Potom pschińdu ludźo, kiž nam runje dźenža sažo powědacź chzedźa, kak wulki a mózny, dobry a sprawny tola cłowjek je, hdyž žo wón jenož dopomni na žwoju krej, na žwój splah. Woni nochzeja niczo wo tym wědźecź, so cłowjek w žwojej krwi, w žwojim splahu hřeschi a žmjercze hódny wosta, ke kotremuž ludej wón tež pschiżłuscha.

Cźińcze pokutu! To přeďujmy runje naschemu ludej, naschemu cžažej, so by kóždy cłowjek dowidźał, kajki wón je. Wón dyrbi schonicź, kajki wón woprawdże je. To drje budźe

swoprědka bolostne spósnacże. Po prawym pak je to sapoczatk wulkeje pomozy, kotruż nam Bóh, tón Knjes, spožczicz chże. To je woprawdźita pomoz sa khoreho, hdyż wón swoju khorosczu spósnaje. Potom dźěn móże wón prawe lěkarstwo k sebi bracz. Pokuta so nam tehodla njeprěduje, so bychmy jako rosbiczi a roskamani człowjekojo naschi pucz khodźili, njekhmani ani sa žiwjenje ani sa wojowanje. Bě Luther njekhmany sa žiwjenje psches to, so je na Boże słowo poslužchał a so po nim měł? Zyle nawopak! To spósnacże wěrnosczu a poslužnosczu pscheczíwo wěrnosczi stej jemu móz dakoj, swojemu ludej tón pucz wěrnosczu pokasacz, kiž jeniczzy ke sbóžnosczi wjedże.

Tehodla je žadanje pokuty, kajkeż wone runje na pokutnym dnju so wuprajicz ma, tež dźensa a tež w naschim ludu trěbne a nusne. Runje w tajkim czasu dyrbimy człowjekow k pokuczu wołacz, w kotrymž woni sami so powyschuja a swoju dowěru sami na so stajeja, s czimž woni Bohu czesczu njedawaja, kotraž jemu słuscha. Tola woni budża shonicz, so su se swojimi samsnymi mozami bórsy na kónzu! Tehodla: czińcże pokutu! Dowěrcże so jenoż Bohu a jeho hnadże: „Ssmy runjeż wjele shrěschili, wschak Bóh ma wjazy hnady; wón pomha móznje we srudźbje, hdyż njewěmy žej rady. Wón sam nasch dobry pastyr je, kiž Israela wumóz chże se wschitkich jeho hrěchow.“

Sswjaty sczenik Matej.

P. n. M. H.

Pokraczowanje.)

„Tuž w tym, so wón sa blidom žedźi abo pschi swojich brěmjenjach dźěła, wón widźi na drósy, kotraž wot jězora do města wjedże, so tam Jesuš dże a posled njeho wulka sbyła luda (Mark. 2, 13). Wón běsche potajkim swoje prědowanje skóncził, a wschitzy domoj dźěchu.

Jesuš runje won na złonistwo pschińdże, kotrež jemu pschi drósy leżesche. Matej jeho wuhlada. A hdyż běsche bliže pschischoł, pytny, kak wóczko Jesušowe runje na nim wotpoczuje. Wjeżele strózele jeho sapschijachu. A nětko, schtó jeho spodźiwanje wopische, nětko tón Knjes na njeho kiwnje a jemu wótsje krótku pschikasnju pschiwoła: „Pój sa mnu!“ Wón lědma swojimaj wuschomaj wěrjesche.

Wón poskoczi, pjero a knihi do boka czišny, da złonistwu złonistwo bycz a wyšozy wobsboženy do rynka wuczobnikow stupi, kotsiž s tym Knjesom do města nuts dźěchu. Někotryžkuli s luda je wocži wudźěrał, hdyž tutoho złonika mjes bližschimi wuczobnikami czesczeneho profety wuhlada. Pschetoż kóždy wědźesche, kajke smyślenje farisejszy napschecziwo złonikam mějachu.

Ale Matej so wo to njestarasche. Tak mało hacz móžesche to srosumicz, wón do najbližschich wuczobnikow toho Knjesa słuschesche. Haj, wón žebi swaži, toho Knjesa a jeho wuczobnikow na swjedźeńsku wjeczeř do swojeho domu pscheprošycz. Pschecželniwje tón Knjes tuto pscheproschenje pschija.

Popołdnje snano Matej k tomu wuži, so swoju słužbu wupowědźi. Potom domoj khwatasche, so by hosczinu pschihotował. Wón je wěscze samožity człowjek był. Pschetoż zyke złonistwo bě sobu pscheproschene, potajkim s wuczobnikami drje 20 hacz 30 parschonow. Wón sam we swojim sczenju pische 9, 10: „Wjele złonikow a hrěschnikow sydnychu so sa blido s Jesušom a jeho póslami.“ Sastojnizy su so wěscze s powołanjom jeneho s jich srjedźisny czesczeni saczuwacz dyrbjeli, hewak so wón njeby tak rucze se słužby puschczicz mohł.

Pscheproschenja na hosczinu so w rańschim kraju pschezo na wjeczor stawaju. Tak tež tehdy pola Mateja. Kak krasne su wjeczory pschi Genezaretskim jězorje. Někotry tajki naletny wjeczor sym ja tam pschebył. Horzota dnja je so minyła. Khłódny wětsik s wjeczora nimale kóždy wjeczor s galilejskich horow duje. Zyke njebjo na stronu městkow Magdala, Tiberias a wyschscheje Galilejskeje je kaž do morja purpurnych a skotnych barbow ponurjene; w morju so barby wjeczorneho njebja sasso błyschcza. Sdalena hora Hermon so swojemu snamjenju w błyskotatej wodże swětlicz da. Kak husto sym na tajki wobkuskazy wobras hladał a pschi sebi pomyslił: Lěpje hacz wschitzy molerjo swěta móže to tola Bóh luby Knjes sam, najwjetschi wumělz!

(Skónczenje sczěhuje.)

250. narodniny Khrjebjanskeje zyrkwje.

Njedźelu rano bě. Sslónczko wojowasche hischcże se sylnej kurjawu. Hłuboki měr wotpoczowasche hischcże na naschej serbskej holi. Sslónczko na mozy pschiběrasche a mjetasche swoje skote pruhi na wot nózneho deschcza hischcże mokru dróhu. To so wschitko sybolesche. Stajnje klinczesche mi we wuchomaj Sejlerjowy krasny spěw „Stwórba Boża, templo swjaty!“ Kak krasne je tola tajke nasymske njedźelske ranje!

Tak pschijědźech do Khrjebje. Tež w tutej wjesy hischcże hłuboki měr. Nichtó njeby sebi myslił, so staj 10. a 11. nasymnik sa tutu wjes wulzyważnaj dnaj. Ssnadź bě psched 250 létami wjazy žiwjenja a wjesela w tutej wsy; nowy natwarjeny Boži dom dźěn mějesche so poswjeczicz. — Na farje posastach a so wot symneje jěsby troschku shrějach. Tola dołho czopke kachle dżeržecz njemóžach, dokelž swony wołachu do serbskeje Bożeje słužby. Spěwarske do ruki a do Božeho domu! Tola, je dha to Khrjebjanski Bożi dom!? Jeho tola derje snaju, ale nětko skoro swojimaj wocžomaj njewěrju. Kak krasnje je wupyschceny a wudebjeny! Na woltarju wscho polne pisanych kwětkow. Hewak pak wschitko selene. A kajka wóń! Myslach sej, so sym w naléczu we někajkej schmrěczinje. — Rjana liczba swěrnych serbskich kemscherjow je na Božu słužbu pschikhwatała a sanjeżesche s wjeżelej wutrobu sawodny kěrlusch „My pschinjeżemy wjeżele dźak, Knjeże Božo, Wótcze czi.“ Po sawodnej liturgiji saklincza móznje khwalobny kěrlusch: „Se swjatej radosczu dźensa, Bożo, nascha dusscha czi czesczu a khwalbu da ...“ Sa prědowański tekst je sej wosadny farar Matthes 150. psalm wupytał. Tutón psalm je psalm Khrjebjanskeje zyrkwje; namakamy jeho dźěn w kokku Khrjebjanskeje zyrkwje. Namakamy tam harfu, keluch, kłósku a „Ps. 150, 1.“ Tutón psalm je drje tež psched 250 létami tudy saklinczał. Wón nasa napomina, Boha w jeho swjatnizy khwalicz. Haj, tutón Boži dom je město, na kotrymž mamy Boha czesczicz a khwalicz. Dźensa mamy k temu pschiczinu dosczi, dokelž so swjeczimy 250. narodniny nascheje zyrkwje. 250 lět su naschi wosadni w tutym Božim domje Bohu czesczu a khwalbu spěwali a su sej wot Boha pomoz a žohnowanje sa swoje dźěło wuprosyli. Haj 250 lět je tutón Boži dom s naschimi swójbami swjasany. Tudy su naschi wótzojo kupjel swjateje kschcżenizy dostali, tudy su swój kschcżeński slub wobnowili, tudy psched Knjesowym wobliczom su do swjateho mandźelstwa stupili, tudy wokoło nascheho Bożeho doma su swój wěczny wotpoczink namakali. Khwalicz nochzemy dźensa Boha niz jenoż, dokelž je tutón Boži dom tak rjenje wupyschceny abo dokelž so to na tajkim swjedźenju słuscha, ale, dokelž je so Bóh na

tutej wożadże tak jara ßmilił. Bóh je tudy, wón k nam rěczi, a my jemu ßłużimy ſ khwalenjom a ſ modlitwami. A dźenßa chzemy kaž naſch pſalmiſta khwalbu ke khwalbje kłaſcź.

Naſcha zyrkej ſteji woßrjedź wßy. Jeje wěża pokaſa ke njebju. Hlaj, na njebju widźiſch roſſchěrjenje Bożeje mozy. Sſłónczko, měßaczk, hwězdy tam ßwój porjadny pucź khodźa. Boża móz ßo roſſchěri na wſchón ßwět. To nam Bóh, tón Knjes, też pſches tutón Boži dom pokaſa. Wſchě wójnſke wichory, wſchě cžaßy nuſy, drohoty, ßuchoty je wón pſchětrał. — Też w žiwjenju cžłowjeka pſchińdu cžaßy nuſy a nadběhanja, w kotrychž roſſchěrjenje Bożeje mozy pſchipósnacź njemóżemy. Kak ßu naſchi prjedownikojo žałoſcźili, hdyž bu jim 1681 pſches wulki woheń wſchitko wſate, też Boži dom. A dźenßa ßu też zyle wěſcże tajzy mjes nami, kiž ßu naſhonili, kak wulka Boża móz je, też w nuſach a cźerpjenjach. Tola woni dowěrichu ßo Bożej pomozy a móżachu tak ſtatoki a też zyrkej ſaßo natwaricź. To bě Boża hnadna pomoz. Tehodła khwalmy teho Knjeſa; kaž wón naſchich wótzow wopuſchcźił njeje, tak też naß wopuſchcźicź njebudże.

(Pokracžowanje ſcźěhuje.)

Zyrkej a ſtat.

Nowy zyrkwiński wubjerk němſkeje evangelſkeje cyrkwje je wobſchěrny wukas wudał wo ſarjadowanju Božich ßłużbow a wo tym, ſchtó ma prawo na klětku. Po tutym wukaſu maja ßo wſchě zyrkwje a wożady a wſchitzy fararjo ſłożowacź, doniž njeſmějemy dokładne ſarjadowanje zyłeho zyrkwińſkeho žiwjenja. Drobniſcheho namakaſch w ſakońſkich łopjenach na kóždej ſarje. — Tohorunja je też zyrkwiński wubjerk ſa ſtaropruſku evangelſku zyrkej wſchelake wukaſy wudał, kotrež žiwjenje a ſadźerženje w zyrkwi a wożadże rjaduja, tak woßebje wo diſziplinarnych ſakroczenjach pſchecźiwo duchownym.

W **Barlinje** pokhłoſtachu Bohahanjerja ſe 6 měßazami jaſtwa. Wón je Khryſtußowy wobras wuhanił.

W **Barlinje** ßu w ſańdźenych dnjach na to ſpominali, ſo to 250 lět ßem, ſo wulki kurwjeńch pſcheſcźěhanych a wuhnatych franzowſkich Evangelſkich, tak mjenowanych Hugenottow, do kraja pſchija a jim pſchebytk, dźěło a ſkót poſkiczi. S tutych pokhadża tak někotry pruſki ſtacźan, kotryž je tutej nowej domiſnje na woßebitym měſtnje ßłużił.

Mansfeld, ſnate Lutherowe měſto, je reformatorej Lutherej k jeho narodninam woßebity pomnik pſchiprawiło. 10. novembra wotewrichu tam Lutherowy muſej.

Mexiko ma, kaž ßu wuliczili a woſjewili 130 000 evangelſkich wobydleri. S tutych je 90 000 domoródnych Mexikanow. Sa tutych evangelſkich wobydlerjow je tam 584 evangelſkich Božich domow.

Litewſku nětkle huſto mjenuja. Tam ßwiecża lětża woßebity jubilej. 200 lět je ßo minyło, ſo bu zyła Biblija we litewſkej rěczi woſjewjena. Woßebitych ſaßłużbow wo tutón ważny ſkutk je měł Königsbergſki wyſchſchi dwórſki prědar D. Jan Jakub Quandt.

Se Sserbow a ſ daloka.

S **Klukſcha.** Sańdźenu kermuſchnu njedźelu ßwjecźiſchtaj tudomnaj wumjeńkarjej Jan Hajnik a jeho mandźelſka Marja rodź. Kirſchnarjez ſ Kißlizy žadny ßwjedźeń ſłoteho kwaßa wobdataj wot wobeju ßynow a pſchichodneju dźowkow a jenicźkeho wnucźka. Dźěło a próza běſchtej jimaj w žiwjenju pſchidźělenej byłej, a tola ſtaj wobaj hiſchcże ſtrowaj a cźiłkaj, tak hiſchcże w hoſpodarſtwje ßyna ßobu pomhataj. Jubilejny mandźelſki je ßo na ßamßnej žiwnoſcźi narodźił a cźaß žiwjenja na njej ßydlił. Zyrkwinſke pożohnowanje we domje jimaj wudźěleſche w ßerbſkej ßwjatocžnoſcźi woßadny farař, ſdobom jimaj pißne ſbożopſchecża krajnozyrkwinſkeho hamta pſchepodajo. Też Klukſchanſke wojeńſke towarſtwo, kotremuż běſche mandźelſki 50 lět pſchiſłuſchał, běſche jemu ſ Kyffhäuſerſkim ſwjaſkom ſbożo pſchało a 20 hr. wot ſwjaſka pſchepodało. Njech je woběmaj mandźelſkimaj ſbożowny wjecžor žiwjenja ſpożcženy.

S **Drježdźan.** Sserbſzy krajenjo a krajanki ſwonka Łużizy dźerża ßo tradizionelnje k ßwojim ßerbſkim towarſtwam, kiž jim, dalokoż je móżno, domiſnu ſaſtupuja. Rosprawy ſe Lipſka a Drježdźan, kiž nam Sserbſke Nowiny pſchinjeßu, ſmóżnja nam pohladacź do wobwoda ſkutkowanja tutych towarſtwow kaž ſjednocźenſtwo a dopokaſuja ſ tym, ſo luboſcź k dźědźinſtwu naſchich wótzow też tam njehaßnje. „Sserbſke blido“ w Lipſku je ßebi hinaſche ſetkaniſchcźo wuſwoliło a ſkhadźuje ßo prěnju a druhu wutoru w hoſcźenzu „Alſterburg“ na Alſterſtr. Też w Drježdźanach ſta ßo tajke pſcheměnjenje, pſchetoż tow. „Cžornobóh“ pſcheßydli ßo do „Eliſenhof“, Eliſenſtr. Wědomoſtne koło „Hromadnik“ pak ſeńdże ßo nětko porjadnje kóżdy prěni ſchtwórtk w měßazu w hoſcźenzu „Johanneshof“, Johannesſtr. S tym ßu ßerbſke towarſtwa hacž na delnjoßerbſke ſjednocźenſtwo „Grod“, kiž budże tam hiſchcże druhdy ſkhadźowacź, ſ prjedawſcheje ſnateje Smijez korcžmy na Chriſtianſkej dróſy wucźahnyli. Tak je ßo ſhubiło ſhromadne ſetkaniſchcźo Sserbow w Drježdźanach, ſchtož je wěſo mjenje ſwjeßelaze, ale ßnadź k lěpſchemu ſa kóżde jednotliwe towarſtwo. Drje je doſcź ßerbſkich korcžmarjow w Drježdźanach, tola njeßu to woßoby, kiž bychu nam naſcheho njeboh' Smija móhli ſaſtupicź. Tajkich dobroßerbſkich hoſcźenzarjow, kaž ßej je Sserbja radźi pſcheja, ſrědka nadeńdźeſch; tutón brach ſjewi ßo też we Łużizy. Wſchě tute ſwonkowne pſcheměnjenje pak je pſchiczina k nowemu ſkutkowanju naſchich towarſtwow, ſchtož wěſcże dobre płody njeße. F. T. H.

Na pucź.

Pokutne ßłowa — ale njeſkutki ſnowa.
Pokutu lubja, ale ju ſ pomjatka ſhubja.
Pokuta nacžini ſe ßwětom wójnu, dawa pak Božeho měra.
Pokuta nucźi: Połojcźka wutroby njeje mi doſcź; żyłu mi daj!
Pokuta wjedże ſe ſrudneje nozy do wjeßołeho dnja.

Sserbſke pſchißłowa.

Liſtowanje:

Sa ßmjertnu njedźelu pſchihotujemy naſche łopjeńko „Pomhaj Bóh“ ſaßo 8 ſtron wulke a tak, ſo ßo derje hodźi ſa roſſchěrjenje pſchi zyrkwinych durjach abo po domach. Njech ßo lětża k tym woßadam, kotrež hižo lěta dołho na ßmjertnej njedźeli naſche łopjeńko jako lětak roſſchěrjachu, prawje wjele druhich woßadow w Sakſkej a Pruſkej pſchidźěli, kotrež ßebi naſche łopjeńko ſa ßmjertnu njedźelu ſkaſaja. To pak ma ßo ſtacź najpoſdźiſcho hacž do ßrjedy, 20. novembra, w Budyſchinje w cźiſchcźerni „Sserbſke Nowiny“. Cźiſło budże płacźicź 5 pjenježkow. Redaktor, ſdobom ſa nakład.

Sa ßmjertnu njedźelu: R. w R. — Sa 1. advent: B..ž we B. —

Samoſtwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźělětnje 108 pjenježkow

Čišło 47

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

Załožił 1891 Khrjebjanski farař dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

W Budyšchinje 24. novembra 1935 Bautzen

Njedźela ſemrětych.

1. Jan. 2, 17.

Sažo je jene zyrkwine lěto ſaſchło a my dźenża poſledniu njedźelu wróčo hladamy na wſcho to, ſchtož je nam pſchinjeſło. Wjeſelimy žo, ſo je nam Boža hnada ſažo dała jene lěto dołho evangelionej wo Khryſtuſu pſchipowědacź, kiž bě nam ſtajnje we wſchelakorych padach naſcheho žiwjenja troſcht a nadźija. Pſchezo je klinčało a naš napominało, ſo bychmy žwoje winowatoſcże ſa naſch lud a wótzny kraj k Božej cżeſczi dopjelnili; pſchezo je też klinčało w naſchej woſadze pſchi kſchcżenjach, wěrowanjach a hdyž žmě wěrneho bědźerja k poſledniemu wotpoczinkej pſchewodźeli. Na to wſcho dźenża hiſchcże ras wróčo hladamy ſ dźakowanjom. Dokelž pak je dźenża kónz zyrkwineho lěta, myſlimi žami wot žo też na kónz, myſlimy žami wot žo najprjedy na tych, kiž žu wot naš prjecź cżahnyli, kaž žmy to kóždе lěto cżinili. Dźenża žu woni hiſchcże ras w duchu mjes nami a Boże ſłowo troſchtuje naš też dźenża ſ tej wěſtoſcżu, ſo cżi, kiž žu w Khryſtuſu wumrjeli, žu žiwi, hacžrunjež wumru. Wono pak naš też napomina, ſo bychmy my mudri byli a wopomnili, ſo też my jónu wumrjecź dyrbimy. Tute myſle namakamy w naſchim dźenžniſchim ſłowje žwjateho pišma: „Swět ſańdźe ſe žwojimi žadoſcżemi; ſchtóž pak Božu wolu cżini, tón woſtanje wěcżnje.“

Bóh tón Knjes je naš do tutoho žwěta ſtajił, kiž je wón ſtworił po žwojej dobrej woli a radźe. Wón chce wot naš, ſo bychmy tu wſchitke te winowatoſcże dopjelnili we wſchej žwěrje, kiž žiwjenje nam nakładuje; pſchetož wſchitko pſchińdźe wot njeho. Wſchitko, ſchtož cżinimy, dyrbi tehodla nam też bycź Boża ſłužba a jako tajka žwjata a my nježměmy tehodla też dowolicź do hrěchow a do ſteho. Bóh tón Knjes je pak nimo winowatoſcżow nam też dał tu na žwěcże wſchelakore wjeſele, kiž žměmy w jeho mjenje wužiwacź. Wón je cżłowjekej dał wſcho, ſchtož tu na ſemi je, ſo bychmy my jako jeho ſaſtojniži tole wſcho w rjedźe dźerżeli. Kak lohko móže žo tak ſtacź, ſo cżłowjek ſabudźe, ſo je to wſcho jenož wicżeżſtwo, ſo wón ſtworicżela ſabudźe, ſo je žiwy kaž w myſli, ſo wſcho tu na ſemi woſtanje wěcżnje. Woprawdźe, huſto žo to ſtanje! Tehodla napomina naš naſche ſłowo dźenża: žwět ſańdźe ſe žwojimi žadoſcżemi. Worzłowe tute ſłowa ſteja. Běda temu, kiž je ſabywa. Hdyž kónz pſchińdźe, padnje do ſadwělowanja, dokelž njeje ſpósnał Božu wěcżnje ſtworjazu móz. Nicžo w žwěcże nima žaneho wobſtatka a tracża. Tehodla pak też nětk njeżměſch ſ boka ſtacź a jenož pſchihladowacź, kak žo wſcho ſtanje, ale dyrbiſch, hacžrunjež wěſch, ſo žwět jónu ſańdźe, tola w nim dopjelnicź Božu wolu. Ja wěm, ſo ſměje moje žiwjenje žwój wěſty kónz, a tola dźěłam, dokelž je dźeń; nóz pſchińdźe, w kotrej njemóže nichtó dźěłacź. W tym žo pokaſuje naſcha dowěra na Boha, ſo na jeho ſłowo žwoje žiwjenje wjedźemy a jón ſkónczimy. A po naš ſažo druſy pſchińdu a tak dale hacž do ſkónczenja žwěta, a Bóh budź ſ nimi, kaž je wón ſ nami był, jenož ſo jeho ženje njeſabudźemy a wěrimy, ſo naš po žwojim ſlubjenju dowjedźe ſ tuteje cżažnoſcże do žwojeje wěcżnoſcże.

Jenu wulku pſchikaſnju nam k temu da: ſo bychmy jeho wolu cżinili. Schto to rěka, to žmy runje žebi pſchemyſlili; ſo bychmy cżažni, tola ſ wěcżnoſcże móz wſali, tak žwoje žiwjenje po wěcżnej Božej woli wjedli. W Khryſtuſu je Bóh tón Knjes nam tole ſjewił. Hladajmy niz jenož na jeho žiwjenje, ale ſ dobom na ſwiſki cżažnoſcże a wěcżnoſcże, kiž žo nam w jeho žiwje-

nju wotkryja! Budźmy ſ jeho mozy žiwi w luboſćži, wěrje, dowěrje, nadźiji a wěſtoſćži! A ſtarajmy ſo wo to, ſo tuta móz žiwa woſtanje w naš a w naſchim ludu! Tak dóńdźemy jónu do Božeje wěčnoſćże. Njemějmy też žaneho ſtracha, ſo njebudźemy dokonjecź; Khryſtuß je nam warbował, ſchtož nam pobrachuje!

W tej wěſtoſćži hladamy dźenża wróćo, hladamy na tych, kiž ßu prjedy naš wuſchli ſ naſcheje ßrjedźiſny. W Khryſtußu ßu ſ nami hromadźe wěčnje. W Khryſtußu ßmy a budźemy ſ nimi jónu zyle ſjednoćeni. Wěrmy jenož! Twjerdźe ſteji tuta wěſtoſćž: Khryſtuß je ſtawanje a žiwjenje, Khryſtuß je dobyćże; Bohu budź dźak, kiž je nam tuto dobyćże dał!

Hdźe, ßmjercź, maſch nětk móz žahadła,
hdźe dobyćże maſch, hela?
Schto wadźi móz nam cźertowſka,
kiž wótre ſchipy tſěla?
Dźak Bohu, kiž nam dobyćże
je wulke, kraßne po bitwje
pſches Jeſom Khryſta ſpožcźik.

Schtóž wſchědnje ſ wěrnym roſkaćźom
we Khryſta mozy ſtawa,
ma, hdyž je pſchiſchoł k Wótzej dom,
pſchi trónje cźeſtne prawa.
Sſo rubiła je ßmjercźi móz,
ßo pſchewinyła hrěcha nóz,
pſched Bohom nětk ßmy prawi. Hamjeń.

Njedźela ſemrětych.

Hłóß: Schtóž Bohu Wjerſchnemu ßo poda.

Kak maku khwilku ßmy na ßwěcźe! —
My pſchińdźemy a dźemy ſaß.
Tu ludźo wumru w kóždym lěcźe,
Kak njewěſty je tu naſch cźaß!
My ßmjertni ßmy žno w dźěcźatſtwje,
Kaž też w ſchědźiwej ſtarobje.

Ssmjercź laka na wſchě cźłowſke dźěcźi,
Pſchińdź hroſy wſchitkim cźłowjekam,
Njech bydła w hrodach, w niſkej hěcźe.
Na wſchelke waſchnje pſchińdźe k nam.
Wjaz abo mjenje ſtróżelow
Du ſ njej do cźłowſkich wutrobow. —

Dwě mozy knježitej na ßwěcźe:
Bycź ſ knjeſom chże ßmjercź, žiwjenje!
Sſo bědźitej wo cźłowſke dźěcźi,
Ta wójna pſchezo dale dźe.
Ssmjercź mori tu wſchě ſtworjenja —
Móz žiwjenja wſcho wobnowja!

Hrěch cźłowjekow je ſawinował,
So ßmjercź je pſchiſchła do ßwěta. —
Do žiwjenja je Bóh Knjes wołał
Tam teho prěnjoh' cźłowjeka,
So nad cźłowjeſtwom wjeßele
Měł ßwoje hacž do wěcźnoſcźe!

Sſo poradźiło ßmjercźi njeje,
So ſ knjeſom bywa na ßwěcźe.
Sſo njetrjebamy bojecź jeje,
We Khryſtu mamy žiwjenje!
Wótz Ssyna je do ßmjercźe dał
Joh' krwawny wichor pſchijimał!

To je ta wěcźna Boža hnada.
Ssmjercź cźłowſtwa ſlaycź njemóże!
Nam Boža wſcheho mudra rada
Pſches Jeſuża da žiwjenje!
Ssyn je ßo ſa naß woprował,
Skutk Wumóženja dokonjał!

Budź Bohu dźak, ſo wumóženi
My khudźi ſ wěcźnej ßmjercźe ßmy!
Nětk w ßwjatym Jeſußowym mjenje
Pſched Boha ſtupicź móżemy;
Pſches Božu hnadu ſbóżni my
We Khryſtußu dom dozpimy!

Pſched Boha w Jeſußowym mjenje
Pſchińdź ſ wjeßełoſcźu móżemy.
Se ßmjercźe mamy wumóženje.
Sſo Bohu ſa to dźakujmy,
So Sswojoh' Ssyna nam je dał,
Skutk wumóženja krónował!

Do domu Wótza njebjeſkeho
Dźe Boži lud wſchón wěrjazy. —
Naß, Wótcźe, wumoż wot wſch'ho ſkeho,
Dom ſ zuſby wjedź naß ſbóżnje Ty.
Tam Tebje wěcźnje khwalimy,
Twój lud a Twoje herbſtwo ßmy! J. W.

Něſchto wo naſchich ßmjertnych a pohrjebnych kěrluſchach.

My evangelſzy kſcheſcźijenjo mamy w ßwojich ſpěwarſkich bohaty pokład luboſnych a duchownych kěrluſchow. Hižo jich wjele je wěrny troſcht a prawu pomoz namakało, hdyž ßu w ſtyſknoſcźi a tyſchnoſcźi ßwojeje duſche tón abo tamny ſ naſchich kěrluſchow ßebi ſaſpěwali, a to cźiſcźe woßebje też potom, hdyž ßo wo tamne wěcy jednaſche, na kotreż ßmjertnu njedźelu myßlimy, mjenujzy wo wumrjecźe a wo ßmjercź. Někotre ſ tych kěrluſchow chcemy ßebi nětko wobhladacź.

Jedyn ſ najmózniſchich ßmjertnych kěrluſchow naſcheho Luthera je bjes dwěła: „W ßrjedźa w naſchim žiwjenju ßmjercź tu na naß łaka", kotryž ßo pola naß bohužel ſrědka ſpěwa. Luther je tutón kěrluſch po ſtarym kacźanſkim ſpěwje pěßnik. Njeje to wěrno — ſchtož ma runje też ßmjertna njedźela nam pſchipowědacź — ſo woprawdźe wſchudźom w naſchim žiwjenju ßmjercź łaka a ſo nichtó ßwoju poßlednju hodźinku njeſnaje? Derje temu, kiž potom na tute praſchenja: „Schtó k nam pſchińdźe ſ pomozu?" „Hdźe naß hnada cźaka?" „Schtó naß ſ helſkeje klamy wumóże?" „Schtó nam pomha wot hrěchow?" móże kaž naſch Luther troſchtnje wotmołwicź: „Ty ßam, o Knjeże Bożo! Ty ßam, o Knjeże Khryſchcźe!"

Druhi kěrluſch, kiž nam pokaſa, kak bliſko móże nam ßmjercź bycź, je: „Schtó wě mój kónz, wón ßnadź je bliſko", wot pobožneje durinſkeje hrabinki Aemilije Julijany pěßnjeny. A jich wjele je było, kotſiž ßu ſ wutroby próſtwu woſpjetowali, kotraž ßo w kóždej ſchtucźży ſ nowa namaka: „Mój Bożo, daj pſches Khryſta krej, ſo w ßmjercźi ſo mnu derje ſteji". So też my mohli jón junu wſchitzy tak ſpěwacź!

Haj, to je woprawdźe tak, kaž farař Albinus ſ Othmarſkeje zyrkwje w Naumburgu nam pſchiwoła: „Wſchitzy ludźo wotßał cźahnu", runje kaž to też druhdy w pſalmach wo ſańdźenoſcźi cźłowjeka cźitamy (Pſ. 103, 15—16; 90, 4—7, 13). Ja wěm

wo mužu, kiž njeběšche žo ženje wjele wo kšcheščijanšku wěru a zyrkej staraš; tón pšchińdže něhdy po dlěšchim cžaßu, runje žmjertnu njedželu, do Božeho doma. Saštupiwšchi pohlada wón na ſ cžornymi plachtami pšchikrythy woltař, na kotrymž žwěžy žwjatocžnje žwěcžachu. W žamžnym wokomiku špěw: „Wšchitzy ludžo wotžal cžahnu“ ſaklincža, a to tajki ſacžišchcž na njeho cžinjeſche, ſo žo pšcheměni a žej pšchemyßli, ſo dyrbi tež wón wumrjecž a ſo ma tehodla žiwjenje ſa pšchihotowanje na žmjercž měcž.

Tola kšcheščijan nima žo jenož na to dopomnicž, ſo dyrbi wumrjecž, ale tež na to, kak dyrbi wumrjecž, a ma ſpytacž ſ Lutherom špěwacž: „Nětk ſměrom cžahnu ſe žwěta po Božej woli“. Luther je pšchi tym myßlił na žłowo Simeona: „Nětk puſchcžiſch žwojeho wotrocžka, Knježe, po žwojim žłowje ſ měrom“. A kaž Luther tu špěwa, je žo tež huſto k Bohu modlił wo ſbóžny kónz. Jako běšche w lěcže 1542 jeho žwak Leonhardt wumrjeł a Luther ſ Bugenhagenom nimo jeho rowa džěſche, a rjekny: „Tón muž je ſměrom wußnył; wón njewědžeſche, ſo wumrje, pšchetož wußny w žłowje a póſnacžu Khryſta. Luby Knježe Khryſcže, daj tež mi bórſy tajku cžichu a ſbóžnu žmjertnu hodžinku a wſmi mje tak ſ tuteho hubjeńſtwa a žałoſcže k žebi!“ My wěmy, ſo je Bóh tutu modlitwu wußłyſchał. So bychmy tola wſchitzy kaž Pawoł Gerhard špěwali a ke Khryſtußej žo modlili: „Hdyž dyrbju wotžal cžahnycž, žo njedžěł wote mnje!“ A ſo by to potom naſche pšcheßwědcženje było: „Nětk dobru nóz ja dawam, ſły leſtny žwěcže cži“, kajkiž kěrluſch je Valerius Herberger, faraŕ w Frauſtadtu w Pólſkej, ſpißał, jako běſche tam mór wudyrił a tam žałoſtnje ſakhadžeſche.

Haj, my kšcheščijenjo móžemy tak špěwacž, pšchetož my žměmy po žłowje žwjateho japoſchtoła Pawoła (Fil. 1, 21) wuſnacž: „Moje žiwjenje žy, Khryſchcže, žmjercž ta je mi dobycže!“ My njewěmy, ſchtó je pěßnjeŕ tuteho tak troſchtowazeho kěrluſcha był. Haj, Khryſtuß je woprawdže naſch jeniczki troſcht w žiwjenju a we wumrjecžu. A to wobßwědczimy pšchi ſkoro kóždym khowanju špěwajo: „Jeſuß, moja nadžija a mój Sbóžnik, tón je žiwy“. Tutón špěw je ſpěßnika pobožna mandželſka wulkeho bramborſkeho kurwjerćha Bjedricha Wilhelma w lěcže 1649, jako běſche žwoje prěnje a jeniczke džěczo ſhubiła. Poprawom njeje wón pohrjebny, ale jutrowny kěrluſch; wěmy pak, ſo runje jutrowna powěſcž je naſch najmózniſchi a najlěpſchi troſcht pšchi rowach naſchich lubych. Prajeſche něhdy jedyn wo tutym špěwje: „Tutón kěrluſch žu ſpěwali, jako bu mój nan khowany, je pohrjebny kěrluſch mojeje macžerje był, a jako žu moju njeboh' žonu pohrjebali, žu jón ſažo ſpěwali; tehodla je mi pšchezo woßebje luby kěrluſch, kotryž žym hižo huſto ſe žyłſami luboſcže a žadoſcže ſpěwak.“ A jako prěni evangelſki mißionar B. Ziegenbalg, kiž bě žo 1683 w Polcžniziy narodžił, w Indiſkej na žmjertnym ložu leżeſche, žu tutón kěrluſch ſaſpěwali a jemu wumrjecže położili. Khryſtuß je naſcha nadžija, pšchetož kaž je wón wumrjeł a ſažo ſtanył wot morwych, tak tež my wſchitzy junu wumrjemy a, wot Khryſtuża ſbudženi, ſtanjemy k nowemu, wěcžnemu žiwjenju; a žo dopjelni, kaž w druhim kěrluſchu rěka: „Wotucžcže, nětk hłóß waß woła“, wot Nikolajija, hłowneho duchowneho w Hamburgu w žałoſtnym mórſkim cžaßu ſpěßnjeny.

Sßmjertna njedžela naß ſ khutnoſcžu na naſche wumrjecže dopomni, ale jako kšcheščijenjo wěmy wo ſtanjenju wot morwych a wo ſažowidženju ſ naſchimi lubymi, tež hdyž njewěmy, kak to wſcho budže, a tež hdyž njeßměmy žebi to wſcho pšchejara na žwětne waſchnje pšchedſtajecž a na drobne wumolowacž; tola tež w naſchich žmjertnych a pohrjebnych kěrluſchach žměmy wyſkacž ſe žwjatym Pawołom: „Hdže je, žmjercž, twoje žahadło? Hdže je, hela, twoje dobycže? Bohu budž džak, kiž nam dobycže dawa pšches naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta.“ G. L.

Hindenburg pšched žwojim ludom — žmjertnu njedželu 1935.

Njewěm, ſchto by nuſniſche było žmjertnu njedželu 1935, hacž ſtajicž ludej Němſkeje a kóždemu jenotliwemu w nim pšched wocži a wuſchi, pšched žwědomje a wutrobu Hindenburga. So wón do najwjetſchich a najnadobniſchich w ludu žłuſcha, drje kóždy pšchiſnawa, a kiž to njebychu pšchidali, na tym niczo njepšcheměnja. A jeho žmjercž wujaßni tež tym, kiž to njewědžachu, cžehodla to do nich žłuſcha. Jeho žmjercž tež wujaßni, cžehodla mjes jeho poßlednimi žłowami ſa zły lud a ſa kóždeho jenotliweho tamne teſtamentariſke žłowo: „Starajcže žo wo to, ſo budže w Němſkej Khryſtuß prědowany!“ Jeho žmjercž tež wujaßni, cžehodla ma wón pšched zły lud a kóždeho jenotliweho ſtupicž runje žmjertnu njedželu 1935.

Lěto 1935 je ſjewiło wjele rěczanych a cžiſchcžanych žłowow wo tym, kak chzedža pšchecžiwo Khryſtußej a kak džeja na Khryſtuża, kak ma žo a ſo ma žo kšcheščijanſka wěra ſ luda Němſkeje wukorjenicž, dokelž je njepšchihódna, kažaza, ponižaza atd., dokelž cžłowjekej rjekowſtwo lemi a bjerje, rjekowſtwo tež w mrěcžu; jenož krej tu wſcho cžini.

Schto chzemy k tomu prajicž? Niczo, hacž Hindenburga wſchěm tajkim pšched wocži ſtajicž, ale Hindenburga tajkeho, kajkiž bě, kajkehož pak žy jeho lědy w nowinach namakał wopißaneho, Hindenburga w mrěcžu!

A tutoho Hindenburga tež wſchěm tym pšched wocži ſtajicž, kotſiž tu drje pod mjenom kšcheščijan, kšcheščijanka žu, ale pak žu lěni a liwzy, žwjarjazy a morkotazy, njeſpokojni a njeßwěrni w tym, ſchtož hakle cžłowjeka cžini kšcheščijana, a runje tak wſchěm tym, kiž drje rěkaju kšcheščijenjo, kiž pak pokaſuja, kak jara to žu abo njejßu, hdyž w jich žiwjenju jim něſchto pšchecžiwo jich woli a pšchecžiwo jich pšchecžu dže, a hdyž w jich žiwjenju žo ſjewi žmjercž.

Potajkim:

„Ssrjedu to bě, 1. auguſta — 1934 — popołdnju“ — tak piſche profeſor dr. Sauerbruch, kotryž je ßmĕł pólneho marſchalla Hindenburga w poßlednich dnjach ſeńſkeho żiwjenja hladacz, — „Ja bĕch w ſpańſkej ſtwje generalneho pólnehoo marſchalla, kotryž we łożu leżeſche a kotryž mĕjeſche rad, ſo bĕch pſchi nim, tež hdy mje njeby trjebał. Pólny marſchall bě dołho mjelczał, każ wón to rad cżinjeſche. Njeßmĕdżachmy jeho w tym mylicz, a tuż ßedżach ja mjelczo pſchi woknje, hladajo do ſahrody, na kotruż ßo pomałku wjeczorne ßmĕrki ſlĕhowachu. Nadobo ſawoła marſchall: „Sauerbrucho, ſcże Wy hiſchcże tu?“

Jako ßo ja k jeho łożu ßydnych a ßo wopraſchach, hacz ma wobcżeżnoſcże, hladaſche ſtary knjes dołho na mnje a rjekny: „Sauerbrucho, Wy ſcże mi pſchezo zylu wĕrnoſcz prajił, Wy budżecże to tež nĕtkle cżinicz! Je pſchecżelniza ßmjercz hižo w hrodże a cżaka?“ — „Iſt Freund Hein bereits im Schloß und wartet?“ bĕchu jeho poßlednje ßłowa po nĕmſku. —

„Mi bu jara cżeżko wotmołwicz“, tak piſche lĕkaŕ dale. „Ja wſach jeho ruku a rjeknych: „Nĕ, knjes pólny marſchallo! Ale wona chodzi wokolo doma!“

Hindenburg mjelczeſche chwilku, potom rjekny: „Ja ßo Wam dżakuju, Sauerbrucho! A ĕtko chzu ßo ja ſe ßwojim Knjeſom tam horjekach — pſchi tym pokaja k njebjeßam — rosrĕczowacz.“

Ja poſtanych, ſo bych ſcżicha ſe jſtwy ſchoł, tola Hindenburg rjekny: „Nĕ, Sauerbrucho! Wy móżecże ſmĕrom woſtacz, hdyż ßebi ja nĕſchto w bibliji cżitam.“

Chzych na to woknowy ſawĕſchk precz ſcżahnycz, ſo by ßwĕtliſcho było; tola pólny marſchall rjekny: „Woſtajcże to, jenoż tak, Sauerbrucho! Schtoż chzu ja cżitacz, to ja wĕm ſ hłowy hižo dołhi cżaß.“

Stary knjes wſa ßwój Nowy teſtament, kotryž ſtajnje na jeho nóznym blidże leżeſche, pytaſche w nim a cżitaſche potom ſ cżichim, ſcheptazym hłoßom ßnadż ſchtwórcz hodżiny dołho. Na to położi knihu ſaßo na jejne mĕſtno a ſawoła mje k ßebi k łożu a rjekny: „A nĕtko, Sauerbrucho, prajcże pſchecżelniży ßmjercżi, ſo móże do komory ſaſtupicz!“

Naſajtra bĕ generalny pólny marſchall morwy.“

Tak daloko dr. Sauerbruch.

A dżenża ſteji tutón rjekowſki ſchcheſcżijan, tutón ſchcheſcżijanſki rjek pſched ßwojim ludom, pſched tym ludom, kotremuż praja, ſo ſchcheſcżijanſtwo niczo ſa lud Nĕmſkeje njeje, haj ſo je jemu ſchkódne, a wón ßwĕdżi pſched nim a ßwĕdżi pſched nim a tak tež pſched kóżdym jenotliwym, ſtejo pſched ßmjercżu, ſtejo w durjach mjes cżaßnoſcżu a wĕcżnoſcżu — a wĕcżnoſcżu, do kotrejež ſhladuje ſa lud, kotremuż je ßłużił hacz do ßmjercże a w kotrejż — nihdże druhdże niz! — ßłużi dale tomu jenemu a jenicżkemu Bohu.

Nam, kiż ßmy ßmĕli hicz w Tannenbergſkim pomniku nimo kaſchcża, kotryž ſeńſke powoſtanki tutoho rjeka chowa, woſtanu tute krótke wokomiki njeſapomnite a ßu nam ſtajny pohoń, hotowi bycz kóżdy dżeń, ſo by naß ßmjercz, hdyż pſchińdże a hdżeż pſchińdże, namakała tak hotowych każ tutoho rjeka, każ tutoho ſchcheſcżijana Hindenburga.

Nĕſchto wo ßmjertnoſcżi.

„Duch je, kiż żiwych c.ini, cżĕło niczo njepomha, te ßłowa, kotreż ja wam rĕczu, ßu duch a ßu żiwjenje.“ Tak je Jeſuß wucżił, ſo żiwjenje njeje cżĕlna móz, ale duchowna. Duch je to, ſchtoż żiwjenje twori. W moſach duch bydli każ cżłowjek we ßwojim domje, a duch je ſ knjeſom nad cżĕlnym żiwjenjom — abo tež niz, hdżeż je ſtrowy duch cżĕlnym żadoſcżam wotrocżk. Jeſußowe ßłowa ßu duch a ßu żiwjenje, tuż nam dopomhaja prawje żiwym, cżiſtym a ſtrowym bycz, bóle hacz ſtrowy roſom a mudroſcz. Tak je wĕra najßylniſcha móz, wot kotrejež je ſtrowoſcz wotwißna. Tak je Jeſuß w najboloſtniſchej ßmjercżi bójſku móz ßwojeho ducha ſjewił, ſo njebĕ mózno, ſo by wón w ßmjercżi woſtał.

Tak ma duchapolny wĕrjazy kſcheſcżijan wĕſcżiſchu ſtrowoſcz. Najſtarſchi ludżo ßu wĕrjazy kſcheſcżijenjo. Boże ßłowo ßłyſchecz, njedżelku cżichoſcz lubowacz, ſnutskowny cżłowjek bycz, to je ſtrowiſcho hacz pſchezo ßo ſe ßwĕtnym paracz a do cżeżkeje abo lohkeje myßle ſapadnycz. A wĕrjazy ma tež rjeńſchu ßmjercz, każ tež ſ nĕkotreje khoroſcże wĕſcżiſcho wotkhori hacz njewĕrjazy. Hacz kſcheſcżijan tež mjenje ſkhori? Wĕſcże praju na to haj, dokelż porjadne, bohabojaſne żiwjenje ma mało hrĕſchenjow pſchecżiwo ſtrowoſcżi. Dyrbju pak, a to k cżeſcżi kſcheſcżijanow, tež nĕ prajicz, dokelż kſcheſcżijan ma ſmużitoſcz, ßo ſa druhich do ſtracha podacz a dale dżĕłacz, hdyż cżĕło wjazy njemóże. Woßebje lĕkarjo ßo njeboja natykowanja; hdyż wjele kemſchi njekhodża, to ßobu ſ toho wukhadża, ſo maja natwarjenja doſcz, hdyż móża widżecz, kak ſcheſcżijenjo nad ßmjercżu dobywaja. Kſcheſcżijan pak tež lĕkarja ßwĕru ſapłacżi.

Wo ßmjertnoſcżi mamy w Europje, woßebje wot lĕta 1841 ßem, nadrobne liczby. Mjenje pſchiwĕry, pſchi kotrejż ßu każ pohanjo dżiwnuſchke ßrĕdki nałożowali, a lĕpſche lĕkarjenje ſtej dokonjałej, ſo je w Nĕmſkej ſe 100 000 ludżi w lĕcże 1841 na 27, 1928 pak jenoż nĕſchto pſches 11 ſemrĕło. Tež w najſtrowiſchich krajach, w połnóznych, ßu tele liczby wot 20 na 10 abo 11 ſpadowałe. Żony ßu we wĕrje żiwiche a ßwĕrniſche, dozpĕwaju wyſchſche lĕta, a to na 100000 jich 423 ſtarobu hacz do 95. lĕta naſtupi, mjes mużemi jenoż 241. Hacz pak ßu to liczby, po kotrychż ſawĕſcżaze towaŕſtwa ludżom wulku nadżiju na dołhe żiwjenje cżinja, ſa kotreż ſawĕſcżenje trjebaja, kotreż ßo tola wokolo 70. lĕta żiwjenja żiwym wupłacżi. Telko 95lĕtnych ſnajmjeńſcha tu we Łużizy nimamy.

Kak ſteji ſ dżĕcżimi? Tu je ßo wulki dżiw ſtał. Wucżba wo wukublanju cżĕſcheńkow je wulkej ßmjertnoſcżi wotpomhała, ſtarſchim wjele ſrudoby ſalutowała. W lĕcże 1841 je w prĕnim lĕcże ſtejazych hólcżkow kóżdy ſchtwórty, holcżkow kóżda pjata wumrĕła! Tuż bĕ tehdy wjele narodow, dokelż chzedża roſomni ludżo dżĕcżi wocżahnycz a niz hrjebacz. Nĕtko je mjenje narodow, dokelż je ſto hólcżkow jenoż 9 a je ſto holcżkow jenoż 7 w prĕnim lĕcże wumrĕ (tak w lĕcże 1931). Macżerje ßu hajeŕki ſtrowoſcże ſa wſchĕch, warja ſtrowu, w burſkich domach jednoru a najſtrowiſchu jĕdż, tak ſo w żanym hoſcżenzu tak njeßkodżi każ w domach.

Tuż dyrbjeli lubi burja najſtrowiſchi bycz, najwyſchſche lĕta dozpĕcz. Ale burſke dżĕło pſchinjeße doſcz ſtrachow. Se ſkotom, ſ gratom (maſchinami), w brózńjach, pſchi wſchelakim wjedrje a ſzyka pſchi cżeżkim dżĕle pſchińdu ludżo do ſchkody, tež żony. Najmjenje ßmjertni, ßmĕm-li tak prajicz, ßu du-

chowni (wošebej evangelšzy, dokelž maja lubu mandźelšku), dale sahrodniźy a na to hakle ratarjo, potom wučerjo, kožerjo, cźěšlojo. Lěkarjo šteja něhdźe šrjedźa wšitkich powołanjow. Najwjazy šmjertni šu rěšnizy (maja w někotrych krajach skoro stajnje tež korczmu), hóle hišchcźe pohonczojo, piwarźy, horncźerjo, korczmarjo a pinczniźy, cźile wbošy ludźo, kotrymž dyrbi sakoń pomhacź, so móža w nozy ludźom hicź kasacź. Kiž žaneje njedźele nimaja, czi šu najšmjertniši. Wjednik lokomotiwy nima kóždu njedźelu šlužbu. Duchowny je w prósdninach kaž sbóžny, hdyž na šwojim pucźowanju zuseho prědarja šlyšchi, mjes tym so hewak njewě, so móže jemu Khrystuš tež psches druheho, a to žiwischo a lěpje, hnadu dawacź. Mi je šo pschezo kóždźicźki prědar jara lubik a tež kóžda wošada. (Skónczenje sczěhuje.)

Na kerchowje.

Mlódne haložki a kwětki šu tu nakładźene,
S krašnymi tak wěnzami šu rowy wupyschene.
Dźenž kerchow rjana sahrodka je Boža:
Na czernju pupk posledni tak bědźi šo;
By rad sakczěł s kwětkami tam napschemoh,
Byk polna wonjata a lubosna tak róża. —
Lubosez je rowy tam drohich tak pyschiła,
Lubosez wulka je s pychu tak brojiła,
Ta lubosez, kiž pschezo traje.
Lubosez dźěczi czehnje k rowej nana, macźerje,
Njewjesta tu wo lubeho žaruje,
Młoda macź tu płaka wo dźěczatko šwoje. —
Schto lubych morwych cźěła pod hórku tak scheptaja?
Nam je derje tu, šmy polni pokoja!
W měrje wotpocźujemy wot semskeho wschoh' dźěła.
Bóh Knjes šam we šwojej sahrodzy tu khodźi,
Kiž mucźnym, srudnym wón tu czichu spłodźi,
Psches kotruž wětrk kěrluschki šej šwoje spěwa. —
Žołte liscźiczko, hlaj poslednje nětk spadnje!
Sachodnosez šo žiwej' stwórby mozuje!
Njemylna jim jich žiwjenczko rubi.
Haj, sachodnosez wschěch šlabych, móznych pschewinje
A do Božeje sahrodki jich semske dowjedźe.
Nowe žiwjenje jim lubi.
Njesachodnosez njebjeska
Pak semsku šotru, duschu człowsku, wobjima. L.

F. Th. Hajdan:

Tajka běsche moja macź.

Pschibliži-li so Ssmjertna njedźela, nam liscźo se schtomow padoju praji, so pschiroda Boža mrěje abo so k symskemu sparjej pschihotuje; potom so pschidruži wětsik, kiž tute prjedawsche rjanosce lěcźneho cźaša wumjecze a daloko po kraju wokoło honi. Tak to bywa kóždolětnje, hižo tak dołho, kaž cźłowjek je šwojej ertnej abo sapišanej stawisnu pomni. Wucźi naš to, so wschitko jónu sandźe, a pschišłowo: „Schtož běsche, sas budźe" so s kóždym lětkom dopjelnja. S tutym spominanjom na sascle, dopominjamy so tež na naschich pschiwusnych a snatych, pschecźelow a njepschecźelow, s kotrymiž so běchmy na tutym šwěcze sejsnali, so žiwi a potom skónczńje dźělicź dyrbjeli. Nascha wutroba boli a nasche snutskowne so rospłomjeni w srudobje a horju, hdyž na to spominamy. Kak wjele šylsow ronjachu na prawdźe Božej, dźěchmy-li so tam rossohnowacź na pschezo wot macźerje, nana, bratra, sotry abo dźěsća. Praschachmy so, czohodla to, wošebje hdyž pschesahe wot naš dźěchu, a dóstachmy to jeniczke wotmołwjenje, s erta duchowneho, hdyž trójzy hrusłikam semje do rowa padnycź da. „Se semje scźe a do njeje so sazo wróczicze", to je wěcznje postajenje, Boža wola.

Tak kaž Ty, luby czitarjo, luba czitarka, na Ssmjertnej njedźeli so nastajisch, so byschcźe na pohrjebnischczu šwojich lubych wopytali a s modlitwu tam abo na kemschach na nich spominali, tež ja so hotuju. Mje wjedźe pucź k rowej mojeje lubeje macźerki, kotraž nětk hižo něschto lět wot naš dźěsche, sawostajiwschi pódla naš tsjoch doroscźenych hischcźe do schule khodźazeho šyna. Kak njerad wot tud dźěsche, njecham wopisacź, ale ta lubosez k šwojemu najmłódschemu dźěsczu s jeho njewěstym pschichodom je jej poslednju hodźinku wožebje cźežko czinila. Shubichmy s njej, najdróžsche, schtož šwět poskicza — so horjazu macźerinu wutrobu, so njewróczazu poradźerku w žiwjenju.

Jeje kolebka stejesche w Pósnańskim wobwodźe, nětczischej Pólskej. Pokhadźesche s dobrolutherskeje šwójby a bě dźowka dźěławeho kublerja, kiž bě s dobom skótny wikowar, kotrehož skót tež we Łužizy, haj šamo w Radebergu pola Drježdźan na wikach stejesche. W jeje ródnym městaczku bě mała evangelska zyrkwiczka; wschak bě tón kraj katolski a pólski hacź na pschicźahowarjow, swjetscha Němzow, kiž běchu evangelskeho wěrywušnacźa, lutherszy do koscźow. Jeje nan bě hakle do šwojeje žeństwy pschestupił k evangelskej zyrkwi a je se šwojej mandźelskej na 12 dźěczi wocźahnył. W městaczku šamym bě wulka katolska zyrkej s wobschěrnej Kalwarskej horu, putnikarske město sa krucźekatolszy

smyßlenych Polakow. So mějachu tohodla ßo evangelſzy ſtarſchi jara bědźicź wo ſdźerženje ßwojeje wěry, je tak ſrosumliwe; tuž žadyn dźiw, ſo tež w domje mojeho dźěda pobožny duch knježeſche. Kak nutrnje potom dźěcźi poſkhachu na cźitanje bibliſkich poda-[illegible]ſnow ſ erta dźěda, a rady ßu ſpěwali kěrluſche k Božej cźeſcźi, ſchtož bě žro evangelſkeje ßwójby. Tutón duch je potom kóžde [illegible]-cźo ßobu wſako do žiwjenja a tež wobkhowako hacź do ßmjercźe.

Hdyž bě moja macź jako jedna ſ najſtarſchich dźowkow ſe ſkule, dyrbjeſche na dalſche doma pilnje dźěłacź, tola naſtaji ßo w młodych lětach, ſo by ſhromadnje ſ bratrom w zuſbje ßwoje ßožo pytała. Chzyſche-li ßo wudacź, bě nawoženja ſwjetſcha katolſki, ſchtož je ju pſchezo wot žeńtwy wottraſchiło, a tola je Boże wjedźenje jej poſtajilo ſa muža katolſkeho mandźelſkeho. Kajke wojowanje to žada, na ßwojej wěrje wobſtacź w nowoſaloženej ßwójbje, móže ßebi kóždy pſchedſtajicź. Skónczńje bě ßej tola wubědźiła evangelſke wěrowanje ſ poſtajenjom, ſo budźa ßlědowaze dźěcźi evangelſke. S kajkej luboſcźu je naß potom wothladała, njehodźi ßo wuprajicź. Jeje ſdźěděna pobožnoſcź bě nam dźěcźom pſchezo ſ pſchikładom. Tak je tež naß wocźahnyła k porjadnemu kemſchikhodźenju a naß roswucźiła we wěrje ſ macźernej luboſcźu. Běchmy ſchěſcź dźěcźi, dwě ſtej wumrětej w najrjeńſchich lětach. Kak tehdy macź ſapłakny, hdyž buſchtej pokhowanej! Njeſabytne hodźiny! Swoſtachmy po Božej radźe ſchtyri dźěcźi, ſ kotrychž bě najmłódſchi ſ dźeßacź lětami, tamnym na pjatach. W ſchulſkich lětach dyrbjeſche kóždy ſ naß w zyrkwi na khorje ſpěwacź, a to ßmy doſcź wotměnjazeho a ßwobodneho cźaßa měli. Hiſchcźe dźenß ſpominam na tutón ſłoty cźaß dźěcźatſtwa pod ſchkitom lubeje macźerje. Hdyž potom Bóh luby Knjes wſchelakim cźežkim cźaßam na naſchu ßwójbu pſchińcź da, je macźerka ſ dowěru na Wjerſchneho tež te pſchětrała. Jako pak njewuhojna khoroſcź (rak) ju popadny, je ßwoje dny w modlitwje a ſpěwanju kěrluſchow dokónczła, zyle podata Božej pſchedwidźiwoſcźi. Kak je wboha duſchownje a cźělnje cźerpika, njeręczo wo tym hacź k ßmjertnej hodźinzy. Hdyž potom po wjazynjedźelſkim hłódnjenju — njemóżeſche niczo wjazy k ßebi bracź — cźiſche wußny, dźerżeſche w rukomaj ßwoje lube ſpěwarſke, kiž běchu jej dale pokoj w tutej cźaßnoſcźi.

Spominam-li na ßlědowazy cźaß po pokhowanju lubeje macźerki ſ jeho njeporjadkom w ßwójbnym žiwjenju, žada moja duſcha po poradnizy, a ja ſapłakam nad dóńtom tuteje wěrneje wutroby, kotraž bu mi tak ſahe wſata. Cźaß je wuhojił ranu, je wſcho ſrjadował, ale ſtyſka ßo nam po cźłowjeku, kiž ſ nami cźujeſche. Hdyž potom na Smjertnej njedźeli pſchebywamy na ßwjatym měſcze wotpoczinka, njech naß wobjima Boži měr, ſo bychmy ſ dźakom a ſ krutym pſchedewſacźom, dopjelnili kaſnje wěry, ſpominali na tych, kotſiž ßu wot naß woteſchli a ßo kaž woni pſchihotowali na naſch poßledni pucź, kiž je druhdy tak cźežki — a nam tak njeroſumliwy.

Holcźka pſchi rowje macźerki.

Schła je holcźka na kerchow,
Hdźež bě macźerzyny row.
Płakała tam ßylſow wutrobne,
Spěwała ßej pacźeŕ Bohu ſpodobny.
Dótknył ßo jej' jandźel njebjeſki,
Scheptnył hłóß tak troſchtaſiki:
„Macźerku luboſcź Bóh žohnował je;
Ssměm pſchewodźecź, lube dźěcźo, cźe, —
Njech njewidomna tebi też, —
Hdźežkuli ty tu pſchezo dźeſch!
Njepłakaj!
Saſpěwaj
Pacźeŕ nutrny
Wſchitke dny.
To ßo Bohu ſpodoba,
Žohnowanje ßwoje da."

Saložeŕ naſcheho ßerbſkeho njedźelnika „Pomhaj Bóh".

S dźakným wopominanjom podawa tu dźenża naſche łopjeńko wobras ßwojeho ſałożerja. Wón bě Khrebjanſki faraŕ dr. theol. a fil. Bjedrich Sella. 27. 4. 1931 je jeho Bóh ſ jeho ſeńſkeje ßłużby ſwołał do njebjeſkeje, hdyž bě Knjeſowej zyrkwi tu ßměł 45 lět ßłużicź na wſchelakich měſtnach we wſchelakich krajach, tak wot lěta 1895 w ſnatych kupjelach Merany w Južnej Tirolſkej, tak na kónzu ßwojeho ſkutkowanja w kupjelach Auſſee, a tak pſchi ſpoczatku ßwojeho dźěła w ßerbſkej Khrjebjanſkej woßadze, kotraž je mohła 11. novembra t. l. 250lětny jubilej ßwojeho nětcźiſcheho Božeho doma woßwjeceźicź. Do Khrjebje pſchińdźe młody Sella, rodźeny Němz ſ kupy Rujany, w lěcźe 1884. Faŕſke měſtno bě tam hižo ſchtyri lěta próſdne, dokelž w Pruſkej žanych kandidatow njemějachu. Ssobuſacźuwajo tutu duchownu nuſu ßerbſkeje woßady, ßo rosßudźi tu wostacź a ßerbſku rěcź nawuknycź. A wón njeje ju jenoż nawuknył, je ju a Sserbſtwo lubował. A tuta luboſcź k Sserbam ſpóſna też, ſchto ſim pobrachowaſche: ßerbſke njedźelſke łopjeno. A wón ſałoži tajke w lěcźe 1891. A to bě a je naſch „Pomhaj Bóh".

My wopominamy, wopominajo tutoho evangelſkeho faraŕja, jeneho ſ tych ßerbſkich duchownych, kiž, rodźeny Němz, nawuknychu ßerbſku rěcź doſpołnje a ßłużachu ßerbſkemu ludej ſe wſchej ßwěru, bywajo ſe ßwojej luboſcźu a ßwěru k ßerbſkemu narodej ſ pſchikładom tak někotremu rodźenemu Sserbej. A hdyž my jemu tu dźenża ſ tutym wobraſom a ſ tutymi rynczkami ßnadnuſchki pomnik wěnujemy, ſtajimi runje ſ tutym wſchěch Sserbow pſched tu winowatoſcź, hajicź a ſpěchowacź, ſdźerżecź a wukhowacź ßerbſkemu ludej to, ſchtož je faraŕ Sella pſched 45 lětami jemu dał: njedźelſke łopjeńko „Pomhaj Bóh". Hdy njeby mózno było, tuto łopjeńko wukhowacź pſches tutón cźežki cźaß do lěpſcheho pſchichoda, by na tym wina była, niz tak jara pjenježna nuſa, ale liwk[illegible], bjesmyßlnoſcź, njedźak Sserbow, kiž ßebi waża pſchemało ßwojich wótzow a macźerjow rěcź a wěru, ßwojeho Boha dary: ßerbſki narod a evangelſku zyrkej.

S tutoho roſpominanja naſtawa pſched wſchěmi dotalnymi cźitarjemi tón nadawk, dale ßebi hajicź a dźerżecź tuto evangelſke ßerbſke łopjeńko a ßo ſa jeho roſſchěrjenje kaž ſa jeho wudoſpołnjenje ßwěru ſtaracź — a ſ tutoho roſpominanja naſtawa pſched kóždym Sserbom a kóždej Sserbowku, kiž hiſchcźe njejßu cźitarjo, horza próſtwa: Seſtupajcźe ßo ßobu do rjada tych, kotſiž ßo kóždu njedźelu doma ſetkaja a witaja ſ łopjeńkom „Pomhaj Bóh" a jo cźitaja a tak ßwoju ſwólniwoſcź wobßwědcza, ßłużicź Knjeſowej zyrkwi mjes ßerbſkim ludom. A ſchtó njeby ſpóſnał, kak jara nuſne je runje nětkle evangelſke łopjeńko, kotrehoż mjeno je naſch luby ßerbſki poſtrow: „Pomhaj Bóh"?! Schtó mohł te pſchicźiny, ſo dyrbimy jo runje nětkole měcź a podpjeracź a cźitacź a wukhowacź, wſchě mjenowacź?!

Faraŕ dr. Sella je po 11lětnym ſkutkowanju — 1884 hacź 1895 — w Sserbach, w Khrjebi, ßerbſki kraj ſaßo wopuſchcźił — dokelž dyrbjeſche. Wón cźerpjeſche na ſchiju a chzyſche wuhojenje namakacź w južnych cźopliſchich krajach. Ale ßerbſki narod

je wón lubował dale a wo nim ßwědčił ſ kraßnymi ßłowami. Jako ßydomdźeßatnik wuſnawa wón, ſo je ßo jemu pſchezo ſtyſkało ſa Sserbami a ſo ßo jemu hiſchcże ſtyſka ſa cźichim ßerbſkim krajom a ſa jeho ſprawnym ludom: „Ach, ſo bych tam tola wostał!"

Nochźemy ſkónczicź, ale ßo tu hiſchcże wutrobnje ßerbſkemu „Pſchedźenakej" — knjeſej prof. ſtud. radźe O. Wicźaſej-Stollbergiſkemu — dźakowacź. Wón pſchinjeße w ßwojim nowym wudawku: „Pſchedźenak, protyka ſa Sseerbow, 1936" tutón wobraß a lube wopominanje, kotreź ßmy tu ßobu wuźili. Tam namaka kóźdy hiſchcże dróbniſcheho wo fararju Sellu a nimo toho wjele rjaneho a ſajimaweho, woßebje teź wjele nowych wobraſ-w

Khrjebjanſki faraſ dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

Sswjaty ſcźenik Matej.

P. n. M. H.

(Skónczenje.)

Tajki wjeczor njech je byk, jako Jeſuß ſe ßwojimi wucźobnikami do domu Mateja pſchińdźe a ßo mjes hoſcźemi ßydźe. Tu wón w towaŕſtwje złonikow pſchebywaſche, kaź bychu to dobri pſchecźeljo byli. My ßebi myßlicź móźemy, kak je wón po wjeczeri hoſcźam wutroby a ßwědomnje ſbudźicź pytał a jich wſchitkich do njebjeſkeho kraleſtwa proßył. Drje ßo fariſejſzy, kiź wonka ſtejachu a ßo ſa pſche ßwjatych dźerźachu hacź ſo bychu ſtopki do tajkeho złoniſkeho domu ſcźinili, na to hórſchachu, kak móże Jeſuß ſ tajkimi njezyrkwinſkimi ludźimi towaŕſtwo měcź. Ale wón jich ſ raſnym wotmołwjenjom wotpokaſa a dozpě, ſo bu ſa zyke złoniſtwo tutón wjeczor tajki podawk, ſo cźaß źiwjenja na njón njeſapomnichu.

Wot tutoho wjeczora běſche Matej ſtajnje mjes najbliźſchimi wucźobnikami Jeſußowymi wohladacź. Haj, jako Jeſuß nękotre dny abo tydźenje poſdźiſcho ſ wulkeje liczby ßwojich pſchiwißowarjow ßebi ßwojich dwanacźe japoſchtołow wuſwoli (Mat. 10, 3), běſche k ſpodźiwanju jich wjele Matej, tón złonik, mjes nimi.

Ja ßym ras jeneho cźłowjeka prajicź ßłyſchał: „To je tola ſchkoda, ſo my wo japoſchtołſkim ſkutkowanju Mateja tak zyle niczo njewěmy." Je to wěrno? Njewěmy ſawěſcźe niczo wo nim? Njej dha wón kraßne ſcźenje (evangelion) napißał, kajkeź wono na ſpocźatku noweho teſtamenta ſteji? Njebudźe jeho knižka we wſchitkich dźělach ßwěta wot milijonow a ſaßo milijonow w nimale tyßaz rěcźach cźitana? Kotry ßwětny ſpißacźel wſchitkich cźaßow mohł ßo w tym naſdala měricź? Njejßy ty, luby cźitarjo, wjele krócź pſched tutej knižku ßedźał a njejßy tón hłóß Jeſußowy ßłyſchał?

Wjele je ßo we wſchitkich dźělach kſcheſcźijanſtwa k khwalbje Mateja prajiło. Zyke knihownje ßu ßo wo jeho ſcźenju napißake. Kak kraßnje Luther rěcźi wo tutym mużu, kiź je nam to „hórſke prědowanje" abo to „prědowanje na horje", tuto ſłote łopjeno cźłowjeſtwa, napißał a wukhował! Ale ja njecham niczo wo tym prajicź, ſchto ßu wěrjazy kſcheſcźijenjo wo nim prajili a pißali. Ja chźu jeno na kónzu podacź, ſchto je po ßwěcźe ſnate, ale wěrjazy ſpißacźel, Franzowſa Renan, napißał. Wón praji: „Scźenje Mateja je najwaźniſcha kniha kſcheſcźanſtwa." A na druhim měſtnje: „Tuta kniha je najwaźniſcha kniha, kotraź je ßo hdy pißała."

Hdyź to wſchitko wopomnimy, ſrosumimy, cźehodła a ſa kajku ßłużbu je Jeſuß na tamnym dnju w Kapernaumje tutoho cźłowjeka ſ wobwjertliwym pjerom ſe ßwojeho prjedawſcheho złoniſkeho dźěła do liczby ßwojich japoſchtołow powołał a pſchijał. Wón dyrbjeſche ßo wopißowaŕ źiwjenja a ſkutkowanja Jeſußoweho ſcźinicź, kotryź mějeſche kſcheſcźanſtwu a zyłemu cźłowjeſtwu k wěcźnemu wopomnjeczu napißacź, ſchtoź je ſe ßwojimaj ßamßnymaj wocźomaj widźał a je ßwojimaj ßamßnymaj wuſchomaj ßłyſchał. M. H.

250. narodniny Khrebjanſkeje zyrkwje.

Pokracźowanje.)

Khwalcźe Boha po jeho wulkej kraßnoſcźi! Pſches Boże ßłowo pózнajemy naſchu cźłowjeſku ßłaboſcź a nuſu. Luther je prajił, ſo ßmy wſchitzy proſcherjo a wſcheje hnady njehódni. Schtó budźe wobſtacź móz pſched wěcźnym ßudnikom? Teź to to dyrbimy dźenßa ßłyſchecź! Njech teź dźenßa w naſchim wótznym kraju rěcźa pſchecźiwo hrěchej a cźłowjeſkej winje; hdyź ßo dźenßa dźakujemy, dha teź ſa to, ſo ßo nam tudy prěduje evangelij wot Jeſom Khryſta, kotryź hrěch a cźłowjeſku winu wotkrywa, ſdobom pucź k wumóźenju pokaſawſchi. Evangelij nam pokaſuje teź Bożu móz a kraßnoſcź. Haj, njech je ßłowo wot kſchiża ßwětej hłupoſcź, nam pak, kiź my ſbóźni budźemy, je wone Boża móz. Hłubje njemóźemy do Bożeje mozy a kraßnoſcźe hladacź hacź pſches Boże ßłowo, kotreź ßo nam w tutym Bożim domje prěduje.

Sa to wſchitko dźakujmy ßo Bohu a khwalmy jeho! Dźenßa je nam tajka khwalba lohka. Ale teź na to mamy dźenßa ſpominacź, ſo je naſcha woßada ſtaw kſcheſcźijanſkeje zyrkwje, kotraź ßo dźenßa tak wjeßelicź njemóże kaź my. Wona ma ßo cźeźko bědźicź, teź w naſchim wótznym kraju. Dźenßa na naſchim ßwjedźenju chźemy ßlubicź, ſo budźemy we wſchěm bědźenju a wojowanju naſchej kſcheſcźijanſkej zyrkwi ßwěru dźerźecź. Kaź naſch Boźi dom, tak pyſchmy ßo teź my a to ſ brónju naſcheje wěry. Dźak a khwalba njech ženje njepſcheſtanjetej pola naß w naſchim Bożim domje. Njech naß wón poſběhuje ſ hłubiny k Bożej kraßnoſcźi. Njech naß wón pſchezo ſhromadźi w jeho ßwjatnizy, hdźeź je Jeſuß Khryſtuß ßrjedźa mjes nami!

„Sa tajke dobroty cźi, Bożo, khwalbu dawamy a dźakne kěrluſche cźi k cźeſcźi ſaſpěwamy", woßada ſ dźakнej wutrobu ſanjeße a proße: „Sdźerź, Wótcźe, dale nam naſch Boźi dom." Po ſkónczenej liturgiji a po poźohnowanju wuklincźa ßwjedźeńſka Boża ßłużba ſ poßlednjej ſchtucźku „Tak chźemy ſtaj-

nje dźak cźi, Knježe Božo, spěwacź". Jej pschisamkny žo hischcże němska žwjedźeńska Boža žłužba a Boža žłužba sa dźěcźi.

Póndźelu 11. novembra. Runje tak kražne ranje kaž njedźelu. W Khrjebi pak je wjazy žiwjenja hacź njedźelu, a to bjes dźiwa, wulli wopyt, schlesyski biskop D. Zänker je pschischoł, so by žobu žwjecźił 250. narodniny Khrjebjanskeje zyrkwje. Hižo poł hodźiny do Božeje žłužby khwatachu kemscherjo do Božeho doma. W 9 hodźinach wołachu swony wožadu na žwjedźeńsku Božu žłužbu. Biskop Zänker a s nim 25 duchowni s Rósborskeho, Wojerowskeho a se Žahanskeho wokrježa (haj žamo se Sakskeje žu tež k nam pschijěli) a zyrkwina rada a zyrkwine sastupjerstwo cźehnjechu w žwjedźeńskim cźahu do zyrkwje. Zyrkej bě pschepjelnjena. Jako sawod saspěwa zyrkwinski khór pod nawjedowanjom kantora Schulza Schützowy spěw „Spěwajmy wschitzy dźak naschemu Knjesej". Po sawodnym kěrluschu „Budź khwalba Bohu žamemu" měje'che knjes superintendent Nay-Mužakowski sawodnu liturgiju: Knježe, ja lubuju wobydlenja twojeho doma a to městno, hdźež twoja cźesćź bydli! Na to wustupi zyrkwinski khór hischcże ras se spěwom „Derje tym, kotsiž psched tym Knjesom khodźa w žwjatosći", wot Schütza. S radosću sanjeżechmy kěrluschu „Ja chzu khwalicź skutki Boże". Sswjedźeńske prědowanje měješche biskop Zänker. „Bóh, kotryž pschikasa, so by žo s cźěmnosće to žwětło rosžwěcźiło, tón je žo rosžwěcźił w naschich wutrobach, so bychmy dostali rosžwěcźenje toho póznacźa teje kražnosće Božeje we wobliczu Jesom Khrysta" (2. Kor. 4, 6), bě prědowanski tekst. Tutón dźeń je wulzy ważny sa Khrjebjansku wožadu. Psched 250 lětami je žo tutón Boži dom požwjecźił. Hladajmy wróćo do tutoho cźaža. Tsizecźilětna wójna bě lědma nimo. Wojowali žu naschi wótzojo sa žwoju žwěru. Wójny bě kónz. Naschi wótzojo počźinachu sažo natwarjecź, schtož je wójna sniczźika. Wschitkón kraj wodycha po tajkej žałostne wójnje. Ssylna wěra dawasche naschim wótzam móz a nadźiju. Lutherowe narodniny žmy njedźelu wožwjecźili. Jedyn s wucźomzow nascheho reformatora bě s fararjom w tutej zyrkwi. Tehdom nasta w Schlesyskej nowa, evangelska zyrkej. Kak by mohła dźenża sažo tajka žiwa zyrkej nastacź? tak žo praschamy. We žwojej wutrobje nožymy wschitzy wobras zyrkwje, kajkaž by wona bycź dyrbała. Ale bohužel wona tajka njeje. Wona je njedospolna, dokelž tež w njej hrěch knježi. Nasch Luther pak je naž wucźił: hdźež je hrěch mózny, tam je Boža hnada hischcże móznischa. Hdźež je hrěch, tam je tež hnada. To je wschudźom tak: w zyrkwi, w žwěcźe, w cźłowskim žiwjenju a tež w bibliji; wona nam tež powěda wo hrěchu cźłowjekow a wo hnadźe Božej. (Skónczenje scźěhuje.)

Zyrkej a stat.

Sserbski stipendium sa žerbskich bohoslowzow, kotsiž žłubja, w žerbsko-němskich wožadach skutkowacź, je sa tutón semester sažo sakska krajna zyrkej wupisała. Samolwjenja maju hacź do 1. dezembra t. l. w Drježdźanach bycź. Stipendium wucźinja 300 hriwnow a žo pak jenemu da, pak na jich wjazy rosdźěli.

Se Sserbow a s daloka.

Do wožadow. Nadźijamy žo, so žmě a móže tuto cźišło nascheho njedźelskeho kopjena „Pomhaj Bóh" do prawje wjele domow dóńcź, dokelž bychu jo wožada sa rosdźělenje na tutym dnju skasa. Zyła polojza němskich kopjeńkow sa žmjertnu njedźelu je žo nam poskicźiła a wěsće a nadźijomnje bu tež wjele s nich skasane. Je dźě žmjertna njedźela a s njej kónz zyrkwineho lěta, tón cźaž, w kotrymž wutroba cźłowjeka rad wožebite žłowo pschijimuje. Runje tehodła žmy tež my, kaž hižo wjele lět, wožadam poskicźili nasche kopjeńko, žo nadźijejo, so žo prawje wjele skasa a potom do domow abo pschi zyrkwinych durjach rosdźěli. Tež nasche kopjeńko chze w tutych dnjach rad wožebite žłowcźko prajicź wschitkim Sserbam a je žo sa to pschihotowało. So by jemu była skkadnosć sa to data we wschěch sakskich a pruskich wožadach! Wono dźěli rad s kóždej wožadu a s kóždym domom wjeżele a srudobu a chze runje na tutej njedźeli s kóždym žerbskim domom bycź w khutnej rosmołwje. A runje tohodła tež kóždy srosumi, so wono runje tehodła tež tutu wožebitu skkadnosć wužije, proženc a namołwjecź žerbske domy, žebi jo skasacź, so by kóždu njedźelu pschikhadźecź mohło a strowicź kóždeho w macźernej rěcźi: „Pomhaj Bóh". Tak móżesch žebi jo skasacź hnydom wot 1. adventa na dalsche pola wožadneho fararja abo tam, hdźež žo „Sserbske Nowiny" wudawaja a potom wot 1. januara žem tež běrtlklětnje na póscze. — Wschitzy, kiž tuto kopjeńko hewak cźitaja, a wschitzy, kiž jo tón krócź dostachu, žu proscheni, jo dale porucźicź. Dźiwajo na to, žmy w tutym wot 4 na 8 stron powjetschenym cźišle nimo toho, schtož bě wožebje sa žmjertnu njedźelu pschihotowane, stajili tež něschto, schtož hewak porjadnje pod napišmami kaž: „Zyrkej a stat", „Se Sserbow a s daloka", „Na pucź" pišamy, abo schtož pokracźujo dale powjedamy, kaž to s Khrjebje, so by kóždy tež w tutym powjetschenym cźišle spósnał, schto je nasche kopjeno a kak nasche kopjeno hewak pische a dźěła. Pišacź a dźěłacź chze wono pschezo a na kóždy pad a njedźiwajo na sadźěwki Bohu a jeho kraleństwu k cźesći a Sserbam k wužitku a k žohnowanju. — Tuž tak: „Pomhaj Bóh".

Na pucź.

Tu podawamy hewak hróncźka, žłowa, podawki, pschišłowa na pucź žobu sa rospominanje, podnurjenje a tak k žohnowanju, — k žohnowanju wěso jenož, hdyž buchu rospominane a hdyž bu s nich cźerpana mudrosć sa žiwjenje a wěcźnosć. Tak tež dźenża:

Žane selko njeje pische žmjercź. —
Žiwjeńcźko s kóždym miknjenjom cźeka.—
Dźenża ktu a sajtra mru. —
Ssmjercź cźi na segeŕ dunje: schpura žo s cźopika žunje. —
Ssmjercź žej prjedy wołaja, pon žo psched njej khowaja. —
Schtož žyjesch, to žnějesch. —
Ta wěra niczo njeplacźi, kiž nima płodow na žebi. —
Wo cźož měrz drje rodźił njej', wosmje haprleja žej. —
Se žylsow wjeżle, se žmjercźe žiwjenje. —

Listowanje. Kni. L. w D. a H. B. w B., kk. H. w D., T. w B. a L. w M.: Wutrobny dźak sa žobudźělo w tutym wobschěrnym cźišle. Wjeżelu žo, so njewostach wopuschcźeny a njewužkyschany. — K. J. W.: Ssym dostał a žo jara dźakuju. Tež Wy namakacże prjedawschu póžłanku w tutym cźišle. Redaktor. — Sa 1. adv.: B. . z w B. — Sa 3. adv.: L. w M. — Sa 2. adv. a dalsche njedźele postaji k. w. f. S.

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Nožacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po porucźnosći krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěsćernje w Drježdźanach wot Hłownoje žerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płacźi schtwórcźětnje 108 pjenježkow.

Čisło 48

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske niedźelske lopjeno

Założił 1891 Khrjebjanski farař dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

W Budyschinje | 1. dezembra 1935 | Bautzen

1. njedźela adventa.

Sacharja 9, 9.

Wjeßel ßo jara, ty Zionska dźowka a wyskaj, Jerusalemska dźowka; hlaj, twój kral pschińdźe k tebi, prawy a pomoznik. —

Wotewrcźe wrota schěroko a cźińcźe durje na ßwěcźe wyßoke, so by tón kral teje cźesćźe nuts cźahnył. Schtó je tón ßamy kral teje cźesćźe? Wón je tón Knjes ßylny a mózny, tón Knjes mózny w bitwje, tak chzemy saßo nasch adventski kěrlusch dźenßa spěwacź; Jesuß Khrystuß, kral cźesćźe chze k nam pschikhadźecź. Drje steja hischcźe wjele ßylsow ßmjertneje njedźele we wocžomaj, ale do wschěch ßylsow nuts, do wscheho žedźenja cźłowješkeje wutroby dyrbi klinczecź to mózne klinczenje s wolijoweje hory, to wjeßole wyskanje dźowki Zionskeje: hlaj, twój kral póńdźe k tebi, prawy a pomoznik. K tebi, haj też k tebi! Daj zionsku cźischinu saczahnycź do twojeho žedźenja a žadanja, do wschěch Twojich staroscźow, wobcźežnoscźow a boloscźow, hdyž chzesch też ty něschto pytnycź wot sbóžneho, wyskazeho adventskeho wjeßela! A to chzesch tola też ty? Hlaj, je tola tak, hdźež hara ßwěta, hońtwa po seńskich, sachodnych wězach, to pytanje ßwětneho lóschta a wjeßela dale dźe, tam njepytnje cźłowjek niczo wot adventskich hłoßow ßwojeho Boha. Jenoż hdyž nutrnoscź a cźischina do wutroby saczehnje tam klinczi też hłóß Boži:

Hlaj, twój kral pschińdźe k tebi!

Kral je, kiž pschińdźe, poßkuchaj, kral! A my trjebamy tuteho krala. My kschescźenjo ßmy hromadźe wulki lud a tutón lud wupjelni wulki kraj, kiž doßaha hacž ke kónzam ßwěta, ale praj, schto je lud, kraj, bjes wodźerja, bjes krala? A kajkeho krala trjebamy my kschescźenjo? Žaneho ßłabeho cźłowjeka, a hdy by jeho móz hewak wulka była, žaneho cźłowjeka, kiž budźe też po małej khwili próch, jemja, s kotrejež je wsaty, ně, my trjebamy wěcźneho, wschehomózneho Knjesa a krala. My trjebamy krala, kiž móże naß wumóz se wscheho złeho tuteho cźěła a dusche, krala, kiž je ßmjercźi móz brał a kiž móże też naß se ßmjercźe a s helskich a cźertowskich swjaskow wutorhnycź. A to je tón kral, wo kotrymž adventska powjescź spěwa: Wjeßel ßo!

Wjeßel ßo, hlaj twój kral pschińdźe k tebi, prawy a pomoznik.

Weprawdźe, dźiwny kral, kral, kiž tehorunja nima, tutón Jesuß s Nazaretha, tutón sazpjeny Nazarenski. Kral! Abo njeje wón to? Posběhń ßwojej wocži a hlaj w tutym ßwjatym adventskim cźaßu pschezo saßo do Bethlehema; tam leži to dźěcźo w žłobje, khudsche dyžli wschě dźěcźi na semi a tola je kral! Wěrny Bóh wot Wótza we wěcźnoscźi porodźeny. Haj wón je kral, hlaj horje na Golgatha, tam wißy na kschižu a cźerpi a njeße hrěchi ßwěta, też twoje hrěchi. Wón tón jenicźki, w kotrymž dyrbja ßo požohnowacź wschě narody na semi. Haj tutón Jesuß Khrystuß kral, a schtož je najsbóžnische a najwjeßelsche, wón je też twój kral, luby bratse, luba ßotra.

Abo njechasch žaneho měcź? Njetrjebamy wschitzy tuteho krala? Skoro móże ßo sdacź, so temu tak je, hdyž hladamy na tyßazy a saßo tyßazy, kiž ßo wo tuteho krala wjazy njestaraju. A tola, njedaj ßo mylicź, njedaj ßo saßlepicź, ty trjebasch tuteho praweho, tuteho pomoznika a niz jenoż kóždy dźeń, ně, kóždu mjeńschinu twojeho žiwjenja. Hlaj jenoż na wschě spytowanja, na wschu nusu, na wschě staroscźe, schtó dawa troscht a měr a móz, schtó móże setrěcź wschě złysy? A hdyž twój kónz ßo pschibližuje, a po małej khwili pschińdźe wěscźe, haj, schto potom? O, my trjebamy jeha

wſchitzy, hacź ßmy ſtari abo młodźi, wulzy abo maki, my trjebamy naſcheho krala, naſcheho Sbóžnika, pomozniķa, wumóžniķa. A tehodla klinczi nam w tutym ßwjatym cźaßu pſchezo ſaßo napſchecźiwo, hlaj, hlaj! Haj, wocźin ßwojej wocźi a ſpósnaj jeho jako twojeho krala!

Hlaj, twój kral pſchińdźe k tebi! Pſchecźeljo, hdyž we ßwojim cźaßu kral do jeneho měſta pſchińdźe, dha bě hižo njedźele prjedy nuſno, dha ßo wſcho cźiſcźeſché, dha ßo kněže pyſchichu, dha ßo wſchón próch ſ pucźa wurjedźi; a potom, jako pſchińdźe, dha ßo ßwjedźeńſzy witaſche. A hdyž nětko naſch kral Jeſuß Khryſtuß ßwój pſchikhad nam pſchipowjedacź da, hdyž chze ſ nowej hnadu k nam ſacźahnycź, ja měnju, dha rěka też ßo pſchihotowacź a jeho potom ßwjedźeńſzy witacź.

Haj, pſchihotujcźe pucź temu Knjeſej a cźińcźe jeho ſchcźežki rune. Cźińcźe jeho ſchcźežki rune, to rěka, woſtajcźe wſcho, ſchtož wón hidźi, hlajcźe ßo hrěchow. A hiſchcźe ras praju: hdyž kral ſacźehnje, dha cźehnje jeho lud jemu napſchecźiwo, dha witaju jeho. A hdyž wón nětko pſchińdźe, kral Jeſuß Khryſtuß a jeho kralowſki hłóß nam pſchiwoka, ja pſchińdu k wam, ale pſchińdźcźe też Wy nětko wſchitzy ke mni, ſchtó chze dha wróczo woſtacź? Tuž chzemy to pyſchecź, chzemy ßo w mozy jeho krwě poßwlnicź, ſo njeby hněw krala na naß pſchiſchoł. Kak rady ßu runje w ßwjatym adventſkim cźaßu kaž w ßwjatym póſtnym cźaßu naſchi Wótzojo ßwjate Boże wotkaſanje ßwjecźili. Kak někotry ßyn, kak někotra dźowka to wjazy njecźini. W ßwjatym adventſkim cźaßu maja telko ſtaroſcźow dla hód, telko ſwonkownoſcźow jich wotdźerži wot wſcheje nutrnoſcźe a hnady połny cźaß khwata nimo a ludźo njeńdźeja kralej napſchecźiwo. Njech tute ßłowo wſchěch napomina k nowej ßwěrnoſcźi w nowym zyrkwinym lěcźe. My chzemy tomu Knjeſej ßłużicź, to dyrbi bycź naſche wſchěch heßło. Doprědka, k Jeſußej! Sa nim a jemu napſchecźiwo ſ wyſkanjom: Hoſiana, temu ßynej Davitowemu! Khwaleny budź, kiž pſchińdźe w mjenje teho Knjeſa! Hoſiana we wyßokoſcźi! Twoji ßmy a ſ tobu chzemy khodźicź pſches tutón cźaß naſcheho žiwjenja do ſbóžneje wěcźnoſcźe ke wulkemu, kraßnemu hodownemu ßwjedźenjej. Hamjeń.

Advent.

S njebjeß zyłom' cźłowjeſtwu
Sswěrny pomoznik ßo bliži.
Boži Ssyn ſe ßmilnoſcźu
Takle hłuboko ßo ſniži,
So by měr a ſbóžnoſcź wſchu
Pſchinjeßł wſchitkim na ſemju.

Nětko, duſcha, hotuj ßo
Na dźeń ſboża, połny hnady,
Witacź krala njebjeſkoh',
Kotryž ſwólnje naſche pady
Na ßo wja! Sso ſ luboſcźu
Pſchihotuj jom' k bydlenju!

Tajkoh' hoſcźa nadobnoh'
Chzemy wſchitzy witacź rjenje!
Pomoz ma ſa kóždeho,
Kiž ma k njemu dowěrjenje;
Sswědomnje wón ſpokoji,
Duſchu ſměrom napjelni.

Jeſu, luby Sbóžniko,
Kraßnoſcźe a Wſchehomózny
Ssy ßo wſdał, ſo cźłowjeſtwo
Wumóhł by ſe hrěchow nozy
Ty naſch bratſik ſcźini ßo,
Ssyno Boha Wjerſchneho.

Kralo měra, pſchikhadźej.
Wěcźna luboſcź ſhrěj naß ſnowa
Cźěmne pucźe rosßwěcźej
Nam pſches ßwoje lube ßłowa.
Haj, na twój dźeń, Sbóžniko,
Cźaka zyłe cźłowjeſtwo!

H. B.

Adventſki ſchtomik.

Dobre a ſpomožne adventſke je, adventſki ſchtomik ſtajicź a na njón kóždy dźeń adventſkeho cźaßa powěßnycź papjerku abo hwězku ſ bibliſkim adventſkim wěſchcźenjom a ju cźitacź a rospominacź. Abo druhdźe maja adventſke hwězki ſ adventſkim wěſchcźenjom a kóždy dźeń hromadźe jene cźitaja a rospominaja. A druhdźe ßaßo widźiſch adventſke khěžki ſ adventſkimi hwězkami. A ßaßo druhdźe, hdźež niczo tajke nimaja, wosmu wſchědnje Bibliju a pytaja ſhromadnje adventſke wěſchcźenja a je nutrnje wopominaja. Njech tak abo hinak: wo to dźe, ſo ßo kóždy dźeń ſnowa dopomnimy, ſo je advent, ſo Jeſuß Khryſtuß pſchikhadźa, ſo mamy ßo dohotowacź. A to móžemy jenoż dokonjecź ſ Bibliju. Tuž chzemy to też tu cźinicź a ßebi ſtajicź tajki adventſki ſchtomik a kóždy dźeń ſnowa wſacź ſ Biblije ßłowo, jo cźitacź a jo powěßnycź na tutón ſchtomik a do ßwojeje wutroby, doniž ßo potom nad ſchtomikom kaž we wutrobje njeſajaßni radoſtne ßłowo dopjelnjenja: „Wam je ßo dźenża Sbóžnik narodźił!“

1. a d v e n t : „Ja chzu njepſchecźelſtwo ſtajicź mjes tobu a žonu, mjes twojim ßymjenjom a jeje ßymjenjom; tón dyrbi tebi hłowu rosteptacź a ty budźeſch jeho do pjaty kałacź,“ 1. Mójſ. 3, 15. Tuto ßłowo mjenujemy też protoevangelion abo najprěńſchu wjeßełu powjeſcź wo tym, ſo Wumóžnik pſchińdźe.

Pón dźelu: „W tebi budźa požohnowane wschitke narody na semi!“ Sskowo Boże k Abrahamej, 1. Mójs. 12, 3. pschirunaj. 1. Mójs. 18, 18.

Wutoru: „Ja budu jeho widźecź, ale nětk niz; ja jeho wohladam ale niz ſ blyska. Hwězda seńdźe ſ Jakuba a prut stanje ſ Israela“, 4. Mójs. 24, 17.

Ssrjedu: „Wot Judy njebudźe szeptać wsaty ani mischtr wot jeho nohow hacź pschińdźe „schclo“ — rycźeć —. K njemu budźa žo ludy hromadźecź“, 1. Mójs. 49, 10.

Schtwórtk: „Prut wurosce ſ Isajoweho schtoma a młodźina ſ jeho korjenja ponjeży płód, na kotrejź budźe wotpočowacź Knjesowy duch, tón Duch mudrosce a rosuma, tón Duch rady a mozy, tón Duch pósnacźa a bohabojasnosce“, Jeſ. 11, 1, 2.

Pjatk: „Hlaj, knježna je žamodruha a porodźi žyna; temu budźa rěkacź: „Immanuel“, Jeſ. 7, 14.

Ssobotu: „Nam je žo dźěcźo narodźiło, Ssyn je nam daty, kotrehoż knježstwo je na jeho ramjenju. A jemu rěkaju dźiwny, radźicźel, Bóh, mózny, wěcźny wótcźez, měrny fěrschta, so by žo jeho knježstwo pschiſporjało a měra nihdy kónz njebyło na Davitowym stole a w jeho kraleſtwje: So by wón to žame pschihotował a wobžydnył ſe žudom a ſ prawdosczu wot teho cźaža hacź do wěcźnosce. To budźe cźinicź ta žurowosczź teho Knjesa Zebaoth,“ Jeſ. 9, 6, 7.

2. advent: „Profetu jako mje, sbudźi tón Knjes twój Bóh tebi ſ tebje a ſ twojich bratrow; teho dyrbicźe wy poßłuchacź,“ 5. Mójs. 18, 15.

250. narodniny Khrjebjanſkeje zyrkwje.

(Skónczenje.)

Hrěch ſkasy cźlowjekow, žwójby, kraje a ludy. A jenicźzy tam je pschichod, hdźež je hnada Boża. To je też dźenža tak, to płacźi też ſa nasch němski lud. — W Lutherowym cźažu žadachu žej kſcheſcźijenjo reformaziju zyrkwje. Prědarjo drje rěcźachu wo hrěchu, ale woni njewědźachu, schto hrěch dozyła je. Tak prědowachu wotpuſk (Ablaž). Sa pjenjesy mózachu žej wotpuſk hrěchow dobycź. — Hdźež hrěch knježi, tam dyrbi Boża hnada wutroby rosßwěcźicź. Tak bě to też pola nascheho reformatora. Wón myßlesche jenoż na žwoju žamßnu wutrobu. W klóschtrje a w spowědnym stole (Beichtſtuhl) je žo reformazija narodźiła. Ssam saßo chzyſche Luther hnadneho Boha dobycź, so by mohł žwojemu ludej hnadneho Boha pschipowědacź. Snutskownje a psched Bohom bě wón jenoż małe dźěcźatko, ale runje jako tajki móżeſche wón potom cźlowjekam a žwětej napschecźiwo jako rjek a žylny wojować wuſtupowacź. A tehodla móżesche žo wot tuteje zyrkwje, kotruż je Luther k nowemu žiwjenju sbudźił, prajicź, so je wona cźěmnosczź wucźěriła a wutroby cźlowjekow rosßwětliła.

Kak jara žej wschitzy pschejemy tajke wobnowjenje nascheje evangelſkeje zyrkwje! Budźe nam Bóh take wobnowjenje spožcźicź? Haj, ale jenoż potom, hdyž budźemy kaž Luther wědźecź, schto hrěch, schto pokuta je. Dźenža cźlowjekojo wot hrěcha a wot pokuty rady njerěcźa, dokelž chzedźa wulzy, mózni rjekojo bycź. Luther pak bu najprjedy ponižny, pokorny a maliczki; wón njesacźuwasche to bójſke w žebi, kaž mnoho cźlowjekow dźenßnischeho cźaža, ale žwoju maliczkosczź a žwoju njekniczomnosczź. Wón dźiwasche na žkowo nascheho Knjesa a Sbóžnika: Sawěrnje, ja praju wam: Je-li so žo njewobrocźicźe a njebudźecźe jako dźěcźi, dha wy njepschińdźecźe do njebjeſkeho kraleſtwa! Bóh móże ſ niczeho něschto sczinicź, praji Luther. My žami nježměmy potajkim niczo bycź, hdyž naß Bóh powyschicź dyrbi. A tajzy cźlowjekojo, kotsiž žu žo žami nanajnižscho ponižili, žu cźi najkhmańschi, dokelž maja snutskowny sałožk, kotrehoż jim nichtó rubicź njemóże. Hdyž budźemy wědźecź, so we wschěm, schtoż cźinimy, Bohu žkužimy, potom budźemy w naschim dźěle, w naschim saſtojnſtwje też žwěrni namakani. Cźaß žwojeho žiwjenja dyrbimy žej pched wocźomaj dźerżecź: wschitko, schtoż ty cźinisch, je Boża žkužba! —

Tehodla, dźerżcźe žo pschezo žwěru k Bożemu žkowej, budźcźe žwěrni waschej zyrkwi. Luther je prajił: Boże žkowo njemóże nichtó rosumicź, khiba so wone w jeho wutrobje bydli. Do wutroby pschińcź pak móże wone jenoż pſches bibliju. Luther je nam tutu bibliju snowa darił. Ważmy žej tutón dar, wužiwajmy tute drohe kubło! Sapocźatk noweje zyrkwje je, so žej Boże žkowo ſa žwězu na žwojim pucźu wuſwolimy. A ſ tajkej žwězu wuhotowani móżemy móz twaricź nowu zyrkej nascheho Knjesa Jesom Khrysta.

Po kěrluschowej schtucźzy „Do wěcźnosce pak traje tu hnada Boża wótzowſka“ měješche wožadny farać skónczny liturgiju. Stejo wuſpěwachmy po požohnowanju ſ hnutej wutrobu „Njech Bohu dźakuje, žo wutroba wschěch ludźi!“ Pomałku žo Božoj dom prózdnješche. Biſkop Zänker a duchowni wrócźachu žo saßo na faru, hdźež hischcźe hacź do późdneho popołdnja hromadźe wostachu. — My wschitzy pschejemy Khrjebjanſkej wožadźe wjele sboża a Božeho žohnowanja ſa pschichod a žo nadźijamy, so budźe wona też dale žwěru do žwojeho Božeho doma khodźicź, so budźe wona žwěru hajicź a sakhowacź žwojich Wótzow rěcź a wěru! To daj Bóh! J. P.

Něschto wo žmjertnosczi.

(Skónczenje.)

Wo žmjertnosczi rěcźecź rěka też něschto wo khorosczach naspomnicź. Ssu powołanja, kotrež žu jara njeſtrowe, a wo tych ma žo tu dodacź, so žu kowownizy, kiž ſ wěstymi kowami dźěłaja, w stajnym strasche, maja ſ jědami cźinicź. Wjeßny kować a samkać do nich njeliczi.

Ssmjercź je hrěchow mſda, to płacźi też wo cźělnej žmjercźi tych, kiž žu ſ njerodnym žiwjenjom žwoju ſtrowosczź podrywali, sapomniwschi na mjesy cźesce a cźělneje mozy. Hdźež sport knježi, tam drje cźesczź psches mjesu dźe. Tola Bóh je mózny knjes a hnadny Wótcźez, kiž něktoreho hrěschnika ſ cźělneho sachoda psches pokutu a wěru k žiwjenju posběhuje. To duchowni zyle hnucźi pola žmjertnych kožow shonja, hdźež njeje móżno na něschto druhe twaricź hacź na Khrystuża.

Khorosce, też njesaßłużene, pod kotrymiž něktory mórkoze, maja wulku žwjatu ważnosczź — po Božej mudrosczi! Kak žo ma? Wjele starych ludźi cźi powjeda, kelko khorosczow žu měli! Je khory bycź ſtrowe, to rěka, so pomha k wyschschej starobje? Wjele jich wumrje pschi najlěpschich létach, a žu prěni krócź skhorili. Je ſtrowosczź ſtraschna, hdyž cźěło njeje swucźene, khore bycź? To žu praschenja, kotrež žu na prěnje žłyschenje žměschne, spodźiwne, ale niz hłupe. Cźěło móże žo ſ khorosczu seßylnjecź, jědy wumjetacź. W Kralowym młynje w Delnjej Kinje bě wowka ſtrowa hacź pſches 80 lět, hacźrunjeź běsche 7 krócź na sahorjenje płuzow — we młodych létach — khora pobyła! Khori žu pobožni, ſtrowych niczo na Boha spomnicź njenuſuje hacź jich wěra, a też wěra je jenoż cźlowjeſka móz, nima stajnosczе.

Wo wožebitych khorosczach skónczńje hischcźe něktore

ważne liczby. Bjes dobreje ſtrowoſćże narodźenych běſche ſe 100 000 w lěćże 1906 118, 1931 pak jeno 59, dokelž młode maćerje tež jako dźěłaćerki pod lěkarſkej pomozu ſtejachu. Na ſcharlach nětko jara mało ſ pornjo prjedy 16, wumrje, na difteritis 1 pornjo 4, na duſchaty kaſchel 1 pornjo 6, na tuberkuloſu położa pornjo lěćże 1906. Na influenzu (gripu) je pak wjele wjazy wumrjeło: 30 pornjo 14 prjedy (w lěćże 1918 293!) wot 100 000 ßmjertnych padow. Tež khoroſćżow wutroby je něſchto wjazy. Khoroſćżow cžrjewow, ſ kotrymiž tyßazy dźěćżattow mrějachu, je jeno hiſchćże dźeßaty dźěl. Rak je ßo w liczenju nimale podwojił, ale prjedy njeßu pſchezo wjedźeli, ſo je rak był. Ssamomordarſtwow je něſchto wjazy. We wójnſkich lětach pak bě jich mjenje! Wulke dobycża tworja ſmužitoſcž; ludźo chzychu kónz wójny doczakacž. Snjeſboženjow běſche po wójnje hacž do lěta 1931 pſchezo mjenje, nětko pak wěmy, ſo je pſchezo wjazy w tychle lětach. Njeſnatych pſchiczinow běſche prjedy (1906) 39 na 100 000, nětko (1931) jeno 2. Tak je liczenje ßo poläpſchowało.

Wjeßelmy ßo bohatſtwa ſtrowoſćże a žiwjenja! Njech maja dźěćži a dźěćźidźěćži njeſkaženu ſtrowu krej! W kſchesćźijanſtwje mamy najlěpſche a woprawdźite ſawěſćenje žiwjenja — ſa ſemju a ſa njebjeßa. Pomhaj Bóh k temu nam wſchitkim a pſchezy bóle naſchemu zykemu ludej! T. w B.

Zyrkej a ſtat.

S **nowym zyrkwinym lětom** je w Sakſkej pſched naß nowy rynk tekſtow ſtajeny. Po dotalnym porjedźe bychmy ßo w tutym zyrkwinym lěćże po 4. rynku ſakſkich perikopow ſłożowacź měli, kotryž nam 3 tekſty na wubjerk poſkicża. Nowy poſtajeny rynk je zyle hinak ſałożeny a podawa jako tekſty zyle krótke ſpruchi, kaž ſe ſcžěhowazeho hnydom ſpóſnajecże: 1. advent: Mat. 11, 3; 2. advent: Jan. 3, 19; 3. advent: Luk. 9, 56; 4. advent: Jan. 3, 30; Patorżiza: ßwobodny tekſt; Hodownicžka: Jan. 3, 16; druhi dźeń Hodow: 2. Kor. 8, 9; njedźela po Hodźoch: Luk. 17, 21,b; ſilveſter: ßwobodny tekſt. — Tute ßłowa Noweho Sakonja ßu na poſpyt jako tekſty poſtajene, duchowny pak njeje na to ſwjaſany, kóždy ras poſtajeny tekſt ſa prědowanje wužicž. Tajke krótke tekſty maja zyle wěſcże něſchto ſa ßo, ale pak móżeſch tež wſchelakeho pſchecžiwo tajkemu ſarjadowanju prajicž. Jene ſ dobreho je, ſo pſchi tym někotry něhdy nawuknjeny abo ßnadź tež niz nawuknjeny ſpruch ſnowa nawuknjeſch a ſo tak někotre nowe kraßne ßłowo Biblije ſ hłowy nawuknjeſch. Abo ßy natyknjeny wot ſpjeczowanja tych, kiž tajke ſchpruchi nochzeja wuknycž a praja, ſo niczo njepomhaja? Ně runje, dokelž tajkeho tórneho měnjenja a rěczenja — a hiſchćże hórſcheho w ludu, wukńmy a wukńmy ſaß a ſaß ßłowo Biblije. Wſchak mamy runje nětkle nadobny pſchikład pſched ßobu. Dopomń ßo tola, ſchto — kaž tydźenja pißachmy — Hindenburg 1. auguſta 1934 na ßmjertnym łożu rjekny: „Schtož chzu ja cžitacž, to ja wěm ſ hłowy hižo dołhi cžaß!“

Też ſa ſakſku krajnu zyrkej je němſki miniſter Kerrl kaž ſa zyku němſku evangelſku zyrkej a ſa ſtaroprußku zyrkej „zyrkwinſki wubjerk“ powołał. Do njeho ßkuſcheja 5 ſaſtupjerjo ſe wſchěch zyrkwinſkich ſtron. Njech po tutym pucžu bórſy k ſměrowanju zyrkwje a luda dóńdźemy, tak, ſo by ßo ſkoro ſaßo ſ nowymi mozami a w pſchesjednoſcži hajiło evangelſke žiwjenje w ludu. My jo pak wſchitzy njewuſtawajo a njemylnje hajmy w ßwojej wutrobje, w ßwojich domach, w ßwojich wożadach, cžerpajo mozy a mudroſcž ſ Biblije a ßo poßylnjejo ſ wěrjazym modlenjom kóždy dźeń ſnowa. Advent, nowe zyrkwinſke lěto tola tak hižo kóždeho pſched tutón nadawk ſtaja. A tón cžaß, w kotrymž ßmy a naſch pſchichod, kotryž pſched nami, kóždeho khutnje k tomu pohonja. Do naſpomnjeneho ſakſkeho wubjerka ßkuſcheja kk. ſuperintendent Ficker-Drježdźanſki, ſuperintendent Gerber-Kamjeniczańſki, wyſchſchi zyrkw. rada Wendelin-Drježdźanſki, farař ſtudentow dr. Fichtner-Drježdźanſki a farař Knabe-Lipſczańſki.

Seminar ſa bohoßłowzow ſakſkeje krajneje zyrkwje w Lückendorfje je ßwoje ſkutkowanje hinak hacž dotal ſałožił. Kandidatoju bohoßłowſtwa tam wjazy ſemeſter abo dwaj njepſchebywaju ale ßo tam na krótke roſwuczowanja, kotreż tſi njedźele traja, ſhromadźuja; ſ nimi też cži kandidatoju, kotſiž jako vikarowju hižo we wożadach ſkutkuja.

Se Sserbow a ſ daloka.

Do Bukez ſcžele naſche łopjeńko do fararjez doma wutrobne ſbožopſchecża. Knjes farař Mjerwa a mandźelſka ßwjecżeſchtaj 22. novembra ßlěborny kwaß. Bóh daj ßwoje žohnowanje do doma a do dźěła, kotreż telko mozow žada ſa wożadu, zyrkej, lud. Haj tak: Bomhaj Bóh.

Do Sserbow je ſaßo duzy Pſchedźenak, ſtary ßwěrny pſchecżel wſchěch ßerbſkich domow. To ſcże mjes druhim też ſ tydźeńſcheho cžißka ſhonili. Podachmy Wam tola ſe ßerbſkeje protyki „Pſchedźenak ſa lěto 1936“ mjes druhim wobras ſałożerja naſcheho łopjeńka ſ. dra. Selly a něſchto ſe žiwjenja a ſkutkowanja tuteho wulzy wobdarjeneho a nadobneho pſchecżela ßerbſkeho luda, kotryž tu rěcž, kotruž tak někotry rodźeny Sserb, tak někotra rodźena Sserbowka ſazpiwa, nawukny, hacžrunje bě rodźeny Němz, a to tohodla, ſo by Sserbam ßkužił a jich rěcži a jich wěrje. Tuž, hdyž tak ſtary pſchecżel duzy po Sserbach, witajcże jeho ſaßo na zyke lěto do doma. Scżele Wam tola naſch ßwěrny a njeſpróznjwy prózowař, k. ſtud. direktor Ota Wicżas-Stollbergſki telko rjaneho a dobreho we wobraſach a ßłowach do domu. Kóždy ſměje wjeßele na nim, wożebje pak wożady, kotreż ßu lětßa — wſchě wěſo njemóża nadobo naſpomnjene bycž — ſ dléſchim abo mjeńſchim naſtawkom wopomnjene, kaž na pſch. Wóßlincżańſka, Khrjebjanſka, Maleſchańka, Bukecżańſka, Wochożańſka, Budeſtecżańſka, Sslepjanſka, Michakſka, Hodźijſka, Wojerowſka, Lucżańſka, Laſowſka a njeſabudźmy: zyła wożada naſcheho njedźelnika „Pomhaj Bóh“. A to wſcho ſa 50 pj. ſa zyke lěto 1936. Tuž njedajcże Pſchedźenakej podarmo ßo wo durje khłapacž. Witajcże jeho na zyke lěto a pſchidrużſcże jemu kóždu njedźelu naſche ßerbſke łopjeńko „Pomhaj Bóh.“ Myßlu a měnju, ſo budże nam jara nuſne a dobre, ßebi ßměcž pſchiwołacž kóždu njedźelu: „Pomhaj Bóh“ a „Wjerſchny pomhaj“.

Na pucž.

Advent, advent! ſaß ſaklincži.
Hotuj, hotuj ßo! ſ njoh' wuklincži.
Sbóżnik duzy je a ſbožo! —
Prózuj ßo a proſch: O Bożo!
Spożcž, ſo ſapſchijam nětk wſcho,
Schtož nam tu bliži ßo;
Sbóżnoſcž wěcżnoſcże,
Sbożo cżaßnoſcże!

Liſtowanje: Sa 3. adv.: L. w M. — ſa wſchě druhe njedźele poſtaji k. w. ſ. S.

Samołwity redaktor farař Wyrgacž w Noßacżizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſczi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſćenje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cżiſchcž „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóždu ßobotu a płacži ſchtwórcžſtnje 108 pjenježkow

Čišło 49

Pomhaj Bóh!

Létnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

Saložił 1891 Khrjebjanski farar dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

W Budyšchinje | 8. dezembra 1935 | Bautzen

2. njedźela adventa.

Ješ. 40, 1—5.

Boži ſud pſchińdźe na ludy, ſo wſchitzy ſo dyrbja naſtróżecź abo na jednotliwych, ſo na ſwojim wopacźnym pucźu dyrbja ſpósnacź ſwoju winu, mjes tym ſo druſy ſo Božeho žohnowanja raduja. Schto je wina zyłeho luda, to njeje lohzy prajene. Wěſcźe je kóždy krócź něſchto tajkich, kiž na wulkej winje ſwojeho luda dźěl nimaja, khiba ſo njejźu ſ zyłej mozu pſchecźiwo hrěcham a błudam ſakročeli. Wucžerjo a duchowni, nowinarjo a ſaſtojnizy maja po ſwojim powołanju lud wucźicź, napominacź, wodźicź, jemu do ſwědomja rěcźecź. Jich ſamołwjenje je jara wulke, a hdyž je zyły lud pod ſud ſtajeny, ſo ludowi wodźerjo woſebje a najprjedy ſudźeni a ſaſudźeni cźuja.

Wěrjazemu je ſud na kóždy pad Boži ſud. Hdyž je njewěrjazemu cźłowjeſkej zyle zuſe, ſzyła ſebi na něſkajki ſud myſlicź, wón tola ſo dyrbi tak rjez ſudej toho podcźišnycź, ſchtož jako ſcźěhwk jeho khodźenja na njeho pſchińdźe. Někotry pod tajkim naſhonjenjom do ſo dźe kaž ſhubjeny ſyn a ſo wobroczi, dopomniwſchi ſo na to, ſchtož je jako młody kſcheſcźijan wuknył.

Sſwěrni kſcheſcźijenjo dyrbimy bycź, niz hakle w njeſbožu ſo k Bohu měcź, ale ſtajnje ſud Boži pſched wocžomaj měcź. Njeſwěrni ſu ſaſparni, kotrymž ſo woſtudźi, pſchezo wucźbu ſłyſchecź, kóždu njedźelu ſpowědź spěwacź, pſchezo ſaſo advent ſwjecźicź, na kotrymž njebjeſki knjes pſchikhadźa, ſo by płody žadał wot ſchtoma.

Boži ſud pak tola ſawěſcźe njeje ſakročenje pſchecźiwo ludźom, pſchi kotrymž mohł wſchehomózny Bóh ſpokojom bycź, hdyž je hrěch khłoſtany a cźłowjek ſhubjeny, haj zyły lud ſniczeny, njewinowacźi ſobu. Hižo w ſtarym ſakonju ſo ſjewja miłoſcź Boža, kotraž w Khryſtuſu potom we ſwojej połnoſcźi ſkutkuje.

Saſo a ſaſo je Jeruſalem pod ſudom Božim, njech lud njepoſłucha na profetow abo njech njerodźi wo Khryſtuſa. Jeſajas wě, kak chze Bóh Knjes ſwój lud troſchtowacź. Ale je Boži lud zyły lud? Woprawdźe Boži lud móża drje jeno cźi rěkacź, kiž rěcź profetowu ſłyſcha a troſcht Boži pytaja we wodacźu. Niz w hordym měſcźe Jeruſalemje, kotreż je nětko ſapuſcźene, ale w puſcźinje je hłoſ prědarja: pſchihotujcźe Knjeſej pucź! Tam ſu hory a hórki, wſcho jara njerune, to pokaſuje na wulke njerunoſcźe a niziny ludoweho žiwjenja a cźłowjeſkich pucźow.

Mózny knjes dyrbi pſchińcź, kotryž to wſchitko wě ſrunacź. Njerunoſcźe pak na duchownym polu, wo kotreż ſo tu jedna, ſo njemóża ſe ſwonkownej mozu, też niz ſe ſakonjemi pſchewinycź abo wotſtronicź, ale jeniczzy ſ duchownym dźěłom: kraſnoſcź Knjeſowa ſo dyrbi ſjewicź, tak ſo wſchitzy widźa, ſo Knjeſowy ert rěcźi.

To je ſo w Khryſtuſu ſtało. My widźimy, ſo Bóh rěcźi. Njech tola pſchezo takle mudrje a hordźe njepraja, ſo Boże dźiwy najrjeńſcho wonka w ſtwórbje wohladamy a njetrjebamy Božich ſkužbow w zyrkwjach. Też tule wěru maja wot Khryſtuſa, bjes kotrehož budźichu w pſchiwěrje ſtali. Wjele kraſniſchi pak hacź ſtwórba je duchapołny, wěrjazy, luby cźłowjek, w kotrymž je Khryſtuſ žiwy. Schto je rjana hora, luboſny doł, hdyž tam cźłowjek ſteji, kotryž ſnadź dyrbi ſe ſwojeje nuſy tam won cźeknycź, ſo by tam na lěpſche myſle pſchiſchoł, potom pak jeno ſaſo do ſwojeje ſtaroſcźe a njewěſtoſcźe ſapadnył? W Božej ſtwórbje je też kſcheſcźijan wjeſeły, widźiwſchi tam wſcho w pobožnym ſpodobanju na Boſy. Khwali tam Boha. Ale njekhwalimy Boha w zyrkwjach? Widźimy tam Boži lud! Boži lud je tam troſchtowany. Boži

lud lubowacź, ſ nim ßobu ſpěwacź, jón jeno wohladacź w jeho nutrnoſczi, to je radoſcź a ſbóžnoſcź.

„Troſchtujcźe mój lud!“ praji Bóh. Je nam to tak ważne, wulke, ßwjate, ſo naſch lud jako ßwój lud lubujemy we Khryſtußu? Naſch lud budź ſnutrnej modlitwu wſchehomóznemu na wutrobu kładźeny. Bóh jón ßudź a troſchtuj, Bóh rěcź ſ nim a k njemu. W Jeſußu to widźimy, a to je advent.

T.

W ßwjatym adventſkim cźaßu.

Hłóß: Budź khwalba Bohu ßamemu.

Sso hodow ßwětko roſſchěrja
Nam ſ Boha po wſchěm ßwěcźe,
Tuž hodowny ſpěw kliczecź ma
Tež nětk we kóždej hěcźe!
Sswěcź, ßłónzo, kraßnoſcź njebjeſka,
Njech pruhi twoje wohrěja
Wſchě wutroby, wſchě duſche!

Adventſki kralo, pój nětk k nam,
Tak khudym hrěſchnym ludźom;
Sswěcź Twoje ßwětko wutrobam,
Bjes Tebje cźma je wſchudźom! —
Naß wuwjedź ſ hrěſchnej' cźěmnoſcźe
Do ßwětła Sswojej' kraßnoſcźe.
Sso, Jeſu, ßmil nad nami.

O Jeſu, luby Sbóžniko,
Sso narodź we mni ſ nowoh',
Mje wobſbožuj, cźiń ſbóžneho.
Twój narod, Twoje ßłowo
Mi pomhaj k nowom' narodej,
Wjedź mje do hěty njebjeſkej',
Mój drohi wumožniko!

Twój ßwjaty narod, Jeſußo,
Nam wobradź ſbóžne hody;
To kraßne Boże dźěcźatſtwo,
Měr, wjeßele we Boſy,
Do wutroby troſcht njebjeſki
A w ſrudźbje, nuſy, ſtyſknoſcźi
Móz, pomoz, hnadu Božu.

Sa Sswoju ßwěru Ty naß wſmi
Sa Sswoje wobßedźeńſtwo,
Pój, bydl tu ßam mjes nami,
Měj we wutrobje knjejſtwo.
We ßwojim ßłowje duſche paß,
Je ſhotuj na njebjeſki kwaß
Ty, duſche nawoženja!

Budź khwalba, Božo, Wótcźe, Cźi
Sa tajku wulku hnadu,
So pomhaſch Ty nam k ſbóžnoſcźi,
Nam dawaſch dobru radu.
Daj w Jeſußowym narodźe
Nam žohnowanje bohacźe
Na naſchich duſchach ſhonicź.

Nětk wjeßeli ßo kſcheſcźanſtwo
We Tebi, ßwěrny Božo!
Nam narodźił je Sbóžnik ßo,
Je naſche wěcźne ſbožo!
Ta kraßnoſcź Ssyna Božeho
Wſchěm wumoženym błyſchcźi ßo
Kaž tu, tak w njebju wěcźnje!

J. W.

Cźehodła bojiſch ßo po prawom ßmjercźe?

Tuto po prawom ſa ßmjertnu njedźelu wotmyßlene roſpominanje ſtajimy dźenßa do tuteho ſkopjeńka druheho adventa. Abo njeje druhi advent pſchezo tón dźeń, kotryž naß kóžde lěto ſnowa pokaže na wěcźnoſcź, — na wěcźnoſcź, kotrejž ßmy dźeń a bliže? Saſtup do wěcźnoſcźe je wumrjecźe a ſaſtup do wěcźnoſcźe je ſdobom naſtup pucźa pſched wobliczo Jeſußa.

Haj, cźehodła bojiſch ßo po prawom ßmjercźe, abo ßnadź lěpje: wumrjecźa? Schto dha je wumrjecźe? Tola pſcheſtup duſche ſ bycźa w ſachodnym cźěle do bycźa bjes ſachodneho cźěła. Tuto bycźe mjenujemy duchowny raj, wěcźnoſcź. S tuteho je duſcha tola pſchiſchła, jako ty bu cźłowjek na tutej ſemi. Duſcha potajkim tola ſaßo jenož domoj dźe do raja, w kotrymž bě doma, prjedy hacź naſtupi pucź ſemſkeho dróhowanja. A domoj ßo tola kóždy rad wrócźi — khiba ſo nima cźiſte ßwědomje.

Je tole na tym wina, ſo ßo tak boja pſched wumrjecźom? Abo je na tym wina, ſo ßmy my cźłowjekojo, hacź runje je njeßmjertna duſcha w naß, tak jara materialiſtiſzy, tak jara do macźiſny tuteje ſemje ſapleczeni a ſaſchmjatani a ſputani, ſo mjenje abo bóle ſhubichmy wěru a wjedźenje wo tym, ſo wumrjecźe je domojpſchińdźenje? Byrnjež naſche žiwjenje wyßoko pſchiſchło hacź na 80 lět, njeßu tute 80 lět tola pornjo wěcźnoſcźi, ſ kotrejež pſchińdźechmy a do kotrejež ßmy duzy niczo, khiba ßnadnuſchka khwilcźiczka. Ale wſchak je tuta khwilcźiczka ſa tak něko-treho tak dołha, ſo ſaby domiſnu a ßo pſched njej boji, a ſa tak někotreho dołha doſcź, ßebi ſkaſycź domojwrót, dokelž ßebi ſkaſy žiwjenje tu, hrěſcho pſchecźiwo duſchi abo cźěłu abo woběmaj a tak pſechcźiwo tomu, kiž je Knjes wobeju a Knjes tež nad wěcźnoſcźu a nad žiwjenjom.

Haj, cźehodła bojiſch ßo ty pſched tym, ſtupicź ſ tuteho bycźa w cźěle do tamneho bycźa bjes cźěła? Je na tym wina to, ſo wjazy wěry nimaſch, kotraž je žiwe hromadubycźe ſ Bohom tu, tak ſo to bycźe pſched Bohom a ſ Bohom ßo ſ zyła njepſchetorhnje? Do cźělneho naroda bě w nim w duchownym raju, — po cźělnym narodźe ßy w nim, bywajo we wěrje tu, — po cźělnym wumrjecźu budźeſch ſaßo w nim w duchownym raju. Je ßo tuta wěſtoſcź ſhubiła ſ naß cźłowjekow, ſo ßo bojimy wumrjecźa, abo ſchto je? Buchmy mjenje abo bóle materialiſtiſzy? Ssmy hižo w putach njewěry, ſapřěwajo wěcźnoſcź, ſbóžnoſcź, Sbóžnika? Ssmy my hižo tak daloko, ſo, ßebi ßnadź toho niz wědomni, měnimy, ſo ſ wumrjecźom pſchińdźe to wulke cźěmne „niczo“? Schto měniſch?

Kak by bylo, hdy by ßo ras dokładnje ſaběrał ßam a ſaběral ſ druhimi ſ tutym zylym praſchenjom? Wuſbytk mohł jenož dobry bycź a ſe žohnowanjom ſa cźaßnoſcź a ſa wěcźnoſcź, — ſa wěcźnoſcź, kotrejž tola a tola wo kóždźiczku krocźel bliže pſchińdźemy, kotruž tu cźinimy — we wěrje abo njewěrje, po dobrych abo njedobrych pucźach.

Hindenburg ßo njebojeſche wumrjecź. „Brajcźe pſchecźelnizy ßmjercźi, ſo móže do komory ſaſtupicź“. Ale wón rěcźeſche tuto ßłowo we wěrje, kotraž ßo ſ Bohom w modlitwje roßžohnowaſche, kotraž Boha w jeho ßłowje pytaſche, kotraž mějeſche Boże ßłowa we wutrobje a pomjatku wot dawna ßem. Tuta žiwa wěra do Boha je tón prawy pucź, je tón pucź pſches tuto žiwjenje, na kotrehož końzu žana bojoſcź pſched ßmjercźu. Duzy po tutym pucźu chzedźa naß tež cźi měcź, kotſiž tam we wěcźnoſcźi, wſcho jene, hacź ßu woni ßami tu na ſemi pſchezo byli duzy po tutym pucźu žiweje wěry abo niz. Hewak ßu woni cźi žarowazy, cźi wěrni žarowazy, žarujo naſche dła, kiž my měnimy, ſo mamy my jich dła žarowacź.

Ssy pak ty tu nětk duzy po tutym pucźu žiweje wěry, w kotrejž žy ty sjednoczeny s Bohom hižo, kotraž bywa po wumrjeczu bóle a bóle dokonjana?

To wotmołwjenje na tuto praschenje je twoja wěz. A hdyž ty žebi jo njedasch, da cźi jo ras twoje wumrjecźe. Tuž: „Budź žiwy tak, kaž, hdyž mrějesch, žebi pschejesch, so by žiwy był!“

„Na žměrkach“.

Njepschestawajzy mózny wichor s hałosami stareje lipy do Wicźasez drjewjanych cźwistłow praskasche, jako by do žmjercźe rosnjemdrjeny był a žebi tutón njewinowaty, měrny statok sa wopor żadał. —

Hdyž by na cźoplych lěcźnych wjecźorach po wuskej schcźežzy do wjeski khwatajo, łahodnu hórku bliško wšy dozpěwschi tutón nězny domczk se žwojej pyschnej sahrodku wuhladat a staru lipu, kotraž žwoje selene hałosy wyschе njeho strażujo wupschestrěwasche — jako stara luba pschecźelniza a powědarka s cźažow sańdźenych cźažow — a widźał stareho Wicźasa se žwojej Hanu na ławzy pod lipu žedźo, žebi powědajo abo cźichemu schеptanju w hałosach pośluchajo — njeby žebi rjeńscheho a hłubscheho pokoja myślicź móhł. — — —

Ale wonaj běschtaj runje tak, kaž wschitzy druhi cźłowjekojo, žwoje brěmjeschko njesecź měloj.

W jeju jitwiczzy póczńjesche žo hižo cźmicź, jako k nimaj sastupich a jimaj dobry wjecźor pschejach. Hdyž žo Wicźasowa pschecźelnje dźakowasche a mje lubje witasche, wosta wón pak dale samyśleny pschi woknu stejo, se staroscźiwym ale symnym wobliczom na statok s napschecźa shladujo. Tajkeho by jeho prjedy ź rědka schtó nadeschoł — stareho Wicźasa, kotrehoż wóczzy žo pschezo tak cźopka a pschecźelna, hdyž cźe witasche, cźehoždla běsche se žwojej Hanu mjes wschitkimi wjeżnjanami, a kotsiž jeho snajachu, tak woblubjeny. — Jako běsche žwjatok wuswonilo a nětko žo ke klakanju pschebiwasche, stykny wón žwojej ruzy k modlitwje — po žwěrnym kscheścźijanskim waschnju, haj, po dobrym nałożku starych žerbskich wótzow. Nětko hakle žo mje dohlada, a hdyž mje powita, běsche s dobom saž̌o tón stary pschecźelny a ponižny wjeżnjan Matej Wicźas.

Cźehodla pak běsche jeho wobliczo najprjedy tajke zyle hinasche, jeho wocźi tak cźmowje hladaschtej a jeho cźoło tajke smorscheczene? Mózesche žo dozyła stacź, so tež jeho někajke staroscźe hnujachu a cźwilowachu a jeho wobliczu tajki zusy ras nanusowachu? Sso žobu sa blido žydnywschi mjelczesche dołhi cźaž, a kóžde wokomiknjenje sda žo mi, jako by wěcźnje trało.

S cźichim sdychnjeńczkom sruna žo potom w žwojim mjehko wutykanym stole a pohladny saž̌o s woknom won na tamny žužodny statok. — — „By žo mi sdało, jako do tuteho cźaža wjazy njeżłyschał a jako bychu žo mi žwět a cźłowjekojo s dobom wotzusbnyli, njebych-li tebje sa stareho žwěrneho pschecźela měł a žwojich wjeżnjanow njeporoknu žwěrnu smyślenosecź snał — njedźiwajo na teho tam“, na žużoda pokasujo; a jeho wobliczo žo saž̌o pokhmuri, kaž hdy by žo njebjo s dobom pomrócźiło a wschitkim cźopłym žłóncznym pruham sadźěwało.

„Tam stejesche hnědy njeboh' nana kolebka a tež moja, a tam cźěschesche žwěrna žerbska macź tež jeho, teho wozusbnjeneho“. A wón stupi k woknej, žwojej wot kruteho dźěła mosłatej ruzy kamajo: „Ssy ty zyle posabył, schto žmój tebi byłoj, prjedy hacž žo na wumjeńk podachmoj? Njewěsch ty wjazy, so žmój wschitko woprowałoj — twoje dła, dokelž žo nascha wutroba horjesche s luboscźu k žwojemu dźěscźu, abo njepominasch ty na wschitke nutrne modlitwy, w kotrychž byschtaj žo twój nan a twoja droha macź žwojemu Bohej wokałoj — sa twoje sboże a dobrohicźe — žyno žwěrneju starscheju?!

S kóždym lětom je naju bóle posabył, a nětko, jako tu wjazy njebyłoj a naju wjazy njetrjebał, cźerpa s połnymaj rukomaj — jenož sa žebje žameho a žwoje žiwe dny a dobrohicźe dźiwajo — s teho, schtož staj jeho starschej žwěru a žwědomicźe nalutowałoj, wschitko parujo, schtož by jeju žiwjenje położiło a łahodnische cźiniło.

Cźehodla pak žmój sa jeho wukublanje na schuli a universicźe telko pjenjes woprowałoj? Wěsceźe niz tehodla, so by žo skónczńje s zusej wutrobu, s zusej smyślenosczu a s zusymi waschnjemi do domisny wrócźił! — — —

Haj wěso, kiž jenož tak žudźi, jako było wschitko, schtož žebi naschi stari wótzojo cźesczachu a hajachu, a schtož běsche nam hischcźe drohe a žwjate namrěwstwo, wopak abo s jeho smyślenosczu a nahladami wo žiwjenju njesnjeślíwe a tehodla sestarjene. — Kak móhł wot teho wocźakacź, so by žo žwěrny a kruty wopokasał we tym, k cźemuž jeho jeho starschej wot kolebki žem hacž na dźeń, jako jimaj božemje prajesche a prěni krócź won do žiwjenja stupi, žwědomicźe wocźehnjeschtej. Je jemu Biblija woprawdźe hischcźe žwjate pismo, s kotrejež něhdy s nanom a macźerju cźitasche: „Ty pak wostań w tym, schtož žy nawuknył, pschetož ty wěsch, wot koho žy wuknył!“?

Cźłowjek móže drje žo tež žam wocźahnycź a po sażadach žiwy bycź, kaž žo jemu spodoba. Běda pak temu, kotryž je pschе žłaby, hacž so móhł wschitko parowacź, schtož jeho psched mylenjemi a strachami swarnuje, kotrymž je we wschědnym žiwjenju stajnje wustajeny! — Je to woprawdźe k sbożu cźłowjeka, hdyž žo žam stworicźel sakonjow sczini a je jako jeniczki sakład wobhladuje, na kotryž dybjał žwoje žiwjenje sałożicź, a hdyž žo tutemu najwyschschemu wěcźnemu a žwjatemu sakonjej wotrjeknje, kotremuž žo naschi žwěrni wótzojo s najhłubschim poddaczom pokłonjachu, žwoje zyle žiwjenje jenicźzy po nim skóżiwschi? Schtó rukuje jemu sa to, so žo skónczńje w žwojej cźłowjeskej mudroscźi a hordoscźi sjebał njeje? Tak je wot wscheho spocźatka žem požadanje cźłowjeka było, radscho knježicź, hacž žo podwolicź, radscho w raju žwobody žiwy bycź, hacž žo psched sakonjemi klonicź dyrbjecź, kotrež jeho žwobodu wotmjesuja abo snicźa a jeho žwědomjo satrascheja, hdyž je pschestupi. Schto pak było knježerstwo bjes sakonjow a schto było nabożina, kotraž žo Bohu wusnaje a njewjedźała tola wo tutym žwjatym sakonju, kotryž wschitko sachodne s wěcźnym Bohom sjednocza? — O, kajku njeporoknu smyślnosez noschachu něhdy we wutrobje naschi wótzojo, hdyž žo njedźelu knjes a cźeladni kaž jedna žwójba wokoło Božeho žłowa shromadźowachu a žwojeho Boha cźesczachu, jemu dźak a khwalbu spěwajo, a hdyž hischcźe kscheścźijanske heślo nad jich žiwjenjom sapisane stejesche: „Modl žo a dźi po Božej schcźežzy, cźiń žwěru, schtož ty cźinicź masch!“

Sswěru wobkhowacź žwojemu Sserbstwu a krutu wěru do Boha Wótza, to mějachu sa najwyschu cźesez a winowatosez wótzojo nascheho žerbskeho luda. A tajku nadobnu smyślnosez žmój tež mój do twojeje wutroby saplodźiłoj — ty pak žy to sapomnił a žy tutemu cźistemu žymjeschku shinycź dał, njespósnawschi, schto s tym wobžedźesche!

O, schtó chzył tu snutskownu ranu sahojicź, kotruž kóžde dźěcźo do wutroby žwojeju starscheju sadrěje, hdyž s bjesdźakosczu a hordoscźu wschu jeju horzu luboscź a woporlitosez saruna, — so móhło žo husto dosez žiwjenje s njej wukrwawicź!“

Wot tajkich hórkich snutskownych bolosczow dospołnje smotany, žydny žo stary Matej do žwojeho mjehkeho wutykaneho

ſtoła, a po jeho ſblědnjenych lizach hronjachu hórke ßylſy a padachu na ſemju kaž cžiſte ßlěborne krjepjelki roßy, hdyž rańſche ßłónzo ſkhadźa a ſe ßwojimi cžoplynmi pruhami ſemju wohrěwacź pócžnje. A ſ jeho wutroby wukhadźachu wſchak ſtajnje tajke cžopke pruhi, pruhi horzeje luboſcže k ßwojim ßobuczłowjekam a woßebje — k ßwojemu dźěſczu, a jeho ßylſy běchu wopraw-dźite krjepjelki roßy, kotrež wußywaſche ſa druhich! —

(Skónczenje pſchichodnje.)

Zyrkej a ſtat.

Zyrkwinſki wubjerk jakſkeje krajneje zyrkwje — a runje tak je to cžinił zyrkwinſki wubjerk ſtaropruſkeje zyrkwje — je ßo ſ woßebitym ßłowom a ſe wſchelkimi namołwjenjemi wobrocził na woßady, je namołwjejo, ßobuſkutkowacź ſa ſměrowanje zyrkwje a ſa nowe wěrne kſcheſcźijanſke żiwjenje we ludu. So njeby tuto pominanje bjes wuſpěcha woſtało! Wono cžim khutniſcho klinczi, hdyž je nětko advent a hdyž dźenża druhi advent, kotryž ma pſchede wſchěm kóżde lěto tón na-dawk, nam prědowacź to, ſchtoż naſch wulki adventſki kěrluſch ſpěwa:

Wón pſchińdźe k wěcżnom. ßudu
Tych njepokutnych dla,
Se żohnowanjom k ludu,
Kiž jeho ducha ma.

Se Sserbow a ſ daloka.

Naſchim cžitarkam a cžitarjam: Dyrbjałe ßo hdźe ſa-dźěwki abo cźeże ſjewicź pſchi pſchikhadźenju abo rosdźělowa-nju tutoho naſcheho njedźelſkeho łopjena „Pomhaj Bóh", proßymy to ſjewicź pak do cžiſchcźerńje pak do Noßacźiz pak ßwo-jemu woßadnemu fararjej. Kóżdy woßadny farař budźe tola hižo ßwojeho ſaſtojnſtwa dla rad ſwólniwy a pomozny, ßo wo dobre rosdźělowanje tutoho nabożneho łopjeńka ſtaracź a też wo to, ſo by hiſchcże do wjazy domow ßměło porjadnje pſchikhadźecź.

W Budyſchinje je měł ßerbſki lud wulki dźeń. Sserbſka wjeß je jemu ſpěwała! A niz jeno ſe ßerbſkich wßow a ſ měſta běchu pſchikhwatałe wulke ßyły Sserbowkow a Sserbow, ně, też Němzow bě tam wulka liczba, mjes nimi ſaſtupjerjo wyſchnoſcźow, měſta, ſtrony. Tak połne drje njejßu husto rum-noſcże „Króny" pſchi ßerbſkich ßwjedźenjach byłe kaž tón ras. A rjenje je było! Wulke a małe khóry a dźěcźazy khór a je-notliwi ßu nam poſkicźili rjaneho ſ bohateho pokłada naſchich ſpěwow. K nim ßo pſchidrużiſchtaj ßerbſki hußleŕ a harmoni-kař. Sdobom poczeſczi ßerbſki lud jeneho ſe ßwojich najßłużb-niſchich a woporniwych ßynow a prózowarjow, k. wucżerja Michałka Nawku-Radwońſkeho, kotryž bě ßměł runje ßwoje 50. narodniny ßwjeczicź. Bě wón tola też hłowny dirigent tutoho wulkeho ßerbſkeho konzerta. Też my pſchejemy knjeſej wucżerjej Nawzy, ſ kotrymž je ßměła ßerbſka mandźelſka ſ 12 dźěcźimi 50. narodniny ßwjeczicź, wutrobnje wjele ſboża. Bóh jo daj. a ſdźerż jeho dołhe, dołhe lěta ſtroweho a cžiłeho ßwój-bje a ludej.

W Drjeżdżanach je dźenża ßerbſka Boża ßłużba. Je dźě tola 2. advent! Popołdnju ¼4 hodźin ßwjeczimy ju w Kſchiż-nej zyrkwi. Po njej je ſpowědź a Boże wotkaſanje. Tuż budź-my tam wſchitzy ſ Drjeżdżan a ſ wokoliny. Knjes farař Wi-cźeźk-Wóßlinczanſki budźe nam prědowacź.

Na puć.

Adventſki ſchtomik.

2. advent: „Proſetu, jako mje, ſbudźi tón Knjes twój Bóh, tebi ſ tebje a ſ twojich bratrow; toho dyrbicże wy po-ßłuchacź." 5. Mójſ. 18,1 5.

Póndźelu: „Hlaj, to je mój wotrocźk, kotrehoż ja ſdźerżu, a mój wuſwoleny, na kotrymž ma moja duſcha ſpodobanje. Ja jemu dam mojeho Ducha; wón pſchinjeße mjes pohanow ßud . . . Nalemjenu ſcźinu wón njedolemi a żehliwy ßużoh wón njewuhaßnje; wón budże wucżicź, ßwoje prawo ßwěrnje dźerżecź." Jeſ. 42, 1—3.

Wutoru: „Duch toho Knjeſa je na mni; tohodla je mje tón Knjes żałbował. Wón je mje póßłał, ſo bych khudym pſchi-powědał to evangelion, ſo bych ſahorił roſkłamane wutroby, ſo bych prědował jatym wupuſchczenje a ſwjaſanym wotwja-ſanje, ſo bych prědował to ſpodobne lěto toho Knjeſa a dźeń toho wjecźenja naſcheho Boha, ſo bych troſchtował wſchitkich ſrudnych. Jeſ. 61, 1, 2.

Ssrjedu: „Pſchetoż tak praji tón Knjes Knjes: Hlaj, ja chzu ßam ßwojeho ſtadła hładacź a chzu jo pytacź. Kaž pa-ſtyŕ ßwoje wowzy pyta, hdyž pſchi ßwojim ſtadle je, hdyž ßu ſabkudźene, tak chzu też ja ßwoje wowzy pytacź." Heſ. 34, 11, 12.

Schtwórtk: „Tón Knjes je ßo pſchißahał a njebudźe ßo kacź. Ty ßy měſchnik wěcżnje po waſchnju Melchiſedekowym." Pſ. 110, 4.

Pjatk: „Wopory a jědźne wopory ßo tebi njeſpodobaju, ale wuſchi ßy ty mi wotewrił, ſo ßebi njeżadaſch ani ſapalne wopory ani wopory ſa hrěchi. Tuż ja dźach: Hlaj, ja pſchińdu, w knihach je wo mni pißane. Twoju wolu, mój Bożo, cžinju ja rad a twój ſakoń mam ja ßrjedźa ßwojeje wutroby.

Ssobotu: Wón bě ſaniczowany a tón najhubjeńſchi mjes ludźimi, muż tych bołoſczow a kiž wě wo khoroſcź. Wón bě tak ſaniczowany, ſo też wobliczo pſched nim pſchikrywamy; toho-dla njejßmy jeho kedźbowali. Sawěſcże, wón njeżeſche naſche khoroſcże a nałoži ßebi naſche bołoſcże. My pak mějachmy jeho ſa toho, kiž by ſranjeny a wot Boha ſbity a ponižowany był. Ale wón je naſchich pſcheſtupjenjow dla ſbity. Ta ſchtrafa leżi na nim, ſo bychmy my měr měli a pſches jeho rany ßmy my ſahojeni. Jeſ. 53, 4—6.

Liſtowanje. Kni. L. w D.: Ssnadź ßmój ßo mjes tym widźałoj. — K. M. Pſ.: Doſtach a ßo dźakuju a jo rad wu-żiju. — K. J. W.: Ssym tohorunja doſtał. Tuż wutrobny dźak. — Sa 3. advent: L. w M. — Dalſcheho poſtaji k. w. ſ. S.

Narjeńſchi dar

ſa kſcheſcźijanſke dźěcźi je rjana knižka:

Njedźelſke bjeżadowanki
Sa pěkne dźěcźi ßerbſkich kſcheſcźijanſkich ſtarſchich ſběrał a pſchiprawił Sserbowſki Tuchorſki. 79 ſtr. S wobr. **50** pj.

Wotrocźk
Powědanczko ſe ßłowakſkeho ludu. 69 ſtr. S wobr. **30** pj.

Bjes Boha na ßwěcże
Spiſała Kriſtina Rojowa. 57 ſtr. S wobrafami. **30** pj.

Spokojene żedźenje
Do ßerbſkeje rěcże pſchełożił K. W. 47 ſtr. S wobr. **30** pj.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności kraj-nozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźerńje w Drjeżdżanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny" w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płaczi ſchtwórcźełětnje 108 pjenjezkow

Čišło 50

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

Załožił 1891 Khrjebjanski farař dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

W Budyschinje 15. dezembra 1935 Bautzen

3. njedźela adventa.

Jesajaš 40, 1—3.

Troschtujcże, troschtujcże mój lud, praji wasch Bóh; rěkajcże s Jerusalemom wutrobnje a prědujcże jej, so jejna wójna kónz ma, dokelž jejna słósć je wodata; pschetož wona je dwojake dostała wot Knjesoweje ruki sa wschě swoje hrěchi. Prědarski hłós je w puscźinje. Pschihotujcże pucź temu Knjesej, cźińcże na polach runu schcźežku naschemu Bohu! —

Sswjaty advent, Khrystušowy pschikhad: Haj, nasch Knjes Khrystuš pschikhadźa. To je wjeselska adventska powjesć wschěch cźasow. A na to so sašo znowa dopominamy, so je Jesuš tehdom w Bethlehemje hody se swojeje njebjeskeje krasnosće dele k nam khudym cźlowjekam pschischoł, a Boži jandźel je to pastyrjam pschipowjedał: „Wam je so dźensa Sbóžnik narodźił, kotryž je Khrystuš, tón Knjes.“ Ale my wěmy, a to měješe nam wosebje sańdźeny druhi advent prajicź, so wón junu sašo pschińdźe w swojej krasnosći, sudźicź žiwych a morwych. Potajkim w sańdźenosći je Khrystuš pschischoł a w pschichodźe wón pschińdźe. A tola runje tak pschińdźe też w pschitomnosći. A pschezo sašo dopjelni so jeho słowo: „Hlaj, ja steju psched durjemi a klapam.“

Khrystuš pschikhadźa.

To je po naschim tekśe sa naš wulki troscht a mózne napominanje.

1. W prastarych cźasach je Boži profeta słowa nascheho teksta prědował, a to w cźasach wulkeje žałosće a tyschnosće israelskeho luda, mjenujcy w cźasach babilonskeho jastwa. Mózne a sławne kraleństwo Davitowe bě rospadało, pschetož babilonski kral Nebukadnezar bě swjate město Jerusalem wutupił a najwjetschi a najlěpschi dźěl israelskeho luda s domišny prjecź wjedł do zuseho kraja, do jatby. A kajke myśle woni tehdom mějachu, to nam pokasuje tamny psalm. „Pschi babilonskich rěkach sedźachmy a płakachmy, hdyž my na Zion spominachmy.“ A tamnym srudźenym a tyschenym ludźom je profeta na tajke krasne a spokojowe waschnje prědował: „Troschtujcże, troschtujcże mój lud, praji wasch Bóh; rěkajcże s Jerusalemom wutrobnje!“ Tajke słowa běchu tola najskerje kaž evangelij sa israelske dźěcźi! A tehodla su tuteho profetu, kiž hinak prědowasche hacź dyrbjachu to cźinicź starschi profetojo se swojimi husto khutnymi a hrožazymi słowami pschecźiwo hrěschnemu a bjesbóžnemu ludej, rad mjenowali: evangelistu mjes Božimi profetami. A w jeho knihach su mužojo noweho testamenta a też nasch Knjes Jesuš Khrystuš sam to wěschcźene namakali, schtož je so tehdom, jako bě Khrystuš w Bethlehemje na semju pschischoł, jako bě mjes cźlowjekami swojeho cźasa prědował a skutkował, jako bě sa naš cźerpił a wumrjeł, krasnje dopjelniło.

Haj, Khrystuš je pschischoł a chce pschezo sašo k nam pschińcź do nascheje wutroby. A to je, kaž smy prajili, sa naš wulki troscht. Pschetož njeje tak, so smy my jako cźlowjekojo też w tajkim babilonskim jastwje? Ně, my wopraudźe w žanym paradisu žiwi njejsmy a wěmy, so pschi wschěch wjesołych a rjanych hodźinach, kotrež tu też mamy, tola nam jow na swěcźe lute wjesele a sboże njekiwa, ale so je naš wschitkich hižo staroscź a žałoscź a nusa potrjechiła. Kak wulka wulka móže staroscź bycź, hdyž smy sami abo hdyž je staw nascheje swójby skhorjeł, kak hluboka je srudoba, hdyž je jedyn s naschich lubych wumrjeł; a potom su tu staroscże wschědneho žiwjenja, sa teho abo tamneho staroscże wo žiwnoscź abo staroscże dla dźěcźi abo staroscże w dźěle a powołanju. A

potom wěmy, so wschitzy dokonjani a dospołni njejßmy a so je wulka staroscź, kotraž dyrbi naß tyschicź, kaž je też naschego wótza dr. Luthera, tyschika nascha wina, nasch hrěch, kotrehož dla ßmy w tajkim babilonskim jastwje a dyrbjeli po prawom sadwělowacź kaž stari Israelitojo.

A tola njetrjebamy, haj njeßměmy sadwělowacź, pschetoż my ßwjaty advent ßwjecźimy, a Boži proseta nam pschiwoła: „Troschtujcźe, troschtujcźe mój lud!“ A cźehodla móżemy tak troschtowani bycź? Dokelž je Knjes kraßnoscźe pschischoł, so by nam pomhał. Runje kaž tehdom njemóżachu stari Israelitojo ßami ßebi pomhacź a ßo wumóz, ale Bóh dyrbjesche jim persiskeho krala Kyruża póßłacź, so by jich se babilonskeho jastwa wußwobodźił, tak też my cźłowjekojo njemóżemy ßebi ßamym s nusy a s hłubiny hrěcha pomhacź, ale druhi dyrbi nam s pomozu bycź. A to je to, schtoż jenoż we ksches cźijanskej nabożinje a wěrje namakamy a nihdźe hewak, so nam ßo pschipowjeda, a to woßebje też w adventskim cźaßu, so je jedyn s wulkej pomozu sa naß pschischoł: Nasch wyßoko khwaleny Knjes Jesuß Khrystuß. Chinijan, kiž bě ßo ke Khrystußej wobrocźił, nam tutu woßebitoscź ksches cźijanstwa s tutym pschirunanjom pokasuje: Muž bě do hłubokeje jamy padnył a leżesche deleka w błócźe a njemóżesche ßebi wupomhacź. Tu dźěsche Konfuzius nimo, wulki wótz a wucźeŕ chinskeje nabożiny, wohlada cźłowjeka tam deleka a rjekny: „Wbohi mužo, mi je tebje wutrobnje żel. Ale cźohodla ßy też tak hłupy był a do tuteje żałostneje jamy padnył? Ja chzu cźi dobru radu dacź: Je-li so sażo wuńdźesch, bjeŕ ßo na kedźbu, so ßo cźi ßamßne njesboże wjazy njestanje!“ Tak rjekny a dźěsche dale. Potom pschińdźe budistiski měschnik, sastupjeŕ ßławneje indiskeje nabożiny. Muża w jamje wohladawschi, dźesche k njemu: „Mi je tebje sawěscźe żel, so tam deleka leżisch. Hdyž mohł ty ßo ßam kruch, nimale wo połozu wußwobodźicź, mohł ja ßnano cźe zyle wucźahnycź.“ Ale wbohi cźłowjek njemóżesche ßebi ani kruch pomhacź. Skónczenje Knjes Khrystuß nimo dźěsche, a wußłyschawschi njesbożowneho muża wołacź, jeho s jamy wucźahny. Potom hakle k njemu dźesche: „Dźi a njehrěsch dale!“ — Haj Khrystuß pschikhadźa a pomha, ale jenoż wón jako jeniczki! A ßwjaty advent wo tym pschipowjedamy. Njeje to wulki troscht?

2. Ale je też napominanje. „Prědarski hłóß je w puscźinje. Pschihotujcźe pucź temu Knjesej!“ Tuto ßłowo je ßo dopjelniło we woßobje Jana kschcźenika, wo kotrymž je zyrkej ßwjaty advent pschezo prědowała. Jan bě tón, kiž Khrystußej pucź pschihotowasche a cźłowjeka ßwojeho cźaßa kaž naß kedźbliwych cźini na pschikhad Khrystußowy a nam pschiwoła: „Hlaj, to je Boże jehnjo, kotreż ßwěta hrěchi njeße.“ — „Wón je ßylnischi hacź ja, ja kschcźu waß s wodu, wón pak budźe waß se ßwjatym Duchom a s wohenjom kschcźicź.“ A tehodla wón też naß wschěch napomina: „Cźińcźe pokutu, pschetoż njebjeske kraleśtwo je ßo pschibliżało.“ Sswjaty advent je pokutny cźaß. W starej zyrkwi, kiž njemóżesche hischcźe woßebity pokutny dźeń, kajkiž ßmy my hakle pscheð někotrymi njedźelemi měli, ßu runje adventski cźaß s wulkej khutnoscźu a ßwjatoscźu ßwjecźili; stare liturgiske barby sa wołtarne płachty ßu tehodla hischcźe dźenża violetne kaž ßwjaty póst. Tuż je adventiski cźaß sa naß wulke pruhowanje, w kotrymž mamy hladacź do ßwojeho snutskowneho, do ßwojeje wutroby, hacź ßmy woprawdźe też khmani a pschihotowani, tuteho wyßokeho hoscźa prawje pschijecź, a hacź my szyła samóżemy, hdyž wón pscheð durjemi steji a kłapa, jemu wotewrjecź a durje wutroby wotcźinicź.

Kak steji s nami? Sswjaty japoschtoł Pawoł nas ras napomina, so mamy my ßo jako ksches cźijenjo, jako wuswoleni Boži, woblez wutrobnu ßmilnoscź, dobrocźiwoscź, ponižnoscź, cźichomnoscź, scźerpliwoscź, snjeßliwoscź a wysche wscheho teho luboscź, kotraž je swjask dokonjenja. Kak steji s tym wschěm pola naß w naschich wutrobach, w naschich domach a ßwójbach, w naschich woßadach a schulach, w sjawnoscźi a w shromadźisnje s druhimi? Njemohło wjele cźiscźe hinak bycź, hdyž by ßo wschudźom tutón swjask dokonjenja namakał, hdyž by woprawdźe wschudźom prawa ksches cźijanska bratrowska luboscź knjeżiła! A wona dyrbi pola naß knjeżicź, je-li so chzemy prawje pschihotowani bycź, hdyž chze Knjes Khrystuß k nam pschińcź. Njechamy jemu se wschěmi ßwojimi mozami pucź pschihotowacź a runu schcźeżku cźinicź a durje ßwojeje wutroby schěroko wotewricź?

Haj, tak dyrbimy ßwjaty advent spěwacź:

„Pschińdź, Jesu, luby Sbóżniko,
Cźi wotewrjeja wrota ßo.“ Hamjeń.

Hdyž ßo lampa ßwěcźi.

Dołhe ßu nětk wjecźory a lampa dołho nam ßo ßwěcźi;
W trubeli tam pjeku ßo tak ßłódne jabłuczka;
Měrnje hraja w cźoplej jstwi ßej pěkne dźěcźi,
Mizka, hlaj ßo tłócźi tam też do cźopleho kucźika!
A wowka dźěcźatkam nětk stare rjane bajki baje,
Darujo jim hodźinki tak drohe, njesapomnite.
Haj, luba wowka mudra je a wschitko wě a snaje:
Wě, cźehodla dźenß khamor samknjeny tam je,
Wě, schto pod schórzuchom je macź do jstwizy donjeßła,
A k cźemu saßuknyła ßuwak sa ßobu,
A k cźemu spěschnje tak macź psches jstwu pscheběża
A schto je cźicho scheptał nank ßej s macźerku.
Lube dźěcźatka, nětk woßma hodźina je biła,
Nětk dźěcźatkow ßo nózka sapocza,
Jutsje wschak wam nowy bajkow wjecźor kiwa!
Je, Bohu poruczíwschi wjedźe wowka nětk je do kóżka. —
Wjecźor dołhi a lampa dale tam ßo ßwěcźi.
Poßlednje kak jabłuczka tam s trubjele nětk wonjeja!
Starschej dary twaritaj sa lube ßwoje dźěcźi;
Do dźěcźatstwa jimaj myßliczka ßo sabłudźiła. —
Sswěcź, lampa j maj jaßnje ßo hacź do tamneho dnja,
Hdźež, lyßazy ßo hwěźkow wjeßle zyholeja! L.

„Na ßměrkach“.

(Skónczenje.)

Stara Hana, wěrna a luboscźiwa ßerbska macźerka, kotraž běsche kruta psches wschitke ßłónczne a tyschne hodźinki ßwojeho mandźelstwa schła a wschón woßud jako wot Boha postajeny swólniwje njeßła, ßo rudźazemu nanej pschkstupi a jeho lubosnje troschtowasche:

„Ssmój ßwoju winowatoscź dopjelniłoj a njemóżemoj wjazy cźinicź, hacź w naju mozach steji. Ssmój tradałoj, so by ßo jemu junu derje schło, a hdyž je naju nětko posabył a ßwojeho nana a ßwoju macź wjazy sańcź nima — Bóh dał, so ßo hischcźe jónu domoj namakał, khiba so budźe pscheposdźe. Někotrežkuli dźěcźo je hischcźe ßwojeju starscheju cźesćźicź nawukko, hdyž jeju wjazy njemějesche. Schtoż najprjedy njeje sańcź měło, wo to posdźischo se styskniwym a horzym żedźenjom pożada. Pschetoż Bóh żaneho njekhkostaneho njewostaji, kotryż ßo jeho sakonjam snapschecźiwja.“

S wjeczora hischcze njepschestawajzy symny deschcz do woknow schwikasche a w móznych hakusach stareje lipy wichor howrjesche a poßlednje swjadke kopjeschka jako sbytk jeje lěcz-neje seleneje pychi s mozu swottorha! Nasyma! Wschitko mrěje — nihdze někajke snamjo noweho žiwjenja. Jenoz spo-dy brunej pódy drěma nězne zymjeschko, kotrez czaka, a czaka tak dołho, doniz nalěczne złónzo saßo semju njesrěje a nowu nadziju a s njej nowe žiwjenje njesbudzi! — Hłuboko samy-ßleny zlědzesche tam wón, stary Matej, kotrehoz pucá psches žiwjenje ßo ke kónzej nakhila — a tu ja, jeho młody psche-czel, kiz běch hakle lědma psches próh starschiskeho domu stupił a, wutrobu polnu nadzije, wón do žiwjenja stupajo. A w mojej wutrobje saczuwach w tutej hodzinzy jeniczke horze pschecze, kotrez móze jenoz pschecżel pschecżelej wěnowacz, so by tez w nim jónu nalěczne złónzo sesłkhadzało. A se zwojimi czopłymi pruhami nowe mozy a nowu nadziju sbudziło!

Wonkach poczachu hizo wjeczorne zmerki na semju pa-dacz a ju pschikrywacz, a s wokrjedz czornych mróczelow, kotrez pomału a mernje k polnozy czahnychu, ßo dyß a dyß zlěborne pruhi pschedobywachu a drěmazu brunu semju zunjo majkachu. Wichor bě ßo wunjemdril, mróczele ßo rospuschczile a jaßna zwětłoscz měßaczka ßo na pola a hona bohacze wuliwasche, so ßo wschitke drobne deschczikowe krjepjelki na woknach sybolachu, kaz drohotne zlěborne debjenki. A hdyz dołho tak s woknom won shladowach do tuteho nězneho wje-czorneho raja, saczuwach sdobom we wutrobje stysknine że-dzenje. — Hlej, wschitko, schtoz w naschej wutrobje někajke hłuboke saczucze sbudzi, a njech ßu to radostne abo sbudzaze hodzinki, sda ßo nam sabyte bycz, kaz rucze sandzenoscżi pschi-ßłuscha a naß niczo wjazy na to njedopomina. Tola někot-razkuli rana póczinje saßo krawicz a snowa bolecz, a někot-razkuli lubosna dopomnjenka chzyła naß snowa wosbožecz, hdyz to abo tamne naß pohnuwa, na to spominacz, schtoz hně-dy běsche a we naß jenoz zwój sczin sawostaji. — Tak zlědzi-chu nětko tez moje myßliczki wróczo, a bě mi, jako zedzach se zwojim pschecżelom Jurijom na kawzy tam pod lipu, hdzez běsche naju najlubsche městaczko k shromadnym skhadzowa-njam na czopłych lěczných wjeczorach w naju schulskich próz-dninach. A nihdy njebychmoj zwoju jenajku smyßlenoscz, zwojeje towarschnoscże hódnoscz hłubscho saczukoj, hacz w taj-kich hodzinkach, hdyz wobaj radscho mjelczachmoj a běchmoj zebi tola we wutrobje tak blisko. — A schtó je nam tute sboże snicził? Schtó je wina, so je zwojemu zwěrnemu pschecżelej, zwojimaj lubymaj starschimaj a zwojej serbskej domisnje wo-zusbnik?

Zuse waschnja, zusa smyßlenoscz a zusa wutroba! — Schtó je czi, luby pschecżelo, tajke njecziste zymjo do twojeje zerbskeje wutroby saplodził? Njejßy mi ty tehdom zam wobkrucził, so je tón najbohaczischi a najsbožownischi czło-wjek, kiz zwěru wobkhowa drohemu namrěwstwu zwojich wótzow? Ty pak zy zam tutu zwěru do njeßwěry wobro-cził a s tym zam zebje zwojeje czesce porubił — a njeje czescz najwjetsche kubło, kotrez czlowjek tu na semi wobßedzi?

O sawěscże, „rana wot lubeje ruki najbóle pali!“ Krute, ale wschak jara wěrne je tute stare zerbske hrono, a nihdy njejßym to hłubscho saczuk, hacz w tutej hodzinzy, kotraz we mni wschitke žiwe dopomnjenki a stysknine zedzenje sa tam-nym sandzenym sbožom tak mózne sbudzi.

Samyßleny ßo radujo nad tutej kraßnej wjeczornej krajinu, kotraz ßo pschede mnu kaz wobkusłana, bajkojta sahroda daloko a schěroko wupschestrěwasche, běch wschitko wo-koło zebje posabył, a sda ßo mi, jako dzělik naju jenoz dołhi czezki zón a měł nětko saßo wobßedzecz, schtoz bě ßo mi shu-biło. Tu mje něschto s mojeho hłubokeho zonjenja wubłudzi, a sdobom namakach ßo saßo w hórkej woprawdzitoscżi, w ko-trejz wschak stejach. Wschitke moje myßliczki běchu jenoz zi-we dopomnjenki, jenoz czěmny sczin teho, schtoz jónu bésche a nětko sandzenoscżi pschißłuscha.

Sady mje stejesche stary Wiczas; zwojej ruzy měrnje na mojej ramjeni położiwschi, tutu czischinu pschetorhny:

„Luby pschecżelo, schto pomha nam — hłubina, kotraz naß wot njeho dzěli, je wschak pschenahła a hłuboka, hacz so móhli ju sarunacz. Bóh Knjes je nam tutón czezki dónt na-położił a budze nam tez móz spožczicz, so bychmy jón swólni-wje a zwěrni njeßli!“

Wiczasowa naß nětko k wjeczeri sawoła, kotruz běsche mjes tym shotowiła. Tola po tym ßo bórsy wot njeju ros-žohnowach, a dziwny pokoj do mojej wutroby saczahny, jako ßo pod hołym a błyschczazym njebjom psches tutón nózny raj domoj wróczach. Kaz hdy by psched niczim czékał, schtoz by moju snutskownu ranu snowa wotkrycz mohło, mějach ßo do spěcha, doniz ßo zußodneho statoła minył njeběch. Na to s kóz-dej krocżelu pomalscho dale stupach. Jenoz s daloka złyschach hischcze zunje schumjenje wichora, kiz bésche ßo po czaßu k po-łodnju wotßalił a nětko s khłódnych hór zwoje bożemje pschi-wołasche — hewak po zyłym kraju zamotna czischina. M. Pf.

Se Sserbow a s daloka.

Pod hodowny schtom njesabudz tez położicz zerbske knizki a knihe. Tydzenja běchu tu někotre poruczene. Njemó-żesch-li je zam w „Sserbskich Nowinach“ kupicz, mózesch zebi je pola zwojeho fararja wobstaracz. Mjes darami budz tez zerbska protyka, kotraz je tak rjenje saßo sa nowe lěto pschihotowana. Pschihotujmy zebi hody s lubosczu; wone njetrje-baja bohate bycz na widomnych darach, jenoz so zu bohaty na lubosczi k Bohu a k zobuczłowjekam.

Krematorijow je w Němskej 114. W lěcze 1934 bu we nich 62 000 czékow spalenych.

Dzeń 11. dezembra bě wusnamny dzeń. Wopomnichmy 100. narodniny zławneho evangelskeho muza. 11. dezembra 1835 narodzi ßo Adolf Stoecker. Saměr tutoho muza a jeho žiwjenja a skutkowanja bě nowy narod Němskeje. Sakład a móz sa tole běchu jemu mozy evangelija, bjes kotrychz mějesche wscho to hewak sa njemózne. Jeho budzazy hłóß: „Wo-tucz, evangelski ludo!“ ma tez dzenza hischcze płaczicz. Psche-toz to je wulzy nusne. Sbudzenje, wobnowjenje evangelskeho luda je to, schtoz zebi czaß a wobstejnoscże, schtoz zebi pschi-tomnoscz a pschichod zadaja, schtoz dyrbi zebi tez kózdy jenotliwy zadacz, sa czoz dyrbi tez kózdy jenotliwy skutkowacz a ßo prózowacz se wschémi zwojimi mozami.

Czesko-morawszy bratrja — Böhmisch-mährische Brüder — w Czeskoßłowakiskej zu po wójnje liczbu zwojich zobustaw-wow podwojili, zu ju na 300 000 powyschili. Tez tole mó-żesch liczicz po znamjenjow czaßa.

Theodor Fliedner, — nan —, znaty wjednik a spěchowar evangelskeho hibanja w Schpaniskej, póndze na wotpoczink. Jeho evangelski skutk powjedze jeho zyn Theodor Fliedner w Schpaniskej dale. Tuto dzěło czerpi nětkle tez jara pod hospodarskimi pjenjeznymi czezemi.

Ruska njeje ßo pschezo hischcze wotrjekła, wojowacz pschecziwo kschescżijanskej wěrje. S najnowschich powjescżow sho-

nimy, so ßu němski reformirtski Boži dom w měsće Odessa do dźiwadła pschetworili. Modleŕnju w Prischibu, hdźež němszy kolonistojo ßydla, ßu sawrjeli a kommunistiskej schuli pschepodali. Boži dom w Molotschawsku ßu potorhali; kamjenje ßu sa twar měschćanskeje murje wužili. Podobneho s Ruskeje podawaja też druhe powěsće. Praschenje wostanje: Kak dołho hischće?

Na pucź.

Adventski schtomik.

Haj, adventski schtomik damy tebi ßobu na pucź, ně stajimy tebi do pucźa, so njeby nimo móhł, khiba so by ßebi jón ßobu wsak a wscho, schtoż na nim, do wutroby pschijak. A cźehodla to? so njeby też nimo hodowneho żohnowanja schoł a prósdne, hołe hody měł, — prósdne, hołe hody, byrnjeż też hodowny schtom połny ßwěcźkow měł a blido połne darow. Hody, żohnowane, bohate, sbóżne hody masch, hdyż s adventskej wutrobu, s wutrobu, kotraż cźaka, ßo żedźi, ßo pschihotuje, k hodam dźesch a k hodownemu żłobikej. A my trjebamy tajke żohnowane hody runje nětkle, byrnjeż też měli abo dostali semskeho kubła hischće wjaz. So to hischće pschezo srosumili njejßmy, so pschezo hischće na semskich kublach wißamy, jako bychu wone sbóżnosću a sbożo byłe, so skupi nad nimi strażujemy, so żadosćiwi po pschezo wjaz żadamy, — to po prawom njeje srosumicź w naschim cźaßu a po tajkim cźaßu, kotryż nětk nimo. Ale wschak, hdyż tón cźlowjek we cźlowjeku cźlowjeka w pasorach ma, njeßměsch ßebi wot cźlowjeka wjele srosumjenja żadacź — njeßměsch pak ßo też dźiwacź, so tajki cźlowjek po hodźoch niz hinajschi hacź do hód, so wón po hodźoch niz sbożownischi hacź do hód, so wón po hodźoch runje tak njesbożowny każ do hód, dokelż je runje tak njespokojny, skupy, nahrabny, požadliwy, każ do hód. A runje tohodla stajimy wschěm do pucźa adventski schtomik, na kotryż powěschamy niz jenoż hwěżki s njebjeß Božeho ßłowa, ale też tykamy ßwěcźki, swubjerane s kaschcźika naschich ßerbskich spěwarskich. A tak tu masch na pucź a do pucźa adventski schtomik sa tsećі advent!

3. advent: „Tak praji tón Knjes Zebaoth: Hlaj muże je, tomu rěkaju Zemah; pschetoż pod nim budże roscź a wón budże teho Knjesa templ twaricź. Haj, teho Knjesa templ budże wón twaricź a wón budże na hłowje noßycź rjanu pychu a budże ßedźicź a knjeżicź na ßwojim stole a budże też měschnik na ßwojim stole.“ — Sach. 6, 12, 13.

Nětk durje, wrota wotewrcźe,
So bydło měł we wutrobje;
Każ dom nětk pyschi hałožka,
Budź wutroba jom' ßwjecźena.
Tak wón każ kral też pschińdźe k wam,
Da żiwjenje a sboże ßam.
Budź khwaleny mój Bóh,
Wótz, Sbóżnik, Troschtař mój. K. 8, 4.

Póndźelu: „Hdyż nětk twój cźaß pschińdźe, so budźesch se twojimi wótzami spacź, chzu ja twoje ßymjo po tebi sbudźicź, kotreż s twojeho żiwota pschińdźe; temu chzu ja jeho kraleństwo wobtwjerdźicź. Tón budźe khěżu twaricź mojemu mjenu a ja chzu stoł jeho kraleństwa wobtwjerdźicź wěcźnje.“ 2. Sam. 7, 12, 13.

Wyskaj, dźowka Zionska,
Wjeßel ßo, Jerusalem!
Hlaj, twój kral a Sbóżnik dźe,
K tebi s měrom pschikhadźa. k. 20, 1.

Wutoru: „Ja pak ßym ßwojeho krala postajik, na ßwojej ßwjatej horje Zionje. Ja chzu powjedacź wo tym wustawku, so je tón Knjes, ke mni prajik: „Ty ßy mój Ssyn! Dźenża ßym ja Cźe płodźik! Żadaj ßebi wote mnje, ja chzu tebi pohanow sa herbstwo dacź a mjesy teje semje, so bychu ßame twoje byłe. Ty dyrbisch jich se żelesnym kijom rosbicź, jako hornzy dyrbisch jich roscźischkacź!“ — Ps. 2, 6—9.

Hosiana! Ryczerjo,
Nasche wulke dobywanje!
Schtoż chzesch cźinicź, wschitko to
Khwalicź chzemy kóżde ranje.
Prawizu nětk powyschej,
Kraleństwo ßej wobtwjerdźej. k. 5, 3.

Ssrjedu: „W tych ßamych dnjach a w tym ßamym cźaßu chzu ja Davitej prawu młodźinu sbudźicź, a budże s kralom, kiż derje knježi a budże ßud a prawdosću na semi dźerżecź. We tym ßamym cźaßu budże Judźe pomhane, a Jerusalem budże směrom bydlicź, a budźa jemu rěkacź: „Tón Knjes nascha pomoz!“

Hosiana! Khětje pój,
Sswoju miłosću psched naß stajicź.
Njech běh ponižnosće twój
Kraßnosću twoju nam chze tajicź,
Zion wschak cźim wěsćischo
Snaje Ssyna Božeho. k. 5, 5.

Schtwórtk: „Wjeßel ßo jara, ty Zionska dźowka! A wyskaj, Jerusalemska dźowka! Hlaj, twój kral pschińdźe k tebi, prawy a pomoznik, khudy a jědźe na wóßle a na młodym wóßle teje wóßlizy.“ — Sa. 9, 9.

Hosiana, Sbóżniko,
Kralo miły, witaj k nam!
Wěcźnje směrom kralujesch,
Ssyno, Wótza wěcźneho! k. 20, 3.

Pjatk: „Ta kraßnosću teho poßlednjeho doma budże wjetscha hacź prěnjeho je była, praji tón Knjes Zebaoth. A ja chzu měr spożcźicź na tym měsće, praji tón Knjes Zebaoth.“ — Hag. 2, 10.

Kiż cźlowjek ty ßy rodźeny
A s njebjeß měr nam pschinjeßł ßy,
Ty, starych wótzow nadźija,
Sso modli k tebi wutroba. k. 26, 6.

Ssobotu: „Wam pak, kiż ßo mojeho mjena bojicźe, sesłhadźa ßłónzo teje prawdosće a sbożo pod jeho kschidłami, a budźecźe won a nuts khodźicź a pschibywacź jako kormjene cźelata.“ — Mal. 4, 2.

Tuż, Jesu, ßłónzo hodow jaßne,
Mi ßwěcź se ßwojej miłosću.
Twój błyschcź budź wjeßele mi kraßne,
Mje nawucź mudrosću hodownu,
Kak w ßwětle twojim khodźicź mam,
Dźak hodow tebi sanoscham. k. 34, 5.

Listowanje: Kni. L. w D.: Hischće ras dźak! Něschto tu, něschto khowam ja pschileżnu składnosć. Redaktor. — Prědowanja postaja k. w. s. S.

Samotwity redaktor farar Wyrgacź w Roßacźizach (Rostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnosći krajnozyrkwinskeje notwinatnje a powěsćernje w Drježdźanach wot Hłownoje serbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadża kóżdu sobotu a płacźi schtwórcźlětnje 108 pjenjeżkow

Čisło 51

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

Saložił 1891 Khrjebjanski farař dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

W Budyšchinje 22. dezembra 1935 Bautzen

4. njedźela adventa.

Jana 3, 30: „Wón dyrbi rosćí, ja pak dyrbju woteběracź.“

Pschezo, hdyž w lubym adventiskim cžaßu ßwoju wutrobu na sbóžne hodowne póßelstwo wo narodźenju nascheho wumožnika pschihotujemy, spominamy tež na toho muža, kiž je adventej, to rěka: pschińdźenju toho Knjesa pucź pschihotował, Jana kschcźenika. Nasch Sbóžnik ßam je tutoho muža wyßoko ważił, a je jemu najwjetschi mjes mužami stareho ßluba rěkał. A woprawdźe, wulki je tutón muž, hdyž we ßwojej jednorej drascźe ſ kamjelskich włoßow psched ludźimi steji a jim pschiwoła: „Cźińcźe pokutu, pschetož Boże kraleſtwo je ßo pschibližało.“ Wulki je tutón muž, hdyž ßamo móznemu kralej Herodaschej jeho mandźelſtwołamanje porokuje. Najwjetschi pak je Jan kschcźenik w tym ßłowje, kotreż wón ßam wo ßebi a wo Jesußu praji: „Wón dyrbi rosćí, ja pak dyrbju woteběracź.“ Wón wě, ſo je wón wot Boha póßłany, ale ſo niczo njeje pschecźiwo tomu, kiž ſa nim pschińdźe, kotrehož hódny njeje, ſo by rjemjenje jeho cźrijow roswjaſał. A jako někotſi jeho wucźobnikow wot njeho woteńdu, ſo bychu ſa Jesußom khodźili, jako lud profetu w puſcźinje ſapomni a k Jesußej khwata, njeje wón ſhórknjeny, ale wě, ſo dyrbi tak bycź, ſo dyrbi jeho cźeſcź woteběracź a Khrystußowa cźeſcź pschiběracź.

Wot Jana kschcźenika dyrbimy wuknycź, jeli ſo chzemy ßohnowane hody docźakacź. Jenož potom ßmy myßl hodowneho podawka roſumili, hdyž ſ najſnutskowniſcheje wutroby prajimy: „Wón dyrbi rosćí, ja pak dyrbju woteběracź.“

Tak ſtary cźłowjek ßam wot ßo njepraji. Nawopak. Tón rjekńje: „Ja dyrbju rosćí, moja cźeſcź, moje kubło, moje bohatſtwo dyrbi pschiběracź. Hłowny hrěch ſtareho cźłowjeka je ßebicźiwosćí. My ßmy wot pschirodźenja ſwucźeni, najprjedy ßami na ßo myßlicź, w ßrjedźiſchcźu naſcheho myßlenja a jadźerźenja ſteji ßamßne „ja“. To chce ßwoju wolu, ßwoju cźeſcź, ßwój wužitk měcź. S tajkeje ßebicźiwoſcźe pschińdźe wſchitka hara, wſchitka ſwada, wſchitko njepſchecźelſtwo mjes ludźimi, ſ cźimž ßebi ßwoje žiwjenje wobcźežujemy. S tuteje ßebicźiwoſcźe pschińdźe tež wſchón njeměr, wſcha njeſpokojnoſcź, wſcha tyſchnoſcź naſcheho žiwjenja. Stary cźłowjek je žiwy w najhórſchim wotroczkowſtwje, we wotroczkowſtwje ßwojeho ßamßneho „ja“.

Schtó naß ſ tutoho wotroczkowſtwa wußwobodźi? niz my ßami, tež niz naſcha dobra wola, ale jenož tón, kiž praji: „Jeli jo waß Ssyn wußwobodźi, dha ſcźe prawje ßwobodni.“ W nuſy naſcheje ßebicźiwoſcźe ßłyſchimy wjeßełe hodowne póßelstwo: Khrystuß, naſch Sbóžnik, tu je. W jeho narodźenju doſtanjemy móz a pomoz, knjejſtwo ßamßneho „ja“ pſchewinycź. W hródźi w Bethlehemje ſjewi ßo nam najwyſchſchi pſchikład luboſcźe, kiž ßo ßam ſaprěwa. Wón, tón Boží Ssyn, ſcźini ßo cźłowjek, wón, tón najwyſchſchi, ſcźini ßo małe dźěcźatko, wón, tón bohaty, budźe khudy, ſo bychmy my pſches jeho niſkoſcź, pſches jeho cźłowjeſtwo, pſches jeho khudobu wulhowani, bohacźi a sbóžni byli. Tohodla ſpěwamy:

Wohlejcźe luboſcź, kiž Bóh Knjes tak hnadnje nam ſdźěli!
Kiž je Bóh ßam,
Dźe jako dźěcźatko k nam,
Nad ßwětom hrěſchnym ßo ßmili.

Hdyž ßo pod ßwětko tuteje wulkeje Božeje luboſcze ſtajamy, potom njemóžemy cźi ſtari woſtacź, potom njemóžemy wjazy ßo ßami lubowacź, potom njemóže nam wjazy ßamßne „ja“ to najwyſchſche a najważniſche na ßwěcze bycź. Potom dyrbi na měſtno naſcheho „ja“ Wón ſtupicź, kiž je ſe ßwojej luboſczu naſchu wutrobu ßebi dobył. Potom móžemy jenož jene žedźenje měcź, ſo by tón Sbóžnik, kiž naß ſbóžnych cźini, w naſchej wutrobje a w naſchim žiwjenju pſchezo wjetſchi był. Wón dyrbi roſcź, ja pak dyrbju woteběracź. Jeli ſo ßmy woprawdźe tón wulki hodowny dźiw roſumili, potom budźe naſche „ja“ mjeńſche a mjeńſche, potom budźe naſch najrjeńſchi nadawk, ſe ßwojim złym žiwjenjom a ſe wſchěmi ßwojimi mozami a darami tomu Knjeſej ßkužicź a jemu ßwoje žiwjenje ßwjecźicź. Je-li pak Khryſtuß we naß wulki a mózny, potom je też naſch bliſchi nam ważny a drohi. Potom njewidźimy wjazy we ßwojim bliſchim zuſeho cźlowjeka, ale bratra, kiž je też pſches Khryſtuſa wumoženy. Haj, potom widźimy w kóždym ßwojich ßobucźlowjekow Khryſtuſa ßameho. Pſchetož wón je wſchak prajił: „Schtož ſcźe cźinili jenemu mjes mojimi najmjeńſchimi bratrami, to ſcźe wy mi cźinili.“

My móžemy jenož hody ßwjecźicź, hdyž wſchu njeluboſcź, wſchu ſwadu, wſchu ſawiſcź dozyła ſe ßwojich wutrobow a ſe ßwojich domow ſacźěrimy. Ważniſche dyžli božodźěſcźowy ſchtom a ßwěcźki a hodowne dary je, ſo w naſchich wutrobach duch Khryſtußoweje luboſcźe žehli a ßwěcźi. Hdyž budźa nam bórſy hodowne ſwony ſwonicź, potom chzemy ſ jich ſynkow tamne wulke Janowe ßłowo won ßłyſchecź a wono dyrbi naſche ßamßne wuſnacźe bycź:

Wón dyrbi roſcź, ja pak dyrbju woteběracź!
Ja njejßym nicžo, Khryſtuß je mi wſchitko!

Sbóžniko drohi, ach narodź ßo nutſkach też we mni,
Pój ßem do mojeho ſeńſkeho hubjeńſtwa ke mni!
Sjednocź ßam ßo
So mnu, Immanuelo,
Nowe płodź žiwjenje we mni.
Tuž nětko daj mi cźe lubowacź, pſchecźelo ßwěrny,
Žiwy bycź tebi, to žadam ßej, kralo ty měrny;
Proſchu pak cźe:
Se ßobu dźěcźo ſcźiń mje,
So ßym ſtaw na tebi wěrny.

Hodowny ßwjedźeń.

Hłóß: Knjeſa khwal dusha.

Hody tak kraßnje je njebjeſki Wocžez naſch luby
Wuwjedł a dopjelnił ßwoje najkraßniſche ßluby!
S njebjeßow ßam
Pſchiſchoł je Wumožnik k nam,
Wumohł ſe ßmjercźe wſchě ludy!

Dźěcźatko w žłobiku leži na ßynje a ßłomje. —
Rjenje a derje je dźěcźom we ſtarſchiſkim domje;
Maja tam wſcho,
Schtož trjeba w žiwjenju ßo,
Najwjaz pſchi hodownym ſchtomje.

Nochzyli wěrnicź, ſo Jeſuß naß wumohł je ſ hele,
Shubjeni dźemy do najwjeſchoh' hubjeńſtwa dele. —
Jeſuß naſch Knjes
Naſchu je winu wſchu njeßł,
Cźerpił ſa hrěſchnikow wjele. —

Hody nětk dźěcźatka ſpěwajcźe Bohu cźeſcź rjenje,
Wſchitzy też kſchesćenjo wulzy wy ſ wyſkom kaž ženje!

Hodowny cźaß
Spěwajmy wjeßele ſaß'
Pſalmy Jom', kěrluſche rjenje!

Hody nětk! ſyma je w wutrobje — cźlowjecźe tudy —
Wěra a ßwěra a luboſcź mrje — kedźbujcźe ludy —,
Njewocźakaj! —
Jeſußej wutrobu daj!
Bjes njeho woſtanjeſch khudy! —

Hody nětk! Shubjeny ßyno, ach, domoj dźi k nanej!
Njewěſch dha wjazy kak rjenje bě w domiſnje rjanej?
S zuſby pój dom! —
Tam Božodźěſcźowy ſchtom, —
Domiſna! Njeżadaſch žanej'?

Hody nětk! Shubjeny ßyno cźi ſkładnoſcź je data!
Sdala cźe widźi pſchińdź Wóczez, kiž luboſcź tak ßwjata!
Sbožowny ty
Domoj, hdyž witany ßy!
Nuſa je wſchitka cźi wſata.

Hody ßu ſrudne bjes Jeſuſa! — Hrěchi wſcho ſduſcha.
Tam pak měr, radoſcź ma duſcha, hdźeż Jeſußej ßkuſcha.
Hodowny wyſk
W cźěßnocźe jaßny je błyſk! —
Khwataj tuž k Jeſußej, duſcha!

Modlenje, khwalba, cźeſcź, Jeſu mój, wěcźnje budź Tebi!
Bliže pſchez bliže cźehń wutrobu moju Ty k Ssebi.
Sbóžnik ßy mój!
Wěcźnje bycź, woſtacź chzu Twój!
Saßkužba Twoja mje debi. J. W.

K hodam.

„Boža hnada a Boże kraleſtwo dyrbi k nam pſchińcź, hdyž my dyrbimy jo doſtacź; my njeſamóžemy nihdy k njemu pſchińcź; runje kaž Khryſtuß je k nam ſ njebjeß na ſemju pſchiſchoł a niz my wot ſemje k njemu do njebja horje ſtupili. To rěka ſbóžny bycź, hdyž Bóh w naß kraluje a my jeho kraleſtwo ßmy.“ Martin Luther.

„Ja woſtanu pſchi tym, ja wěrju, ſo Jeſuß Khryſtuß je mój Sbóžnik a ſo ßměm ßo jeho hnady troſchtowacź.“

von Hindenburg.

Luboſne dźěcźatko.

Hlaj, dźěcźatko tu w twjerdym žłobiku,
Dźěcźatko tak luboſne a małuſchke!
Sſo jaßni we bójſkim ßwětleſchku,
Runja jandźelkej ßo pohibujo pěkne je
Dźěcźatko tak luboſne!
Wot Boha na ſemju je póßłane
Tak małuſchke to dźěcźatko a luboſne,
Pruha hwězdy jemu dele ßwěcźeſche.
Tak hródźicźku je namakało
Luboſne tak dźěcźatko. —
S hródźicźki kak twóchny wſchitka cźma
Pſched luboſnym tam małuſchkim dźěcźatkom!
Rumcźk wupjelni wſchón luboſcź macźerna.
Nan hlada ſ dobrym ſpodobanjom, ſ wjeßelom
Na luboſne tak dźěcźatko.
„Ty małuſchki, luby mi ßynaſchko!“ —
Macź ſynczi wſcha ſbožowna kěrluſchki. —
„Ty ſbóžnoſcź ßy cźlowjekam pſchinjeßko
Małuſchke, luboſne dźěcźatko. L.

„Cžicha nóz."
Wobraz molerja Antonio Allegri di Corregio (1494—1534).
(Graphiſche Werkſtätten, M.)

Zyrkej a ſtat.

K hodam: Wubjerk němſkeje zyrkwje je woſjewił ſcžěhowazy hodowny poſtrow: „Sbóžna hnada Boža je ſkhadžała wſchitkim cžłowjekam a roswucži naš, ſo my dyrbimy ſapřečź bjesbóžne waſchnje a žwětne lóſchty a pózcžiwe, prawe a bohabojaſne žiwjenje wjeſcź tu na tym žwěcže, a wocžakowacź na tu ſbóžnu nadžiju a ſjewjenje teje kraſnoſcže toho wulkeho Boha a naſcheho Sbóžnika Jeſom Khryſta, kiž je ſo ſam ſa naš dał, ſo by wón naš wumohł wot wſcheje njeſachodnoſcže a žebi ſam wucžiſcžił lud, kiž by ſam jeho był a ſo žwěru dźeržał k dobrym ſkutkam." — Tit. 2, 11—14. — Tak ſtrowimy my k hodam wſchě woſady a wſchěch woſadnych w Němſkej Evangelſkej Zyrkwi. Bóh daj woživicź hodowne póſelſtwo wo wumožazej hnadže na naſchej zyrkwi a w naſchim ludu a dał nam wſchěm žohnowany hodowny žwjedžeń.

Wubjerk němſkeje zyrkwje.

Němſki miniſter Kerrl, miniſter ſa zyrkwinſke naležnoſcže, woſjewi ſcžěhowaze žłowo k hodam: „K tulětnemu hodownemu žwjedženjej ſtrowju ja Němſku Evangelſku Zyrkej ſe wſchěmi jeje dźělemi, woſady, fararjow a ſaſtojnikow a pſcheju wſchěm, kotſiž ſu tu doma a ſwonka mjeſow ſ njej ſwjaſani, wjeſele hody a dobre nowe lěto. — Wot wjednika powołany, zyrkej ſaſo do ſrjadowanych wobſtejnoſcžow dowjeſcź, pſcheju ja pſchede wſchěm tym wote mnje poſtajenym zyrkwinſkim wubjerkam k jich dźěłu Boże žohnowanje. — My ſtejimy jako němſzy mužojo a němſke žony pod ſamokwjenjom, kotrež mamy pſched wjednikom a ludom. A jako evangelſzy kſcheſcžijenjo pod ſamokwjenjom, kotrež mamy pſched Bohom. Cžim hłubſcho my žebi tutoho ſamokwjenja žmy wědomi, cžim lóžo nam budže, hladajo na zykk, pſchinjeſcź też woſobinſke wopory. — Woporniwa móz luboſcže daj žo wulkemu ſkutkej, na kotrymž my wſchitzy žobudźěłamy, derje radžicź.

Hanns Kerrl."

Se Sserbow a ſ daloka.

Do hód — hody. Dženža je hiſchcže advent — ſa jutſiſchim Patoržiza! Dženža knježi adventſki wěnz a adventſka hwězda — ſajutſiſchim pſchekraſni wſcho ſe žwojim žwětłom hodowny ſchtom! Rjane adventſke wěnzy wohladachmy na pſch. na torhoſchcžach w Lubiju. Běchu hobrſke, wiſzachu wyſche žrjedźiſchcža torhoſchcža a žwěcžachu žo wjecžor rjenje, tohorunja na woželbitych haſzach też wulke adventſke hwězdy. A žamo ſchtom połny žwěcžkow tam hiſchcže wohladachmy. — So njeby wſchěch tutych adventſkich prědarjow prózowanje podarmo było!

S **Drježdžan.** Druha adventſka njedźela bě ſa evangelſkich Sserbow wurjadny dźeń, wſchak dyrbjachu žo w Kſchižnej zyrkwi wotměcź žerbſke kemſche. Tón abo tamna je žo potom po wobjedže na nohi naſtajił do měſta, ſo by nakupił dary k hodam ſa lubych pſchiwuſnych a potom žo poſylnił na žerbſkim kemſchenju we wěrje wótzow. Hdyž potom ½4 hodźin ſwony k Božej žłužbje wołachu, też Němzy do zyrkwje dźěchu, ale ſpodźiwne zuſe ſynki ſpěwazych kemſcherjow njeroſumjo ju ſaſo wopuſchcžichu. Kemſcherjow bě ſchwarna licžba a ſwježelaze je, ſo też nětko ſaſo tójſchto młodych Sserbow wohladamy. Kemſche měješe knjes farař Wicžežk ſ Wóžlinka, kiž je wobdarjeny prědał. Spowědnych bě na 74 woželbow. Kemſche porjeńſchi nowy zyrkwiny khór pod wjedniſtwom knjeſa Kowarja. — Po kemſchenju bě woſadna ſhromadźiſna w „Johanneshof", kotraž bě derje wopytana. Wutrobnje buchu krajenjo a krajanki ſ Łužizy powitane, běchu to k. farař Wicžežk a knježna Wyrgacžez, džowka naſcheho redaktora „Pomhaj Bóh" ſ Noſacžiz, a prjedawſchi pohoncž fararja Jmiſcha ſ Hodźija. Knjes farař ſpomni na žwoju woſadu Wóžlink, ſ kotrejež też naſch waženy knjes hudźbny direktor Bj. Krawc pokhadža. Pokaſowaſche na cžežkoty w duchownym ſaſtaranju woſadnych, bě dowidźecź, ſo też duſchepaſtyřſtwo w tajkej wulkej woſadže njeje lohke. Bohužel je ſrudźaze žłyſchecź, ſo też wokoło Wóžlinka dobroželbſki duch popuſchcži. Wina na tym wotrodženju žu měſchane mandželſtwa, potajkim žerbſko-němſke abo němſko-žerbſke. Widźimy, ſo też w naſchich holanſkich wžach wuwita zuſa induſtrija žerbſkim waſchnjam ſchkodži. So potom też pobožnoſcź mjes woſadnymi žo ſhubi, je jaždne, tuž je Wóžlink na narodnym rospadu kaž měſchana woſada Wjeleczin. Wuwjedženja běchu powucžaze a měnjenje knjeſa fararja, ſo drje budže ſ poſlednim žerbſkim fararjom we Wóžlinku, je ſ tym cžim bolostniſcho. Wjecžor bě wobwěnzowany ſ ludowymi pěžnjemi a pſchi ſhromadnym kofejpiczu žo cžaž rucže miny.

E. Th. H.

Se ßwěta. Hody a wojowanje — Rom, wulzy ważne město kscheścźanstwa, a wójna, — kscheścźijanska Italska a kscheścźijanska Abeßynska, — kak pschińdźesch to tu psches jene a do cźista? Něschto tu njetrjechi! A hdźe je wina? — Praj, móże to we wulkim hinak bycź, hdyž je to w małym tak, a to niz jenoż něhdźe daloko w zusnych krajach, ně, tu pola naß, tu na wßach, tu w domach. Njeje też tu tak, so dyrbisch tu a tam wobstejnosćze skrótka tak wopißacź: Hody a njejednota, — ßwjedźeń luboscze a njepscheczelstwo, — ßwjedźeń měra a hara, — ßwjedźeń wujednanja a roskora? Kak pschińdźesch to tu pschesjene a do cźista? Něschto tu njetrjechi! A hdźe je wina? — Haj hdźe? Praj, kajke je to wschudźom we wutrobje kóždeho a kóždeje? Tu tczi schpak! Dokelž też tu psches jene njepschińdźesch a njemóżesch prajicź: Hody hewak a hody we wutrobje, — ßwjedźeń luboscze a luboscź we wutrobje, — ßwjedźeń měra a měr we wutrobje, — tohodla też nihdźe druhdźe njemóżesch nětkle hody psches jene pschińcź s tym, schtož tu woprawdźe tak je. Haj, żadyn dźiw, so to tak je, kaž je, we żiwjenju! Dźiw skerje, so to hischcze hórje njeje! Ale my też hižo njejßmy na kónzu! — Schto to nětk? Advent rěka pschikhad a tutón pschikhad żada ßebi pschihot. Kóżdy sapoczń tuž adventski pschihot we ßwojej wurobje, — ale se wschej ßwěru a ßurowosczu a se wschej njesnjeßliwosczu s tym, schtož tam njeadventske, njekscheścźijanske, — a k tomu s modlenjom! A kóżdy dokonjej tutón pschihot dokładnje a hnydom! Hody ßu bliško! Hodowny Knjes je blisko! Wono mohło pschepośdźe bycź! Hodowne żohnowanje mohło nimo hicź, dokelž njenamaka durje wutroby wotewrjene, abo dokelž njenamaka pschi wotewrjennych durjach we wutrobje żaneho ruma. Hdźež pak hodowne żohnowanje nimo dźe, tam je też hody wójna, na ßwjedźenju měra roskora, tam je to hody w małym tak kaž tam k juhu we wulkim. A we wulkim tam a we wulkim tu njebudźe to hinak, dokelž to njemóże hinak bycź, dokhož to w małym a najmjeńschim hinak njeje: we wutrobje. Tohodla: Do wutroby hody! Hody pak ßu we wutrobje hakle, hdyž je tam hodowny Knjes. Tohodla: Do wutroby Jesußa! A dokelž je w starschej a starej wutrobje lohzy hižo to a tamne, a tajke a druhe hinasche, tohodla do młodeje a najmłódscheje wutroby Jesußa. Srosumimy: hodow prěni a najwożebnischi nadawk njeje, dźěczom wjele abo mało hodownych darow wobradźecź, kotrež husto doscź, wożebje nětkle nimasch, byrnjež je chzył radscho hischcze měcź, — ně: hodow prěni a sakładny nadawk je, dźěczom Jesußa dacź, kotrehož móżesch měcź, hdyž jenoż chzesch, a kotrehož masch też nětkle, njech też praja, so Jesuß s kraja wotkhadża. Woni to jenoż praja, dokelž ßebi to pscheja a dokelž so jeho nimaja a żenje wscho wschudźe měli njejßu we wutrobje. — Ty, praj, masch jeho ty we wutrobje? Masch ty Jesußa we wutrobje? Wěsch tola, so je 4. advent dźenża a sajutsischim Patorżiza! — Hlaj tak pschińdźe tebi — njech to też dźiwnje klinczi — runje se ßwěta hodowne a adventske prědowanje. Dokelž je to tam w ßwěcze — pola naß a druhdźe — tak njehodowne, tohodla ßy wołany a wabjeny k hodownemu, k Jesußej. So by hižo nawabjeny był!

Na pucź.

Adventski schtomik.

Adventski schtomik ßo doßwěczi, hodowny schtomik ßo saßwěczi. Radosczíwe to hodźinki. Schtó by tu był, kiž nochzył w nich hischcze bycź kaž tehdy, hdyž dźěczo bě? S dźěczazej wutrobu, dowěru, radosczu hody ßwieczicź pak możesch Ty. Pohladaj tola na wulkeho Luthera! Kak je wón s dźěczimi s dźěczazej wěru a luboscźu ßwiecził hody, śpěwajo, haj pschedstajejo s nimi to, schtož s kraßnym hodownym kěrluschom saspěwa: „Ja s njebjeß dele pschińdu k wam.“ Możesch nežnischo spěwacź s tajkej dźěczazej dowěru a luboscźu hacź Luther? Wón tola spěwa:

Ach mój najlubschi Jesußo!
Cźiń ßebi cźiste póßłanczko
A wotpoczń w mojej wutrobje,
So wona Tebje wopomni.

So by Ty mohł a so by Ty mohła tak radosczíwje hody ßwieczicź. Ja Cźi je pscheju s wutroby. Tak budźesch też sbożowny!

Tuž pak nětk najprjódzy pod adventski schtomik!

4. advent: „Hlaj, ja póscźelu ßwojeho jandźela, kiž dyrbi prjedy mje pucź pschihotowacź. A hnydom pschińdźe k ßwojemu templu tón Knjes, kotrehož wy pytacze, a tón jandźel toho ßluba, kotrehož wy żadacze. Hlaj, wón pschińdźe! praji tón Knjes Zebaoth.“ — Mal. 3, 1.

Pucź jemu pschihotujcze,
Hóscź wyßoki wón dże;
Haj, jeho wokoschujcze,
Schtož hidźi, wostajcze.
Jom' doły powyschujcze
A hórki ponižujcze,
Njech kschiwe rune je. K. 9, 2.

Póndźelu: „A ty Bethlehem Ephrata, kiž ßy maka mjes tyßazami w Judźe, s tebje dyrbi mi tón pschińcź, kotryž w Israelu Knjes budźe, kotrehož wukhód je wot spočzatka a wěcznosce był.“ — Mi. 5, 1.

Ssem kralowske wy dźěcźi,
Wasch kral, wón nětko dże!
Joh' dźiwneho na ßwěcze
Wy s cześcźu witajcze!
Na trunach chzemy dźěłacź
A hosianna spěwacź,
Kaž derje duscha wě. K. 14, 1.

Patorżizu: „Wam je ßo dźenża tón Sbóżnik narodźił, kotryž je Khrystuß tón Knjes!“ — Luk. 2, 11.

Nóz ßwjata, hdźež je sesthadżało
Nam Boże wěcżne ßmilenje!
Nam s njebjeß dźěcźo je ßo dało,
Je ßwětło, nasche żiwjenje.
A tuto ßwětło s wyßoka
Stotyßaz ßłónzow pschetrjechja. K. 34, 1.

Mißijonske dary hacź do 31. hodownika na pokładnika ßerbskeho pobocźneho mißijonskeho towarstwa fararja em. Rjedu (Giro 228).

Listowanje. Kni. L. w D.: Hodowny dźak a hodowny postrow sa hodownu póßłanku. Redaktor.

W s ch ě m ßobudźěłacźerkam a ßobudźěłacźerjam a tohorunja wschěm cźitarkam a cźitarjam pscheju nutrnje żohnowane hody.

Sa njedźelu po hodźoch: H. w B. — Sa 1. po Epiph. postaji k. w. s. S.

Samolwity redaktor farat Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinskcje nowinarnje a powěscźernje w Drjeźdźanach wot Hkownеje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźiscźcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóżdu sobotu a placźi schtwórcźelnje 108 pjenjezkow.

Čišło 52

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

Załožił 1891 Khrjebjanski farar dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

W Budyšchinje | 29. dezembra 1935 | Bautzen

Nowe lěto.

List na Hebrejskich 10, 35. 36.

„Njeczišńcże wasche dowěrjenje precz, kotrež ma wulke sapłaczenje. Sczerpliwosczе pak je wam trjeba, so byschcże Božu wolu czinili a to žłubjenje dostali.“ Jesu, prjedy dźi nam tu na semi; njedaj žo nam dołho komdźicz ani hnadnoh' czaża skomdźicz. Wjedź naš sa ruku k Wótcej do domu. Jesuża žej wuswolmy w sapoczatku noweho lěta; kiž je saž a saž naših najžwěrnischi pschecżel był, psches kotrehož žmy wot młodosczе žem a nětko saže psches zyle dołhe lěto požohnowani se wschěm duchownym požohnowanjom w njebjeskich wězach, Jesuž, naš Sbóžnik, steji pschi wrotach noweho lěta a chże s nami ruku w ruzy psches nam zyle njesnaty kraj pschichodneho lěta jako naš wjednik hicz. Hlaj, kak pschecżelny wón je! S wjeżełosczu pschimajmy sa tutoho pschecżela ruku. W sańdżenym lěcże žmy shonili, so derje tomu, kiž žo na njeho spuschcża. Też pschi sapoczatku noweho lěta je najlěpsche to, hdyž požylnjamy žwoju a druheho duschu twarjo na jeho žwěrnosć, hdyž žo smužimy a skhroblimy k nowej sczerpliwosczi, k nowej poślušchnosczi a k poddaczu jeho woli a hdyž žo wokschewimy na wěstej nadźiji jeho žlubjenjow. Tohodla je žłowo naščeho telsta prawe sa ranje noweho lěta, naž dopominajo, so jako Boże dźěczi dźemy do noweho lěta: we wěrje žwěrni, w poślušchnosczi sczerpliwi, w nadźiji stroschtni.

„Njeczišńcże nasche dowěrjenje precz.“ Kajke dowěrjenje drje Boże pišmo měni? Tebi a mi drje žo wschelake poskicża sa kij a prut k puczowanju do noweho lěta. Strowy, žylny muž, žona wjeżeła a khmana do dźěła stejišch dźenża psched nowym lětom. „Na žwoju strowosć móžu wschak žo spuschczecź, mojej ruzy budźetaj jo dokonjecź.“ Je to wěrno? Haj, dźakuj žo Bohu sa tu tebi spožczenu hnadu, ale wopomń: kak nětkotry je psched lětom podobnje myślił a rěczał a dźenża je jeho městno prózdne. Ně, tajkeho dowěrjenja žo wšdaj! — Tebi je žo radźiło w sańdżenym lěcże, žy sašłužicz a hromadźicz žmět. „Ja móžu směrom pschihladowacz, njech pschińdże, schtož chze.“ Je to wěrno? Haj, njesapomń, schtož je Knjes tebi dobreho činił; ale njespuschczej žo na pjenjesy a žwětne wězy. Serbske pschišłowo praji: Sbožo wschak je rjana schkleńza, ale brinkocźiwa. Tajke dowěrjenje cźišń precz! — Ty žy wobdaty wot wjele lubych cźłowjekow a pschecżelow. „Schto mohło žo mi swadźicz, schto stacź? Sady mje steja moji pschecżeljo.“ Haj, žwěrni ludźo su dar Boži; ale też wo najžwěrnischich płaczi: „Cźłowjek je jako trawa a wschitka cźłowjeczna kražnosć jako trawna kwětka.“ Njesabudź: W nusy je kóždy žam žwój pschecżel. Cźišń tajke dowěrjenje precz! Masch-li dowěrjenje tomu, schtož je semske, cźłowjeske, sabudźesch, so je do wscheho teho hrěch sapleczeny a s nim swjasany. Schtož masch sa želelny kij, je skamanliwa sczina. Chzesch po tutym puczu hicz? Bóh swarnuj! — „Njeczišńcże wasche dowěrjenje precz.“ Mohł žo praschecź, kajke dowěrjenje je s tym měnjene? Jenož jene to je: Kschescźijanske dowěrjenje živemu Bohu. Hlaj, Bóh je tak kražny, so steji wschitko w jeho rukomaj; wón tak mózny knježi na njebju, so wichor, wětry wodźi, też wschitke mróczele, wón je tak wulki, so njebjo a semju napjelnja.“ Ale jene wón pschi tym zyle wěscże njeje: tak hordy, so by wotpokasał roskateho cźłowjeka, kiž žo jemu bliži s dowěrjenjom prosscho: Pomhaj mi, žmil žo. Ně, runje cźi, kiž jeho prosscha kaž dźěczi žwojeho nana, steja jeho wutrobje najbliže. Tych wón dźenża znowa do žwojeje Wótzneje wutroby, žwěry a schkita samknje. Je to też zyle wěste? tak žo praschesch. Haj, zyle wěste je, so mamy tajkeho Boha. Boże žłowo sa to rukuje: „Tehodla moja wutroba k njemu steji, so žo na nim žmilicz dyrbju, praji tón Knjes.“ Luboscź a žwěrnosć, kiž je tak rěczała,

njeje wumrěła ani žo pscheměniła, kaž lěta a lětstotki. Jenož pschezo jaßnischo je žo sjewiła, doniž njeje skhadźała w zyłej žwojej połnoschći jako wumožeŕska, sbóžnych cžinjaza luboschć w Božej nozy a na kschižu. Hladaj na to, schtož je twój Bóh w Khrystußu Jesußu sa tebje cžinił. Nětk žmy Boże dźěcži psches Khrystuža. „Kak dha by wón też njechał s nim wschitko nam hnadnje dacź?“ Tuž cžißńcże wschitko wopacžne dowěrjenje precź, ale s nowej žwěrnoschću mějcże dowěru na nascheho Boha a sacžehńcże smužicži a wjeßeli s njej do noweho lěta.

Jako Boże dźěcži dźemy do noweho lěta žwěrni we wěrje do nascheho Boha, ale też s c ź e ŕ p l i w i w p o ß ł u s c h n o s c ź i k njemu. „Sczerpliwoscże je wam trjeba, so byschcże Božu wolu cžinili.“ Schtóž je we wěrje Boże dźěczo, snaje pucź, kotryž chze hicź w nowym lěcże: ja chzu Božu wolu cžinicź. Wón pak też wě, kak ma na tutym pucźu hicź: „Sczerpliwoscże je wam trjeba!“ Wschelake žu nadawki, kotrež w nowym lěcże na naš cžakaju, sa tym kak stari, k cžemuž thmani žmy a kajke sastojnstwo a powołanje mamy. Najwjazy pak je jedyn nadawk, kotryž nam wschitkim Bóh dowěri a kotryž je do wscheho dźěła położił: „so cžinimy Božu wolu.“ A sa tym kaž žo prózujesch: so bych tola Božu wolu we wschěm dokonjał! w tej měrje budźe twoje dźěło požohnowane sa tebje a sa druhich. Tuž wostajmy žo wscheho žamžneho žadanja, wscheho žamžneho namyßlenja, wscheje žwětneje nadźije, wschěch cžesczelakomnych myßlow w nowym lěcże. Tole wscho nam jenož wutrobu wobcźežuje. So jenož Božu wolu cžinimy we wschej ponižnoschći a žwěrnoschći, sprawdu a w luboschći, hlaj to je nasch pucź w nowym lěcże. Hacž pschi tym s nami dźe psches cžesczć a hanibu, psches ske a dobre rěcže, psches hanjenje žwěta a cžiche saprěcże, njestaraj žo jara: wschak Bóh twój Wótz žam je, kiž sa wschitko žo stara, wscho derje wuwjedźe. Ale tutón pucź, runjeż žo sda lohki bycź, je cžežki. W Božim kraleństwje płaczi: „Sczerpliwoscże je wam trjeba.“ Sczerpliwoscź se žamžnej wutrobu. „Cžłowjeska wutroba je psche měru khrobła a jara bojasna, schtó móże ju póznacź?“ Prjedy hacž ta nawuknje na Božu wolu kedźbowacź, dyrbi ju Sswjaty duch pschezo saž khutnje powucžecź, jeje myßle a pomyßlenja pches Boże žłowo stajnje porjedźicź. Trjeba je, so wschědnje žwoju wutrobu Bohu Knjesej poruczamy we modlitwje. Njesabudź to w nowym lěcże. — „Sczerpliwoscże je wam trjeba“ też pschecźiwo druhim cžłowjekam, pschecźiwo žwojim. Hdyž naš njesrozumja, hdyž we wopacžnej luboschći chzeja naš wotwjesć wot wuŕkeho pucźa, hdyž sdaleni wot Boha zyle hinajsche pucże dźeja a žu nam se spytowarjemi, so w jeho luboschći njewostanjemy, o kak nusne potom je, so žo cžischcžimy k wutrobje Boha Knjesa a wužiwamy pilnje wschitko, schtož naš sdźerži pschi Bosy, najwjazy Boże žłužby a Boże wotkasanje. Njesabudź to w nowym lěcże! — A „sczerpliwoscże je nam trjeba“ pschecźiwo Bohu žamemu. Bóh žo njeda nusowacź, też niz wot žwojich dźěcži. Wulkich we žwojim kraleństwje je psches ponižnosć wulkich sczinił. Tak je drje móżno, so dyrbi też tebi w nowym lěcże nětkotru nadźiju sniczicź. Cžim khutnischo chze kschiž Khrystußowy w nowym lěcże wobjimany bycź s dźěcžinskim: twoja wola je najlěpscha. Njesabudź to w nowym lěcże! Haj, pucź do noweho lěta w sczerpliwej pożłuschnoschći Bohu je cžežki, huski, nahły. Ale to je tón prawy, sbóżny pucź Boži. A wón je też pschekražnjeny se žwětłom Knjesoweho žlubjenja, so žmědźa Boże dźěcži do noweho lěta hicź stroschtne w nadźiji na Boha.

„Njecžißńcże wasche dowěrjenje precź, kotrež ma wulke ž l u b j e n j e, ... so byschcże to ž l u b j e n j e dostali.“ Hdyž mamy dowěrjenje Bohu, žlubi nam Boże žłowo najprjedy požohnowanje sa naschе cžestne, semske žiwjenje. „Požohnowany je tón muž, kiž žo na teho Knjesa spuschcża a ma teho Knjesa sa žwoju nadźiju.“ Kotsiž na teho Knjesa cžakaju, dostanu nowu móz, so s kschidłami horje lecża, jako hodleŕ. Tón Knjes je dobry temu, kiž žo na njeho spuschcża a tej duschi, kiž sa nim pyta.“ Sslubjenje, wo kotrymž tekst napożledk rěcži, njepłaczi semskemu, ale njebjeskemu kublu, krónje žiwjenja. „Sczerpliwoscże je wam trjeba, so byschcże žlubjenje dostali“ a sbóżni byli. Cžaž pschińdźe, hdźež žmy žo tu nabyli semskeho měcża a sakhadźenja a žebi domoj žadamy. Tola njebudźmy tu njesczerpliwi. Wěscże je nam njesachodne herbstwo skhowane w njebjeßach. Na njo dyrbimy pak cžische cžakacź w sczerpliwoschći. Kak dołho je shubjeny žwět cžakacź dyrbjał na žwojeho wumožerja! Ale skónczńje bě cžaž tola dopjelnjeny a jandźelow halleluja klinczi: „Wam je žo dźenża tón Sbóżnik narodźił.“ Tak pschińdźe też junu dźeń, hdźež Boži wumoženi pschińdu s wyskanjom. My njewěmy, schto jutsje budźe, njewěmy, schto nam nowe lěto pschinjeße. Ssnano pschestanje nasch cžaßny běh a nascha sczerpliwa wěra naš dowjedźe k tym, wo kotrymiž Pawoł praji: „Khwalbu a cžesć a njesachodnosć tym, kotsiž sczerpliwje we dobrych skutkach steja sa tym wěcžnym žiwjenjom.“ O rjany dnjo, a rjany cžaßo ty, hdy nastanjesch? Ssnano bórsy; cžakajmy jenož na njón w sczerpliwoschći, we wobstajnej, žwěrnej wěrje a modlitwje. Bóh dał, so by naš nowe lěto dowjedło k nowemu dowěrjenju na pomoz nascheho Sbóżnika. Jedyn je nasch mischtr, Khrystuß. Tuž proschmy jeho wutrobnje:

To wschitko, Knjeże, podaj a s hnadnej ruku dodaj;
Tak dźaknje wužiwamy, schtož wschědnje potrjebamy.

Hamjeń.

Nowe lěto!

Twań, o moja duscha, twar na Boha!
Wěra jemu žłuscha, pomoz sa wschěch ma.
Sso njebójmy! w Božich rukach žmy!
Bóh Knjes wschehomózny sniczi wichory
We cžěmnym dole, móz, schkit nam je,
Hrosy-li žmjercź bóle, Bóh pomhacź wě!

Twań, o moja duscha, twań na Boha!
Wěra jemu žłuscha, pomoz sa wschěch ma.
Kónz bórsy ma nasch běh žiwjenja,
Skórżby wocźichnjenja, mamy Jesuża.
Je nimo běda, wschě cžerpjenja —
Tam, hlaj, měra hěta! Bóh khwalbu ma! J. W.

Wróczo hladajo njesabucź!

Schto njeżměm sabycź, wróczo hladajo?

Kak drje tola je sa kóżdeho, so nětkle na kónzu lěta wróczo hlada do lěta, do cžaża, kiž saże nimo je. Abo wón by dyrbjał do tych žłu checź, kiž žu tak liwzy, so žamo kónz lěta, silvester njesamóże jich pohnucź, ras wróczo hladacź a sa tym hladacź, schto je było, schto žo stało w sańdźenym nětk cžaßu, w minjenym nětk lěcże. Ale hdyž tole, jenož tole cžinisch, njecžinisch wscho, schtož nusne, a spomożne. Hdyž jenož tole cžinisch, płaczi tebi: Wróczo hladajo njesabydź!

Schto niz sabycź? Hladacź — na žo a do žo!

Hladacź na to, schtož je było a žo stało a kritisowacź, a hladasch na druhich, lajzy žu byli a schto žu cžinili a poßu-

dźowacź, haj to cźiniſch. Ale hladajo wróczo hladacź ßam na ßo, kajki ßy był a ſchto ßy cźinił a kritiſowacź, to ſabudźeſch. A hladajo wróczo hladacź ßam do ßo, ſchto tam było dobreho a njedobreho, ſchto tam poľěpſchene a ſkažene, ſchto tam ſhubjene a dobyte, a poßudźowacź, to woſtajiſch. Haj tajkeho ſabudźeſch a ßo woſtajiſch, runjeź je tola nětkle woßrjedź telko ßwjatych dnjow a na krótkich dnjach ſa to ſkładnoſcźe a khwile doſcź a hacź runje tola runje dny a hodźinki ſilveſterſkeho dnja a dożyła kónz lěta k tomu wabja a pohnuwaja a ßu ſa to kaž pſchihotowane. Ale wſchak tón cźłowjek w cźłowjeku ßo wobara pſcheczíwo tajkemu pruhowanju tohodla, dokelž ßo dyrbi pſched tym bojecź, pak tehodla, dokelž je pſche ßamoprawy. S tym pak je hižo prajene, ſo je tajka „ſabycźiwoſcź“ jenož ſe ſchkodu a ſo je tu hižo, prjedy hacź je ßo nowe lěto ſapočźało a prjedy hacź ßu ßo nowolětne pſchecźa wuprajiłe, prěni a ſakładny ſadźěwk ſa to, ſo ßo ſbožopſchecźa dopjelnja a ſo je nowe lěto wěrnje ſbožowne lěto!

Tohodla pſchewiń ßo a pſchewiń to, ſchtož cźi ſadźěwa, ßo wróczo hladajo hladaſch teź na ßo a do ßo! Ale njeſpokoj ßo ſ tym, ſo jenož hladaſch, ně, nětk poßudźuj teź wſcho, ſchtož namakaſch, njedźiwajo, ſo ty ßam to ßy, kiž je to a tamne wopak cźinił abo ſworał, ſo ty ßam to ßy, kiž je to a tamne prawje cźinił a derje dokonjał! Se wſcheho wſmi wucźbu a pucźnik ſa dalſche, ſa nowe lěto, ſa kotreż ßebi pſchejeſch ßam a ſa kotreż tebi druſy pſcheja, ſo by ſbožowne było! A niz jeno to! Ně, ßlub ßebi, ſo chżeſch ßo toho, ſchtož dyrbjeſche ſa prawe ſpóſnacź, teź dźerżecź a ßo po tym měcź! A teź to niz hiſchcźe doſcź! Wuproſch ßebi wot teho, kiž je teź w nowym lěcźe Knjes, pomoz a žohnowanje ſa to. Tak hakle ſakład ſałożiſch ſa to, ſo ßo pſchecźa, kotreż pak njech ßu ſdobom dobroproſchenja, dopjelnja, ſo móže nowe lěto bycź ſbožowne nowe lěto.

So lěto njeje ſbožowne — to ſtorka cźłowjek tola tak powſchitkownje na druhich, haj ßamo na Boha, a tola dyrbjał tu winu w najbliżſchej blikoſcźi woſtajicź, pola ßebje.

Njeměň, ſo je tole tajke „mudrowanje“ wokoło ſylveſtra! Spytaj jenož ras, tak „mudrowacź“ a po tym cźinicź a ßo měcź, ty bórſy ſpóſnajeſch, ſo je tón wěrnje mudry, kiž tole wſcho cźini ſe wſchej ßwěru — a hdyž dyrbi bycź — teź ſe wſchej krutoſcźu.

So by ßo cźi ſtare lěto tak kónczało a nowe lěto ßo cźi na tajkim ſałožku ſapočźało, to cźi pſchejemy ſ wutrobu.

400lětny hodowny jubilej.

W lěcźe 1535 je Joſef Klug cźiſchcźał ſpěwarſke: „Wittenberger Geſangbuch“. Tute ſpěwarſke mějachu hižo 52 kěrluſchow, mjes tym ſo bě jich w prěnich evangelſkich ſpěwarſkich jenož 8 kěrluſchow.

Tute prěnje Lutherowe ſpěwarſke běchu ſdobom prěnje ſpěwarſke kſcheſcźijanſkeje zyrkwje a ßłuſchachu ßobu do toho, po cźimž ßo kſcheſcźijenjo žedźachu. Tohodla liczimy ſpěwarſke knihi ßobu do tych tſjoch wulkich, drohich darow, ſ kotrymiž je Luther kſcheſcźijanſtwo wobdarił a reformérował: Biblija w němſkej, t. r. w macźerńej rěcźi, katechismuß, ſpěwarſke. So to tak, to ſ toho ſpóſanawamy, ſo je katolſka zyrkej, ſpóſnawſchi wliw tutych tſjoch knihow w rěcźi woßadnych, ßwojim woßadam teź dawa katechismuß, Bibliju w rěcźi woßadnych.

Kak jara woßadni po kěrluſchach a ßobuſpěwanju w Božich ßłużbach žedźichu, ſpóſnawamy teź ſ toho, ſo buchu ſpěwarſke ſa cźaß Luthera pſchezo ſaßo ſnowa cźiſchcźane a ſo bě poßledni wudawk do Lutheroweje ßmjercźe hižo rjana wobſchěrna kniha.

Wudawk lěta 1535 potajkim měješche 52 kěrluſchow a mjes tutymi bě teź k prěnjemu raſej kraßny hodowny kěrluſch Lutherowy: „Ja ſ njebjeß dele pſchińdu k wam.“ Tutón kěrluſch ma tam tole napißmo: „Kinderlied auf die Weihnacht Chriſti, aus dem 2. Kapitel St. Lucä gezogen durch Dr. Martin Luther.“

My móżemy ßebi teź myßlicź, ſo je Luther tutón rjany hodowny kěrluſch k hodam lěta 1534 pěßnił. Sa to rěcźi teź, ſo je Luther Hodowniczku lěta 1534 popołdnju wo Luk. 2, 10 a dalſche prědował.

Mjes dźěcźimi je tutón kěrluſch naſtał. 13. junija 1525 bu Luther ſ Katharinu von Bora ſwěrowany. Jeju ßyn „Hänſichen“, kotryž ßo 7. junija 1526 narodźi, bě 1534 8 lět ſtary. Jeju ſcheſte dźěcźo, Margareta, kotrejeź potomnizy ßu jako jeniczzy Lutherowi cźělni potomnizy dźenża žiwi, narodźi ßo 17. dezembra 1534 a bu 18. dezembra kſchcźena. Lutherez macź je potajkim w hodownych dnjach lěta 1534 hiſchcźe ßama ſe ßobu cźinicź měła a Lutherez nan je, hacź runjeź měješche hłowu a ruzy połnej dźěła, ßo dyrbjał bóle hacź hewak ßwojim dźěcźom wěnowacź a je to wěſcźe lubje rad cźinił. Haj, je to lubjerad cźinił. Dopołas ſa to je dźě runje tutón naſch kěrluſch. Tutón je ßo naſchemu Lutherej tehdy, hdyž tak mjes ßwojimi dźěcźimi pſchebywaſche w adventſkim a hodownym cźaßu — a k jeho dźěcźom pſchidruži ßo rad teź tak někotre druhe, woßebje pak jene zuſe, kotreż bě Luther we ßwojej luboſcźi a woporniwoſcźi do domu pſchijał! — ſ wutroby wudobył. Wón je pſchi tym dźěcźom teź rad ſwólniwy był a po waſchnju tamneho cźaßa ſ nimi hodowne dźěcźo w jeho kolebzy kolebał. My ßłyſchimy a widźimy jeho tola tam mjes dźěcźimi, hdyž ſpěwamy ſ tutym kěrluſchom:

„Rad chżu ja Tebje kolebacź
A ſ wjeßełoſcźu ſaſpěwacź:
Spi derje, lube dźěcźatko,
Ty kraßny, ſłoty Jeſußo!“

Něſchto pak ßo Lutherez nanej pſchi tym njeje ſpodobało, mjenujzy, ſo dyrbjachu dźěcźi — a wón ſ nimi — pſchezo a pſchezo ßamßnu melodiju ſpěwacź: „Eia ſuſani, eia ſuſani!“ A tole je ßobu pomhało, ſo po nowej melodiji naſta nowy hodowny kěrluſch, tón hodowny kěrluſch, bjes kotrehož žane hody njeßwjecźimy, njech ßmy mali, njech ßmy wulzy.

Kěrluſch měješche tehdy 15 ſchtucźkow. Lutherez ßu — a reformator Luther je ßměł hiſchcźe 11 ras ſe ßwojimi hody ßwjecźicź — ſ tutym kěrluſchom tak hody ßwjecźili, ſo jena ſ holcźkow, jako jandźel ſdraſcźena do jſtwy, w kotrejž wſchitzy druſy ßedźachu, ſtupi a prěnje 5 ſchtucźkow ſpěwaſche. Wot 6. ſchtucźki ſpěwachu dźěcźi kěrluſch a ſ 15. ſchtucźku ßo wſchitzy pſchiſamknychu, Boha khwalo ſa wſchu luboſcź:

„Nětk, moja duſcha, Boha khwal,
So je nam ßwojoh' Ssyna dał;
Nam jandźeljo wſchěm k wjeßelu
Nětk nowe lěto ſpěwaju.“

Tuž, hdyž je lětßa tak rjez 400lětny jubilej, ſo bu tutón kraßny hodowny kěrluſch ludej daty, ſpěwajmy jón ſ dwójnej dźaknej wutrobu, a ſpěwajcźe, Wy ſtarſchi, jón ſ dźěcźimi a ſ zyłym domom, a ſpěwajcźe Wy wulzy a ſtari ſ młodymi a małymi, ſo byſchcźe wſchitzy wobhnadźeni byli, mějo hodowne dźěcźo we wutrobje a tak hodowne žohnowanje a hodowne ſbožo. Haj, ſpěwajmy wſchitzy runje lětßa tutón kěrluſch, do-

kelž žu tajzy w kraju, kotsiž praja, so Jesuß Khrystuß niczo sa naß njeje, tajzy, kotsiž praja, so Jesuß saßo dźe wot naß precz, dokelž dyrbi, spěwajmy tutón kěrlusch, kotryž je žebi zyły lud dobył a kotryž je 400 lět dołho nasch lud a milijony a milijony cžłowjekow po zyłym žwěcźe wobsbožak, s zyłej wutrobu, s krutym wusnaczom, s horzym dźakowanjom a s nowym žlubjenjom: a witajmy tak Sbóžnika a krala žebi saßo snowa do wutroby, do doma, do kraja, do žiwjenja:

Budź witany! Ssy kraßny hóscź!
Mi hrěschnikej dasch hnady doscź.
Ssy do hubjeństwa pschischoł k nam,
O kak ja Cźi doscź dźaka dam?

Zyrkej a stat.

Patorżizu dyrbjachu klamy w 5 hodź. saczinjecź. S tutym poruczenjom bu pschecźo, kotreż je wožebje tež evangelske nowinarstwo husto wuprajiło, dopjelnjene.

Se Sserbow a s daloka.

Do **Barta** sczelemy do farskeho doma nutrne pschecźa sa wustrowjenje knjesa fararja. Bóh chzył to dacź. Bóh daj Wam tež žohnowane, strowe nowe lěto.

Nabožina w Europje. Po najnowischich wobliczenjach žydli jich w Europje 118 893 627 evangelskich kschesczijanow, 184 426 950 katolskich kschesczijanow, 124 350 678 orthodoxnych kschesczijanow, wscho hromadźe 427 671 255 kschesczijanow. Mohamedanskich je jich po tutym liczenju 13 000 000.

Na pucź.

Do noweho lěta na pucź chzemy Wam, lubi cźitarki a lubi cźitarjo, žobu dacź to, bjes cźehož Wy, dokelž kschesczijenjo scźe, tola tež nochzecźe bycź ani jeneho dnja: pucźnik — Bibliski pucźnik. Nasche łopjeńko, kotreż Wasch kóždu njedźelu strowi s naschim lubym žerbskim postrowom: „Pomhaj Bóh", chze Wam nětk tež dźeń wote dnja bycź s pucźnikom, — wěso s Bibliskim pucźnikom. S kajkim tež hewak? Wono pschewosmje s tym žłužbu nascheho stareho a lubeho Bibliskeho pucźnika, kotryž njebu sa tuto lěto wjazy cźischczany. Cźehodla niz? žnadź žo praschecźe. Jeho kónz je srudny — niz sa njeho, ale sa naschich Sserbow. Wón njebu wjazy cźischczany, dokelž bu liczba jeho lubowarjow mjeńscha a mjeńscha a liczba tych, kotsiž žo tutej knižzy wotrjeknychu wjetscha a wjetscha! Schtož móże tutu wobskórzbu někak mjenje cźežku sczinicź, je to, so drje tola nimale wschitzy — abo tola jenož někajki dźěl? — s tych, kiž knižku wjazy njerodźachu, žo jej wotrjeknychu, tehodla, dokelž mějachu němsku kschesczijansku protyku na sczěnje, s kotrejž nětko dźěchu a dźeja žwój pucź, ju mějo sa protyku a sa pucźnika, sa Bibliskeho pucźnika. Ssnadna drje je tola — abo mylimy žo? — liczba tych, kiž žebi Bibliski pucźnik wjazy njekupowachu tohodla, dokelž ani tutu knižku ani Bibliju njewužiwachu ani njewužiwaja duzy po pucźu. Tola to wucźiń kóždy Sserb a žerbski dom žam se žobu a je žwojim Bohom.

Nasche njedźelske łopjeńko pak chze kóždemu žłużicź se žłużbu Bibliskeho pucźnika, žebi pschejo, so k dotalnym cźitarkam a cźitarjam hischcźe wjaz pschistupja, kotrymž mohł tež tak kóždy dźeń snowa poßłużicź.

Bibliski pucźnik sa lěto 1936 potajkim damy Wam žobu na pucź, abo, hdyž dyrbi bycź — stajimy Wam do pucźa, so njebyschcźe dale móhli abo dale chzyli, khiba s nim. Do teho pak pschejemy Wam wschěm žohnowane, sbožowne nowe lěto, pokne Božeje hnady a pomozy, žo Wam dźakujo sa wschu žwěru a pomoz, kotruž scźe łopjeńku wopokasali, žłużo tak žobu Božemu kralestwu w naschim žerbskim ludźe a runje tak Bóh pschewodź Waß se žwojej wschehomóznej a se žwojej wschehomikej ruku a budź s Wami. Haj: Pomhaj Bóh.

Bibliski pucźnik.

Nowe lěto: Hnada budź s Wami a pokoj wot Boha, nascheho Wótza, a wot teho Knjesa Jesom Khryста. Rom. 1, 7. — Luk. 2, 21. — Gal. 3, 23—29.

Nasch wěczny žmilny Bóh — chzył nam a kiž joh' snaju, — dacź troschtnu wutrobu a měr w naschim kraju. — Njech jeho hnada je tu stajnje pola naß — se wscheho njesboża naß wumóž kóždy cźaß. k. 613, 2.

Schtwórtk, 2. januara: Tón Knjes požohnuj Tebje a swarnuj Tebje. Tón Knjes rosžwěcź žwoje wobliczo na Tebi a budź Tebi hnadny. Tón Knjes posběhń žwoje wobliczo na Tebje a daj Tebi tón měr. 4. Mójs. 6, 24—26. — Mat. 11, 25—30. — Pś. 9. — kěrl. 240.

Pjatk, 3. januara: Jesuß stupi žrjedźa mjes nich a dźesche k nim: „Měr budź s Wami!" Jan. 20, 19. — Luk. 3, 1—14. — 1. Mójs. 12. — k. 427.

Ssobota, 4. januara: Njenastróżej mje, Ty, moja nadźija, w srudnym cźaßu. Jer. 17, 17. — Luk. 3, 15—22. — Pś. 73, 23—28. — k. 335.

Naschim cźitarjam!

Sakońskich postajenjow dla njemóże žo wot lěta 1936 pschipomoz sa sawostajenych po cźitarjach nascheho cźaßopiża wjazy poskiczecź. Nadźijamy žo, so tohodla wschitzy cźitarjo też dale naschemu cźaßopižej žwěrni wostanu.

Nakład cźaßopiża „Pomhaj Bóh".

Listowanje:

Wschěm cźesczenym žobudźełaczerkam a dźełaczerjam žo na kónzu lěta nutrnje dźakuju sa wschu pomoz, sa wscho žobuprózowanje. Bóh sapłacź Wam po žwojim bohatstwje a po žwojej hnadźe wschu žłużbu, kotruž scźe, tu žobudźełajo dokonjeli sa jeho kraleстwo a sa nasch lud. A Bóh daj Wam po žwojej luboscźi a po žwojej wschehomozy žohnowane nowe lěto a tak sbožowne nowe lěto. Wón budź Wam schkit wo dnjo a w nozy a pomoznik we wschěm dobrym a spomožnym. Wón žohnuj Wam tež w nowym lěcźe Waschu žwěru a luboscź, Wasche dźěło a Wasche skutkowanje, s kotrymž žłużicźe jeho kraleстwu a ludu, do kotrehož po jeho woli žłuschecźe. Haj, tak Pomhaj Bóh do noweho lěta a w nowym lěcźe. Redaktor.

K. J. W.: Dźak sa wscho, schtoż póßłaschcźe. Redaktor.

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěscźernje w Drježdźanach wot Hlownoje žerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu sobotu a płacźi schtwórcźělětnje 108 pjenjezkow